

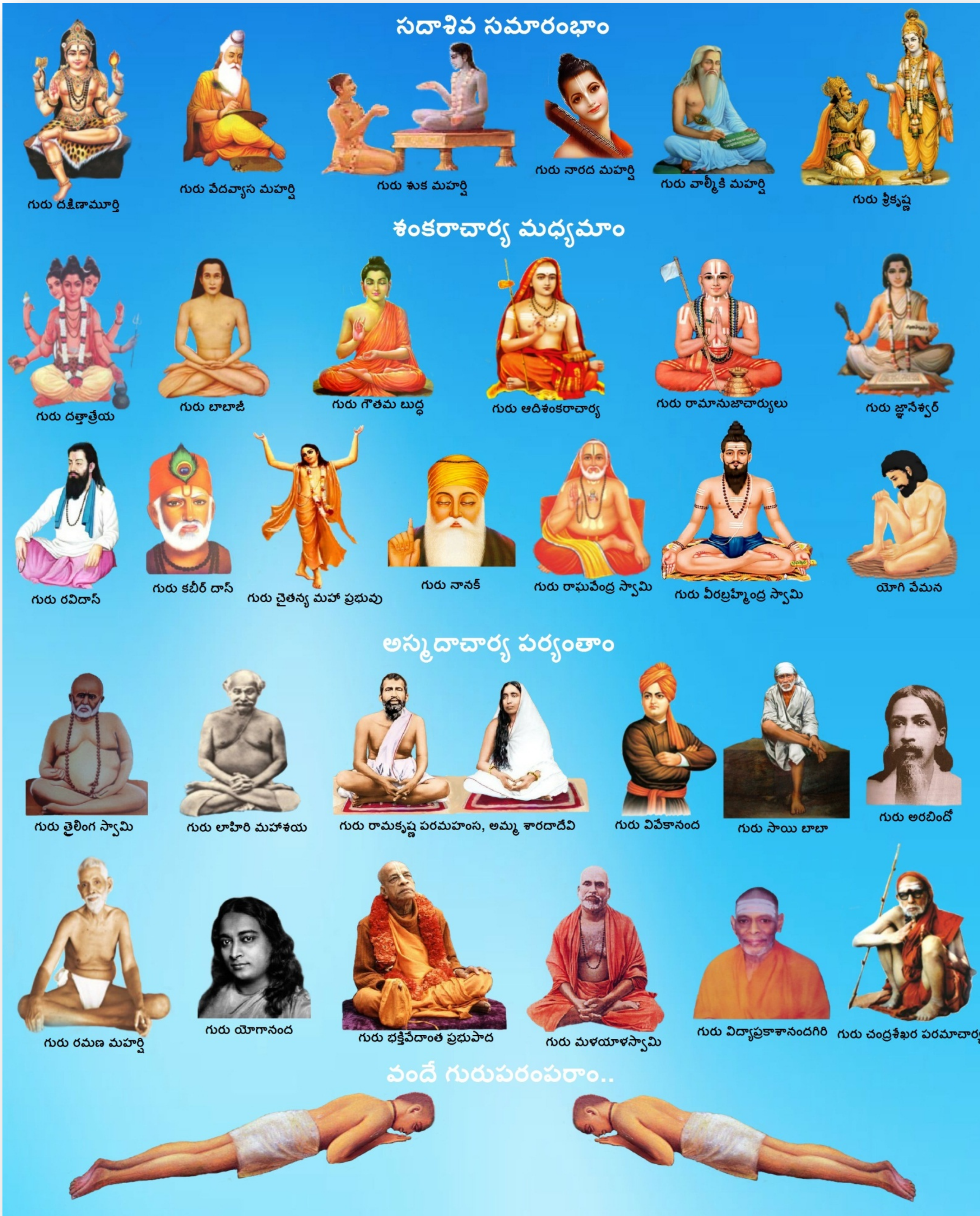
పురాణములు

బసవ పురాణం

సదాశివ సమారంభాం
గురు దక్షిణామూర్తి
గురు వేదవ్యాస మహర్షి
గురు శుక మహర్షి
గురు నారద మహర్షి
గురు వాల్మీకి మహర్షి
గురు శ్రీకృష్ణ
శంకరాచార్య మధ్యమాం
గురు దత్తాత్రేయ
గురు బాబాజీ
గురు గౌతమ బుద్ధ
గురు ఆదిశంకరాచార్య
గురు రామానుజాచార్యులు
గురు జ్ఞానేశ్వర్
గురు రవిదాస్
గురు కబీర్ దాస్
గురు చైతన్య మహా ప్రభువు
గురు నానక్
గురు రాఘవేంద్ర స్వామి
గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి
యోగి వేమన
అస్మదాచార్య పర్యంతాం
గురు త్రైలింగ స్వామి
గురు లాహిరి మహాశయ
గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి
గురు వివేకానంద
గురు సాయి బాబా
గురు అరబిందో
గురు రమణ మహర్షి
గురు యోగానంద
గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద
గురు మళయాళస్వామి
గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి
గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య
వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను "నేను" తెలుసుకోవటానికి

నన్ను "నేను" మార్చుకోవటానికి

నన్ను "నేను" చేరుకోవటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంథాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంథాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి. కనుక తమవంతుగా భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం మహానుభావులైన **గ్రేటర్ తెలుగు** వెబ్ సైట్ వారు ఉచితంగా విలువైన గ్రంథాలను ఆన్ లైన్ ద్వారా eBOOK(PDF) రూపంలో అందిస్తున్నారు. వారు చేస్తున్న జ్ఞాన యజ్ఞానికి సాయి రామ్ కూడా తమవంతుగా సహాయం చేసే కార్యక్రమంలో భాగంగా వారి గ్రంథాలను సాయి రామ్ ద్వారా కూడా అందచేస్తున్నాము, ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం చేసిన ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(https://archive.org), గూగుల్ వెబ్ సైట్(https://www.google.co.in),మైక్రోసాఫ్ట్ సైట్(http://www.microsoft.com) వారికి కూడా మేము ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంథాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) **గ్రేటర్ తెలుగు** వారి వెబ్ సైట్: http://www.greatertelugu.com/
2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: http://www.sairealattitudemanagement.org
3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయి నాథ పాద సమర్పణమస్తు *

గ్రేటర్ తెలుగు వారి వెబ్ సైట్:

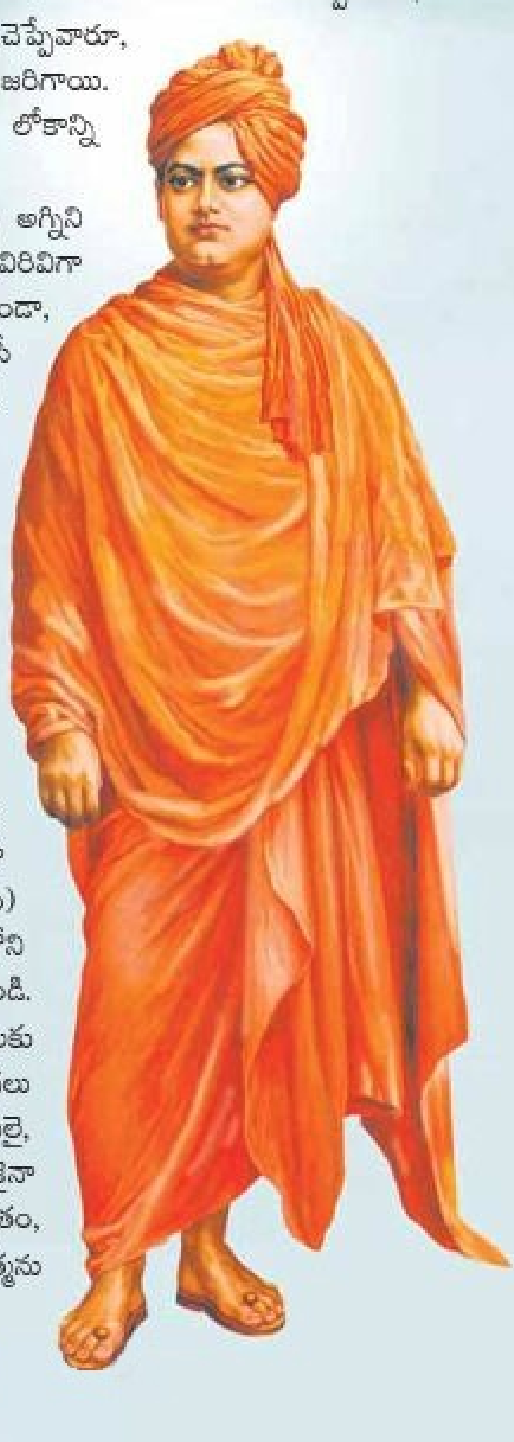
http://www.greatertelugu.com

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్న్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

ఓమ్

శ్రీ [illegible] లింగాయ నమః

శ్లో॥ [illegible]

శివతత్త్వ [illegible] తం।

వృషభ [illegible]

మహితం శ్రీ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible]

బసవపురాణము

[illegible]

శ్రీ [illegible]

[illegible]

[illegible] సిద్ధాంత [illegible]

పండితరత్న -- ధర్మనిరత సాహిత్యవిశారదాది

బిరుదాంచితులగు

వే॥ పండిత పెద్దమఠము [illegible] ఎం,ఓ,ఎల్.

"[illegible]" [illegible]

[illegible]

[illegible] గ్రంథమాలా ద్వారా

ప్రకటింపబడినది. వెల 75-00

[illegible]

వీరశైవసాహిత్యభాండార్

[illegible] ([illegible]) [illegible]

[illegible], నెం. 10—11.

జై గణేశ　　　　జై రేణుకాచార్య　　　　జై గురుబసవ

ఓం

ఆంధ్రప్రదేశ వీరశైవ మహాసభ

వే॥పం॥ పెద్దమఠం రాచవీర దేవర "తీర్థ" M O L. గారిని సన్మానించిన సందర్భమున సమర్పించిన సన్మాన ప్రశస్తి పద్య రత్నములు

* రాజిత వీరశైవ నిజ రాష్ట్ర మహాసభ పెంపు మీరగన్
పూజితరీతిలో నడుగ భావము పొంగగ ప్రేమతోడుతన్
తేజిత రాచవీర చరదేవుని మాన్యమహోత్సవంబులో
రాజిత రీతిలో రచన రమ్యముగాగ రచింతు పొందకన్॥　　1

* ఆర్యుడు వీరయాఖ్యునకు మానిత భామిని నాగమాంబకున్
శ్రీ్యరుధిరోద్గరంబున ఉషోదయరీతి జనించినట్టియా
చార్యకులోత్తమా! తమరి జన్మ విశిష్టత చేతపొందెనో
గార్యులపేట నొక్క ఘనగౌరవ దీప్తిని వైభవోన్నతిన్॥　　2

* శాంభవ దీక్షనొంది శివసంపద పెంపును పొందనెంచి శ్రీ
శాంభవ సంస్కృతాభ్యసనసాధన యోగుల పుణ్య సేవలన్
సంభవ రీతిలో జరిపి శంభుని తేజము తత్త్వవిద్యలన్
వైభవ రీతిలో బడయు వీరుని దీక్షను సంస్తుతించెదన్॥　　3

* "భూషణ, "కావ్యతీర్థ" ఘనప్రాభవ "జాణ" యటంచులోకముల్
భాషణ సేయగా ముదముభక్తి ప్రపత్తులు పెంపునొందగా
భాషల నేర్పుతల్పు నిజభాక్తిక తాత్విక పుస్తకావళిన్
భీషణ రీతిలో నొసగు పండిత పుంగవు సంస్తుతించెదన్॥　　4

* లింగ కథా ప్రసంగములు లింగజనంబుల దివ్యకీర్తనల్
లింగ పురాణ సారములు లింగరహస్యములన్ మహోగ్రశ్రీ
లింగ! నీకు మానసము లక్ష్యము నీవెరుగంగరాని యా
లింగ సుతత్త్వమేది శివరూపము నీకు ముఖస్థమారయన్॥ 5

* చూచితి శైవపండితుల చూచితి మాన్య కవిత్వ కర్తలన్
చూచితి దైవ సన్నిభుల చూచితి తాత్త్విక సిద్ధహస్తునన్
చూచితి వేద పండితుల చూచితి ఆగమ్య పండితేంద్రులన్॥
చూచితిగాని యేయెడల చూడ పెద్దమతేంద్రుబోలుపండితున్॥ 6

* నీ పరిపాటి ఇంతగల దిట్ట విధంబని నిర్ణయింపగా
నావరదైవమైన కమలాక్షుడునైన విరించియైనవా
రేవరు యిట్లు నిన్నెరుగనోపుదు రెవ్వరు రాచపీర? నీ
రూపము సర్వమున్ వెలుగు రూపముగాదె తలంపనెప్పుడున్॥ 7

* ఫాలభాగములోని భస్మ త్రిపుండ్రముల్ భార్గవ తేజంబువ్యక్త పరుప
అంగవస్త్రములోని కాషాయవర్ణంబు గురులింగ వైరాగ్యగుర్తుదెలుప
హృదయ భాగములోని యాప్రాణలింగంబు జంగమసంస్కృతి
జాడదెలుప
మెడలోని రుద్రాక్షమాలికా ధరణంబు శివలింగ-చరలింగసౌజ్ఞతెలుప॥

* దేవదేవుని ప్రతిరూపుదేవ నీవు రాజరాజును తలదన్ను రాచపీర
భర్గదేవేశ శ్రీశోగిపేటవాస! లింగసామ్రాజ్యమేలుచూ రాచపీర॥

* శిష్టులను లాలింపగ, దుష్టు నిగ్రహముల్లెల్ల భజింపదయన్
భక్తజనపారిజాతా! భక్తజనాధార నీకు భరుగు మహేశా॥

* నేటి సభయందు మేమంత నేర్పుమీర। నీదు సేవలకొక్క గుర్తింపునీయ
  వీరశైవుల "సాహిత్య సార్వభౌమ" అనెడు బిరుదునీయగ ముద
  మారనందుకొమ్ము॥ 10

భవదీయుడు, కవిత్వకర్త
జానంపేట హాద్‌నగర్ బృహన్మఠ
శ్రీ లింగయ్యస్వామి M A; M.Phil
ఉపన్యాసకులు, ఉస్మానియా
విశ్వవిద్యాలయాంతర్గత నైజాంకళాశాల.

శ్రీ వత్తి మహారుద్రప్ప
అధ్యక్షులు ఆం॥ప్ర॥వీ॥ మహాసభ
శ్రీ ఏ. బసవలింగప్ప M.A; BEd
కార్యదర్శి ఆం.ప్ర. వీ.మహాసభ

ఓం

బసవ పురాణము

విషయానుక్రమణిక

ప్రథమాశ్వాసము

1.	కృతిపతి వర్ణనము	....	5
2.	కవివంశానుక్రమము	....	10
3.	షష్ఠ్యంతములు	....	16
4.	కథాప్రారంభము	....	17
5.	నందికేశ్వరుని చరిత్ర	....	19
6.	మండంగి మాదిరాజు కథ	....	23
7.	మాదమాంబ నందినోము నోచుట	....	30
8.	మాదమాంబ నందీశ్వరుని ప్రసాదమును పొందుట	....	32
9.	మాదమాంబ గర్భమును దాల్చుట	....	32
10.	మాదమాంబకు స్వప్నంబు [illegible] మాహాత్మ్య[illegible]ంచుట	....	35
11.	శ్రీ బసవావతార ఘట్టము	....	37
12.	బసవేశ్వరుడు ఉపనయనము [illegible]	....	49
13.	బసవన్న పెండ్లి మహోత్సవము	....	45
14.	బసవేశ్వరుండు ని[illegible]	....	49

ద్వితీయాశ్వాసము

15.	బిజ్జలుడు బసవన్నను పిల్పింపుట	....	55
16.	బసవేశ్వరుడిని [illegible] [illegible]పురంబునకు దోడ్కొనిపోవుట	....	57
17.	శ్రీ బసవేశ్వరు[illegible]ంచుట	....	61
18.	గౌరిదేవి హరగణంబు[illegible]	....	72

19. బసవేశ్వరుడు సంగమేశ్వరులగు నల్లమప్రభును స్తుతించుట 76
19. దొంగలు పంగకయలను లింగాలుగాగట్టుకొనివచ్చుట 77
20. కుంచము శివాలయమగుట 78
21. భక్తులు ఈశ్వరుని ప్రభావములను జూపుట 79
22. జొన్నలరాశి ముత్యములగుట 80
23. మొరటద వంకయ్యగారికథ 81
24. సంగమేశ్వరుడు మాయవేషంబున బసవేశ్వరుని మూడవగన్ను వేడుట 82
25. బిజ్జలరాజుకు బసవేశ్వరుడు ఈశ్వరుని ప్రభావంబును జూపుట 86
26. సిద్ధరామ కృతియను భక్తునిప్రభావము 88

తృతీయాశ్వాసము

27. బసవని త్యాగము నోర్వక తోడిమంత్రులు రాజునకు దెల్పుట ... 98
28. విటజంగముడు తన ఉంపుడుగత్తె ప్రేరితుడై బసవని భార్య గట్టెడు వట్టుపుట్టంబునడుగుట 101
29. సూర్యాస్తమయ వర్ణనము 104
30. ముగ్ధ సంగయ్యగారి కథ 105
31. చన్న బసవణ్ణ బసవణ్ణకు చెప్పెడి రుద్రపశుపతికథ ... 116
32. నక్కనయనారుకథ 119
33. బెజ్జమహాదేవి కథ 121
34. కొడగూచికథ 128
35. దీపదకళియారునికథ 134
36. నాట్యనమిత్తాండిగారికథ 139
37. సకలేశ్వర మాదిరాజుకథ 163

చతుర్థాశ్వాసము

38.	మడివాళ మాచయ్యకథ	....	188
39.	ఇరవత్తుని కథ	....	192
40.	బావూరి బ్రహ్మయ్యగారి కథ	....	196
41.	బిజ్జలరాజు మాచయ్యగారిని శరణుజొచ్చుట	....	199
42.	శంకరదాసిమయ్య కథ	....	204
43.	దేవరదాసిమయ్య చూడవచ్చుట	....	205
44	నిమ్మవ్వ కథ	...	211
45.	సిరియాళుని కథ	....	212
46.	నరసింగనయనారుకథ	....	225
47.	హలాయుధుని కథ	....	227
48.	మిరమిండని కథ	....	237
49.	బాణుని కథ	....	246
50.	కరికాలచోడరాజు కథ	....	247
51.	ఏణమూర్తిగారి కథ	....	249
52.	కడవలనంబి కథ	....	250
53.	గుగ్గుళకళయారి కథ	....	251
54.	అరిపాలుని కథ	....	251
55.	అడివర్తనయనారు కథ	....	253
56.	ఏణాదినాథుని కథ	....	254
57.	చేదివల్లభునికథ	....	
58.	కనయారునిచోడనికథ	....	256
59.	కలియంబనయనారి కథ	....	256
60.	ఇరువదాండి కథ	....	257
61.	దంగుళిమారయకథ	....	258
62.	గణపాలుని కథ	....	258
63.	కుమ్మరి గుండయ్య కథ	....	259
64.	వూసలనయనారు కథ	....	261

పంచమాశ్వాసము

65. కిన్నరి బ్రహ్మయ్య కథ 265
66. కలకేత బ్రహ్మయ్య కథ 280
67. మోళిగి మారయ్యకథ 285
68. కన్నద బ్రహ్మయ్యగారి కథ 291
69. ముసిడి చౌడయ్యగారికథ 297
70. సురియ చాముండయ్యగారి కథ 310
71. తెలుంగు జొమ్మయ్యగారి కథ 314

షష్ఠాశ్వాసము

72. ఏకాంతరామయ్య కథ 322
73. తిరునావురక్కసి కథ 327
74. ఇరువదండారి కథ 329
75. పిళ్ళనయనారునకు పార్వతి పాలిచ్చినకథ 330
76. నిడుమారుని కథ 338
77. సాంఖ్యతొండుని కథ 342
78. కోడూరు బ్రహ్మయ్య కథ 344
79. దేవరదాసిమయ్య కథ 345
80. నాచిదేవయ్య కథ 357
81. సోమన్న కథ 358
82. వైజకవ్వ కథ 360
83. దిలకవ్వ కథ ... 365
84. సొడ్డలదేవ బాచనయనారుకథ 370
85. వీరశంకరయ్య కథ 379
86. శివలెంక మంచయ్యకథ 380

సప్తమాశ్వాసము

87.	శివనాగమయ్యగారి కథ	....	399
88.	కల్లిదేవయ్య కథ	....	403
89.	బిబ్బబాచయ్య కథ	....	409
90.	ఉద్భటార్యుని కథ	....	422
91.	డోహర కక్కయ్యకథ	....	426
92.	గుడ్డవ్వ కథ	....	433
93.	కళ్యాణపురీభక్తులు బిజ్జలరాజు సభకుం బోవుట	....	439
94.	బోయలు ప్రసాదభాగం బిమ్మనుట	....	442
95.	జగదేవుని కథ	....	458
96.	ఏలేశ్వర కేతయకథ	....	460
97.	నవరదనాచయ్య కథ	....	465

పీఠిక

బసవ పురాణమును మొట్టమొదటవాఙ్మయ ప్రపంచమున ప్రకాశ పరచినది భాషోద్ధారకులగు చార్లెస్ ఫిలిప్ బ్రౌను దొరగారు. జంగమ వాఙ్మయము యొక్క స్వరూప స్వభావములను చరిత్రను మొదట పరిశోధకులకు ఆంగ్లమున పాశ్చాత్య పండితులకు దెల్పినది బ్రౌను దొరగారే!

వీరశైవ మతమునకు ఆధార భూతమగు కన్నడదేశమునందు వీరశైవ వాఙ్మయ పరిశోధకులందరికి మార్గదర్శకత్వమైనవాడు బ్రౌను దొరయే. వీరశైవ మత స్వరూపమును చక్కగా జీర్ణించుకొని, వ్రాసిన గ్రంథములే ఇతరులందరికి ప్రామాణికములైనవి.

13వ శతాబ్దంలో ప్రభవించిన శ్రీపాల్కురికి గ్రంథమును తర్వాత 15–16 వ శతాబ్దిలోను, శ్రీనాథుడు, పిడుపర్తి సోమనాథ కవి పుంగవులు ప్రచారము గావించిరి. 20 వ శతాబ్దంలోని గ్రంథములను వ్యాప్తిలోకి తెచ్చినది శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు. వీరు ముద్రించిన బసవ పురాణమునకు సుప్రసిద్ధ ఆంధ్ర పండితులైన శ్రీ బండారు తమ్మయ్యగారు విస్తృతమైన పీఠిక వ్రాసారు. కాని వీరి పీఠికలో బ్రౌనుదొరగారి పేర త్తకపోవడం విచారకరము ప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథాలయమునందు గల ప్రతులు :– బ్రౌను దొర వారి ప్రతులు. D. 964–65–68–69, 70.

బసవని కాలము

మాదిరాజు

దేవరాజముని — సంగన బసవన (AD–1160–1185)

కాదరస (AD–1185–1210)

కశిదవరస (AD–DIO–1235)

హాళబసిదేవ (AD1235–1260)

క్రి. శ. 1160–118 ప్రాంతముననున్నట్లు నిశ్చితముగా దెలియుచున్నది.

శ్రీశైల పుణ్యక్షేత్రము, ద్రవిడాంధ్ర, కర్ణాటక. మహారాష్ట్ర ప్రదేశ ములకు సంగమము వంటిదగుటవలన నీ తెలుగు బసవ పురాణము ఆంధ్రే తరులను బహుగా నాకర్షించినది. ప్రధానముగా కర్ణాటకకు తమ దేశమున జన్మించి తమ భాషయందే వీరశైవ మతమును ప్రవర్తింప జేసిన బసవని చరిత్ర తెలుగలో పురాణ రూపమున మారినిది. క్రీ. శ. 1369 వ సం॥మున దీనిని భామిని షట్పదీ వృత్తములలో భీమకవి రచించెను భీమకవి బసవ పురాణ పరివర్తనము తరునాత కర్నాటక వాఙ్మయము వీరశైవ వాఙ్మయ ముగా పరిణమింప జేసినది.

బసవని—మత సాంప్రదాయములు

అనాదిగా దక్షిణ దేశమున నెలకొని యున్న వీరశైవ మతమునకు 12వ శతాబ్దిలో బసవన్న ఒక వినూతన కాంతిని లేవదీసి సామాన్య ప్రజలలో ఒక నూతనోత్సాహమును ప్రేరేపించెను. శివభక్తి ప్రబోధనమును గావించి వీరమాహేశ్వరాచార సాంప్రదాయమును ప్రతిపాదించి వీరశైవ మతమునకు నూతన సంస్కరణలను గావించి ప్రజల హృదయములను త్వరలో చూర గొనెను. సామ్యవాదమును బలపరచి సర్వమతముల వారికిందు ఉచ్చస్థాన మును గల్పించెను. సకలమానవుల "కళ్యాణమునపేక్షించు మా కూడల సంగమ దేవుడని" చాటెను. కనుకనే వీరి ప్రచార ప్రభావమునకులోనై సమస్త మతముల వారు శివదీక్షా సంస్కారమును బడసి శివభక్తులైరి. స్త్రీ పురుషులకు సమాన హక్కులను ప్రతిపాదించి, శివానుభవ మంటపమును నొక దానిని నెలకొల్పి, శ్రీమదల్లమ ప్రభుపుల వారి అధ్యక్షతన ప్రతినిత్యము శివానుభవ గోష్ఠిని చర్చించెవారు.

సమాజోద్ధరణమునకై జంగములను చేరదీసి వారికో ఉచిత గౌరవ స్థానము నొసగి ధర్మ ప్రచారమును వారిద్వారా జేయించెను. వారిని దన ప్రాణముగా నెంచి వారికి సకల సౌకర్యములను గల్పించెను. వేయేలనిత్యము జంగమార్చన లేనిదే తాను ప్రసాదమును సేవించేవాడుగాదు. కనుకనేనిత్యము ఒకలక్ష 96 వేల మంది జంగములకు ఆహార పానీయాలతో పోషించేవారు.

"కాయకమే కైలాసమని" చాటిచెప్పి వారివారి వృత్తులను ప్రోత్స హించెను. కావున త్వరలో భారతదేశమున వారి పేరు ప్రసిద్ధిగాంచినది. వీరి కంటెను పూర్వమే పంచాచార్యులు వీరశైవ ధర్మమును స్థాపించి దానిని నలు వైపులకు వ్యాపింపచేసి యుండిరి. కాని అది కొన్నాళ్ళకు క్షీణదశను పొందగా తదుపరి బసవేశ్వరుడుజన్మించి మరల ఆధర్మమునేవిరివిగా వ్యాపింపజేశాడు. పంచాచార్యుల పంచ పీఠములు నేటికిని సుస్థిరముగా నున్నవి. ఈ పీఠములు నేటికిని, శ్రీశైలములో సూర్యసింహాసనము శ్రీపండితారాధ్యులవారిది, కాశిలో జ్ఞానపీఠము జ॥ శ్రీవిశ్వేశ్వర శివాచార్యులది. శ్రీమరుళారాధ్యపీఠము ఉజ్జయిని కేదారము హిమాలయాల్లో వైరాగ్యపీఠము బాళెహళ్ళిలో శ్రీజగద్గురు రేణుకా చార్యులవారి వీర సింహాసనములు మున్నగున్నవిగలవువాటికి సంబంధించిన జగద్గురుపంచాచార్యులున్నారు. ఈపీఠములకు అక్బరు, బాబరు, ఔరంగజేబు, షాజహాను. కాశిరాజుమున్నగువారు దానములొసగిన తామ్ర శాసనములు నేటికిని వారికడ గలవు. ఈ పీఠాధిపతులు పూర్వకాలమున వైదిక ధర్మము ననుసరించినట్లు వారు రచించిన వీరశైవ ధార్మిక గ్రంథములు సంస్కృత భాషలో నేటికి చాటిచెప్పుచున్నవి. వీరశైవ ధర్మమునకు 28 శైవాగమములే మూలాధారములు. ప్రబలమైన ప్రమాణ గ్రంథములు కూడా ఉన్నవి. వీర శైవ సిద్ధాంత సిఖామణి, (ఇది సర్వాగముముల సారము వంటిది) శ్రీకర భాష్యము, సిద్ధాంత శిరోమణి, వీరశైవాచార ప్రదీపిక, వీరశైవ సదాచార సంగ్రహము, లింగధారణచంద్రిక, నందీశ్వరాగమము మొదలగునవి కలవు. వీరశైవ రత్నాకరము, నీలకంఠ బాష్యము, అన్యవాదకోలాహలము, జగద్గురు శ్రీరేణుకాచార్యులవారిగీత, శతకత్రయము, శివానుభవ సూత్రము, బసవ వచనములు, శివశరణుల వచనవాఙ్మయము, వృషాధిప శతకము, చెన్నమల్లు సీసములు, బసవరాజ దేవరగరశె, నిజగుణారాధ తత్వములు మున్నగు ననేక గ్రంథాలు కన్నడ-తెలుగు-సంస్కృతము మహారాష్ట్ర భాషలలో నవి విపుల ముగా వీరశైవ ధర్మమును ప్రతిపాదించుచున్నవి.

కావున వీరశైవ ధర్మాభిమానులందరు తమ పూర్వీకులెంతో శ్రమ కోర్చి తమతమ అనుభవాలతో ఆచరించి చూపి వ్రాసిన ప్రాచీన గ్రంథములను మనసార సమగ్రముగా క్షుణ్ణముగా జదివి మన వీరశైవ ధర్మమును చిర

స్థాయిగానుండుటకు వృద్ధిపరచుటేగాకుంత "స్వయంతరతి అన్యాన్ తారయతి, అనుసూక్తిమేరకు తానొక్కడే తరించుటేగాకుంత ప్రచార సాధనములతో ఇతరులను తప్పక తరింపఁజేస్తారని మనవి జేయుచున్నాను.

పూర్వము ఉచ్ఛ్రాయదశలో నున్నపుడు సర్వమతములవారాం గీకార్షింపఁబడి ప్రకాండ పండితులు శ్రీ పాల్కురికి సోమనాథునివంటి పండితులను గూడ వీరశైవ ధర్మములోకి ప్రవేశించారు. నేడు కొందరు మన వీరశైవధర్మ తత్వముయొక్క నిజస్వరూపమును అతి సూక్ష్మ విషయములను దెల్సి వారితో దెలిసికొనకుండానే ఇతర మతములలో ప్రవేశించుచున్నారు. ఇది మహాఘోర మైన అపచారమనక తప్పదు. దీనిని వీరశైవాభిమానులెవ్వరును సహించరు.

ఇట్లు—బుధజనవిధేయుఁడు

పి. ఎం. ప్రభులింగ చెవర M A. M Phil (S.I)

ఆత్మనివేదన

ప్రాచీన వీరశైవ సాహిత్య- సంస్కృతులను నేటి తరమువారు గాని, అథవా ముందుతరమువారుగాని, విస్మరించకుండా ఉండుటకై నేను నా యథాశక్తి స్వార్జిత డబ్బును వెచ్చించి వీరశైవ ధర్మమును పునరుద్ధరించుటకు ఉడుతాభక్తితో కృషి చేయుచున్నాడను. ఈ విషయమై నేను ప్రాచీన గ్రంథరచన మరియు వాటి ముద్రణకుగాను ఆర్థిక సహాయముగా అన్యులనెవరిని అర్థించలేదు. సుమారు కొన్నివేల ధనమును వీరశైవధర్మ ప్రచారమునకుగాను అభిమానప్రేరితుడనై వెచ్చించాను.

'దాతా భోక్తా స్వయం శివః' అను సూక్తిమేరకు నాకు శివుడనుగ్రహించి సంతతితోనే ప్రాచీన వీరశైవ సాహిత్య - గ్రంథముల ముద్రణములకు బూనుకున్నాను. ప్రపథమంలో ప్రభుత్వ కళాశాలలో ఉపన్యాసకుడిగానుండగానే"వీరశైవ ధర్మమను"పత్రికను 10 సం॥లు (1974 అక్టోబర్ నుండి 1984 సెప్టెంబర్ వరకు) నిరాటంకంగా నిర్వహించాను. ఆ తరువాత గ్రంథ ముద్రణకు బూనుకొని యింతవరకు 1. వీరశైవధర్మ భావగీతికలు. 2. ఇష్టలింగార్చనావిధిః 3 రత్నత్రయము 4. నేనెవరు? 5. ప్రాచీన వీరశైవము 6. వీరశైవ ధర్మాన్వేషణము 7. జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల వారి చరితామృతము 8. జగద్గురు పంచాచార్యులసంక్షిప్త పరిచయము 7. బసవేశ్వరుని తత్త్వములు 10 మహాజ్ఞాని చెన్నబసవన్న మొ॥గు గ్రంథములనుమరియు 11. అల్లమప్రభు విజయము 12. వీర విరాగిణి అక్కమహాదేవి. 13. ప్రతిజ్ఞాపూర్తిమున్నగుచిన్న నాటికలు, 14. వీరశైవస్వయం పురోహితము 15. షష్ఠిపూర్త్యుత్సవ సంచిక 16 అమృతోత్సవ సంచిక 17. స్వీయచరిత్ర II & III భాగాలు ఇవేగాకుండముద్రణకు నోచుకోని వీరశైవ ధర్మగ్రంథ వ్రాత గ్రంథములున్నవి. శ్రీశైలప్రభ - కన్నడపత్రికా, సావధాన, పంచాచార్య ప్రభ తెలుగు వీరశైవ దర్పణము ఇత్యాది పత్రికలలో కొన్ని లేఖలను ప్రకటించినాను. వీరశైవ ధర్మ వైజ్ఞానిక వ్యాసములను, అంతేగాకుండా ఆకాశవాణి దూరదర్శినిలోను సంస్కృతమున అమరవాణిలోను సిద్ధాంత శిఖామణిని గురించి మరియు కన్నడమున బసవేశ్వర వచన వాఙ్మయమును గురించియు

"కళ్యాణ క్రాంతియను" చిన్న డ్రామాను (నాటిక) వ్రాసియున్నాను. ప్రసంగించదగ్గ మైనవి. నేటికి గూడా అవకాశమున్న బురస్కరించుకొని వీరశైవ ధర్మమును గురించి ఆకాశవాణిలో ప్రసంగించుచున్నాను.

ఇదే విధముగా అతీవ ప్రాచీన గ్రంథమైన శ్రీ పిడుపర్తి సోమనాథకవి ప్రణీతంబైన బసవ పురాణమను పద్య ప్రబంధమును 1884 సం॥ములో మద్రాసు వీరశైవ సమాజము వారు ముద్రించిన దానిని పునఃపరిష్కరించి కఠిణార్థములతో మరల ముద్రించి 1994 మే నెల 12 వ తేదిన శ్రీబసవ జయంత్యుత్సవ సందర్భములో శ్రీ మాదపుటోంతప్పగారు యధ్యక్షతన శ్రీ వీరన్న పట్టపై ఆంధ్రప్రదేశ్ వీరశైవ మహాసభ వీరశైవ సమాజమువారు జరిపిన కార్యక్రమములో ఈ పునర్ముద్రిత బసవ పురాణమును శ్రీ లింగయ్య స్వామి జానంపేట బృహన్మధాధ్యక్షులు M.A. M.Phill గారు ఆవిష్కరించారు.

కావున వీర శైవులందరు భక్తిశ్రద్ధలు గలవారై దీనిని అభిమానముతో గొని పఠిస్తారని ఆశించుచున్నాను. దీనినే కాకుండా మొదలు పేర్కొనిన వీరశైవ గ్రంథములను గొని వీరశైవ సాహిత్య సాంస్కృతిక ప్రచారకులతో సహకరించి మమ్ముల్ని ప్రోత్సహించగలరని మనవి జేయుచున్నాను. ఈ ముద్రణలో ఏవైనా ముద్రారాక్షసములు దొరలినచో పఠితులు వాటిని సూచించిన యెడల పునర్ముద్రణలో వాటిని సవరించుకొనుటకు ప్రయత్నించబడును గాక.

నా యొనర్చిన సాహిత్య సేవ ఇట్లుండగా ఇక సాంస్కృతికముగా దానిని పూర్వపు వీరశైవ సంస్కృతిని స్థిరముగా నిల్పుటకైనా యోపికకొలది కృషిసేయబడినది. మెదక్ జిల్లా అందోలు తాలూకా అంతర్గతమైన జోగిపేట నగరమందు పూర్వము నుండి ప్రఖ్యాతి నార్జించిన మదీయ వంశ పరంపరాగతంబైనట్టి పెద్ద మఠమును గూడా అత్యంత జీర్ణావస్థలో నున్న దానికై డెబ్బదివేల ధనరాసిని వెచ్చించి పునరుద్ధరించాను. ఇది నా స్వార్థము నాశించి నిర్మించినది కాదు. కేవలము వీరశైవ ధర్మ సంస్కృతి పొత్తిగా సమిసి పోకుండా స్థిరముగా నిల్పే ఉద్దేశ్యముతో దీని నుద్ధరించాను. ఏలనన వీర శైవ సంస్కృతి ప్రచారమునకు ఇట్టి మఠములే మూలాధారములై యున్నవి. ఈ వాస్తవ విషయము నెరింగిన నేను దానిని సుద్ధరించడం జరిగినది. అందులో

స్థానిక వీరశైవ సమాజమువారు వీరశైవ ధార్మిక కార్యక్రమములను సతతము ఇందులోనే నిర్వహించుకొనుచున్నారు. అందొక శిశు బాలబాలికల పాఠశాల (అంగన్‌వాడి)గూడా నిర్వహింపబడుచున్నది. ఆ మఠముకు శోభను గూర్చుటకై జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యులవారి విగ్రహమునుగూడ ప్రతిష్ఠింపజేశాను. తన్మఠాధి కారినైన నేనుఎల్లప్పుడేదో ఒక కార్యక్రమములను శివానుభవ గోష్ఠి-సభలు-సమావేశములను నెరపుతుంటాను. మరియు ప్రతియేటా శ్రీ బసవేశ్వర జయంతి, జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యులవారి జయంతి, పురాణ ప్రవచనము, గణారాధన ఇత్యాదిసాంస్కృతిక కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తుంటాను. ఏలనన తనువులు శాశ్వతమైనవికావు కావున ఇట్టి వీరశై సత్కార్యములకై నా స్వార్జిత ధనమును వెచ్చించుచున్నాను దీని నాదర్శముగా నిడుకొని మిగతా వీరశైవధర్మాభిమానులు నిస్వార్థముతో తమ తను-మన-ధనములను ఇట్టి సత్కార్యములకు నియోగించి పునీత చరిత్రులు, యశోనిధులు కాగలరని ఆశించుచున్నాను.

ఇట్లు - గ్రంథప్రకాశకులు

వే॥ పం॥ రాచవీరదేవర (శీర్థ) M.O.L. HYD

ఇం నెం. 3-3-139, కాచిగూడ, హైద్రాబాదు

నెహ్రూ హైస్కూలువద్ద, 500027

శ్రీరస్తు

బసవ పురాణము

పీఠిక

శ్రీ మల్లికార్జునం దేవం చిద్ఘనం సురవందితమ్,
జ్ఞానదం సర్వభక్తానాం గుణాతీత ముపాస్మహే॥

మునియాచనయా శివాజ్ఞయా
శివభక్త్యుద్ధరణార్థమాగతం
వృషరాజవరావతారతా
మహితం శ్రీ బసవేశ్వరం భజే॥

ఇష్టదేవతా ప్రార్థనాదికము

శ్రీ భసితత్రిపుండ్రకపరీతవిశంకటఫాలు జాటజూ
టీభరధారు నిర్మలపటీపటలావృతదేహు నక్షమా
లావరణాఖిలాంగు బసవాక్షతపాదపవిత్రవస్తుఁ జి
చ్ఛోభితచిత్తుఁ బాల్కురికిసోమయ దేశికుఁ బ్రస్తుతించెదన్॥ 1

చ॥ సకలము నిష్కళంబు నయి సంభవముఖ్యజగత్ప్రపంచసా
క్షికము నసాక్షికంబు నయి జీవభిదాదివిభేదభావనా
త్మకమునుబోలె నజ్ఞులకుఁ దాఁ గనుపట్టుచుఁ దత్త్వదృష్టికిన్
సకలముఁ దానయై వెలుఁగు శాంభవలింగముఁ బ్రస్తుతించెదన్॥ 2

ఉ॥ దక్షముఖక్షయాకరణదక్షిణరక్షణదోర్యుగుండు శ్రీ
రక్షితిభృత్సుతానయనతామరసోత్సవకారివిక్రముం
డక్షయుఁ డక్షరుండు జగదాద్యుఁ డభేద్యుఁడు సత్కృపారసాం
బూక్షితదృష్టి వీలోరతుం డొసఁగుఁ గా మదభీప్సితార్థముల్॥ 3

చ॥ ప్రసవశరాసనాంతకునిపంపున మున్నవతార మొంది శ్రీ
బసవపురాణసంకధితభక్తమణిగ్రథనైకసూత్రమై
వసుమతి వీరశైవ మభివర్ధన మొందఁగఁ జేసినట్టి మా
బసవనమంత్రిఁ గొల్తు భవబంధురసింధువు దాఁటఁ గోరుచున్॥ 4

చ॥ విమలవిచారులన్ భువనవిశ్రుతవీరుల నత్యుదారులన్
శమనమదాపహారుల వశంవదదేహమనఃప్రచారులన్
హిమగిరిధీరులన్ ప్రళయహేలవిహారుల నాగహారులం
బ్రమథకుమారులం గొలుతు భక్తిఁ బదార్థరసజ్ఞతార్థినై॥ 5

శా॥ ఆశం బాసి విరక్తులై మొదల మోక్షాపేక్ష దేశాంతరం
బాశాంతంబుగఁ జేసి స్వానుభవశాస్త్రోక్తులం దాత్మిక
ప్రాశస్త్యంబు సమస్తముం దెలిసిలన్ రాజిల్లు నాపుట్టశాం
తేశశ్రీగురుశిష్యుఁ జెన్నబసవాధీశుం బ్రశంసించెదన్॥ 6

మ॥ స్మయమాయాదివికారదూరు శివపూజామాతులున్ మాతులుం
బ్రియసంభాషణభూషణున్ షడరిభీభిద్భావుకుం భావుకున్
దయ నన్నక్షరదక్షుఁ జేసినమహాధన్యాత్ములన్ భక్తితో
నయగారప్పయగారు పాల్కురికిసోమారాధ్యులం గొల్చెదన్॥ 7

ఉ॥ హృద్గతమోహబంధననికృంతనశాలి విశాలబుద్ధి నా
పద్గహనానలీభవదపారకృపాకరు ముక్త్యవాప్తికై
మద్గురువర్యునిన్ సుజనమానితచర్యునహార్యధైర్యునిన్
సద్గురుపాత్రుఁ బిద్వతిశాసను సోమయదేవుఁ గొల్చెదన్॥ 8

శా॥ శ్రీమద్దేవయదేశికేంద్రతనయున్ శిష్యావళీరక్షణ
ప్రేమార్ద్రార్ద్రమనస్కు నంబునిధిగంభీరుం దపోవిష్ణుకృ
త్కామాద్యంతరవర్గశత్రు బుధలోకస్తోత్రపాత్రున్ గుణ
స్తోమున్ శ్రీపిడుపర్తివాసు బసవేశుం గొల్తు వాక్శుద్ధికిన్॥ 9

చ॥ సుకవులకన్న మున్న యవిశుద్ధుల దుష్కవులం బ్రశంసనే
యక మనవా తెఱుంగ కయినట్ల భువిన్ గవి గావ టంద్రు త
త్సుకవులు తప్పు గాంచియును దోఁచుక వారిది దప్పు నాక యొ
కగతిఁ దప్పు సేర్పు యవి యొప్పులుగాఁ గయికొంద్రు గావునన్॥ 10

శ్రీసాంబసదాశివాయనమః

బసవపురాణము - ప్రథమాశ్వాసము

శ్రీమల్లికార్జునందేవం సిద్ధసంసురవందితం।
జ్ఞానదంసర్వభక్తానాం గుణాతీతముపాస్మహే॥ 1

ఉ॥ శ్రీభసితత్రిపుండ్ర కపరీతవిశంకటఫాలుజాటజూ।
టీభర దారునిర్మల పటీపటలావృతదేహునక్షమా।
లాభరణాఖిలాంగు బసవాక్షర పాదపవిత్రవక్త్రు సి।
ద్ధోచ్ఛ్రితచిత్తుపాల్కురికి సోమయదేశికు బ్రస్తుతించెదన్॥ 2

చ॥ సకలమునిష్కళంబు నయిసంభవ ముఖ్యజగత్ప్రపంచసా।
క్షికమునసాక్షికంబునయి జీవభిదాది విభిన్నభావనా।
త్మకమునుబోలెనజ్ఞులకు దాగనువట్టుచుతత్త్వదృష్టికిన్।
సకలముదానయై వెలుగు శాంభవలింగముబ్రస్తుతించెదన్॥ 3

ఉ॥ దక్షమఖక్షయీకరణ దక్షిణరక్షిణదోర్యుగుండుశీ।
తక్షితిభృత్సుతాసయస తాపురసోత్సవకారివిక్రముం।
దక్షయుదక్షరుండు జగదాద్యుడభేద్యుడు సత్ప్రకారసాం।
బుక్షితదృష్టివీర శరభుండొసగున్ మదభీప్సితార్థముల్॥ 4

చ॥ ప్రసవశరాససూంతకుని బంపునముస్నపతారమొందిశ్రీ।
బసవపురాణసంకథిత భక్తమతిప్రగథనైకసూత్రమై।
వసుమతివీర శైవ పథివర్ధనమొందగజేసినట్టిమా।
బసవనమంత్రిగొల్తు భవబంధురసింధువు దాటగోరుచున్॥ 5

చ॥ విమలవిచారులన్ భువన విశ్రుతవీరులనత్యుదారులఁ
శమనవదాపహారులవశంవదదేహమన ప్రచారులఁ
హిమగిరిధీరులం బ్రళయ హేలవిహారులనాగహారులం
బ్రమథకుమారులంగొలుతు భక్తిపదార్థఁ రసజ్ఞతార్థినై॥ 6

శా॥ ఆశంబాసివిరక్తులై మొదల మోక్షాపేక్షదేశాంతరం
బాశాంతంబుగ జేసి స్వానుభవ శాస్త్రార్యోక్తులందాత్మిక
ప్రాశస్త్యంబు సమస్తముందెలిసిలన్ రాజిల్లునాపుట్టశాం
తేశ శ్రీగురుశిష్యచెన్నబసవా ధీశుంబ్రశంసించెదన్॥ 7

మ॥ స్మయమాయాదివికారదూరుశివ పూజామాతులున్ మాతులుం
బ్రియసంభాషణభూషణుంషడరిభీ భిద్భావుకుంభావుకుఁ
దయనన్నక్షరదక్షుజేసినమహా ధన్యాత్ములన్ భక్తితో
నయగారప్పయగారుబాల్కురికి సోమరాధ్యులంగొల్చెదఁ॥ 8

ఉ॥ హృద్గతమోహబంధన నికృంతనశాలివిశాలబుద్ధినా
పద్గహనానలీభవదపారకృపాకరుముక్త్యవాప్తికై
మద్గురువర్యునిన్సుజన మానితచర్యునహార్యధైర్యునిన్
సద్గురుపాత్రుబిద్ప్రరతి శాసనుసోమయదేవుగొల్చెదన్॥ 9

శా॥ శ్రీమద్దేవయ దేశికేంద్రతనయున్ శిష్యావళీరక్షణా
ప్రేమద్రార్ద్ర మనస్కునంబునిధి గంభీరుందపోవిష్ణుకృ
త్కామాద్యంతరవర్గజైత్రుబుధ లోకస్తోత్రపాత్రున్గుణా
స్తోమున్శ్రీపిడుపతిన్ వాసుబసవేశుంగొల్తువాక్శుద్ధికిన్॥ 10

చ॥ సుకవులకన్నమున్నయపశుద్ధులదుష్కవులంబ్రశంస సే
యకమనవారెరుంగకయినట్లభువిన్ సవిగావటందృఢ
త్సుకవులుతప్పుగాంచియును దోలుకపారిరిదప్పనాకయొ
క్కొకగతితప్పుసేర్చియవి యొప్పులుగాగయి కొందృగావునన్॥ 11

వ॥ ఇట్లు గురులింగజంగమ ప్రశంసయుం గుకవి నిరాకరణంబును సుకవి సత్కారంబునుం గావించి సంచిత సరసార్థ శబ్ద బంధబంధురంబుగా నొక్క మహాప్రబంధం బేను సంధానంబు సేయ నుద్యోగించియున్న సమయంబున. 12

సీ॥ తనకల్మి బుధవినతాద్రికిదంభోళి తనబల్మి షడ్రిపుధ్వాంతహేళి।
తనమూర్తి శిష్యహృద్వనవసంతస్ఫూర్తి తనకీర్తి దశదిశాంతఃప్రపూర్తి।
తనదాంతి సంతతాధ్వస్తాక్షవిభ్రాంతి తనకాంతి రోషపద్మముఖదంతి।
తనచిత్త మీశ్వరార్చవిధాయత్తంబు తనవిత్త మార్యలోకనుతవిత్తంబు॥ 13

తే॥ మనుచు గొనియాడ వహికెక్కినట్టి ఘనుడు।
దేవనార్యుని నెయ్యంపు దేవియైన।
మల్లమాదేవిపుత్రు డామ్నాయవేది।
భవ్యగుణహారి పిడుపర్తి బసవశౌరి॥ 14

క॥ ననునొకనాడాత్మాంక।
స్థునిగనుగొని పాలకురికి సోమేశుసపే।
రను బసవపురాణము ప।
ద్యనిబద్ధత వెలయజేయ దలచితి నిసుతా॥ 15

మ॥ అదివేదాగమసారసంగ్రహము సత్యజ్ఞానసంపాదిరం।
బది రుద్రాదిమహాపురాతనకథావ్యాప్తంబు పాపావహం।
బది సద్భక్తివివృద్ధికారణము ముక్త్యావాసమట్లౌనుసీ।
వదిచెప్పం దగు బద్యకావ్యముగ కావ్యప్రజ్ఞ సేవ్యంబుగన్॥ 16

క॥ ఆకృతి సోమేశుడు దా।
నైకావింపదు హృదీశు డామ్నాయవచో।
నీకోక్తి భక్తి సుగతిస।
జేకొని పోమింపనిట్లు జేసెద్ద్విపదల్॥ 17

క॥ ఆవేదార్థము ద్విపదలు।
నీవిప్పుడు పద్యములుగ నిర్మించిన భ।
క్తావళి మెచ్చున్ శివకవు।
లీవిధ మంగీకరింతు రిష్టము మాకున్॥ 18

ఆ॥ సోముడేమి చెప్పె సోమేశు ద్విపదలే
బెట్టి పద్యములుగ బెనచనందు।
నన్యులనగవలదు నాయయ్య శిష్యుల
మగుట మనకు చెల్లునవియు నిలుప॥ 19

సీ॥ విరచించె జైమిని వేదపాద స్తవం బొకపాదమున వేచయుక్తి నిలిపి
హరభక్తి వైదికంబని శ్రుతులిడి చెప్పె ప్రతిభ సోమేశుడారాధ్యచరిత।
సరవి శ్రీనాథుడా చరిత పద్యప్రంధము సేసె ద్విపదలు తరుచు నిలిపి
యాతండు పద్యకావ్యము సేసె నైషధ మంచిత హర్షవాక్యముల బెట్టి॥ 20

తే॥ సోమగురువాక్యముల బెట్టి భీమసుకవి
గరిమె బసవపురాణంబు గణనజేసె।
గానపూర్వకావ్యము చేరగ విరచించు
వారికాదికావ్యోక్తులు వచ్చి నెగడు॥ 21

క॥ నీవును సోమేశు ద్విప
దావళి యర్థములు జేయు మంచుల యర్థం।
బావంతయుఁగ పీడక
యేవియు ముణ్ణందు లేని విడకు కుమారా॥ 22

సీ॥ చదివించినారము శబ్దార్థసారముల్ కావ్యనిర్మితశక్తి గలదు నీకు
మనకులాచారుడై మహివీరశైవైక మార్గంబు చూపిన మహితయశుని।
సోమేశ్వరుని గృతిస్వామిగా నియమించి బసవపురాణంబు పద్యకావ్య
మభిగావింపుమీ యని యానతివ్వగ కరములు శిరమునందిర వృకొలుప॥ 23

ఆ॥ మీకునంకితముగ నాకాంక్ష నొకకృతి
సేయు వేర్కు నాకు బాయదెవుడు।
నైనమీయనుజ్ఞమీరినడవగనెట్లు
సేయుమన్నవట్లసేయువాడ॥ 24

క॥ అనియేనువిన్నవించిన
వినిననుగారుణ్యదృష్టి వీక్షించిమహా।
త్ముని బాలకురికిసోమే
శునిగృతిపతి సేయుసకలశుభదముమనకున్॥ 25

క॥ నాకొకకృతినీదలచుట
చేకొనిసంత ము నాకుజేయుటకైన।
న్నాకృతిగురువులకిచ్చిన
నాకునుసంతసముశతగుణంబగుపుత్రా॥ 26

వ॥ కావుననీవుమాపేరనంకితంబుగా వేరొక్క ప్రబంధంబనుసంధించు తలంపుజ్జగించి సజ్జన సమ్మతంబునుసమస్తశాస్త్రనిగమాగమ పురాణసారసమ్మతంబును సకలమాహేశ్వర సమ్మతంబుగా సోమేశ్వరుండు ద్విపదలు సేసిన బసవపురాణంబు సోమేశ్వరుని పేరను సుశబ్దార్థసార్థమాధురీధురీణంబుగా పద్యకావ్యంబుగావింపుమని యానతిచ్చినం దద్వచనంబు శిరంబునంధరియించి జెప్పంబూనిన కావ్యకన్యకాముఖ మందనాయమానంబగు కృతిపతిమాహాత్మ్యంబు ప్రథమకథనీయ మానంబుగావున దానివర్ణించెద నదియెట్టిదనిన 27

కృతిపతి వర్ణన

చ॥ హరుడొకనాడుశృంగికిటులానతియిచ్చెనుమాయనుజ్ఞమై
వరిగిధరాతలింబసవుడర్థినిబిజ్జలరాజ్యమాదరం।
భరతవహించిమన్మహిమదద్ధరణిం వెలయంగజేయుచుం
వరుసజయించె బెక్కులుపవాదములందరు చోద్యమందగన్॥ 28

చ॥ అసదృశతన్మహామహిమ మారవితారకమై చెలంగ శ్రీ
బసవచరిత్రముఁ సకల భక్తకథామణిసూత్రభాతిగా,
వెసరచియింపుమీవు పృథివీతలికింజనినాగభృంగినం
తసమునబుట్టిబాల్కురికినామపురీవరసోమనాథుడై ॥ 29

సీ॥ లిపిలిఖింపకమున్న యపరిమితాథోఁక్తి శక్తియాతనిజిహ్వఁజరుగుచుండు
ఛందాదికరణాదిసరణిచూడకమున్న మదినుండుకావ్యనిర్మాణశక్తి
భాష్యసంతతులు చెప్పంగజూడకమున్న రుద్రభాష్యక్రియారూఢి వెలయు
తర్కశాస్త్రాదివిద్యలుపఠింపకమున్న పరపక్షనిగ్రహప్రౌఢివెలయు॥ 30

తే॥ నతనినుతియింప నాబోటికలవియగునె
జైనమస్తకవిన్యస్తశాతశూల,
కలితబిజ్జల తలగుండుగండిబిరుద
శోభితుడుపాల్కురికి సోమనాథుడుండు॥ 31

క॥ అతడుగురువరకరసం
జాతుండై విశ్వనాథుసన్నిధికవితా,
చాతురియెరింగి బసవ
ప్రీతిగరచియించినట్టికృతులెవ్వియనఁ॥ 32

సీ॥ బసవపురాణంబు పండితారాధ్యుల చరితంబు ననుభవసారమనుచ
తుర్వేదసారసూక్తులు సోమనాథభాష్యమ్ము శ్రీరుద్రభాష్యంబుబసవ,
రగడగంగోత్పత్తిరగడశ్రీబసవాఢ్యరగడ యుసద్గురురగడచెన్న
మల్లుసీసములు నమస్కారగద్యవృషాధిపశతకంబునక్షరాంక॥ 33

తే॥ గద్యపద్యములుపంచప్రకారగద్య
యష్టకముపంచకమునుదాహరణయుగమ్ము,
నాదియగుకృతులు భక్తిహితార్థబుద్ధి
జెప్పెనవిభక్తసభలలోజెల్లుచుండు॥ 34

సీ॥ ఒకనాడు శివభక్తు లోరుగంటనుస్వయంభూదేవుమంటపమునవసించి
బసవపురాణంబుపాటించివినుజేళ హరునిగొల్వ ప్రతాపుడచటికేగి।
యాసంభ్రమంబేమియనుడుభక్తులుబసవనీపురాణంబథిఁ వినెదరనిన
విననాపురాణంబువిధమెట్లకోయన్న ధూతఁ విప్రుండొకకర్తచేరి॥ 35

ఆ॥ పాలుకురికి సోమపతితుడీశడుమను
పెనచెమధ్యమవక్లపెట్టిద్విపద।
యప్రమాణమిదియవాద్యంబుపదమన్న
సరిగెరాజుభక్తులదియెరింగి॥ 36

చ॥ కరములకర్ణయుగ్మములు గ్రక్కునమూయుచుబ్రహ్మబంధువుఁ
బోరిగొనజూచి యిట్టిఘన మూర్ఖులుభక్తులటంట్రువేగబా।
ల్కురికివురీశదేశికుసకుఁ వినుపించితదభ్యనుజ్ఞనీ
వెరవిడిచిప్రుబట్టుకొనివేవధియింతమటంచునందరుఁ॥ 37

క॥ చనిపాలకురికిసోమేశుని
తోనప్పాటుపలుకుచొప్పెడచెప్పఁ।
వినియూరకున్నభక్తుల।
కునుతలవంపౌనటంచుకుపితాత్ముండై॥ 38

క॥ శవిగానివానితోడఁ
వివాదమొనరింపచూదవిధిలేదైనఁ।
శివభక్తిశక్తితృణమా
నవుచేగెలిపింతుదూషణవరుంబాటుఁ 39

ఆ॥ అనిప్రతిజ్ఞజేసిహరయుక్తిముక్తుడై
లింగముద్రయెడ్లసంగడించి।
కూడగట్టినట్టిగూడారుబండిపై
గదలిపోయిరోరుగంటిపురికి॥ 40

ఉ॥ వారలువచ్చురాక పరవాదులెఱింగియునేవబుట్టినా
యూరవసించుముక్కిడిల నున్మదవృత్తుల మొండివాంద్రనుం।
జేరగబిల్చిచంద్రధరుచిహ్నితదేహులఁజేసియందఱుఁ
బోరునమీరెదుర్కొనగ బొందనిపంచిన దుండగంబునన్॥ 41

తె॥ యెదురుగావచ్చి వారుసోమేశ్వరునకు
మ్రొక్కినంతనెయంగముల్ మొదలియట్లు।
చక్కనై లింగచిహ్నములననహజమైన
నథిఁవారలుగొలిచిరానరుగునపుడు॥ 42

తే॥ గవనిపైలచ్చిప్రతిమయుగరులు రెండు
నుండ గాడిగబట్టినబుఋషయుగము।
గవనిచొరకున్నసోమశేఖరుడెఱింగి
తొలగుమనివంపనవినేలతునిసిపడియె॥ 43

చ॥ అదివినిదూషకావళులు నావురియేలుప్రతాపుడుఁభయా
స్పదులయివచ్చి మ్రొక్కినగృపామతివారలగాంచిపంచియ।
మ్మదనవిరోధిభక్తుల సమాదరణంబునగొంచుపోయిసా
భ్యుదయమనస్కులై గొలుచు చుండగనుండెను గొన్నిఘస్రముల్॥44

వ॥ అట్లుండియు సోమేశ్వరుండు కాలత్రయవేదిగావున నాగామి కాలకౌశ ల్యంబుయెఱింగి పిడువర్తిశివరాత్రి కొప్పయ్యగారాదిగాగల తమశిష్యులనందఱ బిలిపించి ఈదేశంబింకతుష్కలాక్రాంతంబు గాగలదు మా బోటినియమస్థుల కిందునికి పొందుపడదని వారితోనిట్లనియె॥ 45

క॥ ఈ రాజ్యంబునమాకిక
నారూఢిచరింపుచుండననువుపడదుఃమీ।
కీరాజసీమలోనొక
యూరుఘటించిత్తునందునుండుండనుచుఁ॥ 46

సీ॥ తనశిష్యుడను నాప్రతాపునిమంత్రియు నగునిందుటూరియన్నయ్యబిల్వ
బనిచిని వెప్పుడుభక్తితో సరవత్తు ముగురసర్చింతువుముఖ్యవృత్తి।
తత్ప్రీతిగామావ్రతస్థులకొకగ్రామ మిప్పించుమీద రాఢీశుచేత
ననవుడునతడుమహాప్రసాదంబని యిప్పించెదొంకిపర్తిదృఢభక్తి॥ 47

ఆ॥ నందుప్రతివసించిరరవత్తుముగురును
దాముప్రేమగనదభూమికరిగి।
యచటభక్తులెల్లనతిభక్తిసేవింప
గొంతకాలముండియంతమీద॥ 48

ఆ॥ వార్ధకమ్ముగదియవచ్చెనింద్రియముల
పాటవంబుడిగినమద్వ్రతంబు।
గడిదిగానబాహ్యకర్మముల్ మానిస
మాధినుందుననుచుమదిదలంచి॥ 49

క॥ నావట్టినవీరవ్రత
మేపట్టునవదలకుండనిన్నిదినంబుల్।
గాపాడిరిభక్తులికఁ
వ్యాపారముమానవలయుననితలచిమఱి॥ 50

చ॥ కలిమలభంగచంగ శివగంగకుఁగంగటగట్టుమిట్టుఁగ
బలకలగుంటిమాయి ససమాధిరచింపగజేసిభూతిలో।
దలముగబోసియందుపయి దావసియింపుచుగావగన్నుభృ
త్యులనియమించినిశ్చలతసుండెవృషేంద్రపదాంతరంగుడై॥ 51

ఆ॥ అప్పుడీశ్వరుడునిజాకృతిదాల్చి యంత
పరమపురుషకదకునరుగుదెంచి।
రమ్ముకొనిచనియెదరజియ్యదికనవిని
సోమధరునకనియెసోమసురుడు॥ 52

ఆ॥ ఈసమాధిలోకులిందరునెరుగంగ
నిచ్చనన్నుశూలియితరులెరుగ।
కుండదలపువెడలికొనిపోవుజనులెల్ల
బూటకీడుపారిపోయెనంౘ్రదు॥ 53

క॥ ననునీసమాధిదెరవక
కొనిపోయిననింతకతడుగ్రుళ్లకయున్నే।
యనికొందురితరులీనిం
దనుచెందకయుండనన్నుతగగొంపొమ్మా॥ 54

సీ॥ భవిచూడనంచునాపట్టిననియమంబు కడమగాకుండంగవుడమిజనులు
నారూపునీరూపునడుమగాంచుటదోప నాకుప్రియంబైననందిరూపు।
బటికంబుననుదాల్చి భరనిగర్భంబు నందునన్ను ధరించిసందియంబు॥
మానునట్లగనీసమాధిమీదటకొంత తడవుండిసద్భక్తితతినులింప 55

ఆ॥ కొంచుపొమ్మురజితకుధరమ్మునకునన్ను
ననినట్లకొంచునరుగుశివుని।
నమ్ముఖంబునందునమ్మదంబుననుండె
సోమతుల్యుడగుచుసోమగురుడు॥ 56

వ॥ అట్టి పాల్కురికి సోమేశ్వరునకంకితంబుగా బసవపురాణంబు పద్య కావ్యంబు గావింపనుద్యోగించిన తచ్ఛిష్య ప్రశిష్య ప్రశిష్యుండగు మద్వంశాను క్రమం బెట్టిదనిన॥ 57

రవి వంశాను క్రమము

క॥ సోమేశుడుహరపురికిం
దానేగకమున్నయప్పదండాధిపుచే।
ప్రేమంబుననిప్పించిన
భూమండలిదోకిపర్తిపురిశరణులలోన॥ 57

క॥ ధరపాలకురికిసోమే
శ్వరగురుకారుణ్యహ స్తసంభవుఁడగుటన్।
గురుఁడ త్రలింగభావాం
తరుఁడై శివరాత్రికొప్పనాధుండొప్పన్॥ 59

క॥ ఆకొప్పయ్యకుబుణ్య
శ్లోకుఁడుబసవయ్య పుట్టెసోమేశునకున్।
జోకపిడుప ర్తిలోవల
బ్రాకారపుఁబువ్వుతోఁటబావిఘటించెన్॥ 60

చ॥ వినయవివేకభూషణుఁడు విశ్రుతకీ ర్తిశివార్చనక్రియా
జనితవరప్రసాదజలసంయుతగండతలుండుసాధువ।
ర్తనుఁడువిశుద్ధబుద్ధి గుణరాజితమూ ర్తిదయాప్రవూ ర్తియ
త్యనఘవిచారుఁడాబసవ య్యప్రభుఁడొప్పదదాత్మసంభవుల్॥ 61

ఆ॥ సోమయ్యప్రభుండు సొరదిగొప్పయ్యయు
గొండపీటి లింగకోవిదుండు।
శివునియానతియ్యబసవయ్యదేవర
యనగవెలసిరందునగ్రజుండు॥ 62

సీ॥ సకలరాజన్యమ స్తన్య స్తమణికాంతి పుంజరంజితపదాంభోజయుగళు
దకుటిలాగమపురాణామ్నాయ సమ్మత సిరశైవవ్రతపరిశ్రుతుండు।
బరపాకపరసతిపరధనపరమర్మ వచనాదిదుర్తవివర్జితుండు
పంచాక్షరీమంత్రపఠనప్రభావదూరీకృతాంతగర్వితరిపునికాయు॥ 63

తె॥ దనమశివలింగసంతతధ్యానజనిత
పరమసమ్మోదనసంపూర్ణభావకలిత।
మానసేంత్రియవగుఁడుమహితయశుఁడు
కులపవిత్రుంఁడు పెదసోమపరుఁడు॥ 64

క॥ ఆదిబ్బ్రితాపుడిచ్చిన
యాదోకిపురంబు నడుమునం కెలివడిసఁ।
మోదమునప్రౌఢిరాయమ
హీద్రై తునిచేతదెచ్చెనిందరునెరుగఁ॥ 65

క॥ శ్రీవెలయగనాసోమయ
దేవర పినసోమగురునిదేవప్రభునిఁ।
భూవినుతుంజిక్కయ్యను
కోవిదుబసవయ్యపాల కురికయ్యనగఁ॥ 66

వ॥ వారిలోన

సీ॥ శ్రీశైవశాస్త్రవిశేషాగమజ్ఞత మదిగొన్నషడ్ధ్వలజ్ఞానపూరిఁ
యాగామిదజ్ఞదిగంబరనిశ్శంక వరగురుసత్కృపావర్ధితుండు।
నిఖిలరాజన్యవందితపదాంభోజుడై బరగినలోకైకపావనుండు
సకలనిష్కళరూపసచ్చిన్మయాత్మక శివలింగవినిహితచిత్తవృత్తి॥ 67

తే॥ యార్యసమ్మతచారిత్రుడసమవీర
శైవపాలకకలియుగశంభుమూర్తిఁ।
వివికాభవిపాకరహితుండువృజనదూరు
డవనినుతికెక్కెపినసోమనార్యవరుడు॥ 68

క॥ పినసోమయగురువర్యున
కునునిశ్శంకయ్యగారుకొమరయ్యార్యుం।
డునునిమ్మనాథుడునునన
ననఘులుముప్పురుజనించిరందరిలోనఁ॥ 69

క॥ వరజుంతగునిశ్శంకయ
గురుపరుతత్వంతధామిఁకుడుఁనయవినయా।
భరణుడుశివార్చనారతు
దరివగఁవిదూరచిత్తుడై ధరవెలసెఁ॥ 70

వ॥ తదనుసంభవుండు॥

చ॥ అమలినవర్తనుండు కరుణామృతపూరితమానసుండు దు
ష్టమనుజదూరగుండఖిల సన్నుతసద్గుణసంఘసంగతుం,
డమితుడు సువ్రతైక పరుడాతఁడు జనావనదక్ష మూర్తియై
కొమరయదేశికోత్తముడు కుంభినిలోనుతికెక్కె మిక్కిలిన్॥ 71

వ॥ తదను సంభవుండు.

సీ॥ శ్రీమన్మహాలింగసేవాసముద్భూత బరమసుఖామృతవరపయోధి
కలితచతుష్షష్టికాలశివార్చనా మహనీయనిష్ఠాసమన్వితుండు,
భవిపాకవజ్ఞానప్రథితసువ్రతనిత్య పావనచిత్పూర్తిభవ్యమూర్తి
శుద్ధాత్ముడిడుపతిసోమయదేశిక సత్పుత్రుడష్టభాషావిదుండు॥ 72

తే॥ భవులకెన్నడుకవితచెప్పనిఘనుండు
కాంక్షలుడిగినసమలోష్టకాంచనుండు,
శాంతిదాంతిమయస్వాంతసంయుతుండు
జగతిపెంపారునిమ్మయాచార్యవరుడు॥ 73

క॥ అనిమ్మనార్యుపుత్రుడు
నానాగమశాస్త్రవేదినయవినయాఢ్యుం, 74
డానతజనబాంధవక
ల్పానోరహమనగబసవనార్యుడు వెలయున్॥

వ॥ అట్టి పిససోమగురుని యనుసంభవుండు॥

సీ॥ బాహ్యాంతరార్పణప్రబలావధానత నింద్రియంబుల గెల్వనెవ్వడెరుగు
నిత్యలింగజ్ఞాననియతిమైనెప్రొద్దు నెనగుచిత్తముసిల్పనెవ్వడెరుగు,
విశ్వమెల్ల శివుండెవేరొండులేదను నెరుకగట్టిగనున్న నెవ్వడెరుగు
తనగుణంబులయందుదగుల రెక్షాలంబునెచ్చరికచరింపనెవ్వడెరుగు॥ 75

తే॥ సతతమునియమవ్రతాదివిహారనిలయు
డతడు రాజస్యమూర్ధన్యహారహీర।
కిరణవికసితపాదపంకజయుగళు
డగుచుదేవయ దేశికుండవనివెలసె॥ 76

శా॥ ఆదేవప్రభుభార్యమల్లమయతిథ్యారాధనాధుర్యయై
ర్యోదారారాధ్యులపుత్రులంగనియె సోమాభిఖ్యనా నాకళా।
వేదిన్ శ్రీబసవేశవారిరువరన్ విశ్వంబువర్ణింపగా
నొ్యదర్యోచితకృత్యముల్ జరిపి రత్యూర్జన్స్వలోకస్వులై॥ 77

సీ॥ కలలోననైననుగల్లలాడగనేర డొరులమిముడాముబల్కనొడబడండు
మూర్ఖచిత్తుల వెంటబోసీడు చిత్తంబు రానివస్తువులకోరంగనొల్ల।
డన్యకాంతలమోములాసక్తిజూడండు పరవస్తువుల కాసబడనివాడు
యేపట్టుననునీతిచేపట్టివదలండుసుతసతీవసుమోహ యుతుడుగాడు॥ 78

తే॥ మద్గురుండైన సోమయసద్గురుండు
సాధుసమ్మత సద్గుణాసక్తుడగుచు।
పుత్రులనుగాంచెసోమన్న పుడమిదేవ
నార్యగుంటూరివీరయ్యనలఘుయశుల॥ 79

క॥ వారలలోదేవయగుణ
హారుడు శైవాగమేతిహాసపురాణో।
దారార్థన్ వేదివిమలవి
హారుడుగురు లింగజంగమారాధకుడున్॥ 80

వ॥ తదనుసంభవుండు.

క॥ అయ్యంకివీరగురునకు
నెయ్యుండును సుజనమానవీయ్యుండునునై।
యెయ్యెడగుంటూరివీర
యయ్యశివజ్ఞానభరితుడై విలసిల్లున్॥ 81

వ॥ ఆసోమేశ్వరునుసంభవుండు

సీ॥ గురునాథుడ కపాలకునికి సోమేశుండు చెప్పినకృతలల్ల నిప్పదమిని
ప్రకటింపవచ్చిన ప్రత్యక్షబసవెశు దని భక్తజనములునినుతిసేయ।
భక్తిమహిములుదప్పకయుందసభలముల్ చెప్పిశిష్యులనురక్షింపనేర్చు
నౌనరదీక్షాబోధయనుపిల్లనైనారుకథయబ్రహ్మోత్తరఖండమునను॥82

తే॥ నాదిగాగలశివరహస్యములు పెక్కు
శివకవులు మెచ్చద్విపదలు జేసిభక్తి।
సభల వెలయించిమించిన సజ్జనుండు
బంధుసురమణిపిడుపతిఁ బసవశౌరి॥ 83

సీ॥ ద్రవిడకర్ణాటాంధ్రయపసభూములబేళ్ల గౌన్నాడు పెక్కులు సన్నుతముగ
దలయెత్తినదిమొదల్ ధరగల్లుదుగాఁధి పతులచే బూజలుబడసినాడు।
గాలకంధరునిషట్కమలంబుభూషించు పంచాక్షరిజపించుబాయకెపుడు
భవిపాకవజిఁ తబ్రవిమలవ్రతుడస్య మంత్రాంగదాహముల్ మానినాడు॥84

తే॥ కవితభవులకుచెప్పనిస వినయుండు
బంధుజనములబ్రోవబాల్పద్దవాడు।
నిత్యజంగమపూజనాన్వితసుబుద్ధి
వశమెబొగడం గబిడుపతిఁబసవఘనుని॥ 85

ఆ॥ అట్టిబసవనార్యుదతులశివార్చనా
రతుడుధమఁయుతుడువ్రతియునైన।
వీర్నకోటమల్లవిభుబుత్రినాగంబ
దగవివాహమయ్యెతత్పురంధ్రీ॥ 86

సీ॥ ప్రాణేశునాజ్ఞకునడిగెడైనసుదాట దత్తమామలసేవ నధిఁసేయు
గలలోననైనను గల్లలాడదుయెప్ప పేదసాదలచాలనాదరించు
బతిభక్తిగలపుణ్యసతుల పెద్దజూచు సలటులగన్న దవ్వులదొలంగు
బతిసోదరుల కదభయభక్తిఁజియింతుపోడంద్ర నేరాంధ్రగూడిమెలగు॥87

ఆ॥ శమదమోపయుక్తశాంభవపదభక్తి
పుత్రపౌత్రముఖ్యభూరిసంఖ్య।
పుణ్యగణ్యగాత్రిభూరిక్షమాధాత్రి।
నన్యగుణకదంబనాగమాంబ॥ 88

సీ॥ ఆనాగమాంబకు నత్యంత శివభక్తి యుక్తుడౌబసవనార్యునకు బుత్రు
లనుపమానచరిత్రులతి బవిత్రులునల్వురై రిధమార్థకామామృతములు
మూర్తులుదాల్చెనా మొదలసోమన్నయు బాలన్నగురువన్న బసవనయును
వారిలోనను నేనవర జుండబహుకావ్య నాటకాలంకారనటనవేది॥ 88

ఆ॥ చెప్పదొడగి వాడ శ్రీబసవపురాణ
మవని పద్యకావ్యమైచలంగ
మంజులోక్తయుక్తిమత్కులగురుడైన
బాలకురికిగురుని బతినిజేసి॥ 90

షష్ఠ్యంతములు

క॥ ఈదృగ్విధ గుణునకునా
రాధరసోదరుదయాభరణునకుమహా।
వేదాగమచరణునకా
పాదితసద్భక్తియుక్తిపారీణునకున్॥ 91

క॥ చరలింగార్చనరతికిన్
పరమతనిర్మూలమధామధానురపతికిన్।
వరకావ్యకృతికిజన్మతి
మిరనిర్వాపణపటుప్రవమితికిన్॥ 92

క॥ భవపాక భవవిసహోదిత
భవదృష్టిస్పృష్టిదుష్టభవిక్రృష్టమహి।
భవిధాన్యభవికరద్ర
వ్యవివర్జ నశీలునకుదయాలోలునకున్॥ 93

క॥ హరిదంతదంతిదంత
స్మరహరహరిశారదాభ్రశారదవిలస।
త్సురతరుగగనాపగజిత
వరయశునకుచిత్ప్రభావపటిమతతికిఁ॥

క॥ అజ్ఞానాపహరరణ
ప్రాజ్ఞునకును సకలసుకవిభావజ్ఞునకున్।
వైజ్ఞానికసేవితునకు
సుజ్ఞానికసేవితునకు
సుజ్ఞానికిపాలకురికిసోమేశునకున్॥

వ॥ భక్తిశ్రద్ధానిబద్ధ బుద్ధిపూర్వకంబుగా నొనర్చి సాష్టాంగదండప్రణామంబులాచరించి జన్మసాఫల్యంబుగా నాచెప్పంబూనిన బసవపురాణంబను మహాప్రబంధంబునకు గథానుసంధానం బెట్టిదనిన.

కథా ప్రారంభము

ఉ॥ శ్రీగిరిజాసహాయశశిశేఖరచిత్తవశంవ్రతిక్షమ
ష్మాగతకేళిగేహమయగహ్వరపూగముఖంబుశాంభవ।
యోగదశాప్రకాశరచనాత్మఘుహంపిప్ర సంబచిప్పభూ
భాగమురాజితాగమజభక్తసురాగముచెప్పనొప్పఁగన్॥

వ॥ వెండియు॥

చ॥ సురగణసేవ్యమబ్జరిపు చుంబితశేఖరపుల్లసద్ధిగిం
బరమసితేతరద్యుతి పిభాసురపాత్రిశసర్పమంగళం।
బురుచిరభద్రనాగ పరిభూషితభూతముసై నివేశ్యపుం
బురహరుబోల్చుచున్ రజిత భూధరమీధర చెప్పనొప్పఁగన్॥

ఉ॥ మారువిరోధియందనుప మన్యుడుభృంగియునందిగొల్వనీ
హారధరాత్మజాసహితుడై కొలువున్నెడసంగరుక్శర।
న్నారదుడైననారదుడు నవ్యగతింజనుదెంచియంగముల్
ధారుణిమోవమొక్కి కరతామరసంబులుమౌళినిల్పుచుꣳ॥

క॥ నిలిచిసమయంబెరింగిస
కలలోకస్థితులుమిగులగానబడంగా।
బలుకురతినున్ననారదు
తలపెరిగిపినాకపాణిదయదులకింపꣳ

ఉ॥ వెన్నలగాయకంటి నరవిందజసంభవుచూచెనంబయా
సన్నయెరింగి స్వీయ పతినస్మితినమ్మునిహ స్తసంజ్ఞడా।
యన్నియమించెయాత్మ సమయజ్ఞతకీశ్వరునిచ్చమెచ్చబ
ల్కెన్నిజదంతకాంతులు వికీర్ణముల్లై సభనిండబర్వగꣳ॥

॥శా॥ పుత్రానారదనీవుగన్న భువనోద్భూతాద్భుతశ్రేణిక
ల్పైత్రాశోత్రతపిభూషుమోలసభివణింపంచగుంగావ్యవై।
చిత్రంబొప్పగబల్కుమన్నయెడ రాజేవోద్భవత్పుత్రుడ
చ్చోత్రానందముకందళింపబలికెꣳక్షోణీంద్రజాజానితోꣳ॥

॥తే॥ ఆవధరింపుమువిన్నపంబద్రిజేశ
లోకములనెల్లసీభక్తిబోకజెటక।
జరుగునెప్పటీయట్లవిస్పష్టమగుచు
రీతిలేకున్నయదియిష్టభూతలమున॥

॥సీ॥ నిత్యశివాచారనిష్ఠాగరిష్ఠులైన పలుకరుగొందరుభక్తులతోడ
లోకప్రపంచంబులోగొందరుండియు లోకబోధనలకులోనుగారు।
మరికొందరానందమగ్నులైయున్నారు థరకుమార్పడితమ్మదారుమరచి
సద్భక్తియుక్తులైనజనులకుపొందుచూ పకున్నారుగొందరసూసమతులు॥

॥తే॥ గానమీభక్తియేర్పాటుగానబడక
వడ్లు పెరుగునుగలి పెనవడువుదోచి।
యున్నయదిదానిధరణి పైనుద్ధరింప
సమయమిదిదృష్టములుప్రత్యయములుచూపి॥

వ॥ అట్లైన మానవులడెందంబులగల సందియంబుడిందుపడు గురులింగ జంగమస్థలంబులు దత్ప్రసాద పాదోదకప్రభావంబులు దెలివిబొంద నప్పుడ మిగలసకలభక్తజనంబులుదావక భక్తిసంపత్తి జంబునచూరలం దేలుదురుగావున దేవ నీవు భూలోకంబునకునవతరింపవలయునన్న వినియన్నలిన సంభవునకు సభవుండిట్లనియె॥

॥ఉ॥ నాకునునందికేశునకు నారసవేరొకయింతలేదు వి
న్నాకరుణాకరుండాధరణి కన్నెడసుజ్వలభక్తియుక్తిభూ।
లోకవులోకులెల్లచిర లోకసుఖప్రదజన్మదుఃఖలుం
టాకమదయ్యభక్తికి నొసంబడిచందుదురెందుమోక్షముల్॥

॥చ॥ ఆసవినికేలుమోడ్చికుధరాత్మజపల్కు హృదీశనందికే
శునకునునీకుభిన్న దశచొప్పదకుండుటభక్తదేహివై।
వినుతికినెక్కియుండుటగా పేరనిమిత్తముగల్గొనాకు
జయ్యనసెరిగింపయ్యహృదయంబునబమ్మసనందియంబులన్॥

నందికేశ్వరునిచరిత్ర

॥క॥ ఈరీతినగజబల్కన।
నారాబధరుండునారదాదులువినవి
స్తారముగనందికేశ్వరు
చారిత్రము చెప్పదొడగెసతిముదముగలన్॥

||తే|| సందికినినాకునించుక సందులేమి
భక్తదేహుండనగుటనబరగునట్లు।
గాకయతనికినాకునైక్యంబువేరె
కలదుచెప్పెదవినుముదత్కారణంబు॥

||ఉ|| ఆదిశిలాదుడన్ముని కులాగ్రణియుగ్రపునిష్ఠతోఁ సపు
త్రోదయకాంక్షఁ శ్రీగిరి సముజ్జ్వలనైరుతిభూమిగందమూ।
లాదులుసంబుజాహిత వదాహితదీప్తులజాఠరాగ్ని పెం
పైదగజేయుచా చప మహానతిచేసెత్రికోటివర్షముల్॥

||తే|| వంతయావంతలేకయావంతశిలయ
తనకునాహారముగ చేసికొనియతండు।
పెక్కుకోట్లువర్షంబులుపెద్దనిష్ఠ
మక్కుదక్కకయుండెనమ్మక్కయనగ॥

||క|| ఉర్వీతపమిట్లసేయగ
బర్వీనరతనతనికేనుప్రత్యక్షంబై।
గుర్వనురాగముసూపితి
చార్యణశర్వర్యధీశ భాసురపటనా॥

||ఉ|| ఆమునియప్డుకన్నుముదమందుచుగన్గొనిమ్రొక్కిలేచిసూ
తాత్రిముఖావిలామర వరప్రదశంకరశర్వపార్వతీ।
కోమలదేహవిమ్యదుపగూహనమోహనగేహయంచుహృ
త్ప్రేమమెలర్పనిట్లు వినుతింపశిలాదునకిట్లుబల్కితిఁ॥

ఉ|| ఇష్టమునీకుసేయ్యవి మునీశ్వరదప్పకజెప్పవయ్యవి
స్పష్టముగాగనీనియమశక్తికిమెచ్చితినాగజీవదు।
తష్టుఁడదప్పిలాదుడటు దీనవచోగతిబల్కెఁదద్దయా
విఘ్నదనైతినొందా కటివేదుటనాకువివేకపాకమే॥

క॥ ఐననుగానిహరా మీ
యానతిగలుగంగ వెరవకడిగెదమదిలో।
మానకగోరుదుభక్త్యస
మానుండగుసుతుఁభవత్సమానుంబడయన్॥

క॥ అనవినిముని మనమునబెన
గొనుయాకాంక్షా ప్రీతీర్పగొనకొనియేను।
న్ననెరింగిమరియునతఁడి
ట్లనివినుతింపుచుఁదక్షపాకరవదనా॥

తే॥ నీవునాకిచ్చునుతుఁడునీదుభక్తి
లోననణువైనగడమైనమానకేను।
వానితలద్రుంచివైతునియ్యానవాని
కద్దమైనీవువచ్చినన్నైనవిడువ॥

క॥ ఏగోరినట్టితత్సుతు
నీగూడినయేనినొసగుమిట్లిచ్చుటకుఁ।
లోఁగెదవేనియుగ్రక్కున
నేగుమునీయిచ్చువరములేనొండొల్లఁ॥

వ॥ అని యిట్లువిన్నవించిన శిలాదుని సమంచితభక్తియుక్తి కేనునుప్రమో
దించి యతనియభిమతంబు సఫలంబుచేయ నుద్యోగించి॥

ఉ॥ స్వర్గముకన్నమున్న సురసంయమిముఖ్యులులేనినాఁడునై
సర్గికమాముఖాంశమున సంభవమొందినశ్రీవృషంబును।
న్మార్గముజూపుచుఁత్రిభువనంబులగ్రుమ్మరుధర్మరూపమై
దుర్గతిపాతభీతభవదూననగమున్న జన్మృష్ఠషష్ఠమై॥

సీ॥ కృతవేళనదిభూమిజతురంఘ్రులజెంచు ద్రేతమూడడుగులబ్రీతిమెలగు
ద్వాపరంబునబఁమిలపై మోపు గలియుగంబుననొక్కగాలనిలుచు।
ధర్మంబుదానౌటతనపాదచారంబు యుగయుగంబులవారికొప్పచెప్ప
వెండిది య్యకళంకుండనాబొగడొందియాత్మవాహనమైన యీశ్వరుండు॥

॥తే॥ ప్రమథముఖ్యుండుగోకులపతియునైన
యాదివృషభేశుజూచియిట్లంటినిశి।
లాదునకునందికేశ్వరుండనగబుట్ట
వలయునీవటుగాకున్న దెలియవినుము॥

క॥ ఏనైనబుట్టివలయుం
గానివరంబిచ్చిదప్పగానేరనుబో।
ధానూనాత్మనినుదక్కం
గానశిలాదునకుబుత్రుగానియమింపన్॥

చ॥ కమలదళాక్షియమ్మునిశిఖామణి బుత్రుబవిత్రగోత్రుమ
త్సమయశుగామినొల్లమినిజంబనిబల్కిన మాత్రనాత్మలో।
బ్రమదమునొందినందియును భవ్యసమాఖ్యద్వితీయశంభుడు
త్తముడుజనించెయోనిజతదక్కధరిత్రిశిలాదుబుత్రుడై॥

ఉ॥ ఎట్టివిచిత్రమోసరసిజేక్షణయుక్షకులేశుడీక్షితిన్
బుట్టగదోడుదోడుతనుబుట్టెమదియ్యపదాబ్జభక్తిదా।
బుట్టకమున్నబుట్టె మదిపూర్వమహత్వవిచింతయట్టియా
పట్టికిబాలుదద్వసుధభవ్య గురుజ్ఞతలెన్నియన్నగన్॥

తే॥ మరియువేదాంతసూక్తిమర్మములుదొక్క
బలుకులాదిశివాచారపరతవృత్తి।
గానమెలగుచుతత్పాదకమలములకు
ననయముహృదంతరంగమత్యంతనిష్ఠ॥

ఉ॥ చింతయొకింతలేక శిశుసింహము పారెడు యేరులందు పేఁ
మంతపుగాదయుగ్మములనత్యనురక్తిని గంతదఘ్నపాం
దోంతరసీమ నిల్పి విగతార్తవముక్తుడునై చెలంగుచుఁ
సంతసమంది సంతతము సంయమిసేసె దపంబునయ్యెడఁ॥

క॥ గ్రీష్మమున సతతము చతుర
ర్భృత ప్రన్మధ్యమున దలధరిత్రి నిలిపిదా।
నోష్మగమాగమములడచివి
భీష్మగతిఁ దివికిబాదభిసములనెత్తుఁ॥

తే॥ తలచువారలడెంపంబుదాపశిద
బలుకునోళ్లనుబకిబకబగలుపుండ।
జూడరెప్పలఁసురకుక్కచుండ
నందియొనరించెదపముమిన్నందియపుడు॥

చ॥ ధరణివడంకెగ్రుంకె ఖరధాముడు వారధులింకెనష్టది
క్కులటు మ్రొగ్గె మగ్గ సహిరచ్ఛపరాజము మేను స్రగ్గెసం।
బరమిలమీద వ్రాలె నుడుపంక్తులు వాయువు దూలెనగ్ని వి
స్ఫురణము మారె వ్రీలె బలసూదన లోకముఖోర్ధ్వలోకముల్॥

క॥ వెండియు నాశాగ్నిశిఖల
గుండియలం దిగులుబొచ్చి గోపతిశాజుజాల్।
పండెతమకనుచుబట్టుగ
నుందకగడునోడివచ్చిరుప మూకడకుఁ

ఉ॥ మిక్కిలిభీతిమ్రొక్కి పరమేష్ఠిముఖుల్ దలలన్కరాబ్జముల్
జిక్కగజేసియిట్లు నుతిసేసిరి నన్ను సహస్రవిక్రమా।
ధిక్కరుణాతిచండిమ తృతీయవిలోచనదేవదేవమా
దిక్కటుజూడుమంచు పరిదేవనముల్ తమలోననాగుచున్॥

ఉ॥ శంకరభక్తవాంఛిత వశంకర పంకజపత్రనేత్ర
త్రాంకితపాదపంకజ నిరంకకళావకళాపగంధవ।
త్కుంకుమపంక సంకలిత కుధ్రసుతాకుచకుంభికుంభకూ
లంకషదోర్ద్వయాంతర జలంధర సింధురమానమర్దనా॥

సీ॥ అనినన్ను వినుతించునచ్యుత ప్రముఖులగనికన్నుగవనవ్వికమలనయన
బలికితినిట్లని భ్రాంతిమానసులార యింతసంతాపింపనేలమీకు।
నందికేశ్వరు దారుణపుతపోనిష్ఠకు వెరచివేవచ్చుటవెఱ్ఱితనము
గాక ఘ్యాతడు ఫలాకాంక్షమైనీమముల్ సలుపునేరెంతవళంఠుమూరి॥

తే॥ సిరికినైనను గైకొన్న శ్రీపసీప
దంబువాణీపసీపనిదలపడతడు।
జూడజూడంగ సురిగెడుసురపతిత్వ।
మాసనేయడతండు శచీసతీప॥

క॥ మీపదవులు యననేటికి।
నాపదసద్భక్తిగానినాపదమైనన్।
జేపట్టడతడునమ్ముం
డీపట్టునవట్టిశంకలేమిటికింకన్॥

క॥ అనిపలికి హిమనగాత్మజ
వనరుహనేత్రాది దివిజవరులకునానం।
దినిసగన్ నిష్టదెలుపన
తనికదకేగితినియతిది తద్దయుగొలువన్॥

ఉ॥ ముంగలనున్ననన్ను గనిముప్పిరిగొన్నముదంబుతోదసా
ష్టాంగనమస్కృతుల్ సలిపి యంకురితాంగరుహోర్చ్చతైనుతిం।
పంగరొదంగెనిట్లని సుపర్వులపూర్వతడీయదివ్యహా
క్సంగతికిచ్చ మెచ్చగగబిసప్రసవోల్లసదాస్యమండలా

వ॥ లయగ్రాహి

చ॥ అక్షయకృపోక్షితకటాక్షనిజవీక్షణ శిఖిక్షితపలక్షకమలాక్షనుతదేవా
వాధ్యక్షశరదక్షహసనక్షయసుశిక్షితమహోక్షితనవక్షణసభక్షుభితరింఖ
ద్రాక్షసపురక్షరణదక్షపరిరక్షితవిచక్షణయధోక్షభవచ్ఛక్షురురుభాసం।
దక్షనిజమోక్షకరణక్షకరణశమపదాక్షరవిలక్షణషడక్షరమయాక్షితివిదూర

క॥ ఈవిధివినుతింపగగని
వేవలసిన వరములిత్తు వేడుమటన్నన్।
దేవాళులువిననమ్మని
నావలగనుగొనుచుబలికెనగుజ్జిగురిత్తన్॥

క॥ నిన్నుగనుగొంటిమఱివర
మెన్నంగా నొందుగల్గునెనాకభవా।
వెన్నిధిసన్నిధినుండగ
మన్ననడుగ బోవుహీనమతులుంగలరే॥

క॥ పదవులగిడవులనేనొ
ల్లదయాపరవినుమునాతలపుదమ్మిభవ।
త్పదమలభక్తిజలింపక
బదిలంబై యున్నయదియపదివేల్వరముల్॥

చ॥ అనవినియాద్రజామాత్మగతిహత్తిచలింపకయుండగౌగిటన్
బెనగొనజేసినందికి సభీష్టవిశిష్టములియ్యబక్తిగో।
బ్బునకరుణించితద్వరవపుస్సుఖసంగతకాంక్షనాకు
వాహనముగజేసికొంటి వికచాంబురుహాననయమ్మహాత్మనన్॥

వ॥ మరియునమ్మహాత్ముండు తొంటికాలంబున నాద్రివృషభాకారంబున
మదియ్యవాహనంబగుట యతనికిదేటపరచి యపూర్వసర్వజ్ఞత్వంబుతో
దంగూడ ప్రమథగణాధిపత్యంబు నిత్యంబుగామెచ్చియిచ్చితి నప్పుడు॥

ఉ॥ అంతటకంతుమాతృధరుడంతటధాతసురాధినాధుడ
ల్లంతటదేవతానివాహ మంతటనంతటజాగ్రిమొక్కి శ్రు
త్యంతవచోమచర్చికల నందరునర్థిఁనుతింపతద్భయ
భ్రాంతియడంగబల్కెఁతిగ్మపారసమానసమాచరింపగన్॥

తే॥ అతడుతపమాచరించుటనటనంది
మండలంబనబరగెభూమండలమున।
నందుచరియింపుచుండెడినఖిలజీవ
సంతతులకిత్తుమోక్షంబుపారసాక్షి॥

ఉ॥ నందిమహత్త్వమంతయు వినంజదువఁలిఖియింపగల్గునా।
స్పందవిశుద్ధబుద్ధియువచశ్చయసిద్ధియుభక్తివృద్ధియుం।
చందనగంధినాగిరిజ సంతసమందుచునందిజూచిబా
లేందుకళాకలాపునకు నిట్లుబల్కెనుమోడ్పుగేలుతోఁ॥

ఉ॥ ఈయనపుత్త్వమీచరితమింతనిరంతరభక్తిచింతయీ
సోయగమీప్రభావిభవ శోభనమీసుకృతంబునీమహా।
పాయమునీవిచక్షణత భాసురకీర్తియునిట్టిమూర్తియుం।
గాయజువైరియవ్వరికిగల్గునెనీదయలేనివారికిన్॥

గీ॥ నీనిజాంశంబుగాకున్న నిన్నుగనుట
నగునెనీతోడనైక్యంబునగుటగలదె।
యనుచునగ్గించుగిరిరాజతనయవినగ
నారదునితోడబల్కెఁబినాకపాణి॥

శా॥ వింటేనారదనంది కేశునికథా విఖ్యాతినామౌనిము
ఖ్యంటింబేర్కొనిదేవదేవయహిరాడ్గ్రైవేయనీసత్కృపన్।
వింటిన్ మంటినసంగనందియునమావిర్భూతహృన్మోదముల్
నంటన్ భక్తియుహర్షబాష్పముల నన్నున్నాయుక్తహస్తాబ్జుఁడై॥

* 'నందికేశ్వరుని భూలోకంబునజన్మింపహరుండానతిచ్చుట' *

సీ॥ వినుతించునందికేశునికనుసన్న చేసన్న దయబిల్చి చెన్ను మెఱయ
తనునిమ్మగలప్రసాదముకృపజేసియి ట్లనియెనంచిశసర్వార్థసమితి।
ప్రమథముఖ్యులకును బార్వతీసతికిని జెప్పె మునీకాదిజెప్పినటుల
నీకతంబునఁగానిలోకంబులందెల్ల నిగిభక్తి బథమునిఁ జెగుగబడదు
గానమానవలోకంబుకదకునేగి
నాదుసద్భక్తియచ్చటబాదుగొల్ప।
వలయుబసవన్నయను పేరసలఘుమహిమ
భక్తలోకహితార్థమీవనిదలంప॥

వ॥ అట్లైనభూలోకంబున నమోఘాసామాన్యంబైన నిద్వితియ్యశంభుత్వం
బును నభూతపూర్వపరత్త్వంబును బ్రవ్యక్తంబైయుండునటుల జేయు
మని హరుండానతిచ్చినవిని.

ఉ॥ అప్పుడునందికేల్మోగిచి యాపరమేశ్వరుతోడనిట్లనెం
జెప్పినయాడిగంబు లెడసియక జేకొనియున్న నాకుని।
ట్లొప్పగజెప్పనేమిటికి నూర్ధ్వవిలోచనయందునుండిసం
దప్పనదేమినీదు దయదప్పకయుంగినబాలునెప్పుడున్॥

క॥ ఇందున్న నేమి వెసబని
యందుండిననేమినీపదాంబుజయుగళం।
బందెయునికిసాకనియు
నందిబబుధవినియతనివినఁబుభాషలపెఁ॥

క॥ ముదమందిహరుడునంది
బడపునిధరకనిపినిన్ను బాయనుజామ్మి।
మొదలగురుడనగుచుచిదా
స్పదుజేయుచుబ్రాణదేహభరితుడనగుదు॥

క॥ జంగమరూపముబూనిని
నుంగూడిచెరింతునీమనోభీష్టంబుల్
చెంగిచెడకుండనెప్డున
నుంగదియగ జేసుకొనినినుంగ్నపదెల్లున్॥

క॥ నాప్రాణముప్రాణములగు
నాప్రమధులప్రాణమైననందీశ్వరనీ।
నాప్రాణములేకమగుట
కేప్రత్యయచయములేటికినెరుగఁ॥

మ॥ అనితస్ఫూరదబల్కుఁ శంకరునకుఁ సాష్టాంగవందప్రణా
మనికాయంబొనరించిహస్తయుగముఁ మస్తలింనిల్పియే।
బనివిందుంతరకంచుతత్ప్రమథ విభ్రాజిష్ణునీశుఁమ్రో
వనజస్థాపితుజేసినందిధరకు న్వచ్చెన్నరుల్ మెచ్చగఁ॥

వ॥ అంత నిక్కడ.

మండంగి మాదిరాజుకథ

సీ॥ తోయంబుసురనదీతోయంబులచ్చటి శిలలెల్లలింగమూతుఁలుదలంప
మానవోత్తములెల్లమౌనులమొత్తము లరువులెల్లనుగల్పతరువులరయ।
లీలవిహారంబులోలియజ్ఞక్రియల్ యిచ్చాభుజక్రియాయీశ్వరార్ప
ణావధానంబెన్ననాసక్తియసమాధి సతతంబుబల్కుభాషణములెల్ల
జపముగానుండుటయెముక్తిసంగమంబు
సంగమచ్చటమహిమలెన్నంగదరమె
నట్టిశ్రీగిరిపదమటనమరుచుండు
మేటిసంపదబొదలికకర్ణాదకంబు॥

క॥ ఆకర్ణాటకమపతులను
ధీకర్ణాటకమహఃప్రతీత్యారంభా।
లోకజనకౌతుకమునై
నాకమవనికవతరించెనాజెలుఘొందుఁ॥

గీ॥ అట్టికన్నడదేశమధ్యంబునందు
నవనియువతికురుకుచాగ్రహార।
యనఁగటన్నగ్రహారాఖ్యదనరుచున్నఁదనరుచు
బరగు శ్రీహింగుళేశ్వరభాగవాటి॥

ఉ॥ ఖండశశాంకశేఖరున ఖండమహత్త్వమేతానియాత్మ వే
రొండుదలంపడెన్నఁడుపయోజభవాన్వయదుగ్ధవార్ధిచం।
ద్రుండుదురత్యయోరుభవ దోషవిదూరమనః ప్రచారుడై
మందెగమాదిరాజగుణమండితపండితుడొప్పునప్పురిన్॥

క॥ ఆతనితరుణిజగద్వి
ఖ్యాతాభవభక్తియుక్తిఘనపాతివ్ర।
త్యాతతసువ్రతధర్మా
న్వితయగుచుమాదమాంబనెగడెధరిత్రిన్॥

సీ॥ పతికిమారాడక బలికించునాత్మకుననన్నదమ్ములగన్నసంతకన్న
తోడికోడండ్రతోగూడివేడ్కజరించు బంధులప్రోచుదాత్సర్యమునను।
సుమతులనెన్నఁడుగొనఁ గాలిచూడదు పాతివ్రతలగన్నభక్తిసేయు
నాకొన్నయతిథులకిన్నదానములిడు దాసులబనిగొనుదోసమెరిగి
యత్తమామలసేవ లాసక్తిసేయు
వైరమునసేమినొచ్చినవారిబలుక
దుప్పుతోతామ్మిదినింటనుండనిచ్చు
మంగళద్రవ్యరాజినేమరకబూను॥

మ॥ నిలువెల్లంగృపబల్కులెల్లనిజముల్ నేమంబులెల్లంబ్రప
ద్దిలుసత్సేవలుశైవులెల్లపతిలంప్రీతిక్రియాధీనముల్।
తలపెల్లంవరధర్మసమ్మతముచిత్తంబుబ్రమత్తంబుఫూ
స్థలిమాదాంబకుసీడువత్తురేశషుష్మాకాంతలేకాంతలు॥

క॥ కులమునురూపునుగుణమును
గలకాంతలలోనమున్నుగానెన్నబడం।
గలకంతెకిసంతతియుం
గలుగకయెడపడియెగొంతకాలముదాకన్

ఉ॥ మత్ప్రతికూలజాలచయము క్షతకాత్మవిహీదమందిదీ
మత్ప్రతిపాద్యమాసనియమంబుననోములనోముభూమరు।
జ్ఞత్ప్రమదాయకోత్తమతనూభవలాభములేమిపుత్రసం
పత్ప్రదమేవ్రతంబొయని మాన్యులవేడుసద్దైన్యవక్త్రియై॥

గీ॥ ఇవ్విధంబుననుతుగోరిపువ్వుబోణి
తలపురంజిల్లపెద్దలువలికిరిట్లు।
నందినోమినతప్పదునందనాప్తి
యనినవినిమాదమాంబనోమునకుదొడగి॥

మాదమాంబ నందినోము నోచుట

సీ॥ పసపుమేననలందిపన్నీరుగలిపిన శీతాంబువులనుసుస్నాతయగుచు
కురులనుతడియార్చికూడజేతనమర్చి కీలుగంటుపైనిగీలుకొలిపి।
పండువెన్నెలడాలుబారబట్టగజాలు వెలిపట్టుకటితటినలవరించి
మణిమయాభరణముల్ పుట్టవన్నియగాగ దత్తదంగంబులదాపుకొలిపి
భస్మరుద్రాక్షలును బూనిభవదనజ్ఞ
కడుపుచల్లంగకొడుకులకన్నయట్టి
వృద్ధసతిదేవతులుతనవెంటరాగ
నందిగుడికేగెశుభసూచకములుగనుచూ

మ॥ చనిమాదాంబికనందికేశుగని సంశ్రద్ధంబుగాప్రముక్తిక్రమ
జ్ఞనసత్కృత్యముదీర్చిగంధమున నక్షయ్యాక్షతశ్రేణివు।
ష్పనికాయంబునసందమైమునుగపూజంజేసిధూపాదులిచ్చిన
వేదించిమహేశవారముప్రతశ్రీలాభమోహంబునన్॥

గీ॥ సోమవారంబు మొదలుగా సొరిదినవది
సంబులును నోమి దశమిదినంబునందు।
మాదమాంబ తనదు సంపదకు నధిక
మైనపూజలు గావింప నాత్మఁ దలచి

సీ॥ పంచామృతము నిండ పద్దించి పిమ్మట జిడ్డువోఁ గోష్ఠంబు షేక మొసగి
సనఘటంబుల నించి సుగంధజలముల నభిషేకముల నించి యంగకముల।
దడియొత్తి మెత్తనదడి మంపువలువతో నిగుడించి పైపట్టు నెరికి గట్టి
కర్పూరకస్తూరికాకుంకుమాంకిత గంధంబు వెట్టి నక్షతలు వెట్టి॥

తే॥ పువ్వుదండలు సందిపై బొఁగడ నేసి
స్వర్ణకృతఫాలపట్టికా కర్ణఖురవి।
షాణకింకిణికాదులక్షీణదత్త
దంగములనిలిపి ధూపదీపాంగ మొసగి॥

చ॥ పులగము పొదు జేసి నెయిబోసి గుడంబిడి దానిచుట్టు సం
పలసిన పక్వశాకములు వ్యంజనసుముంజుల ఖాద్యరాసులుం।
బలుచని జున్ను బాయసము బండ్లును దేనెయు బంచదారయుం
గొలదికి మీరబెట్టె సతి గోకులభర్తకు నారగింపగన్॥

గీ॥ నందికేశునకిడినట్లు నందివాహు
భక్తులకు నెల్ల నారగింపంగ బెట్టె।
దక్షిణలతోడ కర్ణమాత్రలను హస్త
మాత్రలను నిచ్చె సతి యతిమాత్రభక్తి॥

క॥ ఈరీతి నంపె నోమి చ
రారాధన జేసి మాదమాంబ కుమారా।
దారోద్భవాశదనమది
త్రైదేవగ నందినిట్లు ప్రతినుతింపన్॥

సీ॥ నందేనసందీశనవసంధినాథబాలేందుకళాధరుడెక్కు గిబ్బ
సర్వజ్ఞశాశ్వతసత్యస్వరూపయుఖర్వమూర్తిద్వితీయశర్వయనమ
రోమకూపవిశిష్టధూమపుణ్యాశరణ్యా పార్వతీశశిధరప్రమథగణ్యా
నాయన్న నాతండ్రినామనోంబుజహంస నాయాలరేచనాప్రాణపథమ॥

తే॥ నిన్నుబోలినసుచరిత్రునినిరఘగాత్రు
పుత్రుదయనాకునిమ్ముతత్పుత్రునీదు
పేరుబెట్టుకనోరాదబిలచిపెనచి
పుత్రవతినౌదుకీర్తికిపాత్రనౌదు॥

మాదమాంబ నందీశ్వరునిప్రసాదంబు నోంచుట

చ॥ అనుచునుతింపనందిప్రియమందిప్రసాదముమాదమాంబకుఁ
జనులుగనుంగొనంగనుని సర్గపుమచ్చికనిచ్చినన్।
నరుహనేత్రినేత్రముల వక్షమునక్షరతిహర్తినార్తికా
ప్పనధరియించియేగె శుభముల్గనుచున్నిజగేహసీమకుఁ॥

గీ॥ మాదమాంబయుమండంగిమాదిరాజు
యింటికేతెంచియుండి రెప్పంటికంటె
నధికమగువేడ్కమదిదులుకాడుచుండ
నంతనిజనందికేశుడిట్లనిదలంచె॥

మాదమాంబ గర్భంబుదాల్చుట

క॥ హరుపంపునశక్త్యర్థము
ధరపైజన్మింపనాకుతరియిదిచూసుం
డరియునుతనపుత్రునిగా
స్థిరమతివరపడిగెగోర్కె దీరెనునాకుఁ॥

వ॥ అని తద్గర్భంబు బ్రవేశింప.

క॥ నెలమసలె కమలనయనకు
బలుచనితనులతి కెత్రిపీలఁబారెను చెక్కుల్।
వెలిజెందిపండు వెన్నెల
తపుకులనినదొడగెతనువుతత్ప్రమయమునఁ॥ 185

సీ॥ అమృతాంశుదమనాంశయతివగర్భంబున నిలచెనానాటికిపొలుపుద ప్పె
భక్తిరుచిజ్ఞాండుబాలికకడుపున బరగెనారుచులెల్లనరుచులయ్యె
హరుకీర్తిమూర్తియైయతివెడెందంబున వెలసెనామైదీగెబలుచబారె
శీలవంతుడుకుక్షిజెల్లగాభవిపాక మొల్లదోనాగనెక్కిళ్లుబుట్టె॥ 186

తే॥ తెరవసుతురాకకునునోరుతెరచెనాగ
నావలింతలుదరుచయ్యెనభవమూర్తి।
లోననిడుకొనిసతిదృఢధ్యాననిష్ఠ
మెరసెనాకన్నుగవనిద్రదొరగదయ్యె॥ 187

గీ॥ నీలగళమూర్తిసతిమేననిలచినాగ
చూచుకంబులునలుపెక్కెనుదతినడుము
ఘనునిరెండవశంభులోగొవిసకతన
ఘనతతనకబ్బెనాపెద్దతనముదాల్చె॥ 188

క॥ నడుమువడియదగెవళులే
ర్పడసయ్యెకడునేరుపునబడిపయ్యెదపొడిచె।
గడచెనపమాసములుచ
ప్పుడుచేయకబాలుడపుడుభోగివిభూషుసరి 189

క॥ పదినిల్చిముదితగర్భము
సదమలలింగస్వరూపసంఖ్యానపరం।
స్పదముగపద్మాసనమునఁ
బదిలపరచిభూతసిద్ధిపరుడై మరియున్॥ 190

సీ॥ కదపసూకుచును వకముబారజల్లినఖంగి నోయగ్నిబొసంగపరచె
బూదియురాజదుపొగయదుమఃదానుచక్క గాముట్టించెనొక్కదివియ।
చూడీ ప్తిదానుప్న సూమందిరంబెల్లలోకప్పుదప్పకలోనగాల్చె
యిలరాలుమోపకనిలీలతల్లుల నలయించుబ్రహ్మలుగలరెయందు॥ 191

గీ॥ ననుచువెరచిశాస్త్రవాప్తుబుతమతము
యుంచ్చనుంచనోడియెట్టకేని
జనగిచొచ్చిరట్టినసయంబునసుగర్భ
మందునున్నశిశువుచందమునను॥ 192

క॥ నాలునరేకులనలువగు
నాకకముగదచిను ష్టనాగమువేగన్।
మేలుకొనఁజేసిచిత్తము
నాశత్రయసంగమమునసాటించిదగన్॥ 193

గీ॥ ఆరునాలుగునారుసిరారుబడియు
నాదరేకులరమలంబులనపుశించి।
పంతురేకులపలువారుబుండరీక
మందుదనునిల్పిసచ్చిదానందుడగుచు॥ 194

వ॥ యిట్లుఅధోముఖంబులగు షట్కమలంబులు గ్రమక్రమంబున నుద్దీపంబులై యుండదంసని అఖండధనుర్దండమండలంబైన విపశ్చిద్గమ్యంబగు పశ్చిమనాళంబునంబట్టిన యునాహతనాదంబునకు జొచ్చి మేరుశృంగంబుద్రొక్కి నిక్కి నటమీద నూర్ధ్వముఖంబైన సహస్రారదళకమలంబు ప్రముఖంబుగాఁబంచుకొని దివ్యాండద్వాదశాంతరవ్యోమ చంద్రబింబ సుధాపానహర్షంబునంటలుచు గరిలోలుంటి పరంజ్యోతిస్వరూపంబగు వెలుంగునను విశ్వంబెల్లవెలుంగింపుచు దానును పలుకురాబొమ్మ గర్భంబునంబొదగట్టినట్టి దపసిభావంబున నవ్వేలది నలరారుగర్భంబునను నిర్భేద్యశివధ్యానానుభావంబున నిర్వికల్పుండును నిరామయుండునునగుచు మూడువత్సరంబులుండె నప్పుడు॥ 195

ఉ॥ దుర్భరగర్భభారమున దూలుచుతొంటివృషాధినాధుసం
తర్భవనంబుజొచ్చి మదినాటిన నొవ్వగ్రమొక్కద్రుగ్యగా।
విర్భవదశ్రుపూరయయి వేసటతోనిటుబల్కె కేతకీ
గర్భసగర్భ్యకాంతియుగ కార్యమృగేక్షణనందిముందటన్॥ 196

ఉ॥ కామితవస్తుకాంక్షగల కామినినోమిననోములన్నియుం
వేములగంతనీమరుగు వేగమెజొచ్చితిమెచ్చితీవునే।
లామితిలేనిభావమున లాపరజేసెదనెట్టులోర్తునీ
కేమనివిన్నవింతు వృషభేశ్వరమామకశౌహృదవ్యథన్॥ 197

గీ॥ పుణ్యవతులైనసతులెల్లభూతలమున
నెన్నతొమ్మిదిమోచికంద్రన్నసతుల।
నల్లనల్లనమూడేడులయ్యెనకట
కన్నుమొక మేరుపడదునాగర్భమునకు॥ 198

ఉ॥ కర్కశిగర్భమట్లు ననుగాసిలుబెట్టెదుగానిజూడుబా
లార్కసమానసూనుగనుసత్తెరగెత్తరిగానరాదు నా।
కోర్కెలుదీర్చుటెల్ల వినుకుక్షిభరంబడగించుదేశుఖో
దర్కగజేంద్రసంహరణ తక్కనకోరికె లొల్లనెవ్వియున్॥ 199

వ॥ అనియిట్లు నందికేశు దూరికత్రాహాయైయతివ గర్భభారంబున దూరం
బునడవ నోడి యాడాడనిలచి తోడిసెడలజాడ తనతోడగూడినడచు
జేడియలచే దండలుగైకొనుచుముందగుమనంబున ధనమందిరంబుజొచ్చె
నచ్చెలులు మచ్చికలొనర్చి శీతలోపచారంబునబభ్రాంతియడపుచుండ
నలినామోద మేదురంబగు మృదుపుష్ప శయ్యాతలంబునమేనుజేర్చి
సమర్చినచెక్కుల నక్కున చందనచర్చిపలమర్చి భపత్త్రావృంతంబు
లన జాతశీతపోత వాతంబులను సొగయుచుండ కొండొకసేపునకు
కన్నులకునిద్రయాసన్నంబయ్యెడ॥ 200

(*మాదమాంబకు స్వప్నంబున నందిసాక్షాత్కరించుట,*)

మ॥ కలవోలేఁ కలకంఠకంఠికిమహూాక్షస్వామిగాజంగమో
జ్వలవేషంబుధరించివచ్చిపలికెం వామాక్షినీకేలనే।
గలుగంమానసతాపమున్వగయునీ గర్భంబులోనున్నని
శ్చలచిత్తుండుమహానుభావుడుసుమీ సత్యంబుమున్మాటికిఁ॥ 201

గీ॥ ఆదివృషంబుపిదపశిలాదసుతుడు
నైననందేనునీగర్భమందు నుండి।
యవతరించెనుభక్తహితార్థబుద్ధి
నవునునాతనిబూనియిట్లడలనేలా॥ 202

క॥ వుట్టెడునుతుబసవనిపే
ర్బెట్టుముభవనివహరిపులపింఛమణంగం।
గొట్టుముగట్టుముపురినీ
బట్టికిక్రీయోధిరాజ్యపట్టముతరుణీ॥ 203

చ॥ అనికలలోనసంతెయిటు లానతియిచ్చినమచ్చకంఠిగ్ర
క్కునతెలివొంది నద్దెసలకుంనిజదృష్టులుజొన్పనెవ్వరుం।
గనపడకున్న నన్ను దయగావగనందియేగుదెంచెఁగా
జనిసఫలత్వమొందె యనిసంతసమొందెనమందవైఖరిఁ॥ 204

క॥ చెలులుతన చుట్టుచుట్టున
దలగకవినుచుండగాయథార్థతవాచా।
విలసనమున నలరంగా
నలివేణిపచింపుచుండెనాసమయమునఁ॥ 205

గీ॥ నాతిహృదయంబునందున్ననందిహృదయ
కమలమధ్యగతంబైనవిమలతత్వ।
మతనిబోధించెనిట్లనియవనిభక్త
హితవుగాబనివినుటశ్శ్రుతియె నీకు॥ 206

శ్రీబసవావతారఘట్టము

క॥ అనవినిగ్రహకృనసాష్టాం
గనమస్కృతులాచరించికరములుమౌళిం।
బెనగొల్పియట్లజననీ
ఘనగర్భముసుతుడువెడలగానయ్యెడను॥ 207

క॥ ఆతనిలోనున్నపరం
జ్యోతిస్స్వరూపంబుశివుడుసోమగురుతో॥
పేతుడగుచునచటికవుడ
యే తెంచెనువిపులభాష వేషవహింప॥ 208

వ॥ అట్లుద్భోదయకాలంబు సందతనిలోనుండివచ్చినయర్ధేందు మౌళి యబ్బాలుసంగంబున సాంగంబుగా లింగసాహిత్యంబొనర్చి పిచ్చే సేనత్రపసి వచ్చిపోయినత్రోవ యచ్చువడకచ్చటిజనంబు లిచ్చలనచ్చెరువంది యుండిరప్పుడు॥ 209

సీ॥ దంతపజ్యోద్భూతధావళ్యంబులు వైదుతద్యుతులనువమ్ముసేయ
రాగికుండలములునై గనగ్యంబులు గండఫాళికలపైనిండిబర్వ॥
ఆకర్ణదీర్ఘదృక్చాకచక్యంబులు కరుణారసాసారసరణిజూప
ఫాలస్థలస్ఫుటత్భస్మపుండ్రంబులు ధాగధగ్యంబులుదాపుకొలుప॥ 210

గీ॥ విడిచి మార్చడగట్టినజడలనడుమ
మృడునిచందంబు నెడమోపమేనగలయ।
గ్రాలురుద్రాక్షములుదాల్చికక్షమునవి
భూతిభస్త్రికధరియించి కాంతిమీర॥ 211

క॥ ఒకచేతగొడుగుపురియొం
డొకచేబెత్తంబుగలయనొత్తినడాలుం।
వికసిల్లుబవిరిగడ్డము
ప్రకటింపుచుగురుడుహరునిభావముదోప॥ 212

క॥ వేవచ్చియెదుట నెలకొని
కేవలకృపతోడ మండిగెయ మాదిమహీ।
దేవునిదేవి గనుంగొని
యావనరుహనేత్రితోడ నపడిట్లనియెన్॥ 213

శా॥ యిల్లీకప్పటిసంగమేశ్వరము నందేమర్దితోనుందు మో
పుల్లాబ్జాక్షిణిమాదనాంహ్వాయుడనై బొల్పొందుటంజేసియే।
నెల్లష్టుంబడివాయనాసుతుడు సుమ్మీ యిమ్మ హాభావ్యుడో
తల్లిశోకహితార్థమై బరగు నిద్ధాత్రిన్ భవత్పుత్రుడై॥ 214

క॥ నానందనుజూడగమది
నానందముగడలుకొనగనరు దెంచితినా।
యానసుమీబిడ్డకులిం
గానర్పితమేమియిడినలికులవేణీ॥ 215

గీ॥ పద్మదళనేత్రివీనికి భవభవముల
నేనుగురుడ జుమీయనియానతిచ్చి।
యంతనంత ర్హితుండయ్యెనచటిజనము
లితదెహోరుడనికొనియాడిరటసుతుండు॥ 216

ఉ॥ కోటిరవిప్రకాశముల గుందగజేయగన త్తనూప్రభా
ఝూటముతోగుమారుడిల జన్మమునొందినమాత్రమత్యహ్వా।
త్కోటరమోహతామసము తోడనెనై నతమంబుబాసెన
ప్పాటసతీపతుల్ నయన పర్వముగాసుతుజూచిపొంగుచున్॥ 217

వ॥ అప్పుడప్పురంబునంగల సకలభక్తులంబిలిపించి భక్తియుక్తంబుగా సాష్టాంగదండంబులాచరించి యర్హసింహాసనాసీనులం గావించి విభూతి విద్యంబులర్పించి దత్పాదప్రక్షాళిత బవిత్రజలంబులం బుత్రగాత్రం బుగడిగి భక్తనివహ స్పృష్టనిస్పృష్టభస్మంబు తిలకంబుగానెలకొల్పిమైనిండంజిలికించి పంచమహావాద్యంబులు దంచితధ్వానంబులభూనభోంతరాళంబుల

గీలింప నాదంపతులు సంపదకనురూపంబగు సొంపుబెంపనక్కుమారు
నకు బసవడను నసదృశనామంబునిడిరప్పాపండు॥ 218

సీ॥ వెనుకచీకటియుంచదనకేమికళలను చూపు దొప్పనదీపంబుజూచినప్డు
సన్నుతలింగప్రసాదమగ్నతనూని యున్నట్లుచన్నానియూరకుండు।
శివసుఖామృతమునుచేతిలోగొనుమాట్కి హస్తయుగంబొగినారగించు
శంభుపాదధ్యానశక్తిజొక్కినరీతినొక్కొక్కతఱివెరగొందియుండు॥ 219

గీ॥ దుచ్చసంసృతిదుప్పలదూలమోలు
విధముదోపగజేతులువిచ్చియాడు।
బ్రబలమాయాబ్రపంచంబువాయదన్ను
జూడపాదంబులల్లార్చియాడుమరియు॥ 220

సీ॥ శివునిపంపుననువచ్చినపనిదడవయ్యె ననియుల్కు
గతినుల్కుదనకుదాన
భవువాదనానందబాష్పముల్దొరగువై ఖరిగన్నునవసీరుదొరగనేడ్చు।
భవునిబోధకుమదిదవిలియాలించెడు ననువుననెదనెదసాలకించు
భక్తులయడుగులబడిమొరల్ బెట్టెడు బొలుపుననిలబడిబొరగిల్లు॥ 221

గీ॥ మరుగుబడ్డట్టిశివభక్తిమార్గముదల
యెత్తులాగునధరదలయెత్తియాడు।
నర్థిబద్మాసనాభ్యాసమలవరించు
నొప్పచొప్పడియుండగూర్చుండియాడు॥ 222

సీ॥ భవునివాహనసవృషభంబు దాసనుబుద్ధి దోపుచుండగనేలదొంగియాడు
వీరమాహేశ్వరాచారంబుప్రోకయై నిలిచెనానొయ్యొయ్యనిలుచుచుండు।
ప్రతిభతోనాదిమార్గంబుదప్పకనుండ నడుగిడుగతిదప్పటడుగులిడును
శివుని బేర్కొనికంఠసీమగద్గదికదా నలరెనాచొక్కుపల్కులువచించు॥

గీ॥ బల్లిదులుజూడ మాశివభక్తులనుచు
గెల్లువారెదుఁ క్రియవారునల్లనల్ల।
నంతసతనికిసమకూడెనాటఁ ప్రాయ
మవ్వుడతడయ్యెసతతలింగార్చకుండు॥ 224

వ॥ మరియు నట్లుబాల్యంబు లౌల్యంబునంగడిపి బుద్ధియెరుగు వేజరులం ప్రాయంబుప్రాపించి శివభక్తులనెల్ల శివుండుకాదలంకు సర్వజ్ఞుండగు ద్వితీయశంభుమూర్తిగావున సర్వవిద్యావిలాసంబులు సహజంబులై పాటిల్లెనప్పుడు॥ 225

(*బసవేశ్వరుడు వుపనయన మక్కరలేదనుట,*)

ఉ॥ శిష్టవిచారపారగతజెందెనుమండిగమాదిరాజుగ
ర్భాష్టకమందుబుతు్రవడుగాప్తులుమితు్రలుమెచ్చగోవిదో।
దిష్టవరిష్టలగ్నమున దీర్పగనున్నెదతం్డ్రిగాంచివి
స్పష్టవచోమచర్చికల బాలుడుబల్కెనుభక్తిశీలుడై॥ 226

క॥ మృదుగోల్చియుజడమతివై
వడుగనిచిడుముడిపడంగవచ్చునెగురుగా।
మృదునిననిశంబుగోరియు
వెదగునరులగురునిజేయవినియముగాదె॥ 227

సీ॥ గతపూర్వజన్మ దుష్కర్మనిర్వ్యాజచేతయారూఢపాదిత్యమదియరాదె
నిర్మలగురుకృపానిర్మితునకుకర్మ జన్మత్వముజఘన్యసరణిగాదె।
గురుపదద్వితయార్చకుండయ్యుహవ్యగ్ని దగ్ధంబుసేయుటదప్పుగాదె
పంచాక్షరీమంత్రపరుడయ్యునన్యమంత్రావళుల్ దొడుగుటయఘముగాదె॥ 228

గీ॥ శంభుభక్తులకెత్తుహస్తములుభక్తి
హీనులగుత్రాటమాలలకెత్తబోగ।
మాలలిటుగాకశివభక్తిమార్గమగునె
మరియుజెప్పెదవినుధరామరవరేణ్యా॥ 229

చ॥ అమితఫలప్రదాభవ పదార్చలకార్మికపాకరాజిదు
త్తుమురుగజేసిమించి భ్రమితుండయిపూర్వపుకర్మపాశముల్।
దైమలగయుండగెంటి కొనదేకువయూలదెఖాసిత్రిపుం
డ్రముఖశివైకలాంఛను డొడంబకనేద్పనేత్రుద్రముద్రకుడా॥ 230

క॥ నీరికిద్రాటికిజారని
వీరశివాచారదీక్షవిగతోభయక।
ర్మారంభునన్నుగర్మపు
పారాశినిముంపనెట్లుపగచెదుతండ్రీ॥ 231

క॥ కన్నులగానకనిటబస
వన్నకువడుగెట్లు సేయుసబ్రహ్మశిరో।
కృన్నిజగణవంశోద్భవు
జన్నెనన్నుదండ్రిబ్రహ్మజాతంజేయుడా॥ 232

వ॥ మఱియు జాతిగోత్రాతీత సద్గురుకరుణోదర సంజాత జాతిగోత్రక్రియా క్రియ నెట్లుజేసెద వదియునుంగాక కులరహితుండనయంబికాసహితు శరణున కెయ్యదివర్ణంబని నిర్ణయించిన వింతగాలంబయ్యె నంతరం గంబునం గంపహంత్రుభక్తిసర్వంబావంతయు సంతరించనిపాపం బున మదనులాపంబులు దవదగ్ధప్రాయ ప్రవాహప్రదీపంబులైయున్న యవి యట్లుండనిమ్మింతనుండిపడుగిడు గనుపట్టిగొడిమెల కొదంబ రచు వెతంపనుడునలునంబని వినవాదినవిని ననయునునయింపుచు మఱియునిట్లనియె॥ 233

చ॥ వినుబసవన్నవిప్రులకు వేదములంబడియారుకర్మముల్
వినబడుగాననందొకటి లెక్కరుతప్పగాకయుండజే।
సినసతడగ్రజోత్తముడు సేయుమిసీచుడుగానవానిపే
సినునువిరోధమేశివ వశీకృతిచెందలపోసిచూడుమా॥ 234

సీ॥ మందిరుద్రగణంబునందిముఖంచాది నడువంగదఁనుపనయనమునకు
మునుపుభర్గుడెదైవమని తారకబ్రహ్మమయమైన ప్రణవంబుమంత్రమాత
వినుమట్లకాకపట్టినపాత్రమజుబుఱ్ఱ బెట్టనసూత్రముల్ భీమఫణులు
పాలాశదండంబుపద్మాక్షుక్రోలెమ్ము పంచశిఖల్ జటాపంచకంబు॥ 235

గీ॥ చారుకృష్ణాజినంబుగజాజినంబు
నొసలిమేధావిమన్మథభసితమిదిపి।
నాకిభిక్షాటనమునాటినటనగాని
వేరెయొండనితలపవినుకుమారా॥ 236

క॥ ఈవేషముబూనకభూ
దేవుడుగానేరదెద్దితెరగైనమహా
దేవునిభక్తికివెలితియే
భావింపవుగాకబాలభావముకతనఁ॥ 237

ఉ॥ కానకగన్నబట్టివని గ్రక్కునధిక్కరణంబుసేయకి
మ్మైనొడబాటుసేసినను మైకొననేరవునీవిధంబువై।
మానుసులించుకేనెరుగగ్రక్కుననిన్వెలిసేతురప్పునీ
తోనొడగూడమాతులముద్రుంగగజేసికొనంగబోలునే॥ 238

క॥ కులదీపకుడగుతనయుడు
గలిగెన్మేలయ్యెననగగటకటకొడుకా।
కులనాపకుండవై మా
కులమునకుఁ మొదలమొదలిగుద్దలికొండే॥ 239

వ॥ కావుననీభక్తియునీవుపడ్డట్టుపడుము కడుపునబుట్టిన పట్టివిగావున వలసి
నంతయు వింతసేయక చెప్పితి మింతనుండి మాకునీకునుంబనిలేదని
నైష్ఠుర్యంబులు దోపంబలికినవి బసవండు దండ్రికిట్లనియె॥ 240

చ॥ పలికెదు మాటిమాటికిని బ్రాహ్మ్యము భక్తిపదంబుగా మదిన్
దలచెదుగాక వేఱెయొక దర్శనమయ్యెను బ్రాహ్మ్యమందు నం
దుల గురుమంత్రదైవత విధుల్ వివిధంబులు ధ్యానధారణా
కలనలు వేఱెవేఱెయటు గావున బ్రాహ్మ్యము భక్తిమార్గమే॥ 241

సీ॥ గాయత్రికగ్ని ముఖము బ్రహ్మ శిరమాది రుద్రుండు శిఖ మాధవుండు హృదియు
వసువుల ప్రాణాదివాయు పంచకమీ యోనిపర్ణము దెల్పు దాని గోత్ర
మరయ సాంఖ్యాయనం బక్షరంబుల సంఖ్య యిరువదినాల్గు మూడెసగు పాద
ములు కుక్షులారు తలలు బాణసంఖ్యలు ననిజెప్పగా నెమియాజ్ఞికమున॥ 242

గీ॥ గాన శివభక్తికిని బ్రాహ్మ్యగతికి సకల
కర్మములు వేరవేరయౌ గాదొ ద్వైవ
మనగలేదెందు నదియు సాంఖ్యాయనోక్తి
దాని సాంఖ్యాయనుడు జెప్పె దద్గురుండునా॥ 243

గీ॥ తాను సాంఖ్యాయనమత ప్రధానకర్మ
జడుడు తత్ప్రోచ్యమాన విశ్వస్వరూప
సహిత బహుదేవతోపాస్తి సరణియైన
యట్టి గాయత్రి శివభక్తి కనుమతంబె॥ 244

వ॥ మఱియు బ్రతిదిన కర్మానుసంధానంబగు గాయత్రీతంత్రంబునకు
దైవంబులు నాచారంబులు జపంబులు విహితంబులుగావున సాక్షాన్మో
క్షైకసాధనంబుగాదు వాదడుగ పుదియుట్టుందని ముముక్షుధర్మనాతీతంబగు
నగజాధినాథుభక్తిమార్గంబు దివుము (విశ్వతశ్చక్షురుతవిశ్వతోముఖ
విశ్వతోబాహు) వని శ్రుతినుతింప (నత్యతిష్ఠద్దశాంగుళం) బనశ్రుతుల
నతిక్రమించి వెలుంగ ననాదిపుద్ధ్యనిధనంబు సచ్చిదానందకందంబగు
శ్రీలింగమూర్తి యెద్దైవంబట్టి జగజ్జెట్టివేల్పు తేనిం జేపట్టి పంచంబుగా
వించుకొని తపముట్టికొల్పినట్టి భక్తులపు ముక్కంటి మూర్తి కరతలా

మలకంబు సేయుచు (నగురోరధికం) బనునిగమివచనంబు బొగడనెగడు
సర్వాత్మస్వరూపుండు మానసహితసద్గురుండు మంత్రం రాజంబునంబ
రగు షడక్షరియె మదీయమంత్రంబు జటాపటల భస్మరుద్రాక్షవిభూతి
తత్వం బస్మదీయవేషంబు ఘనవైరి పటల విటపిపాటనపటుకుఠారధారా
ఉపమానమానితాష్టాంగసంగతంబాత్మీయభక్తిపదంబే తదావరణపరిణతు
జూచి సంతసె సకలపాపక్షయంబును మోక్షాంగనా పరిణయంబునునగు
నిది ఫలప్రాప్తి మాత్రంబు యిటమీద లింగసేవనోత్కృష్ట విశిష్టఫల
మిట్టిట్టని వాక్ప్రవృత్తిం దలంప దరముగాదు కావున జీవన్ముక్తికరంబగు
భక్తియు బ్రాహ్మణ్యంబు వేరుగాని యీ రెంటికి నైకమత్యంబు యుక్తంబు
గాదలంపకుమా॥ 245

గీ॥ కలపుషద్ధర్మనములనగా ధరిత్రి
గలసియుండు నొకండొకండిల నెపుడును।
గాన శివదర్శనము వేరె ఘనత కెక్క
గాని జగత్కర్మపాశసంగతముగాదు॥ 246

క॥ రెండును సమమనికొందరు
దుండగమున గ్రొవ్వి పలుకుదురు దుర్మార్గుల్।
ఖండేందుధరుని భక్తుం
డొండు మతము దొడుగ నరకయూథమున బడుఁ॥ 247

క॥ అనిశ్రుతులు మ్రోయ వినరే
వినియును నెట్లేల పలుకవిప్రులకు దినం।
బును దినకరదిక్పాలక
వనజాసనముఖులు గొల్వ వలయుఁ వెలయఁ॥ 248

క॥ కడువడి బ్రాహ్మణ్యము సద
విలియును గొలిచినను భక్తవిషయుఁడగు ద్విజుం।
డిల భక్తుండగు భక్తున
కలవడునెట్లు ద్విజత్వమరయగ వలదే॥ 249

గీ॥ చూతబీజంబునుహిసెత్తుజాతిదప్పి
వేముగానేరగటులనువినుముసహజ।
లింగనిష్ఠుండుబ్రాహ్మణ్యసంగమాస
జేసిబహుదేవతాసేవజేసిచెడడు॥ 250

చ॥ కులసతియట్లనిశ్చలసకుందలక్రిందగుబక్తియుక్తిని
పుర్రిలతెరగెన్న వేశ్యగతిబొందుగసందిముఖాదికృత్యముల్।
సలిపియునీచవేషములునస్నుతసీశ్వరమంత్రరాజముం
దెలిసియునేకనిష్ఠజననేరరుపౌరులపాపమెట్టిదో॥ 251

క॥ ఇలువేల్పులనెడబాయుచు
బలువేల్పులగొలువదమకుచాటియెవ్యాసా।
దులశాపముప్రేరేపగ
దరమేసత్ఫలమునొందదిపసందముగ॥ 252

ఉ॥ మాకొదబాటుగాశ్రుతిసమాహితమార్గమునిష్ఠజెప్పితిం
గాకభవత్సమాగమమొకానొకయప్పుడునొల్లధాత్రిపై।
కాకులువెంచినంతకలకంఠముకూయునెకావుకావనన్
మీకునుమాకునేమిపనిమిస్నకయుండుడుమీరుమీగతిన్॥ 253

క॥ ఎక్కడితలిదండ్రులు
మీరెక్కడిబాంధవులుధర్మహీనులుమాకున్।
దిక్కనుచెసదయునునారయ
ముక్కంటిగణములెయితరమూర్ఖులనొల్లన్॥ 254

క॥ పిన్నయ్యనాకుగక్కయ
చెన్నయ్యయుతండ్రితాతచేరమశంభుం।
జెన్నుగగొల్చునభక్తుల
నన్నెలెడువారునాకునేర్గడయయ్యా॥ 255

వ॥ ఇట్టివి పత్వంబులుసుంబట్టియాడెదరేని మీరుమీయంతనుండుడయేను నాయంతనుండెదనని సహోదరియగు నాగాంబయు దానును సచ్చోటనుండ రాదని కదలియ పుంచగమనంబున ఫణిహారిమందిరంబునకు నరులువెరగంద నరుదెంచెనంత॥ 256

బసవన్న పెండ్లి మహోత్సవము

గీ॥ భాగినేయోపనయదిదృక్షాగతుండు
మాదమాంబికనయిదోడుమహితయశుడు।
బిజ్జలాధీశబండారిప్రీతిబసవ
ధీరుగనుగొనియాబలదేవమంత్రి॥ 257

చ॥ భవికిదనూజనియ్యనని పట్టిననేమములెల్లనాతనూ
భవబసవన్నగై కొనిసభాగ్యముబొమ్మనిమేనయల్లునిన్‌।
సవినయభంగిబెండ్లికిని సమ్మతిజేసితదాజ్ఞబట్టణ
స్థవరసుఖంబుగాశుభము సాటగబంపెనుమేటిభృత్యులన్‌॥ 258

వ॥ అట్లుచాటంబంచిన॥

సీ॥ కస్తూరివీధులగలయంగజల్లిరి ముంగిళ్లముత్యాలముగ్గులిడిరి
పందిళ్లనూత్నరంభస్తంభములగట్టి యూర్ధ్వముల్‌దాపిరాడాడగలయ
బంగారుమేడలపైడికుండలుబెట్టి రందుకేతనములుపొందుపరచి
రంగడివీధులయందుక్రందుకొనంగతోరణంబులునిల్పిరూరమిగుల॥ 260

గీ॥ శోభనోల్బణమైయున్నసుభగమైన
మందిరంబునలంకరింపగజేసి।
పరమమాహేశ్వరార్చనావరవశాత్మ
డగుచుదనయాత్మజనులతోనాడెనిట్లు॥ 261

క॥ రండొండయలవేగమపి
ల్వ్వెండెదురుననుండలెండులోపలికిటతో।
డ్రెండనిపండిసరతిని
ల్వ్వెండనికూర్చుండజేయుడుత్సవయుతులై॥ 2౦2

గీ॥ సంభ్రమంబునజంగమస్వాములకును
సింహపీఠికలిడివారిశ్రీపదములు।
గడగిపుష్పాంజలులొసచ్చిగంధధూప
దీపకాదులొసగిభక్తిదీటుకొనగ॥ 263

వ॥ అమ్మహాత్ములకు విభూతివిద్యంబులర్పించి వారిసమ్ముఖంబునఁ సమ్మదంబొదవ నాపురంబునంగల సకలకవిగాయక వందిమాగధ నటజనంబులంబిలుపించ వారలుం దారలెరింగిన తెరంగునం గోలాటంబు గోలాహలకేళిక జోకలుజోకలంబెడకుండనడుపుచుండి కొండుగడశుద్ధసాళక సంకీర్ణంబుల నాలాపంబులాపాదించి తానమానంబులం జెవులకు జవులుపుట్టం బాడుచుండి రొకపట్టున నెచ్చరికపరాకుఁజేయ బాంగు భళాయని శబ్దాయమానంబుగా నుగ్గడింపుచుండిరిట్లు భక్తులు హర్షయుక్తులై పేరొలగంబుండి తమలోన॥ 264

ఉ॥ భక్తిరసాభిషిక్తులయిబాడెడువారుబురాతనప్రధా
త్యుక్తవిశేషగీతగతి కుబ్బుచునుబ్బుచునాడువారునా।
ద్యోక్తులవై దికోక్తులనియున్నతిసన్నుతి సేయువారు
దద్భక్తులగొల్వగన్గొనిముదంబునమ్రొక్కుచువారలుఁ॥ 264

క॥ ఈలీలనున్నభక్తుల
పాలికిబసవన్నవచ్చిపాదాంబువులఁ
దేలిదుకూలయుంగబొగి
దాలిచిసితభసితదిగ్ధతనుఁడై పిదపఁ॥ 265

ఉ॥ నుదుటఁద్రిపుండ్రరేఖలుమనోహరలీలధరించియావలన్
మదిముదముంబ్రసాదకుసుమంబులుపూనిశరీరయష్టిపై
న్నొదవగనక్షమాలికెల సూసముగావహియించిమీదగే
లిదలుకుమెత్తఁగంబె కటిలింగపసాయతమన్మలారమున్॥ 267

క॥ ఆనందాశ్రులుదొరుగగ
మేనుసరోమాంచకముగమిన్నందగభ
క్తానూనపాదుకాతతి
దానంజేతనకుమిగులధన్యంబుగదా॥ 268

వ॥ అనియోడయలయడుగులపైబడి నమస్కరింపుచు తన యడుగులు వ్రాడ
యలుగనకుండమడచివెనుకదాచిపుశమినప్పళించి తొడలపైమోచేతులిడి
మోడ్పుంగేలుతో కుంచితాంగుండై తన దొంటిరూపంబు దాల్చినోయన
ననిమిషుండై భక్తులంజూచుచు భక్తిశృంగార పారంగతుండై యున్న
బసవన్నంగన్నులారంజూచియేచినగతి బలదేవదండనాయకుండిట్లనియె 269

ఉ॥ ధన్యుడనైతిదానని ముదంబుననెప్పుడుగంగమాంబయన్
కన్యకదెచ్చిశంకరుగణంబులకున్ బ్రణమిల్లజేసియా।
మాన్యులయాజ్ఞనాబసవ నుంత్రికిబెండ్లియొనర్చెనన్యసా
మాన్యముగానిలగ్నమున మానవతీతతిశాసలొల్కగన్॥ 270

గీ॥ శంభుభక్తార్చనవివాహోసత్క్రియలట
తదనుమతియెదలపముహూర్తంబునట్టె।
భక్తగణములసత్కృపాబలముసటవి
చిత్రమదియనజనులువచించిరపుడు ॥అదియెట్టిదనిన॥ 271

క॥ రక్కెవమునబ్రహ్మాండము
లొక్కటమనుపంగజేరవనోపినశరణు।
లెక్కింతురెఘనములుగా
దిక్కన్గ్రహనివహచంద్రతారాబలముల్॥ 272

వ॥ అనియిట్లు భక్తజనంబులాడుచుండ బసవండునిండు వేడ్కఁ భక్తమండలి కభిమతార్థంబులొసంగి వసుధ సాష్టాంగదండప్రణామంబులాచరించి లేచి ముకుళితకరకనులుండగుచు మంజుభాషణములనిట్లనియె॥

బసవేశ్వరుండు నిజగురు దర్శనార్థంబు వెడలుట 273

శా॥ యిల్లీకప్పుడిసంగమేశ్వరము నందింపొంది మాసద్గురుం
డెల్లప్పుఁడవసియించుదత్పదయుగం బీక్షించిభావత్పదృ।
గ్వ్యాల్లభ్యంబువహించువాడననుచుఁ గంగాంబకాత్మాగ్రజుల్
సల్లాపంబులొనర్చుచుఁ వెనుచనఁ సంతుష్టుడైయేగగఁ॥ఇట్లరుగనరుగ॥ 274

చ॥ బసవనమంత్రికన్నులకు బందువజేసెనుదేశింకేంద్రుడిం
పెసగవసించుపట్టణ మహిశవిభూషణభక్తిభావనా।
భ్యసనసమాగతాఖిల దిగంతసద్భనితాక్షమాలికో
ల్లసదసమానజంగమ కులప్రవితిపత్తియుయుక్తిభక్తియై॥ 275

ఉ॥ ఎంతమహాత్మ్మదొక్కోఁ బసవేశ్వరుడాపురిమూజ బసగం
బంతటయుండియుందలప దాసతిసేస్మ్మదితత్పదిచద్గుణం।
చింతనుజిహ్వదల్స్తుతిని జేరిచరింపక యుండజేసిధీ
మంతులుగౌరవార్చన క్రమంబిదిబొమ్మనిసిచ్చమెచ్చగన్ఁ॥ 276

ఉ॥ అప్పురివైభవంబులు గులాధిపునంతటివానికైనపే
ఱెప్పనశక్యమన్న నురిజెప్పగవచ్చునెయేరు లెల్లఋ।
తాప్పరిపూర్ణులదుర్గిలుసురాదుర్గిలు తద్ఘనులెల్లభస్మపుం
గుప్పలుగోవులెల్ల సురగోవులునందులుకోదెలన్నియుఁ॥ 277

గీ॥ తరుచయంబెల్లదు ద్రాక్షతరుచయంబు
వనములెల్లకుసుమితోపవనములబల।
లందరుసుదేవతాసుతులాడుమాట
లన్నియునుభక్తిపరిభాషలాపురమున॥ 278

ఉ॥ కల్లరియుంగృతఘ్నుడును గర్వియునుగ్రోధియు దుర్మదాంధుడుం
బ్రల్లదుడుం బ్రహాసకుడు వ్రాత్యుడు లోభియు గాగడీడునుం
జల్లరవెట్టు దిమ్మరియు జారుడు జోరుడు జాడికోరునూ
రెల్లపరిభ్రమింప నొకదేనియుగానబడండు తత్పురిన్॥ 279

వ॥ అట్లొప్పు కప్పుడిసంగమేశ్వరునకు భక్తులెదుర్కొనజని యద్దేవదేవు మందిరాళంబుననిలిచి సాష్టాంగదండనమస్కారంబులాచరించి సముచితపురాణోక్తులఁ బ్రస్తుతించెనప్పుడు॥ 280

ఉ। పూర్వపుగౌరవాకృతియ పూర్వముగాధరియించిశిష్యదృ
క్పర్వముగాగనీశ్వరుడు గారము వెల్వడివచ్చినభక్తిమై
నుర్విపయిన్ వినమ్రుడయి యూరకయున్న కుమారుగౌగిటన్
బర్వినవేడ్కజేర్చి తదభంగురభక్తికి మెచ్చిసట్లనెన్॥ 281

క॥ ఇచ్చకముగాదు వినుమిటు
వచ్చుచుబోవుచు జరించువారలచేనీ
సచ్చరితము వినిసంతస
మచ్చువడన్దాల్తు నహరహముబసవన్నా॥ 282

సీ॥ గతకాలశివభక్తగణసమాధృతభక్తిమితిదప్పకుండగ మెలగవన్న
భస్మరుద్రాక్షముల్ భక్తిదాల్చినవారి శ్రీకంఠు గాజూడుమీకుమార
శూలిభక్తాళిదుశ్శీలంబుగన్నను మేలుగాగైనుమీకొమార
శత్రులైననులింగసంగతులైరేని మిత్రులుకాజూడుమీకుమార॥ 283

గీ॥ పట్టినట్టివ్రతంబులేపట్టునందు
నించుకయుజారనీకుమీకుమార
భక్తులెడజాతిభేదంబు పట్టకునికి
మీరినట్టిపథంబును మీకుమారా॥ 284

క॥ ఆదిశివభక్తిపథమును
గాదనుదుర్జనులమృత్యుగతిబొరిగొనుమీ।
వేదోక్తభక్తిగతియి
మ్మేదినిపై వెలయజేయుమీబసవన్నా। 285

ఉ॥ చేర్పకుమీమనంబు శివశేషము గానిపదార్థమందుకం
దర్పనిభారిచారి పరనారులమోములుగాంచికన్నులం
ల్లార్పకుమీశివైక శరణావళిలోపలపంచకత్వముం
గూర్పకయుండుచేమిగుల గుర్వగుత్రోవసుమీకుమారకా॥ 286

ఉ॥ మెచ్చగజంగమంబుగనుమీశనుగాబసవన్ననిత్యముం
దచ్చరణంబశేషమును దత్వరతింగొనుమీనుతింపుమీ।
తచ్చరితంబునావికకు ధన్యతజెందకమోసబోకుమీ
చిచ్చరకంటిజోతికద సేయునుబట్టినబాసదప్పినన్॥ 287

క॥ ధీమద్వరముమమరువకు
మీమదినెడకడరదలపునీమముసత్యం।
బేమాత్రమునెడపకుమీ
హేమాచలచాపుగొల్వుమీబసవన్నా॥ 288

క॥ అనిమృదుమధురోక్తులతన
తనయుబ్రబోధించినతడతని మ్రొక్కులుగై।
కొనిగౌంగిటజేర్చిముదం
బునగుడిలోజొచ్చితోంటిపొలుపునసుండెన్॥ 289

ఉ। అప్పుడుజూచుచున్న జనులందరుసిచ్చరుపందియీతడే
తప్పదుసంగమేశ్వరుడు దానతనూజునకాత్మమార్గముం।
జొప్పడజెప్పిపోయి గుడిజొచ్చెనుక్రమ్మరగాకయున్నము
నిప్పరిసీతపస్వివసియింపగగందు మెమాటలేటికిన్॥ 290

సీ॥ సంగమేశునకెంపసద్భక్తుఁడో బసవన్న సంయమివేషమతిముదమున
నచ్చుగాదాదాల్చి యరుదెంచిబోధించి యరుగువెక్రమ్మర సంగజారి।
యదికారణంబుగా నఖిలనుతింపగఁజూడ నరుదయ్యెఁ బుణ్యులమైతిమహిమ
యట్టుండవలవదా పుట్టువునకుఫలం బేల్లైనమనమున్న నేమిఫలము॥ 291

గీ॥ నల్లవో బసవన్న పినాకివాహ
యపురబసవయ్యలోకత్రయైకవంద్య।
చాంగురిబసవేశ విశాలకీర్తి
భళిరబసవకుమారసద్భక్తిసార॥ 292

చ॥ వనరుహనేత్రినిచ్చియును వస్త్రమొసంగియుఁ బుత్రివండియు
స్తనకునిచెండియుఁ శివు మనంబలరించినతొల్లిభక్తులీ।
యనఘచరిత్రుఁడైన బసవన్ననిజస్థిరభక్తియుక్తిమై
బనిగొనుచున్నవాడభవుఁబట్టకబైటననుండఁజిత్రమో॥ 293

చ॥ అనిగొనియాడఁగా బసవఁ డగ్గుడిమంటపమధ్యభూమిభ
క్తనివహయుక్తుఁడై రతిత్రికాలములగ్గుమూర్తిఁగొల్చుచుఁ।
జనులశ్రుతిపుటంబులకు సారెకువిందువుగాఁగఁబాడుచుఁ
దినములుఁబుచ్చుచుండెను సుధీజనముల్దనుసన్నుతింపగఁ॥ 294

మహాస్రగ్ధర॥ బహిరంతఃపూర్ణభాస్వద్బసవసమభిద్రాప్రాణలింగప్రసాదా
వహపాత్రీభూతచేతో వశగతకరణవ్యాహృతిధ్వస్తమోహా।
ద్వహితోద్యద్వ్యష్టిబాదావ్యసనమదవికృత్యావిషట్కోశమేధా
మహిబాహోమాత్మజప్రేమముఖనిఖిలసన్మార్గవిఘ్నప్రపంచా॥ 295

క॥ బసవేశముఖప్రముఖ
ప్రసృమరమహాత్మ్యయుక్తబసవపురాణా।
ద్యసమశ్రీగ్రంధనిబం
ధసమంజసవాగ్విలాసనవ్యవ్యాసా॥ 296

చామర॥ ధరాధరాత్మజాహృదళ ధామకోమలాయశా
సురాసురర్షగమ్యరమ్యశుద్ధబుద్ధిభూషణా।
చరాచరాత్మకప్రపంచసౌఖ్యదుఃఖమగ్నతా
హరాహరాపరావతారహారిభూరిసద్గుణా॥ 297

గద్య॥ ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వర ప్రసాదలబ్ధ
ప్రబంధనిబంధన శక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవ
నార్య సత్పుత్రకులపవిత్ర సోమనామధేయ శివ
కవిప్రణీతంబైన బసవపురాణంబనుమహా
ప్రబంధంబునందు ప్రథమాశ్వాసము
శ్రీసాంబసదాశివార్పణమస్తు.

❊ ★ ❊

శ్రీసదాశివాయనమః

బసవపురాణము - ద్వితీయాశ్వాసము

క॥ శ్రీమద్గురుకరనిర్మల
తామరసోద్భూతదేహదళితవిమోహా।
ధీమద్వందితసుగుణ
స్తోమోజ్జ్వలపాలకురికిసోమారాధ్యా॥ 298

గీ॥ దేవమున్ను మీరుద్విపదగావించిన
బసవచరితమేనుబవదనుజ్ఞ
బద్యహృద్యకావ్యభంగినానేర్చిన
యట్లువిన్నవింతువవధరింపు॥ 299

మ॥ ఆటకళ్యాణపురంబునందుబలదేవామాత్యుడాత్మాత్మజం
బటుభక్తింబసవన్నకియ్యబ్రమదుల్ భావంబులంగాంచియుఁ।
త్కటహర్షంబునబిల్వనంపజనుజోకఁశంకరైక్యంబుబొం
దుటయుఁబిజ్జలుడయ్యమాత్యమణిబంధుశ్రేణితోనిట్లనుఁ॥ 300

మ॥ కలడామీబలదేవధీమణినధికారంబుశాయంగన
త్యలఘుండాత్మజుడై ననగ్రజనితుండై నఁహితుండై ననా।
నలికస్థాపితహస్తులై పలికిరాక్ష్మా ధీశుతోదేవమా
బలదేవాత్మజప్రాణభర్తగల దొప్పంజెప్పిరప్పించినఁ॥ 301

శా॥ నీరాజ్యంబుసమస్తమున్నిలుపన్నిర్ద్రప్రభావుండుయో
షారత్నంబగుమాదమాంబికతపస్సంతానసస్యంబుగం।
ధీరోదారగుణుండువిద్విషవినిర్భేద్యుండువిద్యావయో
ధీరత్వోరునయాన్వితుండుబసవాధీశుండుపృథ్వీశ్వరా॥ 302

గీ॥ ఆతనిమహాత్మ్యమింతింతయనగవశమె
సకలజనులునెరుంగంగసంగమేశు।
దనకు బ్రత్యక్షముగజేసికొనియెనతడు
దగుభవద్రాజ్యమునకుబ్రధానుజేయా॥ 303

బిజ్జలుడు బసవన్నను బిల్వనంపుట

చ॥ అనవినిసంతసిల్లిమనుజాధిపుడాతనిదోడితేరగా
దనహితమంత్రిపఙ్క్తి భటదంతిసమేతముగా బన్నవా।
రునుజనిసంగమేశ్వర గురుప్రఘణంబునగాంచిదీర్ఘదం
డనుతులుసేసినేర్పుననొడంబడనిట్లనిరమ్మహాత్మతోఁ॥ 304

మ॥ పునరుద్భూతకరంబునై బరగు స్వర్భోగంబులైనఁ మహా
త్మునకుఁజన్నె కొకలెక్కగాకునికినేమున్నంగకార్యంబయ।
ట్లునుగాకీశ్వరభక్తియుక్తిరుచికిఁ లోకోపభోగంబునై
చునెయట్లయ్యుబరోపకారమగుటం జూవేమదభ్యర్థనల్॥ 305

ఉ॥ కావునమాదుప్రార్థనలు గైకొనిబిజ్జలురాజ్యరక్షణం
బీవువహింపరాజు ధరయేలెడునన్వచనంబగానియం।
గావలికెల్లనీవపతి వన్నియునేటికి రాజ్యపూజ్యసం
భావనకెల్లనీయవియ పట్టెడుకూటికిగర్తకర్తదా॥ 306

క॥ అనివిన్నవించుమంత్రుల
మనువులజేకొనుటభక్తమండలరక్షా।
ర్థనిజాగమనంబునకది
యనుకూలమకాదలంచియందరుగొలువఁ॥ 307

క॥ హరగణపరివృతుడైత
త్కరుణామృతవారిరాశిదాదేలుచునుం।
దరగతిబసవామాత్యుం
డరుదెంచుచునుండనంతనక్కడనప్పుడుఁ॥ 308

ఉ॥ అంచలవారిచేబసవడంతట నింతటపచ్చురాకరో
మాంచసమేతుడై వినినిజాలయముఁ పురముంబరిష్క్రియో।
దంచితభూములై చెలగునట్లుగజేసియలంకృతాంగుడై
పంచవిధోరువాద్యములు బాయకనుండగజేసె వెండియుఁ॥ 309

ఉ॥ దంతిపదాతివీతి ఘటదండవతీప్రతివీరధీరసా
మంతపురోహితప్రతతి మాగధగాయకయూధపాదసం।
క్రాంతధరాతలంబదర గారతితోనెదురేగిగాంచియ
ల్లంతనవాహనంబుడిగియంఘ్రిచరుండయిపోయిముందరఁ 310

సీ॥ పరిహృతాహంకారు భక్త్యైకశృంగారు విశ్వామరాకారువిబుధచారు
లోకవిస్తారునలోకానుసారు జంగమగతవ్యాపారునమితసారు।
లింగగంభీరుగతాంగవికారు విమలశివాచారుద్రిమలవిదూరు
విరహితసంసారువీరావతారు దేవాచలనిభధీరుడప్రపూరు॥ 311

గీ॥ గలితసంస్కారుభాక్తికఘనమయూరు
దమదనూకారుభసితరుద్రాక్షధారు।
గుణగణాధారుదుష్కృతకుజకుఠారు
హృద్గతోంకారుచర్చితశ్రీకుమారు॥ 312

క॥ శూరుంజారుగుణాలం
కారున్వినయప్రచారుగతమోహారుఁ।
సారశివాచారుమహా
పారుఁబిజ్జలుడుగాంచెబసవకుమారుఁ॥ 313

వ॥ కాంచి యుదంచితభక్తితాత్పర్యప్రియపూర్వకంబుగా తత్కాలోపచా
రంబులునిర్వర్తించి సంతుష్టుంజేసి కట్నాయత్నంబుగా బల్లనకట్టి ముందర
బెట్టి తనపట్టంపుటేనుగపై నాజగజెట్టింబెట్టుకొని మహాంధసింధురంబు లేడు
న్నూరు పండ్రెండులక్షల బలవత్పదాతులుగొలువ పన్నిద్దరుప్రధానులకుం

బెన్పు ద్దిగావించి యశేషరాజ్యధురంధరుం జేసి మానసోల్లాసంబుతో వసుమతీశ
బసవేశులు పురంబు బ్రవేశించి రాజమార్గంబున నడతెంచునప్పుడు॥

బసవేశ్వరుని గజారూఢుం జేసి పురంబునకుదోడ్తెచ్చుట

రగడ॥ పుణ్యాంగనలును బురములగలిగిన—పణ్యాంగనలును బసవనిగను గొన —
నలరుచు వచ్చుచు నతిశయము నగతి—లలినాడుదురాలాపములీగతి- వేడుక
జెరపకవినపినన్నిట — గూడగరమ్మా కొమ్మరో పిమ్మట — కాలిదొనగు
గాకమరలనేనన — నేలదొనగునేవచ్చినన న — యెవ్వరురాకుండే జనె
యెదనన —నవ్వనీ వెంటనడచెదనేనను — నేకత మొకతెపు నేగుమునీవన—
నీకాళ్లనెనేనిదొనడచెదనన — బలిగన్న మనినుబరపదెయునపుడు — బలి
బరచినగతిబడియెదనిప్పుడు — బసవనిజూడకపడతిరొపోనన—మసలక
ముసుగిడిమగువరొరమ్మన—దిక్కొనినోయిననోనమెయనుచును ..సోకుము
కలకయిపొలతిరొయనుచును — దిక్కులబాడక తెరపరమ్మనుచు —
నెక్కడరవమేయింతినీకనుచు — పిడెబసవడు వెలదిరొయనుచును —
వాడెచూడుకులవర్ధనుడంచును — యి త్తరిసందడియెందుగబడనుచు —
ద త్తరపడక వేతరుణిరమ్మనుచు—గంటివెబసవునికమలాక్షియన— గంటి
నెమోక్షముగంటిగాకనుచు — జూచితిగదవదసుదతియటన్నను — జూచి
చూచిపోసుందరియనుచును — మచ్చికగనుగొనిమనుదెడివారలు —
హెచ్చినకట్లములిచ్చెడివారలు — శ్రీమెరయగతమచెలులునుదామును—
ప్రేమవిడియమర్పించెడివారును — నచటచ్చటపుష్పాంజలులిచ్చుచు—
ప్రచురంబుగనారతులర్పించుచు — సందడికోర్వకసౌధాగ్రంబుల —
జెందిదర్శనములుజేయుజనంబులు — పిరుహారసువేద్యకజసింపగ —
సొరెకుబసవేశ్వరుపినుతింపగ—రతనందొనసుప్రభినుపలయగ - సను
లకుడననసన్నులుదెలియగ—సలపచపంచమహావాద్యములును—బలిగొన
జాంగులశాయసనుసులును — బాలపాంగముందటబోడుటీరులు—లలన
నందికోలలపడిహోరుఃబు — సరసతనాపేపక్క..జూపుచు — నదదము పై
కొలాటములాడుచు — నమనవారుత్రిపురాంతకకొనువున... నిగతము

నాదెడునెలతలు చెలువున — బసిడిగీటలపాటలవారలు—పొసగ చెలువుల
గుపురిగలనారులు — జేరువబేరణిచెలగెడియింతులు — సౌరాష్ట్రి
మహేశ్వరగుడికాంతలు — నాదనాదనిలచాదెడిభామలు — గూడలి
సంగయకొలువునలేమలు — ననయము మెలపుననాదెడుబోటులు — జన
పతినాటకశాలవధూటులు — బటువగుతేజులఫౌజులపింగలి — జటు
లగతింజనుజనపతిముంగలి — గరులనెక్కి చనుగణమధ్యంబున-శిరము
నకరములు చేర్చి మ్రొక్కుచును — దరుచుమాణికపుతలువులతోదను —
కొరలుముత్యపుగొడుగులనీడను — నతమంత్రిశిరోనవరత్నంబుల-ప్రతి
బింబముగలపాదనఖంబుల - మిగులనొప్పుగమీరినభద్రుని—జగతిలొగ
దదగుసాక్షాద్రుద్రుని — భక్తివిహారువిబసవగుమారుని — భక్తిజూచితి
రెబసవగుమారుని — ననవుడుబసవనికందరుసమ్మతి — మునిమిడి
మ్రొక్కగముద్దియయొక్కతె — యలనాగరోయితదేసందీశుడు—చలియ
యీతదేశివసంకాశుడు — మగువయితనినెమాదాంబయుమును — మొగి
ఘనమగునోములచేబడసెను — తెరవయితదేబలదేవచమూపతి — నెరి
గూర్చినయీసీలవేణిపతి — జలజాక్షితదేసంగయదేవుని — బలుకగ
జేసెనుభవదవతారుని — సతియీతడెబిజ్జలుచెన్నప్రతి — హతముగ
మన్ననలందినసువ్రత — యీతనిగనుగొనుటేకన్నులఫల — మీతని
బొగడుటయేజిహ్వాకుఫల — మిట్టిమహాత్ముని నిప్పుడుగంటిమి — పుట్టు
వుసఫలముబొందెనుమంటిమి — యనివినుతులుసేయగవించునురతి —
ఘనపురవీధియుగడచియుభూపతి — నగరిసమీపమునకునేతేరగ —
జగతీతలపతిసంభ్రమమాడగ — బరిమితపరివృతపరిజనధీరుని — భరి
తవిచారునిబసవకుమారుని — ననఘునిదనభవనాంతరమునగై — కొని
చనిమణిమయమగుపీఠికపై — నొప్పగనునిచియథోచితములుదగ —
నొప్పగజేసెమహోన్నతిమీరగ — హస్తివాజివస్త్రాభరణములతి —
నిస్తులభక్తినివేదించియుపతి — దనపన్నిద్దరుదండేశులకును—ఘనునిగ
పట్టముగట్టివేడుకను—బసవునికిట్టునుబల్లహుడింపుల — ననదృశనారా
జ్యమునకునాలల — పతులకునర్థప్రాణంబులకును — పతివైనన్నును
పాలింపుమునిను — నమ్మితివేయుననంబనిలేదని — బమ్మిన వేడుకబల్లి

కెడున్నృపుగని — సకలమోక్షరక్షకుడగునభవుని — కొకనినిబ్రోవగనో వుచెంతపని — యరగొరలేకిటహరగణకోటికి — వెరచిబ్రతుకమిక వేయుననేటికి — ధారణిజనములదగబాలించెద — నీరధిమేరుగనిన్నే లించెద — ననిబలికినబసవయ్యకునిచ్చిన—ఘనుడుంగరమునుగ్రమ్మర నిచ్చిన — గొనినరపతివీడ్కొలుపుపీడుకొని — యనఘుడుశివభక్తాళి గూడుకొని — జనపతిరాజ్యముజక్కబెట్టుచును — ననుదినపిస్ఫురదై శ్వర్యుడగుచును — లైంగికలీలాలసుబలసెగ — జంగమభక్తవశంబున వెలసెగ॥ 315

క॥ ఆసచివాగ్రణిబహురా
జ్యాసక్తుండయ్యుజంగమాసక్తకళా।
నాసదృశాదరణంబులు
బాసలుగానుడువుపీరభక్తియుక్తి॥ 316

వ॥ అది యెయ్యదియనని॥ 317

గీ॥ చెలగిశివరాత్రినిత్యంబుసేయుబాస
భక్తులెల్లనుశివుడనుబాసభక్త।
జనులనెగ్గులపట్టక జరగుబాస
భక్తులమెత్తిబలుకనిబాసమరియు॥ 318

గీ॥ భర్గునైననునడుగనిబాసభక్తు
లడుగునర్థంబులెదపనియట్టిబాస।
భక్తులెదపంచసలులేనిబాసభక్తు
లేమివేడిననడుగిడికిచ్చుబాస॥ 319

గీ॥ తలపులకొలందిబలికెడుదండిబాస
పలికినట్టులసడిపెడుబాసపలికి।
బొంకిపొలివోనిబాసయేవంకనైన
జలమువిడుపకజనుబాసజరుపుననుచు॥ 320

గీ॥ బాసపరసతిపైదృష్టిబరుపకుండు
బాసపరధనములకాసబడకయుండు।
బాసపరనింద మెఱయనిబాసమఱియు
బాసభర్గునిగొలిచెదబాసయనుచు॥ 321

గీ॥ పరులమర్మంబులొకపరిబలుకకుండు
బాసపరసమయంబులభంగపరుచు।
బాసపరవాదులనుభంగపరుచుబాస
భర్గదూషణవినకుండుబాసమరియు॥ 322

గీ॥ హరగణద్రవ్యమంటకుండలరుచుండు
బాసభక్తవశుండయిపరగుబాస।
భక్తులెట్లున్నసట్లనుబరగుటంగ
మాళిప్రాణలింగంబునునట్టిబాస॥ 323

గీ॥ పామరులవేదనొల్లనిబాసభవికి
మ్రొక్కకుండెడుబాసదుర్మోహులైన।
భవులకియ్యనిబాసదుర్భవభవాది
బాధలకగపడకుండెడుబాసమఱియు॥ 324

గీ॥ ఇంద్రియవిషయములకువెన్నీనిబాస
యమితశివభక్తిజరియించునట్టిబాస।
వేదచోదితభక్తిసంపాదనంబు
నాదిశైవంబునలరించునట్టిబాస॥ 325

క॥ శిరముట్టిబాసయునుశివ
శరణులకునుజేయుచుండుసద్బాసశివో।
విరహితముగునట్టియుశివ
శరణులకునుజేతులెత్తుసద్బాసమహిన్॥ 326

క॥ ముట్టి బట్టినవెనకను
మెట్టనిసద్భాటోసథ మేదురమతియై।
యిట్టివ్రతములన్నియు ఱది
మట్టించెడిబాసవృషభమూ ర్తికిధరణిన్॥ 327

క॥ బసవేశ్వరుసచ్చరితము
బసవండేయెరుగుగాకపరమర్త్యులకున్।
వశమావాక్కునచలపగ
నశత్రగీపునకునలవియౌనోకాదో॥ 328

సీ॥ పీకతోకట్టగంభీరతవెట్టిసారార్థంబుప్రోకజ్ఞానాగ్ని గాక
ప్రతిగలగుండవిశ్రుతభక్తిగంధసువ్రతములపెంటమేల్కారులపెంట।
సత్యంబుకలనుప్రసాదంబుకొలనుసత్కృత్యంబుతాపదుష్కృత్యమణప
వేదార్థములపాటివిద్యలకునుమేటి నాదంబుకోటలువినయముకీలు॥ 329

గీ॥ శాంతిసంపదనెలవునిశ్వపతినలవు
దాంతికలిమియనైశ్వరత్వంబుబలిమి।
నీతికోటవివేకంబునియతితేట
దయవసించెడునిల్లుభృత్యతతిజల్లు॥ 330

గీ॥ మఱియు తత్వంబుజాగసన్మహిమచేగ
సాధుసభచెన్నుసత్త్యైకసరణివెన్ను।
బసవలింగంబుకేవలభక్తిమాతు
డనగరాదనియందరుసభినుతింప॥ 331

శ్రీబసవేశ్వరదర్శనార్థము భక్తులరుదెంచుట

మ॥ వినియొక్కొక్కవ్రతంబుబట్టుకొని వేవేగందగేతెంచువా
రునుదాబట్టిననేమముల్ సదుపునారూఢప్రతిజ్ఞాంచితం।
డనిదర్శింపగవచ్చువారలుబుభావానూనసద్భక్తిభా
వనయోచూతమటంచువచ్చునిలసద్వైరాగ్యభాగ్యాఢ్యులున్॥ 332

చ॥ బసవనమంత్రిచేతను సపర్యలుగైకొను వేడ్కవచ్చుభ
క్తసముదయంబునాథుని గాంచినమాత్రసభక్తిగల్గుసం
చసద్భృశలీలవచ్చెడుమహాత్ములు నాబసవేశనామతీ
ర్థసలిలమాడవచ్చుజను లిద్దరలోపలనెండు జూచినన్॥ 333

సీ॥ కరితురగాందోళవరరథారూఢులైవన్నెకెక్కుమకుటవర్ధనులును
నఖిలాంగసంగరుద్రాక్షముద్రితులును విరచితవస్త్రోపవేష్టితోరు
జాటజూటులునుకక్షకరస్థగళభాగయుత్తమాంగప్రముఖోరుచారు
పదవినందలిముగ్ధబాలేందుధరులునుసన్నుతావృతులునుసంయములును॥

గీ॥ సకలభవిపాకవర్జితాచారయుతులు
భవిసహావాససంసర్గభాషణాది
విరహితులునీశ్వరధ్యానవిశ్రుతులును
వసుధబసవన్నఁజూడంగవచ్చువారు॥ 335

క॥ లిగంవిలీనేంద్రియులును
లింగాంగవివేకయుతులులీలాధృతనా
నాంగులుననేకవేషులు
సంగనబసవన్న జూడజనుదెంచుఘనుల్॥ 336

వ॥ తదనంతరంబ సంబంధసుస్థితియందు నునిచి నియమాదికనిష్ఠాపరులకు ప్రియవస్తు సందోహంబులర్పించియుంత నియమించి విసవక బసవండు సద్భక్తిరాజ్యపూజ్యస్థితింజేయు సమయంబున॥ 337

మ॥ రసవంతంబులుగాగనోధనపదార్థంబుల్ ద్రికాలంబులన్
బసవాధీశుడుబోనగా వెసలసంపన్ భక్ష్యముల్ గొంచువా
రసతీగేహములందెయుండుపెటమారధ్వంసిభక్తాళిసం
ఖ్యసహస్రంబులునాల్గుమూడులన నన్నంబెట్టువర్ణంబుగన్॥ 338

వ॥ అని భక్తులాశ్చర్యంబునొంది యానందింప రుద్రాక్షముద్రితు లాదిగా గల సకలశశికళాధరుభక్తుల నిష్టార్థసంతుష్టులంజేయుచుండె నట్టియెడ॥ 339

చ॥ బసవకృపాకరోదరజ పావన విగ్రహుఁడక్క నాగమాం
బసుతుఁడు భక్తియుక్తిరసప్రాణపదంబగువాఁడు దేశికో
క్తసరణిషట్స్థలంబులును దప్పకయుండగఁగన్న ధన్యుఁడీ।
వసుమతిలోనచెన్నబసవండునుతింపనొప్పునెప్పుడుఁ॥ 340

ఉ॥ లింగమయాఖిలాంగుఁడురులింగగతాత్మమనః ప్రవృత్తిని
స్సంగుఁడుజంగమప్రియుఁడు సారగుణాభరణుండుసత్కృపా।
సంగపదాంతరంగుఁడరిషట్కనికృంతనశాలిశీలుఁడు
తుంగపురాతనాచరణధుర్యుఁడవార్యుఁడు వేదవేదియుఁ॥ 341

ఉ॥ త్యక్తశుభాశుభక్రియుఁడప్రాప్తపుసర్వవవిభ్రముండుని
ర్ణిక్తశివైక్యమర్మ్మదరరీకృతజంగమలింగభక్తిస।
ద్వ్యక్తకృతప్రమోదుఁడనుభావిసదాబసవేశదేశికా
సక్తమనస్కుఁడై యతనిసచ్చరణంబులుభక్తినిత్యముఁ॥ 342

క॥ సేవింపుచుఁగొనియాడుచు
భావింపుచుహర్షబాష్పపరివృతదృగ్గో
జీవుండై జీవగుణము
బోవిడిచిపరాత్మనిష్టఁబొంగుచునుండుఁ॥ 443

క॥ సప్రాణలింగలింగియు
తత్ప్రాణద్వితయనిరదనిపుణియుమనో।
జ్ఞప్రాదుర్భవదనుభవ
ధీప్రాప్తుండగుచుసన్నుతింపగవెలయుఁ॥ 314

చ॥ రమణపిపీలికాపసచరద్భ్రయసీతినతిక్రమించికా
కమధురసత్ఫలంబుగతిగ్రక్కున సముక్తతజెందిగౌరవాం।
ప్రమిమహితభక్తిసారహితకిల్బిషగుహ్యాతమః ప్రసాదబో
గమునసపారవశ్యముసగ్రాలుచుసోలుచుసుండెవెండియుఁ॥ 345

గీ॥ లింగదేవుండప్రాణంబులింగజంగ
మత్ప్రసాదప్రపూరంబుసుశరీర।
మమలతరభక్తినియమంబుహరగణాసు
భవసుఖంబుధనముచెన్నబసవన్నకును॥ 346

క॥ శివునకుప్రాణంబగుచును
సవిశేషత్రివిధశేషసద్రుచియగుచుం।
బ్రవిమలజంగమభక్తికి
నివాసమగుచుఁ శుభైకనిలయంబగుచుఁ॥ 347

మ॥ అతివాఙ్మానసశంభుతత్త్వగతిపర్యాలోచనాసక్తిని
శ్రుతునస్తోకవివేకుజన్న బసవేశుం బ్రస్తుతింపంగనే।
రితరంబేతదుదారభక్తివిధి స్వశ్రీదేశికేంద్రుండుద
త్ప్రతిబావైభవమాతడుఁ దెలియుదుర్దాంతాత్మయోగంబుఁ॥ 348

ఉ॥ గాయకకోటులున్నటులు గావ్యకళావిదులుఁ రసజ్ఞులుఁ
న్యాయనయాదివాదులును సాంగకవేదవేదాంతవేద్యులుఁ।
ధీయుతమంత్రులుఁ బసవ ధీమణిగన్గొనరాగభూతలం
బాయతితోడదొడ్డ గెదపయ్యెనసానుతికెక్కిచిక్కిలిఁ॥ 359

వ॥ ఇట్లు భక్తులసనుదెంచుమార్గంబుల కస్తూరిసలికిన విస్తారవితర్దికలపై రంగుమీరక్రొత్తముత్యంపు రంగవల్లులబెడంగును ముకుళమకుట మణిముక్తాఫలాది భూతితోరణస్తంభంబులసంభారంబులును-సందడి గొను నందీసమేతకేతనంబుల సంఘాతంబులును-సస్తోత్రవ్యాసహస్త కృతిగ్రాలు వ్రాతపురాణ బంధబంధంబుసందంబును-నుడుపథంబు

దొడుకునడ పంచిరులచందంబును వెలిగొడుగుల పడకంబును-దత్వ
వితాది వాద్యంబులచోద్యంబును—నాకసంబద్రువఘూర్ణిల్లు వందిమాగధ
వాక్యంబుల సౌఖ్యంబును-నంతకంత కగ్గలంబుగాజేయించుచు-భక్తాసక్తి
మది నంకురించి పెరుగంగ నభంగలింగ సంపత్ప్రభావంబుమెరసె
యీశ్వరభక్తుల నెదుర్కొనుసమయంబున-హర్షోత్కర్షసంగతాంగ విక్రి
యాయుక్తుండనై తి-భక్తులం జూచి యుప్పొంగియుప్పొంగి భయభక్తి
యుక్తంబుగా భక్తాంఘ్రి పాదపద్మంబులకు జక్కసాగిలంబడి
మ్రొక్కిమ్రొక్కి యక్కరదీరక భక్తపాదరేణు పటలపర్యంకంబుపై
బొరలిపొరలి భక్తదయామృతధారలో దొప్పదోగిదోగిభక్తదివ్య
శ్రీపాదోద్రేకపాదోధిమధ్యంబునందేలితేలి-భక్తహిత మహితవస్తు సమ
ర్పణ పర్యాసంపద్రవాలిప్రవాలి-జంగమపరతంత్ర తాకృతగత సమర్ప్య
ర్చనారతి సోలిసోలి భక్తనిర్మల నిత్యప్రసాద సేవాహేళాకరత్వం
బునం గ్రాలిగ్రాలి-భానురవచోవిలాసంబున భక్తసమస్తవంబు నోరారం
జేసి చేసి — భక్తకథాలతప్రధానంబు జుట్టుముట్టుకొన్న గాంధర్వరస
ప్రవాహంబు గ్రోలిక్రోలి — దరహసిత వికసితాస్యుండై భక్తులా
లోకింప నింపుగా తదాస్థానరంగంబుసజేలంగుచు నాడియాడి — భక్త
పదభక్తి పారవశ్యంబున జొక్కిచొక్కి — భక్తజనప్రార్థితసారక
ప్రాణమనంబులు వినయంబుతో నొప్పంగించియొప్పగించి పరమ
తత్వార్థద్విభక్తముఖ్యుల దత్వబోధపాదోధిక నిధానమధ్యంబున ముంచి
ముంచి నిర్మలభక్తి సంపత్కామధ్వంసి భక్తుల ప్రబివిమలభక్తి సంప
దలం దేల్చితేల్చి — వెండియు కామోపభోగ లోలులనంగనారత్న
రాజులం బూన్చిపూన్చి — వస్త్రాభరణ ధనధాన్యకాంక్షుల వస్త్రాభరణ
ధనధాన్యంబులం దనిపితనిపి — రాజోపచారంబులుగోరు మారారి
భక్తులకు రాజోపచారంబు లొసగియొసగి — అష్టవిధవిశిష్ట భక్తికియా
పురహరభక్తుల సాష్టాంగభక్తినర్చించియర్చించి — గురునాథుని భక్తిని
బద్ధశుద్ధబుద్ధి నిట్లనివినుతింపదొడంగె॥ 350

క॥ శాశ్వతసద్గుణశ్వరగ
విశ్వేశసదాప్రసాదవేదాంతమయా।
శాశ్వతకైవల్యదశ
క్త్రేశ్వరగురునాథనిన్నునేనుతియింతుఁ॥ 351

క॥ ఆద్యంతరహితనానా
విద్యాత్మషడోద్భనావివేకాగతిపా।
పోద్యత్తిమిరవిభాకర
సద్యోమోక్షప్రదాయిసతతముగొల్తుఁ॥ 352

క॥ అవివేకతిమిరసంహా
రవికారదశిష్యశీర్షరాజితహస్తా
భవసంచితప్రాఘతతీ
నివారణధురీణనిన్నునేనుతియింతుఁ॥ 353

క॥ విశ్రితభక్తజనాంత
ర్విశ్రాంతిమదాశ్రమప్రవిష్టమనోజ్ఞా।
విశ్రాంతగుడుకృపాయ
త్రాశ్రితహృదయేశనీపదంబులుగొల్తుఁ॥ 354

వ॥ ఇట్లనేకవచోమచ్చర్చికల జన్నబసవండు నిజదేశికుండగు బసవరాజుం బరిస్తుతింపుచుండె నాసమయంబున॥ 355

| సంగమేశ్వరుడు అల్లమప్రభువవు తారమున |
| శిష్యుంచగు బసవేశ్వరులఁ జూడవచ్చుట, |

చ॥ మనసిజవైరిమూర్తి యసమానయశుండుశుభాశుభక్రియా
జననజరామృతిప్రభృతి షడ్విధభూరివికారమారుడా।
ర్యనుతుడు వెండియుఁ సమహితాహితకాంచనలోష్టదుఃఖసౌ
ఖ్యనుతినిగర్హణుండు విగతాంగగుణాదియతీంద్రియుండునుఁ 356

క॥ దానవప్రతిగ్రహాదివి
హీనుడు మానావమానహేయోదేయో।
ద్ధ్యానకృతిధానమధా
ధినేతగమానసుండుధీనిధిమరియుఁ॥ 357

క॥ సంకల్పవికల్పహృదా
శంకాతంకాంతరుదితశాత్రవవిజయా।
లంకారుడిందప్రజాలస
మాంకూరజ్జగతవిభ్రమాతీతుండుఁ॥ 358

క॥ పరమపదానందామృత
పరవశమానసుడుముక్తభాసురదేశుం।
డురుతరగాంధర్వకళా
పీరసుడుఘనకారుణాత్తవీక్షాబ్జుండుఁ॥ 359

క॥ అశరీరశరీరధరుం
దసదృశశబ్దాత్మకుండునాఖ్యాభిఖ్యా।
వశగతుడభావిసద్భా
విశమదమాన్వితుడుద్వైతవిద్యాధికుడుఁ॥ 360

క॥ ముల్లోకంబులభక్తికి
నెల్లయగుచునెగడునంతరిజ్యాయోగ।
ప్రోల్లావాసమనత్స
త్పుల్లాబ్జుండల్లమనుపత్రిభుండచ్చటికిఁ॥ 361

క॥ లింగేచ్ఛానుసరిక్ప
యోంగుండుగరస్థలస్థితాపోజ్యోతీ।
లింగాలింగచ్ఛిద్ర
క్సంగవరవశుండునగుచుఁనుదెంచునెడఁ॥ 362

క॥ ఇదియేఱుపల్లమిదిమి
ట్టిదిగట్టిదిచెట్టుతోఁపయిదియనుశంకం
బదిపెనఁగనీకనడవఁగ
నపవర్తై యవియయొఱకరుగఁ గనరుగఁడా॥ 363

వ॥ ఈదృగ్విధప్రభావంబునకుఁ జనంబులు మనంబున నచ్చెరువంది యమందానందంబున సంగరారవిందంబులౌదలలందాపుకొలిపి యనల్ప వచోమచర్చికలంగొనియాడుచుండు బసవనిభక్తి రసప్రపూర్ణార్ణోరాశి వెల్లివిరిసినవాఁడు వందదియ్యావిధి పరంపరాసంప్రాపిత సద్వస్తు వాస్తవ్య పాత్రంబగు నహితత్రంబునుంబోలె విజయంజేసినా॥ 364

గీ॥ మణిపరీక్షావిదుండై నవణిజుకడకు
దివ్యరత్నంబుచనుదెంచునవ్యలీల
బ్రభువుదనుజూడఁగా రాఁగ బసవరాజు
సంగమేశ్వరుసందపొసంగ గాంచి॥ 365

శా॥ ఆనందాశ్రులుగన్నులందొరుగగానందందదంపప్రజా
మానీకంబులొసర్చిగద్గదగళుండై సన్నుతుల్ సేయుచుఁ
నానాకారవిచిత్రరత్న రచనా నవ్యోరుసింహాసనా
సీనుంజేసినప్రభవాంచరుచిముంచిప్రాంతకృత్క్రముఁడా॥ 366

సీ॥ ఒడలజీవముగల్గియునులేనివాని నెన్నడుగల్గియునువర్తనంబులేని
వానిగన్నులపేర్వులై నలువందెడు వానిలింగమెప్రాణమైనవాని
జేతనుండరుచినిక్షేష్టితంబగువాని ఖ్యాతిలేకయునతిఖ్యాతివాని
భాషలమీరినపరమభాషలవాని తలఁపులమీఱినతలఁపువాని॥ 367

గీ॥ హీనగుణుఁడయ్యుగుణములనిచ్చువాని
ప్రణవయుతుఁడయ్యునేర్పడఁబరఁగువాని
బ్రభువుసద్భక్తియుక్తుఁడై బహువిధముల
బూజచేసెను బసవన్న బుధనుతుండు॥ 368

క॥ లింగకతూర్యస్వనములు
నింగియు నేలయును ముట్టి నీరాజనముం
బొంగుచు నిచ్చ పురస్థలి
రంగుగ బంగారుపళ్లెరంబిడి యందున్॥ 369

ఉ॥ పాయసముల్ పదార్థములు ఒప్పనుదేనియు భక్ష్యలక్షలున్
నేయిని పిండివంటలును స్నిగ్ధవుదుగ్ధము బళ్లెరంబులో।
జేయిడరాకయుండ నెడ జేసి వెసన్ వ్వెసదొడ్డదొడ్డక
ళ్లాయతితోడ జేసి బసవన్న వర్భూత్వము జేతికియ్యగన్॥ 370

గీ॥ సురియచముదయ్య జేకళ్లుశూలపాణి
యందికొనియారగించిన యట్లప్రభువు।
బసవరాజయ్య జేకళ్లు మెసవ మెసవ
నెల్లవారికి వెఱగయ్యెనెట్టులనిన॥ 371

క॥ లక్షయు నెనబదివేలున
లక్షణులగు జంగమంబులకు జేసిన భ
క్ష్యాక్షయసంగ్రహమంతయు
నాక్షణమ భుజించు బసవదధిపుం డంబెట్టన్॥ 372

ఉ॥ దానికి నాత్మలో బసవ దండవిభుండు దలంక కాత్మదే
హానుపమోపహారము మహారతి నర్పణ నేయబూనిత
ద్దీనిధిబుక్తి ప్రాత్రక నతిత్వరితంబున భక్తియుక్తి సం
ధానపరాయణుండగును దాసవసింప దలంచుమాత్రలోన్॥ 373

చ॥ బసవసదండనాయకుని భక్తికినిష్ఠకు నల్లమప్రభుం
డౌనవం మెచ్చి భక్తతతి హూయనుచుం గొనియాడుచుండగ సు।
ల్లసదసదృక్కృపాలహరి లాలితలోలకటాక్షవీక్షణ
ప్రసరణప్రాప్తు జేసికొని బాపురెయంచు చలించసిగ్గియన్॥ 374

గీ॥ బాపురేబసవన్న సద్భక్తపాల
బాపురేబసవన్న సద్భక్తిలోల
నల్లవోబసవన్నయానందమూర్తి
నల్లవోబసవేశ్వరానవ్యకీర్తి॥ 375

చ॥ అమృతమునందుజెల్లు విమలాకృతిమన్మణి గర్భమందుదీ।
పముచెరుకందుసత్ఫలము బైదికికమ్మ దనంబుచందన।
ద్రుమమునపువ్వుచిత్రరువు రూపునజీవము బైడిబొమ్మబ్రా
ణముజనియించునట్లు జననంబువహించితి వీవుపుత్రకా॥ 376

సీ॥ నాదుబసవదండ నాయకబసవయనాదిబసవయసంఖ్యాతబసవ।
భక్తులబసవయాప్రమథేంద్రబసవనము క్తిశబసవనాముద్దుబసవ।
సంగమబసవప్రసాదదజంగమ సద్బసవన సత్యసమితబసవ
బండితబసవనాబండారుబసవసౌభాగ్యంబుబసవసంపదలబసవ॥ 377

గీ॥ సత్యయుతబసవనిత్యత్వబసవ
సంవిదుజ్వలబసవవృషభములబస
వధికజపనబసవధర్మపథికబసవ
విషధరునిబసవబహువివేకబసవా॥ 378

గీ॥ నందికేశ్వరుబసవసానందబసవ
తత్వజనములబసవతత్వజ్ఞబసవ
సిద్ధసాధ్యప్రసిద్ధప్రబుద్ధసిద్ధ
జనవినుతచర్యసౌందర్యసారబసవా॥ 379

క॥ బసవయ్య బసవబవన
బసవేశ్వర బసవరాజ బసవకుమారా।
బసవప్రభుండ బసవన
ప్రసృమర నామాంకలింగ భవభయభంగా॥ 380

క॥ ఒడలెల్ల నోళ్లువన్నికి
నొడలెల్లను గాళ్లుపారు వుదకంబునకుఁ।
నొడలెల్ల శిరముగాలికి
నొడలెల్లను భక్తిమహిమయోగిబసవుకుఁ 381

సీ॥ బసవాయనిసజాలుఁబాసలొండేటికి బశువులకైననుబ్రబలుఁభక్తి
బసవాయనినజాలుఁబరికించిచూచిన బశువులకైననుభక్తివొడము।
బసవాయనెడిభక్తవరులజూచినమాత్ర బశులకైననుభక్తిపుట్టు
బసవాయనెడిభక్తవరులజేరువజెంత మసలుజెంతువులకునెసగుము క్తి॥ 382

గీ॥ బసవరోయన్న మాత్రబలప్పలుకులేల
నసమలోచనునకునైననలరుభక్తి।
బసవరోయన్న జాలునెబ్బంగినైన
గరళమైనను నమృతంబుగాకయున్నె॥ 383

క॥ బసవాయన్ననుకులిశము
కుసుమంబౌవెన్నెలయునగుంగార్చిచ్చుఁ।
బసవన్నాయనశాత్రవ
విసరంబును నాత్మబంధువిసరముగాదే॥ 384

వ॥ ఇట్టిలింగైక్యసౌఖ్య కేళీలోలయుక్తియు జంగమప్రాణానుసంధానశక్తియును భయప్రసాదసంయోగోపభుక్తియు త్రిభువనంబుల నితరులకున్నదేయని యనేకభంగుల బ్రభువభినుతింపుచుండ బసవండసదృశభక్తియుక్తుండై భయోభయోభివందనసందోహంబందందగావించి నిటలతటఘటిత వికంకట పటుతరకరపుట విభ్రాజితుండై యాప్రభువును ద్దేశించి॥ 385

ఉ॥ భక్తజనావనప్రవణ భావపరాపర శుద్ధభక్తికృ
న్ముక్తిసతీసహాయకభమూర్తిసమ స్తకళాజ్ఞకాంతవా।
ప్రాక్తనభక్తజంగమ ధరాధరసంగతశృంగవాసనా
రిక్తశరీరమగ్నత వరేణ్యశరణ్య దయాపయోనిధీ॥ 386

గీ॥ నీకునారగింప బెట్టనేనెంతవాడను
నయ్యుహరునివనిత నమరదొల్లి।
హరగణావళులకు ననుచుజేసినవిందు
చిట్టిగణముగొనియె నెట్టులనిన॥ 387

గౌరీదేవి హరగణములకు నారగింపబెట్టుట

శా॥ కైలాసంబునదొల్లిశంకరుడు శంకంగింకరుల్ గొల్వగే
శీలోలుండయి యుండుచున్నయెడనాశీకాసనస్తుత్యశ్రీ।
శైలేంద్రాత్మజ భర్తకొల్వునకు వాంఛఁవచ్చి వీక్షింపుచో
మ్రోలఁసర్వ గణంబులుఁ శివుని సారూప్యాకృతింబోల్చుటఁ॥ 388

క॥ త్రినయుండీతండనినుత
గణమదియని మదినిదెలియగాలేకవిచా।
రణమునగు నగజగనియా
క్షణమగణంబులువిస్పృష్టశర్వాకృతులై॥ 389

సీ॥ సామజశరభోష్ట్ర శార్దూలముఖులును గుక్కుటవనచర గోముఖులును
మహిషాశ్వసారంగ మార్జాలముఖులు గేసరివరాహవిహంగసర్పముఖులు।
ద్విముఖచతుర్ముఖ త్రిముఖైకముఖులు నవముఖపంచముఖ సహస్ర
ముఖులు
లంబోష్టలంబాక్ష లంబనాసికులును లంబోదరులతి లంబకర్ణు॥ 390

గీ॥ అజగజాబీలకణుర్త్యలు విజయకణర్త్య
వీరఘంటన కణుఁలేకకణుర్త।
లొనయబహుళముఖులు బహుతనువులును
బహుపాదులునిట్టులబహుముఖులు॥ 391

క॥ బహుకర్ణులు బహువర్ణులు
బహుబాహులు బహుపదులును బహురూపధరుల్।
బహుజిహ్వులునై నమహా
మహులంగని మానసోద్యమాననయగచఁ॥ 392

చ॥ అతులనిజాకృతిఁబోలుచు నాత్మపతింగనిమ్రొక్కి వేడ్కన
న్నుతులొనరించిసంహృతమనోభవతావక భృత్యకోటిస।
న్మతికివికీర్ణ మానస సమానసలీనశరీరులైరి త
త్ప్రతిభకుమెచ్చువచ్చెహర తద్గణకోటికి పిందుపొందుగఁ॥ 393

ఉ॥ పెట్టెదనంచుభూతగణ బృందముముందర బెట్టిజెప్పితా
నెట్టననింటికేగి ధరణీధ్రజయత్నమునఁమహాసభో।
హట్టతలంబుసంసనుధి కాతలదత్వము లందుబందిరుల్
పుట్టగజేసియబ్జభవభూరితరాండ చయంబఖాండముల్॥ 394

క॥ కావించి వివిధబక్వా
న్నావలి నిండంగజేసి యమరద్రుమసం।
భావితఫల వల్లవములు
దావులు దొలకింపగాధ రస్థలిదాల్చెఁ॥ 395

క॥ ఘృతదధి దుగ్ధాహారర
సస్రవతతీ ఘృతక్షీరదధిరసాలరసంబా।
తతులనిడి నదులముంచెఁ
సతివాసన గట్టిరసరసాయన చయముఁ॥ 396

వ॥ మరియు చింతామణిమయా భిత్యంతరంబుల ననంతపదార్థంబుంల
నూనంబులుగానిర్మించి నిలిపి సురభిసురతరు బహుసహస్రజన సన్త్రాస
భూత నిజకటాక్షవీక్షణ విక్షేపమాత్రంబున విచిత్రతరవస్తు సంఘంబుల
సంఖ్యలుగా నుపాదించుచుండె నా సమయంబున॥ 397

ఉ॥ ప్రమథగణాధిపుల్ ప్రమథబాలకునొక్కని బిల్చియంబగే
హామునకునేగియోగిరములొంటయు గామియుజూచిరమ్మనా।
హిమనగజాత్మజాంతికమహీస్థలికిఁ జనిబాలకుండుస్వా
గమునని మిత్తముఁదెలుప గౌరిగణంబుల దోడిదెమ్మనెఁ॥ 398

ఉ॥ పోకులలోవుచుఁవరవు బోయెద నాకొని పోవజాలనా
మీకలదాయొకింత తనయాకలిదీరగ నన్నమన్ననా।
లోకశరణ్యబాలుఁనవి లోలుశివార్చన సేయజేసికూ
రాకలునోగిరమ్ములు జయావిజయాదులు దానుబెట్టగఁ॥ 399

చ॥ సరసరలింగపూజనము సల్పిపదార్థ చయంబునోదనో
త్కరముగలింగమూర్తికవధానముతోడ సమర్పణంబుజే
సిరుచిరభక్ష్యభోజ్యములు చిత్రవిధంబునకల్గమేరుభూ
ధరములయంతలంతలుగదప్పగయుండగజేసిమ్రింగగఁ॥ 400

చ॥ సకలపురాతవావళికి జాలగజేసినయంతవట్టు
నట్లొకశిశువారగించుటనగోద్భవనివ్వెరగందిప్రాణనా।
యకుకదకేగినీగణమహాత్యమునీవ యెరుంగుదంచునూ
రికెతలవాల్చియున్న మకరధ్వజమర్దనుదల్లనవ్వుచున్॥ 401

ఉ॥ చిట్టిగణంబుగౌరవవిశేషమునీకువిచిత్రమయ్యెనా
యట్టిడికై నమామకగణాళిమహత్వమెరుంగబోలద।
ట్టిట్టనలేక వేదములు నెంతయభీతినుతించుండగా
దట్టమమేయమక్షరమమత్యర్త్యమపారముపాయశూన్యముఁ॥ 402

క॥ ఆతతగతి శృతులునసం
ఖ్యాతసహస్రాక్షియనగ నాప్రమధులనే
రీతినుతింపగవచ్చున
ధాతనమతిదన్నుబోలదదభ్యగమణియుఁ॥ 403

ఉ॥ అజరులజేయు లక్షరులు యాద్యులమౌద్యులచెంచలాత్మకుల్
త్రిజగదభీష్టదుల్ పటులు దివ్యులు సేవ్యులుభవ్యులవ్యయుల్।
ద్విజులణిమాదిసంయుతులువేద్యవిదుల్ నిరవద్యులుత్తముల్
గజగజసింహులప్రతిమకాయులు శూరులువీరులెల్లెడఁ॥ 404

ఉ॥ లింగశరీరసంభవులులింగమయాంగులు లింగసన్నుతుల్
లింగసమాశ్రితాత్మకులు లింగగతాసులులింగవర్తనుల్।
లింగమహానుభావులును లింగసమర్థులు లింగాశాసనుల్
లింగగభీరమానసులు లింగవినోదులు లింగసంగులుఁ॥ 405

క॥ లింగావధానయుక్తులు
లింగాత్మసుఖైకసంఖ్యలింగవ్రతులుఁ
లింగాభిమానరూపులు
లింగవిహితచేతనులును లింగప్రియులుఁ 406

క॥ సర్వశుభోదయయుక్తులు
సర్వాధిపతుల్ సమస్తసంపత్పూర్ణుల్।
సర్వజగత్కారణములు
పార్వతీ నేనగ వేరెప్రమథులుసువేరే॥ 407

క॥ మత్కాయము తత్కాయము
తత్కాయమునాదునిత్య తనువద్రిజనీ।
హృత్కమలంబునగనిత
త్సత్కారముసేయుమెపుడు సంభ్రమమంబంగిఁ॥ 408

ఉ॥ ఈగణకోటియందొకని యిచ్చనుబద్మభవాచండభాండముల్
వేగమపుట్టునిల్చుజెడు విష్ణువిరించి బురందరాదులుఁ।
జాగులబెట్టుచుండుదురు సంపదనొప్పజనింపజేతలె
క్కాగజమానవాగవిని గౌరినవిస్మయ యౌచునుండెనఁ॥ 409

బసవేశ్వరుడు సంగమేశ్వరులగు నల్లమ ప్రభును స్తుతించుట

క॥ ఏనాసీకునుభోజన
మానందముబుట్టబెట్ట నెంతటివాడన్।
ధీనిధిసతతోదితలిం
గానుభవప్రభువయభవ యగణితమహిమా॥ 410

క॥ భావాతిగోచరులస
ద్భావోపేతాంతరంగ భవభయభంగా।
కేవలముక్తిదసంగయ
దేవశరణుశరణు దేవదేవస్తుత్యా 411

క॥ అని బసవడు వినుతింపగ
వినిప్రభువానందమొందివిపులకృపావా।
ర్ధినిమగ్నుజేసిస్వర్గా
వనిరుహమణులతనియింట పరువుల్లగుటన్॥ 412

గీ॥ వరములియబోవకడవగావగచితనదు
సత్ప్రసాదంబుకృపజేసిసంతంబు
వలయునన్నట్టివస్తువుల్దలచుమాత్ర
వచ్చిముందట నిలువంగ వరములొసగె॥ 413

చ॥ పలికినమాటపాటియయిపాటిలబట్టినమన్నుబంగరై
వెలుగగముట్టినన్బయలవేగమయాకృతిదాల్పజెయ్యవే।
నిలుకడగాగమార్కొనిన నీలగళున్ గెలువంగజంగమా
యలసడికోర్కులైంగిక మహాక్షయసంపద లిచ్చుమచ్చికన్। 414

మ॥ పరమతత్త్వవిచారణాభిదసుధా పాదోధిలోదేల్చిదు
ష్కరమాయామదమోహమత్సరతమః కాండంబుఖండించితం॥
గురదేహేంద్రియ ముఖ్యవైరిజయమున్ గోప్యంబుగాజెప్పిత
న్పరతత్త్వాత్మకుగాగదెల్పియుక్రియా పారీణుజేసెన్వెసన్॥ 415

ఉ॥ అంతటమీఁద లింగమును బ్రాణమునైక్యము వొందుసందుపే
దాంతరహస్యబాహ్యముల నా బసవన్నకు జెప్పినంతటన్
భ్యంతర యోగలక్షణములన్నియు జెప్పియఁగాలకాలుని
భాగ్రింతిసదల్చియంతరము బాహ్యములింగ మయంబుకాఁగనున్॥ 416

క॥ ఘనతత్వాంబుధిలోదన
మనసున దరిగొంతవైచి మర్దింపగనం
దనుదయ మొందినశివత
త్వనిగూఢామృతము పొడమువలె నెఱుఁగింపన్॥ 417

గీ॥ వుప్పుముడియనీరు నుంచినవిధమున
గప్పురమునసగ్ని గప్పినట్లు
వనధిలోనబడిన వడిగండ్లవానచం
దమునబసవఁడుండెదానులేక॥ 418

క॥ ప్రభుపుచరిత్రము భక్తుల
సభలన్ జదివినను విన్న సద్భక్త్రశ్రేయ
శ్శుభమును లింగాంగసుఖా
నుభవంబులు నిందుసందునుంజేకూరున్ 419

దొంగలు వంగకాయలు లింగాలుగట్టుకొనిపచ్చుట

సీ॥ వెండియునొకనాడు దండనాధుడు జంగమారాధనము సేయునవసరమున
దొంగలువచ్చిరా వంగనూహించియ లింగులాతనిమందిరాంగణంబు
ద్రొక్కరామినెటింగి గ్రక్కునకొక కొంగులుచించి నట్టియాగుడ్డలందు
వంగకాయలుజుట్టి వలనుగాధరియించి లింగసన్నిహితులలీలఁజొచ్చి॥ 420

గీ॥ బసవనామాత్యుఁగనిభయభ్రాంతినొంద
నతడుగన్నుల నవ్విమీకలుకలేల
లింగవంతులుగానియ లింగులకును
శూలిభక్తులయిండ్లల జొరగవచ్చు॥ 421

వ॥ కావున మీరందరు శివభక్తులు యింక నొండుశంకలుచక్కి గ్రక్కున గూర్చుండి శివార్చనలుదీర్చుకొనం డనిన నుల్లంబులు ఝల్లననొండొరుల్ మొగంబులు బెగడిచూచుకొనుచు పందినిబట్ట ఁజనుదెంచి పందికి చిక్కుట వెరపింపంబోయి వెరచినవిధంబయ్యెగదా మనపాలిటిదైవంబు యీజాడఁగడిపెనేని బ్రతుకుటలేకున్న చచ్చుటగాని మగుడి త్రోవగాన మని కృతనిశ్చయులై కూర్చుండి॥ 422

చ॥ సరసరలింగసమ్మతుల చాటునచేతులు సాగసాచికం
దరముననున్న గ్రంధులు పదంపడి వీడిచిచూడనప్పు।
డచ్చెరువుగలింగమూర్తులయి చెన్నువహించెను వంగకాయలి
ద్దరబసవన్న భావ సముదగ్రమహత్వము జెప్పనేటికిన్॥ 423

కుంచము శివాలయంబగుట

ఉ॥ అట్టిదెగాదెమున్ను వ్యవహారముబోయిన చోట లింగము
న్నట్టిశివాలయంబుగన వచ్చకయుండుట దోటివర్తకుల్।
శెట్టిమహేశుఁజూడక భుజింపగవచ్చునె యంచుగుత్సితుల్
గుట్టుగగుంచమున్నిలిపి గొబ్బుననందరు సంభ్రమంబునన్॥ 424

గీ॥ కొండగోగుదెచ్చి కుంచంబుబూజించి
కాలకంఠునిగుడి గంటిమనుచు।
దోడిపెరికెనట్లు దోట్కొనిపోయిచూ
పంగభక్తుడలరి భక్తియుక్తి॥ 425

క॥ ఓహోరువెట్టివలగొని
బేహారియుపీఁటికలరి ప్రీతిగుడుచుచున్।
హీహీమామల్లనస
మ్మోహంబునకుంచము నక్కుమొక్కి భుజించెన్॥ 426

ఉ॥ కుంచముగొంచురండతని గొల్చిభుజించెనుగంజగిత్రిటలుఁ
మంచిగ గొల్చుకుందమది మల్లనయాపలి యక్కరల్ వెసఁ।
ద్రుంచగజాలు దైవమని తోడివణిక్కులు లింగమూర్తిదూ
షించినగంగ పీనులను జేతులుజేర్చి సభర్చనోక్తులఁ॥ 427

క॥ ఛాకుక్కలారాషాట్
శ్రీకంఠుని లింగమూర్తి జడనాడగజ।
న్నేకుంచంబని నమ్మికగా
కన్నన్నిటు రండుకంద్రు గాక మహేశుఁ॥ 428

క॥ అనితోడియబుగునందరి
గొనిపోవగగాననయ్యెగుడిశిఖరంబుఁ
ఘనగోపురసాలంబును
మునునిల్పినకుంచమభవుమూర్తివహించెన్॥ 429

గీ॥ నందిముందరనున్నట్టి నాగహారు
గాంచిదూషకులౌదలల్ వాల్చనిరి।
యమ్మహేశుండుబల్లేశుదనగవెలసె
నతదుబల్లేశు మల్లయ్య యనగవెలసె॥ 430

భక్తులు యీశ్వరుని ప్రభావములు చూపుట

సీ॥ వెండియుగోట కోటండసునొకగొల్లమేక పెంటికయతామ్రుడుడుదనకు
ననుచుబాలన్నియునందుపైటిదుకంగగని తండ్రికోపించికాలదన్న
హరుదన్నదెట్లని యతదల్గిగొడ్డంట నడచినదలద్రెళ్ళిపుడమిగూల
జనిపుండరీకమస్తకముద్భవించినయట్టులిందిట్లుగొట్టుంద్రునందతనికి॥ 431

గీ॥ వరుసగైలాసహర్మ్యకవాటకోటి
ప్రక్కలైకూలె నాకుతారమ్ములెదుర
విఘటపనాటుకీలయోవింతయనగ
మున్ను పెంటికశివలింగమూర్తిగాదె॥ 432

ఉ॥ బాపురె బ్రహ్మధీరు వరభావసజొన్నలరాశిలింగమై
యీవిపులంచలర్పరె మహేశ్వరుభక్తులభావమీకజ।
న్మావసదంబుగాదె బసవన్నమహోన్నతభక్తియుక్తిస
ద్భావనతస్కరుల్గికీశుభక్తులునౌట విచిత్రమెత్తరిన్॥ 433

క॥ కపటశతంబులనైనం
గపర్దిలాంఛనముపూనగామన్మసజ
త్కృపనగు మోక్షముశాశ్వే
నపరీహా సేనయసవి సంగనువలదే॥ 434

క॥ అచ్చెరువచ్చెరువనగా
బ్రుచ్చులనచ్చులుగజేసి ముదమారంబ
ర్ధోశ్చయమువెసవారల
కిచ్చియనిపెముజ్జగంబు లెరుగన్సరగన్ 435

జొన్నలరాశి ముత్యములగుట

ఉ॥ జంగమలింగమొక్కదివసంబుననాబసవన్నయర్థిన
త్యంగమునాచరించు సమయంబునసచ్చటికేగి కాంచిమా
లింగముముంగలన్దినముతెక్కకుముక్కనము త్తియంపుబ్రు
గ్గుందగబెట్టనేమము దదర్థమునీకడకేగుదెంచితిన్॥ 436

క॥ పదిపుట్టులముత్తియములు
గదలకనిమ్మన్ననట్లు కానిమ్మనుచున్।
సదమలలింగపసాయిత
ముదమునజేబట్టి దృష్టిముంగలిబరపన్॥ 437

గీ॥ కట్టెదుటరాశివోసినయట్టిజొన్న
లన్నియును ముత్తియములైన నల్లనగుచు।
నిట్టుపదిపుట్టులనుసంఖ్యయేలమీరు
వలసినన్నియు గొంచుపొమ్మలఘుచరితా॥ 438

క॥ అనిబసవడు విజ్ఞాపన
మొనరించినజంగమయ్యయు హర్షమునం।
దనవలసి నన్ని పెరికెల
గొనిచనియెను మందిరమునకుఁ వెసమఱియుఁ॥ 439

మొరటద వంకయ్యగారి కథ

క॥ మొరటదవంకయ యనియెడు
హరుభక్తునిగడకుజంగమయ్యయొకండు।
ద్దురగతినడు రేయరుదే
రచించియదార్థ పూజరాజద్భక్తిఁ॥ 440

గీ॥ అతనిచేబూజగై కొనియయ్యగారు
వంకదేవయ్య వినుమునూ వ్రతము దినము
నొక మొదవుబాలుబిల్వపత్రియు లేక
లైంగికావసరంబు చెల్లదటుగాన॥ 441

క॥ అరుదెంచి నాడనీమం
దిరంమందైనను మదయ దేహార్చనకుఁ।
దొరకునా వస్తువనీ వే
దొరకింపమినీకు మేము దొరకము బసవఁ॥ 442

క॥ అనిహరభక్తుండయ్యా
రను వేరొరునడుగనేను గ్రామాంతరమే।
గనుగొన జాలింకనునె
ట్లనియూహాపోహజేయు నవసరమందుఁ॥ 443

గీ॥ శంకలెల్లనుడిగి వంకయ్య చనుయింట
గొడ్డునందు పట్టి కొరటయందు।
బాలుబత్తిరియును బసయుదునసిభక్త
గణముదలచి కుండ గడిగితెచ్చి॥ 444

ఉ॥ దోహనమాచరింప నవదుగ్ధముదోరపు ధారలై స్తన
వ్యూహమునందుడిగక్గని యూర్జితమద్దుటి గుర్భబత్రము॥
త్సాహముతోడగోసి పురసంహరుభక్తున కిచ్చె భక్తుడుఁ
స్నేహితభంగిలింగమును సేవలదేల్పెజగద్ధితంబుగఁ॥ 445

ఉ॥ చెప్పికొనంగవృద్ధతతి చేతనువిందుము గానియన్నినీ
చొప్పునదృష్టిమాత్రమున జొన్నలువన్నెకునెక్కు ముత్యముల్।
గుప్పలుగాగజేసినయ కుంఠితభక్తుల గానమిద్దరఁ
నిప్పరినిట్లుజేసె బసవేశుడు యీశుడుగాడెచూడగఁ॥ 446

| సంగమేశుండు మాయవేషంబున బసవేశ్వరులను |
| మూడవగన్ను వేడుట |

సీ। అసిభక్తమండలి హర్షించికొనియాడ నట్టులబసవండు నభవభక్త
సమితి కోరినయట్లు సమకూర్పగాజూచి సంగమేశుండు బసవనమంత్రి।
వేడంగమదిలోన వేడుకబుట్టుడు జంగమభక్తి బొసంగదాల్చి
కదు వేగమునవచ్చి పొడగనిమూడవ కన్నువలయునిమ్ము గగలకన్న॥ 447

గీ॥ సరసనాయత లింగవసాయతంబు
హస్తమునబట్టియెరుగుదు నయ్యనీదు।
మాయలనుచును ముకురంబు దాయబట్టి
చూడుమున్నవి కన్నులు శూలిమూడు॥ 448

క॥ అననయ్యభవుండద్ధము
గనుగొని సలికాక్షమందు గానగనపుడుం।
దనుదానె సిగ్గుపడిపో
యినిరాకృతి యగుచుబసప డిట్లనిపలికెఁ॥ 449

గీ॥ ఓడకోడకు నిల్వుమో రోరిసంగ
గటకటాయిట్టి వందలు గలరెయందు।
యెరగవేనన్ను సత్య మహేశులింద్ల
బిరుదుమాకిది నడుగ నిన్నోరులభంగి॥ 450

సీ॥ తవనిధినిను వేడ దానయ్యయనువున సిరియాలుగతిసుతు జీరనొల్ల
కనకవృష్టినడగ కరికాలుచందాన నడపింపబడిననుల్ నంబియట్ల।
గుండయ్యగతిగోర మిండప్రాయంబేను స్వర్గాపవర్గాదిసౌఖ్యమొల్ల
భూతేశభక్తులు భుజియించిడించిన యాప్రసాదముగలదారగింప॥ 451

గీ॥ నట్టిసంపదగలగంగ నంతకన్న
నధికసంపదగలదె నిన్నడిగికొనగ।
నీవుసుఖివౌటమీభక్త నివహమెపుడు
మానకభవన్నియోగముల్ బూనెగాదె॥ అదియట్లన్నను॥ 452

సీ॥ అఖిలభక్తాత్మనీ కభిషేకమొనరించు నతడుమాకోటకోటయ్యగారు
కరకంఠమీమాల కరిపుష్పదంతాఖ్యుఁడరిదివూజారికన్నప్పదేవు।
డిద్దెగట్టెడిదిమా యిందిరేకవ్వయు సమిసంచిటివ్వోలమర్చువాడు
మృడనీకుభూతిపెట్టెడువాడొచయపళ్లడభవసర్వేశయమరవంద్య॥ 453

గీ॥ మలయజంబేణుమూర్తినీకలదువాడు
ఘనుడుమాయోహిళయ్యనీఘంటువాడు
ఆరతులవాడువరదసోమప్పగారు।
లీలవంటకట్టెలవాడుమౌళిగయ్య॥ 454

గీ॥ శూలివడినీకునీవాడుచోళవిభుడు
వెండియడబాలమాచిరుతొండంబి।
స్వామిశాసనమునది మాసంగళవ్వ
పళ్లెమిడువాడుకరికాలపార్థివుండు॥ 455

క॥ పరమేశ్వరమాహాన్నయ్య
గరమరుదుగ నెంచగరిగె కావడివాడో।
గిరములపరిసనలతడు
స్థిరమతి చెన్నయ్యయమల దేహుడుమీకు॥ 456

సీ॥ ఆరగింపగఁబెట్టు నదిపీరచోడప్ప యడపంబుగాడు రేచయ్యగారు
పేరుబడ్డప్రసాది బిబ్బబాచయ్య వైద్యుండుమీకును నమిత్రాండిగారు।
జియ్యమాకళ్ళిదేవయ్యమీవెట్టిడు శర్వపురోహితుల్ సామవేది।
గురుడమీపౌరాణికుడు మాయిభట్లు మీహాస్యకరుడు కళియంబగారు॥

457

గీ॥ ప్రభువవాగీశ నయనారు పాఠకుండు
వెండికవిరాజు శ్రీపతి బండితయ్య।
బండితుడు మల్లికార్జునపండితయ్య
మరియు మీవేణువాడుమా మాదిరాజు॥ 458

క॥ హరమీనాదజ్ఞుడుక
క్కరరదేవుడుగేసి రాజుగరణముదండే।
శ్వరుడు జగదేవుడుగణే
శ్వరుడుప్రధానుండు ప్రభుడసత్ప్రభుటభవా॥ 459

క॥ ఇరవంతుడుగజసాహిణి
నెరిజేరమయయశ్వ సాహిణియుజోడవిభుం।
వరలేనియోగి మరిప
ల్మరునేకాంతంబువాడు మారామయయుఁ॥ 460

సీ॥ గురుడబల్లహుడుమీ కుంటెనసభినంటి శంకరదాసిబట్టంకకాడు
దొరయనేణాది నాధుడు వెంకమంచయ్యసుంకిడు బంకేశు బంకవిభుడు।
సురియచౌడయ్య మీసురియపట్టెడునా తడిలగులచ్చి రియారుహేళగిండు
మదనారిమాబెద్ద మహాదేవిమీదాది మారుద్రబశుపతిమంత్రవాది॥

461

గీ॥ యభవమీసువిధానకళ్లయ్యగారు
స్వామిశివరాత్రిసంకయ్యజాలవాడు।
చెలిమికాడు భోగయ్యదాసిండుదాస
మయ్యమీటచ్చు మాకిన్నరన్నగారు॥ 462

గీ॥ మరియు మడివాలు మాచయ్య మడివాలు మాదవిభుడు
నాధదివిటీడు కడమన నంబికోట,
వెల్లనిడు వాడు గోడలమల్లవిభుడు
దండికుమ్మరికుమ్మరగుండవిభుడు॥ 463

గీ॥ దేవమీ వేటకాఁడు మా తెలుగుజొమ్మ
ఘనుడు మహిళహాళ బ్రహ్మయ్యగమ్మరీడు,
దండికీలారి చండేశ్వరుండు మీకు
గురుడ బల్లేశుమల్లయ్యకొట్టుకర్త॥ 464

క॥ కొట్టరు కరణముమీకుఁ
గోట్టరుబాచయ్యగారు గోవులబిదుకుఁ,
నెట్టన మొరటద వంకయ
ఘట్టిగగొడగూచిపాలు గాచుఁ నీకుఁ॥ 465

వ॥ ఇట్లు సకలనియోగంబులవారును మీరలై యుండ నాకు నేగొరంతయు లేదు నీదుమనంబున కెయ్యదియుం బ్రియంబై యుండు దానినిచ్చెదన డుగు మీయర్థంబు యదార్థంబుబొందిన దెండంబు దల్లడిలిన బ్రకృతి పల్లటిలినని య్యానసిబ్రమదులానయని యనేక ప్రకారంబుల బసవండ సమవిలోచనుంగొనరికొనరి భక్తిపరవశుండై పలికె వెండియు॥ 466

సీ॥ కాలకూటము కుత్తుకకురాకయటమున్న రాకాశిపల్లెలు వోకమొదల
గౌరీవివాహంబు గానికాలంబున బ్రహ్మండములుగాన బడనినాడు,
యిరునాల్గుమూర్తులు యలమిదాల్చకతొల్లి హరివిభుల్ పుట్టని యట్టియదవ
సత్వాదిగుణముల జన్మించుటకునాది బుద్ధ్యాదిసృష్టికి పూర్వమునను॥
467

గీ॥ యెన్ని చూడంగ భర్తవీవేనుబంట
కళవళించినబోనియ్య కాలకంఠ,
యనుచుహరుతోడ మాపంకమాచరించి
విజయమొందెనుబసవయ్య విశ్వమెరుగ॥ 468

—బిజ్జలరాజుకు బసవేశ్వరులు యీశ్వర—
— ప్రభావంబుఁజూపుట. —

ఉ॥ వెండియునొక్కనాడుపృథివీవరకొల్వున దండనాయకుం
డుండుచునిర్నిమిత్తమున నోడకుమోదకు పంచునేలపై।
గుండువడంగబట్టుగతి గొబ్బునజేతులు జూపజూచిభూ
మండలభర్తనవ్వి యసమంజసవాక్కుల నప్పుడిట్లనుఁ॥ 469

క॥ గోరంత బూదిబూసిన
బోరునగొండంతవెట్టివాదముననెడివా।
చారంభము నిజమయ్యెను
ధారుణినీయందు బసవ దండాధీశా॥ 470

క॥ తలకెక్కిన భక్తిరసము
నిలవంగానీకయిట్లునిన్నే చెనునీ।
కొలువెల్ల జూచినగజే
తులురిత్తకురిత్తసాపుదురెయెవ్వారుఁ॥ 471

క॥ జగదీశు డిట్లుపలుకగ
నగుచుఁబసవండు నిజగుణస్తుతిదోషం।
బగుననియూరక యుండిన
నగుసభయనిపలికెనిట్లు నరపతితోడఁ॥ 472

క॥ త్రిపురాంతకేశు గుడితూ
రుపునారామడిను బురవిరోధికినెలవై।
కపిలేశ్వరమని వెలయుం
దవసియొకండమ్మహేశునకుసద్భక్తిఁ॥ 473

గీ॥ పుడమివెలయు నన్నూరుపుట్లపాల
మజ్జనంచార్పగాలువమాట్కిపాలు।
వీదులెల్లంగపారంగవిపులభంగి
నంఘ్రిసంఘర్షమునబంక మయ్యెనధిపా। 474

చ॥ ఆనంగరంబులోమధితమమ్మచుకాళవబోయనోయనం
గానుతికెక్కగొల్లసతికాలుధరాతలిజీరువారగా।
నానెరిపేరుగ్రుచ్చిబసవాయనసీచెయిసాచియిప్ప
మ్మానినినెత్తిపైకదవమానుగబట్టితిగూలకుండగ౯॥ 475

గీ॥ అనుచుగొల్లెతరూపంబునాస్థలంబు
బసవరాజయ్యచేవినిబల్లహుండు
పిలిచితెప్పించియడుగనాభీరనారి
సెప్పెబసవయ్యదనతోడజెప్పినట్లు॥ 476

గీ॥ జెప్పియంతటబోకయాచెలువతనదు
కాలిరొంపియుజేతిపంకంబుజూపి
యీతనిమహత్త్వమునకిదియేంతపెద్ద
యేరుగవేశంబు భక్తులయిద్దభక్తి॥ 477

క॥ నరవరమున్నరువదిము
గ్గురిలోమునుపెన్నదగిన గుణనిధిధరణీం।
దిరుచిత్రంబులుదనగా
బరగుంగరకంటుభక్తిపరతంత్రుండై॥ 478

ఆ॥ అతడువానకాంమునలదొక్కదినమున
పుష్పపత్రములకుబోయికోసి
కొనుచువచ్చుచునుండివననిధితటమున
కాలుజారనేలగూలబోయి॥ 479

క॥ విరులొలుకకుండబువ్వుల
కరడిగబదిలముగబట్టికడువేగమున౯
స్థిరచిత్రంబుసనాధా
శరణంబనుమాత్రభక్తశంభుడువుట్టె౯॥ 480

వ॥ అవ్విధంబున బసవేశ్వరుండడుసుతోనం బడకుండ నన్నుంబట్టెనని సభాసదుల సమక్షంబున నా క్ష్మాధ్యక్షునకెరుగించి యింతియకాదు వినుమని యుదంచితవాక్యంబుల నిట్లనియె॥ 481

సిద్ధరామకృతియను భక్తుని ప్రఖ్యాపము

క॥ ఒకదినమున నేసొన్నలి
గకుఁబోయితినచటిభక్తగణమెల్లనుభా।
క్తికగోష్ఠినుండనచటికి
ధృతినప్పుడుసిద్ధరామకృతియేతెంచెఁ॥ 482

క॥ ఏతెంచినగనిసంతో
షాతిశయంబులనుభక్తులత్యుద్ధతులై
ఏతెంచియాసనముపై
నాతనిగూర్చుండజేసిప్రాంజలులగుచుఁ॥ 483

గీ॥ పలికిరిట్లనియతనితోభక్తులెల్ల
విన్నపంబవధారువివేకసార।
శుద్ధకరమూర్తిలోకప్రసిద్ధకీర్తి
శుద్ధసద్గుణగణధామసిద్ధరామా॥ 484

సీ॥ అభినవశ్రీగిరియనుపురినిర్మించిశ్రీమల్లికార్జునస్వామిదెచ్చి
యందుప్రతిష్ఠించియఖిలతీర్థంబులుమూర్తివంతంబులై మొలవజేసి।
దివ్యకాంతారముల్ దేజరిల్లగజేసిసంయమీంద్రులలోనబరిగినావు
సేయించినాడవుక్షితిమీదనన్నపానంబులుముట్టవెన్నండుమరియు॥ 485

గీ॥ సహజమకుటంబునశిలోచనమునమర
నొడివినీదయునదచినయదుగుగాన।
రాకయుండంగ దిరుగుడులోకములను
నీదుయోగమహత్వంబునెగడబొగడ॥ 486

ఉ॥ ఇంతియకాదు మీరు పరమేశ్వరునిత్యముఁ బూజసేసి పూ
జాంతమునందు యోగికమహత్త్వముసంభ్రమదేంద్రలోకము
ర్త్యంబులకేగి తాత్త్వికమహానుభవాంబుధి దేలి యాత్మలో
సంతసమందుచుండి గిరిశాస్థలికిం జనుదెంతు రెప్పుడున్॥ 487

ఉ॥ కావున మిమ్ము నొంచఁ దగదావల సెంబసవేశ్వరుండు భ
క్తావళిగోష్ఠియుండ గలఁడందుఁ దొలంగక యుండు సంభ్రుదే
వావిదు మౌళి పారిషద వర్గములో వలసున్నవాఁడొ
లేఁడో వెసనానతి మ్మనవుడుం వివియిట్లను సిద్ధరాముఁడున్॥ 488

ఉ॥ నేఁడు మహేశ కొల్వునకు నేఁజనియామఘసునందు లేఁడొయి
న్నాఁడొ యెరింగి వేమరలి నవ్యగతిం జనుదెంచి యంతయుం
బోఁడిమి జెప్పువాఁడ నిదె బోయెదనంచను విన్నవించియు
వ్వేఁడి మిగన్నుదమ్మిఁ గలవేలుపురాయని గేహసీమకున్॥ 489

వ॥ ఇట్లు సిద్ధరాముండు శుద్ధస్ఫటిక సభాసదనంబును ప్రమథనివాసంబును భక్తి నిజరసంబును కైలాసంబునకుం జని తదగ్రంబున ప్రాగ్భాగఖర్మమణినిర్మితంబైన హర్మ్యాంతరంబున దేదీవ్యమానంబగు సింహాసనంబుపై సునాసీనుండై యుండ ఖండశశిమండనుం గనుంగొనన ప్పదప్పురశాసనునింపు గొలువు గన్నులపంటువై యుండె నదియెట్టులనిన॥ 490

సీ॥ అజకాలబద్ధ క్షయాంతరజ్యోతులు నిజగణప్రియయామ్యనీలకంఠుఁడు
లీశానశర్వ సర్వేశ భర్గనిభప్రకాశ గౌరీశసురేశధన్యు
వామదేవభవోద్భవ ప్రచండ ధరోగ్రధాత్ర హుతాశవిధాత్ర శివులు
లలిమహాతేజ త్ర్యంబకాదంష్ట్రిబు సహ్యసహస్ర పినాకధరులు॥ 491

గీ విత్తరణార్చిష్మదనివృత్తిగ్రపింగ
శాక్షకర్త్రనిధిశఖీ మాభిధాస
విషధరానంత సూక్ష్మాఖ్య వృషభగమన
రత్నధరబభ్రు హత్ప్రహర ప్రభృతులు॥ 492

సీ॥ క్షేమీశహరివిధి స్వామిసౌమ్యాక్షులు పరిభయాసకహాలా హాలవిరూప
లవ్యయవజ్రదంతాత్యంతశీఘ్రులు వటరుద్రసహవేశ వజ్రధరులు।
శంభుసంయోక్త బంచశిఖవియోక్తులు గుహరౌద్రబాధక గోపవాహ
లతులమాతంగరోహిత సాధ్యసహానేశ కాపాలధరసు రంగప్రభృతులు॥ 494

గీ॥ చండభండీశ విశ్వేశ శాశ్వతోర్ధ్వ
కేశనాకేశరుద్ర విద్యేశయక్ష।
పణావిచక్షులు మొదలైన ప్రమధవరులు
శంభుచిహ్న సమేతులై సరగగొలువ॥ 495

క॥ శ్రీనంది నందినాథమ
హానంద వృషేంద్రగోము ఖాశ్వాదిముఖుల్।
సానంద దండపాణీ
శానులు రుండాభరణులు శైలాభరణుల్॥ 496

క॥ సర్వసుభద్రక దర్పక
సర్వజ్ఞ సమస్తలోకచయసంహృతికృ।
త్సర్వాత్మవీరవీరక
శర్వధవళ లోచనత్రి జటధూర్జటులుః॥ 497

క॥ దారుకరేణుక లోకజ
యారభటులు నిత్యనిష్క్రలాంగనిజబలుల్।
భూరిబల నీలనిశ్యం
కారూఢా భిఖ్యులును మహాకాళగణుల్॥ 498

సీ॥ ఉగ్రరూపులును శాంతోగ్రస్వరూపులు విశ్వరూపాద్యులు విగతరూప
లిభముఖజమనుజ కపీంద్రశరభముఖుల్ ద్విముఖచతుర్ముఖ త్రిముఖ
ముఖులు।
విముఖషడాష్ట పంచముఖులునవముఖా నేకసహస్ర సంఖ్యాకముఖులు
వికటాక్షవిమలాక్షవిషధరస్మరహరుల్ మృత్యుహరద్వితదైత్యహరులు॥

గీ॥ గరటిసైంధవ శార్దూల కర్ణవిజయ
కర్ణఘంటాకరణ వరకర్ణవిమల।
కర్ణులాదిగా గలయాది గలవరేణ్యు
లంగజారాతి కొలువున నలరుచుండ॥ 500

చ॥ సనకసనందనాది బహుసంయమి సంతతియొక్కచక్కదై
త్యనివహమొక్కయిక్క నమృతాశన జూటము లొక్కచోటసి।
ద్ధనికరసాధ్యయూథమును ద్వాదశభానులు యక్షరాక్షసా
దినిఖిలవర్గముందగిస దిక్కులుమిక్కిలి భక్తిగొల్వగన్॥ 501

క॥ ఏకాదశాష్టసవసం
ఖ్యాకశ్రీరుద్ర వసుకులాంబుజ గర్భుల్।
నాకపశిఖి యమదైత్యపి
నాకివరుణ మాతలీశ నరవాహనులున్॥ 502

క॥ తమతమవాహనములపై
నమరంగానరుగుదెంచి యయ్యెదెసలన్।
సమధిక సద్భక్తిరసా
క్రమసంబున నొకరినొకరు గదిసియుగొల్వన్॥ 503

సీ॥ వృషమన్య వామదేవపవిత్రపాణులు కపిలకణ్వయుగ స్వకౌత్సమునులు
శ్వేతదధీచివశిష్టశౌనకులును గౌతమునాస్త్యప సూతముఖులు।
మాలదవ్యాసుబల మార్కండేయపులహులు శాండిల్యవత్స కుత్సప్రపత్సులు
బాదరాయణభృగు బకదాల్భ్యపర్వతుల్ శాకల్యమౌద్గల్యశక్తిముతులు॥ 504

గీ॥ భార్గవాంగిరసోరువి భాండకాని
లాదమైత్రేయ మంకణ చ్యవనగర్గ।
బల్లకిశిలాదసౌవర్ణ ప్రబలనార
దాత్రిమైత్రావరుణపులస్త్యాదిమునులు 505

క॥ వెండియు జతుకర్ణుండుమృ
డుండు సుమంతమునికస్యపుండు నుపౌల
స్త్యుండును జైమినిధూర్వా
సుండు గ్రతువు మందపాలసుడుగణ్వుండుఁ॥ 506

గీ॥ చీరలాదియైనవేదవేత్తమమునుల్
వేదఘోషణములవినుతిజేయ।
గరుడసిద్ధసాధ్యగంధర్వయక్షులు
గానమునకు వేళగాచియుండ॥ 507

క॥ తుంబురునారదముఖ్యులు
చుంబితగానముల నేర్పుజూపగనంబా
బింబోష్ఠిసహితుండై
యంబాపతిదొడ్డకొలువునందుండిగఁ॥ 508

ఉ॥ మచ్చికసిద్ధరామయమిమాన్యుడవారితసత్ప్రిచారుడై
యచ్చటికేగియయ్యభవునర్థిగనుంగొనిభక్తియుక్తిమై।
మెచ్చుజనింపయొయ్యనసమీపగతుండయి గేలుమోడ్చుచుఁ
వచ్చితివినిన్నవంబునకునాకడకఁగొనివిన్మసన్మతిఁ॥ 509

ఉ॥ నావినిసిద్ధరామునిపినాకిగనుంగొనిజెప్పుమన్నదే
వావసుధాస్థలింగలభవత్పదభక్తులుమీదుసన్నిధిం।
బావనుడైనశ్రీబసవమంత్రిశిఖామణి యున్నవాదొలే
దోవెసగాంచిరమ్మనవుడుంజనుదెంచితి నానతిమ్మనఁ॥ 510

క॥ ఆలోకంబసనేటికి
యాలోకంబనగనేలయేలోకములఁ।
మాలోమాప్రమధులలో
లీలాగతినుండుబసవలింగమునినుమా॥ 511

క॥ గురులింగజంగమములం
దరునిష్ఠనిరంతరంబునుండుబసవఁడి
ద్ధరసిద్ధరామయాతని
యిరవీక్షింపుమనితనదుహృదయముదెలుపన్॥ 512

ఉ॥ శంభుహృదంతరాళమున సత్యకరస్థలలింగమూర్తిసం
స్తంభితదృష్టియుం సకలజంగమలింగపదాబ్జవందనా
రంభణలోలదక్షిణకరాంబురుహంబుప్రమోదమీనదృ
క్సంభవదశ్రులుం దరహసస్వరవక్త్రముఁ జెన్నుమీరఁగన్॥ 513

క॥ పరమశివధ్యానవిధా
పరవశభావమునబద్ధపద్మాసనుఁడై
స్థిరమతినున్నబసవనిం
బురహరుగణరాజిగాంచిపొంగినుతింపన్॥ 514

చ॥ అమరులహస్తపంకజములొందలలం గదియించిమొక్కఁగా
హిమగిరిరాజకన్యమదినెంతయునద్భుతమొందుచుండన
య్యమలగుణాలవాలుబసవన్ననుజెన్నుగ సిద్ధరామసం
యమితిలకుండుగాంచిప్రమదాస్పదమానసుఁ డయ్యెనయ్యెడన్॥ 515

క॥ హరుఁడరవిరికట్టఁ బ్రేమ
ధరసంభవుఁజూచిబసవదండాధిపుఁడా
సురమహిమముగంటిపగప
తరుణీధరనెందునిట్టిధన్యులుగలరే॥ 516

ఉ॥ ఏననగాననాదివృషభేంద్రుఁడ నంజసు రెండుమూర్తులుం
మానినియేనయీప్రబంధమంబుశిలాదమునీంద్రపుత్రమం
దేనిఖిలంబుజెప్పితిని నీమదిసంశయము ముజ్జగింపన
న్మానితుఁడై నయీబసవమంత్రిదలంపగభక్తమాత్రుఁడే॥ 517

క॥ ఓశిఖరిజమీబోటల
కీశుడనగునేనేయమ్మహీస్థలిబసవా।
ధీశుండనుభక్తుడనై
యాశంబెడబాసిజంగమావళిగొల్తున్॥ 518

వ॥ వెండియు బండారుబసవన్నసన్నుతమహాత్మ్యంబును మదీయాధిక్యం
బును యోగవద్యాభిమానంబున నభివర్ణింతు నంతమాత్రన యతని
నాయంతరాంతంబులునీయంతరంగబునెరింగికనుమితండులోక పావ
నుండేనులోకాధీశుండ నీతండుసకలలోకోపకారుండేనఖిలలోకసంహారుం
డనితండు భక్తరత్నభాండాగారంబేను భక్తవత్సలుండనితండు భక్తజనప్రాణ
పదంబేను భక్తైకదేహుండ నితండు భక్తికిరాజు నేను ముక్తికిరాజ యితండు
పట్టభద్రుండేను లింగపట్టభద్రుండనితండు సచరాచరలోకానీకంబులం
జరియించు చరలిలగబేసు నచలింగంబు నితండు ద్వితీయశంభుం
డేను గేవలశంభుండ క్రమ్మరమమ్ము నమ్మినెమ్మదింగొలచినంగాని
భక్తిగలగదతనిందలంచిన విరక్తిముక్తి జనయిత్రియగు భక్తియుక్తి
గలుగు మరియు ప్రాణదేహార్థంబులు తద్భక్తజనంబు లొసగం బోసం
గం గైకొందు నేనితండు ప్రాణదేహార్థంబులొడయ లడుగనడుగిడక
సమర్పించుగావున "బసవాక్షరత్రయం బెప్పుడు పఠియింపుచుండు నతని
వదనసదనంబునందు మదీయ్యగణంబులును నేనుం గదలకుండుదు
మిదినిక్కువంబు" కంబుకంఠివిను మింతియకాదు॥ 519

సీ॥ ఏధ్వనిమదిలోన నెసఁగునేప్పుడుభక్తి యదియెల్లబసవమహాత్మ్యగాదే
మరువకెవ్వడుమది మమ్మిచ్చదలచునా తండును బసవాంశ జుండుగాదే।
బరగనెవ్వనిమది బరగుజంగమభక్తియుతుడునుబసవాభిమతుడుగాదె
భక్తిపట్టమునకుబసవేశ్వరుందక్క శక్తులుగలరె ముజ్జగమునందు॥
520

గీ॥ సోమ్యగేక్షణ నామది నుండినట్లు
యితడుసకల ప్రమధగణ హృదయబదపు।
లందువల్లన నీరీతి నలరియుండు
ననుచుగొనియాడు నాబసవన్న జూచి॥ 521

క॥ బసవామత్యమునంబ
క్తసమూహములందు యభిమతంబే సంసా।
రసుఖంబసవుడు శివహృద
యసదనమునమన్న బసవభవునకనియెఁ॥ 522

క॥ నగజేశ్వర బరికింపగ
జగతిన్నందునకునైన సరిభక్తుడులే।
డొగినేనచూచెభక్తుడ
నిగమోక్తిఁ భక్తులెల్ల నీరూపుగుటఁ॥ 523

క॥ శూలివిను మొక్కమసవివి
శాలకృపఁ జంగమప్రసాదాంబుధిలో।
దేలుభవము వెలినేనను
మేలియగపవర్గ సుఖసమృద్ధులకెల్లఁ॥ 524

క॥ కావునక్రిమి కీటకశున
కావహభవకోట్లబుట్టునట్లుజేసిభ।
క్తావళి ప్రసాదభోగం
బేవేశంగలుగజేయు మేమియు నొల్లఁ॥ 525

క॥ అనవుడు నీశుడుగృపబస
వనిగనుగొని సిద్ధరాము వరుసకుజూపఁ।
గనివెరగందుచు శివునకు
వినతుండై సిద్ధరామ విభుడిద్దరకుఁ॥ 526

క॥ చనుదెంచి యచటిభక్తుల
కునుబసవని మహిమసిద్ధ గురుడతిభక్తిఁ।
వినుతంప వింటినేనది
వినుమని కాశవ్వసెప్పె వినిబిజ్జలుడుఁ॥ 527

క॥ పుడమిన్బసవని మహిమకు
నడియాలము రొంపిలోన నడుగులుజారఁ।
బడుదునని శంకపడవిన
బకతింగడుదూరమంద పట్టుటగాదె॥ 528

క॥ అనిసంతసించి కాశవ
కనుపమవస్త్రాభరణము లర్పించికడుఁ।
వినయంబుజేసి యందరు
విననిట్లని పలికెరాజు వేడుకతోడఁ॥ 529

సీ॥ అపికాలాజాంత తత్వాత్మకుండీశుండు గరసరోజంబున గదలకుండు
సర్వగడుండైన శర్వభక్తులకునుసర్వ గతత్వమపూర్వమెట్లు।
సర్వమయంబైన శంభుభక్తులకును సర్వమయతసహ జంబుకాదె
యణిమాదిసిద్ధులు నతిదూరవిజ్ఞాన దూరశ్రవణముల దూరదృష్టు॥ 530

గీ॥ లభవుభక్తుల కెంత శ్లాఘ్యంబటంచు
సకలజనములు మ్రొక్కుచు సన్నుతింప।
నల్లవోయని బిజ్జలు డుల్లసులర
బసవనికిసవ్య భూషణాంబరములొసగె॥ 531

మహాస్రగ్ధర॥ త్రివిధాంగా సంగిరంగా త్రివిధమలతమస్తీక్ష్ణభానూపమానా
త్రివిధోద్యచ్చైవదీక్షావివిమలవిలసద్దివ్యదేహప్రదత్తా।
త్రివిధశ్రీలింగ విసరస్థిరకరణ గుణాధీన మేధావిభూతా
త్రివిధాద్యాత్మాదినానా త్రిపుటవిలసనా దృష్టశిష్యప్రశిష్యా॥ 532

క॥ అర్జితభక్త్యర్థోత్కర
వర్జిత భవిభక్వసకల వస్తువిసరసం।
తర్జితభవ శాత్రపథీ
నిర్జిత మహేంద్రజాల నిర్మలశీలా॥ 533

స్రగ్విణి॥ సారవీరవ్రతాచార పారంగతా
దూరదూరోర్జితా దుర్గతిప్రస్థితా।
చారుకారుణ్యసంచారునేత్రాంచలా
దీరతాధిక్యతాదివ్యధాత్రీధరా॥ 584

గద్య*ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వర గురుప్రసాద లబ్ధ
ప్రబంధనిబంధన శక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవ
నార్య సత్పుత్రకులపవిత్రసోమనామధేయ శివ
కవిప్రణీతంబైన బసవపురాణంబను మహా
ప్రబంధంబునందుద్వితీయాశ్వాసము
సంపూర్ణము,

ం—ం ం—ం ం—ం

శ్రీసాంబశివార్పణమస్తు,

✻ ✻

శ్రీసదాశివాయనమః

బసవపురాణము,—తృతీయాశ్వాసము

శ్రీరుద్ర భక్తపాదాం
భోరుహచింతానితాంత భూరిస్వాంత।
వీరవ్రత సన్మార్గవి
హారా పాల్కురికిసోమ నారాధ్యవరా॥ 535

క॥ వెండియునొకయెడ బసవన
దండేశుడు మంత్రివరులు దానునుధరణీ।
మండలపతి యనుమతిభట
మండలికిని జిత్రమొనర మననిచ్చునెడ౯॥ 536

బసవని త్యాగమునోర్వక తోడిమంత్రులు రాజునకుం దెల్పుట

క॥ ఒకవిటజంగము వరుడచ
టికిధనకాంక్షమెయిగడువడింజనియాపే।
టికనిడియున్నయర్థము
సకలము నిమ్మనియడుగ బసవడత్యర్థి౯॥ 537

గీ॥ ఇచ్చెధనమెల్ల విటజంగమిచ్చమెచ్చ
దానిగనితోడి మంత్రులు దంత్రసహి।
లగుచుజనిరాజు గనియిటులనిరితమదు
హస్తములు మస్తకమునను హత్తుకొలిపి॥ 538

ఉ॥ చెప్పసకొండెమౌననుచు జెప్పకయుండిన ద్రోహమౌనుమీ
జెప్పినయట్లైసేనలకు జీవితముల్ బసవన్నదిద్దుచో।
నప్పుడు మిండజంగమొకదర్థముసర్వము వేదనేరికిం
జెప్పకనిచ్చెనాసచివశేఖరుతో బనిసాలుమాకికఁ॥ 539

క॥ అనితనమంత్రులు సెప్పిన
వినిజనపతి బసవమంత్రి వేగమెరావిం।
చినిరూఢకోపుడై మా
ధనమిటు దెప్పించునీ బ్రధానతసాలుఁ॥ 540

క॥ దండింపరాదనుచు నా
బండారము బాడుసేయ బాడియెనిన్నే।
మందుము పరధనమొల్లమ
టందురు మాధనముగొనగ నగునేనీకుఁ॥ 541

క॥ మాసొమ్ము మాకునవ్వన
జేసివెసం జనుమటన్న జిరునవ్వుముఖో।
ల్లాసములఁ నాబసవం
డాసచివులు వినగనిట్టు లనియెన్నృపతితోఁ॥ 542

మ॥* హరసద్భక్తిసురాద్రిశైలమణిదేశ్యాదుల్సదా స్వీయమం
దిరమందుండగ భక్తుడాసబడునే దీనాత్ముడై దోషకృ।
త్పరకీయద్రవిణాళికెందయిన శుంభత్కుంభి కుంభస్థమాం
సరసజ్ఞంబగు సింహశాబకము గ్రాసంబాసతో మేయునే॥ 543

సీ॥* వెండియుదుగ్ధాబ్ధి విహరించుహంసంబు గోరునే పడియల నీరుద్రావ
సహకారఫలములాస్వాదించుకీరంబు దానాసపడునే రేనుబండ్లు।
రాకామలజ్యోత్స్న ద్రావుచకోరంబు చీకటి ద్రావనాసించునెట్లు
లలితాబ్జగంధలోలంబగుభోలంబ మరుగునెబివ్పలి విరులగదకు॥ 544

గీ॥ ఇందిచనుబాలు ఁగిబి డింభంబుగొసని
యట్లులింగసద్ధులయనుగిలెక్క।
నైననాకొక యలవియె యర్థమథప
యొప్పగించితి నొదయల కొదయయిపుడు॥ 545

క॥ కామధేనను వాదంబే
లాదవ్వారికుల మంత్రులంబిలిచి వహల్।
శోధింపుము నీలెక్కకు
బాతిక దరిగిననుయేను భక్తుడనెన్నృపా॥ 546

శా॥ చాటువ్యాహృతి గూఢ రోషమతియై సాంబాంశుడప్పట్టునన్।
పీటంగల్గిన మత్యకోటులుదనున్ వీక్షింపు చుండన్నిరా
ఘాటప్రౌఢిమ బెట్టెలందిడిన బీగంబుల్ డిగంద్రాగన
ప్పేటింబెట్టిననాణెముల్ బొదలెనే వేంటఘనా తీతమై ॥అప్పుడు॥ 547

మ॥ మధురాధీశుడు పాండ్యభ ర్తదనసన్మాన్యాత్మ మంత్రీంద్రుచే
నధికార్థంబు హయార్థమైయనుపమున్న ర్దేందు దద్భృత్యులన్।
విధివత్పూజ్యుల దేల్చివాజులగొనం వి త్తంబు లేకున్నమం
త్రిధరంగల్గిన నక్కతండములవే దెప్పించె భూజానకి॥ 548

క॥ ఎన్నికజూపగ నాశివ
లన్నియు జొక్కనయనాటకశ్వములయ్యెం।
బన్నగధరు భక్తులమహి
మోన్నతికిది యేమి చోద్య మూహింపగను॥ 549

క॥ అనిభక్తులు గొసియాడగ
వినిబిజ్జల భూవిభుండు విస్మితుడగుచున్।
మనసిజ హరునకుబసవం
డని తరు దనివస్త్రభూషణాదులదేల్చెన్॥ 550

వ॥ వెండియు నద్దరామండలేశుండు నిండుగొలువెల్ల వినుచుండ నింత నుండి మాబండారు బసవ దండేశుపైఁగొండెం బెవ్వండు జెప్పినా వెండికుక్కలు నాలికలు వాలికలుంగాఁగోసి కొత్తసున్నంబుఁబూసి వేయించి యినుము నోళ్లంబోయింతునని పలికి బహుమానంబుగా వీడు గొల్పి వతండును జనసుతుండగుచు నిజగృహంబున కరిగెనంత॥ 551

విటజంగముడు ధనలంపటచేఁబ్రేరితుఁడై బసవనిఖార్య గట్టెడు పట్టుపుట్టంబడుగుట,

క॥ ఒకనాడొక విటజంగము
వికసితమతి లంజయింట విహరింపుచుఁ జే,
టికిశ్రీబసవన విభునగ
రికిధనముం దేగబనుపఁ బ్రియమునఁదయుఁడా॥ 552

గీ॥ బసవరాజయ్య నగరి లోవలికిఁబోయి
యతని పట్టపుదేవి గంగాంబఁ జేని,
పుట్టమీకించి వడివేడుఁ గట్టెబెట్టి
మగుడిచనుదెంచి పలికెనమ్మగువతోడ॥ 553

శా॥ అక్కాయేమని చెప్పుదానవినుమాయయ్యాన చోద్యంబునే
నెక్కాలంబును గాననిట్టివసనంబేనేడు గంగాంబన,
మ్యక్కాయంబున గంటిబావయదుగఁగా మారాదకిప్పించుదా
దృక్కామాంతక భక్తుఁడై నబసవాధీశుండు దద్వస్త్రముఁగా॥ 554

క॥ హరభక్తులచేనర్చన
లరుదుగఁగైకొన్న జంగమంబులుమసకి,
స్ఫురదనఘ్యఁడావసనవిసరం
బరయఁగనవివేరుఫరుఫనలభియెనుసెకుఁగా॥ 555

సీ॥ కెంజాళవలియు జయ రంజనవిహారసత్ వుంజంబుమణిపట్టుభూతిలకము
శ్రీవన్నెయునుమహా చీనియుజీనియుభావజతిలకంబు బచ్చపట్టు।
రాయశేఖరమును రాజవల్లభమును రాయమేఘము జటాలకపువన్నె
గండదలంబును గావియుసరిపట్టు హంసావళియు వీణావలియును॥ 556

గీ॥ గౌరగనయమ్ము క్షీరోదకమ్ము నింద్ర
రాగచంద్రాతపములును రత్ననేత్ర
సాంధ్యరాగంబులునుసంకు సన్నిలపడి
మరకతంబునుబొబ్బట్టు మదరిశరధి॥ 557

సీ॥ తవరాజమునుమహేంద్రవిభూషణంబును మాందోలిభూసతిమలయజసిరి
రుద్రతిలకమును రుద్రాక్షవన్నెయు కొలనిమేఘంబును వెలిపపట్టు।
సరిబందునెరిపట్టు సరిగమ్మితెలిపట్టు పులిగోరుగుజరాతితెలుపునలుపు
దివ్యాంబరముపొత్తి దేవాంగముదయ రాగంబుకాంభోజమేఘప్రభంబు॥ 558

గీ॥ గజహయావళులాదిగాగలుగుచీర
లన్నిమనవారుమున్నువేడినవిగలవు।
గానిబసవయ్యకులకాంత మేననున్న
నున్నతాంబర సమమురాదొకటియైన 559

క॥ అనితనచేటిక సెప్పిన
వినియాసలు మోసలెత్త వేశ్యావిటునిం।
జనిచేరియిట్లుపలుకుఁ
గనువునుబ్రియమును మొగంబు నందోపంగః॥ 560

శా॥ రమ్మానాయకనన్నునీవెపుడు నీప్రాణంబు బ్రాణంబుగా
నమ్మంబల్కుదువవ్విధంబునిజమై నన్నేడునీవేగివే।
దెమ్మామీబసవయ్యభార్యవలువంతేచాలుదేకుంటివా
పొమ్మింకన్నినుబిల్వనన్నవిటుడుం బ్రోద్భూతతాపంబునః॥ 561

చ॥ చనిబసవన్నగాంచి పిటజంగమవర్యుడు శంకలేకనీ
వసరుహనేత్రిమైవలువవశ్యముగావలె నిమ్ము లెమ్ము నా।
వినిబసవయ్యయాసభకువేగమమానిని బిల్వబంచియి
ట్లనుదనకాంతతోడ నపరాభవమూర్తియపారకీర్తియై॥ 562

క॥ * పుట్టువుజాపునునెరుగని
యట్టిమహాత్ముండువుట్టమడిగెడునికన।
టిట్టనకనీవుగట్టిన
పుట్టంబిచ్చిననుమగుడబుట్టముతరుణీ॥ 563

మ॥ అనుచుంబయ్యేద కొంగుబట్టిబసవండాస్థానరంగంబునఁ
వనితారత్నము మేనిచీరలొలువఁ వామాక్షిజూపట్టెవ।
స్తనికాయమ్మునుదాల్చెనాగబతి చీరల్ దూయదూయంగద
త్తనువల్లింబడివాయకున్నగనిచోద్యంబుఁదిరందందరుఁ॥ 564

గీ॥ ఇట్లునివ్వెరపడుచున్నయెల్లజనుల
గాంచివెడనవ్వివేడ్కజంగమవరుండు
బలికెనిదిచిత్రమేఱగత్పాత్రసూత్ర
ధారులగుశంభు సద్భక్తతతికివినుడు॥ 565

చ॥ ఇడుగుడినాయినారి దనయిందునిభానన చీరలొల్చిము
న్నాదయలకిదెల్లహుడుయుగ్మలినియ్యదె దానజంగం।
బడిగినద్వాదశాబ్దరచితాంబరమీదె సుమాణికంబుద
న్నడిగిననీదెమున్నయధరాధిపుడీశ్వరభక్తిమూర్తికిఁ॥ 565

వ॥ మరియు నిడుగుడిపెర్మాణియను త్రినయసగణాగ్రణిదురంతరదుర్భిక్ష కాలంబులం జాటించిపాటించి పశ్యల్లలాటభక్తులకు ధనధాన్యంబులం గొల్ల విడవడెయదియునుంగాన మానకంజారుండాత్మసంజాత మంజులవైభవం బునం బెండ్లియార్చు నవసరంబున నొక్కయసవరితవసియోలిసకుసుమ

నయన చికురభరంబు జడలసంకునకు సంకలేక వేడిసంగూడ దనక
క్రొత్తపెండ్లికూతురు గొప్పకొప్పు చప్పుడుంగాకుండ నప్పుడుగోసి
యాసంయమికి నర్పింపడేయిది యెంతపెద్దగామీ యంతరంగంబున
సంతరించి నుతించెదరని తృణకణాయమానంబుగా బల్కి యొక్కపరి
తడవయ్యేవచ్చి మచ్చకంటి యిచ్చనొచ్చునోయని వెసనవ్యసనవి
సరంబులో దనకువలసినన్నియు వలువలుం దనతలమోపున కలవరించి
కొనిచని తనవనితకిచ్చి మెచ్చువడసె బసవ దండాధీశు భక్తిసంపత్తి
దత్తరుణి మానంబనూనంబగుట కచటి నిటిలతటనయను భక్తులను
రక్తింగొని యార్ద్ర గంగాంబ యంతఃపురంబునకరిగె తదనంతరంబ॥
576

సూర్యాస్తమయవర్ణన

చ॥ బసవన దండనాయకుని భక్తిప్రభా విభవంబుసర్వది
గ్విసరము మన్నుమిన్నుగడు వేగమునఁ గబళింపసిగ్గునఁ।
వసమరియర్యముండపర వారధిలోపల ద్రెళ్ళెనాఘృణి
ప్రసరముతోడగూడనపరిక్షితి భృత్తటిజేరి మిత్రుడుఁ॥ 568

ఉ। మిత్రుడుబోవ బద్మనినిమీలితవైభవ యయ్యెనంతవా
దిత్రమృదంగ శంఖములు దేవగృహంబున మ్రోయశాంభవ।
క్షేత్రవికీర్ణ ధూపహత కిల్బిషధూమజ నీలమేఘముల్
ధాత్రితలంబు గప్పెనన దట్టపుజీకటి ప్రోవుదిక్కులఁ॥ 569

ఉ॥ త్ర్యక్షసదృక్షుడైన బసవన్నకుమిన్నను బక్షైరంబునఁ
మోక్షవలక్షలోచన సమున్నతినారతు లెత్తగాత్రిలో।
కీక్షణగమ్యులై వెలుగునిద్ధ సుదీపికలంచునార్యులు
త్ర్యక్షలుసేయ బిక్కటిలె బెక్కులురిక్కలు మింటచక్కటిఁ॥ 570

గీ॥ గౌరియమ్రుచ్చను మునుశూద్ర కుందునరుకు
వడియెజన్నంబు ననువీరభద్రుచేత।
పంచకరపాట్ల బడిరివిరించి ముఖులు
చోరజారులు నరకాబ్ధి జొచ్చువారు॥ 571

క॥ వారివినుతించు కవులవి
సారముచారంబుశైవ సత్క్రియిశివా।
ర్చారంభ వర్ణనయసం
ధ్యారాగద్వర్ణనకు సుధారతనొసగున్॥ 572

వ॥ ఇట్లు సంధ్యాసమయంబగుటయు భక్తుల శివార్చనాసక్తులై యుండు సమయంబున॥

ప॥ బసవనమంత్రిపంపునను బల్లపజంగము సంఘపుర్ధితో
గుసుమసుగంధ ధూములను గోకలునాపలు గొందుమూకలై।
యసదృశలీలలంజరుకలాటకుబోగని లింగలీనమా
ససుదనుముగ్ధంసంగయమనబుననిట్లని యెంచెమచ్చికన్॥ 573

ముగ్ధసంగయగారికథ

సీ॥ భక్తిననుపువాడు బండారుబసవయ్య చనుమహాపురుషులు జంగమములు
గొనిపోవుదురు గంధకుసుమ తాంబూలాదు లరయంగనిదిశివార్చా వసరము।
వేరొండుపనులకు వీతెంచుయయ్యల నెశివార్చలకకాని యనితలంచి
కలనైనలంజపికపుమాటలెరుగని యతదుగాపున బసవయ్యగాచి॥ 574

గీ॥ బసవయేనుసు నీచర ప్రభులగూడి
లంజెరికమాడ బోదునా మంజులీల।
ననుదుజిరునవ్వుతో బసవయ్య బలికె
జనుమునాజియ్యజనముగ్ధ సంగనయ్య॥ 575

క॥ అనిగారవించి యాయ
ననుశృంగారించి పరిచరావలితోగూ।
ర్చినిరూఢ భక్తిగలమా
నినియింటికిబంపనవ్వనితగనియతడున్॥ 576

గీ॥ ప్రమథలోకంబు కన్నెయో భామరుద్ర
గణికయోచిత్రరువురూపు కాంతపసిమి।
పుత్రడియొయని కొనియాడ బొలతివచ్చి
ముగ్ధసంగయ్య పదపద్మములకు నెరగి॥ 577

మ॥ తనవైదగ్ధ్యము షిద్ధమౌగ్ధ్యమునకుఁ దాబూటగా నమ్మియా
తనిచిత్తాబ్జము మెత్తజేయుటయ యాత్మప్రౌడిగా నెంచిచ।
య్యనఘాదార్చన జేసిపాదజలముఁ బ్రాశించి విద్యంబుభ
క్తినియుక్తంబుగ నిచ్చి మేచ్చుగనె పద్మేద్ధాక్షిసంగయ్య॥ 578

క॥ కంబుగళముగ్ధ సంగయ
వెంబడివచ్చినజనులకు వేగమెతాంబూ।
లంబులిడియనిపితనహ
స్తంబట్టుకలోపలికిని జనగట్టెదురఁ॥ 579

క॥ నిర్మలశశికాంతోపల
నిర్మితసోపానజాల నిబిడీకృతమౌ।
శర్మమణిపల్లవద్ప
కృర్మదహర్మ్యంబుముగ్ధసంగయగాంచెఁ॥ 580

వ॥ కాంచియాపంచవదను శరణుండుదంచితగమనంబున నాచంచద్భహరాజంబు ప్రవేసించు నేడనెడం గస్తూరినలికిన పిస్తారవితర్దికలపై చిత్రంబులుగా హత్తుకొల్పిన క్రొత్తముత్తియంపు ముగ్గులనిగ్గులును రంగుగ బంగరుకంబముల చౌశీతి రతిబంధంబులను సంధానంబుచేసి కట్టినం గనుపట్టు నెట్టిగుట్టుగల యట్టియతులనైననుఁ గుతిలపరచునట్టి మేల్కట్టిపట్టును నిగనిగమనుచు నీడలువడగన వచ్చుగోడలబడి ప్రేలంగట్టిన ముత్తియంపు జల్లులపెల్లును సంతరాంతరంబుల నిరంతరంబులుగా సంతరించినం దావులు దరగనిపువ్వుల దండలసందగని మ్రోయుచుండు మిందతుమ్మెదల పండువమెండును జాబిల్లిపొదవున జాలువారు రాలంగీలించిన జాలకజాలంబునుం జొచ్చివచ్చు తెలిగాలి

తెమ్మెరల ముమ్మరంబును కుసుమవిసరంబులు ముసుంగుపడ నెరుప
నొరుపుమిగులుశిల్పంబగు హంసతూలికాతల్పంబును గాలిగ్రోలు వ్యాళం
బుల గళగ్రాహంబులుగా నాహరించి పొట్టవెంచు నెమలిపింఛంబు
సచ్ఛిన్నదృఢబద్ధంబై పురాకృతాత వాతపోతంబుల విజనప్రభంజన
వ్యాజంబున మరలించుగతి మించులు దులకించు సంచితనవరత్న
దండంబగు నాలవట్టంబును నిశ్చలంబుగాబచ్చలేర్చి గూర్చి నిర్మింప
కన్నుల కింపుసొంపు నింపువిటవీటికాపేటిక యనబలకలేర్పడి తళుకులు
గులుకునీలనికరంబులనిద్ధంబగు నిలువుటద్దంబును గంధవత్కబంధ
బంధుబంధురంబగు బంగారుభృంగారువును స్ఫటిక పాషాణకోణంబుల
విన్నాణంబులువెట్టిగట్టించిన పద్మరాగమణి పూరగ పరపరభాగ
యోగంబున శోణంబగు గంధశాణంబును స్వస్వరూపోద్భాస కరదీ
ధిత్యధఃకరణ కారణమణిగణ ప్రభావిభంజనదీపంబు రూపుమాప
స్వయంజ్యోతిరూపంబు దానదాల్పు నుదితారంభంబగుదీప స్తంభంబును
మనంబునకాశ్చర్యకౌతుకంబులం బొంగి పవ్వళింపు పాన్పుగనుంగొని
సంగయ్యయిట్లనివితర్కించె॥ 581

మ॥ ఇదిశ్రీరుద్రుని భద్రపీఠికయొలేకిందుస్ఫురన్మౌళికిం
పొదవంగట్టిన యట్టిపుష్పకమొ లేకుషాధి గుచ్ఛేశికా।
సదనాంతశ్శయనంబొ వెండియుమదిం జర్చించి వీక్షింపగా
మదనధ్వంసి యనుంగుమంటపమొ రమ్యంబైచ గన్పట్టెడున్॥ 582

వ॥ అని తదీయరామణీయకంబున కచ్చెరుపంది యయ్యిందుముఖి శయ్యా
మందిరంబు శివసపర్యా మందిరంబనియును దదస్తంభైనమంచంబు
పంచవదను పంచాస్యపీఠంబనియును నిశ్చయించి యాచెంగటం
గంబళం బాసనంబుగా పడిచివైచికొని శివార్చనకుంగూర్చుండి॥ 583

గీ॥ భూతియాతండు మెయినాద బూసికొనుచు
పొలతినీవేల భస్మంబుబూయవనిన
బార్వతీదెవిధరించుబచ్చభూతి
బొసగదాల్చితినని మేని పసుపుజూపె॥ 584

సీ॥ ఆయయ్యరుద్రాక్ష లన్నికందువులందుఁదాల్చుటనీ వేలదాల్పవనిన
నాతిపల్లవునితో నగుచుఁబోలగబొంకులవణాబ్ధితటసముద్భవములైన,
సన్నరుద్రాక్షముల్ సైపమిదుగ్ధాబ్ధి పర్యంతభవములై భవములైన
తెల్లరుద్రాక్షముల్ దెచ్చియిచ్చెనొకయ్య యపుడుదాల్పగనును పెక్కె
ననుచు॥ 585

గీ॥ బసవపయ్యద నొయ్యన బయలుపరచి
నిస్తులస్తన నిన్యస్త విస్తులాభ,
యగుదుశ్శృంగారములమీరు నంగహార
హరితతరతార హారంబులతివసూపె॥ 586

గీ॥ అలికపలకావ ధీమణు లలరుబొంది
యుత్తమాంగంబు ననుదాల్చు టుత్తమంబు,
ముక్కునందొక్క రుద్రాక్ష ముఖ్యమగుట
వింతయిదియెందుజెప్పనో దంతిగమన॥ 587

క॥* అనవిని వనరుహలోచన
యనఘా యేమనివచింతు నానైష్టంబుఁ,
ఘననిగమాతీతంబును
వినుతశివైక్యానుగుణము వినుడామీదఁ॥ 588

సీ॥ వరలిసకటిసీమ వ్రాలినమకుటంబు విచ్ఛిద్రభంబుగా వించుకొనుచు
దురలాక్షిజడలేల దాల్పవునీవన్న సగముప్రసాద పుష్పములకునిచి,
సగమిట్లుదాల్చితి సన్నంపుజడలుమై భసితంబుదాకునంబచ్చనగుచు
వీవునవ్రేలెడు వీక్షింపుమనిరత్న భూషితకంఠ విభూషణముల॥ 589

గీ॥ బదిలమైయుండ గట్టిన బచ్చపట్టు
గొండియంబుల మొత్తంబు గూడియున్న,
హారములతోరమగుజటా భారమనుచు
ముగ్ధమిండని మొరగెనమ్ముగ్ధ వేశ్య॥ 590

ఉ॥ ఇట్టి యపూర్వలాంఛనము లన్నియు దాల్చిన దానవేటికిం
గట్టపుగచ్ఛడంబనిన గామినిబల్కె సభక్తదృష్టుస
న్మట్టక యుండ సంగము ముసుంగబెడంగగు కచ్ఛడంబునే
గట్టితి జూడుమంచు దనగట్టినబట్టము జూపెదిట్టయై॥ 591

గీ॥ ఇట్టు దను మోసపుచ్చిన యిందుముఖిని
బూర్వలాంఛన యుక్తిగా బుద్ధిదెలిసి
విస్మయిల్లుచు బొజుగుల వేరువిత్తు
దత్తలోదరిపాద పద్మలకెరగి॥ 592

క॥ నిక్కపు భక్తిని మిండడు
మ్రొక్కవెనడ లేచియొజ్జ ముదితామణివే
రొక్క రహస్య మడుగబెం
పెక్కిన హృదయమున వనిత ఠిట్టనిపలికెన్॥ 593

ఉ॥ ఇంతిభవన్మతంబునకు నేవ్వారు దేశికు లెట్టిచర్యమీ
సంతతి శైవసోదరుల జన్మమునెయ్యెడ లంచపంబను
ష్టింతురు గోష్ఠియెల్లపుడు జేయుదు రెవ్వరితోడగూడి యా
ద్యంతము నాకుజెప్పుమన నంగన సంగయ తోడనిట్లనున్॥ 594

క॥ విను మొదల వామదేవుం
డనుయోగీశ్వరునిచేత సంటిక యీలం
ధనములు వడసెం గావున
ననయము నాచార్యురాల గాత్మజమరియున్॥ 595

సీ॥ ఏయింతి దపముండి యీశ్వరు మెప్పించి మేనిలోపలసామ దానయయ్యె
నేకాంతశక్తిచే నెల్లలోకంబులు జైతన్యయుతములై జరుగుచుండు
నేవరారోహదా నిందుశేఖరునితో వేదాంగమాదుల విద్యతెరిగె
నేయాదిపాలక నీరేడుభువనంబు లాడెడుబొమ్మరింద్లై వెలుంగు॥ 596

గీ॥ సర్వజగదంబ నగధరమాపురంధ్రి
యస్మదీయాన్వయమునకు నాదికర్త్రి।
యత్తలోదరిశీలమ వసినిమాదు
చర్యవినుమయ్య బొజుగుల చక్రవర్తి॥ 597

సీ॥ జన్నెయావులపాలు జలముముట్టకయుండ నష్టమభాగావ శిష్టముగను
గాగినయందులో గరకుచెరకుకట్టె పొడియొకచరండు వోసిడించి।
నులివేడిపదునున నలికాక్షునకునిచ్చి తప్పక నా ప్రసాదంబుగొందు
మటుగాకగందమూ లాదులుఫలపత్ర శాకంబులయినను జంగములు।
598

గీ॥ దెచ్చియిచ్చిన గైకొని దేవదేవు
కనిసమర్పణ సేసి పినాకిభక్త।
జనులయనుమతి గొందుము స్వప్నమందు
నెరుగమన్నంబు మాత్రంబు నేమిజెప్ప॥ 599

క॥ ఈమాత్రము యనితలపకు
మీముగ్ధుడవగుటనేర్పు మెరసివచింప।
న్గామతిరతి పుట్టెడుమా
నేమంబులు పెక్కుగలవు నీకెరుగింతుఙ॥ 600

సీ॥ తనమనోధనలుబ్ధతాదూరులై గోష్ఠి మగ్నులై మనికులగుచు
వర్తించుజంగము స్వాములసంగతి బాయమెన్నడునని పలుకనేల।
త్రైలింగికాభవార్చలమీదాజంగమానుభవంబంద యహరహంబు
నుందుముగతిమాకు నొండయలమామనో వాక్కులుజంగమవశగతంబు॥
601

గీ॥ లిదిమదీయవ్రతప్రవర్తన మిదియలాంచ
నంబుగౌరవగతినిర్ణయమునుగరిమె
నిదియమావ్రతమికవినువిద్ధచరిత
మామకీనులువర్తించుధామకములు॥ 602

ఉ॥ శ్రీగిరికాంచికాశిగయసిద్ధవటం బరుణాచలంబువృ
ద్ధాగముగాళహస్తి తిరుపంబలముం మొదలయినపుణ్యభూ।
భాగములందులో మిగుల భవ్యతరంబగుదక్షవాటిలో
తాగసుతాభలందు గణనాతిగ లైవసియింతు రెప్పుడున్॥ 603

ఉ॥ నావినిముగ్ధసంగయ మనంబునమిక్కిలి విస్మయిల్లిరో
షావహుడౌచులంజెరిక మాడదాగొని చన్నగంధమా।
ల్యాపలిలేర్చిశంకర సమర్చకునుద్యతుడై మృగాక్షితె
మ్మావడిపెట్టెమాశివుని మజ్జనమార్పగ నర్ఘ్యపణ్యముల్॥ 604

క *॥ అనివిటుడు వలుకవినియ
వ్వనరూహముఖి యతనిమనసునచ్చినజాలుం
దనకేమనినగవుమొగం
బునదోపగసంభ్రమంబు వొదమినదయతోన్॥ 605

సీ॥ లీలమీగాళ్లపై వ్రేలుగుచ్చులుగేల సవరించియూరులసంధినిరికి
కుక్కుటాసనమున గూర్చుండిముంజేతి తొడవులుపైకిరాదొడిగికొనుచు
గోమయపిండంబు గుడిచేతగబళించి యెడమచేతనుగిండిదొడిగిపట్టి
ముగ్ధసంగయగారి ముందటిదిక్కున సమ్మార్జనముసలుచదరముగను॥ 606

గీ॥ దీర్చిముత్యాలముగ్గులుదీర్చిపసిడి
బిందియలనర్ఘ్యపణ్యముల్ వొందుపరచి।
పడిగములువెట్టియర్ఘ్యాది పాత్రములిడి
దివియలునుగంబములమీద దీటుకొలిపి॥ 607

ఉ॥ గంధమునక్షతంబులును గొంచనపత్రికెబొందుకొల్పినో
గంధికయూధికాజలజ కాంచనపుష్పము లేర్చిమాలికా।
బంధమునందమర్చి మణిపాత్రికలందిడిదేనువాజ్యపా
ణింధమవర్తులారతులనించియుదంచిత వాద్యఘోషముల్॥ 608

క॥ మ్రోయుగ ధూపావసరము
సేయించియనంతరంబ చెలువనిజతను।
స్థాయద్భూషణఘృణులుదృ
గాయతదీప్తులునువియ్యమందుచునుండన్॥ 609

గీ॥ కనకపాత్రంబు లోఁబచ్చ గప్పురంబు
గుంపుగాఁబోసి శిఖరపు ల్కొలిపితనదు।
మృదులకరముల ధరియించి మదనవైరి
కతివనీరాంజనములిచ్చు నవసరమున॥ 610

చ॥ మలహరుఁడయ్యుశంకరుఁడు మామకకార్మికలంకలం
దలఁగఁగఁజేయలేఁడు తలదాల్చియుసీతని మౌళిఁబాసిభ।
క్తులపదపంక్తిసోకినన దోషుఁడనౌదు నటంచువచ్చెనా
జలరుహవైరిదూర్చ్పన వెసంమెడ సూపె ననంతరంబునన్॥ 611

చ॥ బసవనిసద్యశశ్ఛటలో ఫాలవిలోచను భస్మదిగ్ధకా
యసముదితప్రభాపళియు యంగజమర్దను నట్టహాసకాం।
తిసముదయంబొరొప్ప జగతీధరదీధితు లోయనంగనా
కసమునఁబండువెన్నెలలు గన్నులబండువ యయ్యెనయ్యెడన్॥ 612

గీ॥ ఇంతియమ్ముగ్ధ సంగయ సంతసిల్ల
నిత్యమునుదేవ పూజకు నృత్యమాడు।
దనదు మేళంబు సతులనందరనుబిలచి
పలికెప్రత్యేక ఫణతుల ప్రస్ఫుటముగ॥ 613

సీ॥ అక్కమహాదేవి గ్రక్కునసమ్మద్దెల గట్టుకొముట్టము గతులు గూడ
బ్రహ్మఘవ్యస్వరపరి పాటిదప్పకయుండ కాహళపూరింప గడగునీపు।
సకళవ్వసీవును సంగళవ్వయుగూడి మొకరులై నిలువుండుమురుపుతోడ
కోలరుద్రమయొత్తి పట్టుమునాళ క్రోల్వాయింపద్దవ్వ రాయిముట్టు॥ 614

గీ॥ జిట్టితాళము శివదేవి వట్టునీవు
సంగుదాసు మహేశ్వరిలింగుమీరు।
గేళికలుగాగ నిలుచుండి కేళిమెరయ
నారతుల మేళ గింపుడీ యతివలారా॥ 615

క॥ ఏతెమ్మ కాశగట్టివు
రాతమ్మ నటింతుగాని గ్రక్కునచెరలో।
గీతంబుజరపియార్భటు
లాతతముగజేయనంత నితిమోదమునన్॥ 61

క॥ తెరవలుతెరవెల్వడిశ్రీ
మెరయగమీమీవిధములుమీరకమీరం
దరుముగ్ధసంగవిభుముం
దరనాట్యముజూపుడా ము ॥ 6
1
7

వ॥ అనవిని యమ్మ త్రకాళినులు గట్టాయత్తపడి తత్తన్నియోగంబులం బ్రవర్తింపుచున్నెడ నురుముల యొరుపులు ననుపులు విన్నను వులు సులాగులబాగులును మొగనాళి పెసాళితసంబును దండెలమానంబును ఆనూనంబులుగా శ్రుతులను సంధానంబు గాపెంచికొని ముఖరంబును సౌష్ఠవంబును లళియుభావంబు ధూకళియును ఝుంకళియును దేవయు విభ్రమంబును సురేఖతయు మున్నుగా నెన్నంగల లాసాంగంబుల నాలస్యంబులై చెలంగ నాట్యంబులు సలుపుచుండ నాముగ్ధసంగయ య్యంగన లింగోపచారంబు లొదగూర్చి లింగార్చనంబు సాంగంబుగా దీర్చసంత॥ 618

ఉ॥ లొల్లిము హా సంసనవి యూర్జటట క్ష పరాంబు సమే
నెల్లనుదివ్యమయ్యెనిర సిందుకశాఘను ఘ కటమే।
లిట్లుప్రసాద సీసమితి లికసదా తిరుగి ంగన్నై
తల్లడమెల్లబోవునని తాజనుదెంచిన లీలహేళియున్॥ 619

గీ॥ పొదవుగుబ్బలిపైఁదోఁచె బ్రొద్దుసూచి
ముగ్ధసంగయ్య బొజుగుల ముక్కుఁగొయ్య।
మగుడిచను దెంచి బసవన మంత్రితోడ
జెప్పెదనలంజెరిక మిట్లు సిగ్గుబడక॥ 620

చ॥ అలఘువివేకపాక బసవా వినుమా శివుడేయెరుంగుగా
కలవియెరాత్రిలంజెరిక మాడినవింత వచింపబెక్కుఁఖం।
గులదొలిమేనశంకరుని గొల్వకయుండిన మత్తుగాండ్లకే
లలవడు నిట్టిలంజెరిక మాడెడివేడుక లెన్నిఁజూడగఁ॥ 621

క॥ నీవునునట నావెంట
న్రావైతివి గానిరాత్రి నాలుగుజాలుం।
గేవలసుఖాను భవమం
దేవర్తింవమె తలంప నీవున్నెనుఁ॥

గీ॥ నీవురావని బసవన్న నిన్నుమరవ
యేదలంచితి జాలంజ యింటరాత్రి।
యక్కఁటాపుట్టి యిన్ని నాళ్ళయ్యెనాకు
నిట్లులంజెరికము సేయ నేరుగనైతి॥ 623

చ॥ ఎడపకరేయినింబగలు నెన్నియుగంబుల లంజకాదనై
వడసితి జెప్పహామృడుని భక్తియుజంగమ లింగభక్తియుం।
దడయకనేడు నీకతన నాకునులంజెరికంబు సేయుగా
నొడబడెజిత్తవృత్తియిర నున్నదెసౌఖ్యము దీనిబోలగఁ॥ 624

సీ॥ బసవన్నవినుమేను బాల్యమాదిగనుర్వి గిరిగుహాంతరములం దిరుగుచుండి
నీరంధ్రకదళీవనీమధ్యములనిబిడాసబిల్వవనీనివాసములను।
గందునేనరకాల గన్నునుసలికాస గన్నులుగలమహా గణవరులను
గందునొక్కనినైన మందనకుంగాన మిట్టిలాంఛనధారి నెందుజెప్ప॥ 625

గీ॥ బొలతిమేనెల్ల బచ్చని భూతిపూత
యతివతనువెల్ల దెల్ల రుద్రాక్షసరులు।
వెలదికురులెల్ల బచ్చనై వ్రేలుజడలు
కాంతనిలువెల్ల బొదిగిన గచ్చడంబు॥ 626

క॥ ఆవేషంబా వైభవ
మావైరాగ్యంబు దనక యనపలదుపనుల్।
గావింపుచుండు దనయం
తేవాసులు నట్టివార నిజమూహింపన్॥ 627

వ॥ అనివెండియు సతులమాహాత్మ్యంబు శివుండే యెరుంగునని వారల లాంఛనంబులుంగొనియాడుచు నచటి తనమిండతనంబు ఘనంబుగా జెప్పికొను సంగయ్యనుం దప్పకజూచి విప్పివిప్పి యెట్టట్టుయని మగుడ నడిగి మిండ జంగమతండం బొకరొకరి చేతులుచరచి పొట్టలునొవ్వ నవ్వుచుండిరపుడు॥ 628

చ॥ ముశిముశినవ్వుమోమునకు మోహనలీలల నీనుచుండగా
బసవడు ముగ్ధసంగవిభుభావ విశుద్ధికి దోషితాప్తుడై।
యసదృశభాతిజెన్న బసవన్నగనుంగొని యిట్టిమౌగ్ధ్యమీ
వసుమతిలోననెవ్వరికి వర్ణనసేయగ వచ్చుమెచ్చగన్॥ 629

క॥ కరకంతు గానియన్యం
బెరుగని ముగ్ధలరుభక్తులిలననిబసపం।
దరిమురిబల్కెం గావిని
మరిచెన్న బసవన్నరాజమంత్రేంద్రుడు॥ 630

గీ॥ మ్రొక్కికరములు శిరమున మోడ్చిచేప
చన్నచనగల మునుచిన్న శరణులందు।
నిట్టిముగ్ధలు గలరొకో యందునైన
ననుడుబసవన్న చెన్న బసవనజూచి॥ 631

క॥ చెప్పదొడగె భక్తిరసం
బుప్పతిలఁ ముగ్ధభక్త యూథంబుకథల్।
ముప్పిరిగొన్నముదంబున
దప్పక మేస్లునికి యథాతథపణితిఁ॥ 632

చెన్నబసవన్న బసవన్నకు జెప్పెడి రుద్రపశుపతికథ

క॥ వినవేమును రుద్రపశుపతి
యనుగణ మలయూరిలోన నాదిపురాణం।
బునసుదధి మథనకథనము
వినిపౌరాణికునితోడ వెసనిట్లనియెఁ ॥ 633

గీ॥ పాలమున్నీట బ్రభవించి పంకజాస
నాక్షముఖ్యుల బరిమార్చు నట్టి విషము।
గ్రుక్కగొనియెను హరుడంటి నిక్కమాపు
రాణపాఠకయనిన బౌరాణికుండు॥ 634

ఉ॥ నిక్కముచేదుగొంట రజనీకర శేఖరుదన్నభక్తుడ
మ్మక్కకటాకటా చెడితి నాథ శివంకర శాంకరీశని।
కెక్కడి వెట్టిగొల్పిరిగ దేయసురాసురు లెట్టునెట్టులుఁ
మెక్కుదురే విషంబు మననేర్తురే క్ష్వేళము మేననూనినఁ॥ 635

వ॥ అని యనేక హాహారవపూర్వకంబుగా బ్రలాపింపుచు నేలంబడి పొరలు వెట్టి బిట్టు మూర్ఛిల్లియెట్టకేలకుం దెలసి యేమిసేయుదు నిట్టిదుర్వార్త యెట్లు వింటినని దట్టంపు నిట్టూర్పునిగుడించి సబాష్పలోచనుండును సగద్గదకంఠుండునునై వెండియు నాశరణుండు ఖండశమండనుడు నుద్దేశించి యిట్లనియె॥ 636

ఉ॥ నిక్కమునిన్నె కాని మరినేనితరంబెరుగంగదయ్యనే
నెక్కడజొత్తునయ్య నిను నేమనిదూరుదు నయ్యనాకుదా।
దిక్కికనెవ్వరయ్యశివ దేవశివాధవ శర్వనీకునే
మ్రొక్కెదనాకు గావిషము రొమ్మునకెక్కక మున్నకక్కవే॥ 637

చ॥ కటకట మేనిలోపలి సగంబుననుండియు గౌరిదేవియు
వ్వటికెటువోయితమ్మబడి వాయకగొల్చు గణేశులారయే।
మిటికిటుమోసవోయితిరి మీవశమాయొకత్రైనగావసం
కటముఘటిల్లకుండ హరుగావదెర్యుదులునన్ను బ్రోవరే॥ 638

క॥ హోవీరభద్ర విషమగ
జాపల్లభుడారగించె జావంగదా।
యీవిడుత బ్రతికెనేనియు
జావందెన్నండు శివుడు సత్యముసుమ్మీ॥ 639

గీ॥ తల్లిలేకుండ బిట్టికా తలపగోరులు
తల్లియుండిన విషమేల ద్రావనిచ్చు।
నేపురాతన వరులార యీశ్వరునికి
గావరెహరు బొందరె దీవెనలను॥ 640

వ॥ అనుచు నిట్లుదురంత చింతాక్రాంతస్వాంతుండై కంతుసంతాపకారికింత టిలో నింతపంతసంతరిల్లె నింతటిమీదనెంతెంత చేటువాటిల్లునోయదివిని చచ్చుటకంటె మున్నె జత్తునని ఘనజలాంతరంబున నురకనుద్యోగించు సమయంబున॥ 641

చ॥ ప్రమధులు చుట్టులంగొలువ భార్వతిసామునలంకరింపగా
నమరవరేణ్యు లొాదలల సంజలిబద్ధము లావహింపవా।
ద్యములుమ రోదసీకుహర మంతయుచౌడు వదంజెలంగగా
బ్రమధములుం గపాలి దనభక్తునకుం నిజరూపుజూపుచుణ॥ 642

గీ॥ నీటబడకుండ బట్ట ల్లాటుగపుడు
రుద్రపశుపతి బట్టి కారుణ్యదృష్టిఁ
జూచినీముగ్ధ భక్తి కుత్సుకుడనైతి
నడుగువరమెద్దినీకిష్టమననతండు॥ 643

క॥ కడువడిమృదునడుగులపై
బడియుడుగనిభక్తిరుద్రపశుపతిపలుకం।
గడలినడుమబొడమినవిష
బడబానలమమరవరులు బడలువడంగ॥ 644

గీ॥ శంకరక్కియవ్విషంబుగ్రక్కునగ్రుక్క
గొంటివనగవింటిగోపవాహ।
బెక్కుమాటలుడిగిగ్రక్కుననుమియునీ
విచ్చువరములెల్ల వచ్చెనాకు॥ 645

చ॥ అనవినిశంకరుండుదరహాసవికాసముతోడముగ్ధభ
క్తునిదెస జూచియేటికిటుదుఃఖము నొందెదుపుత్రనాకుమ్రిం।
గనునుమియంగనున్నదెసుకంఠమునందణులీలనిల్చెదీ
నినపెనుబూచిజేసిరి మనుష్యులులోకమునందునెల్ల దేన్॥ 646

వ॥ యింతియకానిదీననాకునవస్థాంతరంబువుట్టదుదిట్టలై యుండుమనిపినాకి
యనేక విధంబుల నానతిచ్చినవినియును మనసునిల్పలేకరుద్రవశుపతి
పశుపతికిట్లనియె॥ 647

శా॥ బాలేందుస్ఫురదుత్తమాం
గవినునాభాషోక్తికంఠస్థముచ్చాలక్ష్వేళముగ్రక్కుగ్రక్కవననంజావంగ
నిమ్మేలవై।
మేలంపుంబలుమాటలెవ్వియుననమ్మంజాలబొమ్మంచుము గ్ధాలాపంబుల
భక్తుడీశునకునాహ్లాదంబుబుట్టింపగ॥ 648

సీ॥ వినుచండియుమఖొందివిషమీశుడు మియమిజచ్చునోయితడనిసంచలింప
యుమిశసందముగాల్చునోవిషంబనికమలాక్ష ముఖ్యులుభయమందు
చుండ।
ప్రమథులు మిన్నుగ్గడభక్తికిచ్చలొమెచ్చి చెలగుచునతని వీక్షింపుచుండ
మందహాసముతోడనిందు మౌళిగదియరమ్మని భక్తునినెమ్మిమీర॥ 649

గీ॥ ప్రమథులారనీదుపాదపద్మములాన
సమయవిషముచేతసత్యమిదియ।
నమ్మజాలవేనిరమ్మునాకిదొమెడ
నుండివిషముజారకుండజూడు॥ 650

క॥ అనిహరుడురుద్రపశుపతి
దనకుడితొడమీదనిడనతడున్సంగసురొ।
మ్మునవానించుక హరుగ
మునననిమిషదృష్టి పెట్టిమొక్కులిడగుచున్॥ 651

గీ॥ రుద్రపశుపతియెప్పుడు రుద్రుపగిది
విషముదిగజారినప్పుడువిడుతుప్రాణ।
మనుచునున్నాడు నేడునుహరుని తొడన
యట్టిముగ్ధత్వమునకికనెద్దియవధి॥ 652

నక్కనయ నారుకథ

గీ॥ వెండియునుజోడమండలీసుండుచుండి
సక్కనయనారుయనుభక్తుడొక్కనాడు।
చెలువయునుదానుశివపూజసేయుచుండ
శివునినెమ్మనదిలదిలచెలదిప్రాకె॥ 653

చ* అదిగని భక్తురాలభవునంగము ప్రేలునొయంచు వేగన
ష్మృటసవిరోధిదూపొదవ మావరబాణునిమీదదుంపరల్।
పొదవగ నిట్లుదూపొదవపూనుట గూడునెపాపిభక్తి నీ
కొదవదునేటనుండి నినునొల్లనికంజను మేదకేనియుఁ॥ 654

గీ॥ అనుచునంగన వెడలంగనదచిభక్తు
డుచితసత్క్రియబగలెల్ల నుండిరాత్రి।
లింగపూజయొనర్పదొడంగిహరుని
హస్తమునబెట్టుకొని చూచునవసరమున॥ 655

సీ॥ కాంతదూపొడిచినయంతమేరయుదప్పశూలిమేనెల్లను ప్రేలియుండ
వెరగంది భక్తుండు వెసజనితనయింతికతి భక్తిసాష్టాంగమాచరించి।
పాపాత్మవనినిన్నుబరచితి మిక్కిలి బాపినేనభవైకభక్తవీవు
నీవుధూపొడిచినథావు దక్కగశంభునంగంబు ప్రేలెలతాంగిజూడు॥ 656

గీ॥ ఓంక నానేరమెన్నకనీశు మేని
కడమదిక్కను వేగసంకటమువాయ।
దూపొదవ వేదయాద్యుతితోడనసుచు
వెండియును మ్రొక్క గ్రక్కునవెలదివచ్చి॥ 657

వృ॥ దేవునిమేనపొక్కులుసతీమణి గన్గొనిపొక్కియక్కటా
నావిభుదట్టిబంప్పినను న్యాయమెనాకుజనంగనప్పుడుం।
బోవగనిల్చిదూపొదవ బోవవెపొక్కులుబోవబట్టిగా
యీవిధియయ్యెనీశునకునేనెకదాప్రథమాపరాధినిఁ॥ 658

గీ* అనుచుదనయుపేక్షనైనశంభుమేన
చలదిపెద్దయయ్యెదొలగదింకనాదు।
బ్రతుకురోతకాదెయనుచుదలచియపుడు
తెరవతనువుదొరగెనంతదెంపుసేసి॥ 659

శా॥ చేసింజేయుమిబంధుఖం దధరుడీక్షణానుకంపాద్యుఁడై
యాసీమంతినియగ్రదేశమున్నలత్క్షాకృతినిల్పియ।
మ్మాసైరింపు మునీదుముగ్ధతకునస్మచ్చిత్తముప్పొంగెలీ
లాసంపాదిమత్తనూవికృతికేలాయింతచింతింపగన్॥ 660

క॥ రమణీ రమణులభిమతవ
రములడుగుండిత్తునని స్రాంజలులై దే।
వ మహేశనిన్నుగనియ
న్యము వేడుటనిన్ను నొల్లననుటయకాదే॥ 661

చ॥ అనవినిదేవ వేపుడభయాధిపుతాత్మకమై।యాత్మపా
దనిరతభావనాపరత దన్మిథుసంబునకప్పుడాదరం।
బునగృపసేసి భోగమును మోక్షముదక్షణమందనిచ్చితా
జనియెనుముగ్ధ భక్తిగతిశక్యమెసన్నుతిసేయనేరికిఁ॥ 662

బెజ్జమహాదేవి కథ

క॥ క్రన్మరబెజ్జమహాదే
వమ్మయనం బేరుపెద్దయతిపశివార్చా।
సమ్మతనిర్మలమతియై
యిమ్మహి విహరింపుచుండియిట్లనిపలికెఁ॥ 663

క॥ బల్లిదులగుబాంధవులును
యెల్లనియోగములవారునిట్లీశునకుం।
బెల్లావిరియైయుండగ
దల్లియొకతె లేమిచోద్యతరమూహింపన్॥ 664

సీ* తల్లిలేకఁ దండ్రుదా జనించుట యెట్లు తల్లిగలిగియు జచ్చె తధ్యమిదియ
తల్లిజచ్చినగాదె తానునుదస్సెను నెల్లవారికి దుఃఖమిట్లుకాదె।
చెల్లబోయింకేమి సేయుదు నీశునిదపసిగానిచ్చునే తల్లియున్న
దల్లిగలిగిననేల తలజడల్ గట్టును దల్లిగల్గిననేల ద్రావువిషము॥ 665

గీ* దల్లియుండిన తోలేలదాల్పనిచ్చు
దల్లిలేకుండబట్టి యాతండుపాము।
సొమ్ముధరియించె దల్లి చూచునెసుతుండు
వల్లకాడులబూది మేనెల్లబూయ॥ 666

క* తల్లిసుతుదిరియ బంపునె
బిల్లదుడై యున్నిపాట్ల బడగాబుత్రుం।
దల్లియుపేక్షించునె భువి
దల్లియుసర్వాంగరక్షదనయులకెల్లన్॥ 667

గీ* చంక నిడుకొనికడుపారజన్నుగుడుపు
వెన్నిదినిపించు నోరిలో వేలుబెట్టి
పాలుద్రావించు మలముచేబట్టిగడుగు
దల్లిలేక పదార్థంబుధరణిగలదె॥ 668

క* ఒకయేటబెరుగుబిడ్డని
యొటపూటంబెంచు తల్లియుండిననితడూ।
రకయింతయయ్యెదల్లిగ
నకగల్గిననెంతయగునా నయమునబెనుపన్॥ 669

గీ॥ పెండ్లినోములుబండుగ పేరటముల
నూరగలచాలులెల్ల శృంగారయుక్తు।
లగుచు దిరుగంగనితడెంత వగుచునొక్కొ
తల్లి లేకుచిక్కిబోడిమిదనక్కులేమి॥ 670

వ॥ ఇట్టివట్టివగలంబొగలనేమి కామసంహరునకు నేనతల్లినై యెల్ల చందంబుల నరసెదంగాకలోకంబున నరలేకసాకుచల్ల ప్రోషితల్లికన్న విశేషంబుగా నెన్నంబడునని యనుపమానరాగంబున నాగహారుందనకు మారుంగావించి॥ 671

సీ॥ దొంగిళ్ళపైనిడిలింగదేహునకు నభ్యంగమంగనజేయు నల్లనల్ల
ముక్కొత్తుజెక్కొత్తుమూడు గన్నులుబులుమునకొత్తుచుండును ముదముమీర,
బెరుగంగవలెనని తరుణిపీడువడంగగరచరణాలుసాగంగదిగుచు
నలుగుబెట్టునుమేనగలయగట్టి ఘటించు జలముదోయిటబట్టిజరచునింపు॥ 672

గీ॥ బెగడకుండ వెన్నుదగ మాత్రముగ వ్రేయు
దలకుగాక వుష్ణజలములొత్తు।
నీరుదోయిలించినోటిలోబడకుంత
నదుమున దుముగడుపునాలతాంగి॥ 673

క॥ మిసమిసలు తెరవమేనం
బసపౌసపరిచార్చితీర్చుమజ్జనవిధి।
దృగ్భిసజములుజెవులగాదగ
వెసనిడ్డున్ గసుమగంధివిశ్వేశునకున్॥ 674

ఉ॥ అంగిటిముల్లుమెల్లసగరాంగుళినొత్తును గాలగారునీ
రంగజమానమర్దనునియౌదలజిల్కును బొట్న వ్రేలిపు
న్నంగనచంగటంగడుపు నంటిసవెల్పిడిగూర్చిజిట్టిబొ
ట్టంగదబెట్టుదూహొడుచుసంబురుహాసనచే జలంబునన్॥ 675

గీ॥ నెత్తగుంగెడిసని నిల్వసెత్తవెరచి
మెత్తమెత్తన నరచేయిహత్తనెత్తి।
యద్దముగ నక్కునంజేచిర్చి యంజనంబు
మూడుగన్నులుగలయంగముదితపెట్టు॥ 676

గీ॥ వెలదిచన్నిచ్చు గొందినవెన్నవెట్టఁగా
పక్షిజాతంబు సుతుమీదఁబారనీదు।
చెక్కు పైమీఁటియేడ్పించియొక్కవ్రేలు
నోరనిడి పాలుహరుకడుపారఁబోయు॥ 677

క॥ ఉగ్గులువెట్టుచు వేడుక
నగ్గించుచుముద్దులిడుచుయతిశయ ప్రేమం।
బగ్గలమైననురొమ్మున
మగ్గంగా గౌగలించు మానినిమఱియున్॥ 678

క॥ ముంగిళ్లదొంగియాడఁగ
నంగనవీరెవ్వరయ్యయనికొనియాడున్।
బొంగుచును దరముపైనీ
శుంగుదురుగఁబండఁజేసిజోలల్ బాడున్॥ 679

ఉ॥ అందము సేయఁజేసియమృతాంశనిభాననయిందుమౌళికిన్
బెందనవ్రేలిచ్చినడిపింప దలంచినిజాంగుళిద్వయం।
బందువిరూపనేత్రునకు నందియునందమిజేసియాసలం
బొందియదప్పటడ్గులుమనోభవవైరికినేర్పునేర్పునన్॥ 800

వ॥ ఇట్లయ్యంగనలింగమూర్తిసుతుంగాభావించి సముచిత బాల్యోపచారం బులుసేయనాయిందుమౌళియునమ్ముగ్ధ భక్తినిష్ఠకుంగట్టువడి బాలుండై యుండెనదియట్టిదనిన॥

సీ॥ శ్రుతియేవమేవహిరూపేణయనియును స్మృతిసాధకత్వంస్మరేత్తనియును
ధరతస్య తన్మయతాంయాంతీ యనియునుహరునివాక్యముకానయటుభక్తు
డైభంగియగు శివుండదిచిత్రమెయనియీశ్వరుండిట్లాటయెల్లభక్త
జనులునుహర్షించిసమ్మతింపఁగ గొన్నిదినములుజనగనదేవదేవు॥ 681

గీ॥ దమ్మనసొత్తిచూచిప్రత్యక్షమగుచు
మోక్షమిచ్చుతలంపుననాక్షణంబ।
దండిరోగంబుపట్టినతనయుక్రియను
వెన్నకునునోరుదెరవక చన్నువిడిచె॥ 682

చ॥ ఆదిగనిదుగ్ధబాలమదనారికిపద్ధశనిక్కువంబుగా
మదితలపోసియుల్కిపడిమానయి తెల్వినిబొందియక్కటా।
మదిమదినుండినీకునిశిమాలెపురోగమిదేలవచ్చెబ
య్యపదిగజార్చిచన్నుదినమిన్నిటలాగగునేడుపుత్రకా॥ 683

క॥ నాకూననాకుమారక
నీకిట్టియవస్థయొదవెనిలువవునేలఁ।
నా కాళ్లదిక్కుదెసయిక
నాకెవ్వరు జెప్పరావినన్నాపట్టి। 684

గీ॥ చమటనెత్తురు నపడు నాచిన్ని వడుగ
యింతవగనీకునైననేనెట్టులోర్తు।
తల్లి గదనన్న నీకైనదండితెపులు
నాకునేటికిరాదయ్యెరా కుమారా॥ 685

చ॥ కలిగియులేక యొక్కడవె కావెకుమారకనేడునిన్నని
ట్లలమటవెట్టునట్టి తెవుల్రయొయంగడిముల్లొకొద్మయో।
తెలియదుపల్కవేమిటికిదేవప్రతిక్రియత్రైనమందుమా
కులగురువైనదొల్లియెరిగుందరు నీవిటులుండబుత్రకా॥ 686

వ॥ అవి మరియును॥

చ॥ వనుపుచునాత్మసంభవుని పైబడియేడ్చునుదప్పకన్నుతం
గనుగొనుచేతమైనపుడు గ్రింగిటజేర్చుమునుంగుబెట్టునో।
య్యనతరచుఁ సుతాయనుచుహాయను దల్లడిలుంబ్రశోకమూ
ర్ఛనలుమునుంగు దెప్పిరులు సారెకుసారెకుదైవమాయనుఁ॥ 687

వ॥ వెండియుసుంగట గటాముప్పునబొప్పనికంగడిముల్లయ్యోనని యల్ల జనంబులు నాడికొనంగావి నగావలసెంగదాయిదియట్లైనను గానిమ్మనీ సుద్దులన్నియు నిస్సవొక కిన్నెర కంఠిచేపింటివినుము॥ 688

సీ॥ కడుపుగట్టలేకవొడయనంబికనెద పోయియందునగూడువుట్టకున్న
కుండలుచరువంగగుంతయ్యోగతులకు నాడియాకలిదీరకచటవాసి।
వచ్చిచారమచక్రపత్రివాయింపంగనాడి యాకలిదీరకంతమీద
పిట్టవ్వకై రాచవెట్టి సేయగ బోయియట్టకేలకునింతపిట్టు మెసవి॥ 689

గీ॥ సామవేదులమఠము సజంపిసట్టి
పెయ్య వడ్డించికొని ప్రియముతోడ।
గారికాలవ్వగృహమునగా నకుంచ
నామ్రఫలములు భక్షించియంతబోక॥ 690

సీ॥ చెన్నయ్యపొత్తునజెయిదియ్యక పులియంబలిజాత్రితదియుగాకవలబోయి
చిరుతొండనికుమారుజెండించియెద సేసినిమ్మవ్వగారులయింటగుడిచి।
యారగింపక చలియైయున్న జోదవ్వకోరతోయిచ్చినదుడిచిసురియ
చౌడయ్యచేకళ్లసరవితో భుజియించితనివిన్న జెప్పెనొక్కమ్మనాకు॥ 691

గీ॥ గుట్టుచెడియిట్లు విరుసుక గుడువగడగి
నన్ను నారడిబెట్టనాకున్నచన్నె।
వెన్న పెట్టుదు జన్నితునిన్ని నాళ్ల
నిండునీపొట్టనేడలనిండదయ్యె॥ 692

గీ॥ తల్లి బిడ్డకును హితంబుపథ్యముగను
బెట్టి గడుపుదానబెరుగుసుతుడు।
యట్లుగాకతిరిగి యాడాడ బయిపయి
గుడుచుబిడ్డకుతలవడక యున్నె॥ 693

క॥ జననిగదాయని చనువున
నినునొచ్చిన గోరబలుకనేనెన్నండున్।
బనిగలదు చంకదిగుమన
మనమునవేసార నేడ్పుమానేలడలటా॥ 694

గీ॥ చనిసచనుచున్నచసగల దినములందు
నన్నుబోలిన తల్లినీకెన్నగలదె।
యట్టినాకట్టు ముట్టినసడిగియున్న
నిట్టిపెనునొప్పినీకేల పుట్టుదండ్రి॥ 695

గీ॥ నిప్పుదునకకుచెదలంటునే కుమార
నీవతెచ్చి కొనగవచ్చెనీవిధంబు।
నిన్నువీడి కుపితుజేయగానేలనొప్పి
మానిసట్లాయనా వట్టిమాటలేల॥ 696

క॥ నాపాదముపాదంబగు
నీపాదంబునకు మిగులనెగులుపొడమె
నేనోపగనని దియ్యమ్మృషా।
లాపంబగుటకునునీ తలపుసాక్షిసుమీ॥ 697

క॥ ఏలా శీనామాటలు
బాలాసిమీదనాదు ప్రాణమువిడుటట।
వాలాయమునసనియసిరొద
గీలించినగాంచితల్లికిట సుతుదర్థి॥ 698

గీ॥ ప్రమధులునురుద్రులును రెంతుపార్శ్వములును
మునులుదివిజులు దనుజులు వెనుకదెసను।
నందిభండేశభృంగులు ముందరందు
నలరికొలువంగసప్తు సాక్షాత్కరించె॥ 699

వ॥ అట్లు ప్రత్యక్షంబైయంబికాధవుండు బింబాధరముఖాంబుజంబవ
లోకించిసమంచితాలాపంబులనిట్లనియె॥ 700

చ॥ అడుగుముతల్లి నీవలసినట్లు వరంబులువేగనిత్తునా
గొడుకవరంబులెవ్వియును గోరదు నామదినీకు రోగముల్,
వొడుపకనిత్యమూర్తివయి లోకములన్ సుఖియింపుచుండు చే
యడపకనీవునాకొసగు నీహితసిద్ధులుసుమ్ము తమ్ముడా॥ 701

సీ॥ కన్నమోహంబున కంటెబెంచినమోహమెన్నిచూడగనెందునెక్కుడగుడు
కన్నులారగనిన్నుగనుగొంటె వేడుకమరినాకులేదనిమగువపలుక,
వినిదేవదేవుండు వెలదిభక్తికిమెచ్చి యందంద కౌగిటనప్పళించి
మూడు లోకములకు ముత్తవ్వవైతివి నాకుతల్లివిగాన నలినవదన॥
702

గీ॥ తల్లివై నీవుగాపాదధరణినాకు
నెక్కుడిదిరోగరుజలనియిందుమౌళి
యమ్మకునునిత్యమగు భక్తియవ్వదొసగె
హరునకును నెమ్మయగుటనమ్మవ్వయయ్యె॥ 703

గొడగూచి కథ

క॥ మరియును శివదేవుండను
కరకంఠుని గణముపొరుగుగ్రామంబునకున్,
వరయుండానునుసరుగుచు
మడువకకడగొట్టుచూచు మందిరమందున్॥ 704

ఉ॥ లాపిడియుటయుట తొలగను
మాపడుచులతోటియాట మెయిబరపకుమీ,
మాపట్టినవ్రత మమ్మాయేపట్టిన
దప్పకుండనీదేర్పుజుమీ॥ 705

వ॥ మరియు తద్వ్రతం బెట్టిదనిన॥ 706

గీ॥ దేవదేవునకనుదినముగుంచెడుపాలు।
గోరనించికొనుచు గుడికినరిగి
యారగింప బెట్టుమదియనూనంబుగా
నమ్మిపోయెదమమ్మ మాయమ్మ వినుము॥ 707

క॥ మాయమ్మ మరవకెంతయు
జేయుచునీవుండునీకుజెలువపుబొమ్మం।
జేయించిపోత్తికలుక
ట్టాయత్తముజేసితెత్తుమనివినయమునన్॥ 708

గీ॥ తనయనూరడించితామూరికరుగంగ
బడుచుకాళ్లు మొగముగడిగికొనుచు।
గంగియావుపాలుగమ్మగాడాగాచి
కుంచెదన్ని గోరనించికొనుచు॥ 709

ఉ॥ గ్రక్కునస్నానమాడి మడిగట్టిభూతి లలాటపట్టికన్
చక్కగబొట్టువెట్టి తననవ్యకరంబునబాలగిన్నెతో।
నెక్కినవేడ్క గొంచు జనియిందుకళాధరుమ్రోలబెట్టితా
మ్రొక్కి మహేశకై కొనుసమున్నతిబాలనివిన్నవింపుచున్॥ 710

క॥ వెనుచనియొకింతకనుమర
గునకునరిగి మరియువచ్చి।
కోరదెసగనుంగొనునెడనించుకకొరగా
మునికిన్నబ్బాలమిగుల ను త్తలపడుచున్॥ 711

క॥ పాలేలయారగింపవు
బాలశశాంకధర యేసుబోలిపసిచియు।
కాలముడిపెన్నోరాకుంట
సోలదొత్తాలినాటివనియెపవిగాపనియా॥ 712

గీ॥ బుద్ధిపుట్టదొ నేనెటుపోతిననియొ
వెండియును బొగసుట్టెనో విరిగెననియొ।
నీరుగలసెనో చాలవో యారగింప
బెట్టనేరననియొ మూతిముట్టవభవా॥ 713

క॥ కుంచెటికి నొక్కయించుక
గొంచంబై యుండెననియొ గోరబెళగనో।
వంచనులదృష్టియనుసం
ధించెనొ వాద్యములులేక తెచ్చితిననియో॥ 714

గీ॥ మీదుపోయె ననియొ మీగడగట్టదో
యూరకేల త్రావవుచితభంగి।
కారణంబుగనక కలిగెనా జెప్పుము
జెప్పవేని గొనుము సిగ్గులుడగి॥ 715

సీ॥ నిక్కపుటాకలినీకులేకుండెనా క్రుక్కెడుగొని నాకు జిక్కవిడువు
కడుపారలేదని కడువజూచేర వేనిగుజ్జునోగిరము నేగొంచువత్తు।
పన్నారుదొంతిలో పలిలోవిలో పలపోలెలున్నలి పంపువోయితెత్తు
పుట్టిపై బానలో నున్నదినెయినీవుదెమ్మన్న దెచ్చెదనమ్మి పంపు॥ 716

గీ॥ కుడుకపులఖండమున్నది గొంచువత్తు
నేను శివసోదరి మఠాన కేగివత్తు।
గలదు పాశంబు దెచ్చెదగాని పాలు
గ్రోలుమా దేవయనుచు సబ్బాలమరియు॥ 717

క॥ ఆరాధనజేసె మడీ
యా రాధ్యులయింటనిన్ను నారోగణకుఁ।
ఘోరునబిలుచుకపోయెద
మారారీపాలుగ్రోలుమీకొన్నైన॥ 718

చ॥ పడుచవుమోముజూడగను బాలెటులేగొనువాడనందువే
నెడమడుగేలనిద్ద।
రమునెత్తుకత్రావుదమట్లుగాకనీవడుకులులేక పాలుగొననాత్మకు నింపుజ
నింపదేనియి
వ్వడకొనివత్తుజెప్పుమహిభూషణ యెట్టులు గాదయేనియున్॥ 719

క॥ చెన్నారుజిన్నిబొమ్మలు
పన్నారులుజక్కిలాలుపండ్లునుమావా।
రెన్నైననెల్లి దెచ్చెద
రన్నియకిత్తుబాలునన్నియద్రావన్॥ 720

క॥ పాలుజలియారెశేవా
కాలంబునతిక్రమించగాదొడగెనున।
న్నేలాయీలాగునబెను
జాలింబెట్టెదవటంచుసరసరద్రమొకు్కఁ॥ 721

వ॥ ఇట్లన్నిచందంబులసన్నుతించినం బసినిసుపుగూరాకుగామెసవిన గట్టు
రాపట్టి పెనిమిటి చిత్తంబుమెత్తగాకున్న నక్కన్నీరు దోపంగోపించి॥
722

క॥ కటకటవాపోవుమహి
తటమద్రువగగాళ్లనేల దాటించుసము।
త్కటగతిజేతులువిద్రుచును
సొటసొటయైనేలగూలుజూచుఁ లేచుఁ॥ 723

సీ॥ కొనియాడుతింగించుగుప్పించు గంపించువరిగండు నేడ్పుసువెక్కివక్కి
కోరధికు్కకునుజూచుమూరాటజూచునునిర్ఘవిచందాన నెట్టవియును।
బుజ్జగించునునేళ్లబుడ్లనుబెట్టును తెప్పఁబడుగోరదొలగనూకు
వెరచిముందరబెట్టుమఱియుసుమాటాడు తిరిగితిరిగి ద్రమొక్కు చరణ
ములకు॥ 724

గీ* బాలు ద్రావమికినిమూలంబుజెప్పవె
మూతిముట్టవెటులుమూర్కకొనవు।
నీవు ద్రావకునికిమావారువిన్నను
జావనదతురిటియసంశయంబు॥ 725

గీ॥ మగుడిచనివారిచేజావమారవైరి
సత్తుసరిపోదునిచటనసత్యమనుచు।
కినిసి తలశంభుతోడదారించుకొనగ
వచ్చుబాలికభక్తికిమెచ్చినట్టి॥ 726

ఉ* మారవిరోధియప్పుడుగుమారికదెచ్చినపాలకోరదా
గోరికతోడనెత్తికొనికుత్తుకబంటిగ గ్రోలబాలచే।
న్నారగగాంచి పిన్ననియారడిబెట్టితిపిట్లునన్నుమా
వారికిజెప్పదుమ్మరువవద్దిదియంతటబోదుమీదటఁ॥ 727

క॥ కడువేగగుడుకదెమ్మని
వడిగొనితనయింటికడకువచ్చిదినముని।
బ్లెడపకకుంచెడుపాలును
బడుచందియ్యంగశివుడుపానము సేయుఁ॥ 728

వ॥ అంతనొక్కనాడు పొరుగూరికేగిన జననీజనకులుమగుడ చనుదెంచువారు పురోపకంఠంబున నీలకంఠునకునెప్పటి యట్లపాలారగింపంజేసి యాబేశికంటిదనచేతికిచ్చిన రిత్తకోరచేతం బట్టుకునినడతెంచు నిజకుమారింబాగగని యిదియెందుపోదు రిత్తకోరచేతికిరాబని యేమిగలిగె తెలియజెప్పుమనపుడు తల్లిదండ్రులకిట్లనియె॥ 729

క॥ మీరానతిచ్చినట్టుల
మారారికిదినముబాలుమనకుంచెడుసీ।
కోరంగొనిచనియర్పణ
మారూడిగజేసివత్తునట్లననేదుఁ॥ 730

చ॥ హరునకుముగ్ధదుగ్ధముసమర్పణ యప్పటియట్లజేసియీ
శ్వరుబొంగంగగోరకొనిచయ్యనినింటికినేగుచుంటివీ।
తెరవున మీరుగంటిరనితేటతదంబడుబాడవారలి
ద్వరునిదిగల్లశంకరుడు గ్రోలునెపాలిదిపోలదేమిటన్॥ 731

వ॥ అనితనయనుద్దేశించి॥

గీ* పడుచపాలునేలపాలుగాజేసితో
నీవు ద్రావితివియొకావరమున।
తోడిపడుచులకునుదోయిళ్లబోసితో
కాకకొనునెపాలుకాలగళుడు॥ 732

ఉ॥ తొల్లిమహాత్ములయినప్రమథుల్ దృఢభక్తిపదార్థవర్గముం
గల్లగజేసియియ్యగనొకానొకపట్టునగానియీశ్వరుం।
డెల్లెడనొల్లడట్టిశివుడేటికిగైకొనునీదునిక్కముం
గల్లయునెల్లిరేపకదగానగనయ్యెడిమాటలేటికిన్॥ 733

గీ॥ యనుచుదనకూతుదిట్టుటయంతనుడిగె
నాటిమరునాడుతండ్రిపినాకిగుడికి।
గూతుచేబాలుపట్టించుకొనుచుసరిగి
గోరహరుమ్రోలబెట్టింపమూరవైరి॥ 734

ఉ* ముట్టకమూరుకోకమునిమ్రుచ్చువిధంబుననున్నగన్నియం
దిట్టుచునోసిద్రోహియనితీసిశివార్థముతైన పాలు।
నీపొట్టనపోసికొంటియెటపోయెదువచ్చెదబొట్టయంచుత
న్పట్టగపచ్చుదండ్రిగని పారెసుబాలికశంభుపాలికిన్॥ 735

వ॥ ఇట్లుబట్టవెరచి పరతెంచి హాలింగహాలింగయనుచు సరుచుచు తరుణిచేతి
పాలగిన్నెకుంగేలుసాపుచున్నకన్నియతండ్రిధిక్కరింపుచున్న యెడ
బాలాయోధకు మోదకుమనుచునాక్షణంబతనవషము దెరచికరిడిగ భోగ

నాందుడుగ్ర పాసనాధుండై లోగొనుచుండెనప్పుడప్పుడుచుంజూచి తండ్రి
యాశ్చర్యపడుచుం బశ్చాత్తప్తుండై॥ 736

క॥ హహోయితెసుతాయని
వాపోవుచుగూతుగూడవచ్చిరయమునం।
బై పడిచేసాపగురుల్
జేపడినాపడుచుజొచ్చెశివుగర్భములోఁ॥ 737

గీ॥ ఇపుడునాక్నెల్లకొకపరియిందుధరుని
మీదజిక్కినకురులటుమిగులబెరుగ।
గ త్తిరింతురుదృశ్యంబుగాదెయిదియ
ఘదిధలంపంగగొడగూచిమౌగ్ధ్యమునకు॥ 738

దీపదకళియారుకథ

చ॥ అదియునుగాకకంచియనునంచితపట్టణమందునుండుదీ
పదకళియారునాముగధ భక్తుడు గార్యముమిక్కుటంబుగా।
నొదవగనొక్కనాడుపొరుగూరికినేగుచుమార్గమధ్యమం
దదవదలై నశంకరునియాలయముంగనిదుఃఖితాత్ముడై॥ 739

ఉ॥ హరునకుదావుగాదిది మహాబలవంతులతోడివైరమా
పురుషునకెన్నడుంజెడకపోయెనురక్కసిబేసిపల్లెని।
ద్దరపయిుద్రుల్లనేసెఖరధామునీసోమునినొక్కకుత్తికై
తిరుగగనీడువెట్టిగొను దేవతలఁగనుమూయకుండగఁ॥ 740

చ॥ అనయమునాయనంగునిననంగుని జేసెనుసార్వకాలముఁ
మునులనుగోచి పాతలకునోమగజేసెనుబుద్ధిజాలమిఁ।
దనుజులకొందరన్ప్రబలదర్పులజేసెనుదైత్యమర్దనుం
వెనుకకుమున్న కాలమునసేల్లకుగోలకుదెచ్చెగావునఁ॥ 741

చ॥ అదియునుగాకశంభుఁడుగ్రపాకరుఁడంచునుతింపవించున
ట్లదయతసర్వసంహరణర్ధిమరచింపుచునిండుచీకటుల్।
యొదివెడుకోననున్న జెడుబుద్ధులుపుట్టునుశత్రుకోటికిం
బదిలమువాలదాలయము పాడయియున్నదిరంగమద్యముఁ॥ 742

ఉ॥ కోటయు కొత్తళంబులునుకొమ్మలుబడ్డవిరెండువల్బులుం
గూటమువెల్పలఁవిరిగికుంభినిగూలిననట్లనందియుం।
జోటుదలంగిగోపురముసూచుచునున్నదియెన్నిభంగులం
బాటలజూటికిస్థితిప్రమాదముదెచ్చునుపేక్షజేసినఁ॥ 743

ఉ॥ మేనసగంబుగైకొనినమేనకపుత్రిక యున్నచోటునుం
గానగరాదుభీతిబతికాయములోననలీనమయ్యెనో।
యీనిఖిలేశ్వరుండిచటనెన్నఁడునిల్చెనొనాటనుండియుం
బూనికతోడతమ్మళలుపూన్చిచందముగాసమిందులఁ॥ 744

చ॥ బహుజనకోటితోడి పగవాయకయుండియురక్షకాళిచే
సహితుఁడుగాకసర్వజనసాధ్వసకారకమైనయట్టియీ।
గహనమునందునిశ్చలతగాపురముండుటనీశ్వరుండెపో
మహినసహాయవిక్రమసమన్వితుఁడాత్మలనెంచిచూచినఁ॥ 745

ఉ। ఎంతటిశూరులైననససహాయత నీవిపినాంతరంబునం
గంతువిరోధినుంచుటయుగార్యముచిక్కినవేళశత్రుల।
త్యంతబలాఢ్యులైననసియార్పగజూతురుగానశంభు
నశ్రాంతముగాచియుండుటయుసాధువిచారమునాకుజూడగఁ॥ 746

చ॥ అనితసయింటగల్గుధనమంతయుదేరగబంచితెచ్చినఁ
ఘనమగురంతికోటయునగత్తళొగత్తకునెక్కగానుగొ।
ట్బునరచియింపజేసియహిభూషణుగేహముమంటపంబునూ
తనముగట్టిశంకరునిదాపలశాంకరినిల్పివెంచియుఁ॥ 747

చ॥ పనస రసాలసాలములఁదాటల నింబ కదంబకజాలచం
చన హరిచందనాదివసుధారుహముల్ గుడిచుట్టులందుని।
ల్వనుమరువంబు మాచియునుబిల్వముశ్రీతుళసీదళసీదళంబులే
దినమునుపూజకుఁగలుగదేవునితోటలఁగాటివెండియుఁ॥ 748

ఉ॥ కొమ్మలుకొత్తళంబులునుగొబ్బునదీర్చిమీదటెంకిణీ
లిమ్మగలన్నికోటపయినెక్కడజూచినబెక్కుజోటఛ।
త్రమ్ములు చామరంబులుబతాకలునిల్పినజూచువారికిం
గొమ్మలమాటులన్భటులుగుప్తనున్నటులుండవెండియుఁ॥ 749

ఉ॥ నీటికిముట్టపాటయిననిల్వడుకోటనుజొచ్చిముంచగా
బాటగునూటగల్గునొకబావిరచింపగజేసి సేనకుం।
గూటికిదట్టుముట్టయినగూడినమూకయువిచ్చునంచున
ప్పాటలజాటు సేవకుడుపాతరలందిడెగొల్సు వెండియుఁ॥ 750

చ॥ ఇసుకయులగ్గదింపులును యీటెలుదూలములుంబిరంగులుం
గుసులుదుపాకికోవులునుకొంకులకోలలు నెత్తుగుండులుఁ।
వసులునువాటురాలుబలువంకలదుడ్డులునిన్పదుడ్డులుఁ
మసలకగూడవైచెవినుమాజినిశత్రులుభీతిజెందగఁ॥ 751

ఉ॥ అల్లముబెల్లముఁజమురునాకులుబోకలునిమ్మకాయలుం
జల్లులుబుల్లువస్త్రములమోపులుచాపలుబ్రీతితోదవె।
ల్లుల్లియుజిందపండుబెటులుప్పునుప్పునుమరీచరాసులుం।
గొల్లులుగాగనిన్నియునుగూడగవైచెనుకోటలోపలఁ॥ 752

ఉ॥ లావరులైనయోధులుదలారులుజారులుజాలువారమై
గావలివారలుపూజరులుగాదెలిచుట్టులద్వారపాలురుఁ
సేవకులున్నియోగులును సెట్టుఖుభట్టులుదివ్వటీలలో
నైవిలసిల్లుసాధుకులనందరనేలెనుశూలిగావగఁ॥ 753

ఉ॥ వారును దానుఁ గూడుక దివంబును రేలు సతంబు భూరివా
ద్యారవ మెల్లదిక్కులము హోరనఁ ట్రమ్రోయగఁ జేయుచుండ్ర బా।
కారము గోపగించి హరికంజజులైనను నిక్కి చూడఁగా
లేరని సన్నుతింప నవలీలఁ గమించెను గొన్ని ఘస్రముల్ ॥ 754

ఉ॥ అంతట చేతనున్న ధనమంతయుఁ బోయినఁ జీవికల్ ప్రజా
సంతతికియ్యలేమిఁ దిగజారిరి కొందరు వారిమారుగా।
నంతట నింతటం దివియలారక యుండఁగ నిల్పి కోటయా
ద్యంతము దానునుం గతిపయాప్తులు నెప్పటియట్ల కావఁగన్ 755

చ॥ వసువశులైన నాకదమవారును బోయిన భక్తుఁ డొక్కఁడుం
విసువక వాద్యముల్ దసదువీఁపున మూఁపున కేలఁ రొంటిపై।
వెసన వరించి యొక్కరుడు వేపురు పెట్టయి మ్రోయఁ జేయుచున్
వెసమురకిట్లు గావఁగను వత్తులు దీపఁగ నూనె విసనన్ 756

ఉ॥ ఇంక బురంబులోని ప్రజ వెళ్ళిన యిండ్లు విదల్చి తెచ్చి యా
మ్రాకులు నక్కడక్కడికి మంటలు వెట్టుచు నెప్పటట్టు తా।
దేకువ కోట చుట్టులను ద్రిమ్మరుచుండఁగఁ గొన్ని నాళ్లకా
మ్రాకుల జాలముల్ సమసె మందున కున్పొడగానకంతటన్ ॥ 757

చ॥ తదయక నిండ్లపూరి దవ్వరితంబుగ వెంటులు జేసి కాల్పఁగా
గడచను గొంతకాల మటు గాల్పఁగ గాల్పఁగ బళ్లు గట్టురో।
బుడకయు లేక పోయినను భోరున గచ్చపమాదియైన క
ప్పడములు గాల్పసందు నొకపాతయుఁ జిక్కక పోయె నంతటన్ ॥ 758

ఉ॥ మించిన చీకటింబగరు మెల్లన మెల్లన కోట జొత్తురో
యనుచు శిరోజరాజి జడయల్లి తదగ్రమునందు నగ్ని సం।
ధించిన మందు చుండె జనీకరశేఖరు భక్తుఁ డప్పునా
క్కించుకయైన భీతికల యెప్పటియట్టుల కోటఁ గాచుచున్ ॥ 759

ఉ॥ ఇంతటవేఁగుబొమ్మబలెనీశ్వరశేవకుడిట్టులుండగా
నంతటవెంట్రుకల్గమరియౌదలగాలుకరాగనంబికా।
కాంతుడుగంతుమర్దనుఁపురఘస్మరుడాతనిమ్రోలయోగు
లభ్యంతరసీమగాచువిమలాకృతిగ్రైకొనివచ్చియిట్లనుఁ॥ 760

చ॥ సదమలచిత్తసాధుజనసమ్మతవృత్తమదియ్యభక్తదీ
పదకళియారినీదుదృఢభక్తికిమెచ్చితినిత్తునీకునే।
య్యేదిమదికిష్టమనబరమేశునకుంబ్రణమిల్లినాకునే
కొదవయులేదువిన్నపమొకండువినందగువిన్నవించెదఁ॥ 761

ఉ॥ ఈవిపినంబులోజివికియెందునుబొందనియాలయంబులో
నీవువసించియుండుటయనీతియిదెక్కడిపేదదైవమో।
యీవిధిగన్నులంగనగనేవినజాలజగత్తుటుంబినా
భావములోనకోర్కియిది భావజసంహరవిన్మువెండియుఁ॥ 762

చ॥ కమలభవాచ్యుతాదులకుగానగశక్యములైనపెక్కుదు
ర్గమములగముల్శివామనకుగల్గనచ్చటవాసియీవనాం।
తమునవసింపనేలబదనవ్యవిమానముమీదనంచుధా
మముసహితంబుగాగబురమర్దనుఁగొంచునురాజితాద్రికిఁ॥ 763

చ॥ చనియెవిచిత్రమీతెరగుశంకరుమెచ్చిభజించిభక్తులెం
దునుదదనుజ్ఞనేదురు నూత్నవిమానమునన్హరాద్రికిన్।
వినియునెరుంగమీవిధమువిశ్వపతింగుడితోడగూడజ
య్యనగొనీచన్న వింతయనియర్థిఁనుతించిరిభక్తులందరుఁ॥ 764

చ॥ మదన విరోధిముగ్ధగణమాన్యుడు శైలజాధిరా
ట్పదయుగభక్తితత్పరుదపాకృత పాపుదనంగనొప్పుదీ।
పదకళియారివృత్తములుభక్తసబాస్థలి-స్తరించినం
జది వినవిన్నభక్తులకుసన్నుతభక్తియుగల్గువెండియుఁ॥ 765

నాట్యనమిత్తాండిగారికథ

క॥ వినుకంచిలోననునాట్య
నమిత్తాండియను భక్తుఁడతఁడొక్కదినం।
బుననీశునిదేవాలయ
మునకరిగియుఁ జొచ్చియచట ముదముదిరుగుచుఁ॥ 766

క॥ దండితగజదనుజాధిపు
దాండవమూర్తినిమహేశుఁదాగనుఁగొనిభ।
క్తుండగుడిపూజరితో
నొండెరుగని ముగ్ధయగుటనొగినిట్లనియెఁ॥ 767

క॥ వడుగయిదియేమిశంకరు
నడుమును విరిగినది పాదనాళికంబుఁ।
దొడచాయనుంచబోయిన
పడువునబై కెగసికాన వచ్చెడుమఱియుఁ॥ 768

క॥ వంకరవంకరలై కర
పంకజయుగములునుగానబడుచున్నవిము।
వ్వంకలునుబోయితనువా
తంకంబున్బొందినదిగదా శంభునకుఁ॥ 769

క॥ ఒకపదమిలమోచియుమో
వకయున్నదివంగి విల్లువలెదలయునుని।
ల్వకనొకదెసకొరిగినయది
యకటాజడముడియువీడినదిముక్కన్నుల్॥ 770

క॥ నిలుపులుబద్ధగతిఁదె
ప్పలుపొందవుతం బలాకపఫిఁడికీసీలా।
గిలనేలయయ్యోసీకుఁ
దెలియదుగాయనుడుఁ నంచుదేవలుఁ డనియెన్॥ 771

క॥ వినుముగ్ధ వాయుదోషం
బనురోగంబిదిమిగుల బ్రయాసకతముగొ।
బ్బునబరిహరింపకుండిన
గొనగొనిహరుమేనబెక్కునొవులువుట్టుఁ॥ 772

క॥ ఈనొప్పిమాన్పగానీ
చేనవుసన నగుచుమందు సేయింపుమనం।
దానదిసర్వ్యమునిజముగ
మానసమునెంచితనదుమందిరమునకుఁ॥ 773

క॥ విసవిసజనియచటంగల
పసధనమంతయునుదెచ్చిభక్తుడుబూజా।
రిసమక్షంబుననిడిలుది
వెసగైకొనిశరణుమాన్పవెళంధునకున్॥ 774

క॥ మానిచితివేనివినునా
మాచినియునుసుతులునేను మానకనీకున్।
దీనిధిదాస్యము సేయుదు
మినియమోక్తినిసాక్షియీశ్వరుడుసుమీ॥ 775

క॥ ఎట్టైననిట్టిపుణ్యము
గట్టుకొనుమటన్నవాశిగానిమ్మనిభే।
ర్వెట్టియొకకొన్నిమందులు
గుట్టుననామిగపునూనెగూచిఁపొయిపయిన్॥ 776

క॥ యెత్తించిపొం
గువచ్చినదత్తరపడిడించివాయుతైలంబిదివో।
బత్తుడహరుమైనలదిన
విత్తగిలు దెవులుపథ్యవిధితోనడవఁ॥ 777

క॥ అనితంబళి చెప్పిననాట్యాని
మిత్రాండాకివినితదాధిష్టవిధిఁ।
మనసిజహరుమైదైలం
బునలేపనజేయ సేసియంతగమీదఁ॥ 178

క। భువిగలపుమ్మెతచివురులుకె
జివురామెదపాకుపండుజిల్లేడాకుల।
నవకమువావియశాకును
నవిమొదలుగగల్గుమందులన్నియదినముఁ॥ 778

క॥ తెచ్చుచుబాకములిడుచొర
పొచ్చములేనిరతినినుకపొట్లములనొదల్।
వెచ్చగగాచుంబత్యము
చిచ్చెరకంటికినియొజ్ఞజెప్పినభంగిన్॥ 780

క॥ కావించిపెట్టుచునునత
డేవిధినొక కొన్నిదినము లేనియుసుఁగణం।
బావంతయుగానకతన
భావంబుననిట్లుదలచెభక్త్యోత్కటుడై॥ 781

క॥ ఎక్కడివెజ్జుతనంబిది
యక్కటకటయదవిలోనియాకునునలుపఁ।
ముక్కంటితెవులుమాన్పనె
ద్రక్కననేనౌషధంబుగాకజాణిగినఁ॥ 782

క॥ అనినిశ్చయించిభక్తుడు
దనప్రాణంబునకు సలుగుతటిని మహేశం।
దనుబత్యహాకృతినా
తన్మోలన్నిలిచెప్రమథతతులుంగొలువఁ॥ 783

క॥ మనసిజమదనానుడానా
ట్యనిమిత్తాండినిగృపాసుధాంబుధిలోదే।
ల్చివినన్ మెచ్చితినడుగుము
మనీషితార్థమననదడః మాషతికనియేన్॥ 784

క॥ సర్వజ్ఞ శర్వశంకర
గీర్వాణార్చితపదాబ్జగిరిజాధవసౌ।
మ్యార్వాచనకళేబర
బర్వినదయనాదువిన్నపమువినుమనుచున్॥ 785

క॥ తావకదివ్యశరీరం
బీవిధిమువ్వంకలై నయిత్తెరగువినంగా వలతు।
తోగమోసహ
జావస్తయొనాకుదెలియ నాసతియిమ్మా॥ 786

క॥ అనివిన్నవింపవినినా
ట్యనిమిత్తాండికినిశంబుదమనాదినినా।
ట్యనిమిత్తమునేదాల్చిన
యనఘాకారంబు బుత్రకావినవయ్యా॥ 787

క॥ ఏమున్నునాట్యమాడం
గామదిరతిపుట్టిదమరుగమువాయింపం।
భూమిలయమెుం
దెచరణాలోవ్యోమమునకునెత్తద్రుల్లెనుడుకులమెల్లన్॥ 785

క॥ వినుతమహోద్రేకాన్విత
ఘనవేషాటోపమునసునుగాకజహరిము।
ఖ్యనిఖిలలోకులుయుడవడ
గనరాదయ్యెడలజడలఘట్టార్భటికిన్॥ 789

క॥ గంటలమువ్వలరవళికి
గుంటతనయ వెరచితన్నుగూడగ।
మరిమిన్నంటెడుకరతాడనములు
గుంటుబరచిదిశలనవలకుందరమంగన్॥ 790

క॥ గుట్టపుటూర్పులజలధుల్
గిట్టెంబడబాగ్నియారెగేలిగతులకున్।
మెట్టంబచఘట్టననిల
యట్టిట్టెసీతిపథమునవలంబించెన్॥ 791

క॥ దిరదిరదిరిగినిలవది
క్కరులిరు నాలుగును జాపకట్టన్రెళ్ళన్।
ధరజాగిధక్కారించిన
గిరులారునునొండధూళికిందులదూగెన్॥ 792

క॥ పొందుగ ప్రమదంబూదిన
గ్రిందజరత్కచ్ఛపంబుగిజగిజనానం।
గ్రిందజటపటుహతినర
విందభవాండంబుతత్వవిసరముద్రుంగెన్॥ 793

క॥ వడినాడన్ భూషణఫణి
గడురోజన్నేత్రపహ్నిగనలజడలపై।
ముడిచినక్రొన్నెలగరగిన
దడయకయయ్యమృతధారతలదిగజారన్॥ 794

క॥ విసువకదాల్చినబ్రహ్మ
దిసురాసురపరుల కతలదీరిన పేరుల్।
మసలకయమృతవుసోకున
వెసనసువులురాల్చి శరణువేడుచుమరిసెన్॥ 795

క॥ బొబ్బలు వెట్టుచు వార్చుచు
నుబ్బున జతగీత తతుల నొగి బాడుచునా।
గుబ్బుగ నారతి వేళకు
గొబ్బున రతిసాలగింప గురుహర్షమున్॥ 796

క॥ అరుదు ప్రమథవరేణ్యులు
జూడంగా తాండవంబు సురుచిరముగనీ।
యాడితరూపం బెవ్వరు
వేడుకమై కంద్రు డు వారి వేడ్కోనుభవముల్ 797

క॥ అనియానతిచ్చియానా
ట్యనిమిత్తాం దిని మహేశుడనురాగముతో।
దనపురికి గొనుచు జనియెన
తనచరితము విన్నముక్తిదప్పదు మరియుః॥ 798

శ్రీకాళహస్తి కన్నప్ప కథ

క॥ శ్రీమద్దక్షిణ కైలా
సామలనామమున కాళహస్తి వెలయుద।
తీప్రమాంతికమున బల్ల
గ్రామంబుడ మూరనంగ గలదప్పురిలోః॥ 799

ఉ॥ ఎప్పుడు బాయకుండు పరమేశ్వరభక్తిపయః ప్రయోధిగ
న్నప్పయొకప్పు వేటమెయినాటవికావళి గూడిపోయితా।
జప్పుడు సేయకొక్క తరుసన్నిధి దాపుననుండు వేళక
న్నెప్పలు వ్రాల్పజెప్ప వెదనందరతో జనుదెంచినంతటః॥ 800

చ॥ హరుడు తపస్వివేషమున నాతని ముంగల నిల్చి యంతసు
స్థిరమతి జౌకమందునిచి శీకలశస్థి వారిధారబా।
సురముగ దోచిఫాలమున నొప్పగభూతిధరించి పుత్రయీ
తెరపున బొమ్మ కాంచెదవు తీవ్రవనిజాంగము దివ్యలింగముః॥ 801

క॥ అది ప్రాణలింగముసుమీ
విదితంబుగనీకునన్న వినిలేచిముదం।
బొదవినమదినలుదిక్కు లు
వదిలమ్ముగాజూడనొక్క ప్రాఙ్ దెసవున్నన్॥ 802

క॥ ఆకాలి త్రోవనాతం
డేకాంగితనేగిశంభు పేక్షించిభళీ।
నాకలనిక్కము యయ్యెగ
దాకంబే బేశికంటిధన్యుడనై తిన్॥ 803

క॥ వాయువమౌక్తిక పావ
కతోచనుగనుగొంటి మిట్టిలోకోన్నిజం।
బై చెల్లెనాకుగలగా
నాచక్కటిగంపగొంచునరుగపలించెన్॥ 804

మ॥ అనుచుంగన్నప్పదేవుడీశునకుసాష్టాంగ ప్రణామంబున
య్యనగావించియి తండెపోసిజము మత్ప్రాణేశుడీ యీశుని- వనమున్
బునునుంచి చనగా నాయంబేనా ప్రోలిం౦।
గొనుచుంవేచనిపాక గట్టుదునునంకో
చంబుగాకుండగన్॥ 805

ఉ॥ రాసనిసట్టుకొట్టినసు రాజకలాపుని బుజ్జగించినె
ట్లైసను బట్టివేదుకొనియైసనుబుద్ధులుజెప్పియైన నే।
మైసను నిచ్చి మోలబడియైసనుపల్లెకుగొంచువొకనే
బోననిముగ్ధభక్తుడహి భూషణుతోసనుసీ క్రసుంబునన్॥ 806

సీ॥ ఇక్క దయడవిలో నొక్కండును సుందగత మేమిచెప్పవేకాలకింత
గొరగులు మ్మె త్తప త్తిరిపూజ సేయంగమరులె త్తివచ్చితోమారవైరి।
యీవిధితంబక్లతో పాదపుటచితోకత చెప్పుమల్క చక్కంగచీస్తు
పరుసనందడి దొక్కువడలేక సిరిగిరివిడిచి వచ్చితివోవిపినమునకును॥ 807

గీ॥ గాకమాదరచెన్నయ్యగలసితనుచు
నిన్ను వెలియనవచ్చితో నీకునింత।
వలపటికినొక్క వనితగావలసివచ్చి
తొంటితపమిప్డు సేయంగదొడగితివియో॥ 808

చ॥ పలుమరు నీవునంబబడివల్లకద్రిమ్మరలేకదాగగా
వలసితొలంగివచ్చితివొ వారిజగర్భుడుతొంటికై వడిన్।
మెలకువదప్పవేటమెయినేడునుశిక్షయొనర్పవచ్చితో
మలహరనన్ను బ్రోవనసమాదరణంబునమెచ్చివచ్చితో॥ 809

ఉ॥ ఎచ్చటనుండి యిచ్చటికినేగెదునీ బ్రతుకెట్టులీవనిం
బచ్చగజొచ్చియెన్నికకుమాసమునయ్యెను నెక్కు గిబ్బని।
న్నిచ్చటద్రెళ్లగావైచియెక్కడికిన్ బరువెత్తెజెప్పనే
జేచ్చేరబట్టితెచ్చెదను శీఘ్రమశీతమయూఖశేఖరా॥ 810

క॥ ఒడలసగము గొన్నగజయు
యడవడగనరాదుమాటలెన్ని యునేలా।
యెదరైన నెవ్వరునునె
క్కడివారెవ్వరికమేలుగాలముసరియే॥ 811

గీ॥ కటితటంబునగట్టిన గోచిపాత
నొలువబడితివిట్టులొంటితిరిగి।
చంకబొక్కసముసుసడలినలదికన్నైన
కొండలందుదిరుగ నుండువీవా॥ 812

చ॥ ఉరగములస్మృగంబులునుండునసంఖ్యమునీవనిన్వనీ
చరులునినుం గనుంగొనిన జావగనే యుదుదెంటికింబరా।
త్వరయిటులుండమాయెరుకుపల్లెకువచ్చిననెల్ల సౌఖ్యముల్
వరుసగగల్గునెట్లనినవాగవిభూషణనిన్ను నెప్పెదన్॥ 8 3

క॥ అడవులనుచిరయలపా
లొడిపిలిపాయసముతేనెయొడుముల సేతుల్।
కడుమంచి వెదురుటోగిర
మెదపకమాయింద్లనుండు నివి యెన్నండుఁ॥ 814

వ॥ మరియునట్లు గాక మీమనంబునకునభిమతంబగునేరుచులుంగరగుడ్లుదర చుగలవీవిపినంబున బ్రెవులుమాడంజావనేల చచ్చిమీదవచ్చుఫలంబు పుచ్చుకొనువారెవ్వరు దేవాతావక చరణంబులకు శరణుజొచ్చెదనిచ్చట వాసిపదంగదే యనుచుంబాదాక్రాంతుండై నంగనియాకంతుసంతాపకారి విననియట్లమిసిమంతుండుగాక మూకభావంబున నున్నగన్నప్పతన మనంబుననిట్లనివితర్కించె॥ 815

ఉ॥ ఎన్నిదినంబులుఁబలెమహేశునికన్నములేకయాకటఁ
బన్నముబద్ధవాడొపురభంజనునూరకసారెకున్జెవుల్సన్నెలుబో
వజీరబనిలేదుసదామిషమూలకందముల్
కన్నుమునుంగదెచ్చియిడిక్రమ్మరబిల్చినగానిబల్కునే॥ 816

క॥ అనిమననిజహరనాహా
రనిమిత్తముభక్తవరుడురయమునవనికిం।
జననప్పుడతనియెదుటఁ
గనుపట్టునుదనుజులుమృగకాయంబులతోఁ॥ 817

వ॥ తన్మృగవృత్తాంతంబెట్టిదనినా॥ 818

సీ॥ అతిసౌందర్యమహాకాయులను దైత్యవర్యులుజీమూతవాహినుండు
శిబియుగిత్రిముఖుండుశివునకుదమ మేనులపిఁంపనేరకయన్యనిధుల।
దేహముల్ చెగటార్చెసాహసయుతులు నాసవిశేషకీర్తిబాజసతగాంచి
వోయిరాగతిమాకుబోవంగనేలని హరుగూర్చిబాసతవంబాచరింప 819

గీ॥ హరుడు ప్రత్యక్షమై దైత్యవరుల మెచ్చి
బ్రహ్మవిష్ణ్వాదిదేవతాపదవులైన
స్వర్గ మోక్షంబులైన ననుసరగనిత్తు
నడుగుమనపుడు వారు సాష్టాంగమెరగి॥ 820

సీ॥ మా జలంధరుని చేమానంబు వోలసినయా జనార్దను పదంబడుగనేల
మా గజాసురుని చే మడసినవాగీశ్వరత్వంబు మాకు గోరంగనేల
మా తారకుని చేపిధాతత్వమొందిన యింద్రత్వమాసింపు టెంతమాకు
అట్లను గాక వ్యాఘ్రాంధకాద్యసురులుపగతులైనీ చేతబడసినట్టి॥ 821

గీ॥ ముక్తినీ చేతభక్తిమై యుక్తిగొనుట
చోద్యమే పొంన లొండేలయాద్యమ
హితదివ్యముగాంగ దేవాదిదేవ యనఘ
విన్నపంబొండు వినవయ్య విశ్వనాథా॥ 822

మ॥ వరమొండొల్లము మా శరీరములు దేవా మీకు నాహారమై
పరగం జేయుట యొండెకాని యనఘాలాక్షుడా దైత్యులం
గరపద్మంబులడాయ బిల్చికొని వేగంగా గజహస్త్యంతిక
స్థిరమీరల్ మృగజాతి బుట్టుడు మహాధీ దండొకండచ్చటన్ 823

క॥ మిము జెండి వండియా మాం
సము మా కొసగంగ నతని సద్భక్తికి మే
మమితోత్సాహిత సాహ
రముగా మిము స్వీకరింతురయ ముసజనుడా॥ 824

క॥ అని హరుడొసతి దిచ్చిక
వినిదనుజులు గజహస్తి నివస్థలులం
జనియించి తమ్మునెవ్వరు
గనకుండ నెమ్మలగుచుంత గన్నపగడక ॥ 825

క॥ డాయంగవచ్చినంగని
యాయయ్యయుహర్షమొందియామృగములదా।
నేయంగనవియునసువుల
బాయఁగనయ్యామిషంబుబక్వము సేయన్॥ 826

క॥ చిచ్చురకోలలుగ్రచ్చర
దెచ్చియొకటిమీదనొకటిదిరముగఁగొలిపెన్।
వెచ్చులపుట్టగఁద్రచ్చఁగ
జచ్చుపొడమెదానగాలిచెంజవిగాగన్॥ 827

వ॥ అదియట్లనిన॥ 828

సీ॥ మంచిమాంసంబుశోధించిపంచినమాడ్కిఁ ఖండించిపుడకలకాడఁగ్రుచ్చి
నిప్పులపైఁద్రిప్పిద్రిప్పిపాకంబుగావ్రేల్చిమూర్కొనియునువ్రేలకున్న
మంటకడ్డముపట్టిమరియుబక్వంబైనజవిఁజూచిదొప్పలుసంతరించి
చిరుతయుప్పసంబుఛిద్రంబుమొరకునుగారాకుగాకుండగూరఁజేసి॥ 829

గీ॥ చూచియింపారిసొంపారి సొబగుమిగిలి
యున్నబిల్వశాఖలుగొన్నిగోసి
తనదుజుంజుతతులమీదనునిచికొనుచు
నరిగెమొగలేటికాయయ్యయరిగియందు॥ 830

గీ॥ రెండుపుక్కిళ్లతోయముల్ నిండబట్టి
యడమచేజాపి శరములువిదికిలించి।
యున్నకరమునబొలనించియున్నదొప్ప
సవధరించుఁ కన్నప్పదివుటవచ్చి॥ 831

శా॥ చెప్పంగాలునదొంటిపూజదొలగించన్నోటిలోనీరుగన్నప్పం
దప్పుడుమజ్జనక్రియమహాహర్షంబునంచీర్చెబా।
గొప్పంజుంజురుమౌళి పత్రములు పూజోల్లాసిగాజేసిచే
దొప్పన్దెచ్చినమంచిమాంసమొసగెన్దోషాధిరాజ్మౌళికిన్॥ 832

క॥ అనయంబునిట్లుగన్న
ప్పనిరగ్గళభక్తిప్రమథపతిగొల్వంగా
మునుగొల్చుదపసియాభో
జనములుగుడిలోనగాంచిసక్రోధుండై 833

సీ॥ అపవిత్రమయ్యెశివాలయంబని నవ్యపంచామృతంబునబంచవదను
సదనంబుతోగూడస్నానంబుగావించి పాదోదకములనుపరమభక్తి
వేదోక్తగతిజల్లివెండియుబూజించివేగుండిమ్లేంచ్చునివిధముగాంచి
నేగినదపసియుద్వృత్తుడై యక్కటయెట్లుచూడగవచ్చునిట్టినిష్టబూజ
చెప్పుగాలబోద్రోచిపుక్కిటి 834
నీటిమజ్జనంబునెరయదీర్చి
యెంగిలైనమాంసమెన్నంగనై వేద్య
మిచ్చుచున్నవాడుహెచ్చిపీడు॥ 835

ఉ॥ ఏనుదపస్వినిందుమృగహింసుడుయోగ్యుడుగాడువీనితో
మానకనాకుబోరననీమానినద్రోహముసంభవించుము।
న్నేనుగునొక్కలూతవధియింపదెయిచ్చటమచ్చరంబున
న్నేనునునేడువీనిగడు నేర్పననూర్పులకట్టిబాపెదఁ॥ 846

వ॥ అనుచునతండాదంతిదంతువాయసంవాదంబెట్టిదనినఖండశశిమండనుం
డెండంగాలెడుచెలదియఖండాకండపరశునుపరిభాగంబుసందనతంతు
సంతానంబునకుంజుట్టునుం జుట్టినమ్రాకులం బ్రాకినతృణగుల్మలతాప్ర
తానంబునంబు లాధారంబుగావించికుని కడునిల్చిమంటవేదియుంగ
పోతంబులునుం విరచించితదగ్రంబున శిరంబుత్పాదించి ద్వారబంధం
బులుసోరణగండ్లునుం బోరుతల్పులునురమ్యంబులుగా నిర్మించిపరపుం
దప్పనిగొప్పకరవీరముకుళంబులనేకసంఖ్యంబులాడుగేహాళబంధంబు
లునుసంధించి శతదళదశశతదళ కమలరాజివిభ్రాజితప్రభూతపూజా
బంధబంధురానేకరచనానిచయంబుగాపించి చెలందిత్రిసంధ్యలగాసం
ధకారినకేకభక్తితాత్పర్యంబులగొల్చుచుండెనాసమయంబున॥ 837

మ॥ కరియచ్చోటికివచ్చితంతురచనాకౌశల్యముం గాంచికో
పరసావేశముతోడనీశ్వరునిపైబాదుట్ర సంధించెనే।
పురువోయంచు నిజక్రవచ్ఛలన సంభూతోరువాతంబుచే
హరుపైపాదురు వోవదట్టి ఘనతుండానీతపానీయముఁ॥ 833

చ॥ హరుసభిషిక్తుఁజేసికరియౌదలదెచ్చిసకల్వలఁ ంసితాం
బురుహములంబురాంతకుని బూన్చిత్రికాలమునిట్లుగొల్వనా।
తురమతిలూతమత్కృతివిఘాతమునొందగ జేయుద్రోహినే
నరసివధింతునంచుగుడికంతటనింతటబూన్చియుండగఁ॥ 839

గీ॥ గజముచనుదెంచిగోపించుకరణిగాంచి
తంతువాయంబుదన దానియంతరంబు।
గొంతయైనసు జూడకదంతికరము
వెంటదలకెక్కి దొలిచియాద్విపముఁజంపె॥ 840

ఉ॥ ఎప్పుడుగాంకఁధరుడహర్పతికోటి సమప్రభుండుగ
న్నప్పవిముగ్ధభావముసనన్యభక్తియునిస్పృహత్వముఁ।
జెప్పకజెప్పినట్లెరుకసేయదలంచితపస్విమ్రోలదా
నెప్పటిలాగు శూలిధరియించెను మోమునమూడుగన్నులుఁ॥ 841

క॥ అందునొకకంటనుదకం
బందంద స్రవింపుచుండహరుడుండగనా।
కందర్పహరునిమీదను 842
తందరసుతుడటకువచ్చితగనీరుమిశెఁ॥

క॥ తలపైపత్రిరిహరుపై
దులిపిపలలపూర్ణమైసదొంతిశివునిముం।
గలనిడియర్పింపదృగ్గలములు
పత్రిఁమునింగి గారగదొడగెఁ॥ 843

వ॥ ఇట్లుగారుకన్నీరునిలువంగన్నప్పహిఝషణునకెత్తించిన యంతర్ధార
ఘుంటోలె మంగళంబై చెలంగెనట్లునుంగాక పిశంగతుంగోత్తమాంగ
రంగంబునంబొంగుగంగాతరంగిణీమృగాదపాదాహతిందొలంగిపాదో
దకంబై మతంగజభుజంగనపాంగోదకంబులింగోదకంబై యిట్లుత్రివి
ధోదకంబులుం ద్రిపణయను మేనప్రతిమలంబై యొప్పెనప్పుడు ప్రసా
దికింద్రివిధూదకంబును బొందబాడియకదాయనంగసంగవైరిసర్వాం
గంబులుంబ్రుంగుండగుచునుండెనప్పుడు॥ 844

క॥ అగ్గలమయ్యెనుకన్నీ
రిగ్గజదనుజాంతకునకునిఖనోయనుచుఁ!
దగ్గరినేత్రముగనుగాని
బెగ్గిలిగన్నప్పశివునిపేర్కొనిపలికెఁ॥ 845

సీ॥ కటకటాయిదియేమికర్జంబుగలిగెనోనిటలాక్షనీకంటనీరుగార
నిందవినిగౌరినీరైననాడును దడిగాదునిన్నుసుధాకరాంక
జనకుచేదనయునిందునిమించు నప్పుడునేడ్పునెరుంగవహీశభూష
చీరచించుడువిప్రపారమారడిబెట్టకారింపగన్నీరు గానవభవ॥ 846

గీ॥ రాలరువ్వంగగన్నీరురాదునీకుమన్ను
మోవంగ రాలదుగన్నునీరు
పరసతికిగాగభంగంబుపడెడువేళ
రాలవశ్రులునేదేలరాలెనీశా॥ 847

క॥ అనయంబున్నిట్లునేద్వే
బనియేమీయాలిసుతులబాసిఁపశువులం
జనవలసెననుచునేడ్చెదొ
ఘనలోకములొకడుబ్రోవగావలెననియో॥ 848

చ॥ మఱియును నాకలింగడు పుమండగ నుండగలేక నేనినుఁ
మఱచెదనంచు నేడ్చెదొవసంబున స్మృగరాజియాగినఁ
వెఱచెదనంచు నేడ్చెదవొవేసవిసీవనిపాటకోప
నరిముఱిబల్లెకుంజ నితిసంకదలంచుకనిట్టులేడ్చెదో॥ 849

గీ॥ చెడ్డపురువుముట్టజీవంబుపోకకు
పొగిలిపొగిలికంటబుట్టెడేసి।
సీరుగారసిట్లునీవేడ్చెదోహర
కలదెనీకునేష్టకారణంబు॥ 850

చ॥ కలిగినజెప్ప వేయనుచు కౌంగలిశంకరునప్పళించున
ప్పులమునుగంగనేమియిపట్టుతుదనేగలుగంగసంచున
శ్రులుదుడుచుత్తాశివాయటులజూచినసీసరిలింగముల్ నినుం
బలుమరు నవ్వరాతగులుబాసియు బాయటంచు నాత్మలఁ॥ 851

క॥ ఈరీతిబల్కి పరియును
నూరార్చుచునెవ్వడేటి కూరకుతంత్రి
యూరకునా ప్రాణేశా
యూరకునాయన్నయనుచునొనబహబల్కెఁ॥ 852

గీ॥ ఉమ్మరికెయింతయేటికిసుడుసమనుచు
రొమ్మననుశంభునేత్రోదకమ్ములొత్త
నెసగుముగ్ధతకంటిలోకసవుగాగ
దాసతలపోసిశోధించు తన్నయసము॥ 853

ఉ॥ ఆంసపలంగపర్ధిసచలాంబకక్షమునెత్తిపట్టియా
లింగముకంటిలోనెరసులేదుగదాయనికాకనూదునా।
ల్పంగొనిగ్రుడ్డుపైనివుడగ్రక్కునబెట్టునుమీదయంపిదా
నంగటిచీరదోగినమనంబునగుంపుచు నుండుపెంచియుఁ॥ 854

క॥ కనుగొల్కొదనదుఁ బ్రేలిడి
గొనకొనియె త్రినయనుగనుంగొనగారుజలం
బనికడకనొ త్రినంగొ
ల్కొనగారుందొంటియట్లుకీలాలంబుల్॥ 855

క॥ కొలుకులు రెండును రెండం
గుళులనదుమనేత్రమెల్లగొలుకులగతియై
జలజలజలములువొలుకగ
గొలుకులనాకన్నునదుమగూడంగదలఁ॥ 856

క॥ పింజిచ్చిగారుచుండగ
నంజుచుగన్నప్పహరుదృగశ్రుజలముని
ల్వంజేయకకడుపొగలుచు
బ్రాంజలియై మ్రొక్కిడుచుబడిబడిలేచుఁ॥ 857

క॥ ఆకటకటాయనుహరుజూ
ట్టుకజుట్టుకతిరుగుభ్రమనిటునటువోమదిఁ
వికలతనొందున్గన్నొటికి
గారణమరయుచురియుదెందములోనన్॥ 858

సీ॥ ఆనందబాష్పములని వితర్కింతునాహర్షచిహ్నంబులేదాననమున
గరుణాకటాక్ష వీక్షణవారియందునాజల్లనై యుండవుష్టములుగాని।
ఘర్మజలాసారకలవుమ్మదమెయన్నగన్నులబొదమునేఘర్మజలము
దుఃఖంబు ప్రేరేపదొరగునీరందునా రెండుకన్నులగారకుండు పెట్లు॥ 859

గీ॥ గ-టినేమేని రోగంబుగ్గలబోలు
దప్పవోకయొమరికోడిరెప్పవిధమొ
నొవ్వియోపొరగప్పెనొపువ్వొగంటి
పోటోతటిగన్నోమాదయోబుద్ధిదలప॥ 860

గీ॥ మైలయో యీవిధంబు దుర్మా సగతియొ
కాకయొండొక యక్షిరోగంబొ పేని
కేమి చేయుదు మందు మాకెరుక లేదు
నామనోనాథ నాయన్న నాదు తండ్రి॥ 861

క॥ ముక్కంటి వనుచు వెరతురు
నిక్కంబుగ నీకు దిభువనీజను లిటు నీ
కొక్కెడ చిహ్నము లుట్టిన
లెక్కింతు రెసురలు నిస్సులేశంబైనన్॥ 862

క॥ నీకంటి పంట మడసిన
యా కాముండాదియైన యర్యాదురులెల్ల
న్నీకంటి వార్తవిన్నం గ్రీ
కంటన్న గుచు నీకు గీడుదలపరే॥ 863

గీ॥ ప్రాణప్రదమైన తలపైన బాసిపోదె
యంగహీనుల గన్నంత సంగనలకు।
రూపవంతుండవిపుడు గురూపివైన
పల్చగా జూచి సవ్వరె భక్తులైన బసవైసులేదు॥ 864

క॥ మును హరికి నయనముమొసగిన
మనసిజహరు మహిమ యెందు మెదనెనొకా పొలం।
బున నాబులు మృగములగో
స్నసలు పువట్టిల్లె నామనసంబెట్లోర్చున్॥ 865

ఉ॥ ఎవ్వరితో వచింతు దుదినెవ్వరు యేమియొనర్తు రాత్మలోనె
వ్వాధినింత వంతదలయింతు ధరింపక నేమిసేతునిం।
కెవ్వాధి బోదు పోక మరియేమని యీదెస జూతుమాటలింకెవ్వియు నేల
మందుబర మేశునికింటికి నేనెడుంగడున్॥ 866

వ॥ అని హర్షించి॥ 867

క॥ నీకంటికిమందగునే
నాకంటికికంటెమిగులనవనతభక్తి।
న్నాకన్నుమందువెట్టెద
నీకంటంగారునీరునిలువంజెలువ౯॥ 868

వ॥ అనికన్నప్పదనకన్ను కనుగీటినంతలో భల్లంబునంబెగిల్లంచి పంవదను కంటిపైదనకన్నుసమర్పించెనవ్వుడు॥ 869

శా॥ ఆనేత్రంబునగారునీరుడిగెదేవాధీశుడాకంటిసీ
ర్గానన్వచ్చినజూచిమందహసనాభ్రాజన్ముఖాంభోజుడై।
యానిష్ఠాపరచక్రవర్తిదనకన్నర్ధేందుకోటీరుక
న్నున్నైక్యమ్యము బొందియుండుటకు నాహాపుట్టితానిట్లను౯॥ 870

క॥ శ్రీకంఠునిదాకంటికి
జేకొన్నసదౌషధంబుచేరువనుండ౯।
నా కేలవగవననితన
డాకంటికిదాడిపెట్టెదగ్గరితెగువ౯॥ 871

క॥ తనజెప్పుగాలశంకరు
గనుగొనకుంగురుతుగాగగదియించిమనం।
బునశంకలేకడాక
న్నునుబెరుకగపోవగామనోవేగమునన్॥ 872

శా॥ అత్యధ్యక్షనిజప్రచారుడుహరుండాసక్తిమైనత్తరిం
బ్రత్యక్షాకృతినిల్చిపిల్చిభళిరామాయన్నకన్నప్పయా।
కృత్యంబేటికినంచుచక్కరముల త్తంజేతులంబట్టిన
న్నిత్యంగన్గానవచ్చెగన్నపకుదృష్టిరేజముందేజమున్॥ 873

గీ॥ హరుడుగన్నప్పచేఁగొన్నయంబకంబు
మరలనిచ్చెనుయాకంటిమాఱుతఁడు।
కన్నొసంగెనొయనగనాకాలకంఠు
సవ్యనయనంబునిరునాక్షణమసిలిచు॥ 874

ఉ॥ కన్నపకన్నులేహరువికన్గపయాహరుకన్నుదమ్మితే
కన్నపదేవుగన్నులటుగామినిజంబగునేనిదెల్పయా।
పన్నగభూషుకన్నులగబంధములుబ్బినయట్లయిప్పుడీ
కన్నపకన్నులందొరగుగారణమేమిసహర్షబాష్పముల్॥ 875

చ॥ హరుడుపురత్రయంబులదురంటగజూడగమూడుగన్నులం
దొరగినవారిబిందుపులునూత్నవిభూషణభాతిదాల్చెనా।
నరుదెకృపాసమన్వితదృగంతనిరంతరనిస్సరజ్జల
స్ఫురణముచిత్రహర్షణమునుబొందగజేయుటయెల్లవారికిఁ॥ 876

ఉ॥ అంతటనంతటఁసురసురాగ్రజముఖ్యులుమ్రొక్కుచుఁభయ
భ్రాంతతమస్తకస్తలవిరాజితహస్తసరోజులౌచుద్రై।
యంతపచోమచర్చికలనర్థిబ్రశంసలుసేయభూనభో
భ్యంతర మంతయుఁ మునుగనానినధక్కులు మ్రోయుచుండగఁ॥ 877

గీ॥ కుసుమవర్షంబుభూమిపైగురియుచుంత
బ్రమదులొప్పగగన్నప్పభక్తిగతికి।
హరుడుప్రత్యక్షమగుటయునటమున్న
ఘోంచుకొనియున్నతపసిహర్షించికాంచి॥ 878

గీ॥ మ్రొక్కఁగన్నప్పదేవునిమ్రోలనిల్చి
యతనిసద్భక్తిమార్గంబునభినుతించి।
నీకునెగ్గుదలంచిననీచునన్ను
గాచిరక్షింపుమనిబల్కెగరుణబుట్ట॥ 879

చ॥ శివుడనసీవనంగమఱిజెప్పఁగనున్నదెభేదమిట్టిమా
ర్గవిభవముఁ మహత్త్వమును సంచితసాహసగౌరవంబుని
బ్బువినరులందు గల్గమి ప్రభూతమశాస్త్రదాగమత్రయీ
నివహములందునెందయిసనెట్టసఁపిందు మెయిట్టిచిత్రముల్॥ 880

క॥ నల్లవొనల్లవోయనుచున్బిల్లపతింద
పసివొగడనివ్వెరపడుచుం
దల్లిభవానియుగనుగొని
బల్లవితమనస్కుఁడగుచుభక్తుడుభవుడుఁ॥ 881

వ॥ అన్యోన్యనిరీక్షణంబు సేయుతఱింబరస్పర నయనంబులొక్కసవత్రైదొరసి తెరసియొండొంటితోనంటిచేకొని యొండొంటిచూపులొండొంటిలోపల చొచ్చియైకమత్యంబువడసె పంచవదనుకన్నులుచంచురేని కన్నులతో డునీడలోకాకలో కేశుకన్నులుకన్నప్పకన్నులసయిదోళ్లో మఱియునీకర కంతుకన్నులుకన్నప్పకన్నులకు గావించినమించుటద్దంబులోలేకకన్నప్ప కన్నులుపన్నగధరుకన్నులప్రతిబింబంబులో యట్లనుంగాక భవునయ నంబులుకన్నప్ప నేత్రధరిత్రీజలంబులబాయు కొమ్మలోయదియునుం గాకకన్నప్పకన్నులు శంకరనేత్రగుప్తాంకురంబులొ వెండియుఖండ పరశునేత్రంబులుకన్నప్పనేత్రనాళీకంబులులోకనాయకాలోక నానోక హఫలంబులోపౌనఃపుణ్యంబునంగన్నప్పకన్నులువియన్నదీధరునికన్ను లయి నీలగళుకన్నులుకన్నప్పకన్నుఁగనుపట్టుయన్నాల్గుంగన్నప్ప నయనాంబుజంబులోకాకయన్నాల్గుశంకరునేత్రపంకజంబులోయససను వుగా దాల్చియుండెనంతియకాదు॥ 882

చ॥ అనలవిలోచనంబునకు నవ్వలిక్రిందట తుండుఘాయనీ
శునినయనద్వయింతగులజూచెడుముగ్ధునిదృగ్యుగంబుతో
జెనగొని నాలుగయ్యెపురభీకర నేత్రముటట్లనాలుగై
కనబడెనీశుదృష్టిబెనగంబడికన్నప రెండుకన్నులుఁ॥ 883

ఉ॥ అన్నెరికన్న పేశ్వరుననన్యగ వీక్షణలౌచుదమ్ముదా
రున్నతితోడ జూచుకొనుచున్న తెరంగరయంగనప్పుడా।
ప్పెన్నిజదృష్టిచేద్రిపుటి పేరడగించిని జైక్యసిద్ధిగై
కొన్నయఖండచింతయనిగూఢత రెండయియుండె నానిలఁ॥ 884

క॥ నాలుగుకన్నులకాంతిఁ
ఫాలవిలోచనముకాంతిపలియించెనికం।
గాలునెయేగతిజూచిన
నోలిపురత్రయముమగుడనుద్భవమైనఁ॥ 885

గీ॥ చెరుకువిలుకాడు నెమ్మేనుమరియుదాల్చి
మచ్చరించినగాలుండుమచముదిప్పి।
క్రమముదప్పినదొల్లింటికరణివారు
గాలుదురెశూలియేకంటగడగిచూడ॥ 886

క॥ యుగయుగములనిటపైయా
నగధరుడేకంటజూచినంగాలునెయి।
జ్జగములుమున్నికన్నున్నగజాసురహరుని
నుగ్రగనయునుండం్రదే॥ 887

ఉ॥ అన్నియునేలనాటికిబురారికిపన్నుగయాదయాంటకం
బున్నశిరాలువిందునకునొప్పనెచిత్తముచిత్తజారికిం।
గన్నపయూవిలోచనముకాలమునండగ నుండనీశుభూ
ఫున్నిలయుండులోనగునెపెద్దయు వేడకభ్రూణహత్యకుఁ॥ 888

సీ॥ నాదేపినాకికినయనంబుగల్గినజూచునేనిమ్మవ్వసుతునిచావు
హరునకీయమృతయాక్షిమున్నండిన నణచుచేనంచెన్నయక్షియుగము
నీనేత్రము న్నిశుడెనసినబాలుని బోవంగనిచ్చునేపుట్టిదొడుక
సియక్షిదొలియున్నవేయునసేటికిహరుడుదయాకరుండనగమనడె॥ 889

గీ॥ యితనినేత్రంబుమున్నున్ననిందుమౌళి
యధికసౌందర్యయుతఁడునానవనిజనఁడె।
యిట్టినేత్రంబుమున్నుగన్నట్టియున్న
నెట్టికాంతలమెచ్చునేయీశ్వరుండు॥ 890

ఉ॥ కన్నపనేత్రపంకజముగల్గగఁజేఁడుసర్వసౌఖ్యసం
పన్నత నుండెగన్నప్రవిభాస్వరపాదముపాదరక్షసో।
కన్నిజభక్తవత్సలునిగానుతియింతురుకంతురుకంతువైరిని
న్నెన్నుగచెప్పసోకిజనసేవ్యతజెందెను మౌళిచంద్రుడుఁ॥ 891

శా॥ ఈ చెప్పించుకదన్నుసోకుటగదాయీగంగదాతీర్థమై
భూచక్రంబుననన్నుతింపబడియుంబూర్వంబునఁబ్రహ్మాదా।
నీచెప్పన్నగనుంగొనండెగిరి జాధీశస్ఫురన్మస్తకం
బీచెప్పిఁజడు దాల్పబట్టి విభుడయ్యెఁదేవతాజాతికిఁ॥ 892

క॥ హరిగాననిచరణముగల
హరుభక్తులపాదరక్షహరిసూనుడుదా।
నరసికనలేనిశంకరు
శిరమునకాభరణమయ్యెచిత్రముగాదె॥ 893

ఉ॥ చెప్పెడిదేమియీయెరుక జెప్పుమహత్వముచిత్రరూపదం
బప్పుడుసోకశూలిభువనావలియందుప్రసిద్ధుడయ్యెఁ।
యొప్పులకుప్పవుక్కిటపయోకిణముల్ దడియంగబట్టముఁ
ముప్పురముల్ జయించినమనోభవశత్రుడునిత్యుడౌటయుఁ॥ 894

గీ॥ ఇతనినిర్మాల్యముధరించియిందుమౌళి
నిర్మలుండయ్యెనితనివినిర్మలప్ర।
సాదభోగంబుకతసనుజననమృత్యు
రహితుటయ్యెనుగిరిసుతా సహితుడీలను॥ 895

తే॥ మృడుఁడు కన్నప్ప వేషంబుఁ గుడుచునాఁడె
వేదశాస్త్రవివేకవీథిఁ గడచె
హరుఁడు గన్నప్పయుచ్ఛిష్టమారగించి
విధినిషేధాద్వయాతీతవృత్తుఁ డయ్యె॥ 896

గీ॥ లింగదేవుండు గన్నప్ప లింగిగాన
నంగమంతయు నత్యుత్తమాంగమయ్యె
హరుఁడు గణపాలు చేతిలింగాంగియయ్యె
నంబిచే భక్తుఁ డయ్యెఁ బినాకపాణి॥ 897

వ॥ ఇప్పుడే కన్నప్పచేత సన్నుత సర్వాంగ ప్రసాదియయ్యె ననంగ శాస
నుండనియ నేక ప్రకారంబుల భక్తాసికంబాకాంక్ష వినుతింపజగజ్జనంబు
విస్మయంబంద నిందుధరుండందంద గన్నప్ప దేవునిం గౌఁగిటం జేర్చి
చతుర్వర్గఫలంబులాదిగాఁ గలవరంబు లెవ్వి గావలసిన నడుగు మనుడుచి
రునవ్వుం దనమొగంబున నిగురొత్తం జేతులెత్తి యాచిత్తజారికిం జోహరు
వెట్టి యిట్లనియె॥ 898

క॥ ఎరుఁగ న్మోక్షంబులవే
రెరుగ న్వాంఛితము లెరుగ నే వేఁడేలా
గెరుఁగుదు నెరుఁగుదు మరియును
మరియును నెరుగుదు నిన్ను మారవిరోధీ॥ 899

ఉ॥ కోపునసీపరంబులును గాయజసంహార యుల్లసత్కృపా
ప్లావితదృష్టినాపయిని బాయక యుండఁగఁ బాదుకొల్పినా
భావము దృష్టి దృక్చరణపంకజసంకరమై చనంగ నీ
పేవరమన్న గన్నఁ పకు విశ్వంబుం డొసగెన్ దదిష్టముల్॥ 900

క॥ కన్నప్పకు నభీష్టము
పన్నగధరుఁడుం డెసత్కృప
వాత్లోకనసంపన్నునిగా పంపుచునా
కన్నప్పయు హరునికెదురుగా నిల్చె వెసన్॥ 901

క॥ ఈలీలతో బసవన్నన్
న్నాలోకనతత్పరాత్ములై కాళహస్తిలో
బాలాక్షుడు గన్నప్పయు
హేలాగతి నున్నవార లిపుడుం బుడమిన్॥ 902

గీ॥ నేఁడుఁ గన్నప్పపుక్కిటినీట శివుని
మజ్జనంబాడ్పుచున్నారు మఱియు నతని
పూజచేసినపువ్వులభూతపతికి
నతనిశేషంబు పెట్టుదు రభవునకును॥ 903

క॥ కన్నర్పించుట నవనిం
గన్నప్పయనంగఁ బరఁగె ఘనవైభవుఁడై
సన్నుతికెక్కె నతనికథ
విన్నం జదివినను ముక్తి వేగమ గల్గున్॥ 904

తే॥ ముగ్ధశశిఖండజూటుండు ముగ్ధభక్త
వరులఁ గృపనేలు నీరతి వసుధ ననుచు
బసవదండాధిపుడు ముగ్ధభక్తకథలు
చెన్నబసవన్న వినుచుండఁ జెప్పుచుండె॥

తే॥ క్షితిని ముగ్ధులకథ లిట్లు చెప్పఁ గథల విధము నయ్యెఁ గదా
యని వికసితాత్ములై చెన్నశితికంఠుకథలకుఁ బ్రార్థి నగుచు
ననఘభక్తులకును బసవన్న మ్రొక్కె॥

చ॥ మును పసవేపురారిగణముఖ్యుఁ డిలం గళియంబనాయనా
రనుశరణుండు మిమ్ము హరహంబు సునేసుముగా సగించునా
యను ప్రశంసితుల్యలగునార్యుల మిమ్ము సగింపఁగల్గెనా
మనుటకు సంశకం బెుఱియ స్మృతయొద్దియటంచు నుబ్బుచున్॥ 905

క॥ అవిరళభక్తిసుఖపయో
ర్ణవమునం దేలుచును బసవన్న ప్రభుఁడు సుభ
క్తవరులు పేరోలగమై
సవిశేషానుభవ మందజరగగ నంతన్ 906

వ॥ మరియును॥ 907

సకలేశ్వర మాదిరాజుకథ

క॥ పెద్దలకుఁబెద్దమరి పె
న్నుద్దులకునునెల్లమొదలియొద్దిధరిత్రిన్
బుద్ధులప్రోకవిబుధసం
పద్దీనిధిసుభగమితసుభాషానిధియున్॥ 908

క॥ సుమనోనురాగయుక్తుం
డమలినచిత్తుండుగుణగణాన్వితుఁడకలం
కమహితదానకళావి
త్తమతియువీణాప్రవీణతాదుర్యుండున్ 909

శా॥ యమనియమాసనవ్రతపరాయణవృత్తిదురంతసంస్పతి
భ్రమశమనైకసంస్కృతియపారకృపానిధినిర్గతార్తియా।
గమనిగమాంతచక్షుడుజగన్నయతత్త్వవిచారపారగుం
డమితశమాదిషట్కయుతుఁడార్యశిఖామణినాఁగనిద్దరన్॥ 910

గీ॥ మనుచునుండునుసకలేశమాదిరాజు
దచ్చరిత్రముమిగులఁ జిత్రముధరిత్రి।
నెట్టులన్ననతండిలయేలునంబె
యనుపురమురాజధానియైయలరుచుండ॥ 911

క॥ వితరణవివేకరూపా
ప్రతిహత విభవములఁదనకుఁప్రతిలేక సుఖ।
స్థితిరాజ్యము సేయనతని
మతిచిక్కెనులింగజంగమప్రతిపత్తిన్॥ 912

వ॥ చిక్కినసతండుదక్కినసపృత్యంబులుడిగియుడురాజభరురాజోపచారం
బులఘుడియ షుడియదవ్వక పుష్పపత్ర విచిత్రరచనానిచిత పూజా
మందిరాంతరంబు నర్చించియగ్గించునప్పుడు ముప్పదిరెండు రాగంబు
లకునుం బ్రశస్తంబగు రావణహస్తంబును బ్రహ్మవీణయు లావణ్య
వీణయుగైలాసవీణయు నాకాశవీణయు బినాకవీణయుసారంగవీణయు

గూర్జరివీణయు గౌరీవీణయు గిన్నెరవీణయు జనకవీణయుననునివి యాదిగాఁగలవీణలందు ముప్పదిరెండు రాగంబులను శ్రుతులుందప్పకుండఁగూర్చియోజించనది యునయ్యించు విల్వానినొంచిన పంచవదనునకేరాగంబుమనోనురాగంబు నాపాదించునారాగంబునకు వీణావిన్నాణంబుగాధ్వనియింపనప్పుడ ప్పరమేశ్వరుండా వీణయుపాణిపద్మంబున బాదుకొల్పి మొగచాళంబును సవతాణంబునుం దాళపట్టెయుంగ త్తరిబోళవణియు సారణయును మృదుమధురస్వరంబుల ముట్టుచుగట్టువట్టిపతి చిత్తంబిగురొత్తనవధారు సకలేశ యవధారునిత్యకళ్యాణయవధారు ప్రాణనాయకా నాదప్రియాయనుచునారాగంబుతానాలపింపనభిముఖుండై సప్తస్వర సంభూతంబులగు నిరువదిరెండు శ్రుతులంగూర్చి కావుళనారాటయుక్తంబుగా జౌదళంబను శారీరంబున సనిబద్ధపద్ధతినాళతింజేసెఁ గ్రమ్మరగమకసప్తకంబు సంధిల్లనల్లసమంద్రమధ్యమతాళంబులయలంఘితంబులునిగుడశుద్ధనాళసంకీర్ణంబులు మెఱయదేశికుమార్గంబువెలయ శ్రుతి మధ్యవిళంబితతాళమానంబులనూనంబులుగాఁ జూపి ధాతువులునంగంబులునుజాతులరీతులునుండ ఘకొత్తనిబద్ధరూపంబున వైళంబుదాళంబు సాళిపెళ్ళాపెల్లి జాయియనుజాయియుచిత మొయ్యారంబుభంజళంబునుఖచరంబును పషమంబునుగ్రహమోక్షంబులును ఘజిపణియురవణియునుభరణిమితాయినిజవణానివలంబనిచయవై ధనమునిగీతసుధాయినగీతంబును విశ్రగ్రహిత్రితయంబును నంశుకలవితగాడంబులునురాగకౌకునుంబొచ్చగాడంబును దేశికాకును సిందువుకరుణాకౌకునునఖకత్తరియునుహిళువాయియును దవహరణంబుమను వాయిగుండాగుండియుభ్రమరపలయునుగురటి మోడామోడియునుద్రు వాళంబుతిక్కాయిహోయిలుజొక్కాయియాదిగాఁగల రాగంబుల పాయంబులంబొరయకుండ దేశాక్షిధన్యాసిమలహరి రామక్రియలత సారంగనాటగుజ్జరిమేఘరంజీవేళాపుళిమాళవశ్రీవరాళి కాంభోజిగౌళపంచకంబు బంగాళంబుగురంజిభైరవిదేవ్యయంబును ఘళభంజరంబు గుండక్రియకాశికదేవక్రియమధ్యమావతిదోడి వసంతంబును నాదిగాఁగల రాగంబులయందుబురుషరాగ స్త్రీరాగంబులరసిలక్ష్యలక్షణ యుక్తంబులును చకార యుక్తంబులును నాద గంభీరంబులునునూత్నసౌరోక్తిజాతంబులునునగుగీతంబులును బాడుచుండు సమయంబున॥ 913

క॥ తమకముతో నిఖలవాది
త్రములును మ్రోయంగ జన పరంపరసంతో।
షమున నటియింప హరగణ
సముదాయముఁ గాంచి మ్రొక్కె సద్భక్తిమెయిన్॥ 914

ఉ॥ ప్రాయకయిట్లు హర్నిశము భక్తుఁడు లింగసమర్చనాపయ
స్తోయధినోలలాడఁగను శోభితరాజ్యరమాసుఖంబులై
నాయత చిత్తవృత్తియొకయప్పుడు వ్రాలకయుండెనున్నెదం।
గా యజవైరి సేవకనికాయము గన్గొనివల్కె నీగతిన్ 915

క॥ మల్లనసనదొల్లిమహీ
వల్లభుఁడీ కీర్తి రాజ్యవైభవము మది।
న్నొల్లక శ్రీగిరికరిగి మ
హోల్లాసత నచటయోగ యుక్తుండగుచున్॥ 916

క। ఆగిరిబిల్వవనంబున
యోగంబును శంభుభక్తియోగంబును జె।
న్నై గరిమంబుగనొందుట
బాగొప్పఁగ వినియె శంభుభక్తుల చేతన్॥ 917

చ॥ వినిసకలేశమాదిపృథివీపతియంతయు వేగ శ్రీనగం
బునకును జేరి మల్లరుసుముప్పిరిగొన్న ముదంబునంగనుం।
గొనుమతి శ్రీపతి వినుతకుద్ధవిశంకటకూటకోటులన్
ఘనతరపుణ్యతీర్థములఁగామిత సత్ఫలదస్థలంబులన్॥ 918

ఉ॥ స్ఫాటికపర్వతాగ్రముల భాసురశృంగములన్ మునీశసం
ఘాటజకోటులన్నగమ్ము గోరగసంకరభీమ భూమలన్।
హాటకపర్వతాగ్రముల నవ్యమణీమయశైలవంక్తిపు
ష్యాటవులన్నదీతటులనాశ్రితభూరిశిలాతలంబులన్॥ 919

క॥ పాతాళగుహలఁ బ్రబలు
న్నాతతపురభూములందు నారామములన్
భీతిఁదగుగుహాంతములఁ బ్ర
భూతవనజసరసనివహభూభాగములన్ ॥ 920

క॥ గిరిశేఖరనిస్వరని
ర్ఝరచయములదృష్టిమాత్రసాక్షాన్మోక్ష
స్ఫురకరుణారామంబుల
వెరవారఁగమరియుబరుసవేదులఁగనులన్॥ 921

క॥ అంతంతనిల్చినిల్చియ
మూంతకునేకాంతనిష్టనర్చింపుచున
త్యంతఁరతినతఁడుబిల్వవ
నాంతరముంజేరవచ్చెనచ్చటజూడన్॥ 922

క॥ రుద్రాక్షమహీరుహములు
రుద్రాక్షమహీధరములురుద్రాక్షగనుల్।
రుద్రాక్షనదీనదములు
రుద్రాక్షమయంబమరియురూఢిన్‌జూడన్॥ 923

క॥ భసితధరిత్రీధరములు
భసితమహీరుహచయంబు భసితపుగనులున్।
భసితంబునదులునదములు
భసితామయంబగుచునచటభాసిలుమరియన్॥ 924

క॥ లింగధరాధరపంక్తులు
లింగధరిత్రీజరాజిలింగాకరముల్।
లింగనదంబులునదులును
లింగమయంబగుచుఁగొంతలెక్కచనంగన్ ॥ 925

క॥ జంగమశిలోచ్చయంబులు
జంగమపృథ్వీరుహములుజంగమలతలుఁ
జంగమతృణగుల్మంబులు
జంగమతీర్థముల్ఖగములుసన్నుతికెక్కఁ॥ 926

క॥ సల్లాపశైలజాలము
సల్లాపఫరాజరాజిసల్లాపలతల్
సల్లాపగుల్మసంతతి
యెల్లెడఁగనుపట్టుచుండునీక్షింపంగఁ॥ 927

ఉ॥ గాయకకుంభినీధ్రములు గాయకభూరిమహీరుహావళుల్
గాయకగుల్మసంఘములు గాయకసద్వ్రతతీప్రతానముల్।
గాయకవిస్ఫురన్మృగనికాయముగాయకపక్షిలక్షలుఁ
గాయకగూఢపాత్రలునుగాయకబంభరనింబపంక్తులుఁ॥ 928

ఉ॥ నాట్యమహామహీధ్రములునాట్యమహామహిజాతసంఘముల్
నాట్యలతావితానములు నాట్యమహోరునికుంజగుల్మముల్।
నాట్యమృగవ్రజంబులును నాట్యకలావిదనేకపక్షులుఁ
నాట్యబలీముఖాళియునునాట్యవిశారదవానరంబులుఁ॥ 929

సీ॥ జ్యోతిర్నదులుతృణజ్యోతులుకాష్టాంగజ్యోతులుపైకరాడ్జ్యోతిషములు
జలశిలోచ్చయములుజలవృక్షచయములు జలవిహంగంబులు జల
మృగములు
బహురూపశిలలునుబహురూపవృక్షముల్ కొమరారుబహురూపగుల్మలతలు
శివరూపనదులును శివరూపగిరులునుగొమరారుశివరూపగుల్మలతలు॥
930

గీ॥ ఖేచరాద్రులుఖేచరక్షితిరుహములు
ఖచరగుల్మవితానంబుఖచరలతలు
ఖగసరూపశిలాకుంజనగలతికలు
హర్మ్యమయగిరి తరుగుల్మహారిలతలు॥ 931

క॥ మృగరూపవృక్షకులమును
మృగరూపశిలావళులును మృగరూపలతల్
మృగరూపగుల్మపంక్తులు
బొగడొందెనుబిల్వవనముపొంతన్మరియుఁ॥ 932

సీ॥ నరరూపశిలలునునరరూపవృక్షముల్కొమరారునరరూపగుల్మలతలు
సురరూపగిరులునుసురరూపతరులునుగుములైనసురరూపగుల్మలతలు
చూతవృక్షములుప్రసూతవృక్షములునుజాతశైలములుప్రసూతగిరులు
గంధర్వవృక్షముల్గంధర్వశిలలనుపేరులేనిగంధర్వగుల్మలతలు॥ 933

గీ॥ నీడలుదిరుగకుండెడునిత్యతరులు
నీడలుదిరుగకుండెడినిత్యగిరులు
నీడబొడఁగానరానిసాన్నిధ్యతరులు
నీడపొడఁగానరానిసాన్నిధ్యగిరులు॥ 934

క॥ దూరముననీడదోఁచుధ
రారుహములుశైలములునుమ్రాకులుగిరులుఁ।
మారక్రీడయొనర్పఁగ
భోరునజన్మించుబాలభూరుహగిరులుఁ॥ 935

క॥ వృక్షములుగొన్నిగొలువఁగ
వృక్షనిచకాయంబునెక్కివిసపిసరతితో।
నిక్షితిపైఁజనుసంబర
వృక్షంబులుగిరులునెక్కివిహరించునొగిఁ॥ 936

ఉ॥ ఎక్కఁగనుంగొనఁజగములేదునునేడును దేటతెల్లగా
నెక్కొనగాఁనవచ్చునవనీరుహపంక్తులనట్టులద్రులుఁ
బ్రుక్కకయెక్కి యెక్కడకుఁద్రొక్కక యుద్యమమాచరించినఁ
జక్కఁగ గొంచునక్కడకనాగుద్రుమంబులునట్టియద్రులఁ 937

సీ॥ ఎక్కఁ దలంచిననేరూపమైనను గక్కునఁ జేయుధరాజగిరులు
నగముమృగంబును నగపంజరంబును నగము నగంబును నగమువిటపి।
ఫలవృక్షములఁ బాతిఁ బరఁగు శైలంబులు గొంకలక్రియగరిగొనగిరులు
నొక్కొక్క ఘడియకు నొక్కొక్క ఫలములరాలుచు ఘడియారసారములను॥
938

గీ॥ మఱియు నొక్కొక్క ఘడియకు మంజులీల
చెలఁగుచుండెడి ఘడియార శిఖరచయము
మొదలు నఱికినఁ గ్రమ్మర నతుకు తరులు
మొదలుఁ ద్రెంచిన క్రొమ్మొల నెఱకలతలు॥ 939

గీ॥ పొరవైచినఁ గ్రమ్మరఁ బారుదెంచి
యచ్చటన నెలకొనియుండు నశ్మములును।
రవియుదయమంద యుదయించి దివికిఁ బెరిగి
రవిడిగఁ గడిగ్గిపోవు ధరాజగిరులు॥ 940

సీ॥ నాలుగు వాకిళ్ళ నవిగానుపించుడు నాలుగు కొమ్మల నాల్గు చరుల
నడుమెక్కి చూడంగ నగరంబు గన్పించు శ్రీశైల తరులు శ్రీశిఖరగిరులు।
గంగాదిస్నానాలకాంక్షమై నేతెంచి యెక్కిన నగముల యెల్ల యపుడు
పాతాళగంగలోపలఁ దానమాడించు గంగావనీజాతగాంగగిరులు॥ 941

గీ॥ మఱియుఁ దమలోన నారయంగ మంటపాదమి
వరుసదరికొనికాలెడు తరులు గిరులు
క్షీరవృక్షావళులు సతీరగిరులు
క్షీరపూరితదీర్ఘికల్ క్షీరనదులు॥ 942

వ॥ చనియెక్కిన సప్తోపష్టినెడులుం గనుపించెడి తరులు గిరులును వెలయు శ్రీగిరి మఱియును॥ 943

క॥ దధిఘృతయుతవృక్షంబులు
దధిఘృతయుత పర్వతములు దధిఘృతనదులుం
దధిఘృత తటాకంబులు మఱి
దధిఘృతదీర్ఘికలు నమరుఁ దత్ప్రాంతములన్ 944

క॥ అమృతమయపర్వతంబులు
నమృతమయావనీరుహములునమృతతటాకా।
క్రమనిర్మలసమభూములు
నమృతోజ్జ్వలదీర్ఘికలుననయ్యెయ్యెడలన్॥ 945

క॥ కనకమయపర్వతంబులు
గనకమయావనీరుహములుగనకమయతటా।
కనివహములుగనకోజ్జ్వల
ఘనదీర్ఘికలునుబథమునఁగానగవచ్చున్॥ 946

గీ॥ కనకమృగములుకనకోరగములగములు
గనకపక్షులుగనక భృంగములుగనక।
కుంజములుగనకలతికపుంజములును
గనకరేణువుల్మరికనకంపుటిసుము॥ 947

క॥ కనకమయహర్మ్యపంక్తులు
గనకోజ్జ్వలగోపురములుగనకప్రాకా।
రనివహములుగసకపుమ
ళ్లను నెల్లెడలఁబిల్వవనములోఁగనుపట్టున్॥ 948

చ॥ మణిమయపర్వతంబులును మంజుమణీమయవృక్షవాటులున్
మణిమయగుల్మకూటములునవ్యమణీమయమల్లికాళియున్
ప్రణుతననీనరత్నమయపర్వతరత్ననికుంజవల్లికల్
గణుతికినెక్కి పెక్కెడలఁగానగవచ్చునుశ్రీనగంబునన్॥ 949

సీ॥ ఒకమ్రాఁకుచూడంగ నొకకొమ్మశోకంబునొకకొమ్మసురగి
యునొకటిపటము
నొకకొమ్మకురువకంబొకకొమ్మక్రముకంబునొకకొమ్మఘనసారమొకటి
చెరుకు।
నొకకొమ్మచందనంబొకకొమ్మతిలకంబునొకకొమ్మచంపకమొకటిదాని
యొకకొమ్మమందారమొకకొమ్మవకుళంబు నొకకొమ్మశ్రీఫలంబొకటి
పొన్న॥ 950

గీ॥ యగుచుఁ బెంపారు నొకప్రమాని యందుఁ బూఁచు
నొక్కపుష్పంబు విరజాది యొకటి మల్లె
యొక్కపుష్పంబు చామంతి యొకటి గోఁగు
యొక్కపుష్పంబు కరవీర మొకటి కలువ॥ 951

సీ॥ ఒక పండు సహకార మొక పండు జంబీర మొక పండు నారంగ మొకటి యనఁటి
యొక పండు నేరేడు నొక పండు వెలఁగయు నొక పండు ఖర్జూర మొకటి యీద
యొక పండు దాడింబ మొక పండు మోవియు నొక పండు గంగరేఁ నొకటి పనస
యొక పండు మాలూర మొక పండు ద్రాక్షయు నొక పండు తుమికయు
నొకటి నెమ్మి॥ 952

గీ॥ మరియు మొదలొకటైయుండి ప్రమానిమీఁద
బెక్కు రూపములై యొప్పు భూమిజములు
వెండియును వృక్ష మొక్కటైయుండి పెక్కు
వర్ణముల నొప్పు బహువృక్షవాటికలును॥ 953

క॥ ఒకదిక్కు నలుపు దెలుపును
నొకదిక్కుఁ గపోతవర్ణ మొకదిక్కు సునొం
దొకచో మాంజిష్ఠంబును
నొకచోఁ రక్తమయి నొప్పుచుండును గాశిన్॥ 954

గీ॥ కొంత విద్రుమమును మఱికొంత ద్రాక్ష
కొంత యేలకదాంబూలి కొంత మఱియు
మూల మొకటయ్యు బహురూపములు ధరించి
పలసు మిగులుచుసుంచెడు పల్లరులును॥ 955

వ॥ వెండియు లింగాంగగణంబులకు నింపుగడు వడివడ తెంచిసుడిగొని కసవు
దుడుచు మారుతంబులును మసయు మందాకినీమౌళి మందిరాబంధబృం
దంబునందంబులు గా సందులు గలయ సమ్మార్జనంబులు శేయుస్వల్ప

వర్షంబులును చెరుకుదిండిజోదుంగలకుమంటలుగమియుమిక్కిలికంట
గండగింపుగాకయింపుగా గ్రక్కునగ్రుక్కునస్రుక్కగొన్నచుక్కల
రాచతాల్పుగేహంబులకుమచ్చికవచ్చిమజ్జనంబార్చుతీర్థంబులును
ఇంద్రచందనమందార కుందారవింద కుందముకుంద మందిరశతానంద
సంకాశమహేశనగంబు సాంగంబుగానంగ రాగంబుదలకొల్పవచ్చింద
నాగంబుల పూగంబులునుకుంజరదనుజభంజనునకంజలిపూర్వకంబు
గామంజుల ధూపంబులర్పింపవిసువకవిసవినంజనుదెంచు ధూపవసు
ధారుహంబులనివహంబులను సచ్చిదానందకందంబులును నిందుధర
లింగసందోహంబులకమందాను రాగంబులననీ రాంజనంబులిచ్చి
వచ్చువియచ్చరరమణీశ్రేణివిభ్రమంబుగైకొని చనుతృణకాష్ఠజ్యోతిసం
ఘాతలబులునుచిరుతొండనంబిచిత్తంబొత్తి చూడవెండిపసినిసువుంగూర
గావించి యారగించిన పంచాస్యమూర్తులకు ఫలహారంబులు సేయు
ఫలవృక్ష పుంజంబులసమాజంబులనుఖండశశిమండనులింగమండలికిఁ
బండినవేడుక విడియంబులు సమర్పించి కముక్రప్రముఖసాలంబుల
జాలంబులునుగన్నులపండుగై యుండువెండియు॥ 956

క॥ తమతమపేళ్లనుశివలిం
గములఁబ్రతిష్ఠించివృక్షగణములువృక్షే
శమహేశనమోయనివృ
క్షములుగొలుచువృక్షలింగసంఘముమరియుఁ॥ 957

క॥ గిరులుగిరిగహ్వరమ్ముల
హరునిల్పిగిరీశశరణమనుచుగొలుచున
ట్లురగమ్ములుమృగనాయక
శరణమనుచుఁమృగేశలింగసంఘముగొల్చుఁ॥ 958

క॥ ఖగనాయకశరణమనుచు
ఖగములుజనుదెంచిగములుగములయివేడ్కఁ
ఖగలింగములభజింపుచు
నగణితభయభక్తిమెలఁగుననవరతంబుఁ॥ 959

క॥ ఉరగాలయముననురగము
లురగేశ్వరశరణమనుచు రుమతిఁ గొల్చుఁ
శరణంబతిశయమునమున
గరము గొల్చు లింగములస్వకస్థలులందుఁ॥ 960

క॥ జలనాయకశరణమనుచు
జలజాకరసంఘములు నిజస్థలులందుఁ
జలలింగములను గొలుచును
న్నిలనిట్టులఁ దీర్థములని జేశులఁ గొలుచుఁ॥ 961

క॥ మునినాయకశరణమనుచు
మునిలింగంబులను గొలుచు మునితతి శబరే
శనమో యనుచును శబరా
శి నిజనివాసములశబరలింగముఁ గొలుచుఁ॥ 962

చ॥ ఉపమకుమీర ఘోరమగునుగ్రతపంబొనరించు దాపసా
ధిపులను మీఁద బుట్టలిడ దేహము గానఁగరాక గట్టుల
ట్లపరమతాకృతిఁ వెలుగునట్టి మునీంద్రులమీఁద వృక్షము
ల్నిపుణత మొల్వవృక్షములలీలనగ్రాలు మునీశ్వరాళియుఁ॥ 963

క॥ శిలలననఁగ పెనఁగి పెనఁగి
శిలలగతిని బొలుచు మును లు శిరము లువిడి మే
నులు మునుఁగ బెరగిసిలా
ద్రులచెలువము దాల్చియుండు రూపితమునులుఁ॥ 964

గీ॥ పరమకాష్ఠతిభావనాపరతఁ దగిలి
ధరణికాష్ఠంబులట్టులఁ బరఁగు మునులు
ఘనిఁ దలలుమాపి పదములు దివికిఁ జాచి
చేయుఁ బపలును దపమాచరించుమునులు॥ 965

సీ॥ ఒరగాలు పెనపెనిధరణిపై మోపుకి తపమాచరించెడు తాపసులును
పంచాగ్నిమధ్యభూభాగంబులవసించితపమాచరించెడుతాపసులును
జలపత్రఫలకందశాకమూల ఫలాదులై తపంబులు సేయునట్టిమునులు
వృక్షముల్ వెట్టంగభక్ష్యముల్ భుజియించియక్షయకాయులై యలరుమునులు
966

గీ॥ పర్వతములిడభిక్షముల్ పరగఁగొనుచు
నిర్వికల్పసమాధులై నిలుచుమునులు
మరియుజలకేళివనకేళిమరగితిరుగు
చుందురందులనెందునుయువయువతులు॥ 967

క॥ వలచిస్వయంభూలింగా
ర్చలు సేయఁగనచటికతులసంఘములొలుచుఁ।
జలకన్యలుబిలకన్యలు
జలపురుషులుబిలపురుషులుఁజరగుదురచటన్ ॥ 968

ఉ॥ గండమృగంబులున్నర మృగంబులుశారభపుండరీకవే
దండములుఁ మహోరగవితానములుఁ ఫణిభుగ్ద్విజంబులే।
రుండములంస్వజాతిభవ రోషములన్విడఁబాసియర్థిమై
నొండొరుఁగూడి యాడిసుచుండును బిల్వవనాంతరంబునన్॥ 969

గీ॥ అట్టిబిల్వవనముమహత్త్వాశతియము
గనివినుతిసేయుచునుదముగాంచివేడ్క।
వినయుఁడైఁవనంబెల్లను వెదకికొనుచు
వచ్చునకలేశమాదిభూపాలునెదుట॥ 970

గీ॥ మల్లరుసుగాంచియాయయ్యమనసుఁజూడ
దలఁచిదివిభువినిండంగఁదనువు పెంచి।
యతఁడునడతెంచుత్రోవకునడ్డముగను
లీలఁబవళించెదెదరువెందులేకయుండ॥ 971

వ॥ అట్లుండుమల్లరుసుగాంచిమాదిరాజిట్లువితర్కించెఁ॥ 972

ఉ॥ అక్షయకారుఁడై వెలుఁగుఁ జెట్టి యతీంద్రుఁడొ యట్లుగాకర
క్షాక్షితిభృత్తొయిత్తె ఱఁగుఁగాకిధరాతలివ్రాలియున్నరు।
ద్రాక్షనగంబొ శాంభవనిరామయతత్త్వమొచిత్రమోసద
ద్యక్షతఁ గ్రాలుజ్యోతియో పథంబునకడ్డము వడ్డదీక్రియన్॥ 973

కం॥ అనితలపోయుచునటయిట
జనరామికిమాదిరాజుసవిచిత్రుండై।
కనియెదనివుడీయగ్రం
బనిచనియెనుశిరముధెసకునై మూఁడేండ్లున్॥ 974

చ॥ చనిచనియుత్తమాంగమునుచక్కటిగన్గొనలేకమున్నసా
ద్వసజయుగంబు పైఁబడకతాసిటవచ్చుటదప్పటంచుజ।
య్యనినిరునాలుగేండ్లరిగియంఘ్రిసమీపముగానకచ్చటయం
గనుఁగొనలేకయంతభయకంపితుఁడై రతిసన్నుతింపుచున్॥ 975

శా॥ సాష్టాంగైకనమస్కృతుల్ సలిపి యేలాసినిజాంగంబుము
ద్దిష్టాగమ్యముఁజేసియెంచుడు భవద్దివ్యస్వరూపంబువి।
స్పష్టాకాలముగాఁగ గాంచెదననన్ శక్యంబెనాబోటికిన్
శిష్టాచారభవత్పదద్వయముదర్శింపంగరక్షింపవే॥ 976

వ॥ అనియనేకప్రకారంబులం బ్రస్తుతింపుచుఁదత్పార్శ్వంబున నొదలుగెదపి తద్దిదృక్షంబక్షద్వయపరిమిత కాలంబలోలభావంబున లేపకున్నమాది రాజుఁమల్లరుసుం గనిపుల్లసితహసితవక్త్రుండై యిట్లనియె॥ 977

మ॥ వినుమాదన్నభవన్మనోద్రధిమమున్ వీక్షింపమేమీవిధం
బునవర్తించితిమీవుసాహసివి మమ్ముంగంటివేలెమ్ములె।
మ్మనుచున్ గౌఁగిటఁజేర్చిగూర్చికొనలింగాభ్యర్చదీర్పించిచ
య్యనఁబెట్టెందన సత్ప్రసాదముతఁడాహ్లాదంబునంబొందఁగన్॥ 978

క॥ అనుపమతత్వానుభవాం
బునిధిం దేల్చుచును గొంత ప్రొద్దుజరపి నిం
కనుగొన్ని దినములవనీం
బనుపడఁగాను మనఁగవలయు వాలాయంబుల్॥ 979

గీ॥ ఇట్లు మల్లరుసానతినిచ్చుటయును
మాదిరాజయ్య పినియెట్లుబోదునయ్య
పెన్నిధానంబుగనియును పేదవిడిచి
కూలి సేయంగబోవునే కూళఁడగుచు॥ 980

క॥ విమలగుణాకరసీపద
కమలంబులుగంటినట్టి కడుధన్యుడనై
తిమరలఁజననననితఁడౌక
నిమిత్తమునఁగానిచనమినిశ్చయమనుచున్ 981

ఉ॥ మల్లరుసప్పుడుల్లసితమానసుఁడై యొకదుమ్మ పెట్టువా॥
టిల్లఁగఁజేసినీవిటుకడింది సమాధినిమాదిరాజవ,
త్రిల్లుమటంచుఁదాను యొక కేవకుడై చనిజాతిమాఱఁగా
గొల్లనిరూపుఁగైకొనియె గొబ్బుననాతనిమోసపుచ్చగన్॥ 928

సీ॥ పురపువెళ్లను పృథు పాదంబులును గుజ్జు జిఱుతొడలును దొప్పచెవులు బీర
నరములు ముడిబొమల్ కురుముక్కు మెపయును దక్కురొమ్ము బరుడు
ప్రక్కలట్ల
కాయకన్నులునుల్లిగడ్డంబు జుంజురుపల్లవెండ్రుకలును నల్లమేను
ప్రాకువట్టినపండ్లు బెద్దచేదోయియు నూచకాళ్లును నట్టిపీపుఁ నమర॥ 983

గీ॥ కటిఘటించినతిత్తియల్ గత్తినుచ్చుఁ
గోకలును జూడుగావును జోకమీరఁ
గాలిదంపరవెంట్రుకల్ దూలియాడ
దొడ్డ మొలగచ్చ జారంగదోఁపికోనుచు॥ 984

క॥ ఈలీలఁ బెట్టునురిమిరి
యాలోకింపుచును గుక్క రాఁ బిలుచుచు
నట్లోలిఁ గరిక్క విడుచు నొరి
గాలంన్నిలుచుండునదచుఁ గరములమరియుఁ॥ 985

క॥ గొడ్డలియుఁ గూటికుండయు
దొడ్డగు పరిగమ్మ తుమ్మదుడ్డును నెడ్డం
బడ్డటి మేఁకపిల్లల
నడ్డముగా నొక్క చంకనలము కపురియుఁ॥ 986

క॥ ఆడాడ నిలిచి మెకములఁ
గూడంగాఁ దప్పవాట్లు గొఁనుచును వెసగా
జూడఁగా మాద ప్రభునకు
నీ దయగును నున్న పొదల నెలవునకరిగెఁ॥ 987

గీ॥ అరిగి యందు గాయలన్నియు రాలిచి
యంతఁ బోక యతని యంగమునకు
నడ్డమైన కొమ్మ యర గొడ్డియపు గొల్ల
గొట్టెనతఁడు గనలి కోపగింప॥ 989

ఉ॥ కొట్టుడు గాంచి మావరసు గోపనుడై చెడు గొల్లయీ వసిం
బుట్ట వెసేకు గొట్టమది భూజము లీగతి మాకు నీ దయై
నట్టికుజంబు గొట్టనెటులా దెగరం బిక నోరి గొల్లయి
ట్టట్టు చనంగ సీక తెగటార్చె దసుర్చెదరుట్క్రశాను నిన్॥ 990

ఉ॥ పాపిని యప్పు షుల్లరును నప్పుచు బాపుల పస్వి బావునా
దేవర పాపి వంచునను దిట్టతి కోపులు పాపులుగా ధరిత్రి
వలయంబునందు గల రేనిను బోలర దేలయేను బా
పావృతకవృత్తి నయ్యెదగ్గృథానలదగ్ధులు పాపదగ్ధులుఁ॥ 991

గీ॥ స్థలదమర్ష్యగ్రహోగ్రనిర్ఘాతములను
గుల్లకలకలుగాదెహృత్పల్లవసము
యిద్ధకోపానలజ్వాలనింకిపోదె
ప్రస్తుతోచితకమలమరందధార॥ 992

గీ॥ ఉత్కటంబైనకోపాగ్నియుక్కచేసి
నలగదేసచ్చిదానందజలరుహంబు
సద్విచారంబుసొంపొ విజ్ఞానపెంపొ
ధ్యానజృంభణమో యిదితపసుగుణమొ॥ 993

క॥ నాకున్గొట్టఁగభూజము
లీకానఁలేయనుచునేలాజెప్ప
న్నీకునుగూర్చుండంగా
లేకున్నవెయీవనస్థలిఁమరితరువుల్॥ 994

క॥ ఇట్టిప్రశాంతాత్ములధర
బుట్టుదురెయెందునిన్నుబోలదపసులే
పట్టునఁగలరిఁకనిన్నుఁ
దిట్టనిబలురంతుజేయనేటికివినుమా॥ 995

ఉ॥ భూరినదీప్రవాహమునఁబోయెడినల్లనిబుుషపల్లముఁ
గోరుపదంబుగాఁదలఁచి కూడఁగనీఁదినయాతకానిఁద
ద్ఘోరమృగంబుబట్టగనికూలగతుండుత్యజింపుమన్ననా
సారెకువాఁడువిట్కొలుపఁజూపఁగనిచ్చునెవానినెమ్మెయిఁ॥ 996

క॥ అసరణిపీచసంస్మృతి
బాసియుబాయంగలేనిబద్ధునివిషయ
వ్యాసంగముదాదొలఁగక
మోసపరచుదానిగొల్వమొదలన్వలయుఁ॥ 997

క॥ పొంగుచునంగనచిచ్చురు
కంగాబోవుచునుజీరగాలెడిననిపై
కొంగాసరించునట్టుల
సంగముడిగికోపముడుగజాలయతికిన్॥ 997

గీ॥ సన్యసించిచనుచుఁ తనసతులసుతుల
నాప్తులకునప్పగించుమూఢాత్మనట్ల
కాదెసంసారమొల్లకకానకరిగి
రాగదోషంబులుడుగనియోగిలాగు॥ 998

క॥ కడునలుకనూతిలోనం
బడితెప్పలువెదకుమూఢుపగిదియకాదె
దేవడిసర్వమువిడిచియుభ్రమ
పడినెలవాసించుదపసిఁబాటియెదలపన్॥ 999

గీ॥ బాసలేటికివేయిజెప్పంగవెట్టి
దెలిసెరోకలిదెండు వేదలనుసమురఁ
జుట్టుకొనియెదనన్నట్లుజూవెత్యక్త
సంగసంయమి యాసఁబాయంగలేమి॥ 1000

చ॥ పలుకులునేటికిన్చెరుకుబందియమందొకయానెచిక్కినన్
గెలువకయోడినట్లుకడునేర్పుమెయిన్నుయిదాఁటదింత్రిణీఁ
దళతలమంతదప్పిననధఃపతితుండగునట్లసంసృతిం
దొలగినయోగియాసమదినూల్కొనియించుకయుండెనేనియున్॥ 1001

చ॥ అనిముదలింపుచుందననిజాకృతిదాల్చిసమల్లికార్జునిం
గనుగొనుమాదిరాజుభయకంపితుడై తలవాంచిసిగ్గునం
గనుఁగవమూసిబాష్పములుగారఁగనేడ్చుచునాకునేడుభ
క్తినియతినేడజొచ్చినను గేవలతాముసమాయవాయునే॥ 1002

క॥ గతమతిచైతన్యక్రియ
లతిశయముగఁగల్గియుండుసంతకుసుగ్రియా
స్థితియెట్టులనదుపక
నతిక్రమించుననుచూరమగుహరుకృపయుఁ॥ 1003

క॥ అదియెట్టులగసుగాయయె
పదరిపుడుకజెందుఁగాకపండగునెమహే।
శుదయయులేకిటులఁజిద
భ్యుదయముగోరిననుభక్తియుక్తిదొరకునే॥ 1004

గీ॥ కటకటానన్నుఁబోలెడుకర్మికెందు
నిస్పృహతగల్గదనుచునెన్నివిధములను
దన్నునిందించికొనెడిమాదనమునవిని
గాంచిమల్లరుసతిభక్తిఁగౌగలించి॥ 1005

క॥ కాకర్మదూరకర్ములు
మాకదకీరీతిరాసమర్థులెనినుభూ
లోకమునకనుపగామే
మీకృత్యముపన్నినారమింతయసుమీ॥ 1006

చ॥ వసుమతికేగుకారణమువస్యమునున్నదివిన్ముచెప్పెదం
బ్రసవశరారిపుననుభక్తుడుభక్తివివర్ధనార్థమై
బసవడనంగభూస్థలముపైనవతారమునొందెతత్సఖో
త్తెల్లసితుని సంగతింబడి తొలంగక చిత్రపు గేళిఁదేలుచుఁ
భూస్థలముపైనవతారమునొందెఁదత్సఖో॥ 1007

క॥ పరమశివాచారప్ర
స్ఫురణంబునబొందజేయుచుంబాచాశ
త్స్ఫురుచిరసమఁలిద్దలపై
ఱరియింపగఁవలయుఁబరమసంయమితిలకా॥ 1008

గీ॥ ఇప్పుడార్వ్యాటయేఁబదియేఁడులయ్యెఁ
క్ష్మాతలికినేఁగుదెంచియింకనుబదేండ్ల
కేనరప్పించుకొనెదనిన్నిట్లుగూడ
నేడునూరేండ్లుజనగలేదిందునునికి॥ 1009

వ॥ కావుననీవునేటినుండియునిచ్చోటనయుండుమనినట్టుకొట్టకకట్టడిది
నంబులుంగడచునంతకుంబుడమినుండి యఖండసంవిస్మయుండవై
వెండియుమాకడ నుండంగలవాడవిప్పటికినిచ్చకు మెచ్చువరంబులిచ్చె
దంబుచ్చుకొనిచనుమనినమాదిరాజుగరపయోజంబులుమోడ్చిమల్లరు
సుతోనిట్లనియె॥ 1010

క॥ స్త్రీయందమేపరస్త్రీ
యాయువనన్మాయకదినిజాలయముసుర।
శ్రీయన్ననధ్రువముని
శ్రేయసమీశ్వరునిపదవిచెల్లునెకోరన్॥ 1011

క॥ ప్రాణేశ్వరయితరవర
శ్రేణిన్నెన్నొల్లనెరుగరేయనినికట।
క్షోణింబడిశరణనిక
ల్యాణంబునకేగెబసవనామాత్యకదన్। 1012

ఉ॥ అంతకమున్నయాబసవఁడాసకశేశ్వరుమాదిరాజధీ
మంతుడుసంగమేశ్వరునిమధ్యమునన్బొడగాంచిలేచియా।
ద్యంతికభక్తియుక్తిమెయిదండనమస్కృతులాచరించిత
త్స్వాంతముసంతసిల్లనుపచారపరంపరలాచరింపగన్॥ 1013

క॥ వాత్సల్యంబునబసవని
సత్సంగత్యనుభవానుసంధానంబున
సౌఖ్యత్యక్సమందియాత్తమహోత్సుకుడై
మాదధీరుడుండెంధరణిన్॥ 1014

క॥ ఆమాదిరాజుచరితం
బీమహిచదివినువిన్నసీహితవస్తు
స్తోమంబు లోదవుట క్తశ్రీమంతుల
రగుదురిదిప్రసిద్ధముజగతిన్॥ 1015

స్రగ్ధర॥ ద్వైతాద్వైతాఖిలాస్త్రద్వయసముదితభేదతిరాప్రభేదేద్ధా
తతశ్రీవీరశైవాధిగమనిపుణధీధీరవూర్వేశభక్త
ఖ్యాతస్వీతాంగలింగైక్యమతమహిమనిష్కాసితాద్వైతవాచా
చాతుర్యాజ్జీవజీవేశ్వరతరమతాజ్ఞాతృదత్సత్సమూహా॥ 1016

క॥ శృంగిరిటగోత్రసంభవ
జంగమలింగార్చనావిశారదవల
త్సంగీత శాస్త్రపారగ
గంగోత్పత్తిప్రకారకావ్యధురీణా॥ 1017

పృధ్వీ॥ చతుర్నిగమసారవాక్సరణియుక్తసత్కావ్యని
ర్మితప్రణవశిష్యకామితవిశిష్టముక్తిప్రదా
జితస్మరవికారభావితమనఃప్రచారమహా
ద్యుతవ్రతచరిష్ణు తాత్యపితసర్వపాపప్రజా॥ 1018

గద్య॥ ఇతిశ్రీ మత్పాలకురికి సోమేశ్వరగురుప్రసాదలబ్ధప్రబంధనిబంధన
శక్తియుక్తశ్రీపిడర్తి బసవ నార్యసత్పుత్రకులపవిత్ర సోమయ నామ
దేయశివకవిప్రణీతంబైన బసవపురాణంబను మహా ప్రబంధంబునందు
దృతీయాశ్వాసము॥ 1019

—o— —o— —o—

చతుర్థాశ్వాసము

మడివాలు మాచయ్యకథ

శ్రీభసితవికసితాపఘ
నాభరణవరాక్షమాలికాంచితబసవే।
శాభిఖ్యాసంతతనుత
శోభితముఖపాలకురికిసోమారాధ్యా॥ 1020

గీ॥ దేవమీరుమున్న ద్విపదగా వించిన
బసవచరిత యేనుభవదనుజ్ఞ
బద్యహృద్యకావ్యభంగినానేర్చిన
యట్లువిన్నవింతునవధరింపు॥ 1021

గీ॥ మరియుధరనొప్పమడివాలుమాచధీరుఁ
దనగనరలేని హరుభక్తుదతులజంగ।
మార్చనాసక్తచిత్తుండన్యాయనిష్ఠు
రప్రగల్భోక్తిహరుడువీరవ్రతుండు॥ 1022

చ॥ స్వవశగతాఖిలేంద్రియుడుశాంభవనిష్ఠుడుసుప్రతిష్ఠితా
త్యవిరళకీర్తిమండనుడపాస్తపునర్భవమార్గవృత్తిస
త్యవిమలతానియామకదయాంబుధిచిత్రకచప్రవృత్తశా
త్రవనివహుండునిహ్నుత జరామరణుండునయోనిజాతుడుఁ॥ 1023

క॥ భాషాపాలకుడురజక
వేషావృతరుద్రుదజడవిగ్రహుడుజగత్తోషకరహరభక్తి
విశేషాస్థానంబువెలుగజేయుదివియయ్యె॥ 1024

వ॥ అట్లప్రతిహత ప్రభావుండై యొప్పరిగెయను పురంబునంబురభంజన భక్తపదపంకేపహస్మంజులషట్పదుండై యుండునప యంబున॥

క॥ బసవన్న భక్తివారిధి
యసలారఁగనిండికౌతుకాస్పదమగుచుꣳ
దెసలందునిట్టిపొడువఁగ
నసమానుడుమాచశోరియతిహర్షితుశాడై॥ 1026

క॥ జంగమదీక్షమదినిను
ప్పొంగగనీబసవమంత్రిపుంగవుచేతన్
సొంగసపర్యలుగొనుచుꣳ।
జంగమకోట్యర్చనములుసలుపుచుబురిలోꣳ 1027

క॥ ఉండుచుసనివ్విధముననహి
మండనుసద్భక్తవితతిమాసిసకోకల్
నిండారువేడ్కఁగొనివే
రొండకరేవునకునుదకనుత్సాహమునన్॥ 1028

క॥ చనిచేతులకసివోనుది
కినిగుడ్చియునునవియొపేసికేలనెండ।
య్యనసంధించుకసద్భక్తనివహధౌతాంబరములుదా
లిచిత్రోవన్॥ 109

ఉ॥ తారధరాధరంబుగతిదాజనుదెంచుచుపట్టణంబులోవారలుశంటు భక్తతి వస్త్రములంటక
పొండుదవ్వగా।
దూరకుదంటుకొన్నఁబోడుతుంబడనంచునుజాటుకొంచుఘం
టారభటియుతుండయునిజాలయసీమకునేఃగునొక్కఁడున్॥ 100

క॥ చనితసతెచ్చినమడుగులు
నునుపుంగఘటించి గడెలునూల్కొలుపునెదం
బనిజంగమంబడుగగొ
బ్బునబ్రొమొక్కుచునిచ్చునెట్టింబైనన్॥ 1031

క॥ ఆకోకలుడుకవైచిన
శ్రీకంఠునిభక్తులడుగజీఁడుముడిపడక।
య్యాకొండనియందిచ్చును
బ్రాకటముగశంభులింగభక్తకినియుక్తిన్॥ 1032

క॥ ఈవృత్తాంతంబంతయు
శ్రీవరశరుభక్తదితతిచేవినిబసవం
డావిర్భవదద్భుతుడై
వేవిధములబ్రస్తుతింపవినిసద్భక్తుల్॥ 1033

క॥ కొనియాడిరట్టియప్పుడ
తనినవిరళశంభుశక్తితత్వమునేకా
కినిరూఢభక్తిభాషయు
వినియరుఁగుదుమిట్టినిష్ఠవినమెన్నండున్॥ 1034

క॥ ఈ చలమీబలమీపి
రాచారంబీమహత్త్వమనితరసులభం।
బీదారుభక్తిమడివా
ల్మాచయ్యకుగాకనీతరసరులకుగలదే॥ 1035

వ॥ ఈక్రమంబుకనుతికెక్కియక్కళ్యాణంబునంగొండొకకాలంబుండియుం
డియొక్కనాడు॥ 1036

ఉ॥ కోకలు గొంచునింటికడకుంజను దేరగ ద్రోవనొక్కరుం
డేకడ కుంజనంగనెదయించుకలేమినిడాయవచ్చుడుఁ
చాకలరేడువానిఁదెలిపఁబంపగఁ బట్టణంబులో
లోకులుగుంపుగూడినరలోకపతింగనిపల్కిరీక్రియన్॥ 1037

గీ॥ పార్థివేశ్వర వినుము నీ పట్టణమున
దండుగపు చాకియొకఁడు భక్తుండనను చు
ద్రోవయిచ్చెచనండెట్టిదొరలకైన
ద్రోవదలగించిచనునెట్టిదొరలనైన॥ 1038

ఉ॥ అంతియకాదు దేవ వినుమారజకాగ్రణియాగడంబుగ
ట్యంతరసీమఁగట్టికరాసియుఘంటకఁగేలఁజాటువీ
థ్యంతరమందునెల్లరనునంటకుఁడంటినబొడ్డుమిన్న నా
టింతునటంచుదత్పటుకటీరక ఘోరకుఠారధారకుఁ॥ 1039

చ। తలకిపురంబులోసగముదల్లులుబిడ్డలచేతబట్టుకిం
దుమనకేలచావననిదూరముపోయిరియున్నవారికం
గళులఁజరింపఁదీరెఁబురిఁగట్టెఁడియా
గలుకలుపుట్టెనింకగటకంబునునామడివాలుపాలగున్॥ 1040

ఉ॥ ఏమివిచిత్రమోపసరమేనుగుర్రముబండిమున్న రా
నేమియునాతనింగదియవెన్నఁడునేదొకవింతవాఁడుమ।
న్నిమిడిమేలమేమియునునెవ్వరిచేవినకుంటజేసితా
నామడివాలుదగ్గరియెనంతటనింతటసంతకేఁగుచుఁ॥ 1041

ఉ॥ చేరినమాత్రలోఁబొడిచిచిమ్మెనుమీదికివానిబొందియా
చేరువఁగానరాదుదివిఁజిక్కెనొరక్కసిచాకిమెక్కెనో
భూరమణీప్రణీరమణపుట్టినయట్టియనీతినేఁడునో
ధారఁగవిన్నవించితిమనంతరకార్యమెఱుంగషేమియున్॥ 1042

క॥ అనిజనులువిన్నవించిన
వినిజనపతిబసవదండవిభుఁ జూచిమహో
గ్రనిరూపఁగసిమసంగుచు
ఘనగర్జితరవముచెలఁగఁగానిట్లనియెన్॥ 1043

క॥ ఏకొరఁతయులేకుండఁగ
నీకళ్యాణమునఁబ్రజలనేఁబ్రోవంగా
గోకడుపుడుచాకిక్రొవ్విస
మాకులతంజెందజేయనగునేజూడన్॥ 1044

ఉ॥ చాకికినింతయేలవిరంబులుసపౌరులతోడనేరిగైఁ
కోకవధింపనెట్లుదనకుంజనుభక్తుడేయైనఁజారిపౌరులే
వాక్కననిప్పరంబ్రతుకువారలుమూఁకలుగాఁగముట్టినం
గోకలుప్రిగ్గునేధరణిఁగ్రొత్తలుగావెతదీయకృత్యముల్॥ 1045

క॥ పురిలోపలఁబురిజనులకుఁ
బరజనులకుఁదిరుగఁబాసెఁపరదేశుఁలకుం
బురితెరువుచక్కకెదురై
చౌరవేశంబాసెనెంతచోద్యముచెవుమా॥ 1046

ఉ॥ ఎంతటిబల్లిదుండుమును పెన్నడుచేటు నెరుంగకుంట
నంతకునేఁగుదెంచునెదఁజంపెనుతన్నటుముట్టినంచుని
ట్లింతయొనర్పవాడుదనునేమనిదిట్టినోమదా
క్రాంతతఁజాకిరక్కసునికైవడిభ్రమింగెడివాఁడొలోకులన్॥ 1047

ఉ॥ పాడిదొరంగిచాకిశివభక్తుడనంచు పురంబుపా
డుగా నోడకచంపఁగానిఁకనుయుండెడిజంగమసజ్జనౌఘముల్।
గూడగమానవచ్చునని గొంతాహితమైన పురోహితాళితో
నాడితదభ్యనుజ్ఞ బలియామికవర్గముతోడనిట్లనెన్॥ 1048

గీ॥ దాకిజంపునే మోచనుదేకుడిటకుర
గాక్రమింగినతని గ్రక్కెనేని।
రండుబొండటంచు రయమునబలుకవ్వ
ద్వీశుజూచిబసవడిట్టులనియె॥ 1049

క॥ లోకులకాకరుపులువిని
చాకీయనియదేలసారెఃకుననసారెగన్।
జాకియెయతండుసాక్షాత్
శ్రీకంఠుండుగాకనిట్లుజెడనాడుదురే॥ 1050

క॥ కులజుఁడునకులజుడాతడుకులమొకటియులేకయెన్ని
కులములనతడీ ।
యిలనవతరించినశ్రీ
గళుఁడాతడుగాననత్వగతుఁడెట్లనినన్॥ 1051

సీ॥ అజాకడనవమాత్రమరిఁదాలిచిబిక్షలడిగినతొంటిబ్రాహ్మణుఁడతండు
మహితాపవర్గసామ్రాజ్యపట్టణమునకు యోగ్యతగలక్షత్రియుండునతడు।
సమలవపుర్వహిత్రములనువార్ధిలోనుడుగకత్రిప్పువైశ్యుండునతడు
సత్క్రియారంభసస్యంబులదరిగోసి
తొరనవ్వినులుపుశూద్రుండునతఁడు॥ 1052

గీ॥ యాదిశక్తియుపానదామైచెలంగ
నాదబిందుకళలుగారణముగాఁగ।
వేదక్రబ్రహ్మండభాండముల్ విపిధములుగ
వాడనేర్చినకుమ్మరివాఁడునతడు॥ 1053

చ॥ సరహరిగోలుగాలముగనాగకులేశుడుద్రాడుగాఁగభృ
క్కరిపతియెఱ్రగాహరివికీర్ణమహా స్థియెచివ్వగాగజే।
సిరతియుగాంతహర్తనెడజీర్ణవయోకమతాఖ్యమీనముఱ్
దెరువుకుదెచ్చుదేవరవిదేయుడు నాతడు యేన్నిచూదగ౯॥ 1054

మ॥ జనికూప స్థితజీవజీవములపైఁ జ్ఞలింగశారిరం
జనయంత్రంబుఘటించిదానిదిరిగించఁగాయు క్తిఁజింతించి
త్తనకర్మాభిధగోగణభ్రమణసాంగత్యంబుసంధించిమిం
చినవ్రతంగియునాతఁడున్ ధరణిలోఁ జింతింపఁగాఁ వెండియున్॥ 1055

గీ॥ అచ్చులగువారినొరగొనుసట్టుకల్ల
యచ్చులుగనూకుయగసాలియతడుసుమ్ము।
జీవమనలోహమును జ్ఞానశిఖిదహించి
పనికిదెచ్చిన కమ్మరియునుతండు॥ 1056

సీ॥ హరిణమైవిహరించునజునిశిరమ్మునుద్రుంచినయాశబరుండునతండు
హరవిధుక్రిమికీటకాదిపశువులనెల్లబొదలగాచెడి గొల్లబోయఁడతడు।
కపటనాటకసూత్రకారుడై ప్రకృతివికృతులార్చువెండిడునతడుమరియు
కులశైలములునూకిజలముల్లసచల్లిపొలముదేరఁగఁజాలుబోయయతడు

గీ॥ విశ్వమేకార్ణవంబై నవిష్ణువిధుల
జోకజేకొనియుదికెడుసాకియతడు
భక్తవస్త్రంబులిప్పుడేర్పడగనుదుకు
నట్టిమడివాలుమాచదేవయయునతడు॥ 1058

వ॥ అట్లన్నియుందానయైసమహానుభావునకునొక్కకులంబనంగలదె లోకుల
కోకలు నూరఁ[illegible]కెంబోలెచేకూటికందుకఁజాకిచాకియనిని రాకరించిపలు
కనీకెట్లువచ్చుదచ్చారిత్రంబుసవిచిత్రంబప్రమత్తచిత్తంబునవినుమనియి
ట్లనియె॥ 1059

చ॥ నరహరివుండరీకహరినాకవిరోధులమేనికృత్తులం
బరములుగాగదాల్చుహరుభక్తులకోకలుగానియొర్లయం।
బరములుచేతముట్టడనిమంచిగఘట్టనసేయువేళనే
శరణులు వేదనెద్దయినసంతసమందుచునిచ్చునట్లయె
వ్వరిపరిదానముల్ తనకువై చిపవారలకిచ్చునిచ్చలున్॥ 1060

ఉ॥ అన్నియు నేటికిన్ బలుపలాయనజంపెను జంపబంపినన్
మిన్నక కానరాతు దనునీవకదున్వడినెత్తిపోయినం
బన్నగ వ్రేలుజూపదరమా కుటిలాత్ములు దన్మహత్వసం
పన్నతఁ గానపేదుర భిమానము మానుము మానవేశ్వరా॥ 1061

చ॥ అన విని బల్లహుండు బసవన్న గనుంగొని యుగ్రుడై మహా
ఘనుడవె కారణంబులును గాథలు వన్నక యూరకున్న జా
లు ననితడీయ్యము న్నదరి లోఁగాన హాత్మభటాళిఁజూచి యా
యనచను దెంచుమార్గమున కడ్డముగా మద దంతిరాజమున్॥ 1062

క॥ నిలిపికొని మీరుతొలఁగక
నిలిచియతడుడాయ దవనిలుతొలగని పై
కొలుపుండు గంధనాగము
బొలియింపుండ తని బ్రజలపొచ్చెము వాయన్॥ 1063

వ॥ అట్లయ్యనంతకాంకుండత్యంతకుపితస్వాంతుండై సామంత మావంతు
లమదదంతి సమేతంబుగా జంపంబంప నయ్యంతకాంతభక్తచింతితార్ద
సంతానంబగు మాచయ్య వెనుచనుదెంచు నిరర్గళమార్గంబరి కట్టగోటం
గట్టా యిత్తపడియట్టిట్టకదలక యెట్టకేలకు మనంబుఘట్టిపఱచుకొని
యుండిరట్టియెడ॥ 1064

చ॥ పటపటలంబుగుంజుకొని భక్తుడు వచ్చుచుదవ్వుదవ్వసం
దటుకునగాంచె భాషితజనప్రభ సైనికమధ్యభాగమున్।
తటతటకర్ణయుగ్మకరగండవిఖండితపద్మపూగమున్
గటయుగళాంతరాళగతగైరికనాగము గంధనాగమున్॥ 1065

ఉ॥ ఆనేరినట్టహాసములునార్పులురోదసిముట్టఁజేసిక
య్యానకుగాలు ద్రవ్వుచునిభాగ్ర్యముడగ్గరలైంగికొనుసం
ధానముతోడ బల్కె సురనాధునిభద్రగజంబు మానవా
ధీనతఁజిక్కి దుఃఖపడు నేనుఁగుగున్నకు సంచలింతునే॥ 1066

ఉ॥ సైనికులారమీరిచట జావఁగనేటికిఁ బొంతటంచుఘం
టానినదంబు సేయ మదనాగము మావటిపాఁటిపోవనెం।
త్రైసనుబోవనీకగజయంతలు దంతిమరల్చినూకఁగఁ
గోనలసవ్విఘంటయుసుగోకలఱంగయునిఁగి సేప్పచుఁ॥ 1067

క॥ సమరాంతరమునఁ జేతులు
సమరుచుయంతలవధించిసరసర వేదం।
డముతొండంబునుగర
దండమునను వడిబట్టికొట్టెనలినలిగాగఁ॥ 1068

వ॥ అట్లుగొట్టియునంతటబోవకభీకరాకారుండై పినాకిభక్తానీకంబుగోకలు దుకుచాకలరేఁడుకోద్రేఁద్రరసా సముద్రుండగు వీరభద్రుండునరసింహునంజలిగుంజలియాఁదిఁదివికివై చువడువున బొడవుగానెగర వైచి పుడమినింబడనీకనడుమనెడ చేతంబెడచేతం దట్టుచుగందుకంబునంబో లెగొండొకవిడినుడువీధినెగురవైచుచు గ్రీడించుమరియునట్టహాసంబులాకసంబుముట్టంజేసి బేశికంటికరటినిశాటపాటనంబొనర్చు గతిహెచ్చి వచ్చివందరలాఁడువెండియుపుండరీకాక్షునికోలెమ్ముఖండశశిమండనుండు విరిచినవిధమునసెమ్ములువిరిచితుమురుగా మొత్తిమోదరలాడుగ్రమ్మరమాలకుమాంసంబునుగొడగరికిదోలునుపనికిరాకుండనా వేదండంబుజెండి వైచిత్రోవదొలంగనిబాసకువెలితిగాకుండద్రోవపోవగబావజవిజయుభక్తులెల్లనుల్లసిల్లిరియనంతరంబ॥ 1069

క॥ ఎవ్వడునాపైనేనుఁగు
గ్రోవ్వునబురికొలిపెవానిగొట్టకనాలో।
నెవ్వగమానదు పోమ్మన
నవ్వార్తవిభుండువినిసమాకులమతియై॥ 1070

గీ॥ బసవరాజయ్యదెసజూచెబరమహర్ష
వారిపూరితనేత్రుడై వసుమతీశు।
తోడనిట్లనువలదన్న ద్రోపునేసి
చంపబఁపంగవలసెనిచలముబలము॥ 2071

క॥ నామాటలఁ గొంబట్టక
భూమీశ్వర చెడుగుజనులబుద్ధులు వినఁగా।
నీమానము దూనికయును
సామజమును బోలసెద్రోహసంగతి వెలసెన్॥ 1072

ఇరవత్తుసికథ

సీ॥ ధరణీశ వినుతొల్లి ప్రవిళమండలమునగరయూరిచోడభూవరునిరాజ్య
మునసరవద్దడిముప్వ్రరిలోపలనిరువత్తుఁడననొప్పునీశుభక్తు।
డపగతసర్వసంగపరిగ్రహుండు వేదాగమశివపురాణార్థవేది
షడ్విధలింగార్పితావధాన వినోదిసంతతజంగమార్చనసుశీలు॥ 1073

గీ॥ డనఁగసురుచిరపరమానురాగుండగుచు
వెలయుమిగులచెడనివిభవములను।
బ్రకటవీరశైవభావనాపరతంత్రు
డనఁగయతడునెగడుయెవ్వనమున॥ 1074

మ॥ రతిరాణ్మర్దనభక్తిలోలతభయభ్రాంత్యాదులన్ మీరివి
శ్రుతవేదాగమ శాస్త్రచోదితలసద్రుద్రాక్షభస్మాభిరం।
జితగాత్రుండయి నేమమొక్కటి వహించెఁ శంభుభ
క్తాళికిం బ్రతికూలత్వము సేయువాంఛ్ర నవిచారత్వంబుసం జంపగన్॥

క॥ అనియతిప్రాణపదముగ
దానడుపుచుబ్రమథభాషితపురాణకథా।
ర్థానుభవవిశారదుడన
మానుగవిహరింపుచుండుమానవనాథా॥ 1076

క॥ ఈలీలనామహాత్ముడు
గాలంబవలీలగడవగానొకనాడా।
చోళమహీపతిమదగజ
మాలానముదురుము సేసియాపురవీధిన్॥ 1077

క॥ విడివడికటియుగమున మద
జడధారలుగారగానశంకితవృత్తిం।
బుడమిపదాహతివడవడ
వడకఁగనడతెంచుచుండెవడి నట్టియెడన్॥ 1077

క॥ ఒకశివభక్తుడు శివపూ
జకుఁబుష్పములపచయింపజనులెవ్వరులే।
వకమునుపతోటలకుబో
వకకాదనినడకకున్నవారితమతియై॥ 1078

వ॥ గృహంబు వెలువడిగవనిఁగడచిమ్ముడునర్చింపంగడివోనిపుష్పములు శోధింపఁదనకన్నిచ్చకువచ్చుపూఁదోఁటలు సొచ్చియచ్చటంబెనుగాలితాసకు తేఁకులుచినిగిఁనచిద్రపుష్పంబులును సుడిగాలింగడివోయితొడిమలుసడలి పుడమింబడి యున్నస్వయం పతితపుష్పంబులును బుష్పశరవైరిపూజకు భాజనంబులుగావని మనోహరంబులైతావులు మెలగింపుచుం గన్నులకింపు పుట్టింపుచునించుకించుకవికసింపన ద్యోగింపుచున్నసజ్జి కంబులుసజ్జనిండశోధించు కొనిపోలిపూజనలాలసుండై యనాలస్యంబు నందనసదనంబునకుం బునరాగమనంబున॥ 1079

చ॥ విడివడివచ్చుచోశవృథిపీవరుమత్తగజంబుభక్తునిం
దొడిఁబడఁగూడిముట్టితన తుండమునంగబళించిమీదికి।
న్వడినెగురుంగవైచిరదసద్వయమొగ్గియుసమ్మహాత్ముకీ
గడుపునఁగొమ్ముగ్రుచ్చికొనగన్నులనిల్పెసుప్రాణభారముల్॥ 1080

తే॥ ప్రాణవిశ్లేషజనితతాపమునఁ బట్టఁ
దభవ! ప్రాణేశ! శంభూ! మహాత్మ! యనిన
యెలుఁగు విని యిర్వదాండారి యిది మహేశు।
శరణుపలు కని యాత్మ నిశ్చయము చేసి॥ 1081

శా॥ సక్రోధంబున లేచి యిల్వేడలి జంఝూవాతసంచారుఁడై
యాక్రందం బది యేమి టంచుఁజని యత్యర్ణంబునం గాచె దం।
తిక్రౌర్యంబును భక్తుపాటుఁ గని దోర్దీప్యమానాసిధా
రాక్రాంతంబుగఁ జేయిఁ జిమ్మెఁ గరిదానాంధ్యంబు పంధ్యంబుగాఁ॥

ఉ। ఏనుఁగురక్కనుండు పరమేశు నెదిర్చినభాతిఁ గన్నులం
గానకదంతి దంతిమనఘస్మరభక్తునిమీఁది కేఁగ నా।
ధీనిధికోపవహ్ని మదిఁ దీంద్రముగాఁగ మహాయుగాంత కే
శానపరావతారుఁడయి సల్పెను దా ఘన సింహనాదముఁ॥ 1083

ఉ॥ అంతట మీఁద దంతిఁ దెగటార్పఁగఁ జేరె మహేశుభక్తుఁడ
ద్దంతికరాగ్ర మాత్మకరతామరసంబునఁ బట్టి యీడ్చి మా।
వంతుని గూల్చి వానిమెడ వామపదంబునఁ ద్రొక్కి కుంభికుం
భాంతరసీమ వ్రక్కలుగ హస్తకుఠారికఁ గొట్టెఁ గొట్టినన్॥ 1084

చ॥ కరి సురహేతిఘాతములు గ్రక్కునఁ దాకినఁ ద్రెళ్ల నామహీ
ధరమునుబోలెఁ గూలె ధరఁ దద్విధ మంతయు జూడ భూమిభృ।
ద్వరుఁడు జనాళిచే నెఱిఁగి తచ్ఛివభక్తునిఁ గాంచి తత్పదాం
బురుహయుగంబుపై నెఱఁగి బోరన లేచి లలాటహస్తుఁడై॥ 1085

చ॥ కటకట భక్తునిఁ గఱము కాఱియపెట్టె సజాచ్యుతాదులు
న్నిటలదృగా ప్రభక్తులకు నిక్కము సాటికి రారటన్న నే।
మిట పశు విద్ధి నీల్గునెడ నెక్కుండుచింత; యిఁకేను జచ్చు టే
సట యగుఁగాక తత్కృతికి సామ్యము సేసిన నోరు వోపదే॥ 1086

ఉ॥ ఏనుఁగు శుద్ధజీవ మది యేమి యోఱుంౘను దాని నేలు స
ద్దానిఁ దలంప ద్రోహి నని తాత్త్వికదృష్టి నెఱింగి ఖడ్గసం।
ధానితహస్తుఁడై ద్వీదశనామకభక్తుని మ్రోలఁ గంధర
లూనము సేయఁ బూన గణలోలుఁ దలోలకృతార్థభావుఁడై॥ 1087

ఉ॥ కుత్తుకపాఁపతేడు పలిగుబ్బలిరాచకుమార్తె మేనిలోఁ
బొత్తు మనంగఁ బెన్నసలి పొమ్మన శూలము కేలఁ గ్రాలఁ బ్రా
బత్తులమొత్తముల్ గొలువ పన్నెలవెనెనిలపూవుతేకుదా
ల్పత్తిజి నిర్వబత్తునికి నచ్చపుమే న్పొడమాప వెండియున్॥ 1088

క॥ శంకరు నంకూరత్కారు
ణాకింతదృక్పంకజాతుఁడై చోడని నా
త్మాంకాగతుఁ జేసి భవ
త్కైంకర్యము మన్మనంబు దాఁ బెట్టికొనెన్॥ 1089

క॥ ఇరవత్తుతోడ ననియెను
వర మీవచ్చితివిజోడవరుఁడును నీవున్।
వెఱపకయడుగుండిచ్చెద
సఱిముఱివరమేమియైననని హరుఁడనఁగన్॥ 1090

ఉ॥ కోరికలేమియేనియును గోరిక యిర్వాతు సన్నుతింపఁగన్
దారకరాజశేఖరుఁడు దార్ఢ్యముగాఁ దదభీప్సితార్థముల్।
మీఱ ధురంధరం బయిన ముక్తియు భక్తియు నిచ్చ భక్తునిన్
బోరస జీవితోద్భరితభూరిశరీరునిఁ జేసి వెండియున్॥ 1991

క॥ దంతి బ్రతికించితద్గజ
యంతకునెత్తుకునుమున్నె యిసువులొసంగి భూ।
కాంతునిభక్తుని గైలా
సాంతస్థునిఁ జేసె శంభు డంపఱునెఱుఁగన్॥ 1092

వ॥ అట్లు చోడభూపాలుండు 'భృత్యాపరాధస్స్వామినోదండః' యను ప్రాక్తనసూక్తి చిత్తంబున హత్తుకొలిపి తన దంతితప్పు తనతప్పుగా నిశ్చయించి శిరంబు ద్రుంపం దెంపుసేసె నన్ననీ తప్పుం జెప్పఁ గొలందియే? వలదన్న నామాట గీటుసేయుచు భయంబులేక వంచితి నని పతికిం జెప్పి వెండియు బసవదండేశుం డతనికిట్లనియె॥ 1093

బాపూరు బ్రహ్మయ్యగారి కథ

సీ॥ బాపూరు బ్రహ్మయ్య భక్తాగ్రగణ్యుండు
వీరమాహేశ్వరాచారయుతుఁడు
గాఢమాహాత్మ్యం డఖండితశక్తుండు
ధైర్యసంపన్నుఁడు శౌర్యధనుఁడు
మంగళభక్తిక్రియాంగభాషాంగుఁడ
వార్యశౌర్యుండు సద్వాక్యరాశి
యుత్తమోత్తమవృత్తి నుండు సర్వంసహా
తల మేలఁ బొగడంగ వెలయుచుండి 1094

తే॥ యతఁడు జంగమలింగపాదారవింద
సేవనాసక్తిపరతంత్రచిత్తుఁ డగుచుఁ
బెక్కులగువువ్వుఁదోఁటలు పెట్టి మొదటి
కోడి కూయంగఁ బువ్వులఁ గోయుకతన॥ 1095

తే॥ సరగఁ దోఁటల కేఁగి పుష్పములు గోసి
కొని మరలివచ్చి దండలు గూర్చి భక్తు
లకు సమర్పించుసదియుఁ గాయకముగాఁగ
దాని విరచించు పంగమతర్పణములు॥ 1096

వ॥ ఇట్లు సేయుచు॥

ఉ॥ వర్తిలు నమ్మహాత్ముఁ డొకవాదముపట్టున గట్టిగా జగ
త్కర్త యుమామనోహరునిఁగాఁగఁ బ్రతిష్ఠయొనర్చి యల్లగో
భర్తకుఁ బుల్లు పుల్లమును బన్నుగ మేపెను జొన్నలడా శివుడా
మూర్తివహింపఁజేసి పరముజా బలికించె సకించనాత్ముఁడై॥ 1097

క॥ ఒ దేమియతండొకభూ
మండలపతివిమతనృపతిమండలముపయిణా
దండెత్తి చనుచు విడిదల
నుండెన్నాపూరసైన్యయుక్తుండగుచున్॥ 1098

వ॥ అట్లుండి యాప్రోలి కనతిదూరంబునఁ బ్రాగ్దిశాభాగంబునఁ దాను వ్యాలంబులు విడిపింపం బాదపతక్లాం తిపశ్యతోహరంబులు సతిమనోహరంబులు నగు మందసమీరంబులు గ్రందుకొనఁ బుష్పవాటికాని కటంబునం బటుసంఘటితమంటపప్రాకారమందిరాంతర్మందిరంబు లతి సుందరంబులుగా నియోగించి యున్నెడ॥ 1099

శా॥ ఆరాజన్యపరేణ్యుపట్టపుగజం బావిర్భవద్దానవా
ర్ధారామండితమై మహానిగళబంధంబుల్ వడిం ద్రెంచి కుం।
భారూఢుం దగు మావటీని గయికో కట్లంతట న్త్రైచి ఘీం
కారంబు ల్చెలఁగంగ దండుకలయంగాఁ గ్రుమ్మరుం గ్రమ్మఱన్॥

ఉ॥ నీడకు నుల్కి నుల్కి పడ నింగికి నెత్తిన వాలువాల మ
ల్లాడఁగఁ గూడ ముట్టి మనుజావలిచట్టలు చీఱవైచి యా।
జాడఁ గలంచు రాజమదసామజముం గని బ్రహ్మశౌరి యా
డాదని మానసంబునను నప్పుడు నెప్పటిరీతి నేగఁగన్॥ 1201

సీ॥ కరిఁ డాయఁ జనుదేరఁ గాంచి బ్రహ్మయ్య యిం
దెందు వచ్చెదవని సందడింప
సందులు ప్రిదిలి యాసందున నిల్వక
వెనువెనుకకు భయావిష్టమగుచుఁ
గరము శిరంబునఁ గదియించుకొని చని
ఘననదీతీరభాగంబునందు
ఘీయంచుఁ గూయుచుఁ గిలి మూర్చలో మున్గి 1202
జీవంబు విడువఁగ మావటీలు

ఆ॥ భీతయుక్తులగుచు భూతలపతిఁ గాంచి
మస్తకస్థలస్థహస్తులగుచు।
భద్రగజముచావు బ్రహ్మయ్యమహిమయుఁ
జెప్పి రెల్లజనులు శిరములూఁప॥ 1203

మ॥ ధరణీశాగ్రణి విను మభక్తుండొకఁ డేతద్గ్రామధాముండు శం
కరపూజాకుసుమార్థ మొక్కెడ యుషఃకాలంబునం దేఁగి బా
సురభంగిం గుసుమంబు లెత్తికొని కొంచుం బోవునా వేళను
ద్ధురలీలన్ గజముం ధరన్ జమరెసద్దోర్దండచండాహతిన్. 1204

క॥ అని తనమావంతులు చె
ప్పినవిని జనవిభుఁడు మిగులఁ బ్రీతుండై యా
ఘనుఁ దనగజమే గతినేఁ
చౌనాయని బ్రహ్మయ్యకడకుఁ జేరన్నరిగెన్॥ 1205

చ॥ అరిగి తదీయపాదముల కర్థిమెయిన్ దగ మ్రొక్కి లేచి య
క్కరికృతదోష మింతయును గావుము కావుమటంచుఁ గ్రమ్మఱన్
శరణము సేయఁ జూచి జననాయకు సంతసవార్థిఁ దేల్చి త
త్కరటికిఁ బ్రాణమిచ్చె గణగణ్యుఁడు బ్రహ్మయ యిమ్మహీతలిన్॥

వ॥ ఇట్లు బాపూరి బ్రహ్మయ్య శరణుఁ జొచ్చి యప్పార్థివుండు కృతార్థుండయ్యె నిట్టి సజ్జనభక్తులచరితంబు లిజ్జగతిపై నపరిమితంబులుగలవవి యట్లుండ నిమ్మువారలనై జవ్యవహారంబు శరణన్నఁగాచుటయు మార్కొనఁబోరి గొనుటయునుంగాన బిజ్జళభూనాయక మాచయ్య యనంగఁ జేనలకలియుగ రుద్రుండుగాని మర్త్యమాత్రుండుగాఁడతని శరణుఁ జొచ్చితేని బ్రతుకవచ్చు నాకుం గానవచ్చినకార్యంబు నదియపోదమని బసవఁడు వసుమతీశునకం జెప్పినవినిజనవిభుండు వేఱొండుపతంబుగానక లజ్జావనతవదనుండై కొండొకసేపూరకుండె ననంతరంబ బసవనిదెసఁ జూచి నీవు చెప్పినదే కార్యంబుకదలుమని యతనిపజ్జన తానుం జనుదెంచి మాచయ్యం గాంచి యతిదూరంబున సాష్టాంగం బాచరించి లేవకున్న నెఱింగి బసవండు మాచయ్యగారికిం జేరి యభివందనపురస్సరంబున నిట్లనియె॥

బిజ్జలరాజు మాచయ్య శరణు సొచ్చుట

తే॥ వలదువలదని వారింపఁ జలముసేసి
ముక్కుఁ గ్రక్కునఁ గోల్పడ్డ మూర్ఖుఁడంగి
యంతడాయంగఁ గానోడియతఁడు నమ్ర
కాయుఁడై యున్నవాఁడు నీకరుణఁ గోరి॥ 1208

ఉ॥ పిచ్చుకమీఁదనేల సురభీకరపాశుపతంబు వైవమీ
యిచ్చకురాకయుండ నతఁడెంతటివాఁడు భవద్దృగగ్నిచే
వెచ్చగుచుండ లోకములు వింతయె; నాకు భవన్మహత్త్వమీ
వచ్చి మఱుంగఁ జొచ్చు నృపవర్యునిగావఁ దగుం గృపానిధీ॥ 1209

చ॥ అనిబసవన్న వేఁడికొనసట్టుల కాకనిమాచశౌరి య
మ్మనుజవరేణ్యులెమ్మని సమాదరణంబునఁ జెప్పిపంపిచ
య్యనమృతహస్తియెమ్ములును నట్టయుఁ బొట్టయుఁగూడఁబట్టి భూ
జనములుచూడభూతి పయిఁజల్లికరిం బ్రతికించె వెండియున్॥ 1210

తే॥ నాఁటితొలినాఁడు చంపిన నరునియస్థి
యాకసంబున సుండంగ నాక్షణంబ
భువికి డిగజార్చిలోకు లద్భుతము నొంద
వాని యసువులు నొసఁగె భూనాయకుండు॥ 1211

వ॥ ఇట్లు సజ్జనసంజీవితంబైన కుంజరరాజంబు రాజకుంజరంబున కిచ్చిన సతఁడు నామధ్యందినమార్తాండమండలంబునుంబోని చేగంటఁదొంటి యట్ల కరంబునకుంగర మనురాగంబునసం జనుదేరఁగ జాటుకొనుచు విజనివాసంబునకుం జనియె బసవండు మాచయ్యపాదంబులుగొలిచి యాయయ్య మఠంబునకు సచివారిచేఁదా నగ్గింపించుకొని తననివాసంబున కేతెంచెనంత మాచయ్య యెప్పటియట్ల సంతతసత్క్రియాలీల నడుచు చుండుం గొన్నిదినంబుల కొక్కనాఁడు॥ 1212

తే॥ బసవరాజయ్య యరలేని భక్తివేర్మి
నందఱికి గీత మఱిముఱి నానతియ్య
నొదయలొగిదాని మాచయ్యయొద్దఁబాద
వినిమహోగ్రతావృత్తిచేతనుగలంగి॥ 1213

క॥ అనియంతఁబోక శివశివ
యనుచుౝ శబ్దగ్రహములహస్తాబ్జయుగం
బున మూసికొనుచుపోక
ల్లీనాథాచెల్లదీనులే శివభక్తుల్॥ 1214

క॥ అవినీతుఁడు గాకీగతి
శివభక్తులదైన్యయుతులఁ జేయఁగఁజన్నే
భువిఁదానదాతననికోఁ
తివిధంబునవెక్కిరింపఁ దేకుఁవనెడదే॥ 1215

క॥ దోషంబుగాక భక్తులు
రోషింపౝదీనివింటె రోఁతయ్యెడి నీ
భాషలు గీషలు వదలుము
దూషకనినుఁజూడఁదగదుదుర్జనవర్యా॥ 1216

మ॥ అని మాచయ్య స్వకీయకాయకముఁ జేయంబోవ నీవార్తభ
క్తనికాయంబులచే నెఱింగి బసవక్ష్మాపత్యమాత్యుండు భీ
తినిమగ్నాశయుఁడై కలంగుచుఁగడుౝ దీనాననాభోజుఁడై
చనియెన్మాచమనీషి యున్నెడకుభాస్వద్భక్తసాహాయ్యుఁడై॥ 1217

వ॥ ఇట్లు చని యమ్మహాత్మునిపాదాంతికంబున నొదలుగడపి యిట్లనియె॥

క॥ ఆక్రాంతాహంకారుని
నక్రమసత్యతరయుక్తనాగస్మృతిని
ర్వ్యక్తాభావోవేతుని
సక్రోధుౝ దుర్జనుని నసమ్యక్కామున్॥ 1219

క॥ దుర్భావకు నయభక్త్యా
విర్భావవిహీనుజిద్వివేకవిదూరుఁ
నిర్భాగ్యునశౌచునిదు
ర్గర్భుననుంగాచికొనవె కరుణా॥ 1220

తే॥ నాల్గులక్షలు నఱువదినాల్గువేలు
గీతములు సెప్పుటది యేపగింపు గన్న
యట్టులయ్యెను నిపుడు నీ పౌననమినిఁ
బా యనవె యో యనకయున్న సంగమేశా॥ 1221

క॥ అని తను నిందించుకొనుచు
ఘనదైన్యముగానఁబడఁగగణుతింపంగా
వినియునువిననివిధంబున
ననుపమశౌర్యుండుమాచనార్యుండనియెన్॥ 1222

క॥ కడు నధముఁడ! క్రొవ్వితెమా
మృడుగణము లధములె నీవు మేటివె యకటా
యడిగెడువారలు లేకయ
బడుగైతివె మజ్జ బాపుబాపురె త్యాగీ॥ 1223

సీ॥ అట్టియాచకుల నెందైనఁ గందుముగాని
యిట్టిత్యాగులఁ గాన మేయుగమునఁ
బాసలిన్నియు నేలబసవయ్య! నీవిచ్చు
నేనికగున్నలు నెట్టుకోక।
లట్టిగట్టము గాద్దె లవనిఁ బచ్చనిమిన్ను
నీకుటిలపునాతు లేమి ప్రాఁతి
మాదేవుభక్తుల పేదఱికంబులో
గరిమచూపుదు నని కరయుగమున 1224

ఆ॥ సదమలోకంబుసంధించి చల్లిన
తత్క్షణంబులెల్ల ధర మరకత।
నీలపుష్యరాగనిర్మలవైడూర్య
విద్రుమాదిరత్నవితతు లయ్యె॥ 1225

క॥ ఉద్యత్త్రద్రత్నద్యుతి
ఖద్యోతుం డపుడు గేలు ఖద్యోతముగాఁ।
జోద్యం బందిరి జనులన
వద్యున్మాచయ్యఁ జూడవచ్చె౯ నృపుఁడు౯॥ 1226

తే॥ పీరువారనకందఱువేగవచ్చి
చూచుచుండంగ మడివాలుమాచశౌరి।
చాయగురిసెనుబ్రమథప్రసాదపుష్ప
వర్షమందఱునాత్మలోహర్షమొంద॥ 1227

క॥ బసవని నభిమతఫలముల
నసలారఁగఁ దనుప నీశుఁ డభ్యర్చితుఁడై।
యసమశరరూపుఁడాతం
డసమానుఁడు మాచశౌరియపుడొప్పారె౯॥ 1228

క॥ చెన్నార జంగమావలి
మున్నిట లింగావతారమున మాచయభ।
క్కున్నతిశివుఁ డెఱుఁగఁలే
కెన్నేనియురూపముల్ వహించినభంగిన్॥ 1229

తే॥ అట్టి జంగమసత్సభాభ్యంతరమున
దొట్టియున్నట్టి రత్నంపు దిట్టలుండు।
హరునిభక్తుల బండారి నన్నయట్లు
బసవరాజయ్య మిగులఁ జూపట్టుచుండె॥ 1230

వ॥ వెండియు బసవండు మడివాలు మాచయ్యంగారల శ్రీ చరణారవిం దంబులకు సాష్టాంగపరంపర లాచరించి చేరఁబనుదెంచి యుదంచిత వాక్యంబుల సన్నుతించి శరణువేఁడుచు దేవనీమహత్త్వంబుఁజూడ నెంతటివాఁడనో సంగమేశ్వర నీవు శంకరుండ వేను గింకరుండ నీవు నిర్మలుండవు నే దుర్మలుండ నీవు సుజ్ఞానివి నే నజ్ఞానిని నీ వమృతాం గుఁడ వేవిషాంగుండ నీవు మహాదాత వేదీనుండ నీవు పశుపతి వేప శువ నీవు త్రైలోక్యచూడామణి వే నిర్భాగ్యచూడామణి నిట్టిదు ర్గుణరాశియగు నాయందు సద్గుణలేశంబు వెదకం గలదె? మద్గర్వప ర్వతంబు భవదఖర్వకృపాగీర్వాణాయుధంబున గీఁటుసంబుచ్చి యప రాధశతసహస్రంబులు సైరించి రక్షింపవే! వేయునునేల జగదాశ్చర్య చర్య మడివాలు మాచనార్య యని యనేకప్రకారంబుల విన్నవింప విని బసవనిం దన కౌఁగిటంజేర్చి కారుణ్యార్ణోరాశి నోలార్చ నవ్వు డచ్చటి భక్తులు తమలో నిట్లనిరి. 1231

క॥ వినవయ్యలింగమందై
ననుగలుగవె కోపమును బ్రసాదము కొంచెం।
బునకుఁగదఁజనదిలనువా
రునువాయింపఁగ గ్రహింపరుగదాయెందుఁ॥ 1232

తే॥ అంతకంటెను గడమ యేయాత్మభృత్యు
నారయ కూరక చేపట్టుదురె మహాత్ము।
లట్లునుంగాక మాలిన్య మపనయింపఁ
గార చీరల కలుగునె చాకి యెందు?॥ 1233

క॥ అట్టిదివో బసవయ్యం
బట్టుట మాచప్రభుండు బహువిధములఁదా।
ధట్టించి దుర్మలముషోఁ
దట్టి విమలతత్త్వవిజ్ఞతం బొందించెన్॥ 1234

చ॥ పనిపనిఁ గాఁపఁగాఁప నవభర్మము వర్ణన కెక్కు బొల్లిచం
దన మొగి నెంత రాఁచినను నవ్యసుగంధము నిచ్చులీలఁదు।
శ్రునకలు చేసినం బెఱుకు తొల్లిటికంటెను తీపు చూపుచా
ట్పునఁ దుది ముట్టెమాచనవిభుం డొరయఁ బసవన్నభక్తియుఁ॥

చ॥ అసమశరారిభక్తులిటు లంచు నుతింపఁగ మోట్పుఁగేలుతో
బసవనమంత్రి యున్కి గని భవ్యచరిత్రుఁడు మాచశౌరి యో।
బసవ యహంకరించినను భక్తి ఘటిల్లునె శంకరో క్తిభ
క్తిసరణియే యహంత వరిక్రింపవె తొల్లి పురాతనాళిలోఁ॥ 1236

శంకరదాసయ్య కథ

తే॥ జదయశంకరమను మహాస్థానమందుఁ
దనరు భక్తుఁడు శంకరదాసి యనఁగఁ।
గాల గతి కర్మ ముఖ్యేంద్రజాల మూల
నిర్మథనశౌరి బాక్తికమర్మ వేది॥ 1237

సీ॥ జన్మజరామరణోన్ముక్తకాయుండు చిన్మయానందవశీకృతుండు
రౌద్రమహోద్రేకరంజితాపరవీరభద్రుండు ప్రత్యక్షపాలదృష్టి।
దండితాజాండదోర్దండ తాండవమండితాడంబరుఁడుమనోహారియశుండు
విలసితసంసారతలగుండు గండండు ప్రచ్ఛన్న వేషసంపన్నుతుండు॥

తే॥ గోపితాష్టవిభూతియై కుశలబుద్ధి
బొంతలును గంతులును గుట్టి పోగుఁ వెట్టి।
యంగడిని విక్రయం బార్ప ననుపు దినము
గాయకం బేను మానికల్ కలుగుచుండు॥ 1249

క॥ ఎక్కొక తఱుఁగకగాయక
మక్కజముగనేనుమాన్కెలబ్బఁగదినముల్।
స్రుక్కక జంగమకోటుల
కెక్కుడు రతినందచేయు నిష్టాన్నంబుల్॥ 1240

దేవర దాసయ్య జూడవచ్చుట

క॥ ఈసరణి జంగమార్చన
దాసియొనర్పంగఁ జూచు తలఁపున వేడ్కన్।
భూసురపతితో దేవర
దాసియనుచుఁ దెచ్చి మ్రొక్కఁ దగుగోష్ఠి మెయిన్॥ 1240

సీ॥ ఒక్కొంతతడ వందయుండి పేడ్కొని తనమఠమున కంత ప్రేమమున నేఁగి
సదయుండువోలె విచారించి కటకటా యీగకుతడవు లే దింటిలోన
శంకరదాసయ్య సద్భక్తిమహిమయు లింగసమర్థత్వసంగతియును
నింక నెన్నటి కంచు నెడఁదలోవగచుచుఁ బ్రకటించి దుగ్గళవ్వకును జెప్పి॥

తే॥ తగిన గంపెఁడు కొలు చంపి దాసి చూచి
దయఁదలఁచి పంపెఁ గొలుమను దాసమయ్య।
యింతయును మేలు నాకేమి యిందు కింక
నేమి యడిగినఁ దమకు మా కియ్యం గలదె॥ 1242

చ॥ కొలుచున కిచ్చెఁ దొల్లియొకకోరతపస్విక్రిఁ గొల్చు దెచ్చి యే
మిల మము వేఁడునో తమకు నెక్కడ నున్నవి యిన్నియంచుఁ బి
డ్కిలి గదియింపఁ గంపెఁడును గేల నడంగెను దానిలోననే
తలఁకుచుఁ జిక్కెఁ దక్కిననిధానము సంద యడంగె సర్వమున్॥

ఆ॥ కొలుచు గృహములోనఁ గొసిపెగలేవయ్యొ
బాడువాడుగా దెనాడనా।
దాసివడసినట్టి తవనిధి శంకర
దాసమయ్య దివియ దలఁగెనపుడు॥ 1244

క॥ పరిభవభవశోకంబున
దురపిల్లెడు దాసిఁ జూచి దుగ్గవ పలికెన్।
ధరఁగల బాడబు పల్లెఁ ప
చ్చరణునకుం గొలుచుపంపఁ జనునే నీకున్॥ 1245

క॥ శివశరణుల నిలుకడ గన
భువిలో నీవశమె గజము పుక్కిటపట్టం।
గ విచారించెదునమ్మా
నవులకు బ్రతుకంగఁ గలుగునా యెందైనన్॥ 1246

క॥ మృడుఁడు ప్రసన్నాత్ముండై
యడుగుము వరమన్న నడుటసఁణకించుట -యి।
వ్వడమిజనులెల్ల నెఱుఁగరె
కడపట భక్తులమహత్తు గానఁగవశమే॥ 1247

సీ॥ చేయుకాయక మింత చెదరక మందిరంబం దుండ జంగమం బందమెంత
యెక్కువుదఱుఁగవు నేనుమానికలెట్లు జంగమకోట్లకుఁ జాలుటెట్లు
లింగమదర్థులలేము లేమనవచ్చు వెండియు నాయయ్య విపులభక్తి
లోకత్రయంబునఁ బ్రాకటంబుగఁ జేయవలసి ప్రత్యక్షమై యలికనేత్రు॥

ఆ॥ డడుగువరమటన్నఁ జిడిముడిపడకస
స్మితముఖాబ్జుఁడగుచు శివమహేశ
కర్తృకర్తనాకుఁ గర్తవైనీవుండ
వేఱెవరముగలదె వేఁడికొనుగ॥ 1249

ఉ॥ ఏమియు వేఁడకున్నఁ బరమేశ్వర నీమది సిగ్గువుట్టునో
కామమభీష్ట మిచ్చురతిగల్గిన రేపటియట్లు నూదికిన్
దూమునరాత్రిదారమిడ నూత్నవిలోచన మిమ్మటన్న నా
కామవిమర్ధియిచ్చె నశికంబున మిక్కిలికన్ను నవ్వుచున్॥ 1250

వ॥ అట్లు హరుండిచ్చిన బిచ్చుఱకన్ను వరదేవ దోర్గర్వ పర్వతవజ్రంబగు
టయు శంకరదాసయ్య శంకరేతరసర్వమతనిహంతయై యహంక
రించిన శివద్రోహుల నిటలతటనటోత్కట చటులాగ్నిజ్వాలాపట
లంబుసఁ బలువేల్పులం జిటచిటవ్రేల్చుచుఁ గపాలంబులం బటపటఁ

బసులంజేయుచు వెఱవేల్పు పేరుకొన్న మాత్రంబ వేల్పంగ మఱికొందఱు వేల్పులు వెల్పడిపోయి శివుని మఱుఁగులు సొచ్చిరి తక్కినశేల్పులు వెచ్చనూర్చుచుం గరంబు లొదలలంగూర్చి జోహారువెట్టినంగాంచి ప్రతిదినంబును ముహొద్దునాడిగములు సెయుందనిన నవ్వేల్పులు బడుగుపనులైనం జేసి బ్రతుకుదమని నిశ్చయించి. 1251

సీ॥ మసలక ముంగిటి కసవులు వోనూకు
కోసకామారకో ల్లాడిమాడి
నెట్టన కొట్టంబు నిత్యంబు పుట్టెఁడు
దంపంగ బ్రోలకో దానిమఠము
చుట్టును జాలఁగాచుచునుండఁ బెదపోడి
కట్టెలు మోపంగ గాట యట్టి
పశుపులఁ గాపంగ భక్తితోఁ గటకంబు
మైలారుడుగొడుగు పుమతఁబట్టి॥ 1252

తే॥ రేపకడలను మేటివాం డ్రేటిదాటి
నూరగింపంగఁ గీర్తులుప్పొంగి వెలుఁగఁ
దసరి తక్కినబొంతరదైవతములు
నోలి నొక్కొక్కపనులు సేయుచును గొలువ। 1253

క॥ కాలములయోగపీఠము
లాలోనష్టాదశములు నప్పనమిడిసి
యాలయముసకమ్ములపని
లోలతఁగడుఁజిక్కిజక్కులునుభయిజియింపన్॥ 1254

వ॥ ఇట్లు నరదైవంబుల మువ్వెట్లుంగొను దాసమయ్య మహత్త్వంబువిని జగదేకమల్లుండను రాజుల్లంబున ససహ్యాత్వంబు వహించి వళ్యల్ల లాటుచేఁ గృపీటియోనికపాలి మెప్పించి ఫాలాక్షలనేత్రంబు వడయుట నిక్కంబగునేని॥ 1255

ఉ॥ ఈహరిముందటన్ నిలిచి యించుక కంపము లేకపోయినన్
సాహసిదాన పొమ్మనుచుఁజక్కఁగఁ దత్పురమధ్యమందు సు
త్సాహముతోడ నుక్కునను శౌరి రచించి తదీయదేహము
న్లోహమునందునన్ బొదిగినూత్నముగా ధరనిల్పి నిత్యమున్॥ 1256

చ॥ అలకక రేయునుం బగలుసర్చన లిచ్చుచుఁ గొల్వదాసియా
స్థలమున కేఁగుదెంచి పురసంహరుభక్తులు సతసిల్లఁదా
నలరుచు లెంకవానిగతి నగ్గుడితల్పులు దీసిచూడనా
జలజదళాక్షవిగ్రహము జర్జరితత్వము నొందె వందుచున్॥ 1257

ఆ॥ అంతకన్నమున్న హరిమీఁదిమోహంబు
శరణు వేఁడవచ్చుకరణి నరిగి
చరణయుగము చేరననుదేరదాసయ్య
విష్ణురూపుమాపె విశ్వమెఱుఁగ॥ 1258

చ॥ పరసమయావళుల్ పగిలి పాఱఁగ మిక్కిలి యుగ్రుఁడై మహే
శ్వరు శరణాగ్రగణ్యుఁడగు శంకరదాసయ లోకవంద్యుఁడై
ధర మనుచున్కి నీకు విదితం బిఁక నే నెఱిఁగింప నేల: శం
కరునకునైన భక్తులలుగన్ వశమే యెదురుండ నిమ్మహిన్॥ 1259

తే॥ భక్తసద్గోష్ఠి నేప్రొద్దుఁ బాయకున్న
భక్తియును భయమును గల్గు భక్తులకును
భక్తసద్గోష్ఠి నేప్రొద్దు పాసి యున్న
భక్తి భయములు రెండును బలుచగావె॥ 1260

చ॥ ఇల నిదీ యెంక వింత హరుఁడే యరుగన్ జదువంగ బెట్టినన్
గల మతి యంతయున్ జెడినకైవడి యయ్యేను వట్టిగుట్టు మా
టలఁ బనియేమి రమ్మని తటాలున వందుచు వచ్చి యిర్వురుం
బలుమఱు దాసమయ్య పదపద్మయుగప్రణతుల్ ఘటింపుచున్॥

ఉ॥ కావవె జియ్య భక్తజనకల్పక శంకరదాసమయ్య మ
ద్దేవ తలంపఁగా దెసయు దిక్కును నీవ కదయ్య మాకు సం
చావిపులాతలంబుఁ దను వంటఁగఁ గ్రమ్మఱ మ్రొక్కి నిల్చినన్
బావనమూర్తి గాంచి పరిభావపరోక్తుల దాసి యిట్లనున్॥ 1261

సీ॥ అక్కటా యీ రెవ్వరయ్యవో దుగ్గవ్వ
దాసి దేవయ్యగారా? సరేను
మీసరివారమె మీకిట్లు రాఁజన్నె
యిట వచ్చుటకుఁ గార్యమేమిగలిగె
నెచ్చటి కేనియు నేఁగుచు నున్నారొ
హరహరమము మఱపరు గదయ్య
మీయట్టి ధైర్యమానసులును శరణులు
గలరె? యీభువియందుఁ గానుపింప॥ 1262

ఆ॥ రిట్టిభక్తియుక్తి యిట్టినిర్గర్వము
నిట్టిభయముగలదె యితరులకును
బాపుదాసమయ్య బడుగులాధారంబ
బాపుదాసిభక్తపరులభాతి॥ 1263

ఉ॥ మాకిపుడేమి దెచ్చితివి మచ్చికమీఱఁగ నీశ్వరయ్యకున్
గోక యొసంగి గైకొనిన కొల్చును గాదెలలోన నిండవే
వేకొనిరావుగాదె?; నిజవిభ్రశతసంపద లెందుఁ బోయెఁ?; దె
మ్మి కలమాత్రమే బ్రతుక మీకృపచాలదు గాక మాపయిన్॥ 1264

తే॥ కాసుపీసంబువిడువంగఁ గట్టికొనఁగ
నోసరిల్లినధనమిందు నుండ నోపుఁ
ద్రవ్యమాయనిదేవరదాసిచేతఁ
ద్రవ్వఁజేయంగ జంగమాస్థానమందు॥ 1265

చ॥ పుడమిపయిన్ ఖనిత్రమటు పూన్పఁగ దాసిపసిండి సిక్కలై
వెడలఁగ నక్కజంబొదవి వేగమ దాసియు దుగ్గళవ్వయున్
గడుఁగడుభక్తిఁ దత్పదసకాయమునంబడి లేవకున్న న
ప్పుడతని గాంచి శంభుగణపూజ్యుఁడు శంకరదాసి యిట్లనున్॥ 1266

క॥ ఓలింగూలికిఁగొలుచిడి
చేలముగైకొంటయీగి చెల్లింవక నీ
వేలాగునసాకెదవని,
ఫాలాక్షునిడాఁగు మంత పనిగాకున్నన్॥ 1267

సీ॥ ఇంకొండుదడవైన నిచ్చి పుట్టెఁడుపంది
ముమకఁ గ్రమ్మఱఁబడి యుమటుగాక
కుడిచినకట్టిన బడుగల నైసను
నినుచుడి ముమ్మడి ధ[illegible]ము గొనుము।
కాదేనిఁభేదల సాదలచేదీవ
సలయందు మేలుగాఁగలదు పొమ్ము
బడుగుబత్తుల కాళ్ళపైఁబడ్డఁ గలుగునే
కుడువంగఁ గట్టఁగ విడువముడువ 1268

తే॥ నేది కాదేని విడువుము పాదయుగము
పేదలము మటన్నఁబోవునే లేదటన్న
నిన్నియును జెప్పి చూపంగ నింకనేల
రెండు చెప్పెద నొకమాట యొండు లేల॥ 1269

క॥ ఈపసిఁడిమృత్తుకైనను
వేపెరికలఁబట్టికొనుచు విచ్చేయుఁడు నా
నీపగిది నానతిచ్చిన
నావయునిఁక నెద్దిత్రినయనా యని మఱిషున॥ 127[illegible]

క॥ అతిగర్వాంధునినాగ
శ్రుతసాహస్రోపయుక్తశరణార్థి ననుం
బ్రతిపాలింపవె యనుచును
నుతియింపఁగ దాసి కరుణ నూల్కొన్న మదిన్॥ 1271

క॥ హరుభక్తులు కీర్తింపగ
నిరువుర లేవంగ నెత్తియోతఁడె కరుణా
శరనిధినోలారిచి యా
దర మొసఁగెను నెప్పటట్లుతవనిధియలరన్॥ 1272

తే॥ అట్లు వెడలఁగ దాసి యహంకరింప
హరునిఁ జేకొన్న తవనిధి యణఁగిపోయె
భక్తుఁడేపట్టునను గర్వయుక్తుఁడైన
భక్తినిర్వాహ మొందునె బసవ మఱియు॥ 1273

నిమ్మవ్వ కథ

మ॥ ధర నిమ్మవ్వ యనంగజరిపూద్యత్ప్రీతికృత్సత్క్రియా
నిరతాత్మీయనోంబుజాత విలసన్నిర్వాణపీఠవ్రతా
చరణోపేత చరాచరాభవసమర్చాయత్త సంసారదు
స్తరమాయాజితవృత్తియైమను మహత్త్వస్తుత్యయై నిత్యమున్. 1274

చ॥ హరశరణాలియిండ్ల కనుఁయుంబు ప్రియ౯బున నర్ఘ్యపణ్యముల్
బరువడి మోయుచుం గొడుకు భక్తగృహమ్ముల నాలఁగావఁగా
దొరికినకాయకంబుననె ధూర్జటిభక్తుల కిప్సితాన్నముల్
నిరతము సేయుచుండు ధరణీస్థలి నాసతి యిట్టు లుండఁగన్॥ 1275

సిరియాలుని కథ

మ॥ సిరియాలుండనఁ గాంచికానగరిలో శ్రీకంఠభక్తాగ్ర్యత
త్పరుఁడై నిత్యము నేగు రయ్యలకు నిష్పన్నాన్నమర్పించు భా
సురభక్తిన్ని యమంబుగాఁగ హరుఁ డాశుద్ధాత్మ సద్భక్తిలోఁ
తరయం జిత్తములోఁ దలంచి కుహనాయత్యాకృతిన్ వచ్చుచోన్॥

క॥ చరలింగాన్వేషణత,
త్పరుఁడై యేతెంచునట్టి తత్కాపటహరున్
దెరువునఁ గనుఁగొని కరములు 1277
శిరమునఘటియించివినుతి సేయుచుభక్తిన్.

సీ॥ పదపద్మములమీఁదఁ బడి లేచి స్వామి
మనుఁడని, నిత్యనేమంబు దీర్ప
విచ్చేయుఁ పింటికి విశ్వకుటుంబి నా
విని తపోధనుఁ డిట్టులను నతనికి।
ననఘ మాయిచ్ఛ సేయఁగనను వగునేని
మాకింతకటె సమ్మతము గలదె
యని సమ్మదం బంది యాసిరియాలుని
సదయాత్మ నతికృపాస్పదునిఁ జేసి॥ 1278

తే॥ పెక్కువెరవుల నరమాంసభిక్ష యడుగ
వరద మీచిత్తవృత్తికి వచ్చునట్టి
సర్వలక్షణసద్గుణసహితుఁడైన
యొక్కపుత్త్రుండు మాయింట నున్నవాఁడు. 1279

క. నరమాంసము విలువంగాఁ
బొరుగిండ్లకుఁబోవవలదు భూతేశ్వర మీ
యరుదైనవ్రతోద్యాపన
గురుమతిజేయింతుక్షణము గొమ్మనిమతియున్॥ 1280

తే॥ భక్తిమ్రొక్కి తపసి నొదఁబఱచి యింటి
కరిగి తత్కార్యసరణి యాత్మాంగనకును
మెల్లమెల్లన నెఱిఁగింపఁ బల్లవోష్ఠి
వెఱవ నేటికిఁ జెప్పఁడు వేగ యనిన॥ 1281

వ॥ అనవుడు నాయతిశ్రేష్ఠుఁడు తనతోడ నాడిన విధంబును దానొడంబడి వచ్చినక్రమంబును జెప్పె నప్పుడు॥ 1282

ఉ॥ ఒజ్జలయింటిలోఁ జదువుచున్న కుమారకు సంగళవ్వ వి
ద్వజ్జనమాన్య పిల్చుకొని తాఁ జనుదెంచినఁ జూచి దంపతుల్
పజ్జకు వేగ రాఁ దిగిచి సంశయ మింతయు లేక హేతిచే
వెజ్జగు యోగిపారణకు వే వధియించిరి కూర్మినందనున్॥ 1283

ఉ॥ చిత్రజసన్నిభుం గొమరు సెట్టియు బోటియు నొక్కకుత్తుకై
కుత్తుకఁ గోసి నెత్తురును గుండెలుఁ గండలు పేర్చి వెండియుఁ
మెత్తనిమాంసముల్ పసుపు మెంతి మరీచము జీరకాదులుఁ
మెత్తి ఘృతంబునం జవులుమీఱఁగ వండిరి నిండువేడుకఁ॥ 1284

వ. అట్లు వండి॥ 1285

సీ॥ తడవయ్యెఁ రాఁడని తపసివేడెము పెట్టి వడ్డపా ల్లెల్లనిష్ఫలతనొందె
నని శివార్చనమున కప్పుడ దయసేసి బోనాలు నానాలు భక్తికాల
దొంతులు పెట్టించితొయ్యలికెఱిఁగించిమాయజంగముపిల్వఁబోయికాంచి
భస్మతాంబూలంబు భక్తిముందఱఁబెట్టి చిందెవిడిచిమెడ సందివైచి॥

తే॥ మూఁడు దండంబులను బెట్టి మోడ్చు కేలు
ఫాలపట్టికఁ గదియించి భవ మహేశ
భక్తవత్సల విచ్చేయు భక్తశాక
పాకములు చల్లగాకుండఁ బారణకును॥ 1287

వ॥ అని యిట్లసంతవినయపూర్వకంబుగా విన్నవించి విజయంచేయించుకొని వచ్చి నిజసతీసమానీతశీతలోదకంబులం బాదప్రక్షాళనంబు గావించి సముచితాసనంబుపై నుంచి॥ 1288

క॥ శివలింగార్చన దీర్చుఁగ
శివయోగికిఁ బట్టుఁ జేసి సెట్టిసతి తనూ
భవుఁ జంపినపొలఁగూరలు
నవనవశాల్యన్నమును మనఁ బ్రమదముతోన్॥ 1289

క॥ వడ్డింపం గని యాయొఱ
గొడ్డియపుం దపసి కన్నుఁగవ గీఁటుచు నీ
యిడ్డపదార్థంబులలో
బిడ్డశిరోమాంస మెద్ది? పెట్టరు మాకున్॥ 1290

వ॥ అట్లునుంగాక 'సర్వస్య గాత్రస్య శిరః ప్రధానం' అని నిగమంబులు మ్రోయుచుండం బ్రధానాంగంబు వంచించిన నకించనులు మీ యింటి వంటకం బన్నఁదల కంటగించుచున్నది యనిన॥

ఉ॥ తాపసుఁ డట్లు పల్కు విని తానును మానినియుం బ్రభూతభీ
వేపితగాత్రులై శరణు వేఁడుచు దగ్గఱి కేశదోషసం
ప్రాపిత మేటి కంచుఁదలఁ బాకము సేయక యుంటి మంత మీ
పాపము లేనిచో నిపుడ పాకముచేనుక వేగ దెచ్చెదన్ 1291

వ. అని యతిశీఘ్రంబునఁ దెచ్చి నివేదించిన సెట్టి సీయట్టి నిరూఢభక్తులీభూమిం గలరె భళిర నన్ను నెంచఁగవచ్చునని మఱియు నిట్లనియె॥

క॥ ఈసరణి నన్నదానము
సేసిరె మున్నెవ్వరైనఁ జెలఁగి మదిష్టా
ర్థాసక్తియిఁకనొకటివిను
మా సులభము దాన నాదుమదిరంజిల్లున్॥ 1293

వ॥ అది యెద్దియనిన నీవు మాదాపటను మేము నీవెలపటనుంగూర్చుండి
సప్తార్చిర్లోచనార్చనంబులుదీర్చి సరసరఁబ్రసాదానుభవసల్లాపకేళి సలు
పుచు జీరక మరీచ రామఠ హరిద్రార్ద్రక కుస్తుంబురు దధిపయ
స్సర్పిస్తైల లవంగాదిసంభారసంబాధితంబులగు భవత్తనూభవ నవపలల
పదార్థ సార్థకంబు నీయంగనయగు తిరువెంగనాది వడ్డింపం బవు
లవధానంబున పక్క్రణించుకొనుచు నీవును నేనును భక్తి భుజియింప
వలయునట్టుసేయ నీకుం గూతకున్న మాకొడఁబాటుగాదు కంటి
మంటిమని కొడుకు మాంసంబు గొంట యిష్టంబుగాక యున్నయది
కనుగంటజూచుకొనుము నీవు నన్ను మీయిచ్చ చెల్లించెద క్షణముం
గొమ్మని యప్పుడొప్పం జెప్పితి విప్పుడిట్లు దప్పిన నీవిచ్చినక్షణము
నీవ కొనుము పోయివచ్చెద నని లేవ నుద్యోగించినం గాంచి సెట్టి
బిట్టుల్కిపడి భయభ్రాంతుండై నితాంతకాంతిని శాంతాయమానంబగు
నిజకాంతాననంబుఁ జూచి నాచేడియ యొడయనికి నిట్లనియె॥ 1294

క॥ అనుమానమేల సాక్షా
న్మనసిజసంహరునిమోళి మాన్యముగతి గొ
బ్బునఁదాల్పవలయురార
మ్మనితాపసి యెదమవంక నాత్మప్రియునిన్॥ 1295

క॥ వినివేశితుఁజేసి శివా
ర్చనఁ వెసఁజేయించి పక్వశాకావళు లం
గనవడ్డింపఁగ రాఁజూ
చినెపము వేఱొండుదలఁచి శివుఁడిట్లనియెన్॥ 1296

చ॥ అతిథులఁ బూజసేయుసమయంబునఁ బుత్రులుఁ దారుఁబౌత్రులన్
రతి భుజియింతు రేల యిటు రాక భవత్సుతుఁ డెట్లు నీకు నీ
హిత మగు భోజనంబు? సుతహీనులయిండ్ల భుజింపకుంట మా
వ్రతమని చెప్పమా మఱతురా శివభక్తుల జంగమోక్తులన్॥ 1297

వ॥ ఇట్లుం గాక 'అపుత్రస్య గతిర్నాస్తి' యని నిగమంబులు విడువక చాటి వినియును మాబోఁటిసంయములు గతిహీనులయిండ్లఁగడువు కక్కుఱితిం గుడుపనానింతురే; మాకింతలేని పంతంబులాడికొనం బని యేమి? మీకుం గుమారుండు గలఁడేనిం దోడ్కొని రండు లేకుండిన నూరకొని యుండుం డేమేగివచ్చెద మన విని వీఁపు విరిగినట్లైనంత మారాడనోడకఁ బుడిమిపైఁబడిమ్రొక్కి గ్రక్కునలేచి లోఁదేవ దెచ్చికొని యెట్టకేలకు సెట్టి యిట్లనియె॥ 1298

ఉ॥ మీరును నానతిచ్చితిరి మీనియమస్థితి మాకునుం గలం
దౌరసుఁడాడనో చదవ నంచును బోయెనొ వచ్చుదాక మీ
రూపకయుణ్ణఁ జల్లనగు నోరెము గూరలు నారగింప మీ
శ్రీరుచినప్రవాదము భజించెడిఁ గాక సుతుండు వచ్చినన్॥ 1299

మ॥ అనుచుం గ్రమ్మఱ మ్రొక్కి భక్తవరు నిల్లాలి న్నిరీక్షించి యో
వనజాతేక్షణ మేము పిల్వ మనబిల్వన్ రాదె లోకంబునన్
జనకుల్ పిల్చిన రాకయుండ్రె తనయుల్ నల్గిక్కులన్ నిల్చుచో
మును నిచ్చోవినుచుండు చీరుమని శంభుండాడఁగా నామెయున్॥

క॥ మారాడవెఱచి యాజగ
దారాధ్యుఁడు చెప్పినట్ల యయ్యోరెసలన్
నారీమణి నిలిచినిలిచి
నోరారఁగ నిట్లు తనతనూభవుఁ బిలుసున్॥ 1301

సీ॥ పూర్వజన్మార్జితభూరిదుష్కర్మాళి కుదురణఁగించునాకొడుక రార
దక్షిణాధీశుని దర్పంబుఁదెగటార్చు దక్షుండవైన నాతనయ రార
భయదపశ్చాద్ధర్మబావిదుఃఖంబులఁ బరిమార్పఁగల్గునాపట్టి రార
ఉత్తరదిగధీశ్వరోపాత్తసఖ్యుని వశవర్తివైన నాశిశువ రార 1302

తే॥ స్వర్గసౌఖ్యాధికపదస్థ త్వరగరార
దండధరదండఖండనోద్దండరార
ప్రకటసంసారపాశమోచకుఁడరార
విత్తపత్నిసుతాసక్తివిముఖరార॥ 1303

సీ॥ దివిజలోకేశ్వరాధికదేవదేవుండు వరదుఁడై నాఁడు నావడుగ రార
అంతరాంతరమూర్తియగు తపస్విపరుండు సంతసంబందనాస్వామిరార
ఘోరసిస్సారసంసారపయోరాశిపార మొందించునాపట్టిరార
అర్ధేశసఖవిభుం డగుయోగివేశంబు కోరి భజించునాకుట్టిరార 1304

గీ॥ దివిజకాంతాయుతామృతయువతి నన్నుఁ
గవయ నున్నది సన్ముక్తికాంతరార
సారెసారెకు మీతండ్రి సవ్యబాహు
వదురుచున్నది వేగ మాయన్నరార॥ 1305

క॥ హేళియుఁ బడమట వ్రాలెసి
ధాలా రాఁగదర యుత్తరంబేల జను
ర్జాలోన్మూలనశాలి వి
శాలయశుం డైసతపసి సంతస మొందన్॥ 1306

తే॥ కాంచికాపురబాలాగ్రగణ్య రార
యనుచు నలుదిక్కులను నిల్చి యాలతాంగి
కలమృదూక్తుల నాశ్లేషకవివిధమున
సుతుని బిల్చెను నిజమది సూచకముగ॥ 1307

వ॥ ఇట్లు పిలుచుసమయంబున॥ 1308

సీ॥ కూఁకటి నుదుటిపై గుంద్రమింతలు వెట్టఁ
గుండలంబులు రెండు గునిసియాడఁ
గాళ్ళపైఁ దండెలు ఘల్లుఘల్లని మ్రోయ
మొలనూలిమురిపెంబు గులుకరింప
శ్రీకరం బగురావిరేక నొసలఁ గ్రాల
దుబకుత్తుకన్ బులిగోరు తూఁగఁ
జూపరుల్ కీర్తింపఁ దాపసి వీక్షింప
విధి గ్రక్కదలఁగ నివ్వెఱఁగు వొదలఁ 1309

వ॥ అటులఁ జూచి॥

క. ఛీకుక్క ముట్టెసాక్షా
చ్ఛీకంఠుని కనుచునియతిఁ జేసిన రసవ
త్పాకం బనుకొని తనతల
పైకడవ కడంక డించి భవనములోనజరన్॥ 1321

క॥ తాడికిలి తినెపీఁడెక్కడి
కొడుకుశివద్రోహియనుచుఁగొట్టిజరన్॥
వడి నీడ్చి గాడిలోపలఁ
బడవై చెంబరుల కెఱుకపడకుండన్॥ 1322

ఉ॥ చచ్చినబాలుపైఁ గసవుఁ జయ్యనమాఁటుగఁ దీసి పుత్రుపై
మచ్చిక మాని శంభునకు మానిని క్రమ్మఱ నన్న ఖాద్యశా
కోచ్చయముల్ రచింపఁగను నుష్ణవిలోచనుఁ డావెభక్తిసం
పచ్చరితంబు దెల్పుమతి భక్తునితోడుత నొయ్య నిట్లనున్॥ 1323

సీ॥ చిఱుతొండ చూచితే చెలువభక్తిమహత్వ
మేలోకమున గలఁ దిట్టినిష్ఠ
మన కారగింపంగ నని పాయసాపూప
శాకాన్నముల నెల్ల జోకఁ జేసి
మైమజ్జనమునకు మలహరార్చనకును
జాలవు జలమని సరగఁ గడవ
వనిత మూఁపునఁ దాల్చి చనియెను బావికి
నవ్వేళఁ దత్పుత్రుఁ డాలఁగాచి॥ 1324

తే॥ మిగుల నాఁకలిగొని వచ్చి మగువఁ బిలిచి
తల్లిఁ బొడఁగాన కల్లన యిల్లుఁ జొచ్చి
యొక్కబూఁదియ పుచ్చుక యక్కజముగఁ
దించు నుదకంబు యష్టియుఁ గొంచు రాఁగ॥ 1325

చ॥ వచ్చి తదీయయాత సుతువంకఁ గనుంగొని యీశ్వరాన్నముం
బుచ్చిన కుక్కముష్టిని పుత్రుని నీళ్లఁగఁగొట్టి గాడిలోఁ
జెచ్చెరవైచి పీనుపయిఁ జెత్త మునుంగఁగఁద్రోచి క్రమ్మఱన్
మచ్చిక వండెడిన్ మనకు మానితషడ్రసపాయసాన్నముల్॥ 1326

వ॥ అని యట్లప్పరమపురుషుండు పురుషరత్నం బగునాచిఱతొండనం బికి నాయంబవృత్తాంతతం బంతయు నెఱింగించి యతని కరదండంబు హస్తావలంబనదండంబుగా నూఁతగొని లేచి నిలిచి మాటపరాకున నాతమ్మికంటి దమ్ముం గానకుండ నిశ్చయించి నడికి యవ్వడుగు పడి యున్న గాడికడకు నడతెంచి కై టభదమనుండు కిటి యయ్యును గానలేనిశ్రీచరణంబెత్తి చెత్తఁబాయునొత్తిచూడఁ గొత్తయైయున్నచిన్ని శవముం జూచి చిఱుతొండనంబి చిత్తం బాశ్చర్య కౌతుకాయత్తం బయ్యె నప్పుడప్పడంతి గప్పినచొప్పు తప్పకుండఁ గప్పి చప్పుడు గాకుండ నెప్పటిపట్టునకువచ్చి నిద్రించుగతి నున్న తదనంతరంబ॥

చ॥ రమణి మహారస్నానములు గ్రక్కునఁజేసి మహేశమూర్తిక
త్యమలతరాప్పులన్ జలక మార్చి మడుంగగు వస్త్రమిచ్చి ర
మ్యమహితపీఠముం దునిచి యాత్మసదాశివలింగనిర్విశే
షముగ సపర్య లిచ్చి యుపచారము లెల్లను దీర్చి మీఁదటన్॥ 1328

వ॥ వాసంతరమా ప్రథమాగమ సౌభాగ్య యోగ్యతాహంకారాద్యం కరణ కారణ ప్రతోష భూతాభిసర్ధిత పలాశిసముద్భూతంబులై ప్రభూత మరకతచ్ఛాయాదాయాదులుం బోలెఁ బచ్చనై విచ్చలవిడిం బెచ్చు పెఱిగి విస్తారపత్రంబులం జిత్రంబులు పుట్టం గుట్టి యవ్వాలుఁగంటి పైన పట్టుంబులైన బచ్చపళ్లెరంబు వెట్టి పంచామృతంబులు ముట్టించి సమంచితపంచభక్ష్యంబులం బాయసాపూపనూప సద్యోఘృతంబులు మిలమిలమనుచుఁ దలచెదరలోపాయ చిక్కక మెతుకు మెతుకునం బొందకుండ గరగరగావార్చిన వెచ్చని శాల్యన్నంబునుం గుస్తుం బురు ముఖ్యసమస్తసంభారసంభావితంబులగు పదార్థంబులుం బాలుం

బచ్చళ్లు గిచ్చళ్ల నంబళ్ల రసాలంబులుం బరిపూర్ణంబుగా వడ్డించునెడ నాయొరగొడ్డెపు జంగమం బంగనం గనుంగొని యాత్మమ్మికంటి తన పట్టం బొరిగొంట యెఱుంగనియట్ల యిట్లనియె॥ 1329

సీ॥ ఇంతి! నీపుత్రుఁడు సింతపము న్నిందు
వచ్చి యాఁకటకి నోర్వంగలేక
యమ్మా యనుచుఁ బిల్చి యందు నింటను జూచి
కానక వెడలె నాకంట నింత
కెంత డెస్సెనొ యొంటి నెక్కడి కేగెనో
కరుణలేనట్టి పాకటిగుండె
దాన వెట్టైతివో తడవవు సుకుమారు
నిటుగాని మెచ్చఁడే యిందుధరుడు॥ 1330

తే॥ సుతులఁగని పెంపమే మేము సొరది తొల్లి
యింట మేల్కూడు వండిసయెదల శిశువు
లుండఁ దారు భుజింప నుద్యుక్తి సేయ
నహహ చేయాడునే యెట్టియతులకైన॥ 1331

తే॥ కనికరం బింత లేక యోకాంత మాకు
నేల వడ్డించితివి పదార్థాలి యెల్ల
పసినిసువులుండఁ గుండువంగఁ బాడి గాదు
మసల కతిశీఘ్రమునఁ బిల్వుమా కుమారు॥ 1332

వ। అనవుడు భక్తురాలు పరహాసముతో ననునాఁడుదాన నే
నని నిను బేలఁ జేసెదవె హా! కఱకంఠ ద్వితీయమాయ నా
కు నివుడు క్రొత్తయే కథలకుం బనిలేదు జుణంగరాదు ప్రొ
ద్దున భుజియింపు నన్నుఁ జెఱుతొందననిఁగాఁ దలపోయ కాత్మలోఁ॥

క॥ బూమె లివి యెల్ల జెల్లునె
ప్రామిడిమై యేను మేడపయె నీదాసం॥
గామి యెఱుంగవె కటకట
యేమీ యిటు లాడెదంత నిదియును గాన్నె॥ 1334

మ॥ సుతుఁ జంపన్మఱి పిల్వ నవ్వసఁగు నత్యుగ్రంపుఁ గైలాసనం
గతియే నొల్ల సుతుండు తాను స్వకృతాగ స్తత్ప్రతీకారమై
మృతి బొందెం బిలువంగఁ గూడ దిఁక ద్రోహి న్వాని నించాడ న
య్యతినం జూచి శిరంబు వాంచె జెలు తొండాఖ్యుండు లజ్జోన్నతిన్॥

వ॥ మఱియును నతండు నిర్భరనిరంతరశోకభీకర మకరాలయగర్భ నిర్మగ్నమానసుండును జింతాచితానలసంతప్తాంతరంగుండును నిర్మలో పేతుండును నిశ్చేష్టితుండును నై యుండె నంత ఖండశశిమండనుండు నఖండనిజభక్తమండనాయమాన యగునా భక్తురాలి భక్తిదార్ఢ్యంబునకు మెచ్చి మచ్చరించిన సురాసుర సంయమీశ్వరులకు నుచ్చెకంటులపై మచ్చికలు హెచ్చించి విచ్చలవిడి రచ్చలకుం దెచ్చి పచ్చి సేయుపచ్చి విల్తుని రొచ్చుముచ్చమునింగించిన చిచ్చరకన్ను నెన్నొదుటను యెక్కిన గబ్బిగిబ్బం ద్రొక్కనిచోట్లఁ ద్రొక్కించి యక్కజం బొందించునేయని మువ్వన్నె పట్టపుట్టంబు పిఱుందపట్టినను గీర్వాణులం బూర్వగీర్వాణులం బంచబంగాళము గావించి యుదంచితరాహ్వానంబునం బఱతెంచినం గాంచి యించుకేనియుఁ గొంకక కరంబుబుం దబళించి గ్రహించిన కరాళకాలకూటకృపీటయోనిం గంధరా పీఠనం నను నినన్య సామాన్యం బగు నక్షరాకారత్వంబున నజహరిప్రముఖ నిఖిలబర్హిర్ముఖులకుం దలకుటగుట దలపి తలంపునం బోలెఁ దాను నక్షరాకారస్వరూపంబునకుం డలకట్టక దడకట్టినం గనుపట్టె కరిపొఁప నెట్టెంబును జుట్టున జటామకుటజూటాస్థలంబునను జతుర్దశభువనభవనాంతరాళంబుల నఖండతరబ్రహ్మాండభాండంబులం బదార్థసార్థంబులు నింతార వడ్డించి వార్చి కుండలీకృత మండలీమండలేశ్వరు గణమండలిం బండువ గానించు మంచు గబ్బలి రాచవారికుమారి వామసమ

భాగంబు గదియ నొడువుముదంబున నాల్గుభుజంబులైనవి చతుర్భు
జంబులు దాల్చి ప్రత్యక్షంబై నిలిచినం గనుంగొని యాయంగన
యిట్లనియె॥ 1336

మ॥ ఇది యేమయ్య మహేశ పెద్దం గుణం బిచంపమే జాఠరా
గ్ని దహింపం జసుబాల కేద్భుతనయుం నిస్సారపిశ్యాకపిం
చదయై యే డ్పుడిగించి పొపుసతిజాడ స్నిష్మనే విడ్చి పో
యెద నన్నుం జనరాదు సంశయములే డీయర్థమం దింతయున్॥

ఉ॥ పూనిక ప్రాణముం దనువుఁ బొంది పొసంగి యభిన్నభావసం
ధానము నొందియుండుగతి దప్పని జంగమలింగరూపముల్
మాని భ్రమైక హేతుబహుమాయపురూపులు దాల్ప నవ్వకుం
డ్రే నిను నన్ను భక్తులు రతికృతివస్తు విరక్తులిత్తఱిన్॥ 1338

క॥ ఈచంద మిట్లు దాల్పక
యాచందంబునన యున్న యప్పుడు నిన్నుం
జూచితినేపోలవెలితియె
యీచిక్కులఁదగులుకొనఁగ నేటికిసీకున్॥ 1339

తే॥ మూఁడుకన్నులపై మఱి మూఁడుకన్ను
లుండ నవిలేకయుండిన నొక్కరూప
యుక్తులైనను నరరూపయుక్తులైన
గురుసరూపులు కారె సద్గురుకరజులు॥ 1340

తే॥ కళవళింపకు మూరకకాలకంఠ
వెఱవ కే నిన్ను వీక్షింప వేఱు గాగఁ
నేచి గుండయ్యకును బ్రాయ మియ్యఁ బోవు
నాఁడు లేనట్టి మెడకప్పు నేఁ డిదేల? 0341

సీ॥ ఆదిభోగయ్యగృహాంతరాళమునకు నేగౌరితోడుగా నేఁగి తీవు
దాసిచే పరవస్త్రదానంబు గైకొన్న నేచంద్రకళదాల్చి యేఁగి తీవు
మానకంజారినిర్మలమందిరమునకు నేవృషేంద్రము నెక్కి యేఁగితీవు
సామవేదుల యజ్ఞశాలాంతరములకు నేఫాలదృక్కుతో నేఁగితీవు॥

తే॥ నిన్న నీచిరుతొండని నిలయమునకు,
నేచతుర్భుజములతోడనే గిటీవు
సెప్పమాయలు శివదేవ సేయకిచట
నీదువేడబములు చెల్లనేరవభవ॥ 1343

క॥ ఏనటనలు చూపిననినుఁ
బోనియ్య; భుజింపవేని భూతేశ్వర నీ
యాన నిజమన్నఁ జిఱునగ
వాననమున నంకురింప నౌఁగాకనుచున్॥ 1344

వ॥ కూర్చుండి లింగార్చనదీర్చి నిమ్మవ్వ దెమ్మలుగాఁజేసిన విందుపొందు పడ నారగించి పంచవదనుండు చిఱుతొండని రక్షించి తొల్లి కాటకోట చండేశాదులు తండ్రుల నాపుల నుద్దండప్రవృత్తి నడప నొండు విచారింపక గడికండలుగాఁ జెండి మామకసాక్షాత్కారంబున వారల మగుడం బడయరె యదియుంగాక మున్ను చని పన్నగధరు శరణులలోన॥

నరసింగ నైనారికథ

క॥ భూరమణీకరార్పిత నవ
హారం బగుద్రవిడసీమ కధియకుఁడౌ
ధీరుఁడు నరసింగమునై
నారను రా జాతఁ డొక్కనాఁ డత్యర్థిన్॥ 1346

ఉ॥ దేవియుఁ దాను మేరుజగతీధరకార్ముకుఁ గొల్వఁబోవ నా
భావజవైరి యర్చనకుఁ బన్నుగ నేర్చినపుష్పరాశిలో
భూవిభుదానయొక్కటియు పుచ్చుకమూర్కొన దానిఁగాంచి యా
పూవులవాఁడు కోసె నృపపుంగవుసంగసముక్కు గ్రక్కునన్॥

శా॥ కోసింగోయని యామెతోడివనితల్ గోయంచు భూపాలుతో
నాసర్వంబును విన్నవింప విని రాజాదేవపూజారితో
నీసర్వజ్ఞత యింతమాత్రమ భవానీపార్శ్వమౌ పువ్వుపే
రాసం దీసిన చేయిము౯ దునుమ కాహా ముక్కుమున్నోయుదే॥ 1348

క. శివభక్తిరీతి యెఱుఁగని
యవివేకివి నిన్ను నేమియనఁదల దనుచు౯
భువనేశుం డచటికిఁ దన
లవలం బిలిపించి యెల్ల నరులు వినంగన్॥ 1349

శా. ఓసీ యన్నన నిన్ను నీ వెఱుఁగలే కొక్కింత పుష్పంబు పైఁ
జే సాఁపంగఁదలంచి నట్ల యిపుడుం జేఁ సాపుమా చూతమం
చాసమ్రాట్టనినంత భార్య కరముం జాఁపంగఁ జేకత్తిచేఁ
ద్రాసం బొప్ప ప్రకోష్ఠముం దునుమె నంత న్నేను ప్రత్యక్షమై॥

తే॥ తునుకలై యున్న కరములు తొలుతఁ గోసి
నట్టిముక్కును నక్కాంత కపుడ యొసఁగి
తనకు సామీప్య మెసఁగఁ గైకొనడెఁ యచటి
జనము లచ్చెరువందుచు సన్నుతింప॥ 1351

ఉ॥ వెండియు నొక్కచోటఁ బృథివీపతిపట్టపుదేవి దిట్టయై
దండిగ నున్న కొట్టరుల ధాన్యము లన్నియు లెచ్చపెట్టుడు౯
మండుచు భర్త యాత్మసతి మార్కొని గర్భిణి నాక ఖడ్గహ
స్తుండయి వ్రేసికైకొనఁడె సుందరిప్రాణము ముక్తిమత్కృపన్॥ 1352

ఉ॥ తప్పొనరించినట్టి సుతుఁ దన్వి మహాద్భుతభక్తియుక్తయై
చప్పుడుగాక యుండఁగ వెసవ్వెసఁ జంపునుగాక యేను ద
న్నిప్పుడు నైజమూర్తినయి యిచ్చెదవే వర మన్న నొల్ల డా
ఝొప్పులకుప్పయౌ తనతనూభవు నైనను గోర దేమియున్॥ 4353

చ॥ అడిగినఁ జంపి పిల్వ మన నాత్మజు బిల్చితి రీరలేమి మే
మడుగక చంపెఁ బిల్వ మన నట్టిదికాదని పిల్వదయ్యె ని
ప్పుడమి ననేకులిట్టిగణపుంగవులుండ ఘనుండ నేననం
బెడతలపట్టి తేరఁజన బెట్టితి నందు నహంత యట్టులన్॥ 1354

చ॥ అని సిరియాలు నెమ్మది నహంకృతిపాయఁగఁ బల్కి శంకరుం
దనుపమవత్సలత్వమునఁ బ్రాణము లాయమ పట్టి కిచ్చి తా
రసగము చేర రమ్మన హరప్రభుసేవయ చాలు ముక్తులొ
ల్లననుచు నుండె నిమ్మన యిలాస్థలి సత్క్రియ లాచరించుచున్.

తే॥ హరుఁడు సిరియాలుశెట్టి దా నంతమాత్రఁ
బోవ నియ్యక చెయి చేతఁ బొదివిపట్టి
రమ్మనుచు జంగమాకృతుల్ నెమ్మిఁ దాచ్చి
యట హలాయుధపురమున కరుగునపుడు, 1356

హలాయుధుని కథ

క॥ అల్లంతట గని మొక్కిహృ
దుల్లాసముతోడ నవరసోచితకృత్యం
బెల్లను గూరిచి సుఖకర
సల్లాపంబులను బ్రొద్దు జరపుచుఁ బలికెన్॥ 1357

సీ॥ ఎంతదవ్వులనుండి యేతెంచితిరొ పదా
లస్యము దోఁచెడి నాస్యములను
హరమూర్తులార మీయాగమనమున స
న్మన్నింపనోకాక మఱియుఁ గలదొ
యని విన్నవించిన విని జంగమాకృతిఁ
దనరు శంకరుఁ డప్పు డనియె నృపతి
విసవయ్య భక్తిదర్శనము కారణముగాఁ
జరియించు జంగమోత్కరములోన॥ 1358

తే॥ నర్థిఁ జరియించుచుందుము హరునిభక్త
వరులు మాకును గతి మమ్ము వారు తమదు
ప్రాణలింగంబు లని కొనియాడుచుండ
వారిబడి వాయ మెప్పు డవార్యలీల॥ 1359

సీ॥ తిరునీలకంఠుండు పరకొంతపతియును
గరికాలచోడండు నరియు మయ్యె
యలయచంగుళిమారఁ డేణాదినాథుండు
చేరమశ్వపచయ్యె చేదిరాజు
వాగీశనైనారు వరకీర్తిసోమాసి
మారుండు పిళ్ళనైనా రసంగఁ
గలుగు వీరలు మున్ను గాఁగల సద్భక్త
వరులచేఁ బూజలు వరుసఁ గొన్న॥ 1360

తే॥ వార మీడాడ యని చెప్పవలదు ధరణి
నేము చొరనట్టి హరుభక్తునిలయ మెందు
లేదు మమ్మెఱుంగనివారు లేరు భక్తు
లెన్నఁ డెన్నఁడు మానుష వెఱుఁగ రొరులు॥ 1361

క॥ విను మెట్టివారి మెచ్చని
ఘనభక్తులు మమ్ము మెచ్చఁగానుండితి మ
మ్మును రూపుగఁజేసిన వా
రును నీశ్వరభక్తవరులు రూపింపగఁ॥ 1362

క॥ నాదగు బ్రదుకనఁ జిత్రం
బాదిఁ జనియించినది నిరాశపురం బే
ప్రొద్దియులేకయ పెరిఁగితి
నేదినమును దల్లిదండ్రు లెవ్వరొ యెఱుఁగన్॥ 1363

సీ॥ తలయంటియమ్మవ్వజలమార్చి ననుఁబెంపఁబెరిఁగితిఁగొన్నాళ్లుబిడ్డయట్ల
కెంబావిభోగయ్యఁ గేలిచ్చి నడిపింప నడుగిడనేర్చితిఁ బుడమిమీదఁ
బడిపసులకు నంబి పలుమారుపిలువంగనడువంగనేర్చితి నాడికముగను
జెన్నయ్యపొత్తునఁ జెయ్యార భుజియించినెరయభుజింపంగనేర్చికొంటి॥

తే॥ దాసమయ్యకతంబున దప్ప కెపుడు
కోకకట్టుకొనఁగ నేర్చికొంటి మఱియు
మానకంజారియాత్మకు మాఱికొప్పు
గోసిజడగట్టినేర్చితిఁ గొప్పువెట్ట॥ 1365

ఉ॥ అంతట యౌవనాభ్యుదయ మందుటఁ గన్గొని బల్లహుండు సీ
మంతిని నోర్తు మాకును సమర్పణఁ జేసెను మద్వ్యయార్థమై
యెంతయు వేడ్క మొన్న యధరేశుఁడు ముమ్మడిపళ్లు సేసె న
క్రాంతము కాంతకు న్వలసి రాఁగిలుచుంటిమి దక్షవాటిలోన్॥ 1366

తే॥ మొన్న సిరియాలునింటికి ముదముతోడ
నరిగి కన్నకుమారుఁ డీశ్వరుని గూడు
కొనియె నా మేలుగీళ్లు నిక్కువము గాఁగ
నీకుఁ జెప్పక యేరికి నే గదింతు॥ 1367

ఉ॥ స్తోత్రము గాదు నిక్కమొక సుద్ది హలాయుధ విన్మకంచిలో
గోత్రము వారి నందఱిని గూడుక వేడుక రాజతాద్రికిన్
యాత్ర యొనర్చుచుండె సిరియాలుఁడు వారలతోడఁగూడి త
త్పుత్రుఁడు పోవొ సిద్ధరణిఁ బుట్టెదరే యిఁక సట్టిభక్తులున్॥ 1368

క॥ ఆతనిమదిలోఁ దరయం
జేతోజాతహరుఁడు నైజశిష్యులఁ బంపన్
బ్రీతిఁ జెఱకురస మాశివ
దూతలడుగనొసఁగిదానధూర్జటి గెలిచెన్॥ 1369

సీ॥ అంతటఁ బోక వృషాంకుండు కంచిలో
 నిఱువది యొకదినం బించుకైన
వెలువనివానలు చలమునఁ గురియింపఁ
 బదివేలు జంగమప్రభువు లెపుడు
పాయకుండెడు మహాపట్టణంబున జంగ
 మొక్కండు నుండక యొడిసిపోయి
రప్పుడు సిరియాలుఁ డధికక్షుధార్తుఁడై
 జంగమాన్వేణాసక్తి నూరుఁ 1370

ఆ॥ గలయఁ దిరిగి యెందుఁ గానక యింటికి
వచ్చునెడ హరుండు వరతపస్వి
వేష మొప్పఁ దాల్చి వే వచ్చి సిరియాలు
కొడుకు నడుగఁ దనకుఁ గూడ దనక॥ 1371

ఉ॥ బాసురశాకభాతిఁ బరిపక్వము చేసి సుతు న్మహీధరే
ష్వాసున కర్థితోడ నిడి సర్వజనంబులు చోద్యమందఁగా
నాసుతుఁ గ్రమ్మఱం బడసి యాప్తులు మిత్రులు దాను గూడఁగై
లాసము చుఱుముట్టె శశిలాంఛనుఁ గాంచిరెయిట్లు లెవ్వరేన్॥ 1372

వ॥ అప్పుడు మేముం దన్మందిరంబందయుండి కన్న కార్యంబుగాని విన్న మాత్రంబుగాదు మచ్చరంబున నొకశ్లోకళ్ళ మెచ్చక హెచ్చుగుందులుగా భక్తిభాష లుచ్చరింపవచ్చుంగాక యిట్లు సేయవచ్చునే యని యనేక ప్రకారంబులం బెచ్చువెఱిగి సిరియాలుం గొనియాడ హలాయుధుండు కుహనాజంగమలింగంబుతో నిట్లనియె॥ 1373

చ॥ శివశివ యేమి చోద్యములు సెప్పెద పీఁడు రక్కసుండె మా
నవపలలంబు మెక్క; మదనద్విషభక్తుఁడు పుత్త్రుఁ జంప భ
క్తివిరహితుండె మీ రొడయ దేవర లాడిన బొంకు లిట్లు మా
కవిహిత మంచుఁ గాక వినన్నైనను గూడునె యీదృశోక్తులన్॥ 1374

క॥ అని యాసర్వము మిథ్యగ
మనమునఁ దలపోసి పల్కు మానవనాథుం
గనుఁగొని వినుము హలాయుధ
యనుమానము మాని హరగణావళితోడన్॥ 1375

సీ॥ సతుల నిచ్చినవారు శతకోటికోటులు
సుతదాతలకు నన్న మిదియు లేదు
తమ్ము నిచ్చినవారిఁ దరముగా దెన్నంగ
నిట్లుండ లేదన నెట్లు వచ్చు
హరుఁడు భక్తుల మనం బరసి చూడఁ దలంచి
యడుగఁ గానివి యెల్ల నడుగుచుండు
నంకిలిలేకిత్తు రల్ల సద్భక్తులు
సిరియాళుఁడును సుతు శిశువు వేఁడఁ 1376

ఆ॥ బెట్టె నమ్మవేని ముట్ట విచారింపు
ధరణి నూరనూరఁ దచ్చరిత్ర
గద్యపద్యకావ్యకలనఁ బాటలు లీల
జరుగు మిగుల భక్తసభలయందు॥ 1377

ఉ॥ ప్రాకృత సంస్కృత ప్రభృతిబాషల నాటకసంవిధానముల్
జోక నొనర్చి సూత్రధరసూచితపాత్రులు పెక్కుభంగులం
గై కొనవచ్చి యాడుచును గ్రమ్మఱఁబోవుచు నిక్రమంబునన్
లోకములోనివాఁడ నవలోక మొకర్చవె తచ్చరిత్రముల్॥ 1378

ఉ॥ ఏమిటి కిన్ని చెప్ప మనుజేశ హలాయుధ యెల్లదిక్కులన్
భామలు బోళ్ళ రోఁకటులఁ బాడకయుం డొదయుండు చెప్ప నా
భూమిపుఁ డంతయున్ విని ప్రభూతతరాగ్రహయుక్తచిత్తుఁడై
హైమవతీ సహాయు సిరియాళుని జుల్కఁగఁ బల్కు నిక్రియన్.

చ॥ మదిమది నుండి యెట్లు సరమాంసము వేఁడును గాక శూలి, తా
నదియత(పల్లి రక్షసి కేయఁడ సుతు నెట్టులఁ జంపె జెల్లఁబో
మదివిరోధి యేల దయమాలిన దానవుఁడయ్యె నయ్యయా
ముదిమి ఘటిల్ల మైమఱచి మోసము నొందెను నాపినాకియున్॥ 1380

ఉ॥ ఆమిష మన్న భక్తవరులంటరు చేతుల నక్షమాంసముల్
ప్రేమముతోడ నీశునకుఁ బెట్టుట యెట్టులు వట్టియాసమై(
గోమటిబుద్ధి సేసి సుతు గొంతును గోసిరిగాక లోకమం
దిమెయి నెవ్వరే నడచిరే శివభక్తులు దీని మెత్తురే. 1381

ఉ॥ భక్తుని చిత్తవృత్తిపరపాపము చూడఁ దనూజు వేఁడినన్
యుక్తము దాన నేమియని యుక్తకరుండయి పుత్రుఁజంపను
ద్యుక్తి యొనర్చునంతటన యుక్షపతాకుఁడు నిచ్చ మెచ్చునా?
యుక్తికిఁ జూడఁ గోరినటు లున్నది పన్నగధారి తత్త్వతన్. 1382

మ॥ చిఱుతొండండు నిజంబు భక్తుఁడయినన్ శ్రీకంఠుఁ దర్థింప న
త్తఱిఁ దుంత్రడించిన తుమ్మదుడ్డుపగిదిం దా నుండి చే సేతఁ బెం
పర బాలున్ వధియించునే తమసుతుం దైనన్ మహేశాంకితుం
డురు తేజోపరమూర్తినాక గతశంకం జంపఁగాఁ గూడునే. 1383

తే॥ ఎదిరియింటిచిచ్చెయిలఁగాల్చును
గానస్వగృహవహ్ని గాల్చ
యన్యలింగవంతుఁదున్మి పాపముగల్గి
తనయునింత పట్టుదునుమలేఁడె॥ 1384

క॥ వెలిదుఃఖము వెలిపుచ్చిన
నలుపునసుతుఁజంప తానునడుమనజూణిగెన్॥
నలిఁప్రాణమున్నఁగోపటి
భళిరాబలుసోకు నమలి ప్రతిపెదననుచున్॥ 1385

చ॥ అకట మనోజవైరికి నరామిషఖండము కాని యొండు కు
త్తుకకును డిగ్గకున్నను సుతుఁ బచియించుట యేమిరక్తి? న
మ్మిక గల భక్తుఁడేనిఁ దనమేను సచార్థముఁ జేసి పెట్టఁ గొం
డొకరిని జంపు బెట్ట మది నూహ యొనర్పఁగ హింస గాదొకో॥

వ॥ అట్లునుంగాక చిఱుతొండండు దన్ను వంచించి తనయు నొప్పించెనను నిందం బొందనోడి నందనుం బిలువు మన సుందరిం బనిచెంగాని యప్పు డర్పించి తిరిగి పిలుచుట భక్తికిఁ బాడి గాదని పలుకలేఁడయ్యెఁ బంచవదనుండు నరుదెంచి యర్థించి పసినిసువుం జంపించె మ్రింగన గొంటి యయ్యెంగదె యనుసడికి జడికి జడిగొడు వెడలెంగాక కడుపార నారగించెనే యట్లు సెట్టియు నాగట్టుపట్టి పెనిమిటియు వట్టిరట్టున కొడిగట్టిరి కావున భక్తుల మ్రింగ వచ్చిరక్కసుండను చక్కలరాజు తాల్పును భక్తులఁ జంపం బాల్పడండు వీరిచారిత్రంబు విచిత్రకథాసూత్రంబుగా సభలం బదుపం జెప్పు మూఢులు ససంఖ్యాతమహాప్రమథగణంబులకు వెలివెలి సుండో యుని హలాయుధుండు సక్రోధుండై కరతాళనాస్ఫాలనపూర్వకంబుగా మంటమ్రోయించె నప్పుడు. 1387

ఉ॥ అంతటఁ గంతుహంతకుఁడు నాసిరియాలుఁడు తత్క్రోధాగ్ని క
త్యంతభయంబు నొంది యెదురై నిలుచుండఁగ నోడి పార్శ్వభూ
మ్యంతమునందు నిల్చి హృదయంబులు ఝల్లనఁ దల్లడిల్లుచుఁ
భ్రాంతులపోలె నొండొరులఁ బాయక చూచుచు నున్నయిర్వురన్॥

వ॥ హలాయుధుండు గాంచి జంగమంబు లగుట మనమ్మున సారెకు మన్నింపవలసెం గదా యింకఁ గ్రింప నాడినమాటలకుం దప్పు నింత నుండి చిఱుతొండని ఖండశశిమండనునివార్త కీర్తించితి రేని మీరును వారిలోని వారలేకాని మాభక్తులవంటివారు కారు నుండీ యనినమా రాడ నోడి మనసిజారి గిరికుమారిం దలంచిన॥ 1389

సీ॥ కటితటంబున వింతకావిఁబెట్టినచీరమోఁకాళ్లు మునుగంగ మోపికట్టి
పైఁజీరవిక యిర్వంకకుచంబులు పొదివి గళమ్మునఁ బొందుపఱిచి
నన్నంపురుద్రాక్షసరములు జమిలిగాసందులమణికట్టులందుఁదాల్చి
నడుమ రుద్రాక్ష లుండఁగఁజేసినరాగి కమ్మలుకర్ణయుగ్మమునఁదాల్చి॥

తే॥ జడలతురుమునఁ బైబట్ట నిడి ముసుంగు
నుదుటఁ గలయంగ భస్మంబు మెదిపిపెట్టి
సంగళవ్వ ద్వితీయయై స్మరవిరోధి
రాణి చనుదెంచె జంగమురాలికరణి॥ 1391

తే॥ భక్తి భామిని జంగమభామభాతిఁ
దాల్చి చనుదెంచి యట వచ్చు తన్విఁ జూచి
యాహలాయుధుఁ డెదురేఁగి యర్థి మ్రొక్కి
తోడుకొనివచ్చి మిగుల నుత్సుకతతోడ॥ 1392

క॥ కాలోచితసత్కార్యము
లోలిం గావింప నన్నియును గైకొనియా
నాళీకనయన తద్భూ
పాలునితో నిట్లు లనియెఁ బటుతరఫణితిన్॥ 1393

క॥ కమలజకమలాక్షులుతమ
రమణులముఖపద్మముననురంబుననుగ్రపం
దెమలకయుంనినన్యుల
గమియింతురుకాంతలందుఁగలవేగుణముల్॥ 1394

క॥ కలనైన నన్యపురుషుల
వలనెఱుఁగదు గిరిజయట్టివారమ యేమున్
మలహరు భక్తినిరంతర
నిలయాత్మల మింతవట్టు నెఱుఁగు నృపాలా॥ 1395

ఉ॥ నీవు మహేశభక్తులకు నీయొడ లాదిగ నేవి వేఁడినన్
లేవన కిత్తు వంచు ననసీవర భక్తులు చెప్పుచుండఁగా
వే విని వచ్చినార మతివేగమునన్ మన మిచ్చి మీఁద మా
దీవన లొందవే త్రిజగతీసుత భూరియశా హలాయుధా॥ 1396

వ॥ అని వేఁడియు॥ 1397

సీ॥ మహితశివాచార మార్గరక్షణశీల సహజైకలింగనిష్ఠావిలోల
ప్రకటసంవిద్భక్తిభాస్వత్సుధామంత్రయతులప్రసాదపాత్రైకగాత్ర
హరలింగజంగమాభ్యర్చనశృంగార సత్యగంభీరవాక్సార ధీర
దక్షుండ మోక్షవిద్యాపండితుఁడ బాపునెట్టనశరణుండ నిర్మలుండ

తే॥ యనుచు సగ్గింప విని యాహలాయుధుండు
లాలితప్రీతి నమ్మకుఁ గేలు మొగిచి
సకలభక్తుల వెన్కనై జరుగు నన్నుఁ
బ్రస్తుతించిన నోర్తునే పరమసాధ్వి॥ 1399

క॥ ఏ నియ్య నెవ్వఁడను నో
మానిని! హరుభక్తవరులమహిత కృపాసం
ధానమ యొసఁగెడు భవది
ష్టానూనపదార్థసమితి నడుగుము తల్లీ॥ 1400

చ॥ అని విని యమ్మహేశ్వరి హలాయుధుఁ గన్గొని యేను బార్వతిన్
విను సిరియాలు! యియ్యదియు నిక్కము భర్తృవిహీనలై ధరన్
జనుసతులన్ మహేశపదసారసభక్తి నియుక్తచిత్తవృ
త్తిని నగుటం దలంప జగతీతలపూజ్యలు గారు గావునన్॥ 1401

ఆ॥ తప్పులెల్ల నొప్పులుగాఁగొని
యతిదయాంబురాశివైనఁ జాలు
నక్షయైకభిక్ష యదియగు; మాకును
బ్రీతిపురుషభిక్ష పెట్టుమనుచు॥ 1402

క॥ కట్టర్మిలితోడుతఁ గృప
బుట్టఁగ హిమశైలరాజపుత్రి పలుక నా
సెట్టియు సతియుఁ దల లిల
ముట్టి హలాయుధునిమ్రోల మ్రొక్కుచు నిలువన్॥ 1403

ఆ॥ ఆహలాయుధుండు సభవభక్తాలియు
శీతకిరణధారి సెట్టిఁ జూచి
దయదలిర్పనభయదానంబుకృపసేయఁ
బరమహర్ష మొందిభర్గుఁడపుడు॥ 1404

ఉ॥ కుత్తుగఁ గప్పు కొప్పుపయిఁ గొంచెపు మైమరు మేన మామ గ్రొ
న్నెత్తురు బొట్టు లుట్టిపడునే యని చారల చీర కాశమై
హత్తినకొండచూలి నొసలంటిన పంటలబొట్టు నొప్పనా
బత్తుని ముందట న్నిలిచె బత్తులఱేఁడు కడంగతోఁడుతన్॥ 1405

చ॥ కొలకొలమంచు నచ్చటికి గుంపులు గూడుక రెండు వేల రు
ద్రులు గణకోట్లు ముందటను మ్రొక్కుచు భక్తులు సందపింప వె
న్కఁ లలితభంగి సెట్టియును గాంతయుఁ బ్రస్తుతిసేయ దవ్వులన్
జలకదళాక్షపద్మజులు సందులగొందుల నిల్చి కొల్వఁగన్॥ 1306

ఉ॥ తుంబురు నారదాదులు ప్రతోషముతోడుతఁ బాడ దేవతూ
ర్యంబులు మ్రోయుచుండ సిరియాలుసుధీకరికాలముఖ్య కా
వ్యంబులు దండిగాఁ జదువ సర్థిహలాయుధుఁ దమ్మహేశు పా
దాంబురుహాంకభూమిఁ దను వంటఁగ మ్రొక్కి శిరస్స్థహస్తుఁడై॥

మ॥ ప్రమదావిర్భవదశ్రుపూరములు ధారావాహికస్ఫూర్తి నా
త్మముఖాంభోజము దొప్పదోఁగఁగ సముద్యద్గద్గదధ్వానసం
భ్రమరోమాంచదరస్మితంబుల బహిర్భక్తిప్రపంచంబు వ్య
క్తము సేయంగ నదంభభక్తయుతుఁడై కన్పట్టు నాభూపతిన్॥ 1408

ఉ॥ కాంచి సునోజహంత దన కౌఁగిటఁ జేర్చి హలాయుధుండని
శ్చంచల మైననీసహజసాహసశక్తికి భక్తినిష్ఠకున్
మంచిగ మెచ్చితిన్ గనుమ మంజుమణీమయపుష్పకాలిపైఁ
గొంచక మీరు మచ్చునకె గొబ్బున రండనుచుం గడంకతోన్॥ 1409

ఆ॥ ఆహలాయుధాఖ్యుఁడసురక్తితో నేలు
నవపురముల భక్తనివహములను
గొనుచునరిగెరజతకు ధరంబునకు నాన్ప
పొలుతోడఁగూడ భర్గుఁడపుడు॥ 1410

క॥ సిరియాలు సెట్టి గర్వము
పరిహారముఁ బొందఁజేయుపనికై హరుఁడి
ద్ధరపై హలాయుధాఖ్యుని
చరితము నుతికెక్కఁజేసె సత్సభలందున్॥ 1411

క॥ కావున సమస్తదుష్టగు
ణావసథంబైనగర్వనవమణులను లో
దావుకొనియున్న భక్తులు
భావంబులగూడికొంద్రె బసవకుమారా॥ 1412

మిరుమిండని కథ

తే॥ మఱియు సద్భక్తిమహనీయమండనుండు
వెలయు మిరుమిండనైనారు విపులకీర్తి 1413
సతతజంగమపూజనాసక్తవృత్తి
దూరమారకృతాంగవికారుఁ డగుచు॥

క॥ శాపానుగ్రహ సామ
ర్థ్యోపేతుఁడు శుద్ధశైవయుక్తాత్ముఁడు దు
ర్వ్యాపారదుష్టదళనుం,
డాపాదితశిష్టరక్షణాభరణుండున్॥ 1414

వ. అనుచు జగతీపతిముఖమండనంబునం బొంగి చెంగొండ యనుపుర
వరంబునం గాఁపురం బుండుచుఁ గుండలీకృతకుండలి నుద్దేశించి నెల
నెలశివరాత్రినేమంబు ప్రేమంబునం గైకొని యేకడమయు లేకుండఁ
బండ్రెండు వత్సరంబులును నడపి పదుమూఁడవ వత్సరంబునం జెల్లి
తిరువారూరి కరిగి యందలి భక్తసందోహంబున విశిష్టేష్టగోష్ఠినిష్ఠులై
యుండు సమయంబున. 1415

క। వాల్మీకిమహేశ్వరు
సేవించెడు వేడ్క తోనఁ జిగురొత్తంగా
వేవేగఁ బరమవాచ్యం
బావసథము వెడలి నంబి యప్పవీథిన్॥ 1416

చ॥ వరిజనసంచయం బుభయపార్శ్వములం గెడఁ గూడి కొల్వ న
ద్విరచితగద్యపద్యమయవిశ్రుతకావ్యము లగ్రభూమి ను
ద్ధురగతిఁ బాఠకుల్ చదువ ధూర్జటి చారుకృపోపలబ్ధసు
స్థిరత గురించి తాపసులు దీవన లీయఁగ నిచ్చ మెచ్చుచున్॥ 1417

క॥ తమదాక తెలియదిందిం
ధిమియనిమద్దెళలుమ్రోయదెమలకవల్ తా
ళములొత్తితమ్మఁజూచిన
ప్రమదంబునమ్రొక్కినటులుపాత్రులునడవన్॥ 1418

ఉ॥ గాయకులుం గవీశ్వరులుఁ గాంతలు భట్టులు సద్గుణాంకముల్
పాయనివేడ్కలన్ బహుళభంగులఁ బ్రస్తుతి సేయ సానడే
హహా యని వల్కు వేత్రకరయూథము దగ్గఱి యుగ్గడింప బా
గ్యాయుత మూర్తియై వలసినర్థము లర్థుల కర్థి నిచ్చుచున్॥ 1419

చ॥ పదనఖకాంతి భూయువతిబాస్వదురోజయుగాంతరస్థలీ
పదకనిరుప్తరత్నజప్రభావిభవంబుఁ దృణీకరింప నం
గదముఖసద్విభూషణవికాసము దిక్కరికుంభమౌక్తికా
భ్యుదయము గ్రేణిసేయఁగ వపుర్ద్యుతి హేళిని గేలిసేయఁగన్॥ 1420

మ॥ స్థిరతంతాంతవితాంశుకాంతివితతుల్ శృంగారలక్ష్మీముఖాం
బురుహావర్ణములీలఁ గ్రాల నయనప్రోద్యద్రుమల్ శంభువ
త్సరసీజస్ఫురణంబునం వెలుఁగు మస్తస్థాయిమాణిక్యభా
సురకోటీరము మేరుశృంగముగతిం జూపట్టి శోభిల్లంగన్॥ 1421

తే॥ హరకృపోరుమదాటోపశరధిమగ్న
మానసుం డయి యన్యంబు మఱచి నంబి
ధరణిలోపలఁ గల విటధర్మ మెల్ల
నేకరూపంబు దాల్చెనా నేర్పు మిగిలి॥ 1422

సీ॥ పసిఁడిబొందియుఁ గోల పసనారఁ జేపట్టి
విసరి విసరి బయ ల్వేసికొనుచు
నడుగులు తడబడ నట్టిట్టు ద్రొక్కుచు
సొక్కుచు సోలుచు నిక్కికొనుచు
భుజము లంకింపుచుఁ బొంగి యంగం బెక్కు
డిగఁ జూచుచును రానినగవు నగుచు
సంగడికాంద్రతో సరసంబు లాడుచుఁ
బొలఁతిభావము తలపోసికొనుచు॥ 1423

తే॥ నీడ చూచుచు నీల్గుచు నిల్చినిల్చి
చనుచు నెట్టెటివారిని నరకుగొనక
చిట్టకంబులు సేయుచు చెంత నున్న
యుడుపు లెల్లను దాఁ గాంచి దొడిగికొనుచు॥ 1424

తే॥ ఇట్లు చనుదెంచి నంబి యయ్యెందుమౌళి
గోపురాంతస్థు లయిన భక్తులకుఁ జేతు
లెత్తి మ్రొక్కక స్రుక్కక యించుకేని
లెక్కసేయక గుడి సొచ్చి యక్కజముగ॥ 1425

చ॥ తనపడి వేఁడ సంబి నటఁ దాఁ గని యామిరుమిండనాయనా
ర్గనలుచు వీఁడిదెవ్వఁ డహికంకణపట్టణదిగ్గజదిబులం
గనియును గానట్టు లతిగర్వితుఁడై సుడి సోచ్చె; నీదృశల్
మనమునఁ గానఁగాఁగలరె మామకభక్తమహత్త్వ మింతయేన్॥ 1426

క॥ హరుఁ డల్గిన భక్తుల ద
త్పరతం గాచెదరు గాక భక్తులలుగ నా
హరుఁడా? కాచెడివాఁడీ
వెరవిఁడినీక్షణమయిచట వెడలింపుఁడనన్॥ 1427

వ॥ అప్పు దగ్గుడి తంబటివడుగును గడువడి నేతెంచి యామిరుమిండ నయనారి యడుగులం బడి పాదంబులు శిరంబునం దిరంబుగా నిలిపి యిట్లనియె॥ 1428

శా॥ దేవా! మీర లెఱుంగరే యితని కీదేవుండు తా నిత్యము
న్వేవే నిష్కము లిచ్చు భక్తివిధి కెంతే మెచ్చియో గానవి
ద్యావైచిత్రికి మెచ్చియో యెఱుగ మేతద్దూత్యముం జేయ ని
ష్కావాప్తుల్ ఘటియించు; నీతనిసుతుం డంచుం దలంచుం మదిన్॥

క॥ మన్నించు ముద్దు సేయుం
జెన్నారంగఁ బెంచినట్లు సేయు విటత్వం
బెన్నఁడు నెడతెగకుండుం
బన్నగభూషణుఁడు నితని బడవనికాఁడై. 1430

తే॥ పెద్ద మన్నించుఁ గడుఁ వడు ముద్దు సేయు
నతని విటధర్మ మీదేర్ప నాత్మఁ దలఁచి
శూలి సురతానురాగవిస్ఫూర్తిహేతు
భూతనానార్థలాభవిభూతిఁ దనుపు॥ 1431

చ॥ అతనికి నా పెకు న్వలపు లత్యధికంబులుగా మిథోగుణ
స్తుతు లొనరంగఁ జేయును విదూషకునట్టులఁ దత్క్రియోచితో
క్తితరులఁ దేల్చు నాగరికకృత్యముఁ దాలిచి పీఠమర్దక
ప్రతిభ హరుండు నంబి పడిప న్లొనరించు సమంచితాకృతిన్॥ 1432

క॥ అని పూజారియుఁ జెప్పగ
విని మిరుమిండనయినారి విశ్వేశునిచే
దినమును వేమాడలువడి
గొను నానంబియితఁడా మిగుల మేలయ్యెన్॥ 1433

వ॥ ఈతని బగితియు నితనింగూర్చిన యాతనికూర్మియు, జ్ఞాతుండుగాక
మాడ లిచ్చి నంబికిం గూర్చు శంభుండు నసంఖ్యాతమహాగణంబులకు
వెలివెలి సుండోయని మిరఘండనయనారు యక్కడనున్న ముక్కంటి
భక్తులక్కజం బంద ఘంట వేయించెనప్పుడు॥ 1434

ఉ॥ గోపురమధ్యభాగమునఁ గొల్వాయి యుండిన భక్తకోటిహృ
త్కోప మెఱింగి యిందునికిఁ గూడదు రమ్మని హస్తసంజ్ఞన
గ్గోపహయుండు నంబిఁ గడు గొబ్బునఁ జేరఁగఁ బిల్చి పూర్వవా
గ్వ్యాపృతు లుజ్జగించి సకలాకృతిఁ దాల్చి సభీతికంపుఁడై॥ 1435

క॥ భక్తపరతంత్రతయు భయ
భక్తినియుక్తియును నంబిభావంబునకున్
వ్యక్తము సేయురతిం ద
ద్భక్తసమక్షమున మెలఁగి భయపడినగతిన్॥ 1436

చ॥ తన పెడకప్ప నంబికరతాషుసంబుఁ బట్టఁ జేసి
క్తినివహ ముస్నఁ గన్గొరగి కట్టెదురం జనభీతినొంది యు
య్యన జలదారిదిక్కునకున్నై చనుసప్పుడు నీశుఁ దేరిచెన్
వినఁబడకుండ దీపముం వెన్కన యేఁగెను భ్రముచ్చులాగునన్॥ 1437

ఉ॥ మూలల కోసరిల్లుచును ముంగల వ్రేలెడు పుష్పమాలికా
జాలము క్రేవఁ దారుచును సన్నముగా నొకయూర్పు పుచ్చుచుఁ
లాలితభక్తికీలితశిఖాతతి చేతుల నూఁతఁగొంచు వా
చాలజనోపసంజనితసాధ్వసుఁడై యులు వాలకించుచున్॥ 1438

సీ॥ తలుకున డెందంబు తటతట నదరంగ
నలుకుచు గర్భగృహంబు వెడలి
పోరి తల్పులయందుఁ జేరి జాలకముల
తూటుల వెంబడి తొంగితొంగి
చూచుచుఁ దొలఁగి నిలుచ్చు వెళ్ళిపోవంగ
వెఱచుచు నచటన వెలువడంగ
నోడుచుఁ జలసంబు నొందుచు సందడిఁ
గలసి పూజారులఁ గన్ను మొఱగి॥ 1439

తే॥ భక్తవితతులఁ జూడంగ భయము పుట్టి
చెయ్యి మొగమున కడ్డంబు చేసికొనుచు
స్రుక్కి చక్కన సుకనాసి సొచ్చి వెడలి
గుడివెనుక కేఁగి వెన్కదిక్కునను గొనుచు॥ 1440

వ॥ మఱియును॥ 1441

క॥ మగుడి మగుడి యాలించున్
బెగడి బెగడి నడుచు భయము పెక్కన దిక్కుల్
దగ నిక్కినిక్కి చూచుచుఁ
దిగులు కుడుపు నేర మెట్టిదీరున కైసన్॥ 1442

ఆ॥ తొంగితొంగి పోవఁ దొడరి పోవఁగ నోడి
చెంగిచెంగి పోవుఁ జెట్లవెంట
వంగివంగి పాఱు వరభక్తమండలి
భక్తిఁ దెలుప శివుఁ డశక్తుఁ డగుచు॥ 1443

వ॥ అట్లు చనముందట నున్న కలుకోటయం దొక్క చతుష్కోణపాషా ణంబు పదాంగుళిం గోటవిటంకంబునను దూటించి నేలం గూల్చి యాగండికను దూఱి యేరికిం గానరాకుండ నతిశీఘ్రమనంబులఁ గ్రోశ మాత్రం బరుగ ముంరట॥ 1444

సీ॥ ఫలదళప్రాచుర్యబంధురశాఖాప
ఘటితమధ్యందినార్కప్రభలంబు
పుల్లపుష్పామోదమల్లీమతల్లికా
వేల్లితాశోకాదివృక్షచయము
సహకారకిసలయాస్వాదమేదురకల
కలకంఠకులకుహూకారయుతము
మకరందరసపూర్ణమహితపఙ్క్తిజాత
సురభితకాసారవరజలంబు॥ 1445

తే॥ నధ్వగశ్రాంతిపశ్యతోహరమరుత్కి
శోరసంచారసంజాతశుకసుఖంబు
బహులతాగుల్మభూమిరుద్భరిత మగుచుఁ
గాన నొప్పారు నొక్కయుద్యానవనము॥ 1446

లయగ్రాహి ॥— ఈయిలఁ గలద్రుమము లీయెడనఁ గూడె నని
పాయక నుతింప నను వై యిరులు గ్రమ్మన్
రాయకులకర్ణతతు లేయములుగా నళులు
మ్రోయుచు గుళుచ్ఛముల చాయల నటింపం
గాయజునివాజులకు దాయము లనం దగిన
యాయతరసాలముల తోయములు గ్రాలన్
శ్రీయెదలి యూరట కుపాయమయి చెన్నలరు
నాయుపవనంబు జననాయకుఁడు సొచ్చెన్॥ 1447

తే॥ చొచ్చి భ్రమిషనిలీలను శూలపాణి
యూరొకో యిది యటుగాక యుగ్రవనము
యూరు నడవియుఁ గా కిది యుపవనంబొ
యూరు గా కిది యేమైన నుండవచ్చు॥ 1448

వ॥ అనుచు నొయ్యన నవ్వనాంతరాళంబు దరియం జొచ్చి చనుదెంచిన త్రోవచొప్పు దప్పించి చప్పుడుగాకుండ వేఱొండుమార్గంబునఁ జనిచని.

మ॥ అలకాధీశసఖుండు కన్గొనియెఁ గూలాభ్యర్ణభాగోద్భదా
మలకాశోకరసాలపాటలముఖక్ష్మాజాగ్రశాఖావస
త్కలకంఠాసితకంఠపాండురగరుత్క్రౌంచోరుసంచారసం
చలదుత్ఫుల్లలతాంతవాటికణికాసారంబుఁ గాసారమున్॥ 1450

వ॥ కని తదీయరామణీయకంబునకు మనంబు ఘనంబగు వేడుక వెల్లి మునుంగుచుండ. 1451

ఉ॥ చందన పారిజాత హరిచందన సాల రసాల జాల మా
కంద మధూక చంపక వికంకట కంటక పూగ తింత్రిణీ
తిందుక ముఖ్యభూరిజగతీరుహపంక్తులు దాఁటి మాగధీ
కుంద వివర్ణ విద్రుమ నికుంజనికాయము త్రేవఁ బోవుచుఁ॥ 1452

శా॥ చక్షుశ్శ్రోత్రవిభూషణుండు గనియెఁ సంఫుల్లసన్మల్లికా
ద్రాక్షాముఖ్యలతాప్రతానకపరీతస్ఫీతశాఖాశిఖా
దక్షాణీచర దధ్వసీన వితతాధ్వశ్రాంత్యపాయక్రియా
ధ్యక్షంబై కనుపట్టినట్టి యొక సంతానాఖ్యధాత్రీజముఁ॥ 1453

వ॥ కని తనవిడిచివచ్చిన గుడియ కా పుదిలోనం దలంచి ముందరికందువ కదు గిడక సంశయాన్వితచేతస్కుండై యిట్లని వితర్కించె. 1454

ఉ॥ ఈవనమధ్యమందు నిది యేమియొకో గుడియొక్కొ కాక దే
వావసితంబొ మీఁదఁ బెలువారుచు నున్నది పైఁడికుండలో
భూవినుతాకృతిం బోలుచు భూరితరస్ఫురదగ్రశాఖలో
లో వెలుఁగొందు నల్లయవి లోలతరం బగు రత్నదీప్తులో॥ 1455

క॥ కుసుమితలతాపరీత
ప్రసృమరగుల్మములు మూఁడు నదలికవాఁడ
వెస రచియించిన పుష్పా
వసథంబులలీలఁ గానవచ్చెడు నిచట॥ 1456

ఉ॥ అచ్చపువేడ్కతోడ మనుజావలి క్రేవలఁ జేర కొల్వంగా
హెచ్చిన దివ్యభూజపతి కీవనదేవత పీపఁ గ్రొత్తగాఁ
బచ్చనిపట్టుపుట్టములు బాగుగఁ గట్టిన యాలవట్టముల్
మచ్చరికింపఁజాలు వనమధ్యచలత్కదళీదళాపళుల్॥ 1457

వ॥ కావున నిది కల్పవృక్షం బగుట కనుమానింపం బనిలేదని మనోజ
వైరి యమ్మహీజంబుక్రింద మకరందబిందుబృందస్యందాదిశీతలేం
దూపలోపశోభితవిస్తారవితర్ది కాంతఃపతితప్రసవాస్తరణస్థల సుఖా
సీనుండై నంబిముఖంబు చూచుచు దట్టంపునిట్టూర్పులు నిగుడించుచు
బ్రతుకు జీవమా యని కర్మము నురమ్మునం దడివికొనుచు మొగం
బునం బుట్టిన చమటబొట్టులు గాఱ నఖశిఖరంబులఁ దిగిచి పాఱ
మీటుచుం గదళీపలాశజాలజాతవాతపూతసమాగమంబున కాహ్లాదం
బందుచు నార ఘనసార చందన మందార పూగపున్నాగాది మేది
నీజకుసుమవాసనల కాసపడుచు బహుళపరిమళమిళిస్మధు కరప్రసవ
విసరపరాగంబునకు శిరోభాగంబు సాపుచు నమృతకరశేఖరుం
డమృతమయాంగుఁ డయ్యును గమనవశంబునం బొడమినయుపతాపం
బపనయించుకొని యున్నసమయంబున॥ 1458

ఉ॥ నంబి మనంబునం గల ఘనంబగు గర్వము వీడుకొల్పి కం
పంబు భయంబునుం బొడమ మారవిమర్దనుఁ జేరి యయ్యా నీ
కుం బని యేమి యిట్లోడిగికొంచు రయంబునఁ బాఱితేఱ నా
నంబికి నంబికాధవుఁడు నచ్చినమచ్చికతోడ నిట్లనున్॥ 1459

క॥ భక్తులప్రాణము నాదే
భక్తులదేహము మదీయభాసురతనువే
వ్యక్తిగఁ జేసినయస్మ
ద్భక్తోపాసనమె నాయుపాసన మఱియున్॥ 1460

క॥ మద్భక్తనుతియ మన్నుతి
మద్భక్తునిగర్హణంబ మద్గర్హణ మ
స్మద్భక్తుల భజియింపమి
మద్భజనయు నిష్ఫలంబు మదినూహింపన్॥ 1461

క॥ స్థావరజంగమపూజలు
గావింపఁగవలయు సమముగా జంగమపూ
జావిరహితునకు స్థావర
సేవయు నిష్ఫలమె యనివచించున్ శ్రుతులున్॥ 1462

క॥ భక్తైకదేహమూర్తిని
భక్తప్రాణుండ నఖిలభక్తాశ్రితుఁడన్
భక్తజనవత్సలుండను
భక్తపరాధీనుఁడఁ గడు భక్తికిఁ గర్తన్॥ 1463

బాణుని కథ

క॥ అది యెట్లన్న మహేశ్వర
పదభక్త్యాసక్తవృత్తి బాణుం డనఁగా
నుదధిపరీతమహీస్థలి
సదయుండై యేలు సాధుసమితి నుతింపన్॥ 1464

చ॥ దినమును వేయుమార్లు నియతిన్ మము నర్చనఁ దేల్చుచుండఁ ద
క్కినఁ తనధర్మకర్మతతికిన్ దెర పేమియు లేమిఁ గాంచు బా
ణునకుఁ గరంబు లేము పదినూఱులు పూజలు దీర్చు నాతఁడున్॥
గొనుకొని యొక్కనూర పదినూఱు పూజలు దీర్చు నాతఁడున్

క॥ ఈవార్త విన్నశివభ
క్తావళి తద్దర్శనార్థ మరుదేరంగాఁ
గేవలతత్సుఖతరగో
ష్ఠీవశుఁడై మెలఁగు నచలచిత్తుం డగుచున్॥ 1465

క॥ ఈపగిది నున్న నర్చా
వ్యాపృతి కెడగలుగదనుచుఃద్వాస్థునిలీలన్
లోపలి కెవ్వరివిడువక
కాపుండుఁ బ్రసాదమతఁడుగైకొనుదాఁకన్॥ 1466

కరికాలచోడరాజు కథ

వ॥ వెండియు ముదిగొండ యను పురిఁ గరికాలచోడమండలేశ్వరుండు వేరిఁగట్టి దిట్టవెట్టం గడంగి యిల్లాదిగావెట్టి వట్టినం బిట్టవ్వభక్తికిం గట్టువడి వెట్టితట్టలు మోపం బోవఁదే యదియునుంగాక॥ 1467

సీ॥ సత్కార్థమగుస్వామిభృత్యసంబంధంబు దిగద్రావి శంకరదివ్యచరణ
కంజాతయుగళంబు గందునోయనెడుభయంబింతయును లేకనంబి
వేశ్యకు నవుడువలుమారు కుంటెన పనుపంగఁదగదని నారింపఁదారువేఱ
నొకనినైనను నొనర్పక యూరకున్నార సీలీరువాలూరి యీశుతక్కు॥

ఆ॥ లనుచు నాగ్రహించి యావార్త దనమ్రోల
దడఁకా పుడ పడఁగఁ బొడుతు ననుచు
కసిమసంగుచున్న గరికామదేవుఁడు
కద లెఱింగి యేన కదలిపోయి॥ 1469

క॥ ఆకలినామగణేశు న
నేకవిధుల గుస్తరించి యాపురి భక్తా
నీకముతో జగడింపక
యేకంబై నడవఁజేయనే జగ మెఱుఁగన్ 1470

వ॥ అన్నియు నేల, చెయ్యెగ్గి మితాతచేత మాతాత యా యతిచూపికొన్న
ప్రాఁతతప్పు సెప్పమియుంగలదే యని యడిగినం గడపకయొడమి
యడం గూర్చుటయు బడిసనులు సెప్పం బాఱిపాఱి చేయుటయు
మిక్కుటం బగునీ భక్తినిమిత్తంబకాదె కావున నీవు నేఁడు మాభక్త
గణసమక్షంబున సహకరించి నిలువ నెందటివాఁడవు 'సంసర్గజాపాప
గుణా కబవంతి'యను చదువు సార్థం బయ్యె నీతోడిసాంగత్య దోషం
బున మాకును మాభక్తులకును నెరపరికంబు పుట్టెనని యిట్లు పెక్కు
దృష్టాంతబులు కంతుహంత నంబికిం బ్రవ్యక్తంబుగా నిజభక్తమాహా
త్మ్యంబు తదీయభవ్యాచరణంబులు తేటతెల్లంబుగాఁ జెప్పిన విని నంబి
యప్పుడు॥ 1471

క॥ నయమును బ్రియ మత్యధికవి
నయమును భక్తియు భయంబు నాటుకొనంగా
స్మయమానదూరసద్భ
క్త్యనయముఁజూపుటకు హరున కానతుఁ డగుచున్॥ 1472

క॥ సద్గురుమూర్తి సమస్తజ
గద్గీతవిశాలవిశదకలితశశాంగా
హృద్గత మగుగర్వమడఁచి
సద్గతిఁజూపితి కృపారసమువెల్లాఁటన్॥ 1473

ఉ॥ ధన్యుఁడ నైతి భక్తసముదాయము లున్నెడ కిప్డు పోయి హృ
ద్దైన్యము వోవఁగా సభయదాసము వేఁడుచు జేరితిస్మనో
మన్యు వడంగ సన్నుతులు మాటికి మాటికిఁ జేసి మ్రొక్కి మూ
ర్ధన్యకరద్వయుండ నయి తత్కృప గానక మాన నెమ్మెయిన్॥ 1474

ఆ॥ ఆడిపాడియైన నడుగులఁ బడియైన
గెంటులేనియట్టి బంటులీలఁ
బసులొనర్చియైనఁ బడయుదుఁ దత్కృప
చూడు మేదసుతుని శుద్ధభక్తి॥ 1475

వ॥ అని యచ్చోట నుండి యు భక్తాభిముఖుండై యడుగడుగునకు సాష్టాంగ దండంబు లిడుచుఁ దాళంబు లొండొంటితోడం గ్రంగు గ్రంగుమనం దాఁకించి నమస్కరించి తత్కాలానుకూలరాగంబు ననురాగంబుతో మహాభక్తచరితంబులు సర్వభాసితంబులుగాఁ దిరు పాటలు సేసి యొక్కొక్క భక్తుని మహత్త్వంబుఁ బ్రత్యేకపణుతులం బొగడం దొడంగె నది యెట్లనిన॥ 1476

ఎణుమూరితిగారి కథ

మ॥ ఘనభక్తిం దనప్రాణలింగమునకుం గాలంబుల న్మూఁటఁ జం
దనపంకం బనురక్తియుక్తుఁ డయి నిత్యంబుం సమర్పింపఁగాఁ
దనయర్థంబు తదర్థమై చనుడు గంధం బెందు సంపాదనం
బొనరంజేయఁగలేక యిట్లు మదిలో నూహించె నిర్మోహుఁడై॥ 1477

చ॥ కలుగఁగ నేల భక్తిరతికల్మియ సమ్మినకల్మి గాక చం
చలతరసుస్థితిన్ ద్రవిణసంగము కల్మియె నామనంబులో
వల దృఢభక్తి లేమి దలఁపంగ సమస్తము లేమి యింత దే
హలలితవృత్తిచే నియమ మారడివుచ్చిన శూలి మెచ్చునే॥ 1478

మ. తనువెల్ల న్నవచందనంబువలె దాఁతం దీసి యుర్వింతున
త్యనురాగంబున నెత్తురుం బడిన దేహభ్రాంతి గిన్పట్టిన
న్వెనుక న్నిగ్గులుదేఱినన్ మెఱుఁగు లున్నిద్రంబులై యుండకు
న్ననువిచ్ఛాయత నొందినన్ మొదలిగంధం బట్ల కాకుండినన్॥

క॥ కం పొందుగతి వలచినను
గెంపించుక గడమయినఁ బ్రియగడమైనఁ
సొంపుగఁ బాయఁగనురిలిన
పొందకయున్నఁ జెలువమెక్కకయున్నన్॥ 1480

తే॥ మఱి కద శివుఁడు మాసందు మాట పలుకు
లిప్ప దఱిముఱి నాదంగ నేటి కనుచు
సరగ వలపడి మోచెయి సానమీఁదఁ
గదియఁగాఁ జేసి లింగోదకములు వోసి॥ 1481

చ॥ మనమునఁ గొంకు లేక యసమానముదంబునఁ దీసి చారుచం
దన మరు దొందఁగాఁ బడసి దక్షమఖారికి నర్పణంబు సే
సి నరులు చూడఁ జూడ సవిశేషవిమానము మీఁద నెక్కి శం
భుని పురి కేఁగినట్టి యెఱుమూరితిబంట్లకు బంట నయ్యెదన్॥ 1482

కడవలనంబి కథ

సీ॥ తనప్రాణవిభునకుఁ దప్పక దినమును
గడు నర్థితోడ నఖండదీప
ములు వేయు వేయ్యేసి ముట్టింపుతన్నిమి
త్తమున నర్థం బెల్ల సమయుటయ్యె
ననుచు మాన ముడిగి తనువు నివేదించు
టఱి యయ్యె ననుచుఁ గుంతము లన్ని
దఱికొల్పి వెలుఁగు వే దగఁ బెట్టి శంకరు
మూఁడు మెచ్చులు మెచ్చ ముట్టఁ గొలిచి॥ 1483

ఆ॥ జనులు చోద్యమందఁ జారుపుష్పకమున
నంగజారిపురము నరిగినట్టి
ఘనమహాత్ముఁడైన కడవలనంబికిఁ
బనులు సేయునింటి బంటుబంట॥ 1484

గుగ్గులకళియారి కథ

చ॥ దినమును బ్రాణదేవునకు దీనతమై మహినాక్షి ధూపముం
బనివడ మూఁడువేళలను భక్తిసమర్పణ పేయ నాత్మరా
మనసిజమర్దనుండు గగనాటులతోడుత నిచ్చరీతిగన్
మనసిజమర్దనుండు గగనాటులతోడుత నిచ్చరీతిగన్॥ 1485

తే॥ తిరుపరుండామయనునూరదేవదేవు
డగ్రభూమికినై వ్రాలనప్పరంబు
లేలఁబావించునట్టి భూపాలవరుఁడు
పెక్కులాగులఁజక్కఁగాఁబెట్టలేక॥ 1486

ఉ॥ తల్లడ మందుచున్న యెడఁ దా రతి నచ్చటి కేఁగి నాకు మీ
రొక్కల్లలుగాఁగ నిగ్గుగల గుగ్గులధూపము దెచ్చియిచ్చినన్
దొల్లిటియట్ల చక్కఁగను ధూర్జటి నిల్పెద నన్న నమ్మహీ
వల్లభుఁ డట్ల యత్తు ననవైశమ గైకొని శూలిపాలికిన్॥ 1487

చ॥ చని యొకపట్టుచీర గడు సాఁచి శివుం దగులంగఁ జేసి చ
య్యన నొకవాలు రెండుగడలందుఁ జెఱుంగుల రెండుగట్టిత
ద్ఘనకరవాలముం దనదు కంఠమునం దిడి నిశ్చలాత్ముఁడై
వెనుకకు నీల్గునంతటన విశ్వకుటుంబుఁడు మందహాసుఁడై॥ 1488

తే॥ నిలిచి ప్రత్యక్షమయి జనావలి నుతింపఁ
బహుళనానాపునర్భవభ్రాంతు లడఁచి
కరుణఁ గొనిపోవ హరసమ్ముఖంబునందుఁ
బరఁగు గుగ్గులకళియారి బంటుబంట॥ 1489

అరిపాలుని కథ

క॥ వెండియు నరిపాలుఁడు తాఁ
బండినరతి రాజసంపుఁబ్రాలోగిరమున్
బందేశున కర్పించుచు
నుండఁగ ధనమెల్ల మెల్లనుడివోవుటయున్॥ 1490

సీ॥ వేఱొం డుపాయంబు వెదకి కానంగలేక
కొడవలి గదియించుకొని యతండు
కూలి రాజనములఁ గోలువఁ గట్టడఁజేసి
కొని తననేమంబు గుతలవడక
నుండంగ నడుపుచు నుండఁ గూలియుఁ బుట్ట
దయ్యె నయ్యెడ నతం డైదు వాళ్ల
నిట్టుపాసంబున నెఱి నున్నచోనెట్ట
కేలకుఁ జేరెఁడుగింజ లప్పుడు॥ 1491

తే॥ సంభవించుడుఁ గైకొని సంభ్రమమున
నడచివచ్చుడు ధర మ్రొగ్గిపడుట బియ్య
మంతవట్టును నెరయపాలైనఁ జూచి
హరహరా యని యాత్మ నిట్లని దలంచె॥ 1492

తే॥ ఎట్టకేలకు దొరికిన యీపదార్థ
మీశ్వరుని కియ్య లేదయ్యె నింక నాకు
బ్రతుకు రోఁతని సంశయభ్రాంతు లుడిగి
రొండికొడవలి మెడఁ జేర్చి నిండువేడ్క॥ 1493

క॥ తలకోయ దిగిచి మెడఁగొడ
వలి బెడఁకకయుండఁబట్టి వడిముడిచిపదం
బులఁదిగిచి తలుగఁదడవు
మలహరుఁడన్ప్రిష్ఠఁగాంచిమచ్చికతోడఁ॥ 1994

చ॥ ప్రమథులు చుట్టుఁ గొ నిలువఁ బార్వతి సామ లంకరింప సం
యములు పభాంతరంగముల నారసి కన్గొన రూపు చూపి భా
విమరణజన్మదుఃఖముల వీడ్కొనఁజేసిన సందు నిత్యభా
వమునఁ జరింపుచున్న యరిపాలునకున్ననుఁగైన భృత్యుఁడ౯॥

అడిభక్తనయనారె కథ

వ॥ మఱియును సప్తాంభఃస్థలంబునందుఁ గలభక్తుఁడొకండు కాయక ములలేమియు నెఱుంగమింజేసి వలమొత్తి సజలంబున వైచి యందున మొదల వచ్చినట్టి మీనును శివప్రీతిగా నీటిలోపల విడుచునేమంబుగా వెనుకఁ జిక్కినట్టిమత్స్యంబుల నంగడిఁ బోకార్చి యయ్యర్థంబున జంగమార్చనంబు సలుప నొక కొన్నిదినంబులు జరుగునంతట॥

తే॥ ఒకనాఁడేంత కేమియుఁజిక్కకుండి
వేఁటవేసట గల్గింప విసికి డస్సి
నాఁటిమఱునాఁడువలగొని వేఁటకరుగఁ
దగిలెఁదొలితొలిపైఁడిమత్స్యంబు॥ 1497

ఉ॥ ఎప్పటియట్ల హాటకమహాద్రిధనుష్కమనఃప్రియింబుగా
నప్పులలోనఁ బోవిడిచి యవ్వల నవ్వల వైవనిప్పుడున్॥
దప్పక తాన రా విడిచి దవ్వుల రేవునకేగి వైచినన్॥
జెప్పె డిదేమి తాన వలఁజిక్కిన విస్మయ మావహిల్లఁగన్॥ 1498

ఆ॥ దాని విడిచి మఱియు దాపలవైచినఁ
దగులునదియవిడుచుదానిదాని
తగులు విడువ నాటిపగలెల్లనమ్మినె
పట్టువదఁగఁదలఁచెభక్తుఁడిట్లు॥ 1499

మ॥ హరసంప్రీతిగ నేను మున్ విడిచి యాత్మార్థంబుగాఁ గ్రుమ్మఱన్
హరియింపన్ హరుభక్తులైన నగరేహా యంచు నీరాత్రియుం
డి రయం బొప్పగ నెల్లిరేపకడఁ బాఠీనంబులం బట్టవి
ష్టరకర్ణాగ్రనదీసరస్థ్సలులకున్ డాయంగ నేఁగం దగున్॥ 1500

అడిభక్తనయనారె కథ

వ॥ మణియును సహ్యాంద్వసంవలంబునందుఁ గలభక్తులకెంతు కాయకములు లేమియు నెఱుంగమింజేసి వలయెత్తి సలిలో వైచి యందున మొదల వచ్చినట్టి మీనును శివప్రీతిగా నీటిలోపల విడుచునేమంబుగా వెనుకఁ జిక్కినట్టిమత్స్యంబుల నంగడిఁ బోకార్చి యయ్యర్థంబున జంగమార్చనంబు సలుప నొక కొన్నిదినంబులు జరుగునంతట॥

తే॥ ఒకనాఁడేంత కేమియుఁజిక్కకుండి
వేఁటవేసట గల్గింప విసికి డస్సి
నాఁటిమఱునాఁడువలగొని వేఁటకరుగఁ
దగిలెఁదొలితొలిపైఁడిమత్స్యంబు॥ 1497

ఉ॥ ఎప్పటియట్ల హాటకమహీధ్రధనుష్కమనఃప్రియింబుగా
నప్పులలోనఁ బోవిడిచి యవ్వల నవ్వల వైవనిప్పుడున్॥
దప్పక తాన రా విడిచి దవ్వుల రేవునకేగి వైచినన్॥
జెప్పె డిదేమి తాన వలఁజిక్కిన విస్మయ మావహిల్లఁగన్॥ 1498

ఆ॥ దాని విడిచి మఱియు దాపలవైచినఁ
దగులునదియవిడుచుదానిదాని
తగులు విడువ నాటివగలెల్లనమ్మినె
పట్టువదఁగఁదలఁచెభక్తుఁడిట్లు॥ 1499

మ॥ హరసంప్రీతిగ నేను ముట విడిచి యాత్మార్థంబుగాఁ గ్రుమ్మఱన్
హరియింపన్ హరుభక్తులైన నగరేహా యంచు నీరాత్రియుం
డి రయం బొప్పగ నెల్లిరేపకడఁ బాతీనంబులం బట్టవి
ష్టరకర్ణాగ్రనదీసరస్థలులకున్ డాయంగ నేఁగం దగున్॥ 1500

ఆ॥ సచివుఁ బార్వతీశశాసనధరుఁ జేసి
బలముతోడఁ గూర్చి బంపనతని
దాఁకి పోరిలో నతని మేసిభస్మంబు
గని 'నమ శ్శివాయ' యని భయమున॥ 1506

క॥ కరవా లల్లంతటవై
చిరయంబున చేర వచ్చి శ్రీచరణసమీ
పరసాస్థలిఁజాఁగిలఁబడి
శరణనుమనుజేంద్రుఁజూచి సచివుఁడుకడఁకన్॥ 1507

క॥ అటు పోయినఁ బోరాదని
తటుకునఁగరవాలుదిగి చితలఁదెగ్రవేయన్
బటుశక్తిభక్తిపుష్పో
త్కటదామకమగుచుఁబొలిచెఁదత్కంఠము పై॥ 1508

క॥ హరశాసననిష్ఠాత
త్పరతకు నీశుండు మెచ్చి ప్రత్యక్షంబై
వరమోక్ష మొసఁగనీక్షితిఁ
బరగిన యేణాధినాథుబంటులబంటన్॥ 1509

చేదిపల్లభు కథ

క॥ వెండియు రుద్రాక్ష భసిత
మండను రుద్రుండెయనుచు మన్నింపంగా
భండనమున జాటిన వర
మండలపతు లతనితోడి మచ్చరికమునన్॥ 1510

ఉ॥ భూరిబలప్రతాపభుజభూషణుఁడం బదుమువ్వుర న్నిగూ
ఢోరుతరాసులన్ హరసమున్న తచిహ్నలఁ జేసి పంపుడున్
వారలఁ గాంచి భక్తినిఁ బ్రణామ మొనర్పఁగ దాఁచియున్నతీ
త్ర్కూరతరాయుధప్రతతిఁ గ్రుమ్మఁగ నెత్తురు గ్రమ్మనప్పుడున్॥

చ॥ కలఁగక వారి సన్మతిఁ గానక కేవల సద్గురుస్వరూ
పుల కెటులట్లు మ్రొక్క సహిభూషణుఁడంత నిజస్వరూపత
న్నలరిచి కృపార్ద్రచిత్తుఁడయి నిత్యపదం బొసఁగం గృతార్థుఁడై
చెలఁగెడు చేదివల్లభుని చెంతనుండెడు భృత్య భృత్యుఁడన్॥ 1512

కనయూంచిచోడని కథ

సీ॥ శంభులాంఛనధారి శంభుస్వరూపుఁ గాఁ
గను బాసగా భూమి మనుచునుండి
పరమండలంబులపై దండు వంగంపఁ
దలలు ముప్పదిబండ్లఁ దఱిగి తేఁర
నందులో నొకసల యధికరక్తార్ద్రమై
చిడిముడిగతిఁ గానబడుటఁ బెగడి
జడతలకును దనముడితల యద్వింతు
నని తసలఁ ద్రుంచి యాశిరంబు 1513

ఆ॥ మీఁదఁ బిట్టఁశివుఁడు మెచ్చి ప్రత్యక్షమై
మోక్ష మొసఁగ మిగుల ముదముతోడ
ధరఁ జరించినట్టి కనయూంచోడని
పరవుఁబనులు సేయువానిబంట॥ 1514

కలియంబ సయనారికథ

సీ॥ పనిసేయ బతిమాలి, బానిసకొమరుండు
చని లింగధారియై జంగమాలి
గూడ వచ్చిసచరాంఘ్రుల కర్ఘ్యపద్యముల్
పోయుచు సతి వాని పొలుపుఁ జూచి
మన సిరియకగారి మల్లండు వీనినిఁ
గానవె కా లేల కడిగె దనుచుఁ
జాలకగాఁ బలుకుచు జలము పోయకయున్న
శంకరమూర్తి నిశ్శంకవృత్తి 1515

తే॥ నాలిఁ గొను టెట్టులని తనయాలికేలు
దోయి ఖండించి హరకృపాదుగ్ధవార్ధి
వెల్లి గురియించి మోక్షంబు కొల్లవెట్టి
పరగు కలియంబ నయనారె బంటుబంట॥ 1516

ఇరవదాండి కథ

ఉ॥ జంగమలింగపూజనము సత్తుగ సల్పుచు నుండ శూలి త
జ్జంగమలింగవేషమునఁ జయ్యన వచ్చి విభూతి యిచ్చి యు
ప్పొంగుచు గోఁచిపాఁతయును బొంతయు దాఁచుకయుండు మిట్లు నే
సంగడి కేఁగివత్తునని యప్పుడు మాయము నేసి క్రమ్మఱన్॥ 1517

ఉ॥ బొంతయు గోఁచిపాఁతయును బోరన తెమ్మని వేఁడ మందిరా
భ్యంతరభూమి దాఁచినవి యచ్చటఁ జెచ్చెరఁ జూచి కాన క
త్యంతసమాకులాత్ముఁ డయి యల్లన డగ్గఱి గోఁచిపాఁతకుఁ
బొంతకు నెత్తు కెత్తనఘ నూతనవస్త్రము లిత్తు నిత్తఱిన్॥ 1518

ఆ॥ అనుచుఁ ద్రాసుదెచ్చి యాతనిబొంతయు
గచ్చడంబునొక్క కడనమర్చి
కడమవంక నింటఁ గలపెక్కువలువలు
పెట్టితూఁచ సవతుగిట్టకున్న॥ 1519

చ॥ కని తనయింటఁ గల్గు కనకంబును సత్పటాంబరంబులుం
గొని చని త్రాసుతట్టపయి గొబ్బున నెక్కిన మెచ్చి శంకరుం
డనఘ గణేశరూపుఁడయి యానతియిచ్చిన భక్తియుక్తుఁడై
యనయము నుండు నయ్యిరవదాండి కనుంగగు భృత్యభృత్యుఁడన్॥

దంగుళిమారయ్య కథ

సీ॥ సకలసంపదలను జంగమార్థంబుగా సమయించి పేదయైజరుగుచుండ
నయ్యెడ శంకరుఁ డర్ధరాత్రంబున వానలోఁదడియుచు వణఁకికొనుచు
వచ్చినఁగని పాకవిచ్చి మంటలుపెట్టఁ జలిపోయెఁగాన నాఁకలిజనించె
నన్నంబు కావలె నన్నను దొలునాఁడు విత్తనవిత్తులు పెటికి తెచ్చి॥

ఆ॥ వెచ్చఁజేసి దంచి వెలఁదియుఁదానును
బాకయత్న మపుడుజోకఁ జేసి
యీశుకరుణగన్న యల్లదంగుళిమార
నామధేయునకు నుననుగుబంట॥ 1522

గణహాలుని కథ

సీ॥ భువినొక్కరుని దనభువినుండ నీయక శివలింగధారులఁ జేయు, దాని
కొదఁబడకున్న వేదోక్తులబోధించు, నాడిసృష్టియుఁగ్రమంబరయఁ
దెల్పుఁ గాదన్నసర్థంబు గన్ను దనియనిచ్చు,
యుక్త్యంతరంబుల నొప్పఁజెప్పనెంతఁజెప్పినఁ
గంతుహంతభక్తుండుగా నొల్లని ప్రల్లదు ద్రుళ్ళదూల॥ 1523

తే॥ మెక్కవధియించు నిదియమహేష్టనిష్ఠ
గాఁగవర్తింపఁదద్వ్రత గౌరవంబు
చూదనీశుండు వెలమని చొప్పుదాల్చి
వచ్చివాకిటనిల్చి భూవరవరేణ్య॥ 1524

ఉ॥ కానుక కట్నమందు నొకకాసును జిక్కదు సుంకసూత్రముల్
మానక కొన్ని పెట్టితివి మాపయి నిల్వయు లేదువెట్టి యెం
తైనను జేతు నిట్టి సను నారడిఁ బెట్టఁగ నేలయూరక
య్యోనలనాథ నాదుమొర యుల్లమునం బరికింపు నావుడున్॥ 1525

ఉ॥ వాకిటికాడ కాఁపిడినవారల నేగతిఁ గన్నుభ్రామి నీ
పీకద కేఁగుదెంచి తిపు డేటికి మాటలు వేయుఁగాని వి
న్నా కలకాలము౯ సకలమాన్యముఁ జేసెదఁ గాని వేగనా
ర్యాకలితాంగసంగతుఁడవై మనుమా యనుమాన మేటికిన్॥ 1527

సీ॥ అనివిని యూర మున్నలవాటులేదు మావంగడంబునలేరులింగధరులు
బత్తిమాకచ్చదు బత్తులమనరన మనువ మాభారంబు మఱియునీకు
ధనమిత్తుపురమిత్తుఁదగురాజ్యమునునిత్తునొడఁబడుమనినఁ దానొల్లనను
శాతఖడ్గముచేత జళిపించి తలఁద్రెళ్ళవేసియు వేయమి విశ్వభర్తుఁడు

తే॥ యర్థిప్రత్యక్షమైవరంబడుగు మనిన
వరదనీయిచ్చువరములు వలదునాకు
భక్తుఁడవుగమ్మురమ్మని భర్గుప్రాణ
లింగుఁజేసిన గణపాలు లెంకలెంక॥ 1528

కుమ్మరగుండయ్య కథ

తే॥ మఱియుఁ బెనుబెట్టుపురియందు మహితభక్త
పరతఁ దిదునీలకంఠేశు వరగృహమున
కరిగి సేవించి యింటికిఁ దిరిగివచ్చు
త్రోవఁ జీఁకటిలో నొక్కతోయజాక్షి॥ 1529

క॥ తల గడిగి చల్లయెంగిలి
జలములు మైఁజిలుక శర్వ శంకరయన న
ప్పొలఁతి వినివచ్చి తత్పద
జలజంబుల కెరఁగి యాత్మసదనంబునకున్॥ 1530

క॥ పిలుచుక చని యత్యంగా
దిలలితసత్క్రియలు భక్తిఁదీర్చి యతనిలో
పలియలుక దీర్చి పంపుడు
నలువునఁదనమందిరంబునకుఁ జనుదేరన్॥ 1531

క॥ ఆరీతి సతఁడు తడసిన
వారవధూయుక్తుఁ డగుచు వర్తిల్లుటఁ దా
నారసి తత్పతి పెనిమిటిఁ
జేరంగా నియ్యఁదయ్యెఁ జిట్టాకులకున్॥ 1332

క॥ మానిని లేదిటు రమ్మని
పోనీయక కొంగుఁ బట్టబోవ నలుక లోఁ
బూని తిరునీలకంఠుని
యానసుమీ నన్నుఁ బట్టనన వినియతఁడుౝ॥ 1533

క॥ ఘననిష్ఠ నాన మీఱక
జనులెఱుఁగక నెనుబదేండ్లు సరముదినిసిచో
ధనదసఖుఁడుజంగమలాం
ఛనుఁడై చనియతనిచేత సత్కృతుఁడగుచున్॥ 1534

ఉ॥ కప్పెరఁ దాచుకుండు మిటఁ గ్రమ్మఱ వచ్చెదనంచు నేఁగి యా
కప్పెర మాయఁజేసి యడుగంగ సతీపతు లర్థినుండుచో
నొప్పుగఁ జూచి కాన కటనో యని భీతి వడంకనంత నా
తిప్పబిడారుజోదు పలుదిక్కులఁ బెట్టుచుఁ బల్కె నీగతిౝ॥ 1535

క॥ మాయలు సేసినఁ బోవఁగ
నీయం గప్పెర గ్రహింపరేసి యిరువుర
జేయుడు శపథము లేదా
నాయంబునకైన రండు నాబడి సనుడున్॥ 1536

క॥ రమణియు రమణుండును శప
థమునకు నొడఁబడ్డ జనవితతి చూడఁగ గుం
డములో ముంపుడు నెగసిరి
కొమరుంబ్రాయకతోడఁ గోమలిపతియున్॥ 1537

ఉ॥ పమ్మినవేడ్కతో నడుపు భావజవైరి ప్రసన్నుఁడైన శీ
ఘ్రమ్మసి ముక్తిముక్తులయి కొంతయుఁ దాసుఁ దదభ్యనుజ్ఞమై
నిమ్మహి నెన్పదేండ్లు సుఖియించి సుదశా హాసుఁజేరఁగన్న మా
కుమ్మరగుండయ ప్రభునకుం బరిచర్యలు సేయు భృత్యుఁడన్॥

పూసలనాయనారి కథ

ఉ॥ వేసటలేక శంభుగుడి విక్రమచోడఁడు పైఁడిగట్టు గౌ
రీసహితుం బ్రతిష్ఠ యొనరింపఁ గనుంగొని తాను నట్లనా
యాసత నాత్మగట్టు మదనాంతకు మెచ్చఁగఁ జేసికొన్న యా
పూసలనారినారి పెనుపొందు భటాళికి భృత్యభృత్యుఁడన్॥ 1539

సీ॥ ధరరాజ్య మొల్లక దరుముడి ధరియించి
పదము గూరిన తిరుపాలుబంటఁ
దిరునావకరుశుని కరుభ నీశ్వరు నిర
వెఱిఁగి కొచ్చిన చిరుకురిపిబంట
ధర రోహిణియుఁ దాను కృప వడసిన
తిరుపూరితిరుమూలదేవుబంట
సతతభక్తార్చనాసక్తచిత్తుం డయి
పరగిన చిరుపులి బంటబంట॥ 1540

తే॥ సడిసనిపి దీనముఖమాడ మృదునిచేతఁ
గొనుః చిఱుతనయనరి బంట్లకును భటుండఁ
జన్న యిపుడున్న భక్తులచదువు బంట
నింక శివుఁ గొల్వఁగల భక్తు లింట్లబంట॥ 1541

క॥ ఈలీల భక్తచరితము
లోలిం దిరుపాట లమర నొనరించి వచో
లాలిత్యమొదవ వినుతులు
వాలాయము సేయు నవసవ ప్రేమమునః॥ 1542

క॥ అంతంత సాఁగిలంబడి
యెంతయు రతి దండవినతు లెన్నం జేయం
గొంతవడి హస్తములు మ
స్తాంతరమునఁజేర్చి మ్రొక్కునక్కజ మొదవన్॥ 1543

వ॥ వెండియు మీదూత మీబంట మీడింగరీఁడ మీబిడ్డమీపన్న మీలెంకవాఁడ మీదంతి మీవాఁడ మీధర్మకవిలె మీదాసానుదాసుండ మీరె దిక్కు దెసయు నైననుఁ గావరే యని యనేకప్రకారంబులం గరుణపుట్ట నిట్లు గొనియాడుచు నంబి నంబికాధవభక్తకదంబంబున భయంబు వేఁడు కొనుచు డాయం జను దెంచునవ్వుడు పంచశరహరుండునుం బొంచి పొంచి యతనివెనుక నంతట నరుదెంచుచుండె నాసమయంబున॥

చ॥ తము నభయంబు వేఁడుచు ముదంబున వచ్చెడు నంబిఁ గాంచి నె య్యము దళుకొత్త నందఱును నాతని గైగొని వెన్క వచ్చు శ్రీ హిమకరఖండమౌళి కెదురేఁగి నమస్కృతు లాచరింప నా శమనవిరోధి తచ్చరణసంఘముఁ జూచి కృపార్ద్రచిత్తుఁడై॥ 1545

క॥ అరలేని భక్తియుక్తుఁడు
మిరుమిండనిర్భృతికి మిగులమెచ్చియపుడయం
దఱుఁగైలాసంబునకును
గుఱుతుగఁగొనిపోయె నంబికుతలములోనన్॥ 1546

క॥ ఎప్పటియట్టుల శివకరు
కప్పతి నోలాడుచుండ నటు గాచుచుఁ జె
న్నొప్పెడు భక్తికి గర్వము
దప్పానో కాదొ బసవదండాధీశా॥ 1547

చ॥ అని మడివాలు మాచవిభుఁ డాదిమభక్తుల సత్కథామిషం
బున బహునీతిరీతులును బుద్ధులుఁ బెద్దగఁ జెప్పి గర్వముం
వెనుకకుఁ ద్రోచి కన్నులకు విందొనరించెడు దివ్యహారముల్
పనివడ వచ్చినట్టి హరభక్తుల కందఱ కిచ్చి మచ్చికన్॥ 1548

క॥ బసవన్న వీడుకొల్పిన
వెస(బాదాక్రాంత(దగుచు వీడ్కొని సద్భ
క్తసముదయసమేతుండై
యసమానమనోనురాగు(డగుచుంజనియెన్॥ 1548

క॥ నరనాథు(డు పురజనులును
హరు(డీత(డ తప్ప దనుచు నౌదల(గరో
త్కరముల(జేర్చుచునరిగిరి
పరగన్మాచయ్య తొంటిభక్తికినిష్ఠన్॥ 1550

క॥ ధరలో మడివాల్మాచయ
చరితము చదివినను విన్న శంకరభక్తి
స్థిరతయు దృష్టాదృష్టో
త్కరవాచాసిద్ధి ముఖ్యకలన వహించున్॥ 1551

మహాస్రగ్ధర :— రసనాగ్రస్థానకృత్యత్ప్రవిమలశివశాస్త్రస్థితాశేషగోప్యా
ర్థసమిత్యానిష్క్రియాతిప్రచురవచనసంధాననై పుణ్యభాస్వ
ద్బసవాధీశాదినానాప్రమథగణమహాప్రాభవోద్యత్కథాంచ
ద్రసవద్భవ్యప్రబంధగ్రథనవిధిమిషాక్రాంతసిద్ధాంతతంత్రా॥ 1552

క॥ ధర హసనచంద్రి కారుచి
పరికల్పితసకలభక్తబంధుచకోరా
వరశిష్యహృదయకమలా
కరమధ్యవికస్వరాంఘ్రికంజాతయుగా॥ 1553

మా॥ అతులితగుణహారా హారికీర్తిప్రపూరా
శ్రుతిసుతమతవర్తీ శుద్ధవిజ్ఞానమూర్తీ
నతజనసురభూజా నవ్యకైవల్యబీజా
వ్రతవితతిశరణ్యా వాదిజైత్రాగ్రగణ్యా॥ 1554

గద్య॥ ఇది శ్రీమ త్పాలకురికి సోమేశ్వరగురుప్రసాదలబ్ధప్రబంధ నిబంధన శక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవనార్యవర్య సత్పుత్ర కులపవిత్ర సోమయ నామధేయ శివకవిప్రణీతం బైనబసవపురాణంబను మహాప్రబంధం బునందుఁ జతుర్థాశ్వాసము॥ 1555

❋ ★ ❋

పంచమాశ్వాసము

శ్రీరుద్రభద్రపదపం
కేరుహమకరందపానకేలీలోల
స్ఫారాంతరంగమధుకర
సూరిస్తుత పాలకురికిసోమారాధ్యా॥ 1

ఆ॥ దేవ మున్ను మీరు ద్విపదగా వించిన
బసవచరితయేను భవదనుజ్ఞఁ
బద్యహృద్యకావ్యభంగి నానేర్చిన
యట్లు విన్నవింతు నొక్కఁడు మనుఁడ నానాకళాభిఖ్యతన్॥ 2

కిన్నర బ్రహ్మయ్య కథ

ఉ॥ పురభిద్భక్తిపరాయణుం డఖిలభూభూతానుకంపాశ్రయుం
డురువీరవ్రతనిష్ఠుఁ డప్రకటభక్త్యుద్భాసితుం డుర్వరా
తరుణీనూతనదర్పణం బసంగ నందంబైన పోడూరఁగి
న్నరబ్రహ్మయ్య యనంగ నందంబైన పోడూరఁగి॥ 3

క॥ లోకైకపూజ్యమూర్తియు
లౌకికవర్తనుఁడు విగతలౌల్యశివాచా
రాకరుఁ డఘటితఘటనక
ళాకౌశలుఁ డఘవిఘాతలక్షణుఁ డగుచున్॥ 4

క॥ కాయకము లనేకంబులు
సేయంగా నేర్చుకతనఁజేసి ధనంబుల్
డాయఁగ నవిజంగమలిం
గాయత్తంబుగను జేయునతఁడహరహమున్॥ 5

వ॥ ఇట్లు నానావిధంబుల నార్జించిన యర్థంబునిరర్థకంబుగాకుండ జంగ
మలింగ సేవాపరాయణుండై యుండి యతం డొక్కనాఁడు॥ 6

ఉ॥ కిన్నెర మేళవించుకొని కిన్నరనారదముఖ్యులంతక
న్న న్నెరవాదినా నతఁడు నాగవిభూషణు ప్రోల మీటుడుం
గిన్నరబ్రహ్మదేవుఁడను కీర్తికి నెక్కఁగఁ జేసి మాదయ్యా
జిన్నము నొక్కపాతికయు జీవిత మిచ్చు దినంబు నీశుఁడున్॥ 7

చ॥ జనులు నుతింప నిట్లతఁడు శంకరుఁ జేకొని నిత్యజీవికా
ధనమును గాయికార్జిత ముదారతఁ జిక్కకయుండ జంగమా
ర్చనములు నిత్యకృత్యముగ సల్పునెడ౯ బసవన్నభక్తివా
సనలు మహాప్రవాహగతి సర్వదిశావలి ముంచి మించిన౯॥ 8

తే॥ బసవరాయనిఁజూడంగ భక్తితోడఁ
జనియెఁగిన్నరబ్రహ్మయ్య సంభ్రమమున
నతనిరాకయు బసవన్న యంతకన్న
మున్న గనియెను దనలింగమూర్తియందు॥ 9

వ॥ కని యట్లు తనుంగొన వచ్చినకిన్నరన్నకుం గతిపయపదంబు లెదురం
జనుదెంచి పొడఁగాంచి దండప్రణామంబు లాచరించి సమంచితో
పచారంబుల సంభావించి యతనికింబాదోదకప్రసాదంబు లిచ్చి భక్తి
సేవించిన సవిశేషంత్వానుభవంబునందగిలి యుండె॥ 10

క॥ ఈలలి నిష్టాగోష్ఠిం
గాలము చనుచుండఁగా నొకానొకనాఁడా
ప్రోలం ద్రిపురాసురహరు
నాలయమున కరిగి కిన్నరయ్య కడంక౯॥ 11

వ॥ అద్దేవదేవు గోపురాంతమునం గూర్చున్న సమయంబున॥

చ॥ విటుఁ డొకరుండు పండు గని వేశ్య కొసంగఁగఁ గండక్రొవ్వునన్
బుటుబుటువైన పెన్గొటియపోఁతునకున్ వెల యిచ్చి యట్టునన్
వడి ఘటియించి యీడ్చుకొని వచ్చునెడ న్నడువీథిలోపలం
బుటుకునఁ ద్రాడు ద్రెవ్వ నది పోయె శివాలయభూమిలోనికిన్॥ 12

ఉ॥ పోయినఁ బోవనీక యది పోయినపట్టున శంకరాలయం
బాయతిఁ జొచ్చివచ్చు విటు నల్లన కన్గొని కిన్నరయ్య బొ
ప్పా యిటు రాక నిల్వుమిది ప్రాణభయంబునఁ జొచ్చె దేవతా
నాయకు భవ్యమందిరము నాయము గా దిఁక దీనిఁ జంపఁగన్॥ 13

సీ॥ ఇనుమడి వెయ్యైన నిత్తుగా కిఁక దీనిఁ
జంపంగ నియ్య నిశ్చయము వినుము
జడులైన విడువరు శరణన్నఁ గావక;
మృదుభక్తులకు నెట్లు విడువఁ దగును
జరజీవులకు నెల్లఁ జావును నొప్పియుఁ
జర్చించి చూడంగ సరియ కాదె
నీకు దీనినిఁ జంప నేమంటె దీనికి
జచ్చొత్తికాక నీయబల కనుచు॥ 14

తే॥ పట్టి చల మేల నాతోడ వసుధమీఁద
ద్రవ్యమున కెక్కు డగుపదార్థంబు గలదె
యల్పతరమూల్యమైన నీయలికినప్పు
డిత్తు మాడైనఁ గైకొని యేఁగు మనిన. 15

క॥ వెడనవ్వి బొప్పఁ డప్పుడు
జడుఁడై యాకిన్నరయ్యసన్నిధిఁ బలికెన్
గుడిఁజొచ్చిన మడిఁజొచ్చిన
విడుతురె గొఱియలను వెలకువిలిచినవారల్॥ 16

వ॥ అంతకన్నముస్న యక్కాంత యున్న వృత్తాంతంబు నాద్యంతంబుగా
విని యంతరంగంబున సంతాపచింతాక్రాంతయై యున్నయది గావున
వానికట్లనియె॥ 17

చ॥ పదపద యిల్లు వెళ్ళి విటపంతము డించితె? తోడివారు న
వ్వెద రను సిగ్గులేక నిలువేల్పుల కేర్చిన మేటివంట న
మ్ముదురె ధనాశఁ జేసి కడు ముష్కరులైనను; నెన్ని చూడఁగాఁ
జదుకము వీథులందు వెదఁ జల్లఁగఁ బంపుదు నే ధనావళుల్॥ 18

తే॥ ఇస్సిరో యిట్టి విటభావ మేల నీకు
దుస్సి కట్టుము పనిలేదు దొంతరలకు
మానవతి నొటఁ జాలు నీమన సెఱుంగ
మానమున కూన మగు నిన్ను మానకున్న॥ 19

ఉ॥ రమణులలోన నెన్నఁడు పరాభవ మొందని నాకు నిర్నిమి
త్తమున నవజ్ఞ పుట్టె; మఱి దాని కిఁకం బడ నేల మీరు బే
రమునన యింటివారలకు గ్రాసము పెట్టఁగ నోపు నందు లో
కముల జనంబు లాడుకొనఁగా వినఁగావలెనెం గులంబులోన్॥ 20

ఉ॥ వన్నెయు వాసియుం గలిగి వారవధూటులలోన నెల్ల న
త్యున్నతి మన్న నాకు నొక యొచ్చము వచ్చెను దీని కింక నే
నెన్నఁడు పాచికొందు నలి యెంతయు వందిరి వీనిఁ బిల్వకు
న్న న్నను మెత్తు రందఱును నా సగబాటును బాయు నంతటఁ॥ 21

క॥ అని తరఁచే బొప్పు! యిప్పుడ
చనుమిఁక నీతోడిపొందు చాలుననుచు న
వ్వనిత నిజంబుగఁ బలికిన
విని వాఁడు వియోగదుఃఖవివశుండగుచున్॥ 22

చ॥ ననుపు దలంచి యిచ్చిన ధనంబు ఘనం బన కంగజాస్త్రవే
దనఁ బరిమాలునో యసిర తప్పును నల్పము నాక యాత్మలోఁ
గనికర మింత లేక యిపు గ్రక్కున దక్కఁగఁ జేసితే యిసీ!
వనితల నమ్మి సొమ్ము దగవా మగవానికి జాఱవైవఁగన్॥ 23

క॥ వెలయాలిపొందు సత మని
కలకాలము మన్ననారు గలరెధరిత్రిఁ
దెలిసియుఁదెలియఁగనీయదు
వలరాయనిమాయయెంత వారికినైనన్॥ 24

క॥ నీవంటిదయాయుక్తుని
నేవెంటను వెదకికొనసమె యెన్నండును? మీ
శైవంబగు గుడి చొచ్చిన
జీవం గావంగ నింత చింతింపు మనున్॥ 25

తే॥ తడవు సేసిన లంజె చిత్తమున నొండు
విధము గా నెంచి కోపించు; వేగ నరుగ
వలయు నని కిన్నరయ్యె కేల్వడిచి పట్టి
కొన్ని యొఱపులు ధనకాంక్ష గొణిగె విటుఁడు॥ 26

సీ॥ పెట్టెద వెల యనిబిగిచిన నీపెద్ద యిట్టిదయాపరుం డెచట గలఁడు?
చరజీవులకునెల్లఁ జావునునొప్పియు నొకసమానంబని యుబ్బుమీఱి
యిప్పుడాడినమాటతప్పఁగఁదాల్చునె? మానిసివెల వేయుమాడలైన
నొసఁగియీగొఱియనింపెసఁగంగ విడిపించికొనకమానండికఁ
బొమ్మటన్నఁ 27

తే॥ బోవుచుండఁగ నోరోరి పోకు మనుచు
వెలయుమాడలు దెప్పించి వేగ యిచ్చి
యింక బొంకిన నేఁబోవనియ్య సుమ్ము
విడుతు నచ్చొత్తి యిప్పుడు వృషభ మనగఁ॥ 28

తరల॥ అనుడు బొప్పఁడు నవ్వు దవ్వని కాత్మ నొప్పి ధనంబు గొ
బ్బునను గైకొని లంజెయింటికిఁ బోయిపోయి తలంచె ని
ట్లనుచు నిష్కము లెన్ని యిచ్చిన నంగనామణి వేఁటఁ దే
వనుచు రోసిఁ దోడిపల్లవు లందఱున్న దను నవ్వరే॥ 29

తే॥ వేఱె యొకవేఁట గ్రక్కున పిలచికొనుచు
గాని లంజయింటికిఁ బోనటంచు
మరలి మఱియంతకన్నను మంచిగొఱియఁ
గొనుచుఁ జనియెను వేడ్కలు గొనలుసాగ॥ 30

ఉ॥ ఓమదిరాక్షి యోలలన యోగజగామిని యోలతాంగి నీ
కేమిటి కింత వంత ధన మిచ్చెదఁ దెచ్చెద గొఱ్ఱెమందలం
బ్రేమముతోడ వేల్పులకుఁ బెట్టుము గట్టుము బట్టుపుట్టముల్
భామలు మెచ్చ వెచ్చ మిడి పండువ దండిగఁజేయు మీవునున్। 31

వ॥ అని యిట్లు వాఁడు తన్నుఁబాయలేక ధనదానప్రధానంబుగాఁ బలికిన
విని యమ్మత్తకాశిని విత్తదత్తచిత్తయై యత్తఱిఁ మెత్తంబడక బొప్ప
నిందప్పక చూచి యిట్లనియె॥ 32

క॥ వేల్పులకు నిన్నగొఱియలఁ
గోల్పడి వచ్చితివినిన్ను గూడకయున్నన్
దల్పడ నాడుదురు జనుల్
వేల్పులు మాకడ్డివెట్ట వెఱతురుమిగులన్॥ 33

క॥ నెమ్మది నాఁతోగూడి సు
ఖమ్మున నీకుండ మనసుగల దేనిఁయు నీ
విమ్మినయా గొఱ్ఱియశీ
ఘ్రమ్మునఁ గొనిరమ్ము పొమ్ము గ్రమ్మఱ ననుడున్॥ 34

క॥ కామాంధుఁడు గావున మీఁ
దేమియుఁ దలపోసి చూడ నెఱుఁగక వేశ్యా
వ్యామోహముఁ దల కెక్కఁగ
దీమసమునఁ బోయె గొఱియఁ దెచ్చెద ననుచున్॥ 35

తే॥ ఇట్లు చని వాఁడు త్రిపురాంతకేశు నగరు
సొచ్చి కిన్నరబ్రహ్మయ్య చూడచూడ
గొఱియఁ బట్టంగఁ బోవుడుఁ గుపితుఁ డగుచుఁ
బలికె నాయయ్య యిట్లని బ్రస్ఫుటముగ॥ 36

ఉ॥ పట్టుకు పట్టు కింక వృషభం బది; మాడలు చెల్లినప్పుడే
పెట్టితి లింగముద్ర యదె; బీరము పెంపునఁ బట్టి తేనియుం
గొట్టుదు నీశిరంబు ధరఁ గూలఁగ మాబసవన్న యాన చే
పట్టులఁ గాచు టెల్ల శివభక్తులకుం బిరుదంబు గావునన్॥ [నలుగు

తే॥ బొప్ప! చప్పుడు సేయకపొమ్ము బ్రతుక
వలతువేనియు ననవినివాఁడు
పెఱికెఁ; బెఱుకుడు సేయకపొమ్ము బ్రతుక
తల దునిసి పశుపతిగుడి వెలువడి పడ॥ 38

సీ॥ ఆడి తప్పినవాని యల్లకాయము గుడి
యందుండ రాదని యప్పు డట్లె
తివియించి యగడతఁ ద్రెళ్ళించెఁ బోరుబు
చోద్య మందుచుఁ దారు చూచుచుండ
నంతంత బొప్పని యాప్తులు మిత్రు లా
ద్యంతముల్ విని మఱి యవనిపతికి
మొఱ పెట్టికొనఁ బోయి మ్రొక్కి ముందర నిల్చి
చెప్పి రిట్లని తపఃతప్పు దాఁచి 39

తే॥ చిత్తగింపుము దేవ మాచిన్నవాఁడు
గొఱియ పోవుటఁ ద్రిపురారిగుడికి నరిగి
పట్టఁ బోయిఁ దలతెగఁ గొట్టెఁ గిన్న
రయ్య యనునొకశివభక్తుఁ డచటి నుండి॥ 39

క॥ శక్తిగల శంభుభక్తుల
శక్తుల బురజనుల నిట్లు చంపిన నిఁక నే
యుక్తిం గననేర్తుము పురి
భక్తుల, మననిమ్ము మమ్ముఁ బంపు మెఱైనన్॥ 40

చ॥ అనవుడు బిజ్జలుండు బసవన్నఁ గనుంగొని కోపవహ్ని చేఁ
గనలుచుఁ బల్కె మీకు మఱి కర్తలు లేరని తప్పులేని భూ
జనములఁ జంపఁ జన్నె పురసంహరు భక్తులు విస్ఫురద్దయా
ధను లని పిందు మింత టుచితాపులు లేరు ధరాతలంబునన్॥ 41

క॥ అనరాదుగాని గొఱియల
పని మీకుంగలదెయూరఁ బ్రజలకుమీచే
మనుగడలు పాసెమీవ
ర్తనములు తొల్లిటివి యనుచితంబులుగావే॥ 42

క॥ బాలుంజంపుజ శ్రీకరుఁ
గాలందన్నుటయు మాంసఖండములిడుటల్
జాలఱరుప్పుట కులములు
గోలుపడుటతండ్రి శిరముగొట్టుటమఱియున్॥ 43

తే॥ తన్వి నిచ్చుట మొదలుగాఁ దమరి దొరల
వైన ధర్మంబు లందురు నెదిరిదొదల
వపు దధర్మంబు లండ్రు మీయాగడములు
వసుధ నేలంగ మా కింక వశముగాదు॥ 44

వ॥ కావున మీకొలంది గొడ్డుతనంబున బిడ్డలం జంపెడువార లీరాజ్య మంతయు నింతనుండి మీర యేలుండన విని బిజ్జలునకు బసవన్న యిట్లనియె॥ 45

మ॥ ధర్మమార్గము శంభుభక్తులు తప్ప రెప్పుడు విన్ము దు
ష్కర్మశీలుఁడువోలె భావన గాన కూరక పల్కఁగా
ధర్మవే యవుగాము లారయ దండనాథులఁ బంపుమా
నిర్మలాత్ముఁడు కిన్నరయ్య యనీతిఁ జంపఁగ బాలుఁడే॥ 46

తే॥ వినవలయు నెవ్వ రేమి చెప్పినను మొదల
నదియు నిజ మన కవ్వల నరయవలయుఁ
గాక 'యెద్దీనె నన గాటఁగట్టు' మన్న
కరణిఁ బలికినఁ గార్యంబు గాన నగునె?॥ 47

క॥ అని విని బిజ్జలుఁ డౌఁగా
కని తనమంత్రులను బిలిచి యోగాములు చ
య్యనఁ గనిరండని పనిచినఁ
జని రాత్రిపురాలిగుడికి జగపతిమంత్రుల్॥ 48

మ॥ చని యమ్మంత్రులు గాంచి రెంతయును బస్తారోరుభూభాగమం
డనభూతోన్నతగోపురాంతరలసన్నానామణిట్టిమా
వనివిస్తారవితర్దికాంచనలీవా స్తవ్యునిం గిన్నర
య్యను రుద్రాంఘ్రింసరోజభక్తుని గాతాహంకారు నిర్నిద్రునిన్॥ 49

క॥ కన్నంతన మ్రొక్కుచు వా
కిన్నరబ్రహ్మయ్యఁ జేరి కృపఁగనిమఱిభూ
భృన్నిజమంత్రులు పలికిరి 50
యిన్నాయిదియేమి హింస యర్థమెనీకున్॥

వ॥ మఱియు రాగదోషంబులు నాత్మ నేవెంట నంటని నీవంటి గెంటులేని

ముక్కంటిభక్తుఁడు సంసారిసరిచేసి హింసకుం జొడంగునే యిట్టి
వట్టిసడి నీకెట్లు వాటిల్లె నదియునుంగాక లోకనిందితంబయి నటవిట
మనీషావసంగంబునకుం గల దది యట్లుండనిమ్ము మమ్ము బిజ్జలుం
నది గాన మారాజన్యున కేమని విన్నవింతు మన సన్నరపతిమంత్రు
లకుఁ గిన్నరన్న యిట్లనియె॥ 51

ఉ॥ బూటక మేటికిఁ వినుఁడు బొప్పఁడు నీపురవీధిలోపలం
ద్రాటను గొట్టె నీడ్చికొని తాఁజనుచో విదనాడి చంద్రమో
జూటునిమందిరాంతరముఁ జొచ్చెను జొచ్చుట గాంచి వాఁడు న
ప్పాటన చొచ్చి పట్టఁ గని పల్కితి నిట్లని యేను వానితోన్॥ 52

క॥ గుడి సొచ్చె నింకఁ జంపక
విడుపుము గాదేని దీనివెలఁ జెప్పిన
న్మడిముమ్మడైన నిత్తున
నుడు వాఁడిట్లనియెనన్నునుం గనుఁగొనుచున్॥ 53

క॥ నే యిచ్చియైన దీనిని
నీయన విడిపించుఁగాని యిఁకఁ జంపంగా
నీయఁ దనితలఁచి మాడలు
వేయిమ్మన నిడితి జనులు విస్మయమందన్॥ 54

ఉ॥ అత్తఱి వానితోడ నిటులంటి, ననుంబడి వచ్చి యాత్మలోఁ
నిత్తునటంచు; నెంచ కిదె యిప్పుడు దీనికి లింగలాంఛనం
బొత్తుదునన్న నప్పటికి నొప్పి పదంపడి వచ్చి యాత్మలోఁ
దత్తరపాటుతోడ శివధామములోపలి గొఱ్ఱెఁ బట్టుడున్॥ 55

ఉ॥ పట్టుకుమన్న వాఁడు తనపై నొర దూసిన వానిమస్తకం
బట్టకుఁ బాయఁ గొట్టితి యథార్థము; తప్పు దలంపుఁ దేరిదో
యిట్టుల నౌట కింతటికి నీత్రిపురారియ సాక్షి యెవ్వరిం
బట్టిన దృష్టి మేర్పడఁగఁ బల్కఁగఁజేయుదు నీయుమేశునిన్॥ 56

సీ॥ అన విని మంత్రులు నాశ్చర్యమును బొంది
చని మహీపతి(కి జెప్పిన నతండు
నద్దిర బత్తుండు విద్దె లాడెడు(గాక
యిందు మే మున్నట్టి వేడబములు
బత్తుండు త్రిపురారి(బలికింతు నను చెల్ల(
గపటమో నిక్కమో కానవలయు
నని బిజ్జలు(డు సర్వజనసమేతంబుగా(
జనుదెంచె నా శివస్థానమునకు॥ 57

తే॥ బసవ(డప్పుడ కిన్నరబ్రహ్మశౌరి(
గాంచి తత్పాదకమలయుగ్మంబుమీ(ద(
బడి కడిందిగ లేచి సద్భక్తియుక్తు(
డగుచు నపుడు నాయయ్య నిట్లభినుతించె॥ 58

సీ॥ శృంగారములకీలు శివుచేతికరవాలు
మంగళంబులమన్కి మానమునికి
విజయంబుత్రుళ్లు వివేకసంపద పెల్లు
నీచగణముజేత నిష్ఠయూ(త
సత్యంబుబాతి యాస్థానంబుజోతి ది
వ్యతరోజు ప్రత్యయావళులరాజు
యోగంబుమనుగని రాగంబుఖనియు నా
గమములతల్లి హర్షములవెల్లి॥ 59

తే॥ పరమశాంతతత్త్వపోగు సద్భక్తిబాగు
దాంతిపెంపు ప్రతాపవిశ్రాంతిసొంపు
కేవలుండె తలంప(గా(గిన్నరయ్య
యవని నని సూక్తులను బసవన్న యనుచు॥ 60

వ॥ ఇట్లు కీర్తించుచుండునప్పు డప్పురశాసనుగోపురంబుకడ నాపురంబునం
గల సకలజనంబులు పురోహితామాత్యభృత్యసామంత సీమంతి నీజనం

ఖులును జనపతిసమేతులై యందఱు నందంద సుంవడింపుచు నయ్యిందు
శేఖరు నెలుంగు వినంగలవారలై యుండి రటమున్న నగ్గుడితమ్మడి
వడుగు కుంచెకోల దొలంగించి తానునుం బొడనూప నోడి యేడ
కేనియుం జనియె నాసమయంబున॥ 61

ఉ॥ సన్నపునవ్వు వెన్నెలపసం దొసరంగ మెలంగి లీనమై
కన్నర విచ్చి శంకరునిగా మది దిక్కున దృష్టిఁ జొన్పుడుఁ
గిన్నరబ్రహ్మశౌరికి నకిల్బిషమూర్తికి రెండుతల్పులుం
బన్నగరాజకంకణుడు పాయఁగజేసెను భక్త్యధీనుఁడై॥ 62

తే॥ చెప్పవిందుము తొల్లిదాసికినిశివుఁడునేఁడు
తెఱచెదఁల్పునునాఁగనందఱము
కిన్నరన్నకతంబునఁగన్నులారఁ
గంటిమిఁకశివుఁబలికింపఁ గలఁడితండు॥ 63

వ॥ అని యిట్లు చూపఱులభినుతింప సభవున కభిముఖుండై హర్షంబుత్తో
నిట్లనియె॥ 64

సీ॥ మనసిజక్రీడాంతమునఁ జెయి పై వైచి వనితపాలిండ్లు నీవని తలంచి
పిలచిననోడకంటికప్రియంబును బొందఁ బ్రతిశబ్దమొసఁగిన పార్వతీశ
దాసమయ్యచనువాదసమయమునఁజీమలోపలఁ బలికిన గోపవాహ
బాహూరిబ్రహ్మయ్యభక్తినిష్ఠకుమెచ్చిఁజొన్నలనిలిచి యోయన్న యభవ॥

తే॥ పలుకవేనేడునాబారిబాఱితన్న
పగిదిహస్తంబుశస్త్రంబుఫరుజులోన
గీలుకొనఁజేసియఖిలభక్తాలిఁద్రోచి
హరుసిసమ్ముఖమునగిన్న రయ్యనిలిచి॥ 66

క॥ తారధ్వనితో నోత్రిపు
రారీ యని పిల్చుటయు మహాశైలవ్య
త్యారవములొనరననోయని
తారకసంహరుఁడుపలికెఁ దత్సమయమునన్॥ 67

ఉ॥ ఆపరమేశు ఘోషము మహాప్రళయప్రతిఘూర్ణితార్ణవో
ద్దీపితభూమిభృత్కృతిగతిం గడుఁద్రెవ్వక మ్రోయ లింగని
ష్ఠాపరతంత్రభక్తజనఘోషమె దక్కఁగఁ జారు లెల్ల మూ
ర్ఛాపరిభూతులై రఖిలసత్త్వసమాజము తోడఁ గూసఁగన్॥ 68

వ॥ వెండియు॥ 69

చ॥ ధరణి వడంకెఁ గ్రుంకె హిమధాముఁడు వారిధు లింకె నష్టది
క్కరు లటు మ్రొగ్గు మ్రగ్గె నహికచ్ఛపరాజము మేను స్రగ్గె నం
బర మిల వ్రాలెఁ జాల నుడుపంక్తులు వాయువు దూలె నగ్నివి
స్ఫురణము మాసె వ్రీలె బలసూదనలోకముఖోర్ధ్వలోకముల్॥ 70

వ॥ మఱియు నంబుజసంభవుండు దలకింపఁగంజనేత్రుండు శంకించెనప్పా
టను నెఱుంగక పశ్యల్లలాటుభక్తకోటు లాటలం గాలంబు లోకా
గతిం గడుపుచుండ నయ్యహిభూషణుఘోషంబు మ్రోయందొడంగి
యేడహోరాత్రంబు లయ్యె నించు కేనియుం గొంచెంబుగాక లోక
భీకరం బగుచున్న నాదంబు భూజన్గోపకారార్థంబుగా మాన్పందలంచి
బసవన్న కిన్నరబ్రహ్మయ్య నిట్లని స్తుతించె॥ 71

సీ॥ సజ్జనశృంగార సత్యైకవిస్తార దూతసంసృతివార దుష్టదూర
నిఖిలోపకార వినిర్జితాహంకార శంకరాకార నిశ్శంకసార
కారుణ్యపూర యకల్మషాత్మశరీర మంగళాకార సన్మహిమహార
జగదేకవీర విశ్వానుతసాధాచార సుగుణవిస్తార యశోవిహార॥ 72

తే॥ భక్తమందారపరిహృతభవవికార
యంచితాంబుధి గంభీరయత్యుదార
రాజధరభక్తసహకార రాజకీర
గతమనోజవికార సంగవిచార॥ 73

వ॥ ఇట్లు వినుతించి పంచముఖభవార్భటిసందర్భంబు శ్రీఘ్రంబుమాన్పవే
యనవుడుఁ గిన్నరయ్య॥ 74

క॥ బసవనిచే బ్రమోయుచు దర
హసితసికసితాస్యుఁడగుచు నట్టిట్టనకా
కుసుమశరహరుని(గన్గొని
మసలక హోయన్నమాత్రమానెరవంబున్॥ 75

క॥ తొల్లింటికంటె కటకము
నల్లదొ యన నుల్లసిల్లె నరనాథునకున్
దల్లడముడిగెన్ లోకము
లెల్లను మున్నెట్టులట్లయెలమివహించెన్॥ 76

వ॥ అప్పుడు॥ 77

క. సప్రజ్ఞుఁడు కిన్నరబ్ర
హ్మప్రభునకు బిజ్జలుఁడు మహిం జాఁగిలి దం
డప్రణతిఁజేసిలేచి య
తిప్రియమతి నిట్లు సన్నుతింపఁ దొడంగెన్॥ 78

సీ॥ నీయాజ్ఞఁదల మోచి నీలకంఠుఁడు పల్కు
మన్నఁ బల్కెను వలదన్న నుడిగె
లోకము లల్లకల్లోలముల్ చేసియు
నిలిపితి మఱియును నిమిషమాత్ర
నీ మహత్త్వ మెఱుంగ నీరజాసనముఖ్యు
లంతవారికి నగమ్యం బనంగ
నజ్ఞాతులము సమస్తాపరాధులము మే
మే మెఱుంగుదుమయ్య మీమహత్త్వ 79

తే॥ మఱియ లోకంబులకు నెల్ల హర్త వీవ
భర్తవును నీవ తలపంగఁ గర్త వీవ
కావునను మమ్ము నీకటాక్షమునఁ గాచి
యభయదానంబు కృపసేయుమయ్య ఱియ్య॥ 80

తే॥ మాకు వసనేల బ్రహ్మాదిమర్త్యకోట్ల
కును దలంపంగ నీవె దిక్కును దెసయును
నగుట గంటిమి మము నీట నద్దుపాల
నద్దు మఱి యన్య మెఱుఁగని యార్తజనుల॥ 81

చ॥ అను మనుజేశ్వరుండు వినయంబు నయంబును భక్తియుక్తియు
బెనఁగొనఁ గిన్నరయ్య మదిఁ బ్రీతి వహింప నుతించి వెండి మ్రొ
క్కనఁ గనియల్ల నవ్వి శివశంకరులం గని భీతి నొందుచుఁ
మనుమని వీడుకొల్పి నరనాథుఁడు నేఁగె ప్రజాసనాథుఁడై॥ 82

క॥ నరపతియు నరులు గని య
చ్చెరువొందఁ బొప్పువిని సజీవితుఁగాఁజే
సి రఖిలభక్తులు బసవం
దరుదారఁగ నంద కిన్నరయ్యయునడిగెఁ॥ 83

క॥ మున్నింటికంటె శివభ
క్త్యున్నతుఁడై కిన్నరయ్య యుండె ధరిత్రిం
బన్నుగ నతనిచరిత్రము
విన్నంజదివినను సఘముపీడ్కొను మఱియుఁ॥ 84

చ॥ అభినుతకీర్తి జంగమసమాహితనిష్ఠుఁడు లింగసంగతా
నుభవుఁడు సాద్భుతవ్రతుఁ డను త్రిభుకర్మసంచయుం
డభయుఁ డపాకృతాఘుఁడు మహాత్ముఁడు నాఁగలకేతబ్రహ్మయ
ప్రభుఁడు పొగడ్తకెక్కును ధరాతలిలో సమధర్మలోషుఁడై॥ 85

కలకేతబ్రహ్మయ్య కథ

క॥ లింగాభిమానయుక్తుఁడు
సంగతజంగముల సత్ప్రసాదానుభవుం
డంగీకృతలింగైక్యుఁడ
భంగుఁడు సద్యోవిముక్తివధపథికుండన్॥ 86

క॥ మొగి దక్షుని తలకొమ్మనఁ
దగి సకలతఁదగరుకొమ్ము దానరహరిపెం
వగు కంకాళములీలం
జిగిబిగువులుమిగులఁగలుగు చేవగుగుడియున్॥ 87

క॥ రెండుకరంబుల మెఱచుయు
నుండం గలకేతవేషయుక్తుం డగుచుణ్
ఖండశశిధరుని భక్తుల
యిండులకనుదినమునరుగు నిట్లుపలుకుచుణ్॥ 88

సీ॥ పరసమయావలిఁ బడిదాఁకఁగల రుద్రు
నిటలాగ్నితగరు ముంగిటికి వచ్చె
నన్యమతాబ్దంబు నిలిపి పెరికిపెట్టఁ
గలవీరభద్రదిగ్దంతి వచ్చె
నిమ్మహితలిఁగల యెల్లభక్తులయిండ్ల
విందైననిజకలి పీఁక వచ్చె
నలరుమహాప్రమథుల ముద్దు చనుదెంచె
దుగళవ్వ ముద్దుపుత్రుండు వచ్చె॥ 89

తే॥ సంగళవ్వానుజుండు డాయంగ వచ్చె
నమ్మలా రక్క_లా రని హర్ష మెసఁగఁ
బలికి నగియించి దిన మిర్స గొలిచి తెచ్చి
భక్తకోట్లకుఁ దృష్టిఁ దప్పక యొసర్చు॥ 90

వ॥ ఇట్లనవరతజంగమలింగసేవాయత్తచిత్తుండై యుండునెడ॥ 91

క॥ ఒకశివభక్తుం డతఁడు
న్నకడకు నేతెంచె దవ్వు నడచి మిగుల ద
స్సి కళేబరంబు గ్రుస్సి ప
దకమలములు బ్రవస్సి దీనదశ దోఁపంగన్॥ 92

తే॥ ఇట్లు చనుదేరఁ బని సీకు నేమి గలిగె
ననుచుఁ గల కేతబ్రహ్మయ్య యడుగుటయును
భక్తుఁడును దనరాక యేర్పడఁగ జెప్పఁ
దలఁచి బ్రహ్మయ్య విను మని పలికె నిట్లు॥ 93

ఉ॥ నంబికి శంకరుం డనుదినంబును మేల్బడి నెట్లు నట్ల ని
త్యంబును గిన్నరయ్యకుఁ బురారి దయం బడి వెట్టునంచు లో
కంబులవారు చెప్పికొనఁగా విని యాయనఁ గాంచి నాఁడు తే
మిం బడి మార్చికొందు నని మేకొని వచ్చితిఁ ద్రోవ నొచ్చితిన్॥ 94

క॥ ఆమేటిఁ గన్న యంతకు
నామదిఁ గల తృష్ణ చెడదు నా కతని మఠం
బేమెయినుండును దూరం
బేమాత్రముగలదు చెప్పవేయననతఁడున్॥ 95

తే॥ ఇదియు నొకదొడ్డగాఁ జేసి యిచట నతని
నేల చెప్పెద వుడుగు చేకూలికాని
కూలివాండ్రకు రాసిఁ జేకొనఁగ నొరుల
కొసఁగ వశమగుఁ గాదని పొసఁగ వినవె॥ 96

క॥ అంగజమర్దను ధనవాం
ఛం గొలిచి ఫలంబు వడసి సరిచేసుకు పో
వం గలవారికిఁ గలుగునె
లింగనిరంతరసుఖంబు లేశం బైనన్॥ 97

తే॥ ఫలము లాసించి కొనుచు నేటక్తుఁ దటవు
పదవులు గిదవులును నిత్యపట్ల నేమి
కరముఁ బ్రాంతి మహేశు నిష్కామనిష్ఠఁ
గొలువ నేర్చిన లింవసంగులకు నెందు॥ 98

వ॥ కావున నీవు ధనంబునకై ఘనంబయిన యాయాసంబు నంది యంతద
వ్వరుగనేల నీకు నెంతధనంబువలయు నంతయునిత్తు నెత్తుకొనిపొమ్మని
తనచేతిగుదియగంటతోదఁ దాకించినఁ గనకంబు దాలె. 99

ఉ. తంగెడుపువ్వు లేర్చి వసుధాస్థలి రాశిగఁ బోసినట్లు చూ
డం గర మొప్పు నప్పసిండి దగ్గఱి భక్తుఁడు గట్టికొన్న చే
లం గడు నర్థిఁ గట్టి తసలావున కగ్గల మైన మోపు మో
వంగ వశంబు గాక బసవప్రభువాకిట మోపు దింపుచున్. 100

సీ. బసవనిఁజేరంగ వెసఁజనితనపోయి వచ్చుటాదిగఁబూస గ్రుచ్చునట్లు
కడు వేగమునఁజెప్పికలకేతబ్రహ్మయ్యయొసంగినయర్థము శినొక్కనికిని
మోపంగవశముగాదీవొక్క పరిచారు ననుపుమన్న నుబసవన్న చోద్య
మందుచు భక్తమహత్త్వమిట్టిదికదా యేమనవచ్చువా రెట్టులున్న

ఆ. ఘనతరంబు నైన కలకేతవిద్యల
యయ్యయావి దలఁప నమరదేను
భూజ భూధర ప్రభూతచింతారత్న
రాజి కెల్ల మిగులఁ దేజరిల్లె. 102

క. అతఁడెంతఘనుఁడొ గాకు
న్నతటిన్ మనకిన్నరయ్య నడకకదమగా
మతిఁ దలఁచి పలుకవశమే
యితరులకునతండసంగమేశుఁడుదలఁపన్॥ 103

వ॥ అని నిశ్చయించి యా కలకేతబ్రహ్మయ్యఁ గనుంగొను వేడ్క మదిం

జెనఁగొనుచుండ భక్తుసర్థంబు మోవంగల పరిచరునిఁ బిల్చి కిన్నర
బ్రహ్మయ్యద్వితీయుండైన బసవం డామహాత్మునిం గనుంగొని॥

క॥ గ్రక్కునధరణిఁగిలఁబడి
మ్రొక్కికరాంబుజయుగంబుమోడ్చిశిరముపై
నెక్కొలిపిఁ బ్రస్తుతింపఁగ
నక్కలకేతయ్యగాంచి యపు డిట్లనియెన్॥ 105

సీ॥ బసవ మాకిన్నర బ్రహ్మయ్యఁ బోలంగఁ
గలరె భక్తులు ధరావలయమందు
నొదయనంబికిఁ బొల్లి బడివెట్టు శివుఁ డిష్ట
బడివెట్టుఁ గిన్నరబ్రహ్మయకును
బడి గొనుటయు హరుఁ బలికించుటయు వారి
కోరికయో గాక మారవైరి
ముట్టంగఁ గొలుచుట కట్టుండ వలయునో
వట్టిమాటలవారి కెట్లు దెలియుఁ॥ 106

తే॥ గటగటా నిష్ఫలంబుగాఁ గాలగళుని
నింతకాలంబు గొలిచియు నేము ప్రేమ
నొక్కపాతికయును గన నెక్కమైతి
మరయ భవుఁడీ నెఱుఁగునె దన్నడుగకున్న॥ 107

క॥ ఇట్లు శివపూజచే నం
బట్లుగఁ గావించి ఫలము నార్జింపంగా
నెట్లగుమాబోంట్లకుఁ బలు
పాట్లంబడికుందిధబ్బు పడయఁగగునటన్॥ 108

సీ॥ పున్నెంబుమాలిన పొదవల మే మెల్ల
నెన్నిక కుండంగ నేమిఫలము
బసవ మాకిన్నరబ్రహ్మయ్య హరుఁ బలి
కించినాఁ డనియునుఁ బంచవదను
గిరి కేఁగి మరల నీక్షితి కేఁగుదెంచినాఁ
డనియునుఁ జూడంగ నవనిఁ గలుగు
వారెల్ల వత్తురు వ్యయమున కర్థంబు
చాలునో చాలదో చాలకున్నఁ 109

తే॥ గిన్నరయ్యకుఁ జెప్పి యిట్లున్న భంగిఁ
దోలిపంపు మిటకు వేనవేలు బండ్లు
మనసిజారియొసఁగు ధనమునకుఁ దోడు
కొంత ధన మిచ్చినను మాకుఁ గొఱఁతలేదు॥ 110

క॥ శంకర దాసయ్యకనుఁగు
లెంకలకును మాకుధనము లేదని మదిలో
శంకింపవలదు బండ్లం
గొంకక పుత్తెమ్ము పొమ్ము గోమిల సంఖ్యల్॥ 111

క॥ జలిబిలి కాయకములచే
నలవడ నార్జించి పాఁటినట్టి ధనంబుల్
కొలఁదికొకయింత గలదని
కలకేతవిభుండు పదడు కరమునఁబట్టెఁ॥ 112

వ॥ పట్టినమాత్రంబునఁ బదడు మెఱుఁగుబంగారంబై కనుపట్టుడు విస్మయంబంది బసవన్నయుం గిన్నరయ్యయు సంభ్రమంబునం గుంభిని మీఁదంబడి మ్రొక్కి లేవకున్నం గని కలకేతబ్రహ్మయ్యయు॥ 113

ఉ॥ హెచ్చినప్రేమతోడ బసవేశుని గిన్నరబ్రహ్మదేవునిం
బ్రుచ్చియుఁ గౌఁగిలించుకొని కూర్మి చెలంగఁగఁ గిన్నరయ్యకుం
సచ్చిలఖండలైంగికుల సద్గతివర్తిల్లు కేలు చూపుడుం
జెచ్చెర వెండియు న్నతులు చేసిన నిర్వుర గారవింపుచున్॥ 114

తే॥ అపుడు కలకేతబ్రహ్మయ్య యాత్మమంది
రమున బసవన్న కిన్నర బ్రహ్మవిభుల
శంభుపూజలు సేయించి సముచితోప
చారములఁ దేర్చి వీడ్కొల్పఁ జనిరివారు॥ 115

క॥ భువి నెప్పటట్లు కలకే
తవిభుఁడు మను చుండె భక్తితత్పరుఁడై త
త్సవిశేషమహిమవిన్నఁజ
దివినజనులుముక్తులౌటదెల్లము మిఱియుఁ॥ 116

మోళిగమారయ్య కథ

మ॥ నగజాధీశ్వరభక్తభక్తి పరిపూర్ణస్వాంతుఁ డత్యంతశు
ద్ధగుణాధారుఁడు నిష్ప్రపంచమతి తత్త్వజ్ఞాని యంతస్సప
త్నగణోన్మూలనశాలి విక్రమధురీణప్రజ్ఞుఁడై యొప్పు మో
ళిగమారయ్య సదింధనాహరణ కేళీలోలచేతస్కుఁడై॥ 117

తే॥ అతని లింగైక్యనిష్ఠయు నతనిజంగ
మార్చనారంభరీతియు నతనిశాంతి
యంత యింతని చెప్పంగ నలవిగాదు
భూమిఁ జూడంగఁ బ్రచ్ఛన్నరుద్రుఁ డతఁడు॥ 118

సీ॥ అనయంబు నతులఘోరాటవులకు నేఁగి
మోపెఁడు కట్టెలు మోచితెచ్చి
యంగడి విక్రయం బార్చి నిత్యంబును
జంగమారాధనల్ సలుపుచుండు
రసరసాయనములు బసవన్ననగరున
నానర భుజించియు నొక్కదినము
ఒకపూఁట జంగమయూథంబు మోళిగ
మారయ్య మహనీయమందిరమున॥ 119

ఆ॥ నారగించి రతఁడు నభవుభక్తివిభూతి
బెగడువడక యట్లు వెట్టుచుండ;
నొక్కనాఁడు బసవఁ డున్న చోటికిఁ జని
యెలమి జంగమంబు లిట్టు లనిరి॥ 120

ఆ॥ బసవ నీగృహంబు రసరసాయనములు
నతని నగరిఁ గాఁచు నంబలికిని
సాటిగావు; మాకు జంగమార్చకు లట్టి
వారు గలరె యెందు వసుధలోన॥ 121

క॥ వినుమొకతూమెఁడు దొరకెడుఁ
దనకాయకమంత భక్తతతులకుసంతు
ష్టినిఁజేయు నెంతచిత్రము
వినియున్నన్నెఱుగమనిన విని బసవుండున్॥ 122

వ॥ ఆటకుం జన సరితకుమున్నే తత్కాంత ధరణాత్రి గావించిన యడుగుల కర్ఘ్యపాద్యంబులు దెచ్చినం బుచ్చుకొనక యచ్చటం దామసించిన మచ్చంబు వట్టి తన్నోరు తెఱుంగుదురోయని గ్రక్కున శివార్చన స్థలంబునం గూర్చుడి॥ 123

క॥ అమ్మమ్మ రమ్మ మాలిం
గమ్మాఁ(కొనియున్న వాఁడు గన్గొనలెమ్మా
తెమ్మా వడ్డించి పదా
ర్థమ్మని శివపూజ వేగిరమె దీర్పంగన్॥ 124

తే॥ ఇట్లు విడియుట భక్తురా లెఱుంగకుండ
నడచి యన్నకు శరణార్తి యాచరించి
సదమలాత్మీయలింగప్రసాద భోగ
మర్థిఁగావించియును బలకాంగుఁ డగుచు॥ 125

సీ॥ నిఱుపేదవాఁడు పెన్నిధిఁ గన్నలాగునఁ
గన్నుల హర్షాశ్రుకణము లురల
నేఁడుగా భవరోగనివహౌషధం బబ్బె
నేఁడుగా నాభక్తినిష్ఠ పండె
నేఁడుగా నాయింట నిల్చెఁ గల్పకుజంబు
నేఁడుగా ముక్తిసన్నిహిత మగుట
ఈభక్తనివహ మంతితగ నంతట
దోషంబులెల్ల నిర్ధూతములగు॥ 126

తే॥ నితఁడు చరియించు సీమలోఁ దిరుగు
జంతుసంతతిభాగ్య మింతింత గాదు
ఇతనిగృహధూళి నొసల నొక్కింతే యుంట
వేయునేల నతనిభక్తి శ్రద్ధిబొందు॥ 127

ఉ॥ ఈతనిమందిరంబున మహేశ్వరుఁ బూన్చి భుజించెనేనియుం
బాతకకోటులన్నియును భస్మములౌ నటు లబ్బకుంటినన్॥
భూతములైనఁ దద్భవనభూరిసరోంబువు లానఁ గల్గియు
ద్ధూతములై చనున్ బహుళదుర్భవసంగతపాతకావళుల్॥ 128

వ॥ అని యిట్లు బసవఁడు మోళిగమారయ్యామహత్త్వంబు మనంబునం దలపోసి యాహ్లాదించుచుం జనియె నంత మధ్యాహ్నం బగుటయు లింగధ్యాననిరంతరుండై యట మారయ్యయు॥ 129

శా॥ కాలాతిక్రమణం బొకానొకయెడన్ గాకుండ లింగార్చన
ల్లీలం దీరిచి జంగమావళికి నోలిం దృప్తిఁ గావించుటల్
వాలాయం బగుటం బదర్చనవిధిన్ వర్తిల్ల నెల్లప్పుడుం
బోలెం గట్టెలు గొంచు నాత్మనిలయంబులం జేరఁగా వచ్చుడున్॥

తే॥ అతనియంగన యెదురుగా నరుగుదెంచి
మోపు డింపుచు శీతలాంబువులఁ బదము
లర్థితోడఁ బథశ్రమ లడఁగఁ గడుగ
నతఁడు లింగార్చనానక్తుఁడై కడంగి॥ 131

క॥ వడికముపాటున బసవం
డిడిపోయిన విడెలుగాంచి యెక్కడివివి యి
క్కడికెవ్వరరుగుదెంచిరి
తడయక వినుపింపుమనుడుఁదరుణివరునితోన్॥ 132

తే॥ అయ్య యొకయయ్య యిటమున్న యారగించి
యతిరయంబున విచ్చేసె నదియకాని
మీఁది పనులింక నాకు నేమేని తెలియ
వనుడు మారయ్య బసవయ్య యగుట యెఱిఁగి॥ 133

సీ॥ కడునర్థసంపద గలిగినభక్తులు
బడుగుభక్తులఁ బ్రోవఁ బాడిగాదె
దాతయై యీరీతిఁ దాఁ బ్రోవఁగాఁ గాదె
బ్రతికియున్నార మిప్పట్టణమునఁ॥
దనబిడ్డ లని మమ్ముఁ దలఁచి వచ్చుట చాల
దే మాకు మాలింగ మిచ్చినట్టి
కాయకంబునఁ బూఁట గడుచుచున్నది గాన
మాడ లేటికి నని మమత దక్కి॥ 134

తే. యపుడు తనమందిరమునకు నారగింప
వచ్చియున్నట్టి జంగమవరులలోన
నిద్దరయ్యల కవి రెండు నిచ్చి భక్తిఁ
గడమయెడయల పాదముల్ కడిగి ప్రీతి. 135

ఉ. జంగమపాదతీర్థములు చల్లినమాత్రాన యేమి చెప, న
మ్ముంగిట నున్న కాష్ఠముల మోపు కడానిపసింది యయ్యె నా
మంగళమూర్తి మోళిగయ మారమనీషి యశేషజంగమా
లింగితవేది యై విరియ లెత్తులు తున్కలు చేసి కాష్ఠముల్. 136

వ. ఇట్లు వేయేసిమాడలయెత్తుగా ఖండించిన రంగైన బంగారునక్కా
లక్కడ జంగమలింగంబులకు సమర్పించినఁ గైకొని సంతుష్టాంతరం
గులై బసవన్న యున్న చోటికిం జని యంతవృత్తాంతంబును నతని
కెఱింగించి యిట్లనిరి 137

క. మిక్కిలి జంగమనిష్ఠయు,
నిక్కపులింగాభిరతియు నెఱి నిచ్చెడిచో
నెక్కువయు మోళిగయ్యకుఁ
దక్కఁగ లేదెందునట్టి ధన్యుండుగలఁడే॥ 138

సీ. అని యిట్లు కొనియాడ విని బసవం డుల్కి
పడి యేఁగి మారయ్య పాదములకుఁ
జాఁగిలఁబడి మొక్కి శరణాగతత్రాణ
కావవే నన్నని గణుతి సేయ
నన్నన్న యి ట్లేల యానతిచ్చెదవు నే
నన్న దేమేనియు మున్న గలదె?
బడుగు భక్తుల కెల్లఁ బ్రాపైన యీనిన్నుఁ
గడచన్న భక్తులు గలరె? భువిని 139

తే. మహిని మాఁబోటిభక్తుల మనికి నునికి
నీదుపై నికతంబునఁ గాదె మున్ను
వినియు నెఱుఁగము మాదల విడియ లనక
కనుఁగొనంగ నయ్యె నేఁడు నీకారణమున 140

వ. అని మారయ్య మఱియును॥ 141

క॥ తడయక నా కిచ్చినరతి
మృదుభక్తులకెల్ల నిత్తు మెత్తురు నిన్నుఁ గా
మడివాలయ్యమనుమలము
విడువకమము నడిపికొనుము వేయునునేలా॥ 142

క॥ బాపురె భాగ్యప్రాపణి
బాపు కృపామంత్రగాత్ర బాపురె వరదా
బాపురె కీర్తిసతీశా
బాపురెయని యల్లసములుపలుకబసవఁడున్॥ 143

చ॥ కనకమహామహీధరము కాకిగుణం బరయంగఁ జూచునే
యినుముగుణంబు దా నెనయునే పరుసం బిల; నేను దుర్గుణిఁగా॥
వినుతగుణాళి నీవు; జనవిశ్రుత నాయెడ సద్గుణంబులె
దని సొలయంగ నీకుఁ దగునా? యని శోకసమాకులాత్ముఁడై॥ 144

తే॥ వినఁగఁ గల్గునె వెలివాఁడు వేదఘోష
మూర్విఁ జిత్యగ్నిలో హవిర్హోము మున్నె
యలరి యుండునె కుంపటి నంబుజంబు
గతవివేకుండ నాయందుఁ గలదె గుణము॥ 145

వ॥ అని యిట్లు బసవండు దీనాననుండై మఱియు మారయ్యపాదంబులపైఁ
బడిన నతండు॥ 146

ఉ॥ ఎత్తి కవుంగిలించికొని స్వేచ్ఛగ నాబసవేశు జంగమా
యత్తు నిజానుకంపకు దృఢాలయుఁ జేసి మృదూక్తిరీతిఁద
చ్చిత్తముభేద మార్చుటయుఁ; జేరి నుతింపుచు మారశౌరికి
జిత్త మెలర్ప మ్రొక్కి బుధసేవితుఁడా బసవయ్య యేఁగఁగన్॥ 147

కన్నదబ్రహ్మయ్యగారి కథ

క॥ శ్రీరమణీయుఁడు మోళిగ
మారయ్యయునెప్పటట్ల మనుచుండెను ద
చ్చారిత్రము వినఁజదువ న
పారాత్మసుఖోపలబ్ధి పరగునుమతియుణ్॥ 148

మ॥ ఉదరాత్యద్భుతవర్తనుండు చరలింగోపాసకశ్రేణిలో
మొదలం జెప్పఁగ నొప్పు వీరనియమాంభోరాశి భక్తిక్రియా
స్పదుఁడై శంభుఁడ యీతఁడై పరగె నాఁజన్నట్టి ధన్యుండు క
న్నదబ్రహ్మయ్య ధరం జరించు బహిరంతర్యోగసంపన్నుఁడై॥ 149

క॥ తర్పితగురుచరశంభుఁడు
దర్పితసంసారమదవిదళనుఁడు చరలిం
గార్పితతనుధనుఁడు గరీ
శార్పితనానార్థజాతుఁ దతఁ డిట్లెసఁగున్॥ 150

సీ॥ బలపంబు కత్తియునొలుకులబూదియుఁగ త్తెరయిసుమునక్షతలువీఁకఁ
గావిచీరయు సెలగోలయువాటెలు మంత్రకాటుకముండ్లబంతి త్రాడు
కొంకినారసమును గుక్కల వాకట్టు నసితాంబరంబు నొంటట్ట చెప్పు
లాదిగాఁగల చోరసాధనమ్ములు పూని సూచ్యగ్రమునుగూడఁజొన్ప
రాని॥

తే॥ యంధకారంబునందు జారాంగణములు
చేరి వారలయులివుఁ జెన్నార నరసి
గడెలకదవలిగోడలకందువలను
గన్నములు పెట్టుఁ దన కది కాయికముగ॥ 152

వ॥ ఇట్లు కన్నంబు లిడి జంగమార్థంబుగా సర్థంబు దెచ్చుటకై పిచ్చలవిడి నిచ్చలు మచ్చులుగల గచ్చునిలయంబులైనను జొచ్చునెడ సవి యును భక్తభవనంబులై యుండెనేనియు భక్తితాత్పర్యకలాపంబుతో దీపంబు సంధించి తత్పాదపద్మంబులపయిం బడి మేలుకొల్పి వారల పాదోదకప్రసాదంబులుం గొని శరణార్థి సేసి మీయిండ్లవరవృందఁ గన్నదబ్రహ్మయ్య యనువాఁడనని యెఱింగించి వెడలిచను; నట్లుం గాక లోభంబున నిహపరసుఖానులాభంబులకు దూరులైనం జొచ్చి యందులం గల సకలపదార్థంబులు దెచ్చుకొని ద్రవ్యంబుగా నొనర్చి హెచ్చుమీఱ జంగమార్చనంబు సేయుచుండు; నిట్లుండి యుక్కునాఁడు॥

ఉ॥ జంగమమూర్తులింటికి ససంఖ్యులు వచ్చినఁ గన్న మేయఁ బో
వంగఁ దలంచి యెప్పుడు దిషం బనికొంకక యర్థ మొండుచో
టం గలుగంగ నేరదు; తటాలున బిజ్జలు సర్థ వేశ్మ రే
గంగ ధనంబు లబ్బు నని కన్నదబ్రహ్మయ నిశ్చితాత్ముఁడై॥ 154

క॥ కన్నఁపు ముట్లం గొనిగొఱ
కన్న దబ్రహ్మయ్య యవనికాంతునిసగరిం
గన్నంబిడఁగాఁజని బస
వన్నం గనుఁగొనఁగఁ జనియె సప్పురపీఠస॥ 155

వ॥ అట్లు కనుంగొని సాష్టాంగదండప్రణామంబు లాచరించి యున్న బస వన్నకుఁ గన్నదబ్రహ్మయ్య యిట్లనియె॥ 156

సీ॥ పట్టుముకత్తియు బలపంబు కాటుకబరిణెయుఁ; గన్నంబు వైవఁబోవఁ
బ్రత్యుత్తరంబీనిబాస గావున సతం దుచితంబుగాదన కొసరఁ బలుకఁ
గానిమ్ము రమ్మని కన్నంపుముట్లుదాఁగరమునధరియించి పరము వేడ్క
ననుపరియునుబోలె నాయయ్యవెనుకరానిద్ధరునుగలసి యెచురనున్న॥

తే॥ నగరుసొత్తెంచి తనభవనంబుఁజూచి
కన్న మేయంగఁ బడదు బంగార మయ్యె
బండరువుఁజొచ్చి కన్నదబ్రహ్మయయును
సీగముల్ గొట్టె పిఱుగంగ బీరముగను. 158

క॥ పెట్టెలలోపలి సొమ్ములు
గట్టుక విచ్చె నచటఁ గావలిగా మున్
పెట్టిన రక్షకు లొకరి
స్పట్టఁబడుగు రేఁగి రవనిభర్తకుఁ జెప్పన్ 159

తే॥ చనిమహీకాంతుఁ గాంచి రక్షకులు మ్రొక్కి
సకలవృత్తాంతమును జెప్పఁ జనవిభుండు
బసవఁ డిప్పుడు నాబారిఁ బాతె నంచుఁ
గసిమసంగుచు నౌడులు గఱచికొనుచు॥ 160

శా॥ చెల్లంబో కడుఁ జిన్నవాఁడనక నాచే నార్జితంబైన శ్రీ
కెల్లం దీర్పఁగ దిద్ద నన్నిటికిఁ దన్నే కర్తఁ గావించినం
జెల్లం బొమ్మని ప్రల్లదుండగుచు నాచెన్నారు బండారముల్
గొల్లాడం బసవండు మే లనుచు రుద్ఘూర్ణిభవన్నేత్రుఁడై॥ 161

క॥ పట్టపగలిట్లు కన్నము
పెట్టింపఁగ నేల నిజము బేటెత్తెగదా
యెట్టిపనికైన నడిగిన
నట్టిట్టన కీనె వలసినంత ధనమ్మున్॥ 162

క॥ ఇతఁడుశివభక్తిరహితుఁడు
మతిమాలిటుచోరవృత్తిమదినెంచెనుగా
ఇతనికిదవలఘుశిక్షని
క్షితలేశ్వరుఁడప్పుడు ధనముకొట్టెడికేఁగెన్॥ 163

వ॥ చని యక్కన్నంబువాకిటనున్న కనకంబుఁగనుఁగొని నివ్వెఱపడి క్రో
పం బుడిగి బసవనమంత్రితో బిజ్జలుఁడి ట్లనయె॥ 164

క॥ ఎక్కడిపసిండి ప్రోగిది
యెక్కడికన్నంబు దొంగ లెక్కడివారల్
పెక్కులుమాయలు పన్నగ
నెక్కడనే చితివిచెప్పవేయనసతఁడుఁడా॥ 165

సీ॥ వినవయ్యపృథివీశ వీరమాహేశుండు ప్రత్యక్షరుద్రుండు ప్రకటబలుఁడు
భక్తుండు కన్నదబ్రహ్మయ్య నాఁగలాఁ డతనివర్ణింపంగ హరునకైన
నలవిగాదతనిపదాంగుష్ఠయుగళంబు గణుతింపఁగల్పవృక్షములకూఁత
యామహామహునిదివ్యకాటాక్షకోణంబు కావుదేనుపులకుఁగన్నయిల్లు

తే॥ నా యమేయుని మృదులచిత్తాంబుజంబు
దలకఁకుండెడుఁ బట్టుచింతామణులకు
నతని హస్తాంబుజస్పర్శ మరసి చూడ
వేయు నేటికిఁ బరుసపువేదిగనులు॥ 166

వ॥ అని మఱియును॥

సీ॥ అతఁడు ద్రొక్కినచోటులతిముక్తి భూమికయతని ప్రసాదంబున సృత
సారమతనికోపంబు సంహారకరణకాల మాతనికరుణ సత్యావవర్గ
మణిమాదిసిద్ధులు నాతని తొత్తు లట్లయ్యెనునాయయ్య యతులనిష్ఠ
నియమంబుఁ బన్నుగానిక్కంబునన్నంబుఁ బెట్టునర్థముగానిముట్టనొల్ల॥

తే॥ దిదియ మార్గము భక్తి నెట్లైనఁ గూడు
ననఁగ వలదని పెక్కు దృష్టాంతములను
బసవరాజయ్య యొడఁబడఁ బలికి మఱియు
మనుజపతి విస్మయం బంది వినుచునుండ॥ 170

క॥ ఈధరభక్తుల నడచిన
దే ధర్మ వధర్మమైన నెట్లున్న 'న ధ
ర్మో ధర్మతాం వ్రజే' త్తను
శ్రీధరశరుపలుకు సకలసేవ్యం బగుటన్ 171

క॥ వాదేలపాండములు మును
జూదంబునఁగాదె చెడిరి సువ్రతుఁడై యా
జూదమునదమునినారమ
హాదేవుంగనఁడె లోకమంతయునెఱుఁగన్॥ 172

తే॥ మఱియు వేటాఁడి రాముడు మడఁతిఁ గోలు
పడియెఁ గన్నప్ప వేఁటమై శివునిఁ గలిసె
హింస మాండవ్యమునికిఁ గొఱ్ఱెక్కవలసె
దానఁ బండేశ్వరుఁడు ప్రసాదంబు వడసె॥ 173

క॥ ధరఁ బరసతులం దగిలిన
నరనాయకు లెల్లఁ జనిరి నరకంబునకుం
బరవనితాలోలుండై
హరుఁ గూడఁడె నంబివలుకు లన్నియు నేలా॥ 174

తే॥ బొంకి పంకజగర్భుం డపూజ్యుఁ డయ్యెఁ
బొంకి చిఱుతొండఁ డరిగెను బొందితోను
గొఱియ్రము చ్చని యాశూద్రకుండు నఱుకు
వడి యెదురు నడిచి మహేశభక్తుఁడయ్యె॥ 175

వ॥ మఱియు 'రాజ్యాంతే నరకం ధ్రువ' మ్మనువచనంబుమీ రాజ్యాం
తంబున జోడండు చేరమరాయండు ముక్తులైరి వారందఱు నట్లుండ
నింతు కన్నదబ్రహ్మయ్య మాహాత్మ్యం బెఱింగించెద వినుము॥

క॥ ఏవడి భక్తుల కన్నము
గావలెనని వత్తురింటికడ వినియుం దా
బోవుంగన్నముఁ బెట్టఁగ
భావింపఁడుభయము రాత్రిపగలిదియనుచున్॥ 177

తే॥ కన్నమిడిభక్తులిండ్లైనఁ గడచిపోవు
నితరులిండ్లైనధనమెల్ల నెత్తికొనుచు
నఁగివారలఁ బుణ్యులై వరగఁ జేయు
భువికివచ్చినపాత్కన పురుషుఁడతఁడు॥ 178

ఉ॥ ముట్టిన వస్తుసంఘములు మున్నొకని త్రవ్వినమన్ను సంఘులన్॥
మెట్టినయట్టిపట్టులును మేలిమిబంగారులై చనంగ నీ
పెట్టెలసొమ్ములాసపడి పెట్టిన కన్నము నేఁడు నిన్నుఁ జే
పట్టఁగ వచ్చుఁగాక; ధర బ్రాఁతియె బ్రహ్మయకుం బదార్థముల్॥

వ॥ ఇందులకు నీడెందంబు సందియం బందెనేని నీబండారంబు లెక్క
వక్కాణించెద విను దృష్టంబుఁ జూడు మొకటి సహస్రంబై యుండ
కుండినం గొలంతపెట్టు మనుటయు బిజ్జలుం దట్లసేసి బసవన్న పలు
కునుం బింతంబు నొక్కటియైన మిక్కిలి నక్కజపడుచుండె నిట
బ్రహ్మయ్యయుఁ బదార్థంబు గొని నిజమందిరంబున కరుగునంత॥

క॥ ఆతనితరుణీమణి యెదు
రేతెంచి సమస్కరించి యెంతయు భక్తిన్
జేతిధనంబును సాధన
జాతంబును నందుకొనియెఁ జయ్యాసనతఁడున్॥ 181

ఉ॥ జంగమలింగమూర్తులకుఁ జాఁగిలి మ్రొక్కి శివార్చ దీర్చిఁ
త్మాంగనవంటినట్టి రుచిరాన్నము షడ్రససంయుతంబుగాఁ
బ్రొంగుచుఁ బెట్టి భిక్షఁ గొనిపోవఁ దలంచిన వారి కెల్ల భ
క్తిం గనకాంబరాదు లొసఁగెం; బరితుష్టి వహించి రయ్యలున్॥

క॥ ఈరీతి జంగమార్చన
పారము నొందించుచుండె బ్రహ్మయ్య తదీ
యోరుమహత్త్వముఁ జదివిన
ధారుణిలో విన్న జనులు ధన్యులు మఱియున్॥ 183

యునిఁడి చౌడయ్యగారి కథ

చ॥ అసమదృగాప్తభక్తలసమలదర్పణ మిద్ధవీరశై
వసుఖతర్వాధ్వవర్తి ఫలవర్జితసత్క్రియుఁ డుల్లసద్యశుం
డసదృశవీరభద్రసముఁ డక్షయవీరసాంబురాశియా
మునిఁడిచమూవిరాజితుఁ డమోఘపరాక్రముండొప్పు నెప్పుడున్ 184

క॥ శాపానుగ్రహసామ
ర్థ్యోపేతుఁడు విమలవిద్యయుక్తుండజ్ఞా
నాపాకరణధురీణుఁడు
దీపితవిజ్ఞానధనుఁడు ధీశాంతుండున్॥ 185

క॥ సంసారభ్రమపటలీ
ధ్వంసనుఁ డవ్యక్తపాణి స్వసమయభస్మో
త్తంసజనాధారుఁదఘన్న
శంసుఁడు శ్రౌతప్రలోకసాక్షియతండున్॥ 186

వ॥ మఱియు నతండు సంసారితలగుండుగండం డను సరుదైన బిరుదంబు నంబరగుచుం దెరువునం జనునెడ బడబాగ్ని యద్ధం బైనను సత్క్రియలు పాయక సలుపునట్లునుం దప్పనిబాసఁగాఁ జేసికొని మునిఁడి యనుపురవరంబున నుండు చుండి యొక్కనాఁడు॥ 187

చ॥ వసుమతి పేరు వారన కవారణగా బసవన్నభక్తివె
క్కసముగఁ జెప్పఁగా నతనిఁ గాంచురతిజ్ఞ జవుఁడయ్యభక్తసం
ఘసహితుఁడై వెసం జనుచుఁ గన్గొనియెఁ ఘనవనకానంబు పెం
పెసఁగుచు నవ్వనంబున ననేకము లుండు మునిందివృక్షముల్॥ 188

క॥ అని పలభరితము లగుచుఁ
దిశిషద్గిరినికరభంగి నింగి తొడుకఁగా
శివభక్తులు గని తత్ఫల
సవిశేషాస్వాదసుఖము శంభున కొసంగన్॥ 189

క॥ మదిఁ దలఁచి మునిఁడి చౌడయఁ
గదియంగా నేఁగి భక్తగణ మిట్లనియెన్
ముదిరిన మునిందిపండ్లను
హృదయేశున కిచ్చికొనఁగ నిష్టము మాకున్॥ 190

సీ॥ అని భక్తు లందఱు నానతిచ్చిన విని
సస్మితవక్త్రుఁడై చౌడనార్యుఁ
డావృక్షమును డాయ నరిగి కరానఁద
న్మూలతలంబులఁ దిలుకొలిపి
భక్తుల దెసఁ జూచి భవ్యాత్ము రార మీ
రారగింపుం డన్న వార లలరి
యమృతాంశుధరునకు నర్పించి తత్ప్రసా
దముఁగొని భక్తులు ప్రమద మంద 191

తే॥ మునిఁడిచౌడయ్య యనుపేరు మొదటి దయ్యె
నేఁడు మొదలుగ సార్థమై నెగడుఁ బొగడ
ననుచు భక్తులు వినుతింప నచటు గదలి
చనియెఁ జౌడయ్య కళ్యాణమునకుఁ బ్రేమ॥ 192

తే॥ అపుడు బసవయ్య మునిఁడి చౌడయ్యరాక
సంగమేశ్వరునందుఁ బొసంగఁ గాచి
యెదురు నడతెంచి సాష్టాంగ మెఱఁగి తోడి
కొనుచు నేతెంచె మందిరంబునకు నతని॥ 193

వ॥ అట్లు చనుదెంచి మునిఁడిచౌడయ్యకు సమంచితోపచారంబులం బరి
తోష మొనరించి నిత్యంబును సంగమేశ్వరు నారాధించునట్లు బస

వం దసదృశభక్తి నతనిం గొలువనతండు కళ్యాణంబున భక్తాళికెల్ల
నెల్లయై పరగి మహాల్లాసంబున వర్తిల్లుచుండి యొక్కనాఁడు॥ 194

ఉ॥ శైవమతార్యు లెల్ల విలసన్మతి దీవన లిచ్చి పుచ్చ సం
భావితుఁడై సమస్తశివభక్తులతోఁ జనుదేరఁ బెండ్లికిం
బోవుచుఁ జౌదశౌరి వరభూరిచతుష్పథమందుఁ గాంచె ని
ర్జీవతపస్విదేహము పరేతధరాస్థలిఁ గొంచుం బోవఁగన్॥ 195

క॥ కని యాతపస్విచేదీ
వన లందక యితఁడు నావివాహంబునకుం
జనుదేరక నే నేమని
చనువాఁడన్నిలువు మనుచుసరభస మెసఁగన్॥ 196

చ॥ తనకరవాల మప్డు కరతామసంబునఁ బూని పాముడో
పిన గతిఁ దోఁపుచుండ జళిపించి భూజావళి సాఁగఁదీయ నం
తన మొన చూపి చిమ్ముచు మదంబున నార్చుచు నాశవంబుఁ జే
ర నరిగి చౌదశౌరి తపరాజునటఁ శరణార్థి నావుదున్॥ 197

క॥ ఆతపసియునాక్షణమున
చైతన్యుండగుచు మునిఁడి చౌదయ్య శుభో
పేతుఁడవగుమనిదీవన
లాతతమతినిచ్చెఁ జూరు లచ్చెరువందన్॥ 198

చ॥ అపుడు మునిండిచౌదయయు నాతపసిం గదియంగఁ బోయి నీ
వెపుడు వృషేంద్రవాహనుఁడ వేటికి లోకులు నవ్వ నిట్లు తు
చ్ఛపునరవాహనంబుపయిఁ జన్నె? చనఁ దిగుడిగ్గుమంచుఁద
త్పాదపదము పట్టి దట్టుఁడయి రమ్మన నమ్ముని సన్మితాన్యుఁడై 199

క॥ ధరకు దిగనుటికి యాచౌ
దరసుందపరాజు నిర్జరాశ్లేషపరం
పరలఁబరితుష్టుఁజేసె౯
బురజనములు విస్మయంబుఁ బొందినుతింపన్॥ 200

వ॥ ఇట్లు సద్యస్సంజీవితుండయిన తపస్విపర్యుం డవార్యవీర్యంబునం బెండిలికిం బురోగమనుండై చనుచుండఁ జౌదరాయండు పురంబు వెలువడి పొలిమేరవటవిటపి తోఁటల నడుమం బలువేగంబున నేఁగు చున్న సమయంబున॥ 201

ఉ॥ గోవులఁ గాచుబాలకులు కొందఱు ముందఱ గుంపు లేర్చిక్రీ
డావశులై యొకళ్లొకరి డిగ్గఱి కొట్టుచు దారిపట్టుచు౯
స్వావధిభూమి వెల్వడినయంతన గోవులఁ జెందఁదోలుచు౯
గోవులఁబోలిత్రోవఁ జని గూడఁగఁబాఱుచు గ్రహ్మాటింపుచున్॥ 202

క॥ ఈవిధమున నాడిడి బా
లావలిలోపల నిరువుర కవిధినిమిత్తం
బై వెడజగడము పుట్టిన
నావా దుడిగింప బాలురంబుతమలోన్॥ 203

క॥ మాకును మీకును సవ ధీ
గోకులపతిమఱి; మేరకును చప్పితిమేఁ
గోకులపతి యాన యనుచు
నేకగ్రీవంబుఁ బలుక నెడ్డెట్టనుచున్॥ 203

సీ॥ చౌడయ్య రయమునఁ జని బాలకులఁ గని
రండని వాండ్రఁ జేరంగఁ బిలిచి
యామట్టి గోకులస్వామి యెట్టయ్యె మీ
ర్గన్న విన్న తెఱంగు గలిగెనేని
వినిపింపు మనవుడు విని వాండ్రలోపలి
వ్రేబొత్తిపెయ్యల పెద్ద యొకఁడు
తమతాతచేతని దావింటి నను మాకు
మాతాత చెప్పె నీమట్టివిధము 205

ఆ॥ వినఁగ మీకుఁ జాల వేడుక గలదేని
విను మటంచుఁ దాను విన్నభంగిఁ
జెప్పఁ దొడఁగె నాముసిండి చౌడయ్యకు
నెల్లవారు వినఁగ నిట్టువాఁడు॥ 206

ఉ॥ ఇచ్చటఁ దొంటికాలమున నేడుదినంబులదాఁక వీఁకమై
హెచ్చిన మచ్చరంబున వృషేంద్రయుగం బొగిఁ బోరి కొమ్ములన్
గ్రుచ్చి యొకండు నేరఁబడఁ గ్రుమ్మి వధించి యథేచ్ఛ నేఁగ నా
చచ్చినబోఁతుఁ బాఁతి రిటశైవులు దానిసమాధిమీఁదటన్॥ 207

చ॥ దెసల నలంకరింపఁగల దీర్ఘప్రశాఖలతోడి మట్టిపెం
పెసఁగును దత్ఫలంబు దిన నిప్డుడు మాంసమురీతి నుండు ర
క్తసదృశ మందుఁ బాలు నటు గావున నీవసుధాస్థలిం జనుల్
బసవమట్టి యందురని బాలునిచే విని చౌడనార్యుఁడున్॥ 208

చ॥ బసవనిచావు వింటి నిట పాసి చనంజన దింకఁ బెండ్లికిన్
బసవఁడు రాకతా సనుడు భక్తులు మట్టుల రక్తముండునే
పొసఁగవు ప్రాఁతవార్త రవి పోదము రమ్మన నల్లనవ్వి యా
పసిఁడిపుఁ జౌడరాయఁడనె మోమునయందుఁ గరంబుఁ జేర్చుచున్॥

ఆ॥ క్రొత్త యేమిర ప్రాఁతేమి గోకులేశు
చావు విన్నప్డు పడయుట చౌడ గాక
పంప ముదిగిన మాటలు పనియుఁ గలదె
యనుచుఁ బెదవేళ నార్చి యాయయ్య కడఁగి॥ 210

క॥ తనచేతిహేతిమొన నా
ఘనవటమున సావటంబుగా నూదిఁవెసఁ ॥
జనుదెమ్ము వెదలినందెన
యనుచుం జమునార్యుఁ జీరనాబనవండున్॥ 211

వ॥ అలమున్న వటంబుపగిలి మిగుల బిగువు చెడి బీటఁలెగయ వటవిటపి నేలకుంబెల్లగిల్లుచుఁ జటచటత్కారంబులు దోరంబులుగాఁజూపరుల డెందంబుల నానందంబు నచ్చెరవునందంద సందడింపనందుండి యన్నిందిపోఁతు దరికందువునకు హుంకించి లంఘించి ఘణిల్లుఘణిల్లు మని నిశ్శంకమై రంకెలు వైచుచు నటలించి నిలిచి నిలిచి॥ 212

సీ॥ వాల మల్లార్చును గాలుద్రవ్వును నేల
గ్రోడాడుఁ గొమ్ముల నీడ కుల్కు
నింగించు లంఘించు నంగంబు లెంచు న
వ్వటము మార్కొనఁ బోవు వడిగఁ బఱచు
గర్జించు నెగయు మొగంబెత్తి మూఁతిని
విరియించు దెసలన్ని యురిమి చూచు
గదురుచు బెదరుచుఁ గంటగింపుచుఁ జూచు
నంతలో నఱచుఁ జల్లార్చి నిలుచుఁ 213

ఆ॥ గుఱుచజరిగ లిడుచుఁ జీఱు లెదఁబెట్టుచుఁ
జెరలు వొడుచుఁ గెలఁకు లరయఁ దన్ను
నెల్లవారు చూడఁ బుల్లుగఱచివైచు
వెనుకమరలి సాకికొను దినంబు. 214

క॥ కొమ్ములొరగించుకొనిశీ
ఘ్రమ్మునఁజనుఁబొంగుమూకఁగనిబుస్సనుచుం
జిమ్ముందొమ్ములమిక్కిలి
గుమ్మరుసూకిరలు కొట్టుఁగుతల మ్రుదువఁగన్॥ 215

తే॥ చౌడవిభుఁ జూచు నెంతయు సంతసిల్లుఁ
దపసి వెనుకొను మైత్రిచందమ్ముతోడఁ
బసపుటక్షతలును దొంటిబాసికంబు
గంధమాల్యసుగంధముల్ గదలుకొనఁగ॥ 216

క॥ గళమున ఘంటలు మువ్వలు
నులియంగా వింతచెల్వునొలయంగానా
పులతెఁడుతనదుముందఱ
నిలిచునచౌడయ్యహర్షనియుండగుచున్॥ 217

తే॥ దృష్టిదోషంబు వాయ నందికి నివాళు
లిచ్చి మెడఁ గౌఁగిలించుక తచ్చరణము
లర్థితోడుతఁ గడిగి పుష్పాంజలులు ర
చించి ధూపదీపాదుల నిచ్చి పిదప॥ 218

ఉ॥ నేయుని బాలునుం గడుపునిండ సమర్పణఁ జేసి నంది! వి
ద్యేయము నీవు పెండ్లికటు సేయవయేనియు నీవ సాక్షి యేఁ
బోయెడివాఁడఁ గా ననుచుఁ బుంగవుతోఁ జవుఁడయ్య పల్కుడుం
బాయనివేడ్క నందియుఁ దపస్వియు ముందరగా నటింపుచున్॥

క॥ నడవఁగఁ గనుఁగొని జనములు
కడు విస్మయ మనుచుఁ బొగడఁగా దోషితుఁడై
మృదువాక్కు లలరఁ జౌడయ
తడయక వడి నేఁగి యేఁగఁ డాఁ గట్టెదురన్॥ 220

మహాస్రగ్ధర :— కనియెం గల్లోలమాలాఘనరవబధిరీకారితాంతర్దిశన్ భా
వినటచ్ఛేదచ్ఛటాళి న్విలసితసలిలన్ విస్ఫురత్ఫేన మజ్జ
ద్ఝషభేకన్ భోగి సక్రోతమకర చిలిచిమ గ్రాహ సందోహనన్ స్వ
ర్ధునికిం బెన్నుద్దిహూద్దారుపవనది వినిర్ఘాతమేదిన్యఘౌఘన్॥ 221

మ॥ ఆది యభ్రంకషవారిపూరయుఝ డాయం ఘోరమై యున్నఁ జూ
చి దరస్మేరయుతాస్యుఁడై కదిసి శత్రుం గేలఁగీల్కొల్పి భీ
తిదవాక్యంబులఁజాత శౌరి నది నుద్దేశించి పల్కెం బర
ప్రదవై భక్తుల నీ వెదుర్కొనఁగ నేఁ గాంతుం ద్వదాటోపమున్॥

సీ॥ ఎఱుఁగవే తొల్లి నీహృదయేశు మదమార
నొక్కయ్య చేపట్టి గ్రుక్కగొనియె
మఱచితే గజ్జెశుమసనయ్య నీరెండు
పాయలఁ బఱపిన భంగపాటు
తలఁప వెట్లు ప్రసాదిదాసయ్యః భవి పుట్టి
యెక్కఁగ నీయుక్కు దక్కు నేఁత
వెడవంత యిది యేల వెల్లి చూపెదవు చా
లణఁగుము త్రోవ యిమ్మసకమున్న॥ 223

ఆ॥ నీరుపాయ యిచ్చి నింగికి నుప్పొంగె
దివిజగంగ చేత భవునిమహిమ
వినఁగ నేఁగె విధమున హద్దిర
చూచువార లెల్లఁ జోద్యమంద॥ 224

క॥ నిట్టవొడిచి నిలిచిననాఁ
దట్టుఁడు చౌదయ్యయిదియుఁదప్పగమదిలోఁ
బుట్టునొాయని పాతాళము
పట్టినగతిఁ బూర్వభాగపాదము లణఁగెన్. 225

వ॥ నీటనడుచు వ్రేసిన రెండుగా వనుమాట బూటకంబు గానట్లు నట్టేరు మిట్టలు మిట్టలు గావించి గట్టుపట్టిపట్టుకొమ్మన జగజెట్టివేల్పులం జేపట్టు కుంచంబు గావించుకొన్న భక్తులం జూచి యట్టిట్టనక కట్టిన పుట్టంబులతోడన బొట్టనవ్రేళ్లను మడమలుం దడిగాకుండం జనుచుండఁ జౌడయ్య ముందర నడుచుచుండ నాభక్తు లందఱు నానందంబు నొంద॥

చ॥ గతులకు నాడుచుం గడవ గంతులు వైచుచు నిల్చి నిల్చి య
ద్భుతముగ నార్చియార్చి పెడబొబ్బలు పెట్టుచు మిన్నుముట్టుచుం
గుతలము గ్రుంగ మెట్టుచును గొబ్బునఁ బాఱుచుఁగూడఁ జీరుచుం
జతురతఁ బాడుచున్ మునిఁడిచౌడయఁజూచుచుఁ బ్రస్తుతించుచున్॥

క॥ అందఱిముందరఁ దపసియు
నందియు నందంబుగాఁగ నడువఁగనత్యా
నందమునఁబొందిభక్తుల
సందడిముడిపడఁగమునిఁడిచౌడయయరిగెన్॥ 228

వ॥ అట్లు నది దాఁటి యవ్వలిదరి నిలిచి మీఁదటిప్రదేశంబుననిట్టవాడిచి గట్టువలె నున్న నదిదెస పాటించి చూచి లోకంబు లెల్ల వెల్లిముంపక త్రుళ్ళడంగి మెల్లనఁ జనుమని నది వీడ్కొని తానునుఘనమనఃప్రమోదంబునఁ బరిణయంబునకుం జని వైవాహికక్రియ క్రియాలోపంబు గాకుండ సమాప్తి గావించికొని కల్యాణకటకంబునకుం రాగమనంబు సేయునెడ ముందర నడతెంచు తపస్వివృషభంబుల వృత్తాంతబులు విని పురజనులు జయజయ ధ్వనులు నభోంతరాళంబులునిండఁ గొని యాడుచుండ నాచౌడయ్య కల్యాణకటకంబునకు నౌత్తెంచి యాజూషీ మార్గంబు తఱియం జొచ్చునట్టియెడ॥ 229

ఉ॥ బాల యొకర్తు పంకశశిబాలపచంబులవోల్కి వ్రాల మే
ఖాలయ నానతిం గని శతాయువు గమ్మని యానతిచ్చి లీ
లాలసవృత్తి నాత్మభవనాంగణముం దఱియంగ నేఁగ భ
క్తాళి భజింపుచున్ మొదలియట్టుల నుండెను జౌడనార్యుఁడున్॥ 230

తే॥ మొక్కి దీవన ల్వడసి యామ్ముదితయును ని
జాలయంబున కరిగె సఖ్యాలిఁ గూడి
తత్తలోదరి మఱునాఁడు మిత్తినొంద
దానితల్లియుఁ దండ్రియు దల్లడిల్లి॥ 231

వ॥ మానంబు దూలి విమానంబున నచ్చేడియ నిడికొని యుడువీథిఁజని
చని చౌడయ్యయున్నెడకుం జని దాని జననీజనకు లిట్లనిరి॥ 232

క॥ నిన్న భవత్పదయుగళిక
నెన్నుదు రొరయంగ మ్రొక్కి నెఱిదీవనల
త్యున్నతిఁ గన్న తలోదరి
కిన్నేఁడు ఘటిల్లెఁజావు కృపదలఁపవొకో॥ 233

క॥ నీదీవనలుం దప్పిన
నేదీ గతి మాకు ననుచు నేడ్చుచుఁ దచ్ఛ్రీ
పాదములు విడువకున్న ద
యోదయుఁడై చౌడయయు నియుక్తుండగుచున్॥ 234

సీ॥ తొలుఁతొలుఁదనివాసె త్రోవ కడ్డమువచ్చి యవని పైదింపించి యందలంబు
నొరవోవఁదొట్టియందున్న బాలికఁజూచి శిశువ! లెమ్మని పేరఁజీరఁదడవఁ
గట్టులుతెగిపోవఁగా నిల్గుచును నిద్రమేల్కొనుభాతి నమ్మలఁతలేచి
సంభ్రమమెసంగఁ జౌడయ్యగారి శ్రీపాదద్వయమునకుఁబ్రణతిఁజేసె

ఆ॥ నటకమున్న యమ్మృగాక్షితల్లియుఁ దండ్రి
మ్రొక్కి చౌడనార్యుఁ జక్కనాఁగి;
యసమశౌర్య నిన్ను నభినుతింపంగ మా
తరమె మృతజనప్రదాననిపుణ॥ 236

ఉ॥ ప్రాణముప్రాణమైన సుతప్రాణము లిచ్చితి; నేటినుండి మా
ప్రాణము సొమ్ము నీయదియ బంటులఁగా మము నేలి దుర్భవ
శ్రేణి యడంచు మంచు నతిఁజేసినఁ గైకొని లింగసంతత
ప్రాణులఁ జేసెఁ జౌడయ కృపాయుతుఁడై యటఁదల్లి మువ్వురన్॥

వ॥ అట్లు చేసిన మఱియును॥

క॥ తత్సమయమునకుఁ గడచిన
వత్సరములు దక్క మీఁద వచ్చెడు శతసం
వత్సరము రయాయుష్యం
బుత్సుకుఁడై ముప్పురకును నొసఁగెం బొసఁగన్॥ 238

ఉ॥ అప్పుడు నీరు వారనక యప్పురిలోఁ గలవార లెల్ల నీ
చొప్పునఁ బ్రాణదానమును శూలియుఁ జేయఁగలఁడె? యీతనిం
జెప్పినచోట నొండులను జెప్పఁగరాదని ప్రస్తుతింపఁ దా
నెప్పటియట్ల భక్తగతి కెల్ల యనం బవుఁడయ్య యున్నెడన్॥ 239

క॥ తొడసూడు వాడకుఙ్ఙల
జడల గొరగలును ముసిండిచొడయమగుడం
బడయున బెయట్లు చచ్చినఁ
దడయక మనమిప్పుడవ్విధముగ నవలయున్॥ 240

ఉ॥ అన్యనరుల్ తదీయమహిమాఢ్యతఁ గానఁగలేక లోకసా
మాన్యునిగాఁ దలంచి యొకమారు స్పృజించి పరాభవించినన్
మాన్యత మాలి పోవునని మానసవీథుల నెంచి యొక్కచో
తన్యములేని గోనె నొకతాపసవేషము వెట్టువారలై॥ 241

చ॥ పదరుచు గోనెచించి శివబాహ్యులు కుట్టిరి కాళ్లు గాఁగఁ బే
రుదరము గాఁగ వక్షముగ నున్నతబాహులు గాఁగఁ గంధరా
పదముగ ముక్కుగా వెడఁదఫాలముగా నవి యన్ని తున్కలున్
గదియఁగఁ జేయ దట్టమయి కానఁగ నొప్పెడునప్పు దండఱున్॥

సీ॥ గోనియ సేసిన పూసవాకృతికిని
బొంతంబుగా లోనఁ బూరి నించి
బూది మైనింపంగఁ బూసి మీఁదఁ ద్రిపుండ్ర
ములు దీర్చి జన్నిదంబు లమరించి
పెట్టుజడలు వెట్టి పుట్టగోఁచి యమర్చి
వలయుచో రుద్రాక్షములు ధరించి
పలువన్నియల యోగపట్టిక సవరించి
మువ్వ యొక్కటి పాదమున ఘటించి 243

తే॥ క్రింద నరివొత్త సవరించి రిత్తసెజ్జ
వస్త్రముఁ బొదివి గళమున వరుసఁ గట్టి
నియతిఁ జంగమముద్ర లన్నియు నొనర్చి
యితరు లెవ్వరుఁ దమకృత్య మెఱుఁగకుండ॥ 244

క॥ ఈవిధికృతకపుశవముం
గావించి పురంబుకట్టకడఁ బాడుఁగుడిఁ
వేవైచివచ్చి తమకపుఁ
జా వల్గాడార నాదసాగిరి; మదిలోఁ॥ 245

తే॥ అక్కటా! పాడుగుడికాడ నొక్కతపసి
శవము దిక్కులే కున్నది జంగమయ్యఁ
లచట కుడుపంగఁ గట్టలే దనుచుఁ జేర
రెవ్వరును; నిత్యమే! ప్రాణ మేరికేని॥ 246

క॥ మనకైనఁ జూడఁగా గా
దనుచును దరుమంపుగట్టియైనను బెట్టం
అనుచనుఁ దని చౌదయ్యకు
వినఁబడుమాత్రముగఁ బలికె వేగమె ధూర్తుల్॥ 247

క॥ ద్రిమ్మరులఁ దమకుఁదోడుగఁ
దమ్మళ్ళం గపటతపసి తాఁబిలిచి విమా
నమ్మొకటి గట్టి యాపై
సమ్మాయశవమ్ము నునుపనాయతపడుచున్॥ 248

ఆ॥ ఈతఁ డీడ సీల్గి యెన్నినాళ్ళయ్యెనో
చేరరాదు కంపుచేత; ననుచు
ముక్కుపట్టుకొనుచు ముట్టరోయుచు విమా
నమ్ముమీఁద నాశవమ్ము నిలిపి॥ 249

క॥ నెఱి దొరలచే విమానం
బరుదుగ నెత్తించి చౌదనార్యునివరమం
దిర మొరుసుకపోవఁబనిచి
పరసమయులు వెనుకనగుచుఁబఱ తెంచునెడన్॥ 250

చ॥ అసదృశవీరుఁ డాచవుఁడనార్యుఁడు కన్గొని యంతవట్టు న
న్యసమయకైతవంబ యని యాత్మ నెఱింగియు నస్మితాస్యుఁడై
బిసరుహసంభవాండములు వేద్క నడంప సృజింపఁజాలు భ
క్తసమితి కెంతపెద్ద యిది దా నని భక్తపదాహతాత్ముఁడై॥ 251

క॥ బోరన కైతవశవముం
జేర నరిగి గాంచి జనులు చిత్రమనంగా
నీరూపమునకుఁ బ్రాణశ
రీరమువడఁజేయువాఁడఁగృతులిల మెచ్చన్॥ 252

మ॥ అని చౌడయ్య విమానముం గనియుఁ దోఁకల్లార్చి ఓట్టార్చి నీ
వనుమాటంబునుబాయఁబెట్టి చనుదెమ్మా తాపసా యంచుఁ బి
ల్చినమాత్రంబునఁ గట్లు దుస్కలుగ సజ్జీవాంగుఁడై లేచి చెం
గన భూమిం బడి కుప్పిగంతు వయిచెం బ్రాణిప్రపంచం బుల్కఁగన్॥

వ॥ ఇట్లు ముసిండిచౌడయ్యముందరగా నందఱు నచ్చెరువంది విమానంబు డిగ్గ నుఱికి యక్కఁ డవసి ముసిఁడిచౌడయ్య పాదపయోజంబులకు భక్తిశ్రద్ధానుబంధుండై దండు తెఱంగెఱుంగ భవత్పాదరక్షారక్షణాధ్యక్షం జేసి రక్షింపవే యని యనేకప్రకారంబులఁ బ్రార్థింపనతనిఁ బరిగ్రహింపం దలంపుసేసి లింగసంగతుంజేసి కలిపి తనయతులితంబగు నత్యున్నతి ననుకరింపఁ గృతకంబు పన్నిన యన్యమతుల హతులంజేయ మతిందలంచి యతికుపితుండైన చౌడయ్యంగని యాబెడుగులు పుడమిపై నడుగు లిడ వడంకి నోళ్ళఁ దడిలేక పొడివడంబడ నమ్మహాత్మునడుగులకడ నొడళ్లు గెడసి యిట్లని ప్రస్తుతించిరి॥

సీ॥ అసమానవీర్య చౌడార్య మాకెల్లను దిక్కును దెసయును దేవ నీవ
కానియన్యములేమిఁ గంటిమిమంటిమిశరులమజ్ఞానపుంజముల మనఘ
యపరాధవంతుల మనక రక్షింపవే శరణాగతత్రాణ కరకృపాణ
యనుచు దైన్యముదోఁపనన్యులు సంస్తుతుల్ సేయంగవినిదయాసింధుభర్త॥

ఆ॥ యాభర్తరక్షణుండు నగుచు నాచౌడయ్య
తోంటిలాంఛనములు తుడువఁ జేసి
వారి నెల్ల లింగవంతులఁ గావించి
వసుధ నెప్పటట్ల వఱలుచుండె॥ 256

క॥ ముసిఁడిచవుఁడయ్యచరితము
వసుమతిఁ జదివినను వినినవ్రాసినఁ గలుగుం
గుసుమశరహరునిభక్తియు
నసదృశమై భవశుభోదయంబులుఁ బెలుచన్॥ 257

సురియ చముఁడయ్యగారి కథ

శా॥ శుద్ధాంతరికరణప్రచారుఁడు గతశ్రోత్రాదిపంచేంద్రియా
బద్ధవ్యాపృతి నిర్మలాత్ముఁడు దయాపాథోనిధానుండు స
చ్ఛ్రద్ధానుష్ఠితశైవపూజుఁడు గళత్సంసారబంధుండు ప్ర
జ్ఞోద్ధూతాంగవికారుఁ డష్టవిధభక్త్యుద్భాసనసత్క్రియుఁ॥ 258

క॥ లైంగికమర్మజ్ఞుఁడు భయ
లింగాధిష్ఠోవభోగి లింగాంగుఁ డస
త్సంగాదిదూరుఁ డిలలో
గంగాధరుఁ డసఁగ సురియఘనుఁ డొప్పు బువిన్॥ 259

వ॥ మఱియు నతండు కారణపురుషుండు గావున మాయాప్రపంచితుండు గాక 'రసానాభక్తస్య జిహ్వాగ్రే' యను పురాణవచనం బవలంబించి యాకల్యాణంబునం దనవరతంబును గురులింగభావంబులఁ జరలింగం బుల నారాధించి॥ 260

శా॥ స్వాయత్త్వాయసపూపసూపసుషమాసంపన్న రాజాన్న పా
నీయంబుల్ చరలింగపాత్రములలో నిండార వడ్డించి తాఁ
జేయం జేయని గూర్చి యొదలపయిం జెందించి, చెల్లింపరే
మాయామోహవిదూరులార యనుచుం బల్మారు ప్రార్థింపఁగన్॥

క॥ ప్రార్థన గైకొని జంగమ
సార్థం బారోగిణంబు సలుపఁగ శివపూ
జార్థంబుసురిచొడయ
యర్థింగూర్చుండి సత్క్రియలుసలుపునెడన్॥ 262

సీ॥ తపనవారికిఁ జేయి తడియక యటమున్న
హర్షాశ్రులు దొరంగు హరునిమేనఁ
బుష్పముల్ కమలముల్ పూన్పకయటమున్న
హరునిపై నలరు హృత్సరసిజంబు
నగ్నిలోపల ధూప మర్పింపకటమున్న
లోకసద్వాసన పూని భవుని
కారతు లెత్తకయటమున్న యంగజ
హరునకాత్మజ్యోతి యలరఁజేయుఁ॥ 263

తే॥ జడపదార్థార్పణంబు చొప్పడకయున్నఁ
బ్రాణముపహారమై శంభుభర్తుఁ జేయు
నిట్లు బాహ్యాంతరముల నిష్టలింగ
మంద చెన్నొంది నిత్యలింగార్చ దీర్చి॥ 264

క॥ నైవేద్య మిచ్చుతఱి నా
శైవవరుఁడు ప్రాణమునకు సరినోరగొనెడ
నావడి సురవేదికినొక
క్రేవం బెట్టుకొని శూలికిం బ్రియ మెసఁగన్॥ 265

ఉ॥ లింగమలింగతర్పణము సల్పెడిరీతిని బళ్లెరంబు నిం
డంగ రసాన్నముల్ కడుఁ దటాలునఁ బెట్టియు జౌదశారిచే
తంగొని కబ్బుఁ జేసి గిరిధామున కియ్యఁగఁ జేయి సాఁచి యా
యంగజవైరి యందికొను నప్పటి కప్పటి కప్పదార్థముల్॥ 266

ఉ॥ చేతికిఁ జేయి సాఁచి శశిశేఖరుఁ డాచవుఁదయ్యయింట సం
ప్రీతిఁ ద్రిసంధ్యలందుఁ జరబృందముఁ దాను భుజింపఁ దద్ద్వయ
ఖ్యాతలసత్ప్రహారయుగళాభ్యవహారము సేయుచున్ ముదా
స్పీతమనోంబుజాతుఁడును వీతభయుండును నయ్యె నయ్యెడన్॥

వ॥ ఇట్లు తొల్లియు శంకరుఁడు కింకరవాత్సల్యంబునఁ దనభక్తభవనంబుల నారగించు నని విందు మదియెట్లనిన॥ 268

సీ॥ పలకల నేరిన పాకం గుబాలు ము
న్నూటయిర్వదిపుట్లు నూతనంపుఁ
గడవలఁ బోసి శాకములు ముప్పందుము
మిరియాలు చెల్లింగ వరుస వండి
పళ్లెరంబులలోన భక్తితో వడ్డించి
యాయుధహస్తుఁడై యవల నిలిచి
యారగించెడిచప్పు డాలకించుచుఁ గరి
కాలచోడండును గాలకంఠుఁ 269

ఆ॥ దతఁడు వినఁగ జాఋుహో యని నమలును
జప్పరించు నుమియుఁ బిప్పిపోవ
స్వాదుతోడు మాను సేదదీర్చుక త్రేఁచు
ననఁగ మున్ను విందు మదియుఁ గాక॥ 272

క॥ మాదరచెన్నమనీషి స
మాదరమునఁ దొలిదినంబునం బలి తనజి
హ్వాదరపాత్రికనొసఁగమ
హాదేవుడుఁ స్వీకరించెనంతయు మఱియున్॥ 273

సీ॥ వీరచోడవ్వ దాక్షారామమున మున్న
తా నారగింపంగఁ దనకు మిగులఁ
జవియైన గడి యెత్తఁజాలక యాపాత్ర
దాసిచేతికి నిచ్చి తడయ కనుప
నది వోయి మాయక్క యనిపె నీపులగంబు
భీమేశ నీ కన్నఁ బ్రీతిఁ జూచి
నాకోర భీమేశుఁ దందుకొని భుజించి
గుడివెలుపలఁ దద గుడుక వైచె 273

ఆ॥ ననఁగ విందు మిప్ప దందఱుఁ జూడంగఁ
సురియచౌడనార్య కరముకళ్ల
హరుఁడు గొనుచు నునికి యద్భుత మని భక్తు
లభినుతింపఁ నాతఁ డతిశయిల్లె॥ 274

క॥ సురియచవుఁడయ్యచరితము
వరమతిఁ జదివినను విన్న వ్రాసిన లింగ
స్ఫురదురుదయాప్రసాద
స్థిరజంగమలింగనిష్ఠ చేకుఱు మఱియున్॥ 275

తెలుఁగు జొమ్మయ్యగారి కథ

చ॥ కలిమలవర్జితుండు పురహరస్మరభక్తివిభూతిభూమి చి
ద్దళితశుభాశుభక్రియుఁ డుదంచితము క్త్యుపయోగకారణం
బలఘుతరప్రసాదమహితానుభవాద్యవధానశాలి ని
స్తులయశుఁ డొప్పగుం దెలుఁగుజొమ్మయ వీరరసాంబురాశియై॥ 277

క॥ శుద్ధశివాచారుండు ని
షిద్ధజనాపేతబుద్ధి శివపదనిష్ఠా
బద్ధాంతరంగుఁడు జగ
త్సిద్ధమృగవ్యాధరూపశివసదృశుఁడుఁ॥ 278

వ॥ మఱియు నతండు సర్వజీవదయాపరుండును శివభక్తిపరతంత్రుండును లోకహితార్థుండును నసమానదానపరాక్రముండునునై కళ్యాణంబునందు లింగజంగమసమారాధనాసక్తుండై యుండునంతకమున్న॥ 279

క॥ కందరచరచారణచర
బృందం బగుశ్రీగిరీంద్రపీఠంబున నా
నందమునఁబొందుచుశివా
నందుండనుమునితపంబునకుఁగూర్చుండఁ॥ 280

సీ॥ అంఘ్రినఖశ్రేణు లవని వ్రేళ్లనుబాతె
గరరుహంబులు మేను గమిచికొనియె
మొలకలు పెరిఁగియు మొగిమెయిం బొదవినఁ
దపసిమై సీలాద్రి కుపమ యయ్యె
నతనిశిష్యుండు శాకాహారియై గురు
సేవ సేయుచుఁ బాసిపోవకుండె
సంతట గంధర్వు లంగనాసక్తులై
యాత్రితో న్వ్రేవ నరిగి యరిగి॥ 281

తే॥ తెల్లనై మౌనితం గల తెరువు దోఁప
నల్లనై మీఁద గనుపట్టి యుల్లసిల్ల
నల్లయది యేమియో యని యరసి దూర
మగుటఁ దెలియంగలేక యిట్లని కడంగి॥ 282

క॥ శిలయొకొ శిలయగునేఁ దీఁ
గలుచుట్టుననీక్షితిరుహమునకువలదే
యిలదప్పదిదియుగడుమది
యెలుగెందుంగదలలేక యిటవసియించున్॥ 283

వ॥ అని పలుకు గంధర్వదంపతుల గురుదూషణభాషణంబులకుం గలు
షించి యమ్మునిశిష్యుండు గంధర్వుల కిట్లనియె॥ 284

ఉ॥ నాగురునిం దపశ్చరణనైష్ఠికు మికు జరన్మృగం బనం
గాఁ గత మేమి ఖేచరగణత్వము మిమ్మట చేసెనే ధరి
త్రీగతులై మృగాకృతి జనింపుడు పొందన నంబరేచరుల్
మూఁగుచుఁ దప్పుజేసితిమిలోఁగొనికావుమటంచు మ్రొక్కుచుఁ॥

క॥ గర్వమునఁ గన్నుగాన క
ఖర్వుని నీగురుని జేటుగాఁ బల్కుమి కా
శర్వుండుసాక్షి మాగం
ధర్వత్వము దీనికుడుపఁదగునే యనుడుఁ॥ 286

ఉ॥ తప్పదు నాదుశాపము విధాతృలిపిక్రియ దప్పెనేనియుఁ
జెప్పెడిదేమి పొం దనినఁ జేతులు మోడ్చుక శాపమోక్షణం
బెప్పటికో పెఱుంగ గదియింపవె నావుడు వారి నందఱిఁ॥
దప్పక చూచి యిట్లనియె నమ్మునిశిష్యుఁడు మీర లందఱుఁ॥ 287

శా॥ కళ్యాణాంతికభూమిఁ బుట్టి పెరుఁగంగా దెల్గు బొమ్మయ్య యా
శూల్యారాధనచక్రవర్తి మిముఁ ద్రుంచుఁగా వేఁటమై నవ్వువై
కల్యంబుల్ వెడవాయుఁ బూర్వపదసాంగత్యంబు గా కీశసా
కల్యంబుం గనఁ గాంతు రన్నవిని యాఁగా కంచు గంధర్వులుఁగా॥

ఉ॥ ఆతఁడు చెప్పినట్టి వనితాఖచరుల్ సకుటుంబులై మృగీ
జాతి జనించి యెన్నటికి శాపవిముక్తికిఁ దెల్గుబొమ్మయం
జూతుము నాఁగ నచ్చటికి బొమ్మయయుం జనుదెంచె నద్రిజా
మాత భజింపఁ బత్తిని నమర్త్యులడెందము లుల్లసిల్లఁగన్॥ 289

తే॥ అపడు గంధర్వదంపతు లతనిఁ గాంచి
యితఁడు బొమ్మయ్య గాకున్న నేల మనకు
హృదయసమ్మద మయ్యె నింకేల పల్కు
లనుచు మృగరాజి యరికట్టుకొనియె నతని॥ 290

వ॥ అందొక పెనుమెకంబు బొమ్మయ్యమొగంబుఁ జూచి మహాత్మా యేము గంధర్వులము నీచేత శాపవిమోచనశరజాతవాతంబునం దాఁకక మాకు గగనగమనం బగపడదు గాంధర్వపదం బెదురుచుక్కై యున్న మీహృదయంబున నదయుండవుగాక మాపై వేఁటవెడలి మాయొడళ్ళు గాదనేసి కెడపి శాపంబువాపవె పాపంబనక 'ఏత త్సర్వం' అనునది సత్యంబడుటకొక యడియాలంబు గలదు విన్నవించెద నవధరింపుము॥

క॥ క్రమమున నీచేఁ దెగినమృ
గములెల్లన్ ఘనవిమానగమనంబులలో
కములెల్ల జాడఁగైలా
సమునకు నేఁగంగ నీదుసంశయముడుగన్॥ 292

ఉ॥ నాకము నీడుగాక గగనంబునఁ గ్రుమ్మరుచుండు మెప్పుడుం
మా కిది శాపమా మునికుమారకుచేత వరంబు గాక వు
ణ్యాకర బొమ్మవీర భవదస్త్రహతిం గణగమ్యమారజి
ల్లోకము లీలఁబోలె నపలోకముఁ జేసెద మీక్షణంబునన్॥ 293

క॥ కావునఁ దడయక మముఁ దయఁ
బ్రోవు మనుచు మృగము లొగినిఁ బొగడఁగ నంచే
హావస్థ యుడుగ బొమ్మయ
భావంబునఁ జూచి కాంచెఁ బరమార్థముగాఁ॥ 294

వ॥ ఇట్లు దివ్యజ్ఞానాంజనరంజితం బగుచు నతీంద్రియవ్యాపియగులోచూపున గంధర్వులవృత్తాంతంబు సిద్ధాంతంబుగా భువనోపకారకారణ పురుషుండు గావున నాఁటికిం గోసినపత్రిరి చాలించుకొని చయ్యన మరలి చని మఱునాఁడు బొమ్మయ్య వేఁటవెడల నుద్యోగించి 295

సీ॥ పచ్చపట్టునుగట్టి బంగారునీరు చెంగులకొన బోయనిగ్గులు ఘటించు
నట్టితువాలంబు గట్టిగాఁ దలఁ జుట్టి పచ్చనివట్టుకుప్పసము దొడిగి
నల్లింటనల్గింటఁ దెల్లముత్యము లిడి కుచ్చులై యుండంగఁ గ్రుచ్చినట్టి
పచ్చలసరు లిరువక్కియలను వ్రేలఁబడ భుజంబులు పీడి పడగఁవైచి॥

తే॥ హరిదనర్ఘమణికాంతు లలరునట్టి
యంగుళీయకకంకణహారుచారు
హంసకాంఘ్ర్యంగుళశ్రీభూషణాళి యగుచు
వేఁటకాండ్రను బిలిపించి వెలయఁ బలికె॥ 297

క॥ ఆటవికులార కల్యా
ణాటవుల న్వేఁటలాడ నరుగఁగవలె నీ
వ్యేటఁగలవార లందఱు
ఘాటినగతి రండటన్న సంభ్రమయుతులై॥ 298

సీ॥ కటితటంబున సీలికా సెలునలు వొందనామీఁదము ప్పెడలనుఁజూప
నెడమచేతులుదిండు మెడికంబులై యుండఁ గుడిచేతఁగుక్కలగొలుసులమర
వీపున దొనలచే నోపారఁగా మన్నెగాఝను గప్పినవ్రేళ్ల మీఱఁ
దలలపైఁదరముల్లనఘకొత్తఁగా దండికడియముల్ సందులఁగడలు
కొనఁగ॥

తే॥ బల్లగొలుసులు సీటెలు ఒండిపోట్లు
వలలు సురులును బొనులు బలులబండ్లు
వేఁటయిఱ్ఱులు దుప్పులు వేసడములు
లావుకలు దేగలును మొదల్గాఁ గలుగు॥ 300

క॥ సాధనవర్గముతో నా
ధీధనుఁడొమ్మయ్యఁ బిలిచి దిగదిగన మృగ
వ్యాధులు నడచిరి గడచిరి
భూధరములుగొన్ని వెంటఁబోయెడిత్రోవఁ॥ 301

వ॥ ఇట్లు తెలుఁగుబొమ్మయ్య యనేకమృగయమృగపరివృతుండై చనిచని॥

ఉ॥ బాలశశాంకశేఖరుని భక్తుఁడు ముందరఁ గాంచెఁగాంచనో
త్తాలరసాలసాలవటదంతశతార్జునసర్జనాగహిం
తాలతమాల సేలుబహుతాలకుటన్నటపాటలాక్షకు
ద్దాలకదంబనింబసముదగ్రము నుగ్రమృగాటనాటవిఁ॥ 303

వ॥ కని యవ్వనంబుఁజొచ్చునెడ నచట నిచ్చలు విచ్చలవిడిఁ బచ్చికలు
మేసి పూసరించిన జింకలబింకంబును నీరువట్టినపట్టుపట్టులు ముట్టె
యలం గ్రుచ్చి ముస్తాభక్షణంబు గావించికొని ఘీంకారంబుల గగనం
బగలించువరాహంబులసముత్సాహంబును గంధమందంబున నొండొం
టికి వ్రట పెట్టని దిట్టతనంబునం బోరుకాఋఁబోఁతులరీతులును గండ
గండూతి పాయం గొండలగండశిల లురలఁ గొండాడు గంధసింధుర

బృందంబులయందంబులును వన్నెలు పకియుంబడఁ బచరించి కన్నుల మసరుగప్పి గుప్పుగుప్పునఁగుప్పించు దుప్పులయొప్పును నిచ్చకువచ్చు మెకంబులు పులుమెసవి బలసినట్లుండు పుండరీకంబులును గంభికుంభసంభృతపటల పారణావసానంబున మొయిళ్ళకెగసి పిపాస వాసికొనుకంఠీరవంబుల యకుంఠత్వంబును గన్నులకుం గౌతుకాదానం బనూనంబు గావించుచుండ నావేఁటకాండ్రు బొమ్మయ్యయను మతంబున వెలివారు చుట్టియెడనెడబిరుదుగల జాగిలంబులతోడిబెదరు విలుకాండ్రదప్పట్టుల మొగంబులఁగట్టివలంబడఁగొట్టి ముట్టుకొని తెరలకు లోనుసేసి యొయ్యనమెత్తమెత్తనబొమ్మయ్యయున్న గొత్తుకుఁ దార్చిన నతండు నేర్చినబాణంబుల బాణాసనంబునం గూర్చియార్చి యేసిన నవి యనువులంబాసి మృగత్వం బుడిగి వైహాయసగమనంబు గైకొని విమానంబులపైనుండి బొమ్మయ్యకుజోహారువెట్టుచు నరుగుచుండెనంత నతనివెంట వచ్చిన వేఁటకాండ్రేటునకుంబూని వానినేయం దొడంగిన నవి తద్ధనుర్నిర్గళన్మార్గణమార్గంబులకు నందక తప్పుదాట్లు గొనుచు నొకండునుం దగులుపడక యున్న నమ్మృగయు లాశ్చర్యంబులం బొంది యస్మదీయాస్త్రనైపుణిఁ దృణీకరించి గొలుసులు నదరినం గెనరి పైకొను కుక్కలకుం జిక్కక చెంగుచెంగున లంఘించి బొమ్మయ్యచేతన చచ్చి గగనగమనం బందుచున్న యవియవి కారణజన్మంబులుగాని యన్యమృగంబులు గావు తత్పూర్వకారణం బీకారణపురుషుండు బొమ్మయ్యకాని యొండెఱుంగనోపండని కొనియాడుచుండ బొమ్మయ్యయుఁ బ్రతిదినంబు నేడేడు మృగంబులం జంపి శివపురంబున కంపె నయ్యెడ॥ 304

క॥ ప్రతిదినమును జొరులు నర
పతిసహితముగాఁగ వచ్చి ప్రస్తుతు లేనఁగఁ గ
గృతదర్శనులై పోవఁగ
శితికంఠుని భక్తసమితి చెలఁగుచుఁ జూడన్॥ 305

సీ॥ పృథుగురుధ్యానమ౯ భిండివాలమున సం
సారపంచాస్యంబు సంహరించి
శరణావలోకముద్గరమునఁ బూర్వసం
చితకర్మ మను యష్టి చిందివ్రైచి
గుర్వాజ్ఞ యను కత్తిఁగ్రొత్తమ్మ పూర్వాశ్ర
మం బను పుండరీకంబు నొంచి
సుజ్ఞాననామకక్షురికవాడికచేత
నజ్ఞాన మను వరాహంబుఁ జంపి॥ 306

తే॥ భక్తియను తోమరమునఁ బ్రపంచమాయ
యనెడు మనుఁబోఁతు బొడిచి నిత్యప్రసాద
మనెడు పెనువింటి నమ్ముం లనెడు హరిణ
రాశిఁబడనేసి మఱియుఁ జిత్రం బనంగ॥ 307

తే॥ అమలతరశైవవాచకమను కఠారి
చేసి లోకపుంజం బను చిఱుతగండు
గం డడంగించి బాహ్యోక్తిదర వధించి
యీషణత్రయ మను పేరియలుగు మఱియు॥ 308

క॥ హరుమహిమను వట్టంబున
పరవాదిమృగాళిఁ జంపి పరగినయట్యం
తరమృగయాశీలునకురు
ధరమృగముఁ జంపనిదియతథ్యముతల్యపన్॥

వ॥ అతఁడు మహిం జరించునెడ సంస్మీసరోరుహయుగ్మఘట్టిత
క్షితి స్రుతిఁ బొందు సూక్ష్మతరకీటపతంగపిపీలికాదిస
త్త్వతతికి ముక్తిగల్గు నిఁకఁ దత్కరముక్తశరప్రవాహసం
స్థితమృగరాజి శంభుపురిఁ జెందుట కచ్చెరు వంద నేటికిన్॥

క॥ అని బసవఁ డిట్లు పొగడఁగ
విని ధరణీశాదిపౌరవిసరమ్ము మను గీ
ర్తనములు సేయఁగఁ గటక
మ్మున నాజొమ్మయ్య యుండె భూనుతుఁ డగుచున్॥ 311

క॥ పూజ్యుఁడగు తెలుఁగుజొమ్మయ
ప్రాజ్యమహత్త్వంబు విన్నఁ బఠియించిన నా
నేజ్యాకృతి తగ శివసా
యుజ్యంబును బొందు భక్తియుతుఁడై మతియున్॥ 312

స్రగ్ధర : రాజద్రాజీవజాండప్రజబహిరబహిర్వ్యాపిరూపాదినానా
వ్యాజానుక్రస్వసంవేద్యపరశివకళాయత్తతాళప్రహస్తాం
భోజాతోద్భూతశిష్యస్ఫుటతరతనుయుక్పూర్వజాస్మార్జితైనో
రాజభ్రాజిష్ణుసాహ్యత్ప్రతిరయమపు రారాతిదీక్షాతిదక్షా॥ 313

క॥ గురులింగజంగమార్చా
పరిణతకణప్రచార భవ్యాధారా
హరిణాదృక్స్వత వసు మో
హరహిత భాసప్రకార హరగిరిధీరా॥ 314

మాలిని॥ సకలనిగమవేదీ శాంభవాధిక్యవాదీ
ప్రకటగుణకలాపా భక్తహృద్దేశదీపా
వికసితసుతిపద్మా విశ్వభక్తాత్మసద్మా
సుకవినికరమాన్యా శుద్ధసంవిత్సమాన్యా॥ 315

గద్య॥ ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వర గురుప్రసాదలబ్ధ ప్రబంధ నిబంధ నశక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవనార్యవర్యసత్పుత్ర కులపవిత్ర సోమయ నామధేయ శివకవిప్రణీతం బయిన బసవపురాణం బను మహాప్రబంధం బునందుఁ బంచమాశ్వాసము 316

షష్ఠాశ్వాసము

క౦ఠ భక్తజనవా
రాకరసితకిరణ వైదికాభవ సద్వ
క్త్రాకల్పక శివవినుత
శ్లోకోజ్జ్వల పాలకురికి సోమారాధ్యా॥

ఏకాంతరామయ్య కథ

ఆ॥ దేవ మీరు మున్ను ద్విపదగావించిన
బసవచరిత మేను భవదనుజ్ఞఁ
బద్యహృద్యకావ్యభంగి నా నేర్చిన
యట్లు విన్న వింతు నవధరింపు॥

తే॥ అవని వెండియు వెలయు నేకాంతరామ
నామకుం డొకభక్తుఁ డుద్దామబలుఁడు
భవ్యశివసమయప్రతిపాలకుండు
జైనమత మేఘపటలజంఝానిలుండు॥

మ॥ స్వవశీభూతదశేంద్రియుండు భవిసంస్సర్గాదిముక్తుండు దు
ర్భవభీవర్జితుఁ డస్యమార్గహరముద్రాపేరభద్రుండు శై
వవిశుద్ధాధ్వచరుండు శంభుపదసేవాసావధానుండు కీ
ర్తివిశాలుండు రహస్యభక్తిరతి ధాత్రీపావనాకారుఁడున్॥

క॥ వీర్యఘనశౌర్యమహితౌ
దార్య సుంగాభీర్యవినుతధైర్య క్రమసం
ధుర్యుఁడన నెగసి దినమున
హార్యధనుర్ధరసమర్చనాసంతరమున్॥

క॥ ప్రమథేంద్రలోకమునకుం
బ్రమదంబునఁ జని తదంఘ్రిపంకరుహద్వం
ద్వమునకునమస్కృతులు సే
సిమహేష్టతనిష్ఠగోష్ఠి సేయుచునుండున్॥ 6

ఆ॥ అట్టు లుండియుండి హరసపర్యాకాల
మరుగుదేర నవనికరుగు దెంచి
లింగపూజనంబుసాంగంబుగాఁ జేసి
మఱియునరుగుగోష్ఠిమగ్నుఁడగుచు॥ 7

వ॥ ఇట్లు ముప్పొద్దువచ్చుచుం దోవుచు నచ్చటచ్చటికి నెద్దుగుంది యిచ్చ వచ్చినట్లు సంచరించు సమయంబున॥ 8

శా॥ భావత్ప్రొద్భవమానమర్థి నిజసద్భక్తిం బ్రహ్మాద్యార్థమై
యీవిశ్వంబున కన్న నంది బసవాధీశాఖ్యఁ గళ్యాణమం
దావిర్భావము నొంది భక్తివివశుండై నట్టి తద్భక్తిస
ద్భావాంభోనిధి యుబ్బి వెల్లివిరిసెన్ ద్యావాపృథి వ్యంతయున్॥ 9

ఆ॥ బసవమంత్రిఁజూడభక్తినేకాంతరా
మయ్యకటకమునకు నరుగుదెంచి
తనదురాకబసవదండేశుఁ డెఱుఁగక
యుండనున్న యంతనొక్కనాఁడు॥ 10

సీ॥ చెప్పుకాళులతోడ శివమందిరంబొక్కజొ నుండుసొరఁగఁదాలోననుండి
యేకాంతరాముఁడాలోకించియోరోరి యీపాతకమునకు నెట్టియవధి
గడపఁజొచ్చితి తప్పుగలదని చెప్పులువిడిచిసొఁగిలిమ్రొక్కు విశ్వపతికి
గాకున్న యమదండఘట్టన తప్పదు ధృతిఁజెప్పుకాళ్ళ నిల్చితివ యేని॥

ఆ॥ శంకరదక్కి సిరుసంధులు ప్రిదులంగ
నఱికివైతు నన్న వెఱవ కతఁడు
దిక్కుగలిగెనేఁడు ముక్కంటిగుళ్ళకు
నింతయాగ్రహింప నేలవినుము॥ 12

క॥ గుడివసతియె వేల్పులకును
నొడయఁడు జైనుండు నుడుగు లుడుగుము గాదేఁ
బడయుము దల యిచ్చి మగుడ
మృడుఘనతయు నీదుధృతియు మెచ్చఁగవచ్చుఁ॥ 13

శా॥ ఈలీలం బరవాదిపల్కు విని యయ్యేకాంతరామయ్యఁ డు
శ్శీలుఁ వీని వధించు టెంతపని మచ్ఛీర్షంబు ఖండించి స
ల్లాలిత్యస్థితిఁ గ్రమ్మరం బడసి లోలద్వృత్తి జైనాలి ని
ర్మూలోత్పాటన మాచరింతు నని మూర్ధం జూచి తా నిట్లనెన్॥ 14

క॥ శిర మిచ్చి పడయు టెది య
చ్చెరువె పరవాది వినర శివభక్తజనో
త్కరమహిమ మహాకాలుఁడు
హరునకుశిరమిచ్చి పడయఁడాంబూరఁ॥ 15

క॥ ఆ వార్త విని యెఱిఁగి శివ
దేవున కిచ్చినశిరంబు తిరుగఁ గొనుట పా
పావహ మని కటము లదర
వావిరి గోవిందభట్ట వారితనిష్ఠఁ॥ 16

క॥ తనదుదలదఱిగినిష్ఠం
ద్రినయనుఁబూజించి పూఁడుదినములఁమీఁదఁ
జనులెఱుఁగ వేఱేయొక తల
ఘనరతిఁబడయండె పెక్కుకథలేమిటికిఁ॥ 17

సీ॥ అది విని యొకభక్తుఁ డపహాస్య మొనరించి
యహహ మూన్నాళ్ళన కళవుఁ దచట
లేక తా నెదనుండెనో కాక చచ్చెనో
యనుచు మొరటదవంకయ్య శంక
నఱిమిఱిఁ దనతల యట్టకుఁ బావంగ
నప్పుడు మొలవంగ నదియుఁ దఱుగ
మఱియును దఱుగంగ మఱియును మొలవంగ
మొలచెడు తలయునుడులుచుదలయు 18

ఆ॥ తఱుఁగకుండె నతఁడు తఱుఁగనిభక్తిమైఁ
బూన్చుతలయుఁ బూన్పుఁ బూనుతలయుఁ
బూన్చినట్టితలయుఁ బుట్టినతలయును
బుట్ట నున్న తలయుఁ బుట్టుతలయుఁ 19

క॥ తఱిగిన దఱుఁగని తలయుం
దఱుఁగకయును హరునిఁదాన తార్కొనుతలయుం
గఱకంఠుఁ బొదవు శిరమును
వదలుచు హరుమీఁదివంక వ్రాలెడు శిరముల్॥ 20

గీ॥ కన్నులార్చుశిరము గాదనుశిరమును
నుఱికియుఱికిపడుచు నొరగు శిరము
నాశలద్వయమును నార్చునట్టి శిరమ్ము
లనుచు నౌను మాటలాడుశిరము॥ 21

క। బొబ్బలువెట్టెడి శిరమును
గబ్బితనంబున నుమేశుఁ గలయుశిరము పె
ల్లుబ్బుసద్రుదు స్కెడుశిరమును
గొబ్బుననగినాల్కలర్థిఁ గోయుశిరముల్॥ 22

క॥ హరువెక్కరించు శిరమును
బురహరుఁ బాడెడు శిరంబు భూలేశ్వరుతోఁ
బరిహాసమాడు శిరమును
స్మరహరుదీవించు శిరము శరణను శిరముల్॥ 23

చ॥ వదిగొని యీశ్వరుం దెగడు వక్త్రము నవ్వెడు మోము శాస్త్రము
ల్చదివెడు మస్తకంబు పురసంహరుఁ దాఁకెడు నుత్తమాంగముల్
మదనవిరోధితో మసలి మార్కొను శీర్షము సాధులీలలన్
బదములు నాడు మౌళియును బాపు భళా యనునట్టి మూర్ధముల్॥ 24

తే॥ పందచా యని జంకించి భవుని బలుకు
శిరము నట్టుల హరునిఁ బూజించు శిరము
నగుచు గుడి బిక్కటిల్లెడు నంగజారి
విస్మితుం డయి యందఱు వినఁగఁ బలికె॥ 25

క॥ ఓరోరి వంకముక్కన
నూరుపు నెక్కడిఁక నేల యోడితి నన్నున్॥
వారక వేడెము బొంతురె
వీరభవా భక్తి జూడ విన నావశమే॥ 26

మ॥ అనుచున్ శంభుఁడు వంకతం దెకర మత్యాసక్తిమైఁ బట్టి త
ద్ఘనశీర్షంబులు స్వీయకాంగమున నంతర్ధాన మొందింప స
న్మనమం దెంతయు శంక దక్కి శివుతో మావంకమై గెల్చె న
న్న నిఁకం జెప్పెడిదేమి భక్తిగతి జైనా నీ కగమ్యంబురా 27

వ॥ అది యట్లుగాక భీకరాకారు లయినయేడుగడవారలం బాలురం దోలిన
శాలిభక్తులమహిమ వినుము॥ 28

తిరునావుకరసు కథ

క॥ తిరునావుకరసు యనఁ
దిరముగ భూవలయమున ననుధృతినుండు జినో
త్కరుఁడన్ముని కినిగడుని
ర్భరతరముగ శూలకుట్టు గ్రక్కునఁ బుట్టెన్॥ 29

క॥ ఆనొప్పికోర్వఁజాలక
జైననరుఁడు మిగులనొగిలి సంకటమొందం
గానతని తోఁడబుట్టును
దానచటికి వచ్చి కని యతని కిట్లనియెన్॥ 30

క॥ ఈమంత్రతంత్రములలో
నామాలములందు నిదిదొలంగదు బ్రతుకం
గా మదిఁ గలదేని భవ
శ్రీమంత్రము మఱుగు సొరుము శ్రీఘ్రమ తొలఁగున్॥ 31

క॥ శివభక్తానుగ్రహమున
శివభక్తుఁడ వయిన శూల చెడుటయ కాది
ష్టవిశిష్టఫలములను నీ
వవశ్యముగ శివునిబంట వయ్యెదవనుడున్॥ 32

చ॥ అపరిమితప్రమోదమున నానతి భక్తుల సంస్మరించి మం
త్రపఠనపూర్వకంబుగను రక్షధరించిన మాత్ర శూలకు
ట్టుపశమ మొంద నివ్వెఱఁగు నొందుచు నమ్ముని యమ్మృగాక్షికిన్
నిపుణత మ్రొక్కి నీకతన నిల్చె నిఁ కిప్పుడు నాదు ప్రాణముల్॥ 33

వ॥ అని యతం డాత్మ నొండుఁ దలంపక శశిఖండమండనకృతాభ్యనుజ్ఞుఁ
డయి ఘూపగలూ రను పురవరంబున కరిగి యందు॥ 34

ఉ॥ పంకజమైన పంకజముఖాతి రతిఁ వెలివాడలోన ని
శ్శంకత నుండు ధన్యుఁడగు శైవసమూద్వహుఁ గాంచి పాదప
ద్మాంకతలంబునఁ బ్రణతుఁడై జినముఖ్యుఁడు నిల్వ సంవిధా
ధ్యంకరణుండు గాంచెఁ గరుణార్ద్రకటాక్షనిరీక్షణంబులన్॥ 35

వ॥ అనంతరం బాజైనగురుం డాకుమారు గురుచరణభక్తిపరుం గాఁ జే
యనాయత్తపడి కరుణావలోకనమాత్రంబునఁ బురాకృతదుష్కృత
పంకంబు పొంకం బింకంజేసి బిసకుసుమసంభవప్రశస్తలిఖితం
బులుగ శిఖిశిఖాసితభసితంబు నొసల నొసపుగాఁ బెట్టి భక్తిసం
పత్తికిం బట్టంబు గట్టి శివతీర్థసంపూర్ణకలశపుణ్యోదకాభిషేకపూర్వ
కంబుగా లింగసంస్కారం బొనర్చి పాంచభౌతికశరీరంబునుం బాపి
యంచిత శివహస్తమస్తకసంయోగంబుల ధరించి యంలింగమంగళ
క్రియాకలాపదేశంబున నిత్యసత్యప్రసాద సంగతాంగుం జేసి వాయు
ప్రాణగుణంబులం బొసఁగుపఱిచి లింగప్రాణసంగనిష్ఠా గరిష్ఠుం జేసి
శుద్ధచిన్మయజ్యోతిరుద్భాసకంబును నిర్బుద్ధబుద్ధివినాశకంబు నైనసిద్ధిమంత్ర
ప్రపంచంబుఁ బ్రసిద్ధంబుగాఁ జెప్పి లేపల జీవన్ముక్తిహేతుభూతం
బయిన మహనీయ శివ రహస్యార్థంబుగా నెఱింగించి స్వీయదయాప
యోధిఁ దేల్చి సద్యోముక్తికరభక్తియుక్తి సంవేత్తం గావింపం దిరునావు
రక్కసియుం బరమశివాచార పారవశ్యంబున॥

మ॥ హరభక్తవ్రతతిం గనుంగొనిన సాష్టాంగప్రణామంబులఁ
విరచించుఁ స్మరజిన్మహోత్సవము చెల్లింపంగఁ బంపుఁ గ్రీడి
స్ఫురణాలంకృతి వస్తువాహనములం బూజించు హృద్యార్థసూ
వరకృత్యంబులు సేయు శంకరదద్వంద్వార్చనాదీనముల్॥ 37

తే॥ భూతిరుద్రాక్షధారణోపేతపూత
గాత్రుఁడై శైవసత్క్రియల్ గడుపుచుంచ
జైను లందఱుఁ గని యన్యసమయుఁ డయ్యెఁ
వీని నేసుంగుముందిల వేయవలయు॥ 38

చ॥ అని జినులమ్మహామహుని నప్పుడ పాశనిబద్ధుఁ జేసి వై
చిన నది ముట్టనోడె మదసింధుర మామహిమాఢ్యుఁ భక్తునిం
గొనియును డీకొనంగలదె? ఘోరవిషం బిదిరి త్రవోక త
ద్ఘనవిష మేమి సేయు? పురఘస్మరసేవకు నెవ్విధంబునన్॥ 39

క॥ జ్వలదగ్ని జ్వాలలలోఁ
బలఁ ద్రోయుడు వహ్నియౌరభయదాకలజి
హ్వాలుచిదిమినహరుభక్తుని
క్రాలదియె చిగియె చిగిగికాలుకొనునే శిఖియున్॥ 40

వ॥ అట్లు యెన్ని దుర్నిమిత్తంబులు పన్నియు నయ్యంతకాంతకు భక్తున
కుం గృతాంతాలయంబుం జూపనోపక యితం దలిగినఁ దమకుఁజావు
దొలఁగు నుపాయంబు గలుగదని జనము లందఱు తదేయదివ్యపా
దారవిందంబులకు శరణుఁజొచ్చుడు హెచ్చినమచ్చరంబు పెచ్చుము
చ్చుమునింగి తొల్లిటిలాంఛనం బెల్లం బల్లటిల్ల భస్మరుద్రాక్షాది పంచ
ముద్రాముద్రితులం జేసి రౌద్రోద్రేకంబునఁ బ్రతిమలవిటతాటనం బార్చి
వసదు లన్నియు వచ్చి వందరలాడి జైనసమయ కోలాహలబిరుదంబు
గైకొనియెం గాదె మాతిరునాపురకన్సి వెండియు॥ 41

క॥ జలములము ముంపుడు బహుజల
ములతనికిఁ జానుదఘ్నములునయ్యె సరి
జ్జరధరుకింకరు జములలు
చలములునొందింపఁగలవె? చర్చింపంగన్॥ 42

తిరుపదండారి కథ

క॥ ఓరీ చెల్ల తిరుదా
రూరన్ మారారిభక్తియుక్తుఁ డిరువదాం
డారి యననుండు నాయన
చారిత్రము వినుము వృద్ధజైనులచేతన్॥ 43

సీ॥ ఆతండు జాత్యంధుఁ డగుట రాఁబోలేమి నభ వాభిషేకార్థమంగ జార
గుడిచెంతనొకబావి యొడికంబుగాఁద్రవ్వ గుద్దలితట్టయుఁగొంచునేఁగి
త్రవ్వుచుఁదద్వాపిదరినొక్కగసికయు లోనొక్కగసికయుబూనిపాఁతి
యారెండినొక ప్రగ్గమనువుగా బంధించి దానివెంబడి బావిలోనిమన్ను॥

ఆ॥ వెలువరింపుచుండ ఖలులు జైనులు గాంచి
విఘ్నములు ఘటింప వెఱవ కతఁడు
త్రవ్వ గనికయుగముదగ్రతఁ బెఱికి త
ద్గుణముఁ ద్రెంప నతఁడు కుపితుఁ డగుచు॥ 45

క॥ మృదుచేత నపుడ కనుఁగవ
వదసి జనుల నెల్లఁబదలుపఱచి వసదులం
బడఁద్రోయింపఁదెమున్ని
ప్పుదమినిరువదాండి దుష్టపుంగవమఱియున్॥ 46

పిళ్లనైనారునకుఁ బార్వతి పాలిచ్చిన కథ

సీ॥ శ్రీకాశి యనుపురి శ్రీకంఠునికుమారు
        నంశంబుమూర్తియై యలరు ననఁగ
నొకశివ బ్రాహ్మణు నుదవసితంబున
        నలిఁ బుట్టెఁ బిళ్ళనైనా రనంగఁ
బెరుఁగుచు నుండంగఁ బ్రేమతో నొకనాఁడు
        చంకఁ బెట్టుకపోయి సరసిదరిని
సుతు డించి తద్వారి సుస్నాతుఁ డగుచుండ
        నవ్వేళ నడువీథి హరుఁడు నుమయు 47

తే॥ మహితమణిమయదివ్యవిమాన మెక్కి
చనుచు సరసీతలంబున సంచరించుఁ
బాలకుని గాంచి జగదంబ ప్రాణనాథు
తోడ నిట్లను ననుకంప తొంగలింప॥ 48

శా॥ అల్లాబాలుఁడు మామకీనసుతుఁ డట్లాడంగఁ బాడంగ మా
యుల్లం బెల్లఁగరంగెఁ జన్నుఁగవఁ బాలుబ్బెం దదృష్టాదృ
గ్వాల్లభ్యంబు ఫలింపఁ బాల్గుడిపి యా కన్నాతుసందాఁకఁ దే
రల్లాడింపక యుండుమీ యని పతిం బ్రార్థించి తా నర్భకున్॥ 49

శా॥ చేర న్వచ్చి కవుంగిలించుకొని తచ్ఛీర్షంబు మూర్కొంచు జ
న్మారణ్యోరుకృతారధారలుగ స్తన్యంబుల్ పిచండంబు నిం
డారంగాఁ గుడిపించి వెండియును దివ్యద్భర్మ పాత్రంబుతో
క్షీరంబుల్ దయివారఁగాఁ బిదికి యిచ్చెన్ బాలుపై మచ్చికన్॥ 50

క॥ ఈరీతి గౌరి తత్సుతు
గారవమున శంభుభక్తుఁగా శాంభవదీ
క్షారూఢిఁ జేసి శంకరు
తేరిపయికి నేఁగె నంగుదేరు మొగముతోన్॥ 51

తే॥ అంతలో నీళ్ళఁ గ్రుంకిన యాద్విజుండు
స్నానకృత్యంబు సకలంబు సరగఁదీర్చి
సరసి వెల్వడి వచ్చి విస్ఫారదివ్య
గాత్రదీధితియుతుఁడైన పుత్త్రుఁ గాంచి॥ 52

క॥ ఓరీ సుత! చన్నిచ్చిన
వారెవ్వరు నీకు నిటకువచ్చి; వఱలు బం
గారంపుఁ గోరయును నీ
క్షీరంబులు నేడ గలిగె శీఘ్రమచెపుమా॥ 53

క॥ ఇచ్చటి కెవ్వరు వచ్చిరి
చెచ్చెర నెచ్చటికిఁ జనిరి చెప్పుమ లేదా
చచ్చెదు నానే ననుచున్
విచ్చలవిడిజన్నిదమున వ్రేయంబొచ్చెన్॥ 54

వ॥ అప్పుడాబ్బాలుండు॥ 55

ఉ॥ కన్నులఁ గాఱునీరు సెలకట్టఁగఁ దాళులఁ గ్రమ్మ దుగ్ధముల్
సన్నపుఁ జెక్కులం గలవిషాదము ఖేదము మోముఁదమ్మిపైఁ
జె న్నొలయంగఁ గోర దలచేతులఁ గప్పుచుఁ జూచి యవ్వరద
నన్న యదేల నన్నదఁచె దల్లదెమింట రథంబు గంటివే॥ 56

సీ॥ అద్రి శంభువిమాన మందుండి యయ్యాళు
కడ మనుకాంత యిక్కడికి వచ్చి
ప్రమథలోకాధీశు బడి వాయకుండెడి
యింతి యిచ్చోటికి నేఁగుదెంచి
తరుణచంద్రవతంసు దాపరిచుట్టంబు
కరుణావతంసయై యరుగుదెంచి
యసమాక్షుకడనుండి యంచితాంబుజపత్ర
సమనేత్ర యిచట పాదములు మోపి 57

తే॥ కాలకంధరుకడనుంచి కంబుకంఠి
యింతకన్నను మున్నిట కేఁగుదెంచి
పత్యురశ్చందనాంకనభాస్యరోజ
యుగ్మ యగునొక్కయుగ్మలి యొయ్యఁ బొలిచె॥ 58

సీ॥ ఉరగేంద్రహారని యూరుపీఠికనుండి
వరరత్నహార మివ్వలను బెట్టి
నమ్మహాక్షపతాకు నర్ధాంగమునసుండి
శాంకరి యిప్పాటలంకరించె
నురుజటాజూటాంకు నొదలిలో సాఁబాలు
వరమణిమకుట యిద్దరకు వచ్చి
ముల్లోకములతేని ముందరిదెసనుండి
యెల్లలోకములకుఁ దల్లి యిటకు॥ 59

తే॥ వచ్చి కడుపారఁ జన్నిచ్చి స్వర్ణపాత్ర
పాలు పిదికిచ్చి మచ్చిక గీలుకొనఁగ
నింగి మును నిల్పి వచ్చిన నీలగళుని
గూడఁ జనుచున్న యది యదె చూడు మనిన॥ 60

క॥ ఆవిప్రుఁడప్పు డార్చ్య
ర్యావిహితమనస్కుఁడై మహాదేవునకుఁ
దేవికిఁ బ్రణమిల్లి స్వకీ
యావాసంబునకు సుతసమన్వితుఁడగుచుఁ॥ 61

క॥ చనుదెంచి సతియుఁ దాను
ననుపమసుఖలీల నుండ నగజాపీన
స్తనపానశక్తిఁ గలిగెఁ
ఘనతరసర్వజ్ఞతాధికం బగుసిద్ధుల్॥ 63

క॥ రేపకడ గుడికడకు న
ప్పాపఁడు చనుదెంచిబహుళభంగుల నుబ్బుఁ
దీపితమతి నుతియింపఁగ
నాపార్వతి మెచ్చి యిచ్చె నాపాపనికిఁ॥

క॥ సురియయు సువర్ణతాళముఁ
గరుణనొసఁగభక్తిస్రమగతిఁగైకొనితుం
బురునారదాదిగదితో
త్కారముల మీఱంగఁ బాడెఁగఱకంఠుకడఁ॥ 64

తే॥ బాలునకు మెచ్చి యిచ్చె శ్రీకాలనాథుఁ
డవనిఁ బ్రతిలేని హేమసింహాసనంబు
చెప్ప నొప్పగు ముత్యాలచప్పరంబు
వెలిగొడుగులును నక్షయం బగు నిధియును॥ 65

సీ॥ పరమేశుఁడొసఁగినపసిఁడిదండలయందలం బెక్కి ఘనవైభవంబుతోడ
బౌద్ధచార్వాకాదిపరసమయములకు ధూమకేతు వనుచు భూమలీలఁ
గాహళల్ మ్రోయంగనోహటింపకచనియుత్తుంగచోదనియుగ్రభక్తుం
గావించితన్ను సౌగతసహస్రయుగంబుగొలువంగనాబౌద్ధకులముగాంచి

ఆ॥ యందు రెండువేలనభవుభక్తులఁజేయ
వారుదన్నుఁగొలిచివరుసనడప
శైవభక్తిచేత జైనమతస్థుల
నెన్ను గానుపింపఁ జేసి మఱియు॥ 66

సీ॥ మథురాధినాథుని మహిషి శంకరభక్తి
యగుట తత్సమ్మతి నచటి కరుగ
నా ప్రోలి జైన బౌద్ధాదు లందఱుఁ గూడఁ
జనుదెంచి నృపుఁ గాంచి మనుజనాథ
జ్ఞానసంబంధి నాఁగను నొక్కబాలుండు
వేదబాహ్యసమయవితతిధూమ
కేతువునాఁ గ్రొవ్వి యేతెంచె మనపురి
వెడలింపవలయు నా విని వింభుండు॥ 67

తే॥ పలికె నుత్తుంగచోళభూపాలవరుని
దేశికుం డఁట యతని నుద్వృత్తి మెఱయ
నూర కూ ర్వెడలింపంగ నుచిత మగునె
వాదమున వారినోడింపవలయుఁ గాక॥ 68

క॥ అన విని జైనమునులు పదు
నెనేమిదివే లొక్క మొగిన యేఁగియు నబ్బా
లునితో నొకఁడైనను గీ
ల్కొన నోపకపోయి రానతనను లగుచుఁ॥ 69

వ॥ అట్లతనిచేతం బరాభూతులై యపాయభీతులైన జైనపిశాచు లమ్మహాత్ము మందిరంబున నర్ధరాత్రిసమయంబున నగ్నిం దరికొల్పనదియును దదుదవసితం బాహుతిఁ గొననోహటించి ముందర నిల్చినం గదియం బిల్చి యోరిహవ్యవాహ మదీయగేహంబు దాహం బొనర్ప వచ్చితె మెచ్చితి నిన్ను మున్ను మావీరభద్రుం డచ్చుద్రదక్షాధ్వరంబున జిహ్వలు గోసి విహ్వలుం జేయునపుడు తప్పినొప్పి మిగులు ముక్కుపప్పుడు చెక్కించుకొనఁ దలంచితె దానికి మంచిదయ్యె మీ జనులశక్తియుక్తిం గనియెదు గాని యీప్రోలిభూపాలు మేను సొచ్చి పాపంబు హెచ్చింపు మీతప్పు గాచితి; వే చనుమన ననలంబు మహా

ప్రసాదంబని యతనియనుజ్ఞ శిరసావహించి యతనియెద కేతెంచి॥

సీ॥ అసల ముజ్జ్వలరూపమై వచ్చి భూపాలు
నుపతాప మొందింప నోర్వలేక
నేలమంచంబునఁ గూలంగఁ దత్సతి
నుపతాప మొందింప నోర్వలేక
నేలమంచంబునఁ గూలఁగ దత్సతి
మంగయ క్కరసి యమ్మందలేశు
సమ్మతిఁగా జ్ఞానసంబంధిఁ బిలిపించి
విపుల మోపఁగ మ్రొక్కి విన్నవింప
మూఁగి జైనుల మొత్తముల్ వినఁగను నిట్టు
లను నాఘనుండు పిళ్ళనయనారి॥ 71

ఆ॥ యిందులోననెవ్వఁడేనియు నీరాజు
నొదలితాపముడుప నోపువాఁడు
కలఁడె యనఁగ మానఁగలము మేమనిచెప్పి
జనులు రాజుకడకుఁజేరవచ్చి॥ 72

మ॥ తిరుసీ రప్పుడు స్వీయమందిరమునన్ దెప్పించి పంచాక్షరీ
వరమంత్రంబునఁ గూర్చి తద్ధరణిభృద్వామేతరాంగంబునన్
వరుసన్ జల్లిన ఝల్లునన్ వదలి తద్వామాంగముం గూడ నా
వరభాగంబున నిమ్మదించెఁ దనుతాపం బైన నాజైనులున్॥ 73

క॥ మానక వార్మంత్రింపం
గా నినుమడియైనకరణిఁ గానఁగ నైనన్
భూనాథుఁ డపుడు కడుదీ
నానన్యుడై యిట్లుపలికె నందఱు వినఁగన్॥ 74

క॥ శ్రీరమ్యనేత్ర గొబ్బున
నారోగ మణంపవే ఘృణాపాత్ర లస
చ్చారిత్ర పిళ్ళనయనా
రీ రంజితగాత్ర హిమగిరిసుతతనూజా॥ 75

మ॥ అని నానావిధదీనవాక్ప్రతతులం బ్రార్థింప భస్మంబుఁ ప
య్యనఁ బై జిల్కి కరంబుఁ ద త్తనులతః హత్తింలి ముమ్మారు మే
నును దాఁకః రుజాతోన మున్నుగల మేనుంబోయి సౌందర్యపాం
డ్యనిరూఢో క్తికిః బాత్రుఁడై జనవిభుం డాజ్ఞానసంబంధికిః॥ 76

మ॥ తనవామాక్షియుఁ దానుఁగూడి ధరపై చంద్రప్రమాణంబు ల
త్యనురాగంబున నాచరించి యుచితోద్యత్సత్క్రియల్ సల్పఁ గై
కొనుచుః జైనులఁజూచి యింక మము మారోగ్యశక్తిమీకున్న నం
దునకైనం జనుదెండు మీప్రతిభ వేతూలింతు రాఁజాలినః॥ 77

క॥ అనియో జైనులు మాటలఁ
బనిలేదిఁకమాకుమీకుఁ బ్రతినవినుఁడుమ
జ్జిన శివనామములనుజీ
ట్లను వ్రాసిహుతాశముఖము నమరఁగవైవఁ॥ 78

ఆ॥ అందు నెవరిచీటి యగ్నిఁ గాలకయుండు
వారె గెలిచినట్టివారఁ లనఁగ
నవనినాథుఁ జూచి యాజ్ఞానసంబంధి
దానికేమి భక్తిన్యాన మగునె॥ 79

సీ॥ పసిఁడితో నొకకుక్క పిల్లు దూచినప్రత్తః
బసిఁడికి నయ్యెమ్ము పాటి యగునె
పాలకావడికుండ బరవున కొకవంక
తాలు పెట్టిన బాలు పాలసరియె
మలయజం బొకవట్టిమ్రాఁకుతోఁ బడికట్టి
తూచిన నది దానితోడి దగునె
శివమంత్ర లెక్కతో జినమంత్రలెక్కయుం
గూర్చిన నది దీనికొలఁది యగునె॥ 80

ఆ॥ యనితలంచి చీటి యప్పుడుశివయను
నక్షరములు రెండునైదునేండ్ల
శిశువు వ్రాయు వారిచీటియు నదియును
మానవేశ, దగ్నిలోనవైచె॥ 81

ఆ॥ అట్లువైవఁ బూనినంతనే సురసుర
కమలె జినులచీటి ప్రమథనాథు
పేరిమంత్రలెక్క వారిజహితుఁగన్న
కమలదళము భంగిఁగానఁబడియె॥ 82

క॥ తలచచ్చితాఁకచావక
మెలఁగెడుగతిజినులుమఱియు మేకొనిముమ్మా
ర్దలకొని గెలిచిన గెలుపని
దొలుతటిగతిఁజీట్లువ్రాసిదు స్తరభంగిన్॥ 83

క॥ కావేరీమధ్యంబున
వైవంగా నేటి కెదురు వచ్చినమంత్రం
బేవిజయలెక్కపోయిన
దేవిఋగుడులెక్కయనుచుఁడెగునబల్కన్॥ 84

క॥ వినిశైవాగ్రణి ధరణీపుఁ
గనుఁగొనికోమటినిబొడువఁగానింకొకమా
ర్గనుబొడువు చూతుఁ గానీ
యనుగతి జారినను నిడురనవనీనాథా॥ 85

క॥ ఓడినవారల సందఱు
చూడంగాఁ దప్తలోహసాలంబులనో
నాకదలివియింపుము నృప
చూడామనియనుడు రాజుసుముంఖుడచుకన్॥ 86

క॥ జనపతియుతముగ నదికిం
జని తన్మధ్యమున రెండు సరిగా వైవన్
జినలెక్క యొరవోయెం
మనసిజహరుమంత్రలెక్క నది కెదురెక్కెన్॥ 87

క॥ ఈయిల జినుల భ్రమించెడు
మాయలు మంత్రములు శంభుమంత్రముతో నీ
డే యని పొగడఁగ నానృపుఁ
డాయనిహర్గమున శంభుభక్తుం జేసెన్॥ 88

వ॥ అట్లు చేసి పదునెనిమిదివేల జైనమౌనులం బొదివిపట్టితెప్పించి మున్ను గలసిరియా అనుమహోత్సవండు సేయించినయినుపతొట్టులం గాల్పించి యందుల నందఱందివియించి యుద్ధరణిం దినపూరు మహత్త్వంబు ప్రతిష్ఠించుట వినుటలేదె! పెక్కులేల ప్రేపెలదు? జైన! వెండియును వినుము॥ 89

నిడుమారుని కథ

మ॥ నిడుమారుం డను నొక్క భూపతి భవానీహృదయస్థుండు నె
ల్లెడఁ దా నేలెడునట్టివేల జినులం గాఁపుండఁగా నియ్యెడ
య్యెడ దక్కం ధరణీతలంబు జినభూయిష్ఠత్వముం బొంద న
ప్పుడ తద్భూపతి యట్ల జైనమయమై పోయెం జుమీ సర్వమున్॥ 90

మ॥ అని చింతింపుచు నున్న భూరమణునకున్ [illegible]
దని స్వాత్మని జేసి జైనుల నురూఢక్రోధుఁడై యిప్పటి
ట్లను దింపించె నసంగఁ దా విని యనల్పం బైనహర్షంబునం
జనసంఘంబులఁ బిల్వఁబంచి పలికెం జిత్తంబు లూటాడఁగన్॥ 91

క॥ మీ రింతకాలమును శ్రు
త్యారంభము లుడిపి యోజనాంతరశాస్త్ర
స్వైరమతంబుల మాత్రపజఁ
గాఁటియఁ బెట్టితిరి వరము గలుగఁగ యుండెన్॥ 92

క॥ శ్రుతిబాహ్యులార సన్నుత
మతిహీనమనస్కులార మహిఁ బశుకర్మా
న్వితునొకనిని సర్వమునకుఁ
బతిగాఁదలఁతురు దలఁపరుపశుపతిభరమున్॥ 93

క॥ పొసఁగని శూన్యపుబోధలు
బసవడిభస్మములె; కాని పాతకులారా
మసలుచు నద్వైతోక్తుల
నసమరక రచింపుచుండు నంత్యజులారా॥ 94

క॥ సదమలవిజ్ఞానము త్రో
వదొలఁగి యజ్ఞానబోధవారధిఁ ద్రెళ్ళఁ
మదిఁదలఁపుచుండు ద్వేషా
స్పదులగు మీనెత్తి బంత పడ్డట్లయ్యెన్॥ 95

క॥ అదియెట్లన్నఁ శంకరు
సదమలభక్తుండు జ్ఞానసంబంధి యనం
బొదలుచుఁ బాండ్యక్షితిపతి
సదనంబున కరుగుదెంచి సత్కృతుఁడగుచున్॥ 96

సీ॥ సకలప్రమాణదృష్ట ప్రత్యయంబులఁ
గాలకంధరు జగత్కర్త గాఁగ
సుప్రతిష్ఠ యొనర్చె సుగతాతిమతముల
పేళ్లెల్లఁ దుడిపించి పెద్ద పిన్న
లెల్లరఁ బట్టించి యినుపతోటులఁ బెట్టి
యుపొండుభూపాలు నపుడ యభవు
భక్తునిఁ గావించె; బ్రతుకంగ వలతుఁ రె
ల్లరు నిట్టి మామారవైరిదైన॥ 97

ఆ॥ కొలుపు నెలమితోడ గొలువక వచ్చినఁ
గాలినట్టి యన్నశాలములను
దలలు క్రింది గాఁగ బలిమిమై దివియింతు
ననుచు ఖడ్గహస్తుఁ డగుచుఁ గడఁగి॥ 98

ఉ॥ ఈనిడుమారభూమిపతి యింపలరఁ గొల్చిన యుప్పుట్టుకొలఁది
మానక గ్రుచ్చ నిందు కనుమానము లేదని యాక్షణంబులో
మానినభీతి జైనమత మొల్లక ధైర్యము పెల్లగిల్ల నై
వానుగులైనఁ గాంచ వినవా ముని సంవిదసర్హ యర్హతన్॥ 99

క॥ ఓరీ జినః మఱి వినరా
శ్రీరమ్యుం డగుచు నల్ల చెల్లని తిరువా
రూరన్న మినంది యనం
గా రాజిలు సువ్రతంబు గడఁపుచునెపుడున్॥ 100

వ॥ ఆ వ్రతం బెట్టిదనిన॥

క॥ ఊరెల్లఁ దిరిగి యాజ్యము
దీరత నార్జించి వేయుదివియలు దినముం
మారారికి నర్పించుచు
నీరీతి వ్రతంబుఁ బట్ట నేపారంగన్॥ 101

చ॥ జడమతితోడ నప్పురము జైనులం మొత్తముగట్టి యిప్పుడీ
మృదుశరణుం డితండు, యితనిం బుత నుండనీయుండ వేడ యొం
డెడ కెడరించఁగావలయు నెయ్యది గాని పూహాయు పుంచుఁ దా
రుడుగక పెక్కు చందముల నూహయుచెప్పుచుఁ బన్ని రందఱున్॥

తే॥ అలపాడుడిలో నతఁ డిచుదినంబు
దీపములు వేయు ముట్టింపఁ జావలమున
నేయిఁ బోయకుఁ డీ యన్నఁ బోయ రట్ల
నూర నెయి పోయకుండిన నుండఁ డతఁడు॥ 103

క॥ అనినిశ్చయించియాజ్యము
తనికిం బోయకుఁ డటంచుఁదమపురికెల్లన్॥
వినుపింపనేయి యొకరయి
సనుబోయకపోవఁ బ్రాణనాథునితోడన్॥ 104

చ॥ మృదుపురమెల్లఁద్రిమ్మరిన మేలిఘృతం బొకయింతరాదు మే
న్విడుతును నిత్యదీపములు వెయ్యిటిలో నొక టారెనేని; నీ
యడుగులయాన యన్న నతఁ డాతనిదార్ఢ్య మెఱుంగఁగాన న
ప్పుడు నిజరూపు దాల్చుకొని పోయెనమిత్తుని యగ్రవీథికిన్॥ 105

వ॥ అట్లు ప్రత్యక్షమై హరుండు నందికిట్లనియె॥

క॥ మును వరదసోముఁ డర్ఘ్యం
బున దీపములెత్తినట్లు భూనుతమన్మ
జ్జనవాపినీట దీపము
లొనరింపుము నీవ్రతం బసూనతఁబొందున్॥ 106

క॥ నీయను వెఱఁగకయి ట్ల
న్యాయముఁజేసినజినాలయంబుల పశువుల్
మాయంబయ్యెడుమనిహరుఁ
డాయతమతినానతిచ్చియరిగెన్సరగన్॥ 107

క॥ హరుఁ డానతిచ్చినట్టులఁ
బరమానందంబుఁ బొంది భక్తుఁడు దీపో
త్కరమున్వాపిజలంబులఁ
బరగింపుచునుండెభక్తిపరవశుఁడగుచున్॥ 108

ఉ॥ అప్పుడు జైను లిండ్లఁ గల యావులు నెన్నగొడ్డులుం
దుప్పునఁ దూల జచ్చి ధర దప్పుడు రాలినరీతిఁ బోయినం
దప్పుదు నమ్మహాత్మునకుఁ దప్పొనరించుట నింత పుట్టె నం
చప్పరమేశభక్తుకడ కందఱుఁ బోయి నమస్కరించినన్॥ 109

క॥ ఆసదృశకరుణాలోలతఁ
బసులకుఁ బ్రాణంబులిచ్చి బౌద్ధజనులకుఁ గ
వెస శిక్షింపి పరం
బొసఁగుటమును వినవె జైనయోరిదుర్గాత్మా॥ 110

సాంఖ్య తొండని కథ

సీ॥ వెండియు విను సాంఖ్య తొండండు సాచోడ
మండలంబున శాంతమంగ యనఁగఁ
బరగుపురంబున బౌద్ధు లండఱు జనిం
చినబుద్ధిపెంపున విరతఁ దగుచుఁ
దొలిమేనితనతపఃఫలమున శివతత్త్వ
నరవాసనావంశపరతఁ బొదలి
భక్తుఁడ నైనను బ్రదుకంగనియ్యరు
భక్తుండఁ గాని నాబ్రతుకదేల? 111

ఆ॥ యీశ నీదుభక్తిహీనుగర్భంబున
నన్నుఁ బుట్టఁ జేయఁ జన్నెయిట్లు
మఱచితే మొకాకమలదారులిండ్లను
మలవిముక్తులెట్లు మెలఁగువారు॥ 112

క॥ ఆమద రెండామడ నీ
సీమఁగ శివభక్తిపేరుఁ జెప్ప రిఁక వినం
బోమెన్నండును వినమది
యే మున్నొనరించినట్టి యెనరినఫలమో॥ 113

క॥ పండినరతినినుఁగొల్చుచు
నుండు నుపాయంబుగాన కురగాంకితబౌ
ద్ధుండనయియెట్లుశ్రుతిబా
హ్యుండనగుదున నెడిచింతయుడివోదెవుడుఁగ॥ 114

వ॥ అట్లుగాన నెట్లైన జైన బౌద్ధ చార్వాక దుష్పథంబులు మూఁడును వేద బాహ్యంబులు గావున వాని నిర్మూలనంబుగావించు నంతకు నంత కాంతక నిన్ను మ్రొక్కు మూఁడేసిజాల దువ్వం గల నదియ నా వ్రతం బనియట్లు సేయుచుండె, నయ్యెడ॥ 115

మ॥ అది యేనాళ్లను వారలేనికిని జూడఁ రాక యూటాడు నె
మ్మది నయ్యేనుదినంబులుం గడపి యాపర్నాటిరేపాటఁ బం
ఛదినాశ్మంబులుం రవ్వఁగాఁ దలఁచి చంచద్భంగిఁ బాషాణముల్
వెదుకం జొచ్చెను లెక్క పెట్టుకొని యాపిర్యాతఖేదంబునన్॥ 116

ఆ॥ ఇట్టులే- యేరి యెన్నిజాల్వేసిన
నీవు తెమలి పడవు భావజారి
వేసివేసి యేను విసికితినిఁకనొండు
చాలుననుచుఁ బెద్దచావుజాయి॥ 117

వ॥ ఎత్తి నెత్తిపై వేయనున్న కన్నెఱింగి॥

చ॥ అది హరుఁ డాత్మహస్తమున నల్లటు వోవఁగఁ దట్టి సంయముల్
హృదయపదంబునం గను మహేష్టనిజాకృతి మోకిల నిల్చి వేఁ
డెది భవదిష్టమైన పద? మిచ్చెద మెచ్చితి నన్న నాతఁ డ
మ్మదనమదాపహర్తకు సమాదరణంబున మ్రొక్కి యిట్లనున్॥ 118

చ॥ హరి విధు లంతవారు భవదాదియు నంతముఁ గానలేని శ్రీ
యురుతరలింగమూర్తివి సమున్నతసన్నిగమాంతకావ్యము
ల్వ్యవసగ నిట్టివాఁడ వనలేవు నినున్; ఘనలింగమూర్తి శా
స్త్రరుచిరవేదముల్ వెదకఁజాలవు నీనిజలింగరూపమున్॥ 119

చ॥ సనకసనందనాదిమునిసంఘము యోగశక్తిఁ జూడఁ ద
స్మసముల కందరాని పరమం బగు చిన్మయచారులింగమూ
ర్తిని గురుశేషవాసుకి నరీన్నపకీర్తికీర్తి లింగమూ
ర్తిని నినుఁ గంటి మంటిఁ గలదే మఱి యిష్టము వేఱె వేఁడఁగన్॥

సీ॥ మల్లెమొగ్గలవేయు మదనునిదేహము
వేఁడిగాఁ జేయుట పాడి గాదె?
బాలత్వ బీస నన్ను నోలిఁ బాలించితి
కరుణారసాకరకలితబుద్ధి
హితము సహితమును నుతియును నిందయు
స్మరహర నీ కొక్కసరియ కాదె?
భక్తవత్సలతఁ బరాత్పర భవ భర్గ
ముక్తివల్లభ దయామూర్తిమూర్తి 122

ఆ॥ వగుట మున్ను నిన్ను నగ్గించు మలహణుఁ
దట్టు లపహసించి యమ్మెనయును
నొక్కరీతి నిన్నుఁ దక్కంగ గొల్చెరె కా
వున మహేశ నిన్ను మనుప వేఁడి॥ 123

క॥ ఈబాయి పావురాయిగ
ధారుణి నీగుళ్ళ నెల్లఁదగ నిల్పఁగ మా
రారీ యనుగ్రహింపవ
నారాజధరుండు పుడమి నట్టుల నడపెఁ॥ 124

క॥ మనమున నలుగుచు శ్రుతిబా
హ్యనరకకూపాయనంబు లగు మీమతమే
ఘన మని మొఱఁగెడుబెడుగులఁ
దునుముట వినవొక్క సాంఖ్యతొండఁడుజైనా॥ 125

కోవూరు బ్రహ్మయ్య కథ

క॥ కోవూర మఱియు బ్రహ్మయ
నా వినుతికినెక్క శంభు నమ్మినశరణుం
డావీటిలోనఁ గల డై
నావలికిం దనకుఁ దర్కమైనం దెలుచుఁ॥ 126

క॥ హేతూదాహరణాదుల
నాతులువల గెలువవార లంతఁబొక
త్యాతతముగనొకవటభూ
జాతంబుం జూచి శంభుశరణునితోడన్॥ 127

చ॥ పలికిరి వెండియును జినులు పత్రము లన్నిట నిమ్మహీజమున్
నిలువున నీఱుచేసెదవొ నీఱుగ మే మొనరింపఁ గ్రమ్మఱన్
మొలవఁగ జేసెదో యకట నొక్కట నిల్వుమటన్న నపు న
వ్వొలయముఁగ మాకుఁగాల్పఁగనయు క్షముకాల్పుఁడు మొల్వఁజేసెదన్॥

చ॥ అన విని మంత్రతంత్రముల నావటభూజముఁగాల్చి రజ్జినుల్
మనమున వారిమంత్రములు మందులు మాఁకులు చీరికైనఁ గై
కొనకయ భూతిచల్ల నది గొబ్బున నెప్పటియట్లయుండె; నుం
డిన నది గాంచి మీజినులు డించిరి పంతము లంతమీఁదటన్॥ 129

క॥ కోవూరివసరు లన్నియు
వావిరిఁ జెరిపించి జైనవర్గంబులు వా
పోవఁగ జముపురికనుపం
డే? వినవే! బ్రహ్మాదీరఁ దేవున జైనా॥ 130

దేవరదానయ్య కథ

క॥ ధరమణియు బొట్లచెరువనఁ
బరగుంబురి; జినులుతాముపది వేల్గొలువన్
గర మొప్ప నొక్కజైనుం
డురుమతి దేసింగుబల్లహునకుంగురుఁడై॥ 131

క॥ సప్తతి శతజినవసదులు
గుప్తంబుగఁ జేసి నృపతికుంజరునకు న
త్యాపుండపోలెజి సం
తృప్తి యొనర్పుమని బోధదినముంజేయున్॥ 132

క॥ దేసింగఖల్లహాఖ్యుని
శ్రీసంగళదేవి పార్వతీపతిభక్తో
ద్భాసితమతియుత దేవర
దాసయకతిభక్తయగుచుఁ దామనుచుండున్॥ 133

వ॥ అట్లుండు నది తనపతి యర్థతానర్థబోధాయచిత్తచిత్తుండై దుర్వృత్తి వర్తించుచుండంబునుం బొట్లచెరువునం దచ్చెరువుగా నేడునూర్లుపస దులుగట్టి యనల్పగర్వనిర్వాహకుండై యొక్కజైనుండు భూజానికి గురుఁడై యిరువదివేవురు శిష్యులం గూర్చుకొనియున్నవాఁడన్న సంగతియు నెఱింగించి స్వామీ విన్న యదిప్రౌఢ యుద్ధురాత్ముల వెంపడగింప విచ్చేయవలయునని తన గురుస్వామియగు దాసయ్యగారికి విన్నవించి పుత్తెంచిన సమ్మహాత్ముండును నాక్షణంబున కదలి పొట్లచెరువునకు వచ్చుసమయంబున॥ 134

చ॥ తెరువునఁ బెక్కువిఘ్నములు తెప్పునఁ బన్నిరి యర్థబాధముల్
వరుసన వాని నన్నిఁటి నవారణ నూకుచు లెక్కసేయ కు
ద్ధురగతి నేఁగుదెంచుడు వధూమణి దండసమస్క్రియాపరం
పర లొనరించి తత్కృపకుఁ బాత్రత నొందె సమందవైఖరిన్॥ 135

ఆ॥ ఉచితసత్క్రియాదులొనరించి యూరిలో
నిమ్ముగలబిడారమిచ్చి పంప
నాతఁడుండనట్టు లయ్యూరిజినులెల్లఁ
గూడిపోయి రాజుతోడ ననిరి॥ 136

క॥ శితికంఠుభక్తుఁ డిందు
న్నతఱిం గలహంబుపుట్టు నరనాయక యు
ద్ధతులు జిను లనకుఁదనఁ ద
న్మతపక్షంబునన్నృపుండుమానినికనియెన్॥ 137

క॥ పతి చన్నగతియచనఁ దగు
సతికిఁ బతిపతులువేఱుజాడలఁ జనునీ
వ్రత మేయుగంబునం గల
దతివా? నీకేల వారి నారాధింపన్॥ 138

క॥ ఏనాఁటిబుధులు సతి వీ,
రా?నీకుం గురులు వీరి రయమున మరలం
గానను వుజినులు వినినఁ
మానిని మీగురులకుం బ్రమాదమువచ్చున్॥ 139

చ॥ అన విని కోపదీపితముఖాంబునయై నృప వీరి రాక మీ
జినుల నడంపఁగాని మఱి చిక్కనకార్యము లేదు భర్తకుఁ
వనితకు నొక్కజాదన చనందగు నంటివి శిష్యదేశికుల్
చనుదురే వేఱుమార్గముల? సాములు మెత్తురె? శాస్త్రసిద్ధమే? 140

సీ॥ నావివాహమునాఁడు నీవు చేసినబాస నీవతలంచుకో నృపవరేణ్య
దానిఁ దప్పెదవేని తరుణి నిం కోర్తు నీయిచ్చకువచ్చినఁ దెచ్చికొమ్ము
విడువుమునన్నును నుమ్మడునిగా నన్యంబుద్రోడుక నీమదినాడంబడదు
పెలుచఁ
గాదేని నాడింపు వేదశాస్త్రపురాణవాదతర్కంబుల వారి వీరి॥ 141

ఆ॥ నంచు సంగళవ్వ మించిపల్కుచు సతి
కుహకజనుల నెల్ల గుంపుగూర్చి
వారివలపటను నవంబైన రత్న సిం
హాసనంబు పెట్టి యందుమీదఁ॥ 142

చ॥ తనగురునాథు జైనఘనదర్పవిదారణు నుంచి భక్తిన
వ్వనరుహపత్రనేత్ర గురువర్యపదాబ్జము లొత్తుచుండఁ ద
జ్జినులకు మంత్రతంత్రములఁ జేష్టల నింద్రమహేంద్రజాలసా
ధనముల మాయకంబులను ద్వైతమ తేతరశూన్యభాషలన్॥ 142

క॥ వాదించుజినుల నెల్ల న
నాదరమునఁజూచి సభికు లౌదల లూఁపఁగ
వేదాంతము సిద్ధాంతము
గా దౌనని పెనఁగుఁశ్రుతిని కాయములందున్॥ 144

క॥ భాట్టప్రభాకరంబులు
నట్టుల వైశేషికంబునఁగ న్యాయంబుఁ
నెట్టనమీమాంసులునను
నట్టిమతమువారు జిహ్వనాడుచునుండున్॥ 145

క॥ ఊహ ప్రతిజ్ఞాహేతూ
దాహరణోపనయనిగమనాద్యవయవయు
గ్వ్యాహారసుప్రయోగము
లాహానిరుపాధికంబు లనివచియించున్॥ 146

తే॥ పక్షధర్మత్వ మట్లన పక్షసత్వ
మొగి విపక్షనివృత్తియు నగు నబాధి
తవిషయంబును ప్రతిపక్షతావిరహిత
మయిన పక్షముఁ జేపట్టి మఱియు నచట॥ 147

క॥ అవ్యాప్త్యసంభవముల న
తివ్యాప్తియులక్షణములఁ దేదకయుండఁ-
సవ్యపదబంధుసంయు
క్తవ్యాహారముల జినవదనములు మాయుస॥ 148

క॥ విజిగీషుభారతీబ
లృజములఁ బోసీక సత్సభాపతియుఁ దై
నిజపరపక్షద్వయ జహ
దజహల్లక్షణల నరుల నదములగదుముఁ॥ 149

వ॥ ఇట్లు లప్రతిహతప్రభావుండైన యబ్బులియందు రామనాథుండు సర్వకర్త యనియు నతండ సర్వమయుండును సర్వేశ్వరుండును సర్వంబు ననియును శ్రుతిస్మృతిపురాణసమ్మతంబుగా నీయర్థంబు నిర్వహింపఁగలవాఁడ నిది యోఁగా దని వాదింప సమర్థుండు గలఁడేయని పల్క విని జినులిట్లనిరి. 150

క॥ ఎక్కడితరక్కంబింతయు
ముక్కంటియె యంటిలోకముల గుడికేఁ
మ్రొక్కఁగ ప్రాసెను మీవా
రక్కటి కిరువురయికొల్తురాగుళ్ళకదఁ॥ 151

క॥ సకలంబునందు శంకరుఁ
డకలంకత నుండునట్టి యాశంకరుఁడా
సకలమునకు దేహముజీ
వకళ యొయాత్మయొవచింపవలయుందెలియఁ॥ 152

క॥ అనిజినులుపల్క దాసయ
విని యాదిప్రశ్నమునకు వినుఁడుత్తరమీ
జినపతియే రాష్ట్రమునె
ల్లను నన రాష్ట్రకృతిఁ మెలంగుటకాదో॥ 153

క॥ సర్వంబునందు నట్టుల
సర్వేశుఁడు సుగుణగణవిచారితవృత్తిం
బర్వి చను నన్న మాత్రన
సర్వంబునయం దతండు సంకీర్ణుండో॥ 154

తే॥ అదియుఁ దా నీశ్వరాద్వైత మట దలఁప
నద్ది మతియును సర్వ మద్వైత మగును
నఖిలమునకు నియామకుం డైనహరుఁడు
నవల నియమింపఁ గర్త లేఁడనుట గాక॥ 155

క॥ గుడికేఁగి శంభుఁగొల్చుట
యుడుగవలయునన్న ప్రశ్నకుత్తర మిదిము
న్నుడుపతికాంతయుఁదక్కం
బుదమిశిలలు వెన్నెలకునుబొంగకరఁగునే॥ 156

సీ॥ అన్నిశిలలమీఁద వెన్నెల గలుగదె
కలుగంగ నం దేమి కలదు ఫలము
ప్రాణపదముగా మిఁ ప్రవహింప వటుగాక
చంద్రకాంతులతోటి చంద్రికయును
నొక్క టొక్కటికొంఱ కుత్సుకత్వము దాల్చు
నారీతి సర్వజ్ఞుఁడైన శర్వుఁ
డారీతిగా నుండి యపుడు సర్వదా
భక్తునిచిత్తంబు పరఁగఁగరఁగు॥ 157

తే॥ నట్లుచేయును సమకళలౌటఁజేసి
కరుగుగాకన్యచిత్తముల్ గరగవగుట
నఖిలమునులింగ మధ్యంబునందులేదె
కలుగఁగా నేమిశంకరుఁగానకున్న॥ 158

క॥ శరణునికొఱకై పురసం
హరులీలయు శరణుసదుదయంబునునాశం
కరుని కొఱకయట్లయ్యును
నిరుపురయనురక్తి విశ్వమెసఁగుచునుండున్॥ 159

తే॥ మొదవు తనయదియును గాఁపు మొదపుప్రాణ
పదము, సత్యంబు తదుభయప్రమదమునను
బ్రతుకుకాపట్ల లింగతద్భక్తమధన
మంద యఖిలంబు మనుఁబ్రాణ మతనికతఁడు॥ 160

తే॥ స్వాతివర్షంబు జగతిపై వజలు నెందు
బలసి ముత్తెమ్ముగాదు తజ్జలమె కాని
యాస్యముల విచ్చు చిప్పల నలరు, నుభయ
సంగమున మణి యగు భక్తుభంగియట్ల॥ 161

వ॥ కావునం గావలులగు మీకు లింగైక్యస్నేహసాంగత్యంబు తెలం గెఱుంగఁబోలదు విధిత విరత వ్యవహార ధక్కారభటికముఖరముఖ ముఖు లగు మీయెడ లింగమదన సముద్భూతస్వానుభవగమ్యనిర్మలసు ప్రసంగంబు దొడంగం బనిలేదు, అది యట్లుండనిమ్ము సచరాచరునకు శంభుఁ డంగమో జీవమో యాత్మయో యంటి రావ్యంగ్యంపుఁ బ్రశ్న కుత్తరంబుగా నిచ్చెద వినుండు॥ 162

సీ॥ అంగంబు పూర్వకర్మాంశావశేష మట్లింగంబు సుఖదుఃఖసంగతంబు
నంగంబుపుణ్యపాపాలయభూతమయ్యంగంబు శివుఁడుగాదదివినుండు
జీవుండు శివుఁడని చింతింపరాదు దుర్మలుఁడు జీవుండు నిర్మలుఁడు
శివుఁడు దుష్కర్ముఁడాత్ముండు నిష్కర్ముఁడీశుండు సకలుఁడాత్ముండు
నిష్కలుఁడు శివుఁడు॥

తే॥ పరగ జీవుండు పశువు తత్పతి శివుండు
జీవుఁ డవిముక్తకోశుండు శివుఁడు ముక్తుఁ
డాత్మ యాసన్నబాహుభవ్యం డభవుఁ గభవుఁ
డీశ్వరుఁడు శాశ్వతుం డాత్మ శాశ్వతుండు॥ 164

వ॥ వెండియు జీవుండు సంసారి శివుం డసంసారి దశుద్ధుండు శివుఁడు శుద్ధుండు జీవుండు సందేహి శివుండసందేహి గావున జీవుండు దేవుండు గాఁడువాదం బంతట పోపనిండు వినుండా యపరమాత్మ పరమాత్మ యనుట యది సిద్ధాంతంబై యుండునది యెట్లనిన॥ 165

తే॥ ఆత్మ భూతేంద్రియాత్మకమై వెలుంగుఁ
గాన నీత్మయ పరమాత్మ గాఁడు; వినుఁడు
ఖండసూక్ష్మత సకలంబు కపటనటన 166
సూత్రమునఁ ద్రిప్పు చైతన్యమాత్ర శివుఁడు॥

సీ॥ నూవులలోపలి నూనియయటులఁ గాష్ఠంబులోనున్న కృశానుకరణి
ఘనశిలలంబొల్చు వినుముపోలికగను జలఘటంబందునఁ జంద్రునట్లు
నేత్రపద్మములందు నెగడురూపముభాతి క్షీరంబులో ఘృతాకారమట్లు
వరగ నద్దంబులోఁ బ్రతిబింబమనువున రత్నసంతతిలోని రమణలీల॥

తే॥ ఘటపటాదులలోని యాకాశభంగి
స్ఫటికశిలలోని ప్రతిధ్వనిక్రమము మెఱసి
మందు నర్థంబుక్రియ మహేంద్రాదిగుహల
సమితిలోని ప్రతిధ్వనిక్రమము మెఱసి 168

తే॥ యణువునకుఁ దాన యణువయి యాశివుండు
ముల్లు గుట్టను దెఱపిలే కెల్లకిడలఁ
దానయై యుండు నఖిలచైతన్యకోశుఁ
డీశుఁ డఘనాశనుండు రామేశుఁ డనిన॥ 169

సీ॥ ఈయఖిలమునందు నీశుఁడౌ నతనికి
జీవులకైన విశేష మెద్ది
శివుఁడు నిత్యుండును జీవు లనిత్యములు
జీవుల యందున శివుఁడు లేఁడొ
శివుఁడు దైవం బదె యవి యదైవంబులు లా
జీవులయందున శివుఁడు లేఁడొ
శివుఁ డదె పశుపతి యవియెల్లఁ బశువు లా
జీవుల యందున శివుఁడు లేఁడొ 170

తే॥ హసుపి గుణమందు నొకటైన నంటవలదె
యనుచు జాతి ప్రయోగంబు లొనరఁ జేయు
జైనసంఘంబుతోడ నాశైవవరుఁడు
పలికె బయిపయి యుక్తులు చెలఁగ నిట్లు॥ 171

క॥ నూనియనల రెడుదివ్వెయు
నానూపులుపోయనలరునా? చెప్పఁడయా
నూనియగుణంబు నూవుల
లోనున్నదె యెందునందులోపలలేదే?॥ 172

తే॥ హరుని గుణ మేల యఖిలంబునందుఁ బొందు
లీల నీశ్వరుఁ డెం దేల లేకయుండుఁ?
బద్మపత్రంబు జలములపగిదిఁ బొరయ
నట్టులని యుండు నట్టుల యంటియుండు॥ 173

క॥ తిలనికరంబులఁ దైలము
గలుగుం దీపములయందుఁ గలుగినియట్లన్
మలహరునందు సమస్తము
నిలుచునుగా కతఁడునిలుచునే చెపుఁడీరల్॥ 174

క॥ ఈ హేతురీతి నన్నిట
నూహించుకొనుండు యుక్తినుత్తరముల సం
దేహముడఁగనఖిలంబున
నా హరుఁడుండియునులేనియ తైలఁగునకున్॥ 175

క॥ పరిహాకసతిప్రియామిత
పరమథనాదులను మిగుల వ్యక్తంబై పై
బరియఁగఁగాన్పించుపరా
త్పరవస్తువయనఁగనొప్పుఁ బరిశివకళతాన్॥ 176

గీ॥ కలుగునాకళ జ్ఞానికిఁ గలుగు నెందు
నట్టు లజ్ఞాని కనఁబోవ నగపడండు
సర్వమునయందు శర్వుఁ డీజాడ నునికి
చిత్రమే సర్వశాస్త్రసంసిద్ధ మిదియు॥ 177

చ॥ అన విని జైనమౌను లపహాస్యము చేయుచు మంచిదయ్యె నీ
శునకును సర్వగత్వ మటు చొప్పడఁ జెప్పితి కాని నెట్టిదై
న నదవవచ్చునే ధరఁ గడిందిగ వెండియు మాత్ర వీద్వ స
జ్జనముల కెట్టిచో టది విచార్యము నయ్యెడు మాకుఁ జెప్పుడా॥ 178

సీ॥ అన విని దాసయ్య యలుగుచు మీ కిది
వింతయే యైనను వినుఁడు శివుఁడు
లేఁ డని దబ్బరల్ ప్రేలు నీచాత్ముల
నడితల మెట్టి యేనడుతు మేము
హరుఁడు లేఁ డని పల్కు నధములనోళ్ళలో
మట్టి పెట్టక విడుతుమా జగానఁ
గింకరిపదకుంట బొంకంగ నేర నా
రెండుతావులు దక్క నొండునెడల॥ 179

ఆ॥ భావజారి లేని పట్టించుకయు లేదు
తలఁప సకలజగము తాన యయ్యె
నానమస్తమందు నంటియు నంటిని
నిర్గుణాత్ముఁ డగుచు నెగడు హరుఁడు॥ 180

వ॥ వెండియు జనస్థితిజనకభావంబున సకలంబు పుట్టించుచు సకలంబు నందుఁ
దాఁ బుట్టనియట్టిదిట్టయు నతండు నిత్యానిత్యస్వభావంబున సకలజ
గంబున నడుపుచు దా నడంగ నిత్యుండు నతం డాధారాధేయన్యా
యంబున నఖిలంబు నెడలేక యుండియును లిప్తుఁడుగాని వాఁడు నతండు
డు నియమనియామకప్రకారంబున సకలంబు నిజాజ్ఞాప్రభావంబునఁ
బాలింపుచు సర్వోత్కృష్టుండు నతండు సకలంబునకు స్వేచ్ఛాప్రవ

త్రంబున నిలిపి వికృతంబు వోకార్చు విజ్ఞానమయుండునతండుమఱియు
నతని నిజస్వరూపంబు వినుఁడు॥ 181

సీ॥ కలిగి యంతటిలోన కలుగకుండెడివాఁడు
కలఁడన్న వారికిఁ గలుగువాఁడు
తలఁపుల మీఱిన తత్త్వస్వరూపంబు
తలఁచువారలయింట నిలుచువాఁడు
కొలఁదికి మీఱిన గుణగణంబులవాఁడు
కొలఁ దెఱింగినవారిఁ గూడువాఁడు
వలపింపరానట్టి వలపులుగలవాఁడు
వలవఁ బాయనివారి మెలఁగువాఁడు॥ 182

తే॥ గానఁగారాని రూపంబు గలుగువాఁడు
చూచువారికిఁ దనరూపుఁ జూపువాఁడు
పట్టవచ్చినఁ బ్రబఁజూపి పరగువాఁడు
రట్టి పట్టఁగఁబయ లగుభాతివాఁడు॥ 183

సీ॥ వినికికి మిగిలిన వేషంబుగలవాఁడు
విన్న యంతనలోన వెలుఁగువాఁడు
దృష్టికి మీఱిన తేజంబుగలవాఁడు
పూనిచూచిన వెలిమేనివాఁడు
వాసన గడిచిన వృత్తంబుగలవాఁడు
వాసనతోఁగూడ వఱలువాఁడు
చవుల నన్నిఁటి మీఱు సారంబుగలవాఁడు
చవులఁ బాసిన యట్టి ప్రసన్నమూర్తి 184

ఆ॥ యగుచు మెలఁగునాతఁ దట్ల వాఙ్మనముల
వశముగాని భక్తవత్సలుండు
శక్త్యతీతుఁ డగుచు సడిసన్న మాలింగ
దేవుమహిమ దెలియ మీవశంబె॥ 185

వ॥ వెండియు వినుండు రామనాథుండు సమస్తంబునకుం బతియును సట్టియ్యీశ్వరుండు భక్తిహీనులకుం బొందరాదనుటయును సందియంబులేదు వివాదమాత్రంబైనందులకు వలదు వలసినదృష్టప్రత్యయంబులం జూపెదం జూపునోపుదురే యని యపుడ చూడుండనిన విని జైనులు నతని నెవ్విధంబుననైనం జావం జెఱుపకున్నం గాదని నిశ్చయించి తత్క్షణంబ తక్షకవాసుకి కర్కోటకాదుల మెచ్చక ద్రావి నాలుకలుం గోయు క్రూరసర్పంబు నొక్కఘటనంబునం దెచ్చి ముందలం బెట్ట రామేశ్వరుండు సర్వగతుండయిన నందు నుండవలయునుగదా యుని యని యిందు లేకున్న మా రామయ్య సర్వగతుం డగునె? యీఘటంబునందుం జూపెదం గాక యని దాసయ్య కృతప్రతిజ్ఞుండై నూతనపురాతనభక్తుల పాదస్మరణపూర్వంబుగ నక్కుంభంబుం జేరవచ్చి నిర్భయుండై నిలుచునప్పుడు॥

మ॥ ఘటగర్భస్థితి కాలజిహ్మగ ముదగ్రక్రోధమై పొంగుచుం
బటుఘోషంబున మ్రొగ్గుచుం బడగం దద్భాండభాండంబులోం గొట్టుచుం
జటులాకారతరోంజ్జ్వలత్ మెఱయు దంష్ట్రల్ నూఱు దున్నుకోఱలు
త్కటవేగంబునం గోయుచుం బ్రకటితాంతత్వంబుతో నుండంగన్॥

చ॥ సర్వగతుండు నవ్యయుండు శర్వుండు, తల్పదపద్మయుగ్మముల్
యుర్వర నుత్తముల్ శివుని నొల్లనివారలు పాతరాసులౌదురే
సర్వజనంబులు న్వినంగ నాటితి నంచు ఘటంబు ద్రిప్పెం
గుర్వనురాగుండై కరము గొబ్బున బట్టె మహోగ్రనాగమున్॥ 155

తే॥ పట్టి వెడలంగం దివియ సర్పము పటుల
కోటిఖరకరతేజంబు గాంచుచుండ
కాంతి దిక్కులం గప్పి లింగస్వరూప
మగుచు దాసయ్యహస్తాబ్జమందు నిలిచె॥ 156

సీ॥ అప్పుడు జయజయ యని జనంబులు పల్క
సంగళదేవి యౌత్సుక్య మొంది
గురునాథు నెగ్గింప సరనాథుఁ డాదిగాఁ
గల జైను లెల్లను గడు భయమునఁ
దల్లడం బందుచు ధరఁ జాఁగి మ్రొక్కిన
నాదాసమయ్యయు నాకృతఘ్ను
బల్లహుశివలింగభక్తునిఁ గావించి
జైనుల గెల్చిన శక్తిచెడక॥ 190

తే॥ యుత్తరం బిచ్చి గెల్చిన యుత్తరేశుఁ
డనఁగ నాస్పటికేశ్వరునందు నిలిపి
వసదు లేన్నూఱు దప్పించివైచి జినుల
కొసఁగఁడే దాస శివదీక్ష యోరి జైన॥ 191

నాచిదేవయ్య కథ

తే॥ మారుడిగె యను పురమున మనెడు హిరయ
నాచి దేవయ్య యనఁగఁ బినాకిభక్తుఁ
డొప్ప నతఁ డప్పురంబున నున్న జినుల
నెల్లఁ బొరిగొనునంతకు నీశ్వరునకు॥ 192

సీ॥ ఉపహారమీసంబు శపథంబుగాఁ బల్కి
యప్పుడ యప్పురం బతఁడు వెడలి
పదిదినంబులలోన పండ్రెండు వేలు భ
ర్గునిభక్తవర్యులఁ **గూడ**ఁబెట్టి
వారును దానును దారుణముగ దాడి
వెట్టి యప్పురమున ముట్టవిడిసి॥
బిడుగుబాఁపఁడు బట్టు పరదేశియాదిగా
వెడలుండు పురిజైనవితతి దక్క॥ 193

ఆ॥ అనుచు నెల్లవారు వినఁగఁ జాటించిల
గ్గలకుఁ దగ్గఁ దగ నుగాంచి యంచు
దేరసుఁ డవాఁడు శారేఖుపడిభక్త
సైన్యసమితి నిలిపి సంభ్రమమున॥ 194

శా॥ పోకం దారిజినప్రతానముల సంక్షోభింప వెన్నాడి కే
శాకేశింబరిమార్చి కొందఱను శస్త్రాశస్త్రిఖండించి ఘో
రాకారంబులు దాల్చి కొందఱను బాహాబాహి మర్దించి చీ
కాకై పోవఁగఁ జేసి రాజినుల సత్యాశ్చర్యశౌర్యాఢ్యులై. 195

వ॥ అట్లహతులై యరులనుఱుమాడి తచ్ఛిరంబులు దామ తఱిగి సవ్యక
రంబులం బట్టుకొని దక్షిణకరంబులం గరవాలంబులు వెలుంగ నెలుంగు
నింగిముట్ట బిట్టార్చుచు హతశేషులైన జైనులం దెగటార్చుచు నటుదిరుగు
చుండ దంమమ్ముంగాంచి పిఱికిగుడియలపాషండులు మూర్ఛిల్లిపడి వాపో
పం జూచి యేచియాడుచుం గ్రిదయుం బోలె నాలంబనాలంబనాస్యంబునం
జేసి వేయును నేడున్నూరు వసదులు జైనప్రతిమలతలలుం డులిపి వెల్లార్చి
యొక్కొక్క లింగంబు లెక్కం బ్రతిష్ఠించి యాపదుపురశిరంబులు
నట్టలపైఁ బెట్టినమాత్ర వారలు జగజ్జట్టులనఁ బ్రమథపట్టభద్రులై రినాచి
దేవయ్యమహత్త్వంబు చిరకాలప్రవర్తితంబుగాదు, యిదియు నెఱుం
గవె? యివి యిట్లుండనిమ్ము సాటివేల్పులని మీరుపాటించి కొలుచు
మేటివేల్పులపాటులం బడు పశువులగు మిముం బలుచు మాభక్తులకు
నిదియు నొక్కచోద్యంబె? యనుమితపంచార్హత వెండియు వినుము.

సోమన్న కథ

క॥ ధరమఱియు నుహుళిగిరియఁ
సురచిరమగు పురమునందు సోమన్న యనం
బరఁగుఁ ద్రికాలజ్ఞుండై
హరుభక్తుం డతనినిష్ఠ యరుదెట్లనినన్॥ 197

తే॥ భక్తి ముప్పొప్పిద్దు లింగసంస్పర్శనంబు
సలుపు నియమంబు గైకొని జరుపుచుండ
నంతఁ దనకన్నులకునొప్పి యావహిల్ల
గుడికిఁ బోలేక మూర్ఛిల్లఁ గుడువకుండె॥ 198

ఉ॥ తా నొకరుండు దక్కఁగను దత్పుర మెల్లను గింపచార్వతుల్
గాన నసహ్యతం గదిసి కన్నులు నొచ్చినఁ బస్తు లుందురే
మీనిటలాక్షు నొద్దికిని మేమయినన్ నినుఁ గొంచుపోదు మిం
కైనను రండు శంభుగుడి కల్లనపోద మటంచు వంచవన్॥ 199

క॥ సురపొన్న వసదిలోనికి
హరుభక్తునిగొంచుఁబోయి యదె మీదైవం
బురుభక్తిఁగొల్వుమనఁ దన
కరముల జననాదుముట్టఁగడువడిబుడకన్॥ 200

క॥ శ్రీలింగమూర్తిలీలం
గ్రాలఁగముమ్మారు ప్రమొక్కఁగా నవ్వి జనుల్
వేలెమ్మ జినుఁడు మెచ్చెను
మాలోననొకండవగుచుమనుమిఁకనైనన్॥ 201

క॥ అన విని సోమన్న గినిసి
జినునికి గినునికిని నేను జెయ్యెత్తుదునే?
జినుగుజనులార సాక్షా
ద్ఘనశాంభవలింగమునకుఁ గాకియ్యెదలన్॥ 202

క॥ పాపాత్ములారయిటగుడి
లోపలికరుదెందువిషమలోచనమూర్తిం
జూపెదననికసువ బువ్వం
బాపికొనుచునక్షియుగముబలిమింధెజవన్॥ 203

ఉ॥ అంతకమున్న యంతకమందాతకుఁ దిచ్చిన నాదరూప మిం
త్రింతలు వ్రయ్యలై పడఁగ నీడితరూపముఁ జూపెఁ దచ్చిలా
ప్యంతరమందు నేఁడును వదాలయసీమను సోమనాథుఁడై
కంతువిరోధి యుండుటయుఁ గాదె నిదర్శన మెల్లవారికిన్ ॥ 204

తే॥ అట్లు సోమన్న భక్తికిహరుఁడు మెచ్చ
జినులనెల్లను సోమన్న చెనకివైచె
నైన దీనికిమీజినేశ్వరుఁడు సాక్షి
యవనిమ్ముంజేతిక ద్దెముసకద్ద మేల॥ 205

వైజకవ్వె కథ

క॥ ధరమణియు బరివళిగెయను
బుర(బరగుఁ వైజకవ్వ పురహరుభక్తి
స్ఫురదంతరంగయాయమ
వరుఁడాదిగఁ బౌరులు జినవర్తనసదుపన్ ॥ 206

క॥ ఆతరుణివరుఁడు జినులకుఁ
బ్రీతిని నొకనాఁడువిందు పెట్టుటకుఁ బదా
ర్థాతిశయంబుగఁ బాకం
బాతతమతిఁజేయనని యనర్హతసమితిన్ ॥ 207

క॥ పిలువఁగఁబోయిననాతని
నెలఁత పదార్థములఁజూచి నిష్ఫలముగఁ దా
హ్యులకిదకమున్నయిటరా
వలదేయొకఁడైన భక్తవర్యుఁడు వేగ ॥ 208

మ॥ అని చింతానలతప్తచిత్తయగు నయ్యప్పుష్పిణీమూలమౌ దపో
ధనవేషంబున శూలి నిల్వఁ గని తాత్పర్యంబుతోఁదంచు [illegible]
త్యను రాగంబులు సందడింగొనఁగ నాప్యాంగ ప్రక్షాళనం బా
ర్చి నిజాంగంబు తదంఘ్రిధూళిధూసరంబుగా [illegible] సముద్ఘాటితన్ ॥

క॥ తదనంతరంబ తపసిఁ దా
సదనములోపలికిఁ గొంచు చని భక్తిం ద
త్పదపద్మంబులు కడిగి త
దుదకంబులు గ్రోలి యాసనోజ్జ్వలసీమన్॥ 210

క॥ ఉపవిష్టుం జేసి కదలి
విపులపలాశంబు వైచి పెసవెసఁ బరిప
క్వపదార్థసార్థ మపుడా
గపటితపస్వికని పనియఁగా వడ్డింపన్॥ 211

క॥ వడ్డలు సేయుచు నాయొర
గొడ్డియపుంపపని చవురుగొట్టుచు మఱియున్
వడ్డించు నవుచుఁ గుడుచుచు
వడ్డాదిద్దములు పలుకుసంతటిలోనన్॥ 212

క॥ ఆతరుణీపతి వచ్చుడు
నే తపసి యద్భుతుఁడైన వెలఁదిం గనివై
నీ తగవా యటు సేయఁగ
నాపతసింబూపు మెందు నదఁచితికడఁకన్? 213

ఉ॥ భైనులచేల గాసి పడి పావక చూపుముదేఱిమాడఁగాఁ
గాని తపస్వికిం గుడువఁగా నిడ నెన్నఁడు నిట్టిదిట్ట వే
మైనను గారణంబు గలదా? తపరాజుకు నీకుఁ గాక యు
న్నే నిటు దాఁప నేమిపని యెమ్ముల బూడిదె గొట్టుజంగమున్॥ 214

క॥ ఆలరి నిమ్మిననాయిలు
నేలం గలిపితివి చెల్లునే సతి కితరా
జ్ఞాలంఘన మింక మాటలు
పాలుచు బదమనుచుఁగీలుసమ్మోటవై వన్॥ 215

ఉ॥ దానికి నేయు మిఁక వనితతత్తర మందక యిందుశేఖరుఁ
ధ్యానము సేయుచుండఁ దనుఁ దాఁకక యప్పురిగుళ్ళ నిళ్ళ నెం
దైనను నున్నయార్హతుల నందఱఁ దాకఁగఁ దొల్లు నెత్తె నె
మ్మేనులరక్త ముట్టిపడ మిక్కిలి స్రుక్కుచు నిచ్చ మెచ్చుచున్॥

క॥ ఉలికులికిపడుచుఁ గెలఁకులఁ
గలయం గనుంగొనుచు వెన్ను కాలఁగను గరం
బుల నొడ్డికొనుచు నచ్చట
తొలగంగాఁ గాంతుఁ గొనుచు ధొప్పుసఁ బడుచున్॥ 217

క॥ లేచుచు నొకరొకరి మొగముఁ
జూచుకొనుచు భ్రాంతు లగుచుఁ జూఱునఁ దాఁకఁ
'హా! చెడితి' మనుచు నెత్తిని
వాచఱచుచు వసదు లెక్కి వసుధ కుఱుకుచున్॥ 218

క॥ సందులు గొందులు దూరుచుఁ
గుందుచు మొఱ వెట్టికొనుచు గోడు గుడుచుచుఁ-
గ్రిందులు సొచ్చుచు వెఱపె
ల్లుం దురపిల్లుచును దిక్కులొగిఁ గనుఁగొనుచున్॥ 219

క॥ పఱచుచు నొక్కరుఁ డొక్కని
మఱువులు సొచ్చుచు నొదళ్ళ మంటలు మందం
జెఱువుల మునుఁగుచు వృక్షము
లతిమతిఁ బ్రాఁకుచును విహ్వలాశయు లగుచున్॥ 220

క॥ జినువెనుక కేఁగిడాఁగుచు
మునుపటి తమకర్మపు ఫలములఁ దలఁచుచుఁ బ
చ్చిసనైల మేలనుచుఁ దమ
జిననాథుఁడు చచ్చెననుచు ఛీఛీయనుచున్॥ 221

క॥ పెట్టెలవెంబడి నెత్తురు
పుట్టంగాఁ జూచి వెచ్చనూర్చుచు శిరముల్
చెట్టులఁ దాఁకించికొనుచు
నట్టిట్టనరాదీమూర్ఛ లందరి మఱియున్॥ 222

వ॥ తొల్లిపిట్టవ్వకై పిట్టారగించి రాచవెట్టికిం బోయిన గుట్టుపట్టి పెనిమిటి దిట్టతనంబునం దిట్ట నెత్తిం బెట్టికొని గునిసిగునిసియాడుచుం బాడు చుఁ జోలుచు నాలంబుసేయుచుఁ బనిసేయ నీవిధంబు గనుంగొని యంగజాలవారు వడుగుకదం బొమ్మని చాటుచాటున బ్రేయుబ్రేట్ల తనిందాఁకక చోడమహీపాలుని సకలనియోగంబుల వారిందాఁకఁగతి వైజకవ్వమీదం బడుబ్రేటు వైజకవ్వందాఁకక యఖిలజనముల నిర్మా లనమ్ముగతి నొక్కొక్కటి వేయుముఖంబులై తాకఁ నానొప్పి కోర్వ లేక॥ 223

సీ॥ ఆచార్యమునిపోయి యగడతలోఁగూలె
శ్రీచంద్రముని పోయి చెఱవు గూలె
నర్హమునిపోయి యడవియందున డాఁగె
క్షపణేంద్రమౌనిమంచమునఁ దూరె
విపులేంద్రముని కుంచవిడిచి పర్వునవెళ్ళె
రాజేంద్రమౌనిమూర్ఛను మునింగె
నాజైనకులగురుఁ దంతతెల్వి దొరంగె
నట్టు లందఱుజడియంగ నందు॥ 224

తే॥ జైనకుల సంభవుండు వైజకవఁ జూచి
దీగరిష్ఠుండు దలపోసె దేవదేవు
మహిమ గాఁబోలు నిది యేల మగువఁ గొట్ట
వద్దనుచు మాన్పి యడ్డంబు వచ్చెనంత॥ 225

చ॥ వెలువనియంపవానజడి వేగమ దేల్చినజూడచాటిపె
ట్టులు పొలివోవ జైనులు గడుఁ వెఱఁగందిరి వైజకవ్వ ని
ర్మలశివభక్తినిష్ఠ మఱి మానుగఁ గాంచియుఁ గాకున్నయ
ట్లలమటఁ బెట్టి తీజినుల నందఱ నాత్మలఁ గంది కుందఁగన్॥ 226

వ॥ అంతియకాదు వెండియును 227

చ॥ జినులకు మీఁదుకట్టిన విశేషపదార్థము మున్న యొక్కఁడ
క్షున కిడు వారినెమ్మదికి దూరమువై తివిఁ కెన్నిభంగులఁ
నిను సన నేమి నిశ్చయము నీదెస మేఁకును జేటువచ్చుఁ బ
క్కనఁ జను మేదకైన నసఁ గాంత నిశాంతముఁ జేనికేఁగుచుఁ॥ 228

సీ॥ వెనుకనెన్నం జిల్లువెదలి యెఱుంగమి నడుగులు దడఁబడ నడచినడచి
యేతెంచుచును వీధి నేడైఱ నొకవసదిని జనునాసతిఁ దిష్టుఁగాంచి
జైనాలయము శివస్థానంబు దాఁదొల్లిగాంచి యెఱుంగని కారణమున
నది శివాలయముగా మదినెంచి హరశర్వశాంకర శ్రీమహేశ శరణమనుచు॥

ఆ॥ మోడ్పుగేలు ఫాలమునజేర్చుకొని గుడి
చొచ్చుమాత్ర లోనశూలపాణి
జైనరూపుమాయ శతఖండలుగఁబడ
భ్యంతరమునలింగబాతి వెలసె॥ 230

క॥ అలింగమూర్తిఁ గనుఁగొని
యాలింగనమాచరించి యంగము నేలఁ
వ్రాలఁబలు మాఱు మ్రొక్కుచు
ఫాలాక్షునికరుణగాంచెఁబతి పద్మిత్యయె॥ 231

క॥ పతిశంకర భక్తిపర
హితుఁడై విడిచినసతియు మహేశ్వరుఁగొలచెన్॥
వెతమాని సద్గతికిఁజను
సతి శుభపదంబునిదియ యదియెట్లన్నన్॥ 232

క॥ మును మునిభాషలు నాలా
యనియును సనసూయయును మహాదేవుని నొ
ల్లని తమపతులం దొరఁగి శం
భుని గొలిచియ కాదె కనిరి మోక్షము మఱియున్॥ 233

దిలకవ్వ కథ

చ॥ ఇల దిలకవ్వ నా వెలయు నింతి మహేశ్వరపాదభక్తిఁ దాఁ
దొలఁగని భర్త పొందుఁగను ధూర్తశిఖామణి వాఁడు భార్యపై
నలిగి వధింపువాఁ డయిన నాసలియుం బతిఁ గాంచి మారజి
న్నిలయముఁ జొచ్చి డాఁగె రజనీకరశేఖరు వెన్కదిక్కునన్॥ 234

క॥ వెను వెంటన పెనిమిటియుం
జనుదెంచి మహేశువెనుకఁజక్కటియైడాఁ
గినపని తకొంగు హస్తం
బునదిపియుడుఁబురుష భావమునఁగనుపట్టన్॥ 235

క॥ శివభక్తినిష్ఠ యిట్టిది
భువిలో నన వింద మెపుడు బుధజనములచే
సవిశేషభక్తి వైజన
నెవమునఁగననయ్యె మనకనిరి సద్భక్తుల్॥ 236

క॥ జైనతతులెల్లఁ దనపుర
జనములు జేయనుచువేడ్క జయ పెట్టఁగనా
జినులు వెఱగంద వైజ
న్యా నుతించిరి సంచితార్థవాగ్దైఖరులన్॥ 237

క॥ ఆవైజవ్వ వినిర్మల
భావంబున నుదయమౌట బరివశిగెపురిఁ
దేవుండు వైజనాథుఁడు
నా వెలసె ననంగ మును ప్రసవె హీనజినా॥ 238

క॥ చన్నమహాత్ముల శౌర్యము
లెన్నొ గలవు చెప్పనేల నేటికి లేఁడా?
పన్నగధరుండు; ముడిసిన
తన్నిర్మలభక్తిమహిమ తఱిగెనెచెపుమా॥ 239

క॥ చిటిపుటి మీసమయములుడు
పుటకంతటివారులవయుఁ బొమ్మనవలది
ప్పటికిమదిఁజాలుదుము త
త్పటు చరణస్మరణబద్ధబాహుల మగుటన్॥ 240

తే॥ అన్ను గొని మీమతమ యాది కాది యనుచుఁ
జెనఁటిజను లబ్బురమున వాదునకు సమ్ముఁ
బిలిచి మార్కొనఁ గాదని గెలిచి వచ్చు
టెఱుఁగవే? యన మఱియు వాఁడిట్టు లనియె॥ 241

చ॥ గతబహుభాషణంబులన కాల మొగింగ గడవంగ నేల మీ
మతమె యనాది యందు ప్రథమంబు ప్రమాణముచూపి మమ్ముల
జ్జితులుగఁ జేయు పనింధము సేయ సశక్యమయేని మౌనము
ద్రితముఖత న్వసించుటయ ధీరవిచారము నాకుఁ జూపగన్॥ 242

చ॥ అని విని రామతందె యథకాగ్రహుఁడై విసరోరి జైన మీ
ఘనజిననాథమందిరము గగ్గులకా దయి యల్లమీఁదనే
ఘనితల ప్రయ్యఁగూలుటయు సమ్ముఁ నిదర్శన మట్లు గూలమిఁ
మనసిజవైరిఖంటవె యన న్విని జైనులు సట్లుతాఁ నసన్॥ 243

ఆ॥ వారుఁ దాను హరుని వసదికి మరునాఁడు
వచ్చునంతలోన వసది జైన
ప్రతిమరూపు నూఱు వ్రయ్యలుగాఁ గూలి
యున్న జనులు వెఱఁగునొంది రపుడు॥ 244

క॥ నిలువక పదునేడును జిన
నిలయంబీ ప్రోలి నట్లు నిఖిలార్హతులన్
మునుమిడిజయించియిటువినుఁ
దనియయ్యేకాంతరాముఁదర్థింబలికెన్॥ 245

క॥ ముదిలంజ తొల్లిదనకున్
నిదురకుమాడ యనులీల నేతొంటికథల్
చదునంగఁబడవె యామొర
టదవంకయబంటనాకుడాఁగఁగనగునే॥ 246

తే॥ నేడ శిర మిచ్చి క్రమ్మఱ నేడ పడయు
టిదియుఁ జిత్రంబె? యోరి జైనాధముండ
యిపుడు శిర మిచ్చి యేఁగించి యేడునాళ్ళ
మీఁదఁ బదయుదు శిర మూరు మెచ్చి పొగడ॥ 247

మత్తకోకిల॥ ఓరి జైన భవద్గురూద్వహు లెల్లఁ బోవఁగ నొండె నీ
యూరిజైనసనివాస మొండెను నుండకుండఁగఁ జేసి మా
ర్గారి కొల్చెడు జైనమూర్తుల రూపు మాపిన గాక మి
మ్మీరసంబున నేమి చేసిన నేమిపెద్దఱికంబు నాన్॥ 248

క॥ జినులాతని కోడఁబడికడు
ఘనముగనొకవంక మూఁకఁ గట్టినిలిచి ర
ట్లంబసవన్నయుఁదద్భ
క్తనివహమునురామంతందెకడఁగొలువుండెన్॥ 249

క॥ భూనాయకుండు నొంకకచఁ
దానిలియుఁ జూచురతినతనిపార్శ్వముల
న్మానుగనిలిచిరి ప్రజలిల
యీనిసగతిఁ జూడవచ్చె యున్నున్నతిఁ॥ 250

సీ॥ అఖిలజనంబులు నాశ్చర్య మందంగఁ గత్తిపుచ్చుక యుంటఁ గానరీతి
చిన్నినవ్వునమోము చెన్నగ్గలింపంగ భక్తగణములకు భక్తిమ్రొక్కి
యుడుబు బెగ్గిలనార్చి యునిఁగుత్తుకనముచ్చ క్రమ్మఁ జేతనె మిమ్మఁ బట్టి
యాసురం జస్థియు నదిమియొొడలబట్టఁ బాపిడావలిచేతఁ బట్టికొన్న॥

తే॥ బసవఁ డేకాంతరామయ్యఁ బ్రస్తుతించ
నఖిలభక్తులు ఘయని యార్వఁ దొడఁగి
రవనినాథుండు తలయూఁచి హస్తయుగము
ఫాలపట్టికఁ జేర్చె నపారలీల॥ 252

క॥ పౌరులుజయవెట్టఁగ వా
ద్యారవములుమిన్ను మున్ను నద్రుచఁగనటులు
ట్యారంభసంభ్రమంబులు
భూరిగతిం జెలఁగఁ గటకపురవీథికలన॥ 253

క॥ కుడిచేత శాతఖడ్గము
నెడమకరంబున శిరంబు నేపారంగా
నడుగులుమితిగీతములకు
దడబడకుండంగనడుచుఁ దత్తత్ స్థలులఁ॥ 254

క॥ తాలాయ్యలనాహ్యాదము
కాల మెఱిఁగి త్రొక్కుచుండఁగాఁ గాళ్ళపంబు
ప్రాలి శిర ణనుచు నిల్చుచు
నోడెజ బెదబొబ్బ లిడుచు మహా యుస యనుచు॥ 255

క॥ భూకాంతుఁడు వెఱఁగందఁగ
నాకళ్యాణమున నేదహములు మెఱసియ
వ్యాకులతఁ దొట్టి హరుగుడి
వాకిటికిన్ వచ్చి యెల్లవారున్ వినఁగన్॥ 256

క॥ ఏకాంతవీరుఁ డపగత
లౌకికవర్తనుఁడు కర్మలంపటరహితుం
డేకాంతరాముఁడప్పుడు
లోకాంతముగాన జైనలోకముఁ బలికెన్॥ 257

క॥ జినులార నాయొనర్చిన
ఘనతరమగు ప్రతినచెల్లఁగద యని మొదలిం
చి నిరూఢశక్తినందఱుఁ
గనుఁగొనశీర్షము కబంధకముపైఁ బెట్టెన్॥ 258

తే॥ ఒక్కదెస కొకయించుక యొరిగి యుండ
స్టైశిర మట తోడుత సదికికొనియె
హరుఁడు దైవం బనుటకు నేకాంతరాము
శిరము గుఱియైనసంతయుఁ జెన్నుమీఱదున్॥ 259

క॥ ఏకాంతవీరుఁడపగత
లౌకికవర్తనుఁడుకర్మలంపటుఁడగుటన్
ఏకాంత రాముచరితము
లోకాంతములయ్యె మూఁడులోకములం॥ 260

క॥ ఘనపాతకుల సుతమ్ముం
గనరాదని యిట్లు పెడమొగంబిడియనొ యం
చును జనులు పొగడి జయలే
ఖనరేశుని చేతికిచ్చి రశవశపడుచున్॥ 261

తే॥ భక్తసమోహిల సాగిలఁబడ్డ జనుల
యళికఫలకంబులం దెల్ల నచ్చు మెత్తి
యార్చి పెడబొబ్బ లిడుచు భక్తాళిజైను
లంచితంబుగ నాప్రోలియంద యునిచె॥ 262

తే॥ సంగమేశ్వరనిర్వి శేషంబు గాఁగ
బసవఁ డేకాంతరామయ్య భక్తిఁ గొల్వఁ
బరమతత్త్వానుభవగోష్ఠిఁ బాయ కతని
పాల వసియించియుండె విశాలవృత్తి॥ 263

క॥ ఏకాంతరాముకథ విన
నాకాంక్షం జదువఁబాయు నహిమృగవహ్ని
ప్రాకటవిషజలరోగ
వ్యాకులబాధలు సుఖమ్ము లగు హరుకరుణన్॥ 264

షోడ్డలదేవు బాచనార్యుకథ

తే॥ వెండియును నొప్పు నిమ్మహీమండలమున
ధీరచిత్తుడు షోడ్డలదేవు బాచ
నార్యుఁ డంగజమర్దనౌదార్యశౌర్యుఁ
డతని నుతియింప నెవరికి నలవికాదు॥ 265

క॥ నిర్గతనిఖిలేంద్రియ ష
డ్వర్గోద్భవదుర్గుణాపహారణచణుఁ డం
తర్గతసతతవిరాజ
ద్భర్గపదధ్యానకరణ పారీణుండున్॥ 266

క॥ ఉగ్రాంటక సద్భక్తగ
ణాగ్రణి సదనుగ్రహుండు నాగ్రహకరణో
దగ్రతరశౌర్యుఁడనఁగ స
మగ్రకృపాంభోనిధానమనఁ బనుపడియున్॥ 267

క॥ దుర్భావరహితచిత్తుఁ డ
గర్భావిర్భావమూర్తికలితుఁడు దృఢధీ
నిర్భరనియమాశ్రితుఁడు పు
నర్భవభయభంగరంగన వ్యాళయుఁడున్॥ 268

క॥ శాంతిని శాంతస్వాంతుఁడు
దాంతపదవ్యంతరంగదారుణుఁ డగజా
కాంతచరణ భక్తిశ్రీ
కాంతుఁడు కాంతాదిమోహగతిదూరుండున్॥ 269

క॥ పరదేవ మదాంధకరటి
హరి పరదైవాంధకారహరణార్కుండుఁ
బరదైవతరుకుఠారము
పరదైవాంభోధికుంభభవుఁడన వెలయున్॥ 270

సీ॥ నందికేశ్వరదేవు నవ్యసర్వజ్ఞత భృంగినాథుని యేకలింగనిష్ఠ
వీరభద్రస్వామి విపులరౌద్రరసంబు భృగుదధీచ్యాదుల పృథులశక్తి
గౌతమాదిమునీంద్ర ఘనతార్కికప్రౌఢి చారుపాణినిశబ్దశాస్త్రకలన
యాదిగాఁగలసారమంతయు నొకచోటఁ గూర్చి పేర్చినవేడ్క గురువరేణ్యుఁ

తే॥ డవని షోడ్డలదేవు బాచయ్యఁ జేసెఁ
గానినాఁ డిట్టిమహిమ లోకమునఁ గలదె
రూఢిఁ జూడఁగఁ గలియుగరుద్రు డీతఁ
డనుచు జను లర్థిఁ గీర్తింప వినుతికెక్కె॥ 272

సీ॥ సిద్ధాంత వేదాంత శుద్ధవ్యాఖ్యలఁ దదసంగతంత్రతాత్పర్యములను
మునిభారతస్మృతిమూల శాస్త్రంబులనాది పురాణముఖ్యార్థములను
న్యాయవైశేషికాద్యఖిల శాస్త్రముల నిరుక్తిలక్షణవాక్ప్రయోగములను
జాతిజచ్ఛలజల్పవితండికోక్తులఁ బంచావయవవాక్యపంచములను 273

తే॥ బ్రతిఘటించినవాదుల బ్రతిభ డుల్చి
సకలసంభవ సంస్థితక్షయములకును
నాదికారణుఁ డీశుండ యని బ్రతిష్ఠఁ
జేసి జినసమయులఁ గొట్టివేసి మఱియు॥ 274

సీ॥ పార్వతీనాథుండు పశుపతి తక్కిన వేల్పులెల్లను బశువిసరముగను
బ్రతిసాధనమొనర్చి పాంచరాత్రవ్రతాచార్యులముక్కులు చెక్కఁజేసి
యద్వైతులనుహతాహతిగ వీగఁగఁదోలివిద్వేషచార్వాకవితతినడఁచి
సర్వేశుచక్రియు నుర్విఁబ్రతిష్ఠించి భక్తియుక్తుండయి పరగుచుండి॥

తే॥ ప్రతిదినంబును సౌరాష్ట్రపట్టణమున
కరిగి శివరాత్రిఁ జెల్లించునర్థితోడ
నట్టి దిన మేఁగుదెంచుఁడు నవనినాథు
ననుమతంబునఁ బోయెద నంచు వచ్చి॥ 276

క॥ జననాయక సౌరాష్ట్రం
బున జాగరణంబుఁ జేసి పునరాగమనం
బొనరించెద వేవేగమ
యన బిజ్జలుఁ డిట్లుపల్కె నాతనితోడన్॥ 277

క॥ పనిచాల గలదు నేఁటికిఁ
జన దాకొట్టురువులెక్కఁ జవిది తుదఁ బ
ట్లనువేయింపఁగ వలయుఁ
జనునే యిరుదెసలకొల్వు సాగింపంగన్॥ 278

క॥ బాలింతలంజగతి మా
యూళిగమును శంభుభక్తియు క్తియు నడుపఁ
బోలదు మాకొలువింతట
దాలించితివేని చనుము స్వచ్ఛందుఁడవై॥ 279

క॥ కాదే సౌరాష్ట్రింపుమ
హాదేవుఁడు వచ్చెనేని యచ్చరింపుము వో
రాదిప్పని దప్పింపను
నాదరమతి లేఖ వ్రాయు మనవిని మదిలోన్॥ 280

క॥ పరవాదుల దుర్బోధల
నరపతి పోవకు మనం జనక నిలిచి మహీ
వరుఁడుముదలించిపలుకఁగ
నరుగుటమౌర్ఖ్యంబుగా దెయతఁడన్నగతిన్॥ 281

క॥ నృపుఁడాడినట్ల సౌరా
ష్ట్రపతియ యిచ్చటికి వచ్చుఁ జనుధేకున్నం
గృపననుదనయున్న కడకు
నిపుణతఁ గొనిపోవుఁగాకనియతి చెలిచునే? 282

మ॥ అని నిశ్చింతత నున్న యాఘనుని డాయఁగ సోమనాథుంతు చ
య్యన మహేశ్వరుదూతచందమున హస్తాబ్జంబునఁ నందికే
తనముఁ వ్రాసినలేఖయుఁ వెలయు నుద్యల్లీల నేతెంచి ధా
న్యనికాయ్యాదికకర్మలఁ మెలఁగు బాచామాత్యు కెంగేలికిన్॥ 283

క॥ ఆలేఖ యిచ్చి సౌరా
ష్ట్రాలయుఁడిచ్చటిఁకి దానయరుదెంచుచు జం
ఘాలగతిం జనుమనినను
వాలాయము చేసి పంప వచ్చితి ననుడున్॥ 284

క॥ ఒకపూఁటలోన యిచటికి
నకుటిలగతి వచ్చునాసమాగమమునఁ బా
ఘకయుండెడు నాపెనుగా
దెకొలుచుతివియింపు మాప్రదేశమునందున్॥ 285

క॥ ప్రత్యక్షం బౌ నని యతఁ
డత్యక్షతమై వహింప నది గని వారల్
సత్యముగ సోమనాథుం
డత్యనురాగమున నచటి కరుదెంచుఁ జూడీ॥ 286

ఉ॥ రావణు మెచ్చి పోనిగతి రాకటునిల్వఁడు రావణుం దనం
గా విలస త్తపోబలుఁడుగాని శివైక్యుఁడు గాఁడు శూలి త
క్రావళి పెట్టుఁజెట్టగుఁ దటస్థులకున్ సులభుండు గాఁడు మున్
పోవఁడె భక్తవత్సలత నూల్కొన గుండయ యుండుప్రోలికిన్॥ 287

క॥ పడిహారిచందమున నీ
కడకున్ జనుదెంచినతఁడ కాఁబోలు జుమీ
మృడుఁడటు గాదేభూమిం
బడి కనులకదృశ్యమౌ ప్రభావముగలదే॥ 288

ఆ॥ వచ్చి లేఖ చేతి కిచ్చి బాచార్యుతో
నెల్లి సోమనాథుఁ డిటకు వచ్చు
ననుచు నానతిచ్చి యంతర్హితుం డయ్యెఁ
శంభుఁ డగుట కేమి సంశయంబు॥? 289

వ॥ అని యిట్లు కళ్యాణకటకంబునం గల సకలజనంబులు సన్నుతింప నగ్గలం బయి క్రమ్మఱ సమ్మదాశ్రుకణసంతోషంబులం గనులపలకంబు నలంకరించుచు శిరసావహించి పురంబిష్టగోష్ఠీకటాక్షంబు గావింపం దగువారలం బనిచి బాచరాజయ్య యుచితప్రకారంబులం బ్రకాశించుచుండ నినుం డస్తశిఖరిశిఖరాగ్ర ప్రసరిత సంధ్యారుణంబగుచున్నతు సంభ్రమ ప్రమోదంబు లానాంబుజంబులం బొందుచున్న ప్రకాశంబునం గల యనంగమదభంగుభక్తిపుంగవులును బసవండునుం గూర్చుండువ యయియుండి యాటలం బాటలం గాలంబు గేల గతి గడుపుచున్న సమయంబున॥ 290

మహాస్రగ్ధర : అదె వచ్చెన్వచ్చె నాదివ్యపథముదెసఁ భౌరావళుల్ దృష్టి
చొవ్పన్॥
మదమాద్యత్సప్తవార్ధ్యున్నతరవగతితో నాకవాద్యస్వనంబుల్
చదలన్ మ్రోయంగసౌరాష్ట్రపతియుఁగదఁకంజయ్యనన్గాదెక్రిందన్
విదళద్భూభాగుఁడౌచు న్నెగడెఁ బెగడెనల్ దిక్కులోలిన్వదంకన్॥

సీ॥ సిద్ధరామయగారు శ్రీశైలమునకుఁ దా
నరిగి ప్రార్థనఁజేసి యాత్మపురికి
శ్రీమల్లికార్జునస్వామిఁ గొంపోయిరి
గాని యీబాచప్రధానుకరణిఁ
దనయున్నకడకు గొబ్బున నీశు రప్పింప
నేరరై రిపు డితం డూ రెఱుంగ
బోరన రప్పించె సౌరాష్ట్రసోమేశు
నిట్టినైష్ఠికు లెందునేని గలరె?॥ 292

తే॥ యని నుతింపంగ విని బిజ్జలావనీశుఁ
డరిగి చాఁగిలఁ బడిమ్రొక్కి నతనిమంత్రి
వర్గమును భటవర్గంబు వరుస మ్రొక్కి
బాచవిభుఁ బ్రస్తుతించె నాబసవరాజు॥ 293

ఉ॥ కొట్టరులోని గాదియలు గొబ్బున నుబ్బున నేలమట్టుగాఁ
గొట్టి కనద్ఘనస్ఫటికకుట్టిమభూములఁ జేసి పై మణీ
ధట్టసువర్ణశోభితసుధామము ప్రేమ నమర్చి చుట్టునం
బెట్టును గోటగోపురము పెద్దగఁ దీర్చె నిమేషమాత్రలోన్॥ 294

తే॥ అవని పోడ్డలదేవు బాచయ్య నడక
భక్తి శెల్లను నెల్లయై పరగ నన్య
సమయకోలాహలుం డని శైవు లతనిఁ
బొగడ విని సైఁప కొకనాఁడు భూవిభుండు॥ 295

వ॥ పరవాదిజనంబులు కొందఱం గూడుకొని ప్రతాపనారాయణపురంబునఁ బ్రాకారగోపురోపశోభితంబుగా నొక్కగుడి గట్టించి యందు గోవిందప్రతిష్ఠ గావించి మంచిముహూర్తంబునం బ్రతిష్ఠ సేయ ననురాగంబున నఖిలనియోగంబులుం గొలువ దానచ్చోటఁ గొలువవచ్చియున్న యన్న రేంద్రుం డంతఱం జూచి బాచిరాజు చిట్టి రాని కారణంబేమి? తాశివభక్తుండ ననియో యిమ్మహోత్సవంబు చెల్లు తెఱంగెఱుంగఁడో యెఱింగి లెక్కసేయఁడో మా కొలువు దాలించెనో యేల యిట్టియుద్యోగంబునకు రాకుండునే యని యాగ్రహించి పలుకు బిజ్జలునకు బసవుం డిట్లనియె॥ 296

క॥ చెప్పినయుడిగము సేయక
తప్పించెనొ తీరమునను దలఁగి చనియెనో
తప్పేమిచెప్పు మాతని
నిప్పుడు కోపించి మించి యిట్లాడుటకున్॥ 297

క॥ కరలింగనిష్ఠులగుశివ
శరణులు పరదైవపితతశరణములకు ప
త్తురొ చొత్తురొ కన్నులజూఁ
తురొ చెవులను విం్రదొ వారిత్రోవసడుతురో॥ 298

ఆ॥ హరుని యెడమువంక నద్రిజ యుండంగ
నచట దక్కదక్షిణార్థమునకు
భృంగినాథుఁ డేకలింగంబు వెలుఁగంగ
మ్రొక్కె ననఁగ నింకఁ జెప్పనేల॥ 299

శా॥ ఘంటాకర్ణుఁ డనంగ శంకరుని భక్తశ్రేష్ఠుఁ డొప్పుండు మున్
ఘంటల్ వీనుల నంటఁ గట్టుకొని తద్గంభీరనాదంబు మి
న్నంటం బ్రోయఁగఁ జేసి యారవము నన్యద్రవ్యముల్ సొందఁగా
నంటం జేర్పక భక్తియుక్తిని మనందే ధాత్రిపై వెండియున్॥ 300

తే॥ అవని నరవత్తుమువ్వూర కార్యుఁడగుచు
వెలయు మాహేంద్రమంగళ మనుపురమున
నెలమి లింగైక్యనిష్ఠావిశిష్టుఁ డగుచు
నతని నియమంబు జెప్ప చోద్యంబు వినవె॥ 301

మ॥ తన్మ్రోలన్ బరదైవనామము సముద్యల్లీలఁ బేర్కొన్న నె
వ్వని నైనం దలద్రుంచి వైచు నియతిన్ వర్తించుచుండంగ నా
తనిగేహంబున నొక్క బ్రాహ్మణుఁడు రుద్రం బాస్థ వల్లింపుచుం
జనుదేవర క్షుధవిప్లుతుం డగుచు 'బిక్షాందేహి' యంచున్ వేసన్॥ 302

ఉ॥ అక్షయసంప్రమోదయుతుఁడై గృహి గావున భైక్షకాంక్షికిన్
భిక్షము దాన కొంచుఁ జని పెట్టఁగ నొల్కుడు నన్యదైవనా
మాక్షరముల్ వచించెను ధరామరముఖ్యుఁడు దాని కల్గిత
త్కుక్షికరస్థలస్థగితగుర్వగు దర్వికఁ ద్రవ్వఁ జచ్చినన్॥ 303

చ॥ అది గని విప్రు లెల్లఁ దగవారడిఁ బోవను భిక్షుకున్ నిజా
స్పదమున కేఁగుదెంచిన ద్విజున్ ముని కన్నము గల్గె నేని భి
క్ష దయను బెట్టఁగా వలయు నల్లరయుండిన లేదు పొమ్మనాఁ
గఁ దగవు గాక యిట్లు మిడుకంబడివాత వధింపవచ్చునే?॥ 304

ఆ॥ అవని బ్రాహ్మణో 'నహంతవ్య' యనుసూక్తి
చెప్పఁ జేసె వేద మొప్పుజదువు
నవనిదేవుఁ జెప్ప సరియగు యనుచిత్తుఁ
డతఁడు ధన్యుఁ డగునె? యక్కటకట! 305

చ॥ అని మది దూరగా వగచి యందఱుఁగూడి ధరాధినాథుఁ జే
ర నరిగి చెప్పినన్ విని ధరావరుఁ డాయనఁ బిల్వఁ బంచి వి
ప్రుని నిటులేల చంపితివి? బుద్ధివిహీనత నేను త్ప్రపఁ జే
సె నతఁడు తప్పు కల్గినను జెప్పుము గాచెదఁ జెప్పవేనియున్॥ 306

చ॥ నరసర నిను నేఁ జంపెద నన్నను
నరవరుఁ గన్గొని నవ్వెలయంగా
నరయం బల్కె భయం బించుకయుం
బొరయని నెమ్మదిఁ బొంపిరివోవన్॥ 307

తే॥ చంపితిని నిక్క మెట్లైన చంపఁదగిన
యట్టి తప్పును జంపిన యవ్విధంబు
శంభుఁడ యెఱుంగు నన్నుఁ గావఁ జంపఁగర్త
యతఁడు గాకేల మీచేత హతుఁడ నగుదు॥ 308

క॥ అన విని జనపతి యింక ని
తనితోఁ బలుమాటలేల ధాత్రీసురుచా
వునకుఁ సరిగాఁ జంపుం
డనవుడు నారెకులు గొంచునరుగు తెరువునన్॥ 309

చ॥ హరు నిలయంబు గాంచి దరియం జని యోహర భూవిభుండు దు
ర్భర మదమత్తుఁడై పరమపాతకుతో సరి చంపఁబంచె న
న్నరకదురాత్మతోడ సరి నాకును జావఁగవచ్చునయ్య యీ
శ్వర యనుచుఁ గరద్వితయ సంభృతతాళము లిచ్చు చుండఁగన్॥

వ॥ అప్పు డయ్యమరాజు లింగనిష్ఠ కంగజారి యిచ్చ మెచ్చి॥ 311

తే॥ అన్యదైవాభిధానదు రక్షరములఁ
బలుకు టవితోడ నను మహాభక్తు నెట్లు
సాటిసేయంగఁ దగు నంచు మేటికరుణఁ
దనదు వక్షంబు తొరజొరుమనుచుఁ నెఱచె॥ 312

చ॥ అరియమలింగగర్భము మహోగ్రమదంనబునఁ జొచ్చి యుత్తరీ
నరపతి సేవకాళి యహినాయకభూషునురంబుఁ జొచ్చె నం

చురువడిఁ గూడ రాఁగఁ గని యుగ్రునిలోపలఁ జొచ్చువేగ నం
బరము చెఱంగుమూరెఁ దహిమండనువెల్పలఁ జిక్కెఁ గ్రక్కునన్.

క॥ నరవర మా శివభక్తులు
వెరవిండిపరదైవములను వివన్నొల్లమికిన్
గుఱిగాదెయర్యమాఖ్యుని
వరదివ్యాంబరముగానవచ్చుటమఱియున్ 314

వీరశంకరయ్య కథ

క॥ మనుజేశ వీరశంకరుఁ
డన వెండియునొక్క భక్తుఁడవని వెలయందు
ద్ఘనచరితమువినుస్వప్నం
బుననైననుగొలువఁడతఁడుపరదైవములన్. 315

క॥ తలఁపఁడుముట్టడుతోడం
బలుకండిదియనీతిగాఁగఁ బట్టినడను నా
తలఁపొకబౌద్ధునినంటం
గలఁగని మేల్కని విచారకలితాత్ముం డై.

తే॥ అంటఁగారాని బౌద్ధుని నంటుకొన్న
తనువుఁ దలపోయ కుక్కముట్టిన ఘటంబు
దానిఁ గాల్చుట యెందును దగునుగాదె
యనుచుఁ గృతనిశ్చయుం డయి యాక్షణంబ. 317

ఉ॥ శ్రీనగసీమ కేఁగి యతిశిష్టతరం బగుహాటకేశ్వర
స్థానమునన్ జ్వలజ్జ్వలనతత్త్వమహాయసపాత్రలోన నా
సీనత నొంది వెండియు నశేషతరాయుధకృత్తగాత్రుం డై.
భానుజవైరిసత్కృపకుఁ బాత్రతం గాంచె నవంచకస్థితిన్. 318

క॥ కావున భూవర పరదై
వావలిఁ జూడంగ వినంగ నంటికొనఁ గ మా
శైవులకు గానివానిని
నీవిశ్వం బెల్ల నెఱుఁగ నేటికిఁ జెప్పన్॥ 319

శి: లెంక మంచయ్య కథ

సీ॥ మఱియును శివలెంక మంచయ్య యను కఱ
కంఠభక్తుండు శ్రీకాశిలోన
మనుచుండు ననుదినంబును మఱి తన వగు
పదిౘ్రవెళ్లు ఖండించి భక్తియుక్తి
ముప్ప్రొద్దుఁ బూజించి ముదమునం బరయు భూ
జనులు విస్మయ మంది సన్నుతింప
నట్లు గొన్ని దినంబు లధిగమింపఁగ నంత
నభవ భక్తావేశ మంగవించి॥ 320

తే॥ శంక దిగఁద్రావి పరవాదిజనుల ముక్కుఁ
గోయఁగను డెక్కె మెత్తించి గోపవాహుఁ
డీశ్వరుఁడ కర్త వీరమాహేశ్వరోరు
పదమ యుత్తమ మని నిల్పఁబపులు గనలి॥ 321

క॥ వడిజనిచక్రగదాధరు
గుడికడఁ బెనుగుంపుగూడి కూర్చుండి ముదం
బడరఁగ వాదంబునకు
స్మృదుభక్తునిఁ బిల్వఁబంచి రుద్యద్యుములై॥ 322

క॥ పిలిచిన మంచి దయ్యె నని పెట్టయు లేఁ దొరఁ మంచనాహ్వయుం
డలరు జపంబునం జనుడు నస్మిమతుల్ మదశాస్త్రపద్ధతుల్
వెలయంగఁ నెత్తి మార్కొనిన వేసర కండఱ కన్నియుక్తు లిం
పొలయఁగ జెప్పి గెల్చి నిగమోక్తులు సాధులుగాఁగ దేల్చుచున్॥

తే॥ అట్లు గెల్చినఁ బరవాదు లంత లోక
చదువులు గిదువులును నింకఁ జాలు దృష్ట
మొక్కటైనను జూపఁగ నోపుదేని
గెలుపు నిజ మన్న మంచయ్య గెలుపునట్లు॥ 324

క॥ మీ విష్ణుని దనయంతన
మావిశ్వేశ్వరునకుఁ నమస్కృతి సేయం
గావడి నడిపించెదమీ
గావలయును జూడు మన్న కథలేమిటిన్? 325

వ॥ అని పల్కి యాశివలెంక మంచన పంచశరహరుశరణులశరణంబు లంతఃకరణంబున స్మరణంబు గావించి యవ్విరించిజనకు నుద్దేశించి యి ట్లనియె॥ 326

క॥ ఓరోరి కృష్ణ విశ్వా
ధారుం దగువిశ్వపతికి దండముఁ బెట్టం
గా రారమ్మన నప్పు డ
వారణ గుడివెడలెఁ బుడమి వడవడవడఁకన్॥ 327

ఆ॥ అట్లు వెడలి మంచనారాధ్యునకు మ్రొక్కి
యతనివెంట నడుచు నబ్జనయనుఁ
జూచి పరసమయులు స్రుక్కుచు నక్కళ్ల
వడ నడిచిరి లచ్చిపతి వరుంద॥ 328

క॥ హరుభక్తిసంయుతుండై
హరి సీగతి విశ్వనాథు నగ్రమునకు ను
ద్ధురగతినడిపించుకపో
యురయంబున మ్రొక్కఁజేసెనిలనురమటంన్॥ 329

వ॥ 'శివభక్తః ప్రభుర్మే' అనుమాట యోటుపడకుండఁగుండలీమండలేశశ

యను మంచలిపండితులు పంచినపని సేసి బ్రదుకు నని వచ్చి భక్తిఁ జిచ్చులకంటికి మ్రొక్కి యక్కడన చక్కఁ జాఁగిలంబడి లేవకచిక్కి యుండుట నేడునుం దెల్లంబ కాదె వాదులు నెత్త సత్తువలేక చూచుచున్న వారు గావున॥ 330

క॥ హరునకుఁ బ్రతిలేమికి నా
హరిరూపము సాక్షి భక్తులలిగిన జడుఁగుఁ
ర్చినయేని బ్రతుకుహరియిం
ద్రరవిసుధాకరులకు వినుధరణీనాథా॥ 331

ఉ॥ శంకరదాసినా నవరశంకరమూర్తిగలం దతండు కో
పాంకిత దృషిఁ గన్గొనిన యాక్షణమాత్రన యన్యదైవముల్
బొంకముదూలి ప్రయ్యలటు పృథ్విపయిం బడు నిట్లు ధాత్రి ని
శ్శంకత సంచరింపఁగ నసహ్యత బల్లహునమ్ముఖంబునన్॥ 332

క॥ జగదేక మల్లఁడనువాఁ
డగణితమాయాబలాఢ్యుఁడై తొదరిన న
జ్జగతీశుఁడు దత్సమయులు
దిగులుకుడువమిగుల కోపదీపితుఁడగుచున్॥ 333

క॥ ఫాలా భీలాంబక భవ
కీలావళిఁ బర్వనతఁడు కినిసి కనుగొనఁ
నేలం గలయదె యచ్చట
నీలాద్రినిభాంగుమేను నీరై పెలుచన్॥ 334

క॥ చూఁడగన తెరుముట్టము
పాడై యిదినేడునునికి ప్రత్యయముడురాట్
చూడామణి భక్తికి మీ
కీడెందుచు లేదు నీ పడెరుగుడు నృపతీ॥ 335

వసంతతిలకము॥ ఈరీతిమాట లింక నేటికి బాచనారా
ధ్యారాధభక్తిగతి యంతయు నేడుజూడం
గారాదె తొల్లియుం గారులు పల్కఁగా నా
సౌరాష్ట్ర నాయకుని జయ్యనదోడితేడే॥ 336

క॥ కొట్టరువునఁ దావక భట
దట్టములకుఁ బళ్ళ పరిమితం బనుదినముం
బెట్టించు గాని లెక్కలు
పెట్టఁడు వ్రాయడు వారి పేరొక్కండున్॥ 337

తే॥ కవిలెనిండ బంచాక్షరీగణన వ్రాసి
తవిలియేదియు నడిగిననను తప్పక తఁడు
వెరుసుదప్పకఁ జెప్పనవ్విధమునీవు
నెఱిఁగియుండంగ నేజెప్పనేటికధిప॥ 338

వ॥ ఇటమీది పనులును జిరకాలంబున గనియందు గాకేల మిట్టిపడయెద వని బిట్టుల్కి బసవం డీవృత్తాంతం బంతయు విన్నవించి పంచిన విని వాదంబన్న ననాదరంబున నాకడకుంబోక యున్కికాదని కదలివచ్చి యచ్చటనున్న భక్తులకు మ్రొక్కి మొక్కలుండై నిలుచున్న బాచి రాజుం జూచి యేచినయాగ్రహం బుద్రేకింప నాభూపాలుండతని కిట్లనియె॥ 339

తే॥ అఖిలలోకాధినాయకుఁడైనయట్టి
హరిప్రతిష్ఠకు నీయమాత్యప్రజంబు
వేడ్కఁజనుదేర నీవేలవెళ్ళనిట్లు
దెల్లునేయని విని కోపశీలుఁడగుచు॥ 340

ఉ॥ పుట్టుచు గిట్టుచున్ వెతలఁబొందుచు వందుచు దుర్భవాబ్ధిలోఁ
జుట్టలు పెట్టుచుం దిరుగుఁ జుల్కనివేల్పులఁ జూచి నీవు యిం
కెట్టు నృపాల కర్త యని యిప్పుడు పల్కితి కర్త గట్టురా
పట్టిమగండు గాక మఱిభర్తలు కర్తలు లేదు వీరిలోన్॥ 341

క॥ కర్తలకుఁ గర్త యగుచు
త్కర్త మహేశుం డొకండ కర్తవ్యదశా
కర్తల హరునకు సరి యని
కీర్తించిన వారినోర క్రిములుదొరఁగవే॥ 342

తే॥ ఎల్లెడల 'మరు హర్తా మహేశ్వర' యను
విష్ణువాక్యంబు చదివియు వినియు మఱచి
వరుస హరి గిరిసజు సురలు గిరలు
కర్త లని పల్కునట్టి మౌర్ఖ్యంబు గలదె? 343

క॥ జనికర్త బ్రహ్మ యగునే?
తన తరి మొలపింపలేక తానుండునె? స్థి
త్యనుశాసనుండు హరియే
నిసఁదన సుతుఁజావకుండ నిలపఁగవలదే॥ 344

శా॥ జినబుద్ధుల్ పరదైవతంబులె? త్రయీసిద్ధాంతదూరుల్ పశు
త్వనిరూఢుల్ ప్రతిమాకృతుల్ నిజమహత్త్వావర్జితుల్ తీవ్రతఁ
ఘనమత్తేభము వెన్నడించినఁ జొరంగారాదు తజ్జైన బౌ
ద్ధనివాసంబులు ధాత్రిమీఁద నిదె ప్రత్యక్షంబు వీక్షింపఁగన్॥ 345

తే॥ మాయదైవంబుగా దనుమానమేల?
యదియ దైవం బగుడు మాయ యనఁగఁ దగునె?
హరజ్యాలు హరు నధికారు లమ్మురుపుసు
వేదబాహ్యులు కర్తలే? వీర లెల్ల॥ 346

క॥ ఆయేవురు కర్తృత్వం
బేయెడ ధరియింపలేమి నీశుఁడు కర్తృ
త్వాయతనము దర్శనములు
నీయిలనిరుమూఁడ యనుట నిదియు నెఱుఁగరే? 347

క॥ విసుఁ 'డేక ఏవరుద్రో'
యను శ్రుతు లీశ్వరునిఁ జెప్పిన ట్లనుతనిఁ జె
ప్పనెనిగమ్ముల దైవము
లనజనపదహృతముల 'ఏట నానోముఖు చేన్॥ 4?8

క॥ క్షితి దైవమేని మలమూ
త్రతతికి నెలవగునె జలము దైవంబే నిం
దతమగునె యిట్టిపాటల
యతివరు నరచేతిగుంటయందును నగునే॥ 349

సీ॥ అనలంబుదైవతంబగునేని సర్వభక్షుండనఁజనునె? భూమండలమునఁ
గరువలిదైవంబు గాఁవింతమేనియు దిక్పతియై యొక్కదెసనయున్నె?
యాకాశమదిదైవమందమేనియుఁ బ్రళయంబునొందునె ప్రమదాళిచేతఁ?
గమలా ప్తరిపులదైవములనవచ్చునె? సంతతాటనపరిక్షయయుతులను॥

తే॥ నత్మ యింతటికిని గర్త యయ్యెనేని
సౌఖ్యదుఃఖంబులకుఁ జిక్కి జరుగుచున్న
యిన్నియును దైవములు నయ్యెనేని యొకటి
జన్య జనకత వెలయఁగా జనన మందె॥ 351

సీ॥ కాకయింతకుఁ గర్త కర్మంబయ్యెనేఁ గర్మంబుజడ మదిగాదు కర్త
యెల్లనచెయ్యి యేమేనిఁజేసినవాని కర్మంబు వఱచునో కర్తగలఁడొ
లేదన్నఁ ద్రిపుటియు లేకపోవలయునుగలఁడన్నఁగర్మంబుకర్తగాఁడు
ఘనకర్మఫలమునునను భవింపఁగఁజేయు హరుఁడు కర్మాదీశుఁ
దతఁడకర్త

తే॥ కర్త కర్మమ యగునె? మఖంబుఁ జేసి
దక్షు నీదేరకుండునో తండ్రిశిరము
గొట్టె నట్టెనయా కోట కోటనికిని
హరుని జేరంగవచ్చునో యరసికొనుఁడు॥ 353

వ॥ 'అవశ్యమనుభోక్తవ్యం కృతం కర్మశుభాశుభం' బనువాక్యంబు కర్మా
నుభవావశ్యకత్వసూచకంబుగాని కర్మ కర్తృత్వసూచకంబుగాదు
అట్లునుంగాక 'ఏకఏవరుద్రోనద్వితీయో' యని శ్రుతికోటిచాటుంగావు
నఁగర్తలకర్తమదనమదహర్తయకాని హరిపురస్సరసుర లతనియావ
రణంబునం బనిపేనికొలిచియుండు పశువులుగానిపశుపతులుగారు ని
యంతృయంత్రణాపారతంత్ర్యంబునం గార్యకారణప్రవర్తితులై య
వాంతరకర్తలై చెప్పినఁ బనులఁజేయువారు చెప్పినపనులకుం దత్ఫ
లంబులకుం కర్త లగుదురే? కర్తలుగామికి మర్త్యంబునసూరనూర
సకలజనంబులకు విస్పష్టంబుగాఁ దెలసియుండునది చెప్పెదనినుండు॥

మ॥ త్రకోకిల, గోరఁ బోవఁగ గొడ్డలేటికి గోపహాహసుపట్టులఁ
సారసాక్షముఖామరుల్ పరిచారకాకృతిఁ గొల్చు చు
న్నారొ వారల గళ్ళ చుట్టు పినాకి నొక్కఁడె పైనఁ గ
న్నారొ చెప్పఁడ యట్టు లేల? జనంబు లెల్ల నెఱుంగఁగాన్. 354

వ॥ అట్లునుం గాక॥

సీ స మా లి క :—

అప్రతిమాకారుఁ డగులింగమూర్తిఁ
బ్రతిచరించెడి హరిహరులు తెలియరో?
నిర్మలనిత్యనిష్కర్మదేహునకు సు
దుర్మలదుష్టదుష్కర్ము తెలియరో?
శుద్ధప్రబుద్ధానిరుద్ధదేవున కప్ర
సిద్ధజోద్ధాశుద్ధబిసులు సరియె?
జావుఁ బుట్టువులేని దేవదేవునకును
వగఁజచ్చి పుట్టుదైవతము లెనయె?
బ్రహ్మమాయాకారపశుపాశభర్తకు
బ్రహ్మవిష్ణుపురోగపశుపు లెనయె?
శంకరునకు విష్ణుకం కాళభరునకు
శంకినులై చనులెలర తనయు?

ప్రళయంబు నొందించు పరమేశునకును ద
త్ప్రళయభీతులు వేల్పులన్న లెనయె?
మునిగణార్చితపాదవనజాతయగునకు
మునిశాపహతుఁ డగుపీనుఁ గెనయె?
యఖిలలోకార్చితుం డగులింగమూర్తికి
నర్చించు నర్చకు లమరు లెనయె?
నొసట మూఁడవకన్ను నొనరించు హరునకు
రెండుకన్నులవేల్పుతండ మెనయె?
హాలాహలాగ్ని సంసారసాహసునకుఁ
హాలాహలాగ్నిదగ్ధాంగు లెనయె?
త్రిపురదారవభంగనిపుణవిక్రమునకుఁ
ద్రిపురదైతేయబాధితులు సరియె?
యంధకముఖ్యదైత్యపుదాపహరునకు
సంధకాద్యసురభయార్తు లెనయె?
హరికమలజకపాలాస్థిభూషణునకు
హరికమలజముఖ్యాసురలు సరియె?
యావిర్భవింపని యట్టియభవునకు
దేవకీపుత్రాదిదివిజు లెనయె?
యఖిలంబు లోఁగొన్న యట్టిలింగమునకు
లింగమధ్యస్థులౌ లైంగు లెనయె? 355

తే॥ యెలమి సర్వేశునకు నసర్వేశులెనయె?
రమణసర్వజ్ఞుతో నసర్వజ్ఞులెనయె?
భూమిషోడ్డలదేవుతో సోమనాథు
తోడసరివత్తురే వేల్పుగూడగొడ్డు॥ 356

వ॥ వెండియు హరసర్వేశ్వరభవపరశివపరమేశ్వరపశుపతి శ్రీమహాదేవాది నామంబులు తక్కినవేల్పుల కొక్కనికైననుంగలవె యంతియకాదు 'తద్విష్ణోః పరమంపదం' బనవిష్ణునకుంపరంబైన పదంబసియును

'వశ్యంతిసూరయ' యనఁ గృతార్థులిడిమహాదేవుని భావంబులం గాంతు రనియును వేదంబు నాపాదంబులు సాదరంబునం బల్కఁ వినియునుం గుమతులయి యసచ్ఛాస్త్రంబులఁ జెప్పంబడ్డచందంబుననొ కుక్క పాలు దొక్కలం బోసినదోషంబుననొ నాముమేసినమోసంబునం బొడమిన మతిభ్రమణంబుననొ గాని కొందఱు మందభాగ్యులు సద్గతిబాహ్యులు నగువేదబంపు బాడబులు దేవతాతారతమ్యంబులు దప్పఁ జెప్పుదు రవనీశ వారల ప్రకారభాషణంబులు వినం బనిలేదు విడువు మని మఱియును॥ 357

తే॥ హరికి నపునర్భవత్వము నచ్యుతత్వ
మును నిజంబుగఁ గల్గిన మనుజనాథ
శైవవరుఁ డను భృగుమౌనిశాపమునకు
బుదమిఁ బదిమార్లు తానేల పుట్టుఁ జెపుము॥ 358

సీ॥ నామంబు 'విష్ణో పితామహ' యనఁ బితా
మహునిగుదంబున మాధవుండు
తోడ జన్మించి యధోక్షజుఁ డమనాను
మవనిలోఁ బ్రఖ్యాత మయ్యెఁ గాదె
యిది యేల? యదితికి నింద్రానుజుండు నై
జననంబు నొందఁడే శార్ఙ్గపాణి
బాదరాయణుఁ డనఁ బ్రభవింపఁడే శౌరి
ద్వాపరంబున నెల్లవారు వినఁగ॥ 359

తే॥ నియ్యుగమునందుఁ గృష్ణాఖ్యుఁ డయ్యెఁ గాదె
విష్ణునిలయంబునందు దద్విష్ణుపదముఁ
గోరి భజియించువారికి మారవైరి
యొసఁగు విష్ణుత్వ మొందుచు రొక్కరొకరు॥ 360

ఉ॥ ఎక్కడ వ్యాయున్న యగు నీహరిబన్నము లిన్ని బాములుఁ
నిక్కమ కానివా? బలిమి నింద యొనర్చుటకా? నరేంద్ర యీ
వాక్కుల సాక్షి యొక్క ముని వక్షమునఁ దన్నిన నొచ్చి మచ్చయై॥
యక్కునఁ బాయ దెప్పుడు నరాధిప వెండియు విన్ము చెప్పెదన్॥

మ॥ తగ దుర్వాసుఁడు రుక్మిణీయుతముగాఁ దన్ను న్వడి న్బండి పె
న్నొగలం గట్టి కశాభిఘాతములచే నొప్పించుచుఁ వీఁపుతో
లెగయం గొట్టుచు బండి యెక్కి దిశలం దీడ్పించుటల్ ద్వారకా
నగరం బెల్ల నెఱుంగుఁగాని నృపతీ నామాటలే కాదిలన్॥ 362

తే॥ ఉపమ నుపమన్యముని మహాతపముఁ జేసి
పాలమున్నీరు శివుచేతఁ బడసి క్రోలు
నపుడు నొడబడి యాదినారాయణాఖ్య
గళమునను బడ నుమియఁడే కేకరించి॥ 363

సీ॥ హరిని జలంధరుం డనురాక్షసేశ్వరుఁ
దలయించి చంపఁడే యంబరమున
జలజనేత్రుఁడు జరాసంధునాజిని నోడి
కామించి కొనఁడె దుర్గములగముల
నిభదైత్యముఖులు కైటభమర్దనుని బఱ
పరె పలుమారులు బవరమునను
మృగజాతి చండాల మగుగార్దభమునఁ బ్రా
ణము పట్టి మనఁడె యానవ్యశార్ఙ్గి॥ 364

తే॥ చక్రమున వైనవే పొంగి చక్రమపుడు
విఱిచివైచి దధీచిత న్వెన్నడింప
బెగడుపడి యెఱుంగక యుండఁ దెగువఁజేసి
పాఱిపోవండె వెన్నుండు పంచి యగుచు॥ 365

క॥ సురబలము నసురబలముల్
పొరిఁగొన విష మారగించి పురహరుఁ డమృతం
బురుడ పు నిచ్చెఁ మెచ్చిన
హరిమగటిమి పొగడఁదగిన దయ్యెను గాదో॥ 366

క॥ బలి గిట్టి భూతలం బి
మ్ములఁగొన్న యఘంబువలన మురవైరియుభూ
వలయంబు గోలువడి ఘన
జలధిపొరఁగ వలసెఁగాదె జనులెఱుఁగంగన్॥ 367

తోటకము॥ అలికిఁ దా ద్విజహత్యకు లోనై
నేల గలంతయు నెమ్మి భ్రమింపం
గాలము నిండిన గ్రక్కునఁ బోఁడే
వ్రాసిన నెవ్వగ రాముఁడు భూమిన్॥ 368

క॥ పోటరివిష్ణునిమాయ
న్నాటకమున కేలబ్రమసినారో ఋషులు ఘో
రాటవి నొక్కనిషాదుని
యేటున నీల్గండె లోక మెల్లనెఱుంగగన్॥ 369

సీ॥ వెన్న ముచ్చిలిపోయి వ్రేతల నెలయించి
రం కాడఁడే శౌరి శంకలేక
నందికేశుఁడు తన నాసానిలము వెంట
నీడువం డాతండె క్రీడఁజాలి
హరి తాన దైవంబు నని పల్కఁ బురుషసింగ
మూర్తిఁ గానఁగలేక మోసపోఁడె
హరుఁ బెక్కుయుగముల నాత్మజా సర్థించి
కొలువఁడె మేఘమై సుధరధరుఁడు॥ 370

తే॥ మత్స్యమునుఁ బరిమార్చి మామారవైరి
యంత్రసంతతిఁ దలఁ దాల్చినట్లు జరఠ
కమఠకరటికపాలంబుగాదె హరుని
హారలతికాంతరాళంబునందు వెలుఁగు॥ 371

క॥ శరభాకారంబున నర
హరిఁ జిత్రవధం బొనర్చి యాతనిచర్మం
బరుదారఁ హరుఁడు దాల్చుట
శరభాధ్యాయంబునందుఁ జదువఁగవినరే॥ 372

ఉ॥ అంగజవైరిహస్తమున నాదివరాహము ఘోరదంష్ట్రి యొ
ప్పంగఁ దివిక్రమాస్థి పురభంజనుహస్తసరోజమందు ఖ
ట్వాంగముభంగి నుండు దనుజారిశిరంబు శివాంగమందుఁ గా
సంగఁబడంగ శౌరినయనంబు మహేశ్వరు కాళ్ళ వ్రాలఁగన్॥ 373

క॥ వనజాక్షుదైవమునఁగా
వినవచ్చునె హరుఁడుమున్ను విష్వక్సేనుఁ
ఘనశూలంబునఁ బడఁబొడి
చిన నింకెత్తినఁదదగ్రసీమనె యుండున్॥ 374

క॥ అత్తఱిఁ గలకేతనిగతిఁ
నెత్తురుపఱపఁడె మహీశునిసమక్షమునఁ
సత్తుంగనింతయుఁగ నిప్రే
మెత్త హరిం గర్తగాఁగ మఱికొందఱిలన్॥ 375

క॥ సమధికరౌద్రోదేక
క్రమమున రుద్రుండు హరిహరాంతరం బని వే
దములు మొఱవెట్ట విష్ణుని
సమయించుట హరిహరాఖ్యశంబున కయ్యేన్॥ 376

క॥ పన్నుగ 'యజ్ఞస్య శిర
శ్ఛిన్నం' బని శ్రుతులు మ్రోయ శ్రీకంఠుఁడు దగ
క్షోన్న[illegible]షం బొరిఁగాని
జన్నంబున వెన్ను శిరము సరిద్రుంపం డే॥ 377

ఉ॥ ఆదిమహాధ్వరంబున మదాంధమునన్ మురవైరి మస్తక
చ్ఛేదము నొందఁడే హరునిచేత నతండె యనంగ నేల గ
ర్వోదయు లెవ్వ రాగజహరోపహతాత్మలుగాక యశుఁ డీ
మేదినిపైఁ దృణం బిడిసి మించి సురార్చితు లెత్త జాలిరే॥ 378

ఆ॥ మించి యహమించినట్టి విరించుమించు
పంచమశిరంబు ద్రుంపఁడె పంచముఖుఁడు
హరిణమై కూఁతు వరియింప నజానిశీర్ష
మభవుఁడేయఁడె తెగ మృగనాధుఁ డగుచు॥ 379

ఉ॥ ఆతని మానసాత్మజుఁ డహంకృతి సంగతి నున్న నుష్టవిసం
జాతుని జేయఁడే శివుఁడు సత్యవతీసుతుఁ డాత్మహస్తసం
జాతము మీఁదికెత్తి ధర శౌరియ దైవత మన్నఁ దద్భుజం
బేతెరు వయ్యెనో మును లెప్పరె యాశివచేతనంబులన్॥ 380

భుజంగప్రయాతము॥ అమేయావలేపాఢ్యుఁడై రావణాఖ్యుం
డుమాదేవి కింపింప నుప్పొంగి కైలా
సముం మీఁదికెత్తంగ సర్వేశు డంగు
ష్ఠము న్నొత్తఁడే భీతి సంక్షోభ మొందన్॥ 381

తే॥ మలహరునితోడ మెండొడ్డి మారుమసరి
కంతుఁ డేటేటఁ గాలంగఁ గానరాదె
కాలు సేతులకై చంపెఁగాదె శూలి
శూలమునఁ గ్రుచ్చి యిచ్చల సురలు దలఁక॥ 382

సీ॥ దక్షుఁడు క్రొవ్విన దలగొట్టుటకు సాక్షి
మేషశీర్షము పెక్కుభాష లేల
యఖిలలోకాక్షుండ నగును దా నన భృగు
కన్నులు గెలఁకడె కాలగళుఁడు
శివదూషణము సేయఁ జెవిఁ బడ్డ భద్రుండు
పూషుపండ్లును బోవఁ బొడిచెఁగాదె
యతిసత్యమున జగత్ప్రాణుండు దా నన
గాడ్పుకాళ్లను నఱుకంచె హరుఁడు॥ 383

తే॥ ద్రోహి దక్షునిచే నాహుతులు గ్రహించి
కుడిచి బాహులు జిహ్వలు గోలువడఁడె
యగ్ని యనిమిషపతి చెయ్యి నదితిముక్కు
చెక్కఁడే వీరభద్రుండు చక్కగాఁగ॥ 384

క॥ అమృతకిరణుఁ జరణంబునఁ
జమరఁడె విధిభామముక్కు స్వాహా స్తనము
న్నిముషంబునఁ గోయఁడె య
జ్ఞమునకుః దమరాక మిగుల సఫలత నొందన్॥ 385

వ॥ వెండియుఁ గండగర్వంబునం దిండికై యజ్ఞభూమండలిం దండతండం బులై యుండుదుండగపువేల్పులం జెండివైవండె యంతియ కాదతం డెల్లలోకంబుల వెల్లిముంపు తలంపునం బఱతెంచు గంగాకల్లోలిని నల్ల నల్లన కరపల్ల వాగ్రంబునంగబళించి జగద్రక్షణార్థంబుగా మౌ ళింగీలింపఁడెమఱియు సర్వసర్వంసహాచక్రధురీణా సహస్రభూషితంబగు శేషఫణిమణిముద్రికంగావించి చిటికెనవ్రేలందాల్పండెయదియునుంగాక మింటిదెస నొండొంటిఁగూడక మగ్గుటవడి పొడగట్టు కట్టఁడిరక్కసుల పట్టణంబులు మూఁడునొక్క పెట్టునంగట్టువింటనంటుకొనం గెంటులేని తమ్మికంటి తూపుముల్కి మంటపాలు గావింపఁడె యదియునుంగాక యుదధిమథనసమయసముద్భూతప్రభూతచేతో భీతిమూలంబగు హాలా

హాలంబు జంబూఫలంబు మ్రింగుగతి మ్రింగఁడె యంతియకాదు అంధక
మంథనుండు రుజలంధరవ్యాఘ్రజటాలాసురాదులఁ బెంపడ మొత్తి మోద
రలాదండె యింతేసి పనులకుం గతుహంత గావలదతని చిఱుతగణం
బొక్కండైనను బుండరీకభవాండంబులు దివియం బెట్టం జాలు నట్టు
గావున మాదేవుఁ బోలు వేల్పు లెందునులేరు భూరమణ యింకొండుఁ
జెప్పెద నాకర్ణింపుము॥ 386

చ॥ హరుఁ డొకరుండు నిత్యుఁడు మురాంతకముఖ్యు లనిత్యు లౌటకుం
గరియసుఁ గాదొ కంసమురఘస్మరవ్యాఘ్రముఖాస్థి మస్తకో
త్కరధరణంబు దా నదియ కాదె తలంపఁగ జ్ఞానకంబు శం
కరుఁడ తదీయసంహృతికిఁ గారణ యౌటకుఁ గర్తయౌటకున్॥ 387

తే॥ అవనినాయక యుపమన్యుఁ డగుమునీంద్రు
చేత శివదీక్ష వడసె రాజీవనేత్రుఁ
డింద్రనీలంపులింగంబు నిష్ఠభక్తి
సజ్జ నిడికొంచు ముప్పొద్దు శ్రద్ధతోడ॥ 388

చ॥ హరిహరు వేయి తామరల నర్చనసేయఁగ నందు నొక్క పం
కరుహము దక్కువైన దనకన్నుఁ బ్రియంబునఁ బెల్లగించి త
చ్చరణముఁ బూన్చ విష్ణుఘనసాహసభక్తికి నిచ్చమెచ్చి శం
కరుఁ డొసగండె చక్రమును గన్నును ముందటి యట్లయుండఁగన్॥

వ॥ మఱియు మత్స్యావతారంబున శ్రీవత్సలుండు లంకాద్వీపంబునఁ
గంకణీకృతవాసుకిమత్స్యేశ్వరనామంబునఁ బ్రతిష్ఠయొనర్చి పేర్చిన
నిష్ఠఁ గొలువండె కూర్మావతారంబునం గూర్మనాథుడౌర పాపవినాశ
ప్రాంతంబున న్నిల్పి భక్తియుక్తుండై భజియింపండె రామావతారం
బున రామచంద్రుండును శ్రీరామనాథు సేతుబంధంబుపై సంస్థాప
నంబుఁ జేసి యుపాసింపఁడె యింతయేమిటికి ననంతుండు సర్వాంత
తాత్పర్యంబున క్షీరారామంబున రామేశ్వరు నారాధింపఁడె ద్వార
వతి నొరంతప్రొద్దు గోవిందేశునివేశితుంజేసి యాసక్తి సేవింపండె

వెండియు సలంపూర బ్రహ్మేశ్వరుం బాదుకొల్పి పూజలుసల పండె యట్ల యింద్రుఁడు నత్యంతతాత్పర్యంబున నింద్రేశు నెడపటని భక్తిం బూజింపండె వ్యాసుండు మహోల్లాసంబునం గాశివ్యాసేశ్వరుం బెట్టి నెట్టన దాస్యం బొనర్పండె వారు వీరనక సకలమును మనుదేవ దానవాదు లాదిగావారణాసిఁదమతమ ప్రేశ్నలింగప్రతిష్ఠలు చేసి యాసక్తిఁ గొలుచుట తేటతెల్లంబగాదె కావున బావభవభంజనుండు దక్క నొండొక్కవేల్పుల కెక్కడి కర్తృత్వం బేడ యుపాస్యత్వం బతండ యర్కిడుండై యభిమతార్థదాతయగు నిది సకలశాస్త్ర పురాణాగమనిగమ సింసిద్ధంబు॥ 390

తే॥ అట్లుగాకవిష్ణుఁడై నను విధియైన
నేరి కేమి యొసఁగి తీర్చితార్థ
మమరమనుజదనుజయక్షోరగాదుల
కీశుఁడియ్యకున్న నిప్సితములు॥ 391

సీ॥ అక్షియుగంబున నర్చింపఁ గాశిదా
సునకుఁ గన్నులరాసి సొరది నొసఁగె
ననురక్తి శివనాగమయ్యకు బ్రతిసోమ
వారంబు కన్నులు వార కిఁడె
బానుని సేవింపఁ బోనికుష్ఠ మడంచి
వినుతదేహము మయూరునకు నిచ్చె
బాణుఁ దప్పడు కరపల్లవంబు నఱుక
నతని కప్పడ యీఁడె యంగజారి 392

తే॥ దండఁగీర్తింప హరిచేత దలంఁగనట్టి
నేత్రరోగంబు హరియించె చిత్ర మనఁగ
దూప మొసఁగినఁ జేఘంటతోడఁ గూడఁ
గొని చనఁడె యోహిళయ్యయుఁ దనదుపురికి॥ 393

క॥ అవనిం దేవరదాసికి
దననిధి యొసఁగండె బాస దప్పమికీ మహో
త్సవుఁ డగుచు మిండప్రాణం
బవలీలఁగులాలగుండయాఖ్యునకీఁడే॥ 394

క॥ కరికాలచోడ పురమునఁ
బరగింపఁడె పైఁడివాన ప్రమథులు వెఱఁగం
ద రయంబునఁ దగనెక్కుడు
సిరిగద్దియ యొసఁగె బసవ దేరమచేరన్॥ 395

క॥ మును నిమ్మవ్వకుఁ గానే
ద్దినములు తనపురి గవనులు దెఱిపింపఁడె చ
య్యన జొమ్మయచేఁ జచ్చిన
వనమృగములఁ గొని చనండె స్వపురంబునకున్॥ 396

తే॥ మార్చితోభయకర్మకు మారపాల
ఘూర్జరుని తంత్రయుతముగాఁ గొని చనండె
యట్టులే పిళ్ళనయనారు ననుమహాత్ము
గ్రామసహితంబుగాఁ దన్నుఁ గలపికొనఁడె॥ 397

సీ॥ వరగొండ పెరుమాణి నరులెల్ల నెఱుఁగంగ
గొనిపోవఁడే తార కుధరమునకు
మ్రోలఁ బాడఁగ మెచ్చి తాళంబుగూడ శం
కరుఁ గొనిపోఁడె స్వపురమునకును
షోడశగణముల సొరది పీఠంబుల
నిలుపండె నేడు నిశ్చలత నుంద
వితెరనగణముల పీఠభక్తికి మెచ్చి
కైవల్య మొసఁగఁడె గారవమున॥ 398

తే॥ పొంచిమృగమునకై నిద్రఁబోవకున్న
చెంచునకునీఁడె శివరాత్రి సేవ ఫలము
చన్న భక్తుల కథలిట్టి వెన్నియైనఁ
గలవువానిన యేటికి గణుతి సేయ॥ 399

క॥ హరునకు సరిగల రనుటయుఁ
బరగఁగ నేకాత్మవాదపరతయు హరి నా
హరమయుఁ దనుటయు నజ్ఞత
యిరునాలుగు మూర్తులును మహేశుఁ డనుటయున్॥ 400

క॥ దష్టమనుష్యుల లోకో
త్కృష్టమహాభక్త సంతతికిఁ బోల్చుట త
త్కృష్టతరోక్తులు వినుటయు
సృష్టింబాతకములనుచుఁ జేరరుశిష్టుల్॥ 401

తే॥ పిలువఁ బంపంగ నిటకు రావలసె నేమి
పని గలదు చెప్పుఁడన్న భూపాలుఁ డన్య
మతుల మోములు చూడ నయ్యతగు లపుడు
తలలు వంచిరి పెదవులు దడిపికొనుచు॥ 402

క॥ గా మడఁచి నట్టు లందఱు
మే మఱచి వచింపలేక మిన్నక తమవో
మోములు చూచెడివాదుల
కామహిపతిగాంచి లజ్జితాననుఁడయ్యెన్॥ 403

తే॥ క్రొవ్వడఁగి తార్కికులు కుక్కగూసి దప్ప
దెచ్చికొన్న విధంబైన దిక్కుమాలి
బాచరను మర్త్యమాత్రుఁగాఁ బలుకఁబోక
ద్రోహ మాతండు ప్రత్యక్ష రుద్రుఁ డగును॥ 404

క॥ కొలువును దిక్కుల వెలసెఁ
బిలబిలతార్కికులుఁ దాను బిజ్జలుఁ డేఁగెఁ
మలహరు భక్తులు బసవఁడు
సలఘుఁడు బాచయయు నరిగి ర్యారులు పొగఁడన్॥ 405

మ॥ ధరణిఁ షోడ్డలదేవుబాచయ విచిత్రంబైన చారిత్ర మె
వ్వరు సద్భక్తసభాంతరాళములలో వాక్రువ్వఁగా విండ్రు వా
రరయంగా విని రంతకప్రథితవాహద్వేష్టటత్కంధరాం
తరసీమాదృథరజ్జుబంధవిలుఠద్ఘంటాఘణాత్కారముల్॥ 406

స్రగ్ధర : బసవశ్రీనామధేయా పరిమితమహిమా ప్రాణలింగాంతరంగా
బసవ శ్రీపాదపాద్మభవయుగళసద్భావనాసక్తచిత్తా
బసవ శ్రీమత్ప్రసాదప్రచురరసుధాపానసంపూతదేహా
బసవ శ్రీలింగదత్తోల్బణకరణగుణప్రాణదేహాభిమానా॥ 407

క॥ వేదపురాణాగమసం
పాదితసుతసూక్తిరచితబసవకృతిసుధా
స్వాదనపర సంతతస
మ్మోదితశివభక్తిజాల ముక్తిసలోలా॥ 408

మాలిని॥ శమదమయుతవృత్తా సద్వ్రతాయత్తచిత్తా
యమనియమసమేతా హారిపుణ్యప్రభూతా
సమదతులమహిమా సచ్చిద్వ్యస్తపాపా
సమహితమహిమాఢ్యా సంతతోద్భూతమోదా॥ 409

గద్య : ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వరగురుప్రసాదలబ్ధనిబంధనశక్తియుక్త
శ్రీపిడుపర్తి బసవనారాధ్యవర్యసత్పుత్రకులపవిత్ర సోమయ నామధేయ
శివకవిప్రణీతం బైన బసవపురాణం బను మహాప్రబంధం బునందు
షష్ఠాశ్వాసము. 410

సప్తమాశ్వాసము

నందికేశ్వరపద
ధ్యానాదీనాంతరంగ డంబవిరహిత
జ్ఞానాంబిక నిర్మూలిత
సూనాశుగ పాలకురికి సోమారాధ్యా॥ 1

శివనాగయ్యగారి కథ

ఆ॥ దేవ మున్ను మీరు ద్విపదఁ గావించిన
బసవచరితయేను భవదనుజ్ఞఁ
బద్యహృద్య కావ్యభంగి నానేర్చిన
యట్లు విన్నవింతు నవధరింపు॥ 2

చ॥ మఱియును భక్తధీమణి సమంచితకీర్తిధనుండు భక్తులం
దఱుఁ గొనియాడుచుండ మను ధన్యుఁ డిలన్ శివనాగమయ్య నా
వఱలు నుదారమూర్తి బసవప్రభుచేఁ బ్రణిపంతు లందుచుం
దఱుఁగని భక్తివృత్తిమెయి నిష్ఠఘనాంబుధి నోలలాడుచున్॥ 3

క॥ కడువేడుక నతఁ డుండఁగ
బుడిబుఱ్ఱం బోవ నట్టి భూసురు లెల్ల
న్వడిఁజనిబిజ్జలుఁగనియె
క్కుడుమచ్చరికముననిట్లుగూసిరి పెలుచున్॥ 4

మ॥ వీను భూపాలక పెద్ద భక్తు లనుచున్ వేవేలచందంబులన్॥
వినుతించున్ బసవండు వారిఁ గనిసన్ వేమ్రొక్కు వారుంచిపో
యిన యుచ్ఛిష్టము తోడనే గుడుచు దా నిట్టిట్టివాఁ డయ్యు స్వ
చ్ఛనిచదంబున నిన్ను డాయఁజనుదెంచుం జేయు సిద్ధాంతముల్॥ 5

ఉ॥ వారు పురంబువీథులను వచ్చుచుఁ బోవుచుఁ గ్రొవ్వునఁ మముం
జీరికి నైనఁ జేకొనరు సెంబలి సెంబలి వారు మానినీ
మార మహీశ యీపురము మాలలపా లయిపోయె నింక నా
చారము వర్ణభేదములు సాగుట యేగతి నీదుమేదినిన్॥ 6

తే॥ రాష్ట్రకృత పాప మెందును రాజుఁ జెందు
రాజకృతము పురోహితరాజిఁ దగులుఁ
గాన నెఱిఁగింపవలసెఁ దత్కర్తృజనుల
శిక్ష యొనరింప కీవున్నఁ జెందునిన్నుఁ॥ 7

క॥ అనవిని జనపతిమనమునఁ
గనలుచు బసపయ్యఁ బిలువఁగాఁ బంపుడు నా
ఘనునిశివనాగమయ్యం
దనయందలమందునుంచి తాఁబఱిచరుఁడై॥ 8

క॥ కడతేరఁ గాంచి విప్రులు
కడమయొకింతయునుమూలఁ గలుపంగానీ
కడకతనిఁదోడుకొనిదెవ
చ్చెదుమదిభయమింతలేక శిబికముమీఁదన్॥ 9

తే॥ నీవు చూడంగ నీరీతి నేఁగుచెంచు
వాఁడు మాబోంట్లనెఱుఁగునే వసుమతీశ॥
శంక లేక యతఁడు వర్ణసంకరంబు
సేయుచున్నాఁడు దన కట్లు చెల్లు టెట్లు॥ 10

క॥ అని పల్కువిప్రవర్గము
దనబడి నడతేర నతఁడు తనమోసలఁబొ
చ్చినఁగాదనియఱిగి వెలిఁ
జనపతిగొలువిచ్చియున్న సమయమునందున్॥ 11

చ॥ నడకగ డాయవచ్చి శివనాగమసీషికి నాసనంబుగా
మడిచి నిజాంగవస్త్రము సమాదరణంబునఁ బెట్టి భూపతిఁ
బొడఁగని పిల్వనంపితివి భూమిపతీ! పని యేమి? నావుడుఁ
గడుఁ గలుషించి బిజ్జలుఁడు కన్నుల నిప్పులు రాల నిట్లనెన్॥ 12

క॥ ఆదినవర్ద్వయవర్ణవి
భేదంబులు లేవె? నేఁడు పేర్కొన్నవియే?
వేదములు చెప్పనమ్మిక
గాదే? కటకంబు మాలఁ గలపం జనునే॥ 12

క॥ నీతలన పుట్టెనే? వృష
కేతనహరభక్తి యిట్టి కిల్బిషమునకుఁ
భీతి జనింపక యెట్లవి
నీతులు మీ రున్నఁగురియునే? వర్షంబుల్॥ 14

క॥ పండునె మీరుండినభూ
మండలి మోమోటకతన ముఱియెం దనకి
ట్లుండుటగాకనవిని బస
వండుపలికె నధిపుతోనవార్యుండగుచున్॥ 15

తే॥ మనుజనాయక గొడగరమాచనాఖ్యఁ
జెనఁటి నుత్తమవంశజం జేయఁదలఁచి
స్వర్ణ ధేనుగర్భమున నవ్వనిత నునిచి
దాని నిండఁగ ముగ్ధదుగ్ధములఁబోసి॥ 16

తే॥ పోయెఁ బూర్వాశ్రయం బంచు భూతలేశ
యట్టి గ్రామాంత్యజకు మ్రొక్కి యంతఁ బోక
దాని యెంగిలిదుగ్గముల్ ద్రావి రదియుఁ
గాక యద్ధేనువును గడికండలుగను॥ 17

సీ॥ పంతంగఁ దఱిగెడుపసుపునఁ జెండుచునొండొరుఁ బ్రేసియుబ్బుమీఱ
పలశసోమాదులబలగంబుభాగంబు వెనుకచట్టలు బ్రహ్మవిదులపాలు
వాల మధ్యయనంబు వర్గంబుసంశంబు కోలెమ్ము వేదవిత్కోటిసొమ్ము
పిఱుఁదు ప్రభాకరభట్టయాదీనంబు నురము షడంగాల యొజ్జ సొమ్ము॥

తే॥ ప్రక్క వ్యాకరణమువారిపాలు మాతు
తొలకలును జిల్లిగడ్డ త్రేదులవశంబు
వక్క ముక్కలు పరదేశివరులపాలు
శిరముపలలంబు తార్కికవరులపాలు॥ 19

తే॥ అనుచు గోహత్యఁ జేసిన యట్టియంర
మాల లీద్రాటమాలలు మఱియుఁ బచ్చి
మాలలును వీంత్రమాలలు మూసవేశ
వినఁగఁ బొసఁగునె పోఁ యెట్టి వెట్టితైన॥ 20

క॥ వేదంబు లాటి నెంచుం
జోదితమును జాతిధర్మసుగతులు తద్వే
దోదితములొనొకాంపింస
మాదరముసఁ జెప్పుమంటివవ్విధమెనుమా॥ 21

తే॥ వేదచోదితజాతులు వెలయు రెండు
ధరఁ బ్రవర్తనమును నివర్తనము గాఁగ
వసుస భవకర్మజడుఁడు ప్రవర్తకుండు
ప్రకటశివసంస్కృతుఁడు నివర్తకుఁడు చూవె॥ 22

తే॥ సకలవర్ణంబులందును శంభుభక్తి
వితతివర్ణంబ యెక్కుడుర్వీతలేశ
భాగ్యహీనుఁడు చేపట్టఁబడిన లోష్ట
మైన గతిగాదె భక్తిహీనులకులంబు॥ 23

క॥ హరుమారటవిగ్రహములు
హరుభక్తులులోకముననరాకృతులై యీ
ధరఁదోతురుగావున నర
వర తన్మాహాత్మ్యమెఱుఁగవచ్చునెమీకున్॥ 24

మ॥ కరికిం బంది సమానమే? హరికిఁ గుక్కల్ సాటియే? హేళికిన్
వరఖద్యోతము లీడె చందురునకున్ నక్షత్రసంఘాతముల్
సరియే క్రందలు గంగకున్ బ్రతియె వెచ్చల్ వార్ధితుల్యంబులే
యరయంగా శివ నాగమయ్య కెనయే యుర్వీశ యీబాడబుల్॥ 25

క॥ సురభికి మారదుప్పులు
సరియనఁగాఁ దగునెదేవసాలముతోడన్
బొరయునెబచ్చలిహరహర
పురహరశరణులకు దుష్టభూసురులెనయే॥ 26

తే॥ ఒక్క శివభక్తునకుఁ గోటి యుర్వీసురులు
పాటి గారని శ్రీపతి పండితయ్య
వచ్చడంబున నిప్పులు పట్టఁడే య
సంతపాలాక్షు సత్సభాభ్యంతరమున॥ 27

క॥ శివదేవుని సద్భక్తుల
భవనంబుల మెలఁగునట్టి భషకంబులకున్
వివరింప సాటిగా రీ
యవనీసురు లవనినాథ యది యెట్లన్నన్॥ 28

కిల్లిదేవయ్యగారి కథ

తే॥ అల్లహోసరళ పురాంతరమునయందుఁ
గల్లిదేవయ్య నా నొప్పు ఘనయశోధ
నుండు రుద్రాపరావతారుండు గాని
కనుఁగొనగఁ మర్త్యమాత్రుండు గాఁడతండు॥ 29

క॥ ఉరగ మొకటి చప్పరమునఁ
బరమేశ్వరుగేహసీమఁ బాయకయుండఁ
బరదేశులు నిద్రించిన
సరభసముగఁ గఱచి కఱచి చంపుచునుండన్॥ 30

క॥ అదిచూత్రము గాకనిస
మ్మదమునఁ జని మదనఘుతను మందిరమందుం
గదురంగఁ జొరఁగ పూయని
పదమాయహిగఱచిచచ్చెఁ బ్రజలరుదందన్॥ 31

క॥ కరుణాకరుఁడగుటను నీ
యురగమునకు ననుపులొసఁగి యుర్విసుతింపన్
గరమర్థి నీశుభక్తి
స్థిరమతి మనుచుండఁ గొన్నిదినసంఖులలోన్॥ 32

చ॥ తమ గృహదాసి యెప్పటివిధంబున బాంసము గొంచు సర్వసౌవ
ణ్యములకు నేగుచో నారధరామటుచే తను సోఁకఁ దాసి పాం
ద మచట వైచి పెంచిక లఁటంచు విభూతివిభూషితాంగియై
క్రమమున వేఱె నూత్నఘటిఁ గైకొని క్రమ్మఱనీటి కేగఁగన్॥ 33

చ॥ అది గని యాపురంబు ద్విజు లందఱుఁ గంటిరె గంతక్రొవ్వుతో
త్రిదశుఁడు తన్నుఁ జోఁకెనని తెంపున దాసి ఘటంబు వైచిభా
స్వదమలభస్మభావితనువల్లికయై మఱి యొండు భాండముం
ముదమున సంతరించుకొని మూఁకలు సోఁకక యూరకేఁగెడిన్॥ 34

తే॥ అగ్రవర్ణుల కితరుల నంటరాదు
గాక యితరుల కంటఁగాఁగాదు ద్విజునకు
కిట్టిధర్మంబు లిలఁ బుట్టనేమి యనఁగ
వచ్చు ననుచును భూసురవర్గ మపుడు॥ 35

చ॥ కలియుగరుద్రమూర్తి గతకల్మషవర్తను గల్లిదేవునిం
బిలువఁగఁ బంచి యిట్లనిరి మీపరిచారుల నాగడీలఁగాఁ
బలక రొకస్థఁ జామటకుఁ బ్రాణములిచ్చిన నాఁడ మేము ని
న్నిలకడఁ గంటి నాఁటిని నేఁడ మిముం గనుఁగొంటి మిప్పురిన్॥

సీ॥ మంచివా రని మిమ్ము మన్నింతు మేము మీ
 క్రించు బోయతనమ్ము గొంచె వఱచెఁ
చంపువిప్రుఁడుగాఁడు సాక్షాద్వసిష్ఠుని
 వంటి యుత్కృష్టవిద్వత్తముండు
ప్రేదులవారి దామోదరవఝ్ఝలు
 జోదు త్రివిక్రమ సోమయాజి
సమిధల కీగుళ్ళ సంతుల నేఁగంగ
 నాత్రోవ దా నుదకంబులకును 37

ఆ॥ జనుచునుండ వారిసవ్యకరము దన్నుఁ
దాఁకె ననుచు మీదు దాసి నెత్తి
కడవ వేసి భస్మకలితాంగియై నూత్న
ఘటము కొంచునేఁగె నుదకములకు॥ 38

క॥ హీనుల ముట్టసచేల
స్నానము చేయంగ వలయు సద్విజులకు నెం
దైనను విప్రులు ముట్టిన
హీనునకును స్నానకృత్యమెచ్చటఁ జెప్పెన్? 39

తే॥ నీతిచందంబొ యిది ధర్మనియతిలాగొ
వేదచోదితమో పురాణోదితంబొ
బూటకంబులొ యిదియు నెచ్చోటనైన
జెల్లునే? భక్తులకు నిట్టి ప్రల్లదములు॥ 40

తే॥ తగవు గాదని కాక మీదానిపుట్టు
మాన్పరే యెప్పుడును పెద్ద మంచి గాదు
పుడవు ఉల్లంఘింపగా నిట్లు నడువఁ దగునె
యెదురెదుర మిమ్ము నేమందు మింక ననిన॥ 41

శా॥ ఆవాక్కుల్ విని వల్లిదేవుఁ డింకఁ నేలా సంశయం? బంచు భూ
దేవాసీకముతోడ నిట్టు లనువాదింపంగ రా కుర్వీనుం
డావిప్రుల్ మదగారి దాసికిని ముట్టంగ రామి నిక్కంబు ప
క్షావాసస్థితకుక్కు రాశికిని మి మ్మంటంగ రానెట్టిదో॥ 42

వ॥ అట్లునుంగాక 'బ్రహ్మణి చరతీతి బ్రాహ్మణః' యనంగ మీకుం బ్రాహ్మ
ణ్యం బెక్కడిది? మీ రిట్టివారలేని పరబ్రహ్మశబ్దంబుల కర్థంబుపన్యా
సింపుడు చాలు, పరమేశ్వరుం డనఁ బరమాత్ముం డనఁ బరబ్రహ్మ
మనంబరమపదుండగు సాకారుండ కానియొండొరుండు కాఁడువినుండు
పరశబ్దం బుత్కృష్టపదంబు కావునఁ బరమేశ్వరునందు వర్తించుఁ
గాని తక్కిన హరి విరించి ప్రముఖనిఖిలబర్హిర్ముఖుల యందు వర్ధ
నంబు గాదు వేదశాస్త్రార్థవాదంబులు దామోదరాది త్రిపతంబుల నెల్ల
జీవాత్ములుగా వక్కాణించుఁగావున ననస్యసామాన్యుండగు హరుండ
బ్రహ్మం బందుఁజరించువారు మాయామానాదు లద్దులు వెండియు
ఖండశశిమండనుఁ డనునా ప్రవాక్యాఘంబులు 'బహిధిపతి ర్బ్రహ్మ
ణోఽధిపతిః' అన వినియును బ్రహ్మచ్యుతాదులం బరదైవంబులుగా
సంభావించు మీయం దనిందితంబైన బ్రాహ్మణంబు పొందుపడదు రుద్ర
ముద్రాభిముద్రితులకైన జాతిశూద్రత్వంబును శైవనిర్మోక్షం బెనసియు
శశిరుద్రుల నొల్లని ప్రల్లదుల మిమ్మెట్లు ముట్టవచ్చు? మీతో నీజాత
మాటలాడఁ గూడు? మృడునిదక్షులకు మీకు నెన్నిదాఁక పెట్టుపట్టి
గట్టు పెట్టుకొని నట్టువెట్టకయోగా దనం గలిగితిరేని నొంచుదుఁడీ! యని
యనిర్వాచ్యంబుగాఁ బలికిన విప్రు లిట్లనిరి॥ 43

ఉ॥ అక్కట యెట్లు మమ్ము శునకాలికిఁ దక్కువఁజేసి యాసభన్
బక్కసఁ బల్కి తప్పలుకు పంతము నొక్కటిగాఁగ వేదమం
దెక్కడనైన యోర్పతిసమేతముగాఁ జదివింతుఁగాక మీ
కుక్కలచేత నాడి కడకుం జనరాదు సుమయ్య భక్తుఁడా॥ 44

ఆ॥ దాసియమునకు దాసిని చిలిపించి
నీకుఁ జెప్పుటెల్ల మాకు నిపుడు
పరగ ముల్లు దీసి పద రడఁచినవిధం
బయ్యె నీదుపలుకు లాలకింక॥ 45

క॥ అని పల్కఁ గల్లిదేవుఁడు
వినిపల్కుచు విప్రులారవినుఁడాగమముల్
ఘనభక్తులిండ్ల కుక్కల
కును రోఁకటిపాటయట్లు కుంభినిననుచున్॥ 46

సీ॥ తమయింట వేదపితామహ యనుకుక్క జిట్టవిడుచుఁ బిలి చిట్టులనుచు
నుచ్చిచ్చి రేశంకరోచ్ఛిష్టమయభోగేయుచ్చిచ్చి రేప్రణవోపయోగె
యుచ్చిచ్చిరేయాగమోత్కృష్టసంచారముచ్చిచ్చి రేమహాంహోవిదూర
యుచ్చిచ్చి రేవేదసచ్చరిత్రసహితయుచ్చిచ్చి రేజనుర్యోగరహిత॥

తే॥ యని యెలుం గిచ్చు మాత్రలోననె కడంగి
వచ్చి శునకంబు తనపాదవనజమునకు
మ్రొక్కుటయు దానిఁ గరుణాసముదితవారి
నోలలార్చుకఁ బలికె విప్రాళి వినఁగ॥ 48

మ॥ ఏవేదం బయినన్ స్వరత్రితయభూయిష్ఠంబుగా నెత్తుమా
యీవిప్రావళిమ్రోల నన్న విని యో యింతే కదా! యట్టులే
గావింతున్ వినుఁ డంచు దంభశునకాకారుండు రుద్రుండునే
తా వేదృంగమలాసనస్థుఁ డయి హృత్పద్మంబుర న్నిల్వఁగన్॥ 49

సీ॥ ఆదికుండలిశక్తి నాకుంచనముఁజేసి సూర్యచంద్రుల వెలిసుడియనీక
నాసాగ్రమున దృష్టినాటినిల్వఁగఁజేసి మేరుశృంగారంటు మెట్టునిల్పి
జీవుని బ్రమలోఁ జిక్కఁజొక్కఁగఁజేసి ద్విస్వభావంబులదిలుకుమార్గఁ
దానునుదాసయైతన్మయావస్థఁదై యానందబాష్పాంచితాత్ముఁడగుచు॥

తే॥ మృదులమధురస్వరంబులఁ జెదరకుండఁ
ద్ర్యక్షరము నాదబిందుకళాత్మకంబు
నౌ నలంకారసంస్కార మాచరింప
నంతలోనన యావిప్రు లంత నంత॥ 51

క॥ కృతదండనమస్కృతులై
స్తుతియింపుచు నుండ ఋగ్యజుర్ముఖ్యసతు
శ్రుతితతిప్రాతి పదక్రమ
గతుల ననుష్ఠించెఁగరుణకౌతుక మెసఁగన్॥ 52

తే॥ అప్పు డాకల్లిదేవయ్య యతిముసమునఁ
దగును దగు నీకు వేదపితామహాఖ్య
యనిరి విప్రులు చాలించు వేదపాఠ
మనుడుఁ జాలించి మ్రొక్కెఁ దదంఘ్రులకును॥ 53

క॥ ధరణీశ యిట్లు ధరణీ
సురులయెదుట వేదచయము శునకముచేతం
బరగఁజదివించి నిజమం
దిరమునకుంజనియెఁగల్లిదేవయమునీశయున్॥ 54

సీ॥ అఘవైరిసిద్ధరామయగారిమఠమున ఘోరాళిఁగాఁగలదొక్కకుక్క
దానికిగురువిదిదీనిమహత్త్వ మేమనిచెప్పవచ్చునో యెవరెఱుఁగ
యదియునుగాకమహాకాళయాఖ్యంబుజంబూరనుండుతత్సమయమునను
సారమేయమమేయసారమేయమువేదరాశిదానికిని లాలాజలంబు॥ 55

ఆ॥ ఆత్మభక్తవాద మన్యులతోఁ జేయు
నప్పుడుచితసూక్తు లదియ కదిసి
చదివెఁగానభక్తసదనకుక్కలతోటి
పాటిసేయు టెట్లు మేటిద్విజులు॥ 56

వ॥ వెండియు శివత్తుం దన నొక్కభక్తుండు సకలవేదపురాణశాస్త్రపారీణు
లయినవిప్రపుంగవు లొక్కొక్కకోటియు నొక్కంటిభక్తునకుం బ్రతి
రా రని యనేక హేతుదృష్టాంతవాక్యంబులం బ్రతిష్ఠించి మించిన నత
నికిం బ్రత్యుత్తరం బిచ్చుతెఱం గచ్చుపడకయున్నఁ జిన్నవోయియుం
బాయనిమచ్చరంబునం బెచ్చు పెఱుగుచు నిట్లనిరి॥ 57

తే॥ చదువుగలవారు తమతమశక్తి నిజము
గల్ల యందురు గల్ల నిక్కం బటందు
రదియు నిక్కంబయేని కోవిదత గాక
దృష్టములుగాని మాటలఁ దెగదు వాదు॥ 58

క॥ అని పలుకు విప్రులంగను
గొని శివచిత్తుండు నియ్యకొనియొకకడఁ ద్రా
సునఁ బెద్దభక్తుచెప్పిడి
ఘనవీరులు దీనియెత్తు గలిగితిరేనిన్॥ 59

క॥ అన విని యప్పారివిప్రులు
చని యొకకడ నెక్కిదాని సరిగా లేరై
రన భక్తపాదరక్షల
కెన యనఁగా నెట్లువచ్చు నీభూసురులన్॥ 60

బిబ్బ బాచయ్యగారి కథ

క॥ మనుజేశమఱియుగొబ్బూ
రనుపురమునబిబ్బబాచయాఖ్యుఁడుమనుఁ
ద్ఘనతరచారుచరిత్రము
నను బోఁటులు చెప్పఁబోక నగుబాటరయన్॥ 61

క॥ ఐనను ప్రస్తుత మొదవిన
మానంగారాదు కొంతమాంత్రం బైనఁ
నానేర్చినట్లు చెప్పెద
భూనాయక సావధానబుద్ధిఁ వినుమా॥ 62

క॥ జంగమహాప్రసాదమ
యంగముప్రాణంబుః దనకునై యేప్రొద్దుఁ
లింగవిలీనమనస్కృత
సంగదఁ జను నగ్రహారమం దధికుండై॥ 63

క॥ అల్పమనుష్యులకై విధి
కల్పితవర్ణాశ్రమాదిగతిఁ బాసి త్రయీ
జల్పితభక్తిస్థితిసం
కల్పవికల్పములఁబాసి కడుఁగడు నిష్ఠన్॥ 64

క॥ ఆమడ రెండామడ మూఁ
డామడ పదియామడందు నైనను భక్త
గ్రామణ్యర్చాకృత్యము
లేమేఁ గలిగినను విని మహీయఃప్రీతిన్॥ 65

చ॥ అవిరళభక్తి భస్మము నిజాంగములం గలయంగఁ బూసి క
ర్ణవివరవక్షకంధరశిరఃకర బాహుముఖస్థలంబులఁ
శివపదభక్తపుంగవుల చెప్పులబిల్లలు దాల్చి బందిపైఁ
బవదపుడా ల్పదిల్పుచు బచ్చెనగాదెయుఁ బొట్ట యందులన్॥ 66

క॥ గొడుగులునుసందిముద్రలు
పడగలుగలయంగ నిలిపిబలిమిదలినినా
మృదుఁదెక్కొందునందీశ్వరు
దదఁబఅపఁగవచ్చెననఁగఁదగుకోడెలకున్॥ 67

సీ॥ ఘంటలు మువ్వలు ఘల్లుఘల్లని మ్రోయఁ
 గంధరాంతరమునఁ గలయఁ గట్టి
యంఘ్రుల నందియ లందఁగఁ బెట్టిన
 పదరము ల్కొమ్ముల సదవరించి
చిఱుతగజ్జియలపేరుఱుతఁ దాలిచికొనఁ
 గొమ్ముల నపరంజి కుప్పె లునిచి
రుద్రాక్షమాలికారూపితసౌవర్ణ
 పటముల్ నొసళను బదిలపఱచి॥ 68

తే॥ యుగ్రవాహనవినిమయయోగ్యమైన
యట్టి కుఱ్ఱలగమి బండి గట్టి బండి
మ్రోలఁ జాంగుభళార్భటుల్ మ్రోయఁజేసి
యాటపాటలు సొగయింప నచటి కరిగి॥ 69

చ॥ హరచరణాబ్జరేణువు నిజాలక మంటఁగ మ్రొక్కి తత్పదాం
బురుహజలామృతంబు మదిఁ బొంగుచుఁ గుత్తుకబంటి గ్రోలి త
త్పరవశచిత్తవృత్తి వరతాత్త్విక శ్రీగురుతుల్యజంగమో
త్కరపరిభక్తశేతిగత కౌతుకజాతముభూతలింపఁడన్॥ 70

తే॥ శుద్ధసిద్ధప్రసిద్ధసమిద్ధసుప్ర
సాదసంఘంబుఁ గాంచి యాహ్లాద మొదవ
త్రివిధలింగప్రసాదనతిస్తవాప్త!
త్రిమలసంహార 'నతి రస్తు తే' యటంచు॥ 71

క॥ ఒలికిన డించిన యుంచిన
సలలితనుతజంగప్రసాదాన్నము గం
పలముంచిముంచి బండిం
గొలఁదికిమీఱంగఁబోసి కుతుకముతోడన్॥ 72

ఉ॥ ఎప్పటి వాద్యఘోషములు నెప్పటి నేమిరవంబులుఁ యుగాం
తాపతిఘోషభీషణములై చెలరేఁగఁగ వందిబృందముల్
ఒప్పఁగ నప్పటికప్పటికి హోయనఁ బాయనివేడ్క వెల్లిలోఁ
దెప్పలఁదేలికొంచుఁ జనుఁ దీవ్రత గొబ్బురి కప్పురంబునన్॥ 73

వ॥ అట్లువెచ్చిన ప్రసాదంబుసంబరంబునందు ముప్పొద్దు నుపయోగించు కింపచులైన మహీనిలింపులు తమతలంపులం దమ్ముల సమ్మలికంబుల ముమ్మరంబు బుడిబుక్కలోవు సమయంబున॥ 74

క॥ అయ్యూరి పెద్దభక్తుని
గయ్యమున మహోత్సవంబు కరపుటనటబా
చయ్యరతి నెప్పటట్టులఁ
జయ్యననచ్చటికినేఁగి సంభ్రమయుతుఁడై॥ 75

క॥ చరళింగ మంగళశ్రీ
చరణసరోరుహ పరాగసంవాసితబా
సురమస్తకస్థలుండై
సరసం బగుతద్గణప్రసాదం బెల్లన్॥ 76

ఆ॥ అవనిఁ బడఁగనీక యలవరించియ ముంచి
బండిలోమునువలె నిండఁబోసి
ముందటట్ల బండిముందట బిబ్బబా
చయ్య నటన మీఱనరుగుదేర॥ 77

క॥ గొడుగులుగొడుగుల సందడి
పడగలుపడగలునుమిగులఁ బలుమూఁఁరుసింగి
ముడిపడ మంగళవాద్యము
లుడుమార్గము బోరుమనుచునుణ్ణగనపుడున్॥ 78

క॥ పాయక యెడనెడఁ జాగుబ
ళాయ సురావములు తాళలలితధ్వనులుఁ
హేయనురవమును సట్టుల
ఘోయను శబ్దములు వార్ధిక్రియ మ్రోయంగన్॥ 79

క॥ బొబ్బలునార్పులు చెలఁగగ
నుబ్బులుగొబ్బూరినడుమ నుత్సవములతో
గబ్బియగుబిబ్బి బాచయ
నిబ్బరముననేఁగఁ గాంచినీచులు విప్రుల్॥ 80

చ॥ వినుఁ డిల వీరిదుర్జనత పీనులు చిల్లులు వోవ నేఁడు గ
న్గొనఁబడియెఁ బళీ యనుచు గుంపులు గట్టిసభూసురాలి యా
ఘనయశుఁ జేరఁబోయి మును కందు మొవిందు మొ యిట్టినిష్ఠ నీ
యనువు దలంపఁ జిత్రమ సనట్టుల నున్నది నిల్వఁ దంతటన్॥ 81

ఉ॥ పెండిలి సేయఁబోయెదరొ పెక్కు తెఱంగుల బల్లెటూళ్ళపై
దండులు వత్తురొ జనులు తల్లడమందఁగ; నిందుమౌళిభ
క్తుం డొగిఁ జచ్చెనో మొఱలు కూఁతలు బొబ్బలి మబ్బఁజేతురో
ఖండనమా? యిదేమగును? బ్రల్లదవృత్తియ కాక యంతాయున్॥ 82

వ॥ అట్లునుంగాక గొంగనిం బొడిచినంగని వ్రాలం దిగిచినవారి తెఱంగునం బొంగినింగి నెలుంగులు చెలంగఁగూఁతలు సేయబనియేమి? విచ్చల విడిమీరమిమ్ము మెచ్చుకొనుచుం బెచ్చుపెఱిగి విఱుఁగఁబడుచు గొడు గులుంబడగలుందడఁబడం బుడమిపడ వడవడంకం గడంకనడ తేరం గా౯ణం బేమి? చరమచక్రవర్తిచండంబున నిందుధరమందిరంబున కందఱుంగనుంగొనఁజనఁగలవారమో! దిక్కుమాలినభంగి మాయగ్ర హారంబు చొచ్చివచ్చుటకు మీకుఁజనవిచ్చినవారెవ్వరు? కులభ్రష్టుల యెంగిళ్ళను గులహీనులయెంగిళ్లను గలయంగఁ దేల్చిబఱిపైనిండఁ బోసి పట్టుపుట్టంబు పైఁజుట్టి వట్టిగుట్టిడికొనియెదరుగాక ముట్టంబెట్టి చూచిన నందొక్క విశేషంబైనం జూప నోపుదురె! విద్దెలాడి పెద్దఱి కంబు పోనాడికొనక యూరక మాయూరువెడలుం డన విని॥

క॥ బాకారు లుజపనేటికి?
మీఁకొలదియెమ్మనిట్లు మీఱిపలుకఁగా
శ్రీకంఠుభక్తతతికిని
మీకుఁ మున్నెన్నిబాళ్ళ మేర దలంపన్॥ 84

క॥ నోరికిఁ దగినకటిఁ గొనరు
వీరులరై కండ్లగ్రుడ్లు వెలికుఱుకరొకో
మీరెక్కడ? మేమెక్కడ?
కారణమొగి మీకుమాకుఁగలదే? తలఁపన్॥ 85

క॥ జంగమవరుల ప్రసాదం
బెంగిలి యని పల్కుత్రుళ్ళ నేటికి? సకటా
జంగమదూషణగలవా
రిం గాలుఁడు నరకవహ్ని ద్రేల్చుట వినరే! 86

క॥ అటమీఁదిచేటు దప్పదు
నిటవచ్చెడిచావు దప్ప దెఱుఁగరు మీర
క్కటభక్తభక్తశేషము
స్ఫుటముగ గనుతింపరాయెఁ జూడఁగపశమే? 86

తే॥ అశివుభక్తుల కది పరమామృతంబు
భక్తిహీనులకును నది ప్రళయవహ్ని
వలదు కార్చిచ్చులోపల వ్రాలి యాలిఁ
బోలియు మిడుతలగతి కాక నిలువఁగలరె? 88

ఉ॥ గడుసుగఁ బల్కు టల్లఁ గొఱగా దసి ..ప్పితఁగాన తీస నే
కడమయు మాకుఁగ ల్దటులఁగాచసె పప్రపమమ్ము జంపె నె
క్కుడుగనెమత్ప్రిభాపమని కొంకక పల్కెడు వాచనాప్కతో
నుడుగక వల్కె నాద్విజగణం బపు డిచ్చల ముచ్చరింపఁగన్॥ 89

క॥ యెంగిలిపులియొభుజంగము
శృంగియొయబ్బూచిగొంగచేసెఁ పరను
ఎంగిలివిప్రులుదలపం
పంగలవారనుచుఁ దెగువఁబల్కిరిదమలోఁ॥ 90

సీ॥ భట్టులపిన్న! యప్పనగారి మంచన!
చట్టన! పెద్దదిశస్తుకూచి!
దుష్టదామోదర! ధూర్తులభాస్కర!
శిష్టులబలభద్ర! చిమ్మిరేత!
దర్భలు కట్టెలు తడిదోవతులు గడఁ
బెట్టుఁడు పట్టుఁడు బెగడ కెల్ల
పలుపులు దెగఁగొట్టుఁ డిలఁ గూల ముట్టుండు
మొగములు పగులంగ మోఁదు డుర్విఁ 91

తే॥ బడఁగ మొత్తుఁడు త్రుంపుఁడు బడి పోవ
కుండ నిలుపుఁడు లెండు చూతండు కాని
యనుచు సందడిపడు బాడబాధములను
గాంచి మణి బిబ్బ బాచయ్య కనలిపలికె॥ 92

సీ॥ ఉడుగుఁడీ యేటికి నుత్తలపడ మీకుఁ
జూడవేడుకయేనిఁ జూడుఁ డనుచుఁ
దొలుతొలుం దని ద్విజన్ముల వదలించి ప్ర
సాదంబు మీఁది వస్త్రంబు నూకి
కరముల నంజలి గదియించి యెత్తిన
మాత్రలో దేదీవ్యమాన మగుచుఁ
గెంజాయలను మించి కేరలింపుచును సం
ధ్యారాగసంపత్తి నగుచు మెఱుఁగుఁ॥ 93

తే॥ దీఁగెవెలుఁగులకునుదరితీవుఁజూపు
నిప్పుకలయొప్పులతో నటునీలు సేయ
జాలి కిలిశిఖావళినేలియాగ్ర
సౌద మొప్పె లయుజ్జ్వలజ్జ్వాలలీల॥ 94

క॥ కాకోలముఁ గన్నసురా
నీకంబులజాడ నోడి నిర్వ్యాణత నా
లోకింపుచున్న భూసుర
లోకముపైఁ జల్లె నెల్లలోకులుచూడన్॥ 95

ఉ॥ చల్లినమాత్రఁ దత్పరమమంజులింగవిశేషభక్త మా
కల్లరిభ్రవవర్ణమునికాయ్యము కాయము చేర దంసటి
ద్భల్లసముల్ల సద్విశిఖపావకకీలలు మంట లేచి ము
వ్వల్లెలు చీల్చునట్టిక్రియ భగ్గున గాల్చె నిమేషమాత్రలోన్॥ 96

క॥ అప్పుడు వీడినకచ్చలు
దప్పంగా దోఁపికొనుచుఁ దల ముడిచికొనం
దొప్పదక పాఱిదూరపుఁ
దిప్పలపై నిలిచి రవనిదేవత లెల్లన్॥ 97

వ॥ నిలిచి నిలయంబులు నిక్కినిక్కి నిరీక్షించి నిట్టూర్పులు దట్టంబుగా నిగిడించి కించిదాకుంచితముఖపంకజులై తమలోనం దా రిట్లని శిఖర ఘోషంబుల భాషించిరి॥ 98

సీ॥ శ్రీధరభట్టిల్లు చిచ్చు పుచ్చుముడించె
మాధవప్పనయిల్లు మంటఁగలసె
గ్రుడ్డిగోవిందుని గుడిసె కమలిపోయె
దొట్టభాస్కరునిల్లు తొలుత మండెఁ
గొమ్మనగడెశాస్త్రి కొంప యూడిదఁ జిక్కెఁ
బొమ్మనభట్టిల్లు బుగ్గిగలసె
వామనప్పన యిల్లు వాసములే చిక్కె
సోమయాజులయిండ్లు సొంపు దఱిఁగె॥ 99

తే॥ ద్రేవు లప్పనయిల్లు ధరిత్రిఁ గలిపెఁ
ద్రివుట నాదిత్యకూచి మందిరము వొలిచె
మాచ్చతాడన గేహంబు మాయమయ్యెఁ
బచ్చబచ్చలికేశవు పాక కాలె॥ 100

ఉ॥ వాసవుభట్టునింటఁ బరివర్ధన మొందిన వహ్ని మాన కా
వాసమువాసముల్ మొనసి వాయువశంబున వచ్చివచ్చి స
న్న్యాసుల వామనాఖ్యునిలయంబునుఁ బొందఁ జేసి త
ద్భాసితమంటస్థలము భస్మము చేసెను విస్మయంబుగన్॥ 101

క॥ అశనమువారి గృహంబులు
కుశదర్భలవన్న యొజ్జకొంపయును ధరా
దశఁ బొందఁజేసె ననలము
వశమే వర్ణింప నెట్టివారలకైనన్॥ 102

క॥ ఈడాడ సనఁగ నేటికి
బాడబవర్గంబువాడ భస్మం బైసఁ
గోడలు చిక్కెను దూషకు
లేదేరం గలరెభక్తు లిచ్చం గినియన్॥ 103

క॥ అనిభక్తులు ప్రళయానల
ఘనకీలలుగాంచి యాఱుగణములపగిదిఁ
బసముసనలయుచు సింహ
ధ్వనులొనర్పంజేసి రపుడుతద్ద్విజులెల్లన్॥ 104

చ॥ ఇలు వెడలంగలేక తమయిండులలోన చచ్చువారు ని
ల్వెలలియుఁ బాఱలేక నడువీథిని జచ్చెడువారు నగ్నియౌ
దలలకు డాయఁగన్మిగులఁ దల్లడమందుచు గుబ్బ చొచ్చువా
రకు బలుగడ్డముల్ గమర గ్రక్కునఁ బావులు చొచ్చువారలున్॥

క॥ చేలములు గాలిశివభ
క్తాలిమెఱుఁగుఁ జొచ్చువారు సర్వవయవముల్
గాలకయమున్న శివభ
క్తాలయముల వంచఁబొంచియలరెడివారున్॥ 106

క॥ తనువులు దఱికొనికాలం
జనిభక్తుల శరణుఁజొచ్చి జరిగెడివారున్
మునుమునుపటిబ్బ ఱాచయ
వెనుకదెసన్నిలిచి శరణువేఁడెడివారున్॥ 107

క॥ చిచ్చున వెడవెడవెచ్చుచుఁ
జచ్చియు నబ్బంగి సగముచావనయావి
బ్రోచ్చయము భక్తతతితో
మచ్చరమిచ్చలఁద్యజించి మంజాలనుతుల్ర॥ 108

సీ॥ పప్పుకొమ్మనభట్లు బొప్పన బ్రేదియుఁ జప్పకంటాదెన దొప్ప పెద్ది
మంగళాసన గడియంగ పిన్ననయును జెప్పసకూచియు సింగరాజు
అబ్బనమంచియు గబ్బుమైలారుండు దబ్బరాదిత్యుండు సబ్బనయును
బొడ్డురాఘవుఁడును గడ్డము పెద్దియు నద్దగారాదె సదొడ్డకూచి 109

ఆ॥ వీర లాదియగుచు వెలసినగొబ్బూరి
ద్విజులు భక్తజనులె దిక్కు మాకు
ననుచు దీను లగుచు సమరస బ్రహ్మణ్య
వచను లగుచు భక్తవరులఁ జూచి॥ 110

క॥ దిక్కులకు నోళ్ళు దెఱచుచు
నక్కటకము వకులఁగావుమంచునువగతో
వెక్కుచు నేడ్చుచు స్రుక్కుచు
మ్రొక్కుచునిట్లనిరి రౌదలురోఁదసినిందన్॥ 111

క॥ దీనుల నపగతసమ్య
జ్ఞానుల దుర్జనుల నధికజాడ్యుల శ్రేయో
హీనులన సత్యులదురభి
మానులనపరాధయుతులమముఁ గావఁగదే॥ 212

క॥ శిష్టసమష్టి విదూర
భ్రష్టులఁ గష్టులను సుగతిబాహ్యులఁ గోపా
విష్టుల నష్టవివేకుల
దుష్టాత్ముల మమ్ముఁ గావు దురితవిదూరా॥ 113

తే॥ ఊరు జనమేజయక్షితిపోత్తముండు
నాఁడు ధారవోయుట కల్లనేఁడు నీవు
కరుణ మా కగ్రహారంబు గాఁగ నొసఁగఁ
బరగువారము మీబ్రహ్మపురుల మనుచు॥ 114

తే॥ అనుచు నావిప్రజనులు సాష్టాంగవినతు
లర్థిఁ గావించి లేవక యట్ల యున్నఁ
జూచి లేలెం డనుచు బిబ్బబాచశౌరి
యాప్రసాదం బు కంజలి యాచరించె॥ 115

తే॥ సుప్రసన్నాత్ముఁడై యటఁ జూడఁ దదవ
కాప్రసాదాగ్ని గ్రక్కున నాఱితొంటి
యట్లయై వచ్చి బిబ్బబాచయ్యగారి
హస్తములయందు నిలిచెఁ బ్రశస్తలీల॥ 116

క॥ ఆపాటుల నిలయంబులు
చూపట్టెం దొంటియట్ల చూడరె విప్రుల్
భూపాలకియిది మొన్నటి
వ్యాపారం బెండ్లుపూండ్లునని వలదుసుమీ॥ 117

ఉ॥ మాలఁడు మాల గాఁడు పురమర్దనుఁ గొల్చిన మాల రెంటికిన్
మాలఁడు పెంపు మాలఁ దమమర్దనుఁ గొల్వని విప్రులైనఁబెం
మాలలు భక్తు మాలఁ దనుమాలల యిద్దరఁ దాటిమాలలుం
మాలలు మాలలుం బవిసు మాలిన మాలలు పచ్చిమాలలుం॥ 118

క॥ మాదరచెన్నయ పౌత్రునఁ
జేదియ్యకయంబకళము శివుఁడుగొనఁడె యీ
భూదేవాధము బోధల
మాదేవుని భటులఁజన్నె మాల లనంగన్॥ 119

క॥ భూదయిత మఱియు వినుభువి
మాదర దూదయ్యయనఁగ మహివెలయుఁ దటీ
యోదారచరిత మెట్లన
భూదేవుం డొకఁడు కుష్ఠభూయిష్ఠుండై॥ 120

క॥ పరగుచు నొకదినమున న
ర్ధరాత్రమునఁ బశుపువెనుకఁ దాఁ జని నది మా
తరదూద విభునిగేహము
చొరఁబాఱుడు నతఁడు దాని చొప్పునఁ జనుచోన్॥ 121

ఆ॥ అమ్మహాత్ముఁ దర్థి నాడిన జలకము
రొంపి తొడలు మునుఁగఁ ద్రొక్కి వెడలి
యావుఁ ద్రిప్పికొని నిజావాసమున కేఁగి
యడుసు గడిగొనఁగ నొక్షణంబ॥ 122

ఉ॥ కుష్ఠ పదంగి పాదములు కోమలకాంతి వహింప నాద్విజ
శ్రేష్ఠుఁడు విస్మయిల్లి కడు శ్రీఘ్రమునం జని తద్గిరాంతనే
దిష్ఠవరిష్ఠబంధమునఁ దేలు పురాతనమానవప్రభా
ధిష్ఠితుఁడై ముదంబునఁ దదీయపదద్వితయాంబికంబునన్॥ 123

క॥ తనమేను గెడపనతఁడుఁ
దనకృపఁగనఁజనియె దానిఁగని మనపినయ
ప్పనమాదరదూడయయ్యా
దినజలములు గ్రుంకఁగుష్ఠుడి గెపూర్వమునన్॥ 124

క॥ ఆవిఘ్నునకు మనోహర
పాదాంబువుస్పృష్టిఁ గుష్ఠ వాసె ననఁగా
మేదినివింటిమిగంటిమి
మాదరదూడయ్యమహిమమహనీయముగన్॥ 125

క॥ అని జనులు వినుతి సేయఁగ
వినిచని తద్వారిఁ గ్రుంకివిగతామయులై
మనిరని యేన్నూర్వురభూ
దనుజారుల మఱియు వినరె ధరణీనాథా॥ 126

తే॥ పృథ్విలోపల బానసభీమనాఖ్యుఁ
డంగములు బెద్ద విప్రుల కంగకంబు
లిచ్చు ననుమాట వినరొకో మచ్చరంపుఁ
గర్మ చండాలు లైరి యాకర్మభూమి॥ 127

సీ॥ సామవేదులు నాగఁ బరగు విప్రోత్తముం
డాకాశపథమున నరుగునపుడు
శ్వపచయ్య నా నొప్పు శంభుభక్తుఁ డొకండు
విపినమధ్యంబున విధియుతముగ
శంభునైవేద్యంబు సద్భక్తిఁ జేయుచు
వినుపీథిఁ జను సామవేదిఁ గాంచి
తద్దుష్టదృష్టులు దాని సంధిలకుండఁ
జెప్పున నైవేద్య మొప్ప మూయ॥ 128

తే॥ నది గనుంగొని కలుషించి యాద్విజుండు
శ్వపచుఁ దఁట యట మాంసంబు వండినదియు
మమ్ముఁ బొడఁగని చెప్పున మాటుఁజేసె
నిట్టి కపటాత్మకుం డగునే? యింతండు॥ 129

క॥ అనితలఁచునంత మాత్రన
తనమాంత్రికశక్తి యుడిగి తడిదోవతిఁ దా
వినువీథినిలువకిలఁదొ
వ్వనఁబడఁగాఁగాంచిమిగులనాశ్చర్యముతోఁ॥ 130

సీ॥ సామవేదియువచ్చి శ్వపచయ్యగారి శ్రీచరణాంబుజములకు శరణుసొచ్చి
శిష్యుఁడై వారిచేసిన దీక్ష వడసి తత్పరమప్రసాదప్రభావమునను
నర్థితోముప్పదియాఱుశ్వారలఁగొనిపోవఁదేయిాశుకొల్చునటును
నాఁడులేనిదినేఁడు నావిర్భవించునె హరభక్తిగతివిను మవనినాథ॥

తే॥ శ్వపచుఁడేనియు శివభక్తిసహితుఁడైన
బ్రాహ్మణోత్తముఁ; డీశ్వరోపాస్తిలేని
సద్విజుండైన శ్వపచుని సాటిరాఁడు
చర్చ సేయంగ నిదిశాస్త్రసమ్మతంబు॥ 132

వ॥ మఱియును॥ 133

ఉద్భటారాధ్యుని కథ

క॥ ఉద్భటదేవుం డనఁగ స
ముద్భవదూరుండు గౌరనోద్భాసితుఁ డు
ద్యద్భూతదయోదయుఁ డ
త్యద్భుతమయుఁ డతనిమహిమ మవనిప వినుమా॥

క॥ బల్లకియనుపురమునకును
వల్లభుఁ డగుభోజమనుజవల్లభు శివదీ
క్షోల్లాసితుఁ జేసియుఁద
ద్వాల్లభ్యమువలన నందవసియించుఁ దగన్॥ 135

క॥ ఆదేశంబునఁ గల పర
వాదుల వేదాగమాదివాదంబులఁ దో
నూఁదుచు మేదినిసకలజ
నాదృతుఁడై యుండుచుండు నవసరమందున్॥ 136

క॥ బాణిసబొమ్మవయనుసతి
క్షోణీశ్వర యుబుసుపోకకుంబాడునువి
న్నాణ మగుదానములకుం
గాణలుదలలూఁపనిర్వికారాకృతియై॥ 137

క॥ ఆపొలఁతిపూర్వభవమున
నేపుణ్యము చేసియిట్టు లిలఁబుట్టెనొ దు
ర్వ్యాపార మెఱుఁగదెన్నఁడు
శ్రీపతిసాయకునిపాదసేవయదక్కన్॥ 138

ఉ॥ భస్మము నక్షమాలికలు పాయఁగనీయదు మేనులోన శం
భుస్మరణంబునం దెరలిపోవఁగనీయదు చిత్తవృత్తి దో
షస్మయముఖ్యదుర్గుణవశంవదతం జననీయదట్టిమం
దస్మితవక్త్రి యుద్భటుని దత్పురవీథినిఁ గాంచె వేడుకన్॥ 139

క॥ పరమేశభక్తిరతి య
య్యురుపురకును సరియకాఁగ నీహితగోష్ఠిం
బరవశ లగుచుఁ బరస్పర
విరహాసహచిత్తవృత్తి విహరింపఁగన్॥ 140

ఉ॥ వారలవృత్తిఁ గాంచి పరవాదులు హీన నొకర్తుఁ గూడి సం
సారము సేయుచు న్మఱచె సంధ్యఁ జపంబులఁ దా ద్విజన్ముఁడే?
యూరికిఁ బాప పెద్ద మన మూరక యున్నఁ బమాది భూ
దారునిఁ గాంచి చేటపడఁ బత్సకలంబును వెల్వ రీసునన్॥ 141

చ॥ వని పతి కేలుఁదామరలు వీనులఁ జేర్చి శివ శ్శివాయ యి
ట్లనుఁ జనునే? మహాత్ముఁ డతఁ డారమణీమణి తొంటిమేఁ టఁ
బినఘనషణ్ణ మెట్టిదియొ శ్రీగురుసన్నిధి శైవధర్మముల్
వినఁ గలిగెఁ బవిత్రరతి వీనులపాపము విచ్చి పొఱఁగన్॥ 142

తే॥ వారి నారీతి వారించి వసుమతీశుఁ
డాత్మగురువుల నెప్పటియట్ల పూజ
సేయుచుండంగ నంతట శివుఁడు వెన్ను
గలిపికొన నుద్భటుండు నైక్యంబు నొందె॥ 143

సీ॥ భోజుండు నప్పురిభూసురులాయయ్యుత్కాగ్ని సంస్క్రియ సేయునవసరము
నాపొంతవట భూరుహము పంతచక్కటిఁ గాచుకొనున్న పిశాచులందు
నొక్కటాహోరాత్ర మెక్కుదేనియు నేఁగ నదియప్పుడే జన్మదోషణంబు
శవధూమసంస్పృష్టి శివలోకమున కేఁగునంత నాహోరాత్ర మరిగినట్టి॥

తే॥ భూత మేతెంచి వటమహీజాతమందు
నుండు భూతాళిఁ గానక యున్న రసుచు
నేలఁ బడి యేడ్చె నేలయు నింగి యద్రువ 145
నమ్మహాక్రందనము విని యవనివిభుఁడు॥

క॥ పటుభటసహితుండై యా
వటవిటపినికటమునకును వచ్చి నిలిచి యు
త్కటగతి నేడ్చిన యోజన
మెటకేఁగెనుదానియేడు పెట్టు లుడిగెనో॥ 146

చ॥ అన విని యప్డు భూతము నరాధిపుతో నను రాజ యీవటం
బున నలుమూఁడు వేలు సమము ల్వసియించితి ముద్భటార్యుఁ డే
దినమునఁ జెల్లునో తమకు దివ్యపదంబును నెన్నఁ డబ్బునో
యనుచును నిన్న నే నొకఁడ నాఁకటిచిచ్చున వ్రచ్చి వేఁగుచున్॥

మహాస్రగ్ధర॥ నిలుపోపక౯ యెందేనియుఁ జని పిదపన్నేడుఁనే వచ్చుమాత్రం
గళితత్వద్దేశికేంద్రాంగజపరిమిల సద్గంధధూమప్రశక్తి౯
దళితాఘధ్వాంతతం జింత లుడిగియొకనేఁ దక్క నేణ్ణుబుభూతం
బులకు౯ గైలాసవాసంబు గలిగెఁ దనకు౯ బోక లేదయ్యెఁదంద్రీ।

సీ॥ ధరఁగూటి పేదకూ డప్పిన విధమయ్యెఁ గడనీనఁగాచి కుక్కలకునిచ్చి
నట్టితెఱంగయ్యె నారంగఁబండించి యరపడిగ్గినయనువయ్యెమఱియు
నిండఁబిదికికుండ నేల వైచినవానిజాఁడయ్యె రాత్రి నల్లాలు తినికి
చావుబిడ్డనుగన్న నంత నాకయ్యెనో యవనీశతిలక యీాయవనిమీఁద॥

తే॥ నెట్లు ధరియింతు నేద్వక యేట్టులుందు
నింతకాలము నుండుట యిట్టులయ్యె
నేమిసేయుదుఁ దోడివారెల్ల శివునిఁ
జేరఁబోయిరినాకిట్లుచివుక వలసె॥ 150

క॥ నరనాథ నీవు నాకొక
పురుషార్థము సేయు మేను బోయెదఁబురఘ
స్మరుపాలికిఁ గాష్ఠంబులు
దఱికొల్పుము గౌరవాస్థిదట్టముమీఁదన్॥ 151

క॥ ఆహొగవెంబడి సురగిరి
చావు సమీపమున కేను జనఁగల నృప హృ
త్తాపముపాయఁగ వ్రేళ్ళకుఁ
బాపివటముఁ బెఱికికొనుచుఁబ్రాఁకెదనభమున్॥ 152

చ॥ అని విని భోజరాజు మహితాంబరచంపకఖండ చందముల్
తన గురుశల్యముల్ పొదివి దగ్గముగా శిఖఁ గూర్చి మట్టిఁ బ్రాఁ
కెను దనవారుఁ దాను; లొగ బ్రేవలు ముంచుక పాతె బ్రేళ్ళతో
దన పెకలించుకొన్చును దటాలున; భూతము భూతనాథునిన్॥ 153

ఉ॥ చేరి భజించుచుండ నృపసింహము పుత్రకళత్ర పూర్తిగా
భూరుహశాఖలం దవిలి పోయి మహేశ్వరుఁ గాంచి మెచ్చి యప
త్స్వారకృపం గణేశపదసంగతిఁ గైకొనె సుచ్చుటయ్యవి
స్తారమహత్త్వముం వినవె సాదుజనావళి చేర భూభుజా॥ 154

డోహర కక్కయ్య కథ

క॥ నిక్కముమఱియును డోహర
కక్కయయనవెలయుకాలకంధరు భక్తుం
డొక్కఁడుగలఁ డవనీవర
యిక్కపటద్విజుల కాతఁడే వైరిసుమీ॥ 155

క॥ విద్వాంసుఁ డొక్కఁడాసగ
రద్వారమునందుఁదాఁ బురాణము చేతన
సద్వీథిఁ బట్టుకచదువుచు
యద్వాతద్వములుపలుకు నిదియెట్లన్నన్॥ 156

సీ॥ విధికపాలముఁ బట్టి విధుమౌళి భిక్షంబు [illegible] చెప్పఁగాని
శాతశూలమున విష్వక్సేనుఁ బొడిచి త్రిహరుని [illegible] చెప్పఁ
దంబు జాతుఁడు బలినణఁ చనింగికిఁ [illegible] చెప్పఁగాని
యతనికంకాళంబు హరుఁడుది త్రిగఁ [illegible]॥

తే॥ కాశి వ్యాసుండు హరిసరి గాఁ [illegible]
హస్తయుగ మెత్తె నని [illegible]
తద్భుజాస్తంభ మైనట్టి యద్భుతం...
హరునికృత్యంబుగాఁ జెప్పఁ డాద్విజుండు॥ 157

సీ॥ యజ్ఞమయుండుశ్రీహరియనియెడు; వాసిశిరముదెంచినశివుజెప్పఁడెపు
నరసింహుఁడై హిరణ్యకశిపుఁడనువానిఁగారించుటయచెప్పఁగానియతని
శరభరూపముదాల్చిహరుఁడొత్తిచెండివైచినసుద్దిచెప్పండుజనులువినఁగ
విసువకసర్వంబు విష్ణుమయంబునుఁ గాని విష్ణుసహస్రకల్పకర్త॥

తే॥ హరుఁ డనండు జగత్తుల కచ్యుతుండు
కర్త యనుఁగాని యతనికిఁ గర్త శంభుఁ
డనఁడు విశ్వాభిధానుం డనంతుఁడ యనుఁ
గాని విశ్వేశ్వరుఁడు కాలకంఠుఁ డనఁడు॥ 160

క॥ హరియమహామాయునా
హరియపరముశక్తినుయుఁడుననుఁగానిరతీ
శ్వరవైరిమాయనునా
పరశక్తికిఁబురుషుఁగాఁగఁ బలుకఁడుమతియున్॥ 161

తే॥ హరి హరుం డన నొకఁడ కా నాడుఁగాని
హరిని హరియింప హరుఁ డయ్యె ననఁ డొకపుడు
పక్షపాతము పలుమారుఁ బలుకుఁగాని
నిశ్చితార్థము పలుకఁ డానిందకుండు॥ 162

సీ॥ విడువకయీరీతి విధమౌళినిందించు విప్రువెల్లఅపులువినిసహింపఁ
జాలక కక్కయ్య చయ్యనఁగదిసియావిప్రునిఁ జంపుట విహితబుద్ధి
పుస్తకంబుదహింపఁబొలియుఁబాపములనికృతనిశ్చయుండయికినిసివానిఁ
గొంకకతనచేతి డొంకెనఁబొడిచిరాఁ దిగిచితచ్ఛిర్షంబు దెంచికడుపు॥

తే॥ చించి తలయందు లోనఁ గీలించి నగుచు
సరిగె: నావిప్రుమై పూవు లగుచు వెలసె
నిది మహీసురు లెఱుఁగరే యెలమి వేయు
జనుల భక్తుల నొండాడ మనుజనాథ॥ 164

తే॥ మఱియు మనుజేశ పెనుము కెంబాసి యనెడు
పురములోఁ గాఁపురం బుండు భూసురుండు
భోగిదేవయ్య యన శేషభోగిభూచ
భక్తవరభక్తిభావనాసక్తుఁ డగుచు॥ 165

మ॥ అతఁ డారీతిని లింగజంగమసపర్యాసక్తి వర్తింపఁగా
శితికంఠుండు తదీయాహృద్ధరిమ వీక్షింప న్విచారించి వం
చత ప్రాపించిన లింగమూత మెడపై సంధించి రుద్రాక్షముల్
శితభస్మంబును దాల్చి యంత్యజాగతిం [illegible] నేతేరఁగన్॥ 166

మ॥ కని యాభోగని భక్తితో బహునమస్కారంబు లర్పించి యా
యన యంసంబున మోయుచున్న శవసత్వంబుః వెసం దాఁ ధరిం
చి నిజావాసములోనికిం బిలిచి తచ్ఛ్రీపాదాంభోరుహా
ర్చన వేగం జరిపెం దకీయనుశలఃపశ్చాదికౌచిత్యముల్। 167

క॥ ఆదిసందుగ నాదాంబిక
మదనాంతకుఁడతని కనియె మాసేమముఁ గా
ప్పెదవిను మీఁకనభిమతమై
న దమ్మమాంనంబుగా నిసమలములసుములకీ॥ 168

తే॥ నిన్న దేవరదాసయ్యనిలయమునకుఁ
బెయ్యఁ గొనిపోయి వడ్డించి పెట్టు మనిన
నడిగివచ్చెద దుగ్గళ ననియెఁగాని
యట్లు రాకని పడ్డింపఁచయ్యె నతఁడు॥ 169

ఉ॥ దేహము డాలుచున్నయది దీసితవహ్ని [illegible] తరం [illegible] తన
ద్గేహనికేత సీక్షణము ప్రేపుఁ బఠింపఁగ, జసి పెట్టి యా
త్మాహ మొనర్పవయ్య యనఁ జయ్యన నప్పు హసావ యంమ నం
దేహము మాని యంతనిజభిష్టము బొబ్బియు, కిల్పెనంగనన్॥

చ॥ పిలిచినమాత్రలోన విధుబింబముఖాంగిన వచ్చి ముందట
న్నిలిచినఁ జూచి యేమిటికి నివ్వెఱగందెదు? భక్తుఁ డాఁకటన్
మలమల మాడెడున్ మఱిచనారగహింగుపలాండుజీర కా
దిలవణసంగతిం బలము తీవ్రము వండుము నిండువేడుకన్॥ 171

ఉ॥ నా విని తద్వధూమణి మనంబున సందియ ముజ్జగించి నా
నావిధపాకభేదముల నవ్యరుచుల్ దళుకొత్త వండి యా
దైవతసార్వభౌమునకుఁ దత్పరతన్ భుజియింపఁ బెట్టుచో
నావిపులాగ్రహారముమహాజను లందఱు సందడించుచున్॥ 172

క॥ గుండును బడితయుఁ గొని వా
రొండొరుఁ గడవంగఁ బాఱి యుద్ధతిఁ దలుపుల్
రెండును బొదువుఁడు లోనఁ జొ
రుండు గుడుసు వెఱికి వాని రోయుఁడు డాయన్॥ 173

తే॥ వెదకి గోసంగి పోనీక పిఱిచికట్టి
పచ్చిబడితెలు కొని నెత్తి పగులఁగొట్టుఁ
డీపురవరంబు చెడుమ భోగయ్య యున్న
ఖరువుఁ దన్న విప్రవర్గంబు పలుకఁ దొడఁగె॥ 174

సీ॥ అంత్యజాకృతి నున్న యంతకమూర్తి యం
తర్ధి నొందఁ గృహాంతరమున నున్న
కెంబావి భోగయ్య కెరలి విప్రులఁ జూచి
యంత్యజుం డంత్యజుం డనుచు నఱవఁ
బాడియె మీయట్టి బ్రాహ్మణులకు భక్త
నిలయము ల్చొరరామి నిజ మసంగ
నంత్యజాలకును భక్తాలయంబులు వోప
వచ్చునే సద్భక్తవరమహత్త్వ॥ 175

తే॥ మెఱుఁగ కిరీటి నిందించి యిద్దనరక
శిఖిశిఖాతతిఁ గాలెడి చేఁదు దలఁప
నేర కూరక చెడిపోవు నీచమతుల
టోషకుల మిమ్ముఁ జూడంగ దోష మరయ॥ 176

క॥ మీతోడ మాటలాడిన
మీతనవులు ముట్టుకొనిన మితిలేనియఘ
వ్రాతమగునిండ్లు వృత్తులు
మీతలలంబొడిచికొండు మీదొసఁగొల్లన్॥ 177

క॥ ఏపట్టును జేపట్టరు
చేపట్టిన వదల రెండు శివభక్తులు మీ
ప్రాపులు వారెన్నేమును
వేపోయెదమనుచునూరు వెదలినడుచుచున్॥ 178

ఉ॥ శైవులు సజ్జలింగములు శార్ఙ్గధరాంబుజగర్భముఖ్యదే
వావళిసంప్రతిష్ఠితములై చనులింగములుం బునిఁ స్వయం
భూవరలింగమూర్తులును భోగయవెంబడి పాఱుచుండె నెం
తే వడితోడ భక్తులకు దేవుఁడు బేదియుఁ గాక వెందియున్॥ 179

చ॥ తమతమపీఠముల్ వెడలి తల్పులు మూయుఁగ [illegible] మేఁగులిం
గములును సోమసూత్రముల గ్రంతల దాఁటుచు లింగమూర్తులుం
గ్రమమునఁ బూవురాశులఁ బెకల్చుకపోయెడు లింగమూర్తులుం
హిమనగజాత్మజం విడిచి యేకత నేఁగెడి లింగమూర్తులుం॥ 180

ఉ॥ తామరతంపరల్ బగిదదల్మసతం జను లింగమూర్తులుం
ప్రేమముతోడ నాడుచు గభీరగతిం జను లింగమూర్తులుం
వేమరు నొండొరుల్ గదియ వేగమ పోఱెడు లింగమూర్తులుం
భూమికి నెల్లెడల్ బొదిని బోరన నేఁగెడి లింగమూర్తులుం॥ 181

ఉ॥ భూచరఖేచరంబులయి పొంగుచు నేఁగెడి లింగమూర్తులున్
వే చనువేడుకం బవనవేగమునన్ జనులింగమూర్తులున్
వే చన లేక యొయ్యన నపేనగతిం జనులింగమూర్తులున్
లోచనగమ్యులై యంగికమనోహరపరతభంగి నేగఁగఁన్॥ 182

క॥ భోగివిభూషణ భక్తులు
భోగయ్యయు లింగములును బురి వెల్వడి స్వే
చ్ఛాగతిఁ బెఁపగుచుఁ జనియెన్
భోగిపురం బిట్లు పాడుపోవుచు నుండన్॥ 183

సీ॥ వెండియు మేదినిమండని కంపించె
వాడె సస్యము లీల వ్రాలెఁ దరులు
పగలు చుక్కలు పుట్టెఁ బాపు లెల్లను బట్టెఁ
దిమిరముల్ హెచ్చె నన్నమును బుచ్చె
వనములు నుద్యానవనములు నీఱయ్యె
మృగపశుపక్షులు మేఁత లుడిగె
నేల గాలఁగఁ నెండు గాలూన రాదయ్యె
గాలియు ధూళియుఁ గలయ నెగసె॥ 184

తే॥ భోగిదేవయ్య వెంట కెంబాగి వెడలి
లింగమూర్తులు పోవ నీలీల నధిక
దారుణోత్పాతములు పుట్టెఁ దివిరి యతనీ
కరుణ వడయక యివి చక్క గావటంచు॥ 185

క॥ వసుధామర్త్యులు మర్త్యులు
వెస గవిభోగయ్యఁగాంచి విశ్రుతయుష్మ
ద్విసకుసుమములకు సాష్టాంగ
గసహస్రనతుల్ రచించి కరములు తలలన్॥ 186

క॥ నెలకొల్పి శరణు చొచ్చితి
మనఘుకృపాదృష్టి మమ్ము సజ్జనుల ఖలులఁ
గలయం గనుఁగొని మాయా
యలజడి మానుపుము జట్టి నయ్యోగి పుంగవుఁడున్॥ 187

క॥ సీదాసుల దాసులమగు
మాదోసములెన్నియైన మఱవు మనుచుఁ దా
న్మేదినినొడ ళ్లగెచపి మ
హాదైన్యముతోడఁ బలుక నాభోగయుఁడున్॥ 188

క॥ సభయులగుచుండు విప్రుల
కభయ మొసఁగి భోగతన్వియాషణము మహా
విభవమును దన్నులైంగిక
సభతన్నుంబొదివిరాఁగ జనులు నుతింపన్॥ 189

క॥ ఆలింగము లన్యోన్యని
జాలయముల నిలిచె నతని యంచితభక్తి
శ్రీలనసమనదియుం గ
బాలోకమునందు దృష్టమయి వెలుఁగొందున్॥ 190

సీ॥ పెద్దపీఠంబునఁ జిన్నలింగంబును జెద్దలింగము చిన్న పీఠమునను
భీమలింగంబుపై రామలింగంబును భీమలింగము రామపీఠమునను
స్ఫటికపీఠిక బాణసంగలింగంబును స్ఫటికలింగంబును బాణపీఠి
రజతపీఠిక మహారజతలింగంబును రజతలింగము మహారజతపీఠి॥

తే॥ వేయుపడ నిల్పి భోగయ్యవెంట మరలి
వచ్చి లింగంబు లివియుఁగా వసుమతీశ
సాక్షి గాఁడె మహేశ్వరు శరణు లెందు
సత్కులజు లంట కిపటనే సందియంబు॥ 192

గుడ్డవ్వ కథ

క॥ జగదీశ మఱియు నావిం
దిగెయనుపురి సంత్యజాత్యుదీర్ణత్రివృగ్భ
క్తగరిష్ఠగుడ్డవ యనం
బొగడొందునుదన్మతోత్తమును వినుమెల్లన్॥ 193

క॥ ఆయమ్మ చరిత మద్భుత
మీయిల నెట్లన్నఁ బరమహేశ్వరత్సే
వాయతవృత్తిఁ దనరగ
రాయతవీథిఁ జనంగ నాపురి విప్రుల్॥ 494

చ॥ కనుఁగొని కుష్ఠరోగమునఁ గాళ్లను జేతులు నింతలింతలై
తునిసిపడంగ భూసురులు ద్రొక్కుడి సంసరణంబునం జనఁ
బని దన కేమి గల్దొ కొఱమాలిన మాలిత కన్న గబ్బిపా
పిని తనయింటికి న్మరలి వేగమె యేఁగి తలంచె నీక్రియన్॥ 105

క॥ సౌరాష్ట్రసోమశేఖర
పారకృపాక్షిరవారిపారావారో
ద్చారిక కుష్ఠరుజాసం
సారింగా కిటకు మరలి చను దే ననుచున్॥ 196

క॥ మది నిశ్చయించి కతిపయ
పదములు చనునెడను బోయి పగిలిన ధరణిం
దుదిప్రేళ్లు మోపి మఱికొ
తదదవు నడిచెను మనోతిదార్ఢ్యముబలిమిన్॥ 197

తే॥ అట్లు చనఁ జనఁ బాదంబు లవని నిల్వ
కున్నఁ గరములు మోఁకాళ్లు నూఁది నిలిపి
కొంతద వేఁగ నదియును గుదియఁబడినఁ
బుడమిఁ బన మేను వీఁయంగఁ బొరలసాగె॥ 198

వ॥ అంత॥

శా॥ స్రష్ట్రింబోరుహనేత్రముఖ్యు లిల సత్సంపూజ్యుఁ డాత్మాంఘ్రిసం
దష్టాద్రిస్థితముక్తివైభవుఁడు మాద్యద్దక్షయజ్ఞక్షితి
యష్టాదిష్టజనాద్యనిష్టఫలదుం డామ్నాయమూర్ధస్థుఁ డా
రాష్ట్రాధీశుఁడు సోమనాథుఁడు కృపాయుక్తుఁడై వచ్చె॥ 199

చ॥ ఎదురుగ నేఁగుదెంచి తరలేక్షణ మేనిగదంబు మూర్ఛ వీ
మ్మదవతి లేచి మ్రొక్కి నిజమౌళిఁ గరంబులు సంఘటించి యో
మదనవిరోధి శర్వ యని మంజులభాషలఁ బ్రస్తుతింపఁగా
మదిఁ గృప పుట్టి యాత్రిపురమర్ది కపర్ది కృపాదృష్టి నొక్కె॥ 200

తే॥ తన్వి భవదీయసద్భక్తిదార్ఢ్యమునకు
నాత్మ మెచ్చితి నిష్టార్థ మడుగు మనిన
దేవ మీకృప నామేని తెలుపు మాసెఁ
గంటి మీమూర్తి వర మింతకంటెఁ గలదె॥ 201

క॥ పెన్నిధిఁ జూచిన దాట్పున
మన్నగదుగఁ బోఁపున ధము మగుదులు గలరే
పన్నగధరమీపదములు
గన్న పిదప నొండు వేఁడుకరఁడయిరి గలరే॥ 202

క॥ ఏవరములు నే నొల్లను
నావిందిగె నీవు నిలిచి నాచేదినముల
సేవలు గైకొను మనవుడు
నావటనాహరుఁడు లింగమయి నెలకొనియెన్॥ 203

క॥ ధరలో ... ద్దవ మాహే
శ్వ ... భక్తికి నెల్ల యగుచు వర్ధిల్లెడుఁ ద
త్తరుణిని నిందించిన భూ
సురులకె యెల్లకుష్ఠు చొప్పడెమెసన్॥ 204

క॥ కాన శివభక్తులం గుల
హీను లనం జన్నె కుంభిసీశ్వర లింగం
బైనపిదప శివలింగము
పూనుక శిల యన్ననోరుప్రువ్వదె? చెపుమా॥ 205

చ॥ అనుపమలింగసన్నిహితుఁడైన మహాత్ముని నంత్యజాతివాఁ
డనుటయు లింగమూర్తి శిల యంచుఁ దలంచుటయుఁ సమంబ మే
రునగము సోఁకి కాకమును రుక్మమయం బగుఁగాన నంతక
న్నను గడమఁ మహేశ్వరుని నమ్మిన భక్తులయుక్తి చూడఁగన్॥

సీ॥ భృంగంబుచేఁ బడ్డపిదపఁ బతంగంబు భృంగంబుగాక పతంగమగునె
వార్ధిఁగూడునదీ ప్రవాహంబులును వార్ధియగుఁగాక కేవలమనులయెట్లు
రసవేధచే సువర్ణం బగురాగి తామ్రం నువర్ణంబు గాక
గురునిసన్నిధిఁ బూర్వమదమలంచిన భక్తకులజులకునువేఱె కులము
గలదె॥

తే॥ యెల్లవారికిఁ బార్వతి తల్లి దండ్రి
శంభుఁ డిది వేదశాస్త్రప్రశస్త మిట్టు
లొక్క తలిదండ్రులకు దగ నుద్భవించి
నట్టి ప్రజలకుఁ గులము వే ఱరయఁ గలదె॥ 208

క॥ మాసిన బట్టం గట్టిన
భాసురరత్నంబుభాతి భక్తుఁ డధమజా
త్యాసక్తుం డయినం దన
చేసినసన్నె జప్రశక్తి చెడునే! పుడమిన్॥ 209

క॥ అడుసునఁ బుట్టిన తామర
మృదుపూజకు ముఖ్య మగుచు మెఱయునుగాదే?
పుడకలఁ బుట్టిన యనలము
కడుఁ బూజ్యము కాదె? పూజకర్మల కెల్లన్॥ 210

క॥ ఇట్టిద కాదే? భక్తుం
డెట్టికులోద్భూతుఁడైన నేమగు? వ్యాసుం
డట్టిమనుఁడు బోయతకుం
బుట్టియతఁడు భూసురులకుఁ బూజ్యుండయ్యెన్॥ 211

క॥ అంతేకాక వసిష్ఠుం
డెంతటిమునుఁ డతనిజన్మ మెన్నఁడు వినరే?
చింతింపఁగ నూర్వశియను
జంతకుఁబుట్టినది వారసతి గాదొకో? 212

క॥ మాతంగుం డనుమునిపతి
మాతంగికిఁ బుట్టి యతఁడు మహాదిపషత్సం
భూతుండు గాఁడె? వెండియు
భూతలమునఁ దొంటిమునుల పుట్టువు లరయన్॥ 213

క॥ దర్దురజనకవనేచర
గార్దభశుకముఖ్యజంతుగర్భము లయ్యుం
దుర్దమశక్తులుగారె క
పర్దిపదారాధన ప్రభావముకతనన్॥ 214

వ॥ అని యిట్లు బసవన్న పన్నగధరభక్తుల ప్రాశస్త్యంబు సవిస్తారంబుగాఁ బ్రస్తరించిన విని బిజ్జలుండు చంద్రహాసోపస్మితముఖానసం దీప్యమానమానసుం డయి బసవన్న కిట్లనియె॥ 215

చ॥ చదువులు శాస్త్రముల్ కథలు చర్చలు నేటికిః నన్యమార్గులం
జిదిమిన నెత్తురుల్ ఘనశిష్టభవచ్ఛివభక్త దేహముల్
చిదిమినఁ బాలుఁ గాఱెడిని? చెప్పెడి దేమని? మానవేంద్రుతో
వదలని నిష్ఠఁ బల్కె బసవప్రభుఁ డాద్విజు లందఱుఱ వినఁ॥

సీ॥ మనువు భర్గు దద్వైవ మను పెదమతముల
త్రోవలఁ జను శివద్రోహిమతులు
వేదభారంబులు వితాశమై మోచి
క్రాలు బ్రాహ్మణనామగార్దభములు
నుహితదివ్య ప్రణవమంత్రోపదేశవి
రహితులై చను ప్రతభ్రష్టమతులు
నాది దధీచిశాపాగ్ని శిఖలచేతఁ
గాలిన కర్మచండాలతములు॥ 217

తే॥ పట్టి ప్రాణములతోడన పశువుఁ జంపు
జడులు కమ్మగఁ దొరకినఁ జాగఁ బెట్టు
మను దురాత్ములు విసమునకైనఁ గడిచి
పాతకములైనఁ జేకొంద్రు ప్రీతి మఱియు॥ 218

క॥ భూనాయక వినుము సురా
పానసముగ సోమపానము సేయం
గానొదఁబడుదురు హీన
జ్ఞానులు పాపులును బుద్ధిజాడ్యులు ధూర్తుల్॥ 219

క॥ ఇట్టినికృష్టులతో నా
కిట్టుల ప్రతి నిల్పి యాద నింపగు ననియే
గుట్టుననో యన్నంబిడఁ
బట్టినశివభక్తియు క్తిపంతము షెదఢా? 220

చ॥ అని శివనాగమయ్య విమలాంగము [illegible] స్వర్గముల్
జననము నొందఁ జేయుదు [illegible] మహా
జనము [illegible] ములు సద్భ [illegible] యోజితుఁ
గానకొని మీరు [illegible] గొల్చ [illegible] నటించు [illegible]॥

మ॥ ఘనభక్తిని శివనాగమయ్య [illegible] గాంచి లే
చి నిజోలింగ [illegible] సంధించి యు
య్యన మా నయ్యవరాబ్జము [illegible] తస్సముల్ [illegible] యి
త్రినమాత్ర న్నవమగ్ధ [illegible] ॥ 222

క॥ శివభక్తిసురభి మవిఁ జ
న్న [illegible] పితికె [illegible] చూపి
శివుఁడు కిరీకాలునటు స్వ
ర్ణవృష్టి గురియించినట్లు రంజిత మయ్యెన్॥ 223

చ॥ మలములు మూఁటినిన్ గురుసమ్మషమునం [illegible]
ర్మలతరభవ్యదేహు లయి మ [illegible]
కులమునఁ బుట్టియున్న శివగోత్రజాత్రై [illegible]
ర్మలినవసాసిరారుధిరమాంస [illegible] ॥ [illegible]24

క॥ అని జనులు పొగడ దృష్టం
బునబసవఁడు గెలుప భక్తపుంగవులెల్లన్
మనమున నలరఁగ బిజ్జల
జనపతి శివనాగమయ్య చరణం [illegible]॥ 225

ఉ॥ గ్రక్కున మ్రొక్కి లేచి కరకంజము [illegible] మా
టిక్కటు చూడుమా [illegible] శివ [illegible]
మ్రొక్కినఁ గాచు మీరలు మముం దలపోయఁడు [illegible]
దెక్కడినద్గుణం బసుచు నెంతయు [illegible] ముతోడఁ [illegible]॥

తే॥ శరణు వేఁడుచునున్న యాచండివిప్రుఁ
గరుణతోఁ గావ నవ్వుచు గజముమీఁద
నాగులేవయ్య నెక్కించి నమ్రలీల
వెనుకఁ దా నెక్కి కొని తనవీటి కరిగె॥ 227

క॥ శివనాగమయ్యచరితము
నవిరళగతిఁ జదువ విన్న నట్లి లిఖింపన్
బ్రవిమలశివపదభక్తియు
నవలఁజతుర్వర్గములు రయంబునఁబొందున్॥ 228

కళ్యాణపురీభక్తులు బిజ్జలరాజుసభకుం బోవుట

క॥ రుద్రాపరావతారులు
భద్రేభహరప్రతిములు భద్రావాసుల్
క్షుద్రేతరవృత్తులు ని
ర్నిద్రులు కాళ్యాణకటకనిలయులు భక్తుల్॥ 229

క॥ పరవాదిపద్మపద్మలు
పరవాదిపలాహకప్రభంజనులు మహా
పురుషులు దృష్టప్రత్యయ
కరు లాకల్యాణపురినికాయులు భక్తుల్॥ 230

వ॥ వా రెవ్వరనిన॥

సీ॥ మడివాలుమాచయ్య మాదిరాజయ్యయు
బడవరబ్రహ్మయ్య బాచిరాజు
కిన్నరబ్రహ్మయ్య కేశిరాజయ్యయుఁ
గన్నడబ్రహ్మయ్య కల్లనయ్య
మోళిగమారయ్య ముసిడిఁచౌడయ్యయుఁ
గలకేతబ్రహ్మయ్య కక్కయయును
ఘూలదబ్రహ్మయ్య సురియచౌడయ్యయు
శాంతదేవయ్యయు బొమ్మయయును॥ 231

తే॥ యు త్తమాంగదకేశి...ము పళ్కు...
గదిరెలెమ్మయ్య యును ...
కానప... యు ...
యోగిదేవయ్య నెంతి...ము ... 232

క॥ డింగరిగెల్లయయుగణ
పుంగవుఁడై వెలయుశృంగిబొమ్మయ్యయును
సంగమనాథుఁడు హెమ్మె...ము
సంగయదేవుండు...దెసోదాఖ్యుఁడుఁ॥ 233

సీ॥ తెలుగేనుమనయ్య తెలుఁగొమ్మయ్యయుఁ
గాలాగ్నిరుద్రయ్యగారు...
గత్తెరనాచయ్యగారు నుదయమల్ల
రనగారు నేకాంతరామితం...
యుదరదరామయ్యయును నిశ్శంకెపట
మైలియు గోడ మల్లవిభుఁడు
ధవళయ్యగారు బొండాదేవిగారును
సవరదనాచయ్య సామినాథుఁ 234

తే॥ డమృతదేవయ్య మధువయ్య ...మయును
గోణిమల్లయ మఱియును గొగ్గ...యును
భాస్కరయ్యయు ఫణిహారి బాచ...యును
గవిలెబ్రహ్మయ్యహొల్లయ్యగారు ...॥ 235

క॥ శివనాగమయ్యగారును
శివరాత్రి యసంగ...యును ...పిడుంబ...
శివముద్దుండునుగపిలే
శువిస్సయాఖ్యుండు...ని మిషుండునుమ...యుక్॥ 236

సీ॥ నొణువేఘచిక్కయ్య పలుకుచండయ్యయు
గణదాశిమాయన్న కంబెకల్లి
యాభిధానుఁడు మురహట్టికేతయ్యయు
బాణిసభిమయ్య భండికార
కల్లయయుఁ గురుపకాళవ్వ గిరిగిట
శివయయుఁ గురుపకాళవ్వ గిరిగిట
బోలెబ్రహ్మయ్యయు బాలబ్రహ్మయ్యయు
నలిముగుతయ్య మహాబలుండు॥ 237

తే॥ హటకేశ్వరమల్లయ్య యరిదిహేల్ల
యాభిధుండు గరహల బ్రహ్మయ్య ముండ
బ్రహ్మయయు నట్లు దుమ్మన బ్రహ్మయయును
వంకబ్రహ్మయ్య బంకేశు బంకయయును॥

క॥ చండేశుభామ నాఖ్యుఁడు
బొండియదేవణ్ణయుండు బ్రహ్మఖ్యుండుఁ
హిండియసోమణనిజభా
వండును నిర్లజ్జశాంతి వరనాముండున్॥ 238

వ॥ వెండియుఁ బురాణమాయయు బట్టకోట్టేశు సోమయ్యయు నొగ్గవ్వయు నౌకరుల కేతయ్య యంగబ్రహ్మయ్య హాలబ్రహ్మయ్య యేలేశు బ్రహ్మయ్య మైలినబ్రహ్మయ్య మాయిదేవయ్య చిక్కదబ్రహ్మయ్య శ్రీగిరయ్య వీర్లనాగయ్య వీరకల్లయ్య వీరలింగయ్య వీరమాదయ్య యనిమిషకేశియు నాదిగాఁగల సకలవీరమాహేశ్వరులు నీశ్వరభక్తి ప్రభావం బుచ్చలిపోవ ముట్టినట్టిపట్టుల దృష్టప్రత్యయంబులుచూపుమైఁ బుణ్యంబును భక్తమహత్త్వంబును భక్తాభివర్ధనంబును భక్త సచ్చారిత్రంబును భక్తవైభవంబునుం గన్నులారం గనియుఁ గన్న వారిచే వినియు భక్తిరసంబు తలకెక్కి దేవలవశైవ పాశుపతమంత్ర దీక్షితజటాభారశాసనధరులు లింగధారులం జూచి తారును వారువారు

లింగసంయుతులై సంతతవీరశైవాచారవిశేషతత్త్వంబున ననూన పరమ
పావనప్రసాదోపభోగులై చనుచుండుదురు॥ 239

బోయలు ప్రసాదభాగం బిచ్చుట

ఉ॥ బోయలు మూఁకగూడుకొని భూవరుసన్నిధి ప్రమొక్కి దేవ నీ
వీయిల నీతి నేలఁగ మహీసురముఖ్యులు లప్పిఁబొంద పె
జ్జే యని విందు మేటి కొక యన్నము ... మటంచు నో
పాయము లెత్తిపోయె శివభక్తులు సర్వము నంత నెంతురు॥ 240

సీ॥ శ్రీకంఠశివులు గౌరీనాథశివులును శ్రీపరమానందశివులు శాంత
శివులును లోకేశశివులుఁ ద్రిలోచనశివులును నీలకంఠశివులు విమల
శివులు వామదేవశివులును బరమాత్మశివులునుమాపతిశివులునుహరను
శివులు విశ్వేశ్వర శివులుగణేశ్వరశివులును ప్రభురామశివులు ధర్మ

తే॥ శివులునిష్కళమానసశివులుత్ర్యంబ
కశివులుగ్రాహశివులు శంకరశివులు
మహేశ్వరశివులు విద్యాధరేశశివులు
ననఘురులింగశివులు నాదిమైన॥ 242

వ॥ పూర్వశైవాచారు లందఱు నైకమత్యంబు నొంది మునుపటిరంగి శివ
ప్రసాదభోగంబునకుం జొరనిష్ట నంత॥ 243

చ॥ ఇల నిది క్రొత్త గాదె పరమేశ్వర భీయాబసవ ... రోగి వ
క్తుల సతవక్త్ర చూతఁ దమకు న్మను ... ... సంపం
తుల మనుచుం బ్రసాదములు దొప్పలుపట్టుచు వెంగలించ మా
కలిగిన శేషభాగములఁ గమ్మలసైనను జూపసి ... ॥ 244

తే॥ వీర లీరితి నేమేని వీటిమల్ల
జియ్యయునుబోలజియ్యయు శేషభాగ
మిత్తురేవేళ మానవాధీశ భూమి
చెల్లునేతమకిటువంటి ప్రల్లదములు॥ 245

మ॥ మనుజాధీశ్వర శాంభవం బయిన నిర్మాల్యంబు మా కాదిఁ గ
ల్గినలా గావులఁ గాచుబాలుఁ డిసుకన్ లింగంబు గావించి పై
ననయంబున్ నవదుగ్ధముల్ పిదుకఁగా నాలింగమున్ గాలద
న్నిన నబ్బాలుఁడు తండ్రి కాళ్ళఁ దునిమెన్ నిష్ఠాగరిష్ఠాత్ముఁడై॥

తే॥ దానికీశుఁడు మెచ్చితద్బాలకునకు
చండలింగంబు కృపసేసెజగతినెల్ల
నాఁటనుండియు నడచును నేఁటివఱకు
నీపురంబునఁజెల్లకనిలచె నిపుడు॥ 247

తే॥ బసవరాజయ్య మతకముల్ వన్నినట్టి
వీరమాహేశ్వరుల మంచు నూరఁ గొంద
ఱీరు మాయంశములు మాకు ధారుణీశ
చెప్పి యిప్పించు; నీవిట్లు చేయవేని॥ 248

క॥ నీవాకిట సొద వేర్చుక
మావంశమువార మెల్లమడియుదు మన్నన్
భూవరుఁడు నిందుకోపము
తోవెస బసవయ్యఁబిలువ దూతలఁబంపన్॥ 249

తే॥ వచ్చి నిల్చిన బసవయ్యవలనుజూచి
పుడమిఱేఁడిట్టులనివల్కె బోయలకును
శివప్రసాదంబునుభువిఁ జెల్లనీకఁ
మీరగుడిచెదిరిదియేమి మోరయోయి॥ 251

క॥ ఇది వైదికమో బల్మియు
చదువుము వైదిక మదేదిసాహసి
పదలుము వాటల సంశం
బిది మొదలగగన్న బసవడిట్లను ॥ 251

తే॥ అది చండీశునకు సిద్ధాత్మ శేష
భాగమిచ్చినలాగు కృపాలవిసుము
బాణబాణ స్ఫటికరత్న హెష్యముల
లింగ శేషాంశ మిచ్చుటలేదు మొదల॥ 252

క॥ ధరమానవమాత్రుల కీ
శ్వరుని ప్రసాదంబు మోహిసాతి గొన్నం
గరముల ముట్టి
నరకం బని శ్రుతులలో పరంబడుగాదే॥ 253

వ॥ వెండియు శ్రీగురుకృపాలబ్ధంబును సంసంగమైన ప్రసాదంబు పలయమాయాబద్ధసద్దేహం లోని నిగ్రహింపనగు నగుబాటుగాక తద్దగజకలబంబు షుడిగా దటనిన్నం వట్టిరట్టును కొడిగట్టుకొని మీరు పెట్టిన ప్రసాదం బిచ్చిన బుచ్చుకొనిమ్ము మీ పెల్ల ముతేటి మూకభావంబును నుండు లిట్లనిన॥ 254

క॥ వారాణసి శ్రీగిరిగయ
సౌరాష్ట్రం బాదియైన శైవస్థలులం
దారూఢిగ జెల్లంగా
మీ రేటికి జెల్లసిరు మీపదములలో॥ 255

క॥ కడుబల్లిదులై మీ కీ
నడుమదా మమ్మెంత హోవనాడిన శైవ
గూఢాచారము విడుపము
విడుతుముమా యనువులనివివిట పంచ॥ 256

క॥ ప్రల్లదములువల్కెడునా
భిల్లులఁగనుగొనలనగుచుఁ బెనుగాలిఁదరుల్
పెల్లగిలుఁగాకగట్టులు
పెల్లగిలునె? మీకు పట్టిబింకము లేలా? 257

తే॥ తెలియదానీళ్ళఁజేణ్ణులుతేలుఁగాక
గుండ్లుదేలు నెయెన్నునుగుమతులార
బలిమిభక్తులశ్రీహరి బ్రహ్మలైన
మార్కొనఁగలేరనంగమీమాటలేల॥ 258

క॥ చల ముడిగి చనుఁడు శైవ
స్థలులం డక్కంగ వీరశైవులు మీ కీ
యిల నెన్నఁడైన నిచ్చిన
వలనుదెలుపుతొత్తులకును వాదము లేలా॥ 259

ఆ॥ మొదలశైవమార్గముసంజరించుచునిష్ఠ
వీరశైవవృత్తివలయువారు
ప్రాణలింగ శేషభాగంబుమీకిత్తు
రే దురాత్ములార పేదవోతె॥ 260

క॥ ఏలను గోసరకంచము
గూలం బడుసట్లు చేసికొనియెద రస్మ
చ్ఛ్రీలింగదేహశేషము
వాలాయముమీకుఁగొనఁగవాంఛితమేనిన్॥ 261

చ॥ వినుఁడు కిరాతులార విధివిశ్రుతమూర్తికిఁ గాలగర్వభం
జమునకు సర్వభూషునకు సర్వసుధీజనసంగసంగమే
శునకును గాలకూటముఖశుద్ధవిషాళి నివేదితంబు సే
సినెరయ నిత్తు, ముం దదియ చేకొనుఁ డోపరయేని పొందనన్॥ 262

మ॥ విని యబ్బోయలు మేలుమేలు [illegible]
నిసుఁ బోలంగఁ బ్రిదాసు [illegible]
ప నుపాయం [illegible]
లుసు కాసిం [illegible]॥ 263

తే॥ ప్రాణ మొకటి గలుగబలు [illegible]
దినుచు బ్రతుక [illegible]
పదయుట్టి ఫలము [illegible]
దొడ్డబసవరాజుతోడివారు॥ 264

తే॥ కొఱఁదు [illegible]
నాపసరములా [illegible]
గొల్లఁగని బోయిపై [illegible]
జాదమాకయ్యోఁ [illegible]॥ 265

క॥ ఈమహిఁ గనక [illegible]
తాముతమక వ్రేల్చుకొని [illegible]
ప్రేమం బలరఁగ [illegible]
వేమారుసు నరులు చంపు [illegible]॥ 266

ఆ॥ ఈరసమున మీర లేమేని పలికిన
వెఱ్ఱి గలదె మాకు విషముఁ ద్రావ
హాలహలము మున్ను [illegible]
వాడు గలడు కొన్నవాడు గలడె॥ 267

క॥ కలిగినఁ దెలుపుఁడు కొని [illegible]
మల మేలి పదార్థ [illegible]
బలువిషములు మాపాలును
ఫళిఫళియన్నట్టి [illegible]॥ 268

క॥ మా కిచ్చునట్టివిష మీ
రేకొనుఁ డీపనకు నిచ్చి యీల్లకయున్నన్
మాకిదకుముమాభాగము
మాపను మీకును బ్రతిజ్ఞమహానిదియనఁగన్॥ 269

క॥ వినిబిజ్జలుండునుభయుల
యనుమతమున దేవదేవునాలయమునకున్
జన నతనివెంటబోయలుఁ
జనిరచటికి వాయసధ్వజంబులు గ్రాలన్॥ 270

వ॥ బసవండును ససంఖ్యాతభక్తయుక్తుం డయి పరమహర్షంబునం జని యచ్చట॥

క॥ కాకోలకాలకూట
ప్రాకటహాలాహలాదిబహుళవిషంబుల్
వేకూర్చి నూఱఁగాఁద,
ద్భీకరగంధాశుగంబు దిక్కుల నెల్లన్॥ 272

ఉ॥ మంచఁగ దానియావిరియు ముక్కున కెక్కిన జీవులెల్ల వే
పంచత నొంది నీదెసలఁ బర్వినగాలిని గ్రోలఁగా నభ
స్సంచరదండజవ్రజము చచ్చి ధరాతలిఁ గూలఁ జూచి యొ
క్కించుక శంక లేక విష మెక్కినఁ గూలిరి దార్ఢ్యవంతులున్॥ 273

క॥ మనబోంట్లకైనఁ బ్రేవులు
దునియుంన్నూఱినను ద్రావదు స్తరమగుఁగో
దనివేఱచెప్ప నేటికి?
సని బోయలు మెల్లమెల్లనందఱు జూఱన్॥ 274

చ॥ అలయిక యస్ప [illegible] విషము [illegible] పాటిగాఁ
గలిపి వసించి కొ [illegible] లఁ [illegible] పోసి [illegible]
క్షులమహనీయ మైన [illegible] శి [illegible]
[illegible]॥

తే॥ దివ్య [illegible]
సహజ [illegible]
యువని [illegible]
భక్తవర్యుల [illegible]॥ 276

శా॥ [illegible]దాకారుల [illegible]
ము[illegible]ద్రోల్లాస [illegible]
రు[illegible]ద్రాభీలలలాటమారుత [illegible]
[illegible]ద్రో[illegible]ద్రేకంబు [illegible]॥

ఉ॥ ఆ విషవహ్ని [illegible]
కావలి తల్లడిల్లెఁ [illegible]
ల్లావిషమా [illegible]
ట్లవిపులాతలిం బడయె [illegible]॥ 278

క॥ పొగలు [illegible]గుల్లు [illegible]
నెగసిన బ్రహ్మాండ [illegible]
నగములు కాటుక నగముల
పగిదిం గసుపట్టి [illegible]॥ 279

క॥ బడబానల [illegible]
జడనిధు లేడు [illegible]
బొదమిన [illegible]
[illegible]॥ 280

క॥ బంగారుపంటిదేహము
సింగారము చెరిచి శల్ల చేసినవిష మం
చుం గడుభయంపడుదు మురభంగుఁడు తనతొంటిభంగపాటుఁదలంచెన్॥ 281

తే॥ అపుడు రుద్రుఁడు వెఱఁగందె నాత్మకంఠ
గరళ మెప్పుడు వెడలెను౹ ధరణి కనుచుఁ
దేవదేవుండు నొసటికన్ దెఱచె ననుచు
బ్రమథపుంగవు లానందభరితు లయిరి॥ 282

ఉ॥ ఆయన నింగి నేలయును నాక్రమణం బొనరించి కాలకూ
టాయితవహ్ని దానిఁ గని యాబసవన్న ప్రసన్నవక్త్రుఁడై
బోయల జూచి మీదు బుడిబు ల్గింకఁ జెల్లవు నేలకో వినుం
డాయెడకంటివారి వినమైతిమి వింటిమి నాఁగ నందఱున్॥ 283

ఉ॥ భర్గునిభక్తులే పరమపావనమూర్తులు భర్గుఁడే జగ
ద్వర్గలయాదిక్రియల బత్తుగఁ జేయఁగ నాదికర్త లో
స్వర్గిభల్లదేవుని ప్రసాదము మాయది గాని యన్యదు
ర్మార్గులు తత్ప్రసాదము కరంబునసైనను ముట్ట యోగ్యులే॥ 284

క॥ అదియవుఁగాదను ద్రోహుల
వదిగానినిర్జింతు గరళవహ్నిముఖమునం
బిదప నఱికింతు సందులు
ప్రిదుల సధోగతులఁ జేతు భీకరభంగిన్॥ 285

వ॥ అని యనేకప్రతిజ్ఞావచనపూర్వకంబుగా నలుకు పలికి బసవదండాధీశుండు చండేశవరదుండును గుండెలేశుండునన సంగమేశ్వరునకుఁ గొంత వేఱ సంతరించుకొని యర్పించి యుంచికేనియుం గొంచక కొనుచుండం గని మనసిజాతభక్తు లుప్పొంగి నింగి యద్రువ నార్చి వేర్చి విసవిస నవ్వసిందికొ పెప్పెరలం గై కొన కరిగి జుష్టంబు 'బహ్వాప్తి

స్తోక మే వాపశిష్ట మన్నవిమిశ్రితం' అనునాగమోక్తిం బాటించి స్వర్ణ
మయగలంతి కాస్ఫురచ్చషకప్రముఖాఖిల పాత్రంబుల నతిమాత్రం
బుగా వడ్డింపించుకొని తముతము యిష్టలింగములకు నర్పించి హెచ్చి సావ
ధానంబునం దత్ప్రసాదంబు సాదరంబునం బుచ్చుకొనుచుం దమతోం
దారు వినోదాలాపంబు లాడం దొడంగి రట్టిని॥ 286

సీ స మా లి క

సందడి సేయకు సంగమేశ్వరదేవ
 చిందక గ్రోలుము చిట్టిదేవ
తెచ్చెద జమ్మయ్య త్రిపురాంతదేవయ్య
 విచ్చేసి కూర్చుండు విమలదేవ
కాలకంఠయ్యకుం జాల దింపుర దండు
 చాలునా? నీకు సింహళదేవ
వేగమ తేవయ్య విరుపాక్షదేవయ్య
 యీగరిగెండు పాలు భోగయ్యగారు
జాలగాం దెత్తునా? శంకరదేవయ్య
 ఫాలలోచన పట్టుపట్టు మించ
నెంతైన నాస్వాదమే పురాతనయ్యలారం
 జింతింపవలదు రేశిపుర [illegible]
మిగిలిన నాంకతో జగదేవనాహ్వయు
 నగవులం బోవుపో గగనవాడ
కొంకకు కొంకకు శంకరనాథయ్య
 యింకను దెత్తునే? అప్పలమంచి
పొదియే? వల దనం బర్వతదేవయ్య
 కూడ వడ్డింపుండీ గురు[illegible]
శివశివ తనియం దీపెన్న దేవుండును
 బ్రవిమలదేవుండు బాస నడిచె
ముద్దులాడక పట్టు మూర్తిదేవయగారు

దొడ్డయే యెంతైన ధూర్జటయ్య
సంబరపడకయ్య సర్వజ్ఞ దేవయ్య
కెంబాగి భోగయ్య గేలి యేల
నీకొలఁ దెఱుఁగవే నిజభావ దేవయ్య
మా కేమి మహదేవ మఱియుఁ బట్టు
సంతోషమే నీకుఁ జంద్రశేఖర దేవ
మంతనం బేల నిర్మలుఁడ నీకు
మసులకును సులకు కుసుమేశ్వరుఁడ నీకు
కసిమసంగెద వేల? కల్లినాథ
సడ్డ లింతేలయ్యి షోడ్డల దేవయ్య
పడ్డింతునే? నీకు దొడ్డలింగ॥ 287

తే॥ మిండ సంగయ్య త్రిప్పకు మీస లుఱక
బాస లేటికిఁ బలికెదు బల్లఁడయ్య
యర్థిఁ గడుపారఁ గ్రోలు కల్యాణదేవ
కుడికెదైనను దెత్తునా? గొల్లనాఖ్య॥ 288

సీ స మా లి క

మొక్కలం బేటికి? ముదునూరుసంగయ్య
చిక్కంగ నీకుమీ సిరిగిరయ్య
దుగ్గళవ్వయును సద్యోజాతదేవియు
గొగ్గవ్వ మహదేవి గుడ్డవయును
నమ్మవ్వ సకలవ్వ యయిచెలదేవియు
నిమ్మవ్వ సాంతవ్వ బ్రహ్మవయును
గాళవ్వ కేతవ్వ కామలదేవియు
షోడసిబసవమ్మ సోమలవ్వ
అక్క చోడవ్వయు నాసందదేవియు
జిక్కవ్వ రామవ్వ సిద్ధలవ్వ

హేలవ్వ కల్లవ్వ హేడలదేవియు
నల్లవ్వ మల్లవ్వ యనిమషవ్వ
కేతలదేవి పురాతవ్వగారు మీ
రేతెంచి కూర్చుండుఁ డెలుఁగ దక్కి॥

తే॥ అనుచు నందఱుఁ దమలోన హర్ష మొంది
యిట్టినందడి మున్నెందు నెఱుఁగ మనుచు
బసవమంత్రికిఁ దెలియు నీభావ మనుచు
మఱియు నిట్లను దద్భక్తిమహిళలై రి॥

రగడ

ధర్మ యఁటాలికిఁ దలఁపుము మనుచును
కర్మములకుఁ గాని కిదే యనుచును
గొల్లన సదలుపు మేదె మనుచును
గొల్లగ నిప్పుడు కుందుకో కనుచుఁ
గడుపు పెరుఁగు నల్లకు మీ దనుచును
గడుపు పెరిగినను గఱపే యనుచును
అయ్యకుఁ దలమును కెయ్యఁబొమ్మనుచు
నియ్యవె యింక నేమయ్యె ననుచును
నిది యెక్కడు గాదీయ కనుచును
మానుఁడు సరసము మాతో ననుచును
జాయయ చూడుఁ డాస్యాపమనుచును
నీయంద మేనియు నెట్లు పోవనుచు
అని నోరెత్తిన నట్లు గాదనుచుఁ
దనమది కోర్కెయ దాసి పొమ్మనుచుఁ
దలఁ యూఁపకు మిఁకఁ దండ్రి నీ వనుచు
వలెనఁట మాతో వాగ్వాద మనుచు

కడువడిగారమ్ము ఘనముగా ననుచు
వడిఁ జెడుమాటలా భక్తిలో ననుచు
దుప్పిపోఁ బాత్రలఁ దోమకు మనుచుఁ
గొప్పెరలకు నుఱుకుదుగాక యనుచుఁ
గెల్లు లారంగఁ గార్గింతు రమ్మను
సల్లవా పిలిచెవ నాయయ్య యనుచుఁ
ద్రెళ్ళక పోదునె దేవ యే ననుచుఁ
బొల్లుగఁ బోయెడుఁ బుచ్చుకో మనుచు
బళ్లెర మలుగులు పాతెడు ననుచుఁ
బెల్లుగ సిండెను బ్రేలెద వనుచు
నొలుకకు మొలుకకు మోయయ్యయనుచు
నొలికిన బసవని కుండుఁ గా కనుచుఁ
దెఱఁగుగఁ గొప్పెరఁ దెండు తెం దనుచు
హర హర భేదమె యయ్యెనిఁ కనుచు
నవఃవగరళము నాకుఁ దెమ్మనుచు
శివుసకు నిచ్చుచు శివశివ యనుచు
జుట్టువారిని గని జుట్టి చూపుచును
గట్టునఁ ద్రేఁపుచుఁ గాళ్లు చాఁపుచును
నిక్కుచు నీల్గుచు నక్కలింపుచును
బొక్కుచుఁ బొలుచుచుఁ బుక్కలింపుచును
రెక్కించుక కనుఱెప్పలు మూయుచు
గ్రక్కున మ్రింగుచు గంతులు వేయుచుఁ
గ్రాలుచుఁ గ్రోలుచుఁ గడుఁగడుఁ గూలుచు
వ్రాలుచు సుఖమయవారధిఁ దేలుచు
సురముఁ బళ్ళెర మూఁదుక లేచుచు
సొరిదివించుకించుక చవి చూచుచు
సాడుచుఁ గొప్పెర లరచేఁ బట్టుచుఁ
బాడుచు నుఱుకుచుఁ బరువులు వెట్టుచు

మురియుచుఁ గునియుచు మురవరింపుచును

నొరిగా లిలపయి మాఁదియాడుచును

మ్రొక్కుచుఁ గేలు మోడ్చి ప్రసాదము

గ్రక్కునఁ బుచ్చుక గంతులు వేయుచు

హెచ్చుగఁ బుచ్చుక యిలపై నడచుచు

మచ్చికఁ బొత్తుల మానక కుడుచుచుఁ

బెక్కు తెఱంగులఁ బ్రియములు గూర్చుచు

గ్రక్కునఁ బలుమఱుఁ గౌగిటఁ జేర్చుచు

నొండొరుముందర నుండెడు పాత్రము

లొండొరు నొడియుచు నురుతరగాత్రము

నొసపరి సుబ్బగ నో యని యార్చుచు

ననమశరారిమహత్త్వము దీర్చుచు

నుల్బణమతి నిట్లు [illegible] భక్తుల

కిల్బిషమతి విషకేళి సల్పఁగను

క్షితిభక్తులు విషకేళి రచించిరి

గతి చెడ బోయలగర్వ మడంచిరి॥ 291

క॥ వెండియు బసవం డహిరా

ణ్మండనునిప్రసాదసేవ్యసవ్యను విషముఁ -

మండలపతియాప్తులకుం

దండిగఁ బోయింపనుచుఁ [illegible]॥ 292

సీ॥ కొట్టరుఫలవాసిఁ గంబెవారల [illegible] గొల్లి [illegible]

జట్టాలపర్యల సుకులను [illegible] బట్టపుచీర్ప [illegible] ప్రాత్ర్యహితుల

బండారులను నవబాళ్ళ బెగ్గసులను [illegible] దండ్రపతుల

దాసజపములపిళ్వాసుల బంట్లను దాసి[illegible]ముల విలాసినులను॥ 293

తే॥ వాద్యములవారి గాయక వంది నర్త
కులను బరిహాసకులఁ బండితులను గవుల
సకలజనములఁ బఙ్క్తులు సాగఁజేసి
విషము వారికిఁ బోయించె విశ్వ మెఱుఁగ॥ 294

తే॥ అట్లు పోయంగ నవ్విషం బవనినాథు
తంత్రముల కెల్లఁ బాలు ఘృతంబు నగుచు
నుండఁగాఁ జూచి బసవండు నిండువేడ్కఁ
దనగజంబులఁ దేఁ బంచె దక్షణంబ॥ 295

వ॥ అట్లు పంచిన మావంతు లేతెంచి॥

సీ॥ కాలాగ్నిరుద్రుని గణనాథు దంతికులవతంసురాయ కోలాహలంబు
గంగాధర ప్రియసంగరవిజయుని లింగసన్నాహంబు మంగళయశు
భద్రేభసంహారు ఖరవాదివీరవిద్రావణు వీరభద్రావతారు॥
జౌదంతితిలకంబు జగదేకవీరుని బంచాస్యు ఇలభవభంగుచెంగు॥

తే॥ నరకాంతకు సూర్ధ్వప్రదంతభగ్న
నప్రమత్తుని ద్రిపురాంతకాఖ్యజంగ
మప్రసాదిని మొదలుగా మత్తకరులఁ
దెచ్చి ముందఱ నిలిపిన బెచ్చుపెరిఁగి॥ 297

క॥ తనలాయంబునఁ గలిగిన
ఘనవాజుల నెల్లఁదెండు ద్రక్కన ననవె
మ్మనమున నలరుచు వాహకు
లును బటుగతినేఁగి మందిరాంతర్గతులై॥ 298

సీ॥ హయరాజు నిర్మలు నప్రతిహతబలుఁ దపరాజు సుభంగుని ధర్మకీర్తిఁ
దత్త్వజ్ఞు వరదుని దాయరంపమును ప్రసన్ను నిదుష్కర్మసంహారునిని
శిష్టపాలు నిమదదుష్టమర్దనుని జిత్రాంగుఁ దుర్దాంతుఁ జంద్రాతపంబు
శృంగారివారాణసీనింజరమ ప్రియవాయు వేగంబు నింద్రాయుధంబు॥

తే॥ శాశ్వతీశానముఖ్యాశ్వసమితి దేవ
వాజిరాజి గజావళి వరుస నిలిపి
కొాప్పెరలు దప్పు రక్ష్సలిం గూడి నింప
నున్న విషమెల్ల సని చల్ల మాటుకొనియె॥ 299

చ॥ వెరవిడి బోయి లప్డు వెరపేమిఁ బొండి పపంటుముంచ ని
శ్వరగణ సంఘముల్ క్రాపఁ గూనోవనుమోచ్చి దృష్టి ముంప సం
బరమునసుండి రుద్రు లతిభక్తిఁ గనుంగొని విస్మయంబునుం [illegible]
మొఱయుఁగ బిట్టలుండుఁ [illegible] యుఘియి [illegible]॥

వ॥ మఱియు సతనిమహత్త్వంబు గాంచి యయ్యిత్తోప్పల [illegible] బిట్లని
సన్నుతించె॥ 301

సీ॥ సదమలగాత్ర[illegible]దైకసత్త్వాత్ర సజ్జనమిత్ర [illegible]
ప్రవిమలచారిత్ర భవలతాళిలవిత్ర పరమపవిత్ర [illegible]
పాంచితసూత్రమహద్గురుసత్పుత్ర పరబంగమ [illegible]
సద్గుణైకచ్ఛత్ర[illegible]బుధిపవిత్ర భక్తి[illegible]॥ 302

తే॥ భక్తివర్ధన బసవన్న బాపుబాపు
భవ్యతరశౌర్య బసవన్న బాపుబాపు
నల్లవో బసవేశ్వరసద్భక్తి
నల్లవో బసవేశ్వర [illegible]॥ 303

చ॥ హరుఁడు జగద్ధితార్థముగ [illegible]
గరళము బ్రమింగ[illegible]
ద్వరమహిమం బదెంత బసవం డొగి భక్తిహితార్థమై [illegible]
కరగళోత్[illegible] బంటిని [illegible]॥ 304

క॥ అమృతము గ్రోలియు దేవత
లు మృతిఁబొందుదురు తనుదు క్లప్తదినములన్
దెమలకఁ బసవేశుండు వి
షముఁ ద్రావియు దివ్యదేహసంయుతుఁ డయ్యెన్॥ 205

చ॥ అని కొనియాడ బోయలు మహాభయ మందుచుఁ గంది కుందుచు
న్వినుతులఁ బ్రీతిఁజేయు చవనీస్థలిఁ జాఁగిలి మ్రొక్కుచుం గృపా
వననిధి మమ్ముఁ గావు బసవప్రభువర్య శరణ్య దేవ మా
కు నభయదాన మిచ్చి మముఁ గూడుక రమ్ము శతాపరాధులన్॥

తే॥ వనములో మేము నీసరివారమయ్య
మమ్ముఁ బఱచుట నీవు శౌర్యమ్మె తలఁప
మహిని దుష్టజనులతోడి మైత్రికంటె
శిష్టుతో వైరమైనను శిష్టతరము॥ 307

వ॥ కావున దేవ యేవిధంబునైన మమ్ముఁ గాచి రక్షించి దీవెనం బొందుము
నీవు దక్క దిక్కు మాకె నెవ్వారు లేరని వేవేలువిధంబుల విన్న
వించుడు విని॥ 308

క॥ చూచె దయామయదృష్టిం
గాచెన్ గీడ్పడినమాత్ర ఘనవాంఛలనున్
ద్రోచెన్ మూలకు ధరణిం
ద్రోచం బ్రఖ్యాతి యశము దంభప్రతిభల్॥ 309

క॥ మాపెన్ బోయలగర్వము
చూపెఁ బ్రసాదంబు మహిని శ్రుతదృష్టములున్
మోపెన్ సందేహములకుఁ
బాపెన్ వారములవారి భక్తి గొనంగన్॥ 310

క॥ నిలిచెం జలనము నొందక
గెలిచెఁ బ్రస్తవము జనులు కీర్తింపంగాఁ
దలఁచెఁ సద్భక్తిమెయిఁ
బొలిచెఁ బీర్యమున నిట్టి పుణ్యులుగలరే॥ 311

క॥ ఆలేలఁ బసవఁడు విష
కేళి న్విషమునఁ బ్రసాదకృత్యము సరిగా
భూలోకమునకుఁ దెలిపె
న్నాలీలనువిన్నఁజదువనగుబహుశుభముల్॥ 312

జగదేవుని కథ

క॥ వెండియు జగదేవుం డను
దండాధీశుండు చంద్రధరపదసేవా
మండనుఁడు కర్మయోగర
తుండయిమనుచుండుదుష్టదూరుండగుచున్॥ 313

చ॥ అతఁ డతివైభవంబున శుభావహకార్యము సేయుచు న్మనో
రతి బసవన్నఁ జేరఁ జని రాజతభస్మము మ్రోలఁ బెట్టి వి
శ్రుతగుణ నీవు మద్గృహముఁ గొబ్బున [illegible] కృతా
ర్థత వహియింతు నా బసవరాజు పరిస్మితచారువక్త్రుఁడై॥ 314

క॥ వినుము జగదేవధీమణి
మనసిజహరుభక్తజనసమాగమము [illegible]
ర్చినఁ జాలు నేమి చెప్పెద
వన విని వార్తంబుతోనిజాలయమునకున్॥ 315

చ॥ వెసఁ జని యాత్మసంపదను వెగ్గలమైన [illegible]
ద్రసపరిపాకశాకములు [illegible]
యసదదిదుగ్ధ మాదిగల యెల్లపదార్థము [illegible]
స్తుసమితి వంచి వార్చి తగ దొంతలు [illegible]॥

తే॥ రమణ బసవన్న యచటికి రాకమున్న
యర్చనంబును గావింత మనుచు భక్తి
బా గెలుంగఁగ జాలమిఁ బట్లు చమరి
కడుభయంబున బాఁవల కాళ్లఁ గడుగ॥ 317

క॥ బసవఁడూ తనపరిచారక
విసరముచే నవ్విధంబు విని యాతని యా
వసథమునకుఁబోవుటమా
నిసమగ్రాగ్రహము బెగడినెగడఁగనంతన్॥ 318

క॥ జగదేవుఁడు చనుదెంచిన
భుగభుగకోపాగ్నిశిఖలుఁ బొంగ నతని నె
మ్మొగ మీక్షింపక రామిస
రుగఁబట్టించెమఱి తత్పురోభాగమునన్॥ 319

వ॥ అట పట్టించి తెరమఱుంగందయుండి యా దండనాధుతోడి మొగ మోట వీడుకొల్పి మృడుభక్తసభాభ్యంతరంబు వెలువడి పొమ్ముకుల దైవంబు నిలువేల్పు నైన మలహరుం డుండఁ బలుత్రోవలుం బోవం బాడియె యర్ధేందుకోటీరు శుద్ధనిష్కళభక్తి ప్రకారంబు మీబోటియశుద్ధ బుద్ధుల కేల సమకూరు నట్లునుం గాక॥ 320

చ॥ హరిముఖదేవతాధిపతి నాది భజించియు లోకజీవి దు
ర్నరునెడ దైవభావన మనంబునఁ బూనుట యెట్టులో మహే
శ్వరు జలకంబు లార్చు కరవారిజయుగ్మముచేత దుర్గుణా
కరులగు విప్రకింపచులకాళ్లు రతిం గడుగంగ వచ్చునే? 321

సీ॥ తలమీఁదశివుపాదజలములకుచితులుభవులకాళ్ళనుసీళ్లపట్టఁదగునె
శ్రీమహాదేవుఁబూజించుభక్తులకునామాలకుక్కలఁబూన్పమార్గమగునె
మురహరార్చితునకుమున్నెత్తుకేల్దోయినిలఁద్రాటిమాలలకెత్తదగునె
సదమలలింగప్రసాదోపభోగికి పదుమౌశిసద్భక్తివిముఖులైన॥ 322

తే॥ కర్మచండాలవిప్రులఁ గలసి నడుప
మోహకర్మంబు; గుడుచుట గాక యుంట
విను మిదియె యోగమార్గంబు; మనసిజారి
భక్తపుంగవమంది రాభ్యంతరమున॥ 323

చ॥ మెలఁగెడు పుత్రదారభటమిత్రసగోత్రుల నాప్తు లాదిగాఁ
గల జను లెల్ల లింగయుతకాయులు గామిఁ దపస్విసంగతిం
దలఁకొనుచుంద్రు జన్ములను దారును [illegible] నాతరిం
బు లను ప్రసంగభక్తులకు ముక్తి [illegible] [illegible]॥

వ॥ వెండియు 'చర్మణా దపి పాపదా' [illegible] [illegible] ప్రసంగభక్తులతో
డనసంపర్కభోజనాసనదానంబు లితరుల [illegible] [illegible] ఱకు
పతితభక్తివధంబు పశువులన్నైన [illegible] [illegible] [illegible]॥

ఏలేశ్వర కేతయ కథ

క॥ ధరవెలయు మఱియు నేలే
శ్వర కేతయ నాఁగ శివభక్తుఁడు త
చ్చరితం బాశ్చర్యం బని
తరసులభం బతనిస్తవతం బెట్టిదనన్॥ 326

తే॥ పుత్రమిత్రకళత్రసగోత్రజనులు
బంటుదాసిపసులుగోపాలజనులు
కనక మార్గాలమాదిగాఁ [illegible]
గలిగినంత బలింగసంగ[illegible]॥ 327

ఉ॥ తా నొకయుప్పుఁ [illegible] [illegible]
హీనుల [illegible] [illegible] [illegible]
హీనులఁ జేర్చఁ దాఁజదుల [illegible] [illegible] [illegible]
ద్దానముఁ దాఁ గొనం చటుల [illegible] [illegible]

క॥ హరభక్తిరహిత జనులకు
నరుగం జెరువిడగఁబోఁడపాంగముసందుం
బొరయం దంతటి కేమని
బెరయం దేపట్టులందుఁ బృథుతరనిష్ఠన్॥ 329

క॥ ఈరీతిఁ భవిసహాసం
చారరహితుఁ డగుచు మెలఁగి సద్భక్తులు భ
క్త్యారూఢిమెచ్చి పొగడఁగ
నారీతిన్మనుచునున్న యాసమయమునన్॥ 330

తే॥ పాపులాతని మహిమచూపోపలేక
యెగ్గులెన్ని యొనర్చుననించుకైనఁ
దెమలి ఏమేలిగొనఁడుడాఁదిరుగనీఁడు
భక్తిదార్ఢ్యంబుకలిమి నాభక్తవరుఁడు॥ 331

వ॥ అట్లు భవు లాభక్తుని చిత్తం బెత్తెఱంగునను మెత్తంబడమి కుత్తల పడి యతని విత్తులగాదె లన్నియు గాల్పింప మంచివెదపదను చెడ కుండ నేమి విత్తుకొనునో చూతము కాకని యేతులువలు గాదియలనుం జిచ్చులుపెట్టి రట్టియెడ॥ 332

క॥ ఏలేశు కేతనాహ్వయుఁ
డాలోకులద్రోహ మెఱిఁగి యల్లన నగుచుం
గాలుంగా కేమని తన
చేలఁ-విత్తించె నీరు చెన్నారంగన్॥ 333

క॥ తత్తరపడ కదఁ డాగతి
విత్తించినచేలు కోంద్ర వేలకు మిగులం
గ్రొత్తగను బండెనాతని
చిత్తములోభక్తిసేవ శివుఁదేయెఱుఁగున్॥ 334

తే॥ అవనిలో హాహాహా బ్రహ్మ[illegible]లు
విత్తకయు పండు నను మున్ను పిండు మెప్పుతు
కన్నులారంగ గంటిమి కాం[illegible]
శరణులకు నెటి బోమ్మమే! [illegible] ॥ 335

క॥ హరభక్తులు పొగడనితియు
హరసమయాఘముల సమ్మోద పెంచుకొం
కరభక్తులకు కుష్ఠం
దరులగుటయు కాక భక్తి పటులజుఁ గలదా 336

క॥ చూతముగా కనుచుం బసు
వ్రాతంబులఁ బట్టఁబోవసర్గముఁ బంపం
బ్రీతిం జని యామించను
వే తొలఁగం దోలిరందు వేగ్రాహించన॥ 337

తే॥ అట్లు తోలుకపోవంగ నావపువులు
ప్రాణలింగంబు తనదొడ్డిపట్టునందుఁ
జిక్కియున్న కతంబునఁ జెసి త్రోవ
నిరశనవ్రతయుతుఁ డిట్లు చెప్పటిత్తె॥ 338

సీ॥ మొలవయు బదువయు మొలిచిన చలినెలఁ
బండినపొలములపజ్జఁ దేట
జలముల నిండారు కొలఁకుల కెలఁకుల
నిలిచినప్పుడు నదిజలము డేరియు
సమయంబునందు విస్మరణంబులంట్రనఁ
బులుకిలవపు సెను పుది [illegible] ట్రనఁ
ద్రావ మంతియ కాదు తజ్జలంబులు నొక్కఁ
జొచ్చునో యను సిక్కఁ పొచ్చునెపుడు॥ 339

తే॥ ప్రోథములు మీఁది కెత్తక పోవుసట్టి
నిష్ఠ నేడుదినంబులు నెగడుచుండఁ
దస్కరులు చూచి మిగులఁ జోద్యంబు నొంది
తమ మనంబుల నిట్లని దలఁచి రపుడు 340

తే॥ ఇట్టు లేడుదినంబు లయ్యెను బశువులు
కసవు మెసపవు నీళ్ళున్న కడకుఁ జనవు
నిలుపుకొని యుండ నిందేమి ఫలము గలదే?
చచ్చు నేఁడెల్లి నన్నియు ముచ్చముడిగి॥ 341

క॥ కడుఁగడుఁ బాప మేటి కిఁకఁ గట్టుకొనంగ నటంచుఁ దస్కరుల్
విడిచిన నాపశువ్రజము వేడుకతోడుత హీను లంపఁగాఁ
దొడితొడి దాఁట్లుగొంచు నిడుతోఁకలు వీఁపులఁ గ్రాల నేడునా
ళ్ళుడువక చన్న త్రోవఁగద లెళ్ళను ద్రిమెరె వేడుజాలలోన్॥ 342

వ॥ అట్లు మరలి చనుదెంచిన పశుపిసరంబు నేలేశుకేతయ్య దవ్వుదవ్వు లఁగాంచి కోపించుకొని వ్రతభ్రష్టుల గోష్ఠంబుఁజొరనీరా దని దొడ్డ వాకిండ్లకడ్డంబుగాఁ బలుగాండ్లువైచి చొరనీకపోన్నూకి పలికినం జూచి నం బాపంబని యారకుండె నప్పురంబు జనంబు లిట్లుండనేట్లు చూడ వచ్చునని కసవుందెచ్చివైన వవియాకసవుం గన్నులనైనం జూడక మఱియు మఱియు నేలేశుకేతయ్య మహనీయముఖాభోజం బవలో కింపుచుఁ దాము తమవ్రతయు దప్పమయ్యాయని చెప్పిమాడ్కినంబా యని యఱచుచుఁదలయెత్తిచూచుచు నాల్కలు వెడలింపుచు దొడ్డి చుట్టు చుట్టుక తిరుగుచుం దొడ్డిపై మూతులు పెట్టి మున్ను తాము సమున్నతిం గోలుచు లింగంబుఁ దొంగితొంగి చూచుచులోనికి లంఘింప నగ్గలించి కేతయ్యకు వెఱచి నిలుచుచు నాపశువు లీవగిది దిటఁబడునప్పుడు॥ 343

క॥ ఆపసుల క్షేపులన్నియు
లోపలి కేతయ్య కడప లోఁగితిమనుచుం
వాపోయెడులమ తల్లులఁ
జేపట్టకయుండ బ్రతిమ [illegible]॥ 344

క॥ ఆలేఁగల వృథ నిష్ఠను
నేలేశ్వర కేతనార్యుఁ డిష్టపడి [illegible]
వాలారుగోళ్ళదువ్వుచు
నాలదెసకుదృష్టి పొలప [illegible]॥ 345

క॥ అఱుచుచుఁగప్పులనోళ్ళం
గఱవక సిగ్గానక ప్రేతులగతి నుండంగా
మఱి వ్రతము చమిగులనే
దైఱఁబుల్లులనిడఁబలుపులతిత్వరితము [illegible]॥ 346

సీ॥ ఒండొండు చొచ్చుచు నూరియల్ గొట్టుచు
నుత్తలపడుచు సత్యుత్సవమున
నేలేశు కేతయ్య నోలి పిలిపింపుచుఁ
దలలు లింగంబుతోఁ దాఁకఁ బసి
కొనుచు మూర్కొనుచు గ్రక్కున మ్రొక్కి నలిగొంచు
నీలింగదేవుని నేము వాని
పోయిన దాదిగాఁ బుల్లు సిరుసు ముట్ట
మని ప్రమాణము సేయుననుపు దోఁప॥ 347

తే॥ నిత్యనియమమయినిజలింగ సంస్పృష్టి
యాచరించి కేతనార్యునకును
వంగి శరణుఁ జొచ్చి త్వరితంబుతోఁ బాఱి
కడుపు దేర మేసెఁ గసవుఁ జొప్ప॥ 348

క॥ ఎడనెడనుదకము ద్రావుచు
బుడమిపయిం జాగబడుచు బొరలంబడుచుం
గడవలగతిఁ బొదుఁగులఁ జేఁ
పడరఁగ దుగ్ధము ధరించియంబా యనుచున్॥ 349

క॥ ఆలేఁగలు తమతల్లుల
నేలేశ్వరకేతనార్యుఁ డీడితకరుణం॥
బాలించు బెటిఁగి యఱవఁగ
నోలిందీపింపఁ దల్లు లుల్లములలరన్॥ 350

క॥ చేఁపికుడుపఁగాఁ గ్రేవులు
నేపారనఱువులు హెచ్చులెచ్చ వెధాత్రిం
రూపింపఁగఁ గేతయగృహ
గోపంక్తుల శంభుభక్తికోవిదు లనఁగన్॥ 351

సవరదనాచయ్య కథ

క॥ ఇతరులఁగూడిమనంగా
వ్రతులకుఁదగవగునె వారవనితగతిఁ బతి
వ్రతకునునడపఁగవచ్చునె
మదిలోఁజర్చించుమాకుమార్గమెయిదియున్॥ 352

వ॥ వెండియు సవరదనాచయ్యయను కుండలికుండలునిభక్తుండు తన ముద్దియకనుఁబ్రొద్దుల నెలసొచ్చునప్పుడాలింగంబును గ్రహించుకొని యుండి యర్ధోదయకాలంబున నాలింగంబును ధరియించె నయ్యది యుదరంబుసం గవలవా రుండుటంజేసి యనంతరంబ తోడిబాలుం డుదయించె నని చేడియ చెప్ప విని పీనికి మున్న లింగంబు సంగ్ర హింపంబడమి వీఁడు పదహీనుండు గావునం బాఱవైవుండు వీని మొగంబు చూడఁగాగాఁగాదుశరణోక్తసరణి నర్ధోదయకాలంబునంద

గురులింగసాంగత్యంబు సంభవింపదేని వాదిచేసియు నాయఖిలంబు
నెఱుంగఁ దనతనయు విసర్జించు నని యు వేదోక్తసన్మార్గం బుజ్జ
గించి దుర్మార్గం బవలంబించి పంచశరీరంబును ధిక్కమూలం బెఱుం
గని త్రాటమాలలం గలయువన్నుపే యును వెంచియు॥ 353

సీ॥ పశుపాశపతి యనుభర్గుడుండఁగ బంచ పశుపిష్టలంపఁ బెట్టు పశుజనములఁ
బట్టి ముక్కులు మొదల్కట్టంగ గోయించి యుక్తిలఁ ద్రామింపరెదపు దెట్లు
కాలకంధరుఁ డిట్టి కష్టకర్మల యుద్ధ మంచుచె దస్తుల యొద్దఁ గాక
యతులితశుద్ధశైవాచారమర్మంబు ... గాంచవచ్చు?॥

తే॥ దృష్టిహీనుఁడు గాంచునే? దీపశిఖ
బధిరునకు వినవచ్చునే? మధురరవము
జ్వరయుతుఁడు స్నిగ్ధదుగ్ధంబు నవి రుచించునే?
గప్పగోఁ దెలియునే? యెందు దంధిలోఁ॥ 355

క॥ ధరలో వాసర మెఱుఁగునె?
వరరత్న పరీక్ష కుక్క స్వర్గ మెఱుంగునే?
యెఱుగునె పూఁదేనియ సీఁ
గరవిటఘూకవ్రజంబు గానంగలదే?॥ 356

క॥ అజ్ఞుల కతులితశివభ
క్తిజ్ఞానంబేల తేటతెల్లనఁ దలియ—
బ్రాజ్ఞులగు భక్తులకును
ర్వజ్ఞశివునిమహిమ గానఁబడ్డదు భంగిన్॥ 357

క॥ ముంగిట నున్ననిధానము
తంగెటిజున్నుగను గాదె? తలపోయంగా
నంగిట నూరెడియప్పు తపు
సంగాఁ జను నేకలింగనైష్ఠికత ధరన్॥ 358

తే॥ అట్టి సద్భక్తిమార్గంబు సవతరించి
కానిపదములఁ జరియించి కడఁగు టెల్ల
ఖండశర్కర యుండ నాకాంక్ష దవుడు
బొక్కలాడెడినర పశుఁబోలెఁ గాదె? 359

సీ॥ చర్చింపఁజంద్రహాసంబుండఁగా మొక్కసురియకాసించెడిచొప్పుగాదె
చేరువననుదల్పభూరుహంబుండ నెండినమ్రానుపెంచెడుననువుగాదె
యుదధిజాటగనోడయొద్దనుండఁగఁజేతిపడవపూతగొనువానివడువుగాదె
రమణీయమగురత్న రాజముండఁగగాజువెంకులేరెడివానివిధముగాదె॥

తే॥ దొడ్డిలోసురధేనువుదొంగియుండ
గొడ్డుచేపట్టఁబోయెడికొలదిగాదె
మంగళంబగుశివభక్తిమార్గముండ
దుష్టకర్మకలాపంబుదొడుకఁబోవ॥ 361

క॥ 'తేన సహ సంపసే' త్తని
మానుగ శ్రుతిమోయుచుండ మతిహీననరు
ల్వీనులవినియును భక్తికి
లోనై చరియింప రెట్టి లోలాత్మలొకో॥ 362

క॥ అది యిట్టిదగోరుపడం
బుదకములో ముంచిముంచి యుదికినఁదెలుపై
నది గలదె? కుర్కురముతోఁ
కదబ్బలిడి కట్టఁజక్కఁగానగునొక్కో? 363

ఉ॥ జలములలోన నెన్నిదివసంబులు నానిన రాలు మెత్తనై
పొలుచునె? పాలు కొల్లలుగఁ బోసిరయేనియుఁ గ్రూరభోగికిఁ
దలవిష మించుకేఁ జెడునె? చాలఁగఁ దేనెయుఁ బోసి నూతినం
దలఁగునె? వేముచేఁదు ధర ధౌతముచేసిన మన్నుపోవునే? 364

వ॥ అట్లుగంగాకి పసిండిగాఁగటం గనుపొంగటంబు పిచ్చుకటంపం జెక్కు
చెక్కు దున్ని ములకపత్తులు వడపెద్దగ ఫములనిధములును సారఘన
సార భూరుహంబులు ఖండించి జెముడుపట్టులచుట్టును వెలుగువెట్టుదిక్క
కూశపాశంబునను బవిత్రవతిహోత్రపసిద్ధంబగు నపవిత్రమూత్రంబు
పోసి కొల్వం బొదంగు పెంగలివిప్రవృత్తంబును నర్ఘ్యపాద్యాద్యుప
చారంబు లొదఁగూర్చి దర్భలచాపు గనుగంగా బొనంగు పడుగుల
వడువునను మృదలింగపరాఙ్ముఖానేకా దైవపటలంబులు నొక్క
రూపంబు వెందియు॥ 365

ఆ॥ ఒంటికడవఁ బోసి యున్నజలంబులు
నీడలేని ధారుణీరుహములు
రాజరాజసఖపరాఙ్ముఖపూజలు
నిష్ఫలం బటండ్రు నిగమవిదులు॥ 366

క॥ త్ర్యక్షపరాఙ్ముఖుఁడై మును
దక్షుఁడు క్రతువాచరించి తలగోల్పడఁడె
పక్షమునఁ బరఁగు రాముం
దీక్షితభూసురులకొసఁగి యేమయ్యెఁ దుదిన్। 367

క॥ ఇలనెల్ల రెఱుఁగ ద్విజులను
బలి మునుల జయించి పదఁడె బంధనమున్
బ్రపులకన్న మిదఁగ గౌతముఁ
గలఁచదె గోహత్యబహుళ కాలము దాఁకన్॥ 368

ఉ॥ వేదరహస్యవేదిపృథివీసురకోటికి సన్నదాన మ
త్యాదరబుద్ధిఁ జేయ ననునట్టి ఫలం బటు నొండుట కైనదిం
పాదకుఁ డైన భక్తునకుఁ బెట్టుడు భిక్షము ఖ్యాతి యంత నే
తాదృశవైదికోక్తులకుఁ దప్పి చరించెఁడు వాడు పాపుఁడున్ 369

చ॥ అని బహుభంగులం బసవఁ డానతి యిచ్చినఁ దత్ప్రియోక్తులన్
విని జగదేవుఁ డశ్రుయుతనేత్రయుగుండయి రెండుచేతులన్
దవతలఁ దావుకొల్పి ప్రమథప్రతిమానుల భక్తవర్యులన్
వినుతు లొనర్చుచున్ స్వగుణనిహ్నవపూర్వకముగాఁ నిట్లనున్॥

తే॥ కర్మబంధుఁడఁ గష్టుండ ఖలుఁడ దుర్మ
దాంధతోపేతుఁడను దుష్కృతాలయుంతఁ
బ్రజ్ఞమాలినయజ్ఞానిఁ బాతకుండ
శంకలేని యనాచారసంగతుండ॥ 371

తే॥ అనియు, వేయేల యేను సర్వాపరాధి
నాయొనర్చిన పాపంబు పాయ దెందు
విడుతుఁ బ్రాణంబు లాజ్ఞప్తి వేగ నొసఁగుఁ
డనుడు బసవన్న పలికె భక్తానుమతిని॥ 372

ఉ॥ సాహస మిప్పు డేమిటికిఁ జ్వాలిను చెప్పెద నిప్పరిన్ శివ
ద్రోహము పుట్టఁగాఁ గలదు దూకొని కొన్నిదినాలమీఁదఁ ద
ద్ద్రోహనిధానమానవుని ద్రుంపఁగ నిన్ను ననుగ్రహింతు ను
త్సాహిగ నుండు భక్తతతి శంభుఁడు నట్లు ప్రసన్నుఁడయ్యెడిన్॥

క॥ ఈనియతికి హరుని శరణు
లానందమునొంది నిన్ను నందఱుమాలో
వానింగాఁ గరుణించిరి
మానుము మున్నాటికి ననుమానంబింపన్॥ 374

క॥ లేలెమ్ము లేమ్ము నా విని
కేలుందమ్ములు శిరముసఁ గీల్కొలిపి కృపా
పేలుండై విక్రమ[illegible]ం
బూలముఁగ్గైకొన్నియె మేనుపొంగి చెలంగన్॥ 375

చ॥ బసవమంత్రి యప్డు శివభక్తులు దానను వేడ్కతోడ నా
వసథముదాఁకఁ బోయి ఘనవైభవ దాఁగదేవమంత్రి సం
తసమునఁ జేయఁ సత్క్రియ లుదారతఁ గైకొన వచ్చుసర్వభ
క్తసముదయేష్టగోష్ఠిమెయిఁ గాలము పుచ్చుచు నుండె వేడుకన్॥

తే॥ మఱియు సంతత నెల్లయ మధువయ లనఁ
బరగుచుందురు కంఠకంఠభక్తవర్యు
లతులలింగైకనిష్ఠానియతులు జంగ
మార్చనాసక్తచేతస్కు లఘరహితులు॥ 377

క॥ వారలు ధరఁ బరమశివా
చారప్రతిపాలనీయసత్కీర్తి యశం
గా రూఢి కెక్కు బసవఁడు
తారును నధికానురాగత నెల్లఁగంగను॥ 378

వ॥ బిజ్జలుండు తనకుఁ జేటువాటిల్లుకాలం బాసన్నం బగుటంజేసి బసవ
దండాధీశభాసుర ప్రభావంబును భక్తిసామర్థ్యంబును నెఱింగియు
నెఱుంగనియట్లు నిర్నిమిత్తం బీ మల్లయ మధువయ్యగారల రప్పించి
తప్పేమియుం జెప్పం బోవ్వగాకుండఁ గండ్రిప్రొద్దున గన్నులు
పుచ్చించె నది గాంచి సకలజనంబులు చటచటఁ బటలతట కృపీట
సంభవుఁడగు శంభుభక్తుల కోపాటోపంబు తప్పదు గ్రోత్రయో వార
లలిగినం దనపట్టణంబు పట్టపగల బయల్పడి పోవఁగలదు తన పట్ట
ణంబు కములుపడుట తాను నుంబొట్టుపాపత్రి పోవునందురు యనుచు
బుడిబుళ్ళం బోవుచుండి రప్పుడు॥ 379

చ॥ బసవఁడు మున్నుగా సఖలభక్తులు కోపపరీతచిత్తు
యసదృశలీల నిర్భరకు నప్పుడు నేత్రము లిచ్చి యుప్పరం
మసలుచు జోక నుండుదురు మా కనుమానము గా వధింప భ
క్తసమితి యిట్లు పల్కె వరుసం దాఁ దేవచమూపతేడ్కతోన్॥ 380

క॥ తొల్లిటి బాసను నిప్పుడు
చెల్లింపుము ద్రుంపు మనుచుఁ జెప్పి నృపతి బా
గోల్లసితాలికలెక్కలు
కల్లలు గాఁ దుడిచి రీశుకవిలలయందున్॥ 381

సీ॥ అట్లు చేసిన వార లంతఁ బోవక యపు బల్లహుకటకంబు పాడుచేసి
యిఁకమీఁద నీపురమెన్నంగ నెన్నఁడుపాడగుననుచు శాపంబులిచ్చి
మడివాలు మాచయ్య మాదిరాజయ్యయు కేశరాజయ్యయు కిన్నరయును
గన్నద బ్రహ్మయ్య కక్కయగారును ముసిఁడిచౌదయ్యయు మసణ
యయ్యయును

తే॥ నాదిగాఁ గల భక్తులు నావురంబు
చరవరేణ్యులు నాదిగా సంభ్రమమున
బసవదండాధినాథుండు భక్తినిష్ఠఁ
జనియెఁ గప్పడిసంగమేశ్వరునికడకు॥ 383

వ॥ వార లట్లూరు వెడలుమాత్ర నాధాత్రీకళత్రు విచిత్రతరవైభవంబు
నుం బురంబును సౌఖ్యగ్యంబునుందఱుంగుపడి పోయె నప్పుడు॥

సీ॥ ధాత్రి పడఁకె నర్ధరాత్రి కాకులు గూసె
వంటకంబులు పుచ్చె వసుధమీఁదఁ
బిడుగులు వడి రాలె బెడిదంపువానలై;
భాస్కరచంద్రులు పరిధిఁ గట్టె
మండువేసవినాఁటి మధ్యాహ్నమున మండు
మంచు నంభోనిధి ముంచుకొనియెఁ
గాలుఁడు కడు నుగ్రకాయుఁడై కానంగ
బడియెఁ దత్పట్టణప్రాంతములను 385

తే॥ గవిసెఁ గావిరి దిక్కులఁ గలయ నవని
జాని గాంచె నుడు రదలి లేనిసీడ
సూర్యుఁ డుద [illegible] ప్రతిసూర్యు [illegible]
గలదు విపరీతముగ [illegible] గా [illegible]॥ 388

వ॥ ఇట్టి యుత్పాతంబులు పుట్టుటకు [illegible] భయంబులు సంభవించుచుండె నట జగదీశ్వరుఁడు [illegible] నిజ మందిరంబునకుం [illegible] తనయుని [illegible] యుట్టిసియె॥

సీ॥ శివగణద్రోహంబు చెవిఁబడి [illegible] పలయు
నటు [illegible] పుత్రత్వమును [illegible] మరయ
నీ రెంటిలోపల నేదియుఁ జేయుంగ [illegible] ప్రాణపంచమునకుఁ
గుటిలాత్మునకు నవగుణికిఁ దండికి [illegible] నిచ్చితే మెచ్చి మహిష్ఠ క్రి॥

తే॥ కూర్చునే యేల యిట్లని కొసర మున్న
నీవు ప్రాణపరిత్యాగనియతి వేఁడ
నిప్పు డియ్యవసరము [illegible] కిచ్చె చనిరి
గాక యీపని తప్పి [illegible]॥ 389

ఉ॥ వారలలో నొకం దలుగ వారిజసంభవనందనుండు [illegible]
బోరన నీలుగా [illegible] ముసు [illegible] దీక్షితుల్
నోరఁ గొలందు [illegible]
గౌరి నిజాంగ మాహుతులుగా [illegible] మున్ను [illegible]॥

క॥ ఇల నుపమన్యుం డను ముని
కులపతి సాక్షాన్మహేశ [illegible] ప్రత్యక్షం బై
తులు చెప్పలఁ జెప్ప యప్పుడు
నిలువున [illegible]॥ 391

సీ॥ కావుననీవు శంకరభక్తగణహింస వినియూరకుండంగవిహితమగునె
ద్రోహినప్పుడె తలఁదునుమక యింటికిఁగుడువంగవత్తువెకుమతివగుచు
నిస్సిరో కళ్ళట్లు నింపగుః నోటికి ఛీ కుక్క! చేసేత శివప్రసాద
మెల్ళంగిఁగుడిచెద వేనెట్లుపెట్టెద గతుకుదుర మ్మలర్కంబవగుచు॥

ఆ॥ నానర ఙిట్టమిడిచి యుచ్చిచ్చెరే యని
పెరటివాకిటికిని బిల్చి మృడుని
సత్ప్రసాద మవనిఁ జల్లినఁ దల పగు
లనుచుఁ గుక్కఖాతి నారగింప॥ 393

క॥ వార్త నడికిరేయి జ
నావళిచే మల్లబ్రహ్మయ యనవెలయు వీ
రా వేశభక్తినిష్ఠులు
వే వచ్చిరి విన్నమాత్ర వేడుకతోడన్॥ 394

తే॥ అట్లు చనుదెంచి జగదేవుఁ డారగించు
నాప్రసాదంబు పొత్తున నారగించి
యాదినమురాత్రి కొలువున కరిగి బిజ్జ
లక్ష్మాపాలుఁ బొడగాంచి లావు బొఱసి॥ 395

చ॥ అలుఁగులు చీకినంతటనె యాసభ తల్లడ మంద మువ్వురుం
గలఁగక దాసి ద్రోహిఁ గసికండలుసేసి పొకాలు మంచు నా
తులువశిరంబు తున్మి ఘనతుండము నం దిడి మేము శంభుభ
క్తులవిహితాజ్ఞ నీఖలునిఁ గొట్టినదిట్టల మంచు వెండియున్॥ 396

సీ॥ శివభక్తులకునెగ్గు సేయునధములకందఱకునీవిధియెందుఁదప్పదనుచుఁ
గాయంబులనుబంగగతులకుఁదొక్కుచుదాయంబుచూపుచుందండలిడుచు
బొంగిబొబ్బిడుచుఁ జెలంగిబిట్టార్చుచు లింగభక్తులకెదుర్లేదటంచు
దారలు బిజ్జలుతంగుండుగండా యటంచు ఘూర్ణిలుచుండనర్థితోడ॥

తే॥ నగరు వెల్వడి వెసఁ దన నగరికడకు
మల్ల బ్రహ్మయయును దాను మగుడి వచ్చి
తల్లిపాదాబ్జములకు నత్యర్థి మ్రొక్కి
నిరతభయభక్తి నాయమ్మకరుణ వడిసె॥ 398

వ॥ అట్లు వడసియును జగదేవుండు పరితోషంబునం [illegible] చుండును
భక్తనిగుహుండ నగు జగతీపతిం [illegible] భక్తిప్ర
పాత్రుండ నగుదునె? ద్రోహంబు విన్న [illegible] ద్రోహం [illegible]
నొప్పింపక యపుదెంచిన గొప్పతప్పు [illegible] [illegible] గలదే?
యని తనతల తఱుగ నలికలోచనుండు [illegible] మెచ్చి
వరం బిచ్చిన నాజగదేవమంత్రికి [illegible] త్రగోత్రంబులతో [illegible] విచిత్ర
విమానంబులపై నెక్కి ముక్తికిలోనంబు [illegible] నట్లు జగ
దేవుండు ఖండపరశుపురంబున కరుగ [illegible] [illegible]
బులు బెదరిబెదరి కనుపెడి కన్నగతులం [illegible] [illegible]
బు గన్న భక్తులం గన్నవారలు [illegible] [illegible] [illegible]
కుం జని మనుచుండి రంత॥ 399

క॥ సంగరముఖమున బిజ్జలు
వంగడమునఁ జిక్కి సజ్జివారలు భూమి
గ్రుంగిరిలాయంబులతో
దంగూలెఁదురంగములు [illegible] 400

క॥ ఒండొంటితోడదగ్గఱి
కొండలగతిఁ [illegible] చచ్చి [illegible]
దండాదినాథభటజన
మండలి తమలోన [illegible] 401

చ॥ బసవఁడు భక్తశాపమున బిజ్జలు [illegible]
బసచెడి పాటివారనెడుమాటలు [illegible]
[illegible] వింపుఁ గూడలికి [illegible]
గుసుమశరారి నిత్యమును గోరి [illegible]॥ 402

చ॥ అతులితనాథపూజ మొదలైన విభాసురసత్క్రియాదులన్
మతి ఘటియింపరాని రతి నచ్చి భజించి మతించి మించి యం
చితమతి నిట్లు విన్నపముఁ జేసి గురూద్వహ! నీదు భక్తసం
తతివిమలప్రసాదము సదా గలుగంగ భజించి తత్కృపన్॥ 403

తే॥ బ్రతుకు నొందితిఁ గావున భవభవముల
వారి యిలుపుట్టు బన్ననై వారిగుణము
నంద పోయిరి యెందైన నడిగె నిన్ను
గొన్నచోటును నేఁబుచ్చుకొన్న చోటు॥ 404

క॥ తోదు గలదేనిఁ జెప్పుము
ప్రోదిం బుట్టినది మొదలు పోకయు నీచే
నీదినమునకుం బొరయని
పావంబులు వెట్టిముట్టభక్తిం గొల్తున్॥ 405

ఆ॥ వెట్టి నీకు నిట్లు వెయ్యేండ్లు చేసిన
మిన్నకుందురయ్య మేలటంచు
నన్ను నిట్టు లూర కెన్నినా ళ్లైనను
నుచితమయ్య నీకు నునిచియుండ॥ 406

క॥ ఓవృషవాహ నీవున్
నీవాహనవృషము విడువ నీకుం దగునే
నావిన్నపంబు విను మని
నీవిచ్చెదునట్టివరము లే నొండొల్లన్॥ 407

క॥ నీకొడుకు నీవు లోఁగాని
ప్రాకటముగ నున్న దాన పంతము చెడునే
గైకొనకున్న నుబ్రమదా
నీలంబులయాన నీకు నీయానసుమీ॥ 408

మ॥ పరమానందమయానుభూతి విలసద్భావత [illegible] చిత్తార్తి [illegible]
స్ఫురణాధిక్యవశీభవత్తను మనోబుద్ధ్యాది [illegible] నేం [illegible]
చరణోపేతుఁడఁ ద్వత్పదాబ్జయుగ [illegible]
మరల న్వచ్చితి నన్నుఁ జేకొనవె ధర్మంబె [illegible]॥

చ॥ అని బసవన్న యిట్లు వినయంబున విన్నప మాచరించుచుం
విని గురుమూర్తి సాత్త్వికవిశేషము [illegible]
బునిగుడి వెల్వడంగ రతిఁ [illegible]
ట నతుల భక్తి బోరనఁ [illegible]॥

శా॥ ఆనందాశ్రుపయోధి వ్యక్తి సడువ [illegible]
శ్రీ నెమ్మేనికి భూషణంబుగ లసద్గీ [illegible]
ధ్యానమ్ముల్ గురుకర్ణసత్త్వములు [illegible]
లోనం గీల్కొ నియుస్న [illegible]

క॥ అక్కున జేర్చి ప్రసాదము
దక్కఁగ దయ నొసఁగి తనయుఁ దాలో [illegible]
గ్రక్కున గుడిలోనికిఁ జని
యక్కడన యదృశ్యు [illegible]॥ 412

క॥ సంగయదేవుఁడు సద్గురు
లింగిం బనుదెంచి యిట్లు బసవనిఁ [illegible]
నం గలిపికొనుట కచ్చటి
జంగమసంఘంబు సంతసం [illegible] 423

సీ॥ లింగతూర్యంబులు నింగిఁ [illegible]
బుష్పవృష్టులు మీఁదఁ [illegible]
గో యని భక్తనికాయం [illegible]
[illegible] యనుకీర్తనలు [illegible]
జయజయరావముల్ సందడి [illegible]
విని కుల శేఖరుల్ వెల [illegible]
మాదిరాజయ్యయు మడివాలు [illegible]
యాదిగాఁ గలభక్తు [illegible] 414

తే॥ బలికి రీరితి బండారుబసవనికును
గలవె సర్గస్థితిలయాదిక లన నెందు
భక్తహితబుద్ధి మర్త్యరూపంబు దాల్చి
నిజవదబంద యేకమై నెగడెఁగాక॥ 415

సీ॥ గాలిలోనన సుడిగాలి నాఁ బ్రభవించి
గాలిలో వెండియుఁ గలసినట్లు
జలములో వడగండ్లు సంభవం బంది త
జ్జలములోనన మెఱి సమయునట్లు
జలధిలోఁ దరఁగలు పొడమి క్రమ్మఱఁగ నా
జలధిలో నేకమై పరగునట్లు
నుడువీథియందవిద్యుల్లత జనియించి
యుడువీథియంద తా నడఁగునట్లు॥ 416

తే॥ సద్గురూరుకృపాశక్తి సంభవించి
సద్గురూరుకృపాభూతిఁ జాల మెఱిసి
సద్గురుస్వామ గర్భవిశ్రాంతి నిపుడు
తద్గతుం డయ్యె లింగతత్త్వంబునందు॥ 417

ఉ॥ కావున దేశికేంద్రపదకంజములన్ నెలకొల్పినట్టి భ
క్తావళి హృత్పయోజముల నాబసవయ్య తొలంగ కెప్పుడున్
బూవును దాని వోలెఁ బొరపొచ్చెము లేక వసించియున్న వాఁ
డీవిపులాస్థలిం బసవఁ డీల్గునె? భక్తులు గల్గునంతకున్॥ 418

చ॥ అని కొనియాడుచున్ మనసిజాంతరు భక్తవరేణ్యు లెల్ల హృ
జ్జనితసుఖామృతాంబునిధిఁ జాలఁగ వేడుక నోలలాడుచున్
జనిమృతిభీతిదూరు లయి జంగమకోటుల కర్చ లిచ్చుచున్
గొనకొని కొంతకాల మిలఁ గోరి భజింపుచు నుండి రీశ్వరున్॥ 419

చ॥ వసుమతిలోన భక్తి యభివర్ధన మొందఁగఁ జేయుచుండ శ్రీ
బసవపురాణముం ద్విపదపద్ధతిఁ జెప్పెను పాలకుర్కిసో
మసుకవి యామహామహుఁడు మత్కులదేశికుఁ డౌట దానిఁ జెం
పెసగఁగఁ బద్యభారతి రచించితి నేను ఓపంకిరంబుగన్॥ 420

ఉ॥ ఏ రచియించినాఁడ సన నెంతటివాఁడ [illegible]
పారగుఁడైన మద్గురుఁడ పాలకురికిసోమనాథుఁడే
దారి రచించె నాక్రమము దప్పక యుండఁగఁ దత్కృపారస
ప్రేరణఁ దత్పదాబ్జములు ప్రీతి భజించుటగాక యూఁద్రియన్॥ 421

చ॥ బసవపురాణ మర్థి శివభక్తసభాస్థలులం [illegible]
విసువక విన్న ధన్యులకు వేగమె గల్గును శంభుభక్తి యీ
బసవపురాణముం బరమభక్తి లిఖించి [illegible]
త్యసదృశలైంగి కానుభవనాఖ్యసుఖం [illegible]॥ 422

చ॥ బసవపురాణముం వినిన భక్తులసత్కృప [illegible] నీ
బసవపురాణముం వినిన బాయు సమస్తము లాక్షణంబ యీ
బసవపురాణము న్వినిన భర్గుప్రసాదసుఖైకసిద్ధి యీ
బసవపురాణము న్వినిన బాయవ [illegible] లార్థముల్॥ 423

క॥ ఈమాహి బసవపురాణము
ప్రేమగా వ్రాయించి తమదుశ్రీమందిరమం
దేమర్త్యులు పూజింతురు
కామహనీయులను జెంద వాపదలందున్॥ 424

క॥ అవి యివి యనఁగా నేటికిఁ
బ్రవిమలసద్భక్తియుక్తిబసవపురాణం
బువదింప విన్నమాత్రన
శివకృపచే నిహపరార్థసిద్ధులు గలుగున్॥ 425

మహాస్రగ్ధర :—

గురుపాదాంభోజభృంగా గురువరకరుణాకుంభహస్తోదితాంగా
హరలింగాయత్తచిత్తా హరసమయపురాగమాద్యంత వేత్తా
చరలింగార్చానురక్తా చరహధసుశేషప్రసాదానుభోక్తా
పరిపూర్ణానందమూర్తీ భరితదశదిశాప్రాంతవిశ్రాంతకీర్తి॥ 426

క॥ దళితాంతశ్శాత్రవని
ర్గళితమదవ్యసనవిసర రాజత్ప్రేక్షా
హళహళితభవనిబర్హణ
విలసితభపితాంకదేహ విరహితమోహా॥ 427

మాలిని॥ జితభవిమలదోషా శిష్టసద్భక్తిభాషా
సితభసితవిలేపా శిక్షితాత్మానలేపా
శ్రుతమహితచర్యా శుద్ధసద్భక్తవర్యా
వితతసుగుణశీలా వీరశైవాతిలోల॥ 428

గద్య॥ ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వర గురుప్రసాదలబ్ధ ప్రబంధ నిబంధన
శక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవనాచార్యసత్పుత్ర కులపవిత్ర సోమయ
నామధేయ శివకవిప్రణీతం బైన శ్రీబసవపురాణం బను మహాప్రబంధం
బునందు సర్వంబును సప్తమాశ్వాసము॥ 429

బసవపురాణము సంపూర్ణము

శ్రీ ।

తేది 5_7_1988_89న జరిగిన గురుపూజోత్సవ సందర్భమున
ఉత్తమ సీనియర్ గ్రేడు 1 తెలుగు పండితుని గుర్తించి సన్మానించి
అవార్డు నొసంగిన చిత్రము

తమకు చిరకాల మిత్రులైన శ్రీ డా॥ సి. నారాయణరెడ్డిగారితో
ముచ్చటిస్తున్న చిత్రము

ఓ

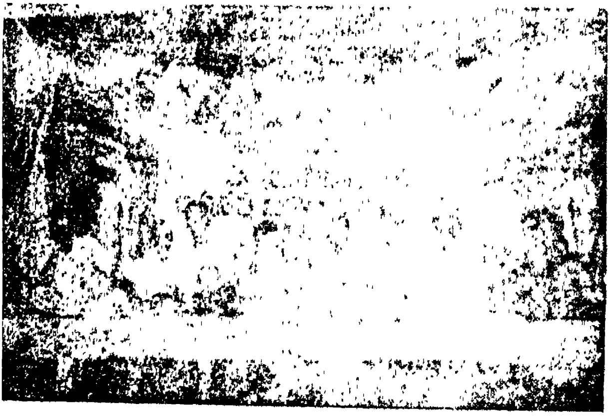
12_మె_1994న శ్రీ బసవజయంతి సందర్భము
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వీరశైవమహా సభవారు వే. పం.
శ్రీరాచవీర దేవరగారిని "వీరశైవ సాహిత్యసార్వభౌమ
అను బిరుదమొసంగి సత్కరించిన ప్రశస్తి పత్రముతో

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం [illegible]

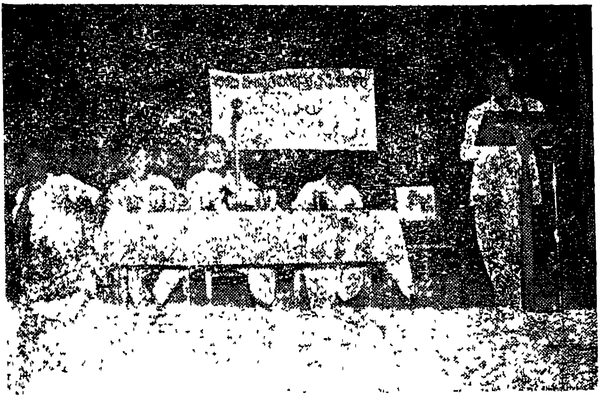
శ్రీపాలు [illegible]

[illegible]

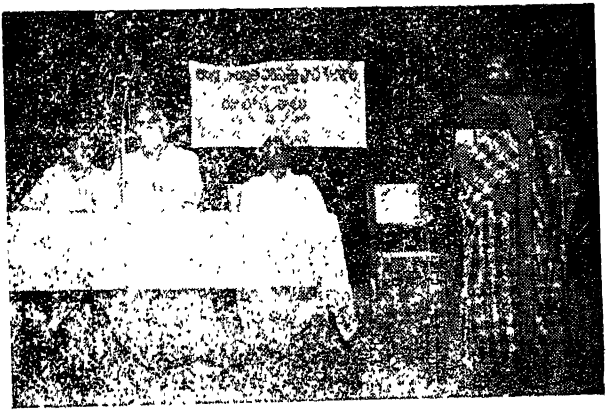

పాల్కురికి గ్రామ ఉత్సవం [illegible]

విశ్వవిద్యాలయం వారు [illegible]

ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తువారు జరుపిన స్వర్ణోత్సవాల
సందర్భంలో దేవరగారి అధ్యక్షతన పూర్వవిద్యార్థుల
సభ జరిగిన దృశ్యం

బసవపురాణము 1 వ ఆశ్వాసము

పద్యము	సంఖ్య	శబ్దము అర్థములు
సీ.	22	అరూఢ = [illegible]
చం.	128	తెమలక = చలింపక
		తేపువ = [illegible]
వ.	126	కొడిమె = పాపము
సీ.	151	గ్రిందుకొను = [illegible]
తే.	—	ఉల్బణము = [illegible]
వ.	154	జొకలు = [illegible]
		సొబగ = తిలతండులన్యాయము
ఉ.	155	చొక్కు = [illegible]
		వస్త్రవిశేషము
కం.	163	[illegible] = [illegible]
ఉ.	171	ప్రల్లదుడు = [illegible]
కం.	—	పొరిగొను = చంపు
కం.	180	పొలపు = [illegible]
తే.	—	[illegible] = [illegible]

బసవపురాణము 2 వ ఆశ్వాసము

తే.	21	[illegible] = [illegible]
కం.	29	[illegible] = [illegible]
సీ.	30	[illegible] = [illegible]
మ.	38	[illegible] = [illegible]
కం.	43	[illegible] = [illegible]
చం.	45	[illegible] = [illegible]

ఉ.	50	ఆయతి = నిడుపు, ప్రభావము, రాగకాలము, వచ్చుబడి
వ.	51	దొడుకు = వడకంబు, హేళాకరత్వంబు, సంతోషము
		పూన్చి = వహించి
కం.	62	నరవరతై = సగము, అధైర్యము, సంకోచము
		ఓలకరుగ = జలక్రీడను ప్రోత్సహించుట
కం.	78	ప్రస్ఫుమర = పుడిసిలి, గర
వ.	82	జంగలా = మాంసము
చం.	89	పొలచు = మాంసము
ఉ.	89	పోకుతి = మంచుకవిసినగడ్డ
		వసవు = కోటరము, తుడుపు
చం.	90	గళ్ళు = చౌకముగదులు (ఖానాలు)
చం.	97	నారక = నరకము, నిరయము
ఉ.	105	జాగులిఁ = కవచము
కం.	107	పరువుళ్ళ = గౌరవమున్న, ప్రతిష్ఠగల
తే.	146	వడి = వేగము
సీ.	148	అదపంబు = అదపము (సంచి–రెండువైపుల సామానులు సమానముగ ఉంచేది)
వ.	176	ప్రాగ్భాగంబు = తూర్పుదిక్కు
తే.	182	కరటి = ఏనుఁగు
ఉ.	195	జానుగ = ముదిమి, మోకాలు
కం.	197	అతిముతి = కలతజెందు
ఉ.	198	ఉజ్జగింపు = తొలగించు
కం.	203	ఒగి = క్రమముగా
కం.	208	నదియాలము = నదికట్టు, నదిప్రేలు

బసవపురాణము 3 వ ఆశ్వాసము

వ.	124	బెగడకుండ = భయపడకుండ
		క్రొందిన = దుఃఖించిన

చం.	138	అష్టెము = అష్టమి
		అంగిజిముల్లు = [illegible]
		[illegible] = భయము
వ.	142	[illegible] = [illegible]
తే.	145	[illegible] = [illegible]
వ.	170	[illegible] = [illegible]
కం	171	[illegible] = [illegible]
		నెట్టవిడియు = [illegible]
వ.	175	[illegible]
ఉ.	181	[illegible] = [illegible]
ఉ.	1[illegible]2	[illegible] = [illegible]
చం.	193	[illegible] = [illegible]ము
వ.	197	కొత్తరంబు = [illegible], బుట్ట
		టెంకిణీ = హంస, [illegible]ము
చం.	199	ల్గగడింపులు = [illegible] క్రిందికి దొబ్బు
		పెదగుంగు
		[illegible] = [illegible]
		[illegible] = [illegible]
ఉ॥	201	[illegible]
		గాదిలి [illegible]
ఉ.	202	[illegible]
ఉ.	205	[illegible] = [illegible]
చం.	206	[illegible]
		[illegible]
ఉ.	210	[illegible] = [illegible]
కం.	245	[illegible] = [illegible]
చం.	249	[illegible]
		ఉలిక్కి = మెత్త[illegible]

ఉ.	257	అచ్చుగ = ముద్రణ, స్వచ్ఛము, విధము
		త్రెళ్ళగ = పడు, చచ్చు
కం.	261	ఒడియలు = పొందుటకు
		బడిపిలి = ఆహారవిశేషము
వ.	262	గరకుట్లు = కడ్డకట్టు
		కంతు = గాదె
		మిసిమింతుఁడు = అలసినవాడు, శ్రాంతుడు
ఉ.	263	బన్నము = అవమానము, కష్టము
		సారెకుఁ = మాటిమాటికి
		సన్నెలుపోవ = సన్నెకల్లు. పట్టము
తే.	275	దివుటి = దిగుట
వ.	280	ఘంటవేది = బోధకుడు, రాజులను మేల్కొల్పెవాడు
		సోరణగండ్లు = గవాక్షము
మ.	281	పొదుట్రి = చెట్టుకు నీరుపోసె గుంట
కం.	285	దందరసుతుడు = మాయావి
వ.	287	పిశంగ = కపిలవర్ణము
చం.	293	అప్పుట = అకాలము
కం.	297	గొనకొని = యత్నించి
		కీలాలంబు = నెత్తురునీళ్ళు

బసవపురాణము 4 వ ఆశ్వాసము

చం.	4	నిహ్నుత = మఱుగుపుచ్చుట
ఉ.	26	ఏవాకువ = ఓర్వలేనివాడు
ఉ.	29	యామికవరము = తలారి, అరక్షుఁడు
చం.	34	చివ్వగాగ = కలహముగాగ
క.క	42	పాచ్చెము = న్యూనత
ఉ.	46	గోనల = గోనెసంచుల
		లుంగయు = వస్త్రభారము

కం.	47	నలినలి = సంతసించి
వ.	48	నిశాటు = రాక్షసుడు, ద్రిమ్మరి
		గొరగరికిఁ = మాదిగవాఁడు
కం.	121	బాడబు = బ్రాహ్మణుడు
ఉ.	124	జడిముడి = జంగము
వ.	129	మువ్వెట్లుం = పరిచర్యను
చం.	135	వందుచు = దుఃఖించుచు
తే.	140	ఓసరిల్లి = తొలఁగి, అపసరిల్లు
చం.	141	నక్కులు = బంగారుబిళ్ళలు
కం.	141	పెరికలు = ఎద్దుపై వేయు సగలు, సంచులు, బరువుధాన్యపు మూటలు
కం.	142	ఓలిం = వరుసగ
సీ.	143	ఉముక = పొట్టు
కం.	144	నూలొక్కన్న = ఒప్పుకొన్న
ఉ.	155	హేతి = ఆయుధము
కం.	177	హేళి = సూర్యుడు
		జనుర్జాల = పుట్టినవి
సీ.	179	గులుకరింవ = రంజింపఁజేయు, రమ్యముగ
		గ్రాల = ఒప్పునట్లు
		గ్రకుఁదల = మిక్కిలికదలు
తే.	193	సొరది = క్రమము
కం.	122	బూమేలిపి = మారువేషము
		ప్రామిడిమై = ప్రౌఢురాలు
		మేడిపడు = అజ్ఞాతపడు
తే.	129	వేదబములు = మాయలు
శా.	187	అన్నునఁ = వరవశముతో
కం.	148	ప్రోదియు = పోషించియు
సీ.	149	(నా) ఒడికముగను = ఉపాయముతో

సీ.	154	ఒడిసి = లేకుండ, బడిసెగడ్డ
సీ.	159	అంకిలిలేక = కలతలేకుండ
ఉ.	160	జోక = బాగుగా
మ.	165	దండ్రి = బలిసిన
తే.	166	నలిఁ = అత్యంతము
		నలువున = నేర్పున
		జుణిగెఁ = దాగెను
సీ.	172	జమిలిగా = జంటగా
కం.	175	తెమలక = చలించక, ఎటుతేలక
కం.	196	ఆవసథము = నివాసగృహము, గూడు
చ.	200	గ్రేణిసేయఁగ = పరిహాసముచేయఁగ
సీ.	202	అంకిఁవుచు = ఆడించు, ఉల్లసిల్లు, జళిపించు
తే.	203	చిట్టకంబులు = శృంగారపు చేష్టలు
చం.	204	తనపడి = చల్లఁబడు
కం.	209	పదవనికాడు = తీర్చుకాడు దార్చుకాడు
చం.	216	పెడకచ్చ = కత్తివెనుకభాగము (పిడి)
ఉ.	217	గ్రేవ = ప్రక్కన
		కీలిత = కట్టబడిన
		సాధ్వసుడు = భయముగలవాఁడు
తే.	218	సుక్కి = స్త్రీ, పిక్క, స్పర్శము, దుఃఖించి. ముడుతపడు, తగ్గు, చింతించు, వెనుదీయు
		సుకనాసి = సుఖముగానుండువాఁడు
కం.	220	బెగడి = భయపడి
ఉ.	234	ఆలవట్టముల్ = విసనగఱ్ఱలు
		మచ్చరికింప = ద్వేషము
కం.	244	వ్యాపృతి = ద్వ్యాస్తునిలీలన్
వ.	245	వేరిగట్టి = విరోధము
ఆ వె.	246	కసిమసంగు = విజృంభించు

వ.	248	ఆయతి = కందాయము
		నెరపరికంబు = ప్రత్తిపంటనేరు
కం.	249	స్మయము = అహంకారము, గర్వము, ఆశ్చర్యము
చం.	255	అరదిపుచ్చిన = ఉత్సాహపడిన
తే.	267	నెరియపాతైన = [illegible]
కం.	269	చిగిచి = [illegible]

బసవపురాణము 6 వ ఆశ్వాసము

చం.	18	చదుకము = [illegible]
తే.	19	దుస్సి = [illegible]
ఉ.	21	ఒచ్చెము = అవమానము
		నలి = గువ్వ పిట్ట, [illegible]
తే.	26	ఒఱపులు = సౌందర్యము,
		గొణిగె = అస్పష్టముగా మాట్లాడుట
కం.	47	పౌగాములు = యుద్ధాయుక్తములు
వ.	58	కుంచెకోల = కుంచిక
ఉ.	64	త్రెవ్వక = [illegible], సౌందర్యము, తోట
కం.	71	ఉల్లసిల్లె = సంతోషించు, ప్రకాశించు, వసించు
తే.	83	మిర్సి = రెండు [illegible]
సీ.	100	పొదపల = [illegible]
కం.	101	గోమెల = [illegible]
కం.	102	జిలిబిలి = అల్పము
		వడదు = భస్మము
ఆ.	109	[illegible]
తే.	125	[illegible]
కం.	129	ప్రాపటి = [illegible]
చం	130	సొలయుంగి = వైరస్యము పొందుట
తే.	142	సొత్తెంచి = సొమ్మసిల్లచి

తే.	144	నాఁటా = శత్రువు
కం.	146	బేటెత్తై = మట్టిపెద్దలు, మట్టిపెళ్ళలు
ఉ.	187	వీఁకమై = పరాక్రమము, ఉత్సాహము, విజృంభణము, గర్వము, విధము
ఆ.	190	వడయు = పొందు
		పెడవేళ = వెనుకటివేళ
సీ.	193	ఓఱు = చిన్న
		చెరలు = విహరించు, వ్యాపించు
కం.	194	తోము = యుద్ధము

బసవపురాణము 6 వ ఆశ్వాసము

సీ.	201	వెడపంత = వికృతము, నది
వ.	207	త్రుళ్ళడంగి = గర్వముతగ్గి
		యాజుషీయమార్గంబు = యజుర్వేదములో చెప్పబడి నట్లుగా
ఉ.	208	దఱియంగ = సమీపింపగా
కం.	218	తొడసూడు – ఊరువు
చం.	220	వెడఁద = విశాలమైన
తే.	221	అరివొత్త = కప్పము, చక్రము, శత్రువు
కం.	222	తమకపు = సంభ్రమము
కం.	227	నెఱి = గొప్ప
మ.	230	ఔట్టార్చి = శీఘ్రముగా
వ	131	డండు = సమూహము
ఉ.	242	అస్పృత = చరచు
సీ.	246	గడి = ఎల్ల
		కళ్ళు = నేత్రములు
కం.	251	కందర = కందుకము
కం.	256	ఖర్వుని = పొట్టివానిని

		ఉడువడగు = పోగొట్టబడగు
వ.	261	గాదనేసి = సంచయముజేసి
		అడియాలంబు = గురుతు
కం.	264	ఒగిని = క్రమమున
సీ.	265	అల్లంటనల్లంట = ప్రసిద్ధినితెలుపు
సీ.	264	దొనలదె = అమ్ములపొది, కొండమీదినీటివల్లము
		లావుకలు = ఒకపక్షి
		ధీర = ధైర్యము
ఉ.	271	దంతశఠ = పులిచింత, నిమ్మ, వెలగ, చింత, నారదము
		కొండాడు = రాపిడి, మునుగపిప్పి
తే.	275	పెరియలుగు = పెద్ద
చం.	277	శృతి = కీర్తి

బసవపురాణము - కఠిన పదములు

బిలబిలపోవు = అతిశయించు

వేడ్కకాడు = విటుడు

అతగులు = అల్లులు, దుర్బలులు

దారవోకుండ = వ్యర్థముగాకుండ

కొత్తడి = పతివ్రతలు

ఎరిపు = బాధ

జంగమలింగము = చరలింగము

అఱకువ = తక్కువ

ఇల్ల = ఇచట

పాగెము = ప్రతి, పొంకము

అగపడి = లోనయి

మఱపడ్డ = మఱుగుపడ్డ, తాల్మారయిన

త్రాటిమాలలు = కర్మపాశబద్ధులైన సిచులు

త్రాటికి = కర్మపాశమునకు
పడకవాదము = వ్యర్థవాదము
మండుదు = బ్రతుకుదురు
కన్నాకు = మిన్న
పరస = యాత్రికులు
ఒడయలు = మాహేశ్వర్లు
బయలు = శూన్యము
జెంగులు = నీచులు
ఏట్రు = గొఱ్ఱె
ఏతరి = దుర్నియపరుడు
ముక్కాస = మూఁడుకుండాలు
పెటికలు = గోనెమూటలు
అడబాల = వంటవాఁడు
వెండిడు = బొమ్మలాడించువాడు
సుంకిడు = పన్ను వసూలుచేయువాఁడు
హెళగిడు = కథలు చెప్పువాడు
కిలారి = పసులకాపరి
పడవలి = మేలుజాతివస్త్రము
బల్లహుడు = బళ్ళాణరాజు
గణము = ప్రమథగణులు, మాహేశ్వరులు
ప్రస్తవం = సందర్భము
తూపాడ్వడంచవ = ఉమ్మివేయగనే (నోటితో ఊంగా)
తొంగిళ్ళు = తొడలపైభాగము
సితగుండు = మంకుబిడ్డడు
ఒడరునకు = ఈశ్వరునకు
గట్టిగొట్టి = లటుగుడు
బెడంగనో = తెల్లగాదోచునో
పొదండు = పోవుదము

ఎదమదుగు = ప్రేషమ్యము

గోద = వృషభము (నంది)

ఆడుపరి = చుట్టుగోడ, వప్రము

నిక్కాల = వెంటనే యనువదమునకువచ్చు[illegible]ల

వెడ్డువెట్టి = ఆశపెట్టి, వంచించి

గొరగలు = భక్తులు

పాదొట్రు = సాతెసూను

పరిచ్ఛేది = చం[illegible]డి

పిగుర్వాణము = [illegible]

గామిడి = గడు[illegible]

గొలుపదము = [illegible]

ఇబ్బంది = అజ్ఞాని

మణుంగులు = [illegible]

కట్టము = వస్త్రము

పిలుసనండు = లెక్క చేయడు

ప్రద్దలు = పెద్దతనము[illegible]

పురులుపో[illegible] = [illegible]

కొల్చు = ధాన్యము

తివసిధి - [illegible]

బలుసంతనము = [illegible]

అంకకాండు = వాదనమునకు దీకొనువాడు

ఋణము = [illegible]

తవరాజు = తపసి

కడయుండిపోవుప = వ్యామోహముగల [illegible]

పువ్వులవడుగు = పూజారిబాలుడు

కింగాణసేయు = సరకు సేయు

పఱపరించు = బాధించు, వధించు

అరగలి = సందేహము

సూనెగాడు = హంతకుడు

సంబవులు = చెప్పులు

వాలంబు = వాడికత్తి (వాలు–అంబు)

పంచముద్రలు = భస్మము, కంథ, దండము, కమండలము, భిక్షాపాత్ర

శాసనధరులు = భస్మరుద్రాక్షాది శైవలాంఛనధారులు

జడతలు = జడలుగట్టినతల

ఒమ్మదు = సరిపడదు

అంగద = ఉత్సాహముతో

నంటాదురె = వెనుకాడుదురే

అజగొడ్డెతలము = బింకము, ధైర్యము

మోహనము = పిడి

పిమ్మటి = స్పృహతప్పట

కలికెతుండు = ఇంద్రజాలికుడు

ఇరుస = రెండు కుంచములు

బుడిబుట్టుపోవు = అబ్బురపడు, భయపడు

లింగావసరము = శివపూజ, భోజనము (వైష్ణవులలో సాపాటు) శబ్దము

వలె వీర శైవశైలీపదములు వాడుదురు.

అదకి = ఇటకించి

కడుపుసీరు = బియ్యముకడిగిన నీరు

ఉనుపరి = సహాయుడు

అలంబు = అబద్ధము

మేడెముపొడువ = యుద్ధము చేయ

ఇక్కంటితో = రెండుకన్నులతో

కుతగులు = కుచ్చితులు

త్రిట్లు = దద్దుడు

పసమూలు = కూళ్ళు

ఇరుగాలివసులు = ద్విపాదపశువులు

వలిపేగము = వాయు వేగము

బోశవాళి = [illegible] (ప్రకృతి) [illegible]
వేశవాళి = జీవితావసా[illegible]
కరి = [illegible]
కెలసము = [illegible]
సంత = గొందప
వయ్యాడే = వైవడె
గదుగదుపు = సందేహము, [illegible]
కొత్తి = నిచురాలు
పదరు = సూది
పాణసి = చండాలస్త్రీ
ఉలిపిజంగెత = నిచురాల[illegible]
దేవశకులు = తంబకులు
ఏనుగుపన్ను = ఏనుగుపైగట్టు[illegible]
మరిగూటిపృత్తి = ప్రసాదముగా[illegible]
బడిగల్లు = పందికొక్కులు[illegible]
కనకసాములు = శత్రువును బంపుటకై [illegible]
యందుద్భవించిన [illegible]
బచ్చినవారు.
వదువ; మొలక = తృణ[illegible]
సోదము = నా[illegible]
తవరాజము = [illegible]
పొట్టపొర్వు = [illegible]
కాపిర = నల్లని[illegible]

ఓం

ఆంధ్రప్రదేశ్ వీరశైవ ధర్మ గ్రంథమాల

హైదరాబాదు - 500 027 (ఆం. ప్ర.)

అమృత అపార్టుమెంటు (ప్రభాత్ టాకీసు) వెనుక భాగము

గది సంఖ్య 10 మరియు 11 గలవి.

వీరశైవ సాహిత్య భాండారు

గ్రంథముల సూచి ప్రకటన

1.	వీరశైవ భావ ధర్మ గీతికలు (నూతన పద్ధతిలో తెలుగు, కన్నడ, హిందీ - సంస్కృతముల గేయాలున్నవి)	15.00
2*	శ్రీ బసవేశ్వర తత్త్వములు సంపాదకీయ వ్యాసములు	5.00
3*	వీరశైవ ధర్మాన్వేషణము (కన్నడకు తెనుగు సేత)	3.00
4.	నేనెవరు? (వీరశైవ సమాజోద్యమము, జి॥ మెదక్) గ్రంథకర్త జీవిత చరిత్ర 1వ భాగము	5.00
5	రత్న త్రయము (నీతిబోధక వ్యాసాలు)	6.00
6*	మహాజ్ఞాని చెన్న బసవన్న (కన్నడకు తెనుగు సేత)	2.50
7.	అల్లమ ప్రభువిజయము (నాటిక)	
8.	వీరవిరాగిణి అక్కమహాదేవి నాటిక	15.00
9.	ప్రతిజ్ఞా పూర్తి (నాటిక)	
10.	షష్ఠిపూర్తి విశేష సంచిక. ఇందులో పై నాటికలు మరియు శ్రీ బసవేశ్వర కన్నడ వచనములకు తెనుగు సేత మరియు సూక్తి సుధా సంస్కృత శ్లోకములకు తెనుగు సేత.	15.00
11.	ఇష్ట లింగార్చనావిధిః. (సంక్షిప్తము మరియు విశేషోపచారములతో నున్నది)	6.00

12* జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల వారి [illegible]
శ్రీ స్వామి [illegible]
ఉపన్యాసములు [illegible] 3.00

13. జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల వారి [illegible]
(ఇది వచన కావ్యము) 25.00

14. ప్రాచీన వీరశైవము [illegible]
వలసినది. [illegible]
గలదు) 25.00

15. వీరశైవులాచరించవలసిన సూత్రముల [illegible] 1.00

16. వీరశైవుల గోత్ర సూత్ర [illegible] 3.00

17. జగద్గురు పంచాచార్యుల [illegible] 15.00

18. స్వయం పురోహితము (తెలుగు) [illegible]
వివాహాది [illegible]
జ్యోతిష ముహూర్తములు [illegible] 30.00

19. గ్రంథకర్త జీవిత చరిత్ర 2వ భాగము 30.00

20. గ్రంథకర్త జీవిత చరిత్ర 3వ భాగము 30.00

21. ఆంధ్రప్రదేశ్ వీర మహేశ్వర [illegible]
నియమావళి (బైలాను) 5.00

22. వీరశైవ పురోహితుల [illegible] 3.00

ఇవే గాకుండ : జగద్గురు శ్రీ రేణుకాది పంచాచార్యుల [illegible] శ్రీ బసవేశ్వరుల వారి పటములు, శ్రేష్ఠమైన విభూతి, [illegible], లింగములు, శివ సూత్రములు (శివ దారములు) మొదలగునవి [illegible] లందరు అభిమానంతో పైన గనబరచిన [illegible] ([illegible]) [illegible] అతి వాస్త్వయముగా వచ్చిగాని ఉచితవెలకు [illegible] గలరు.

—: సంగ్రహకర్త పరిచయము :—

పండిత పెద్దమఠము రాచవీరదేవర

జననము	:	16—7—1925
తండ్రి	:	శ్రీ పి. యం. వీరయ్యగారు
తల్లి	:	శ్రీమతి పి. యం. నాగమ్మగారు
విద్యాభ్యాసము	:	శంకర సంస్కృత కాలేజి, యాదగిర్, జిల్లా గుల్బర్గా (కర్నాటక ప్రదేశము)
యోగ్యతలు	:	సంస్కృతమున 'తీర్థ' (కలకత్తా) 'భాషా ప్రవీణ' సంస్కృతము 'ఎం.ఓ.ఎల్' తెలుగు ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ, హిందీ "భూషణ" కన్నడ "జాణ".

శ్రీ షడక్షరి (గొల్లాళప్ప) మహాస్వాములవారి యనుగ్రహపు శిష్యుడు మరియు న్యాయ, వేదాంత, సాంఖ్య యోగ, మీమాంసశాస్త్ర పారంగతులైన శ్రీ స్వామి విరూపాక్షానంద మహాస్వాములవారు కొడంగలుగారి ప్రియశిష్యుడు "సాహిత్యాలంకార" బిరుదాంకితులు వీర మహేశ్వర మహాసభాధ్యక్షులు "వీరశైవతత్త్వ ప్రకాశిక" పత్రిక సంపాదకులు. మరియు

జన్మభూమి:— మెదక్ జిల్లా అందోల్ తాలూకాయందలి జోగిపేట పెద్దమఠము.

ఇప్పటినివాసము:— ఇంటి నం. 3—3—139,
కాచిగూడ, హైదరాబాదు-27

వృత్తి:— సంస్కృతాంధ్ర సీనియర్ పండితుడు, [illegible] చంచల్‌గూడ ప్రభుత్వ జూనియర్ కాలేజి, హైదరాబాదు, ఆంధ్రప్రదేశ్.

శివాజీ ఆర్ట్ ప్రింటర్స్, ఇం. నెం. 3—2—308, చప్పల్ బజార్, Hyd.